

ཀུན་བདུས་པོད། ༡

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ ལྷ་སྐབ་ཀུན་བདུས།

གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་

སྟོད་ཆ།

ཀུན་བདུས་ཚོམ་སློབ་ཚོགས་ཚུང་ནས་ཚོམ་སློབ་ལུས།

དགའ་ལྷན་པོ་མང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྱུབ།

2014

༡༡། །འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་བའི་གཞུང་ལས་
བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་
ཀུན་བཏུས།

པོད་དང་པོ།

གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་
སྟོན་ཆ།

སྤྱི་ལོར་ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་བྲལ་ལས་སྟོན་འོག་
ཀུན་བཏུས་ཚུལ་སྤྲིག་ཚོགས་ཚུང་ནས་ཚུལ་སྤྲིག་ཞུས།

© Gaden Phodrang Trust
(Office of His Holiness the Dalai Lama)
All rights reserved

Compiled, edited and published under the
auspices of the Office of His Holiness the Dalai Lama

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་སྲུབ་ཀྱི་བུ་བྱས།
མོད་དང་མོ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ དཔར་ཐངས་དང་མོར་དེབ་གྲངས། ༤༠༠༠
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ དཔར་ཐངས་གཉིས་པར་དེབ་གྲངས། ༡༠༠༠༠

དགའ་ལྷན་མོ་བྲང་ནས་པར་བྱ་བསྐྱུན།

Series title: *nang pa'i tshan rig dang lta grub kun btus*, Vol. 1
Volume title: *tshan rig gam gzhi dngos po'i rnam gzthag*, Part 1

Compiled and edited by the Kuntue Committee

Classical Indian Thought – Buddhist Sciences – Buddhist Philosophy –
Buddhist Investigative Methods – Buddhist Theories of Matter –
Nature of Time – Abhidharma – Critiques of Atomism – Indian Cosmology –
Early Theories of Evolution of Life, Fetal Development, and the Brain –
Subtle Body and Energy – Nature of the Person

The Buddha – Nagarjuna – Aryadeva – Maitreya – Asanga – Vasubhandu –
Bhavya – Chandrakirti – Dignaga – Dharmakirti – Aryabhata – Yashomitra –
Dharmottara – Shantarakshita – Kamalashila – Pundarika

ISBN 978-93-83091-24-9

Printed in New Delhi

2014

གང་གིས་སྤྲུགས་བཅེ་ཉེར་བཟུང་ནས། །ལྷ་བ་ཐམས་ཅད་སྤང་བའི་བྱིར།
དམ་བའི་ཚོས་ནི་སྟོན་མཛད་པ། །གོ་ཉམ་དེ་ལ་སྤྲུག་འཆོལ་ལོ།

འཇིག་ས་མཉམ་མེད་སྟོན་པ་བཙེམ་ལྡན་འདས། །རྒྱལ་ཚབ་དམ་པ་རྗེ་བཙུན་མི་པམ་མགོན།།
རྒྱལ་བའི་མཁྱིན་རབ་ཀྱན་བལྟམ་འཇམ་པའི་དབྱངས། །སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་གསུམ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས།།

དཀར་ཆག

༧ ལོང་ས་མཚོག་གིས་ཚེད་དུ་སྐྱེས་པའི་སྟོན་སྒྲེང་།	1
༡ རོག་མར་ཚོན་རིག་དང་ལྷན་ཚུལ།	1
༢ བང་པའི་གཞུང་གི་བཞོན་བྱ་ལ་སྡེ་ཚོན་གསུམ་དུ་འབྲེད་པའི་ཚུལ།	10
༣ བང་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚོན་རིག་	16
༤ བང་པའི་རྟ་བྱུག།	35
༥ བང་པའི་ཚོས།	39
༦ བཀའ་བསྐྱེད་ཅིང་བ་གསུམ་ཅི་སྟེང་མཛད་པའི་སྟོན།	42
༧ བཀའ་བསྐྱེད་པོད་སྐྱོད་དུ་བསྐྱེད་ཚུལ།	46
༨ བང་པའི་ཚོན་རིག་དང་རྟ་བྱུག་ཀུན་བཏུས་ཚོམ་སྒྲིག་གི་སྟོན།	54

ཚོམ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།A

སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚོན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་ སྟོན།	1
༡ སྤྱི་བཤད།	1
༢ ཚོན་རིག་དང་རྟ་བྱུག་རིག་པ།	6
༣ ཚོན་རིག་དང་བདེན་པའི་དོན།	12
༤ སྟོན་པ་བཙེམ་སྟེང་འདས་ཀྱི་ཚུལ་ལུགས།	18
༥ དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་རིང་ལུགས།	22

6 བང་པ་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་བར་གྱི་བསྐོ་སྐྱེང། 31

༧ བང་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ 40

སྐབས་དང་པོ། གཞུང་གི་སྤྱི་བབ། 51

༡ བང་པའི་གཞུང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབབས་པའི་སྤྱི་
སྐོམ་མི་འབྲ་བར་གསུངས་པ། 51

༢ གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབབས་པའི་ཐབས་དང་དཔྱོད་པའི་སྐོ།
..... 56

༡) རིགས་པས་དབྱེད་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ་དང་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ 56

༢) གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་དང་བསྐྱེད་ནས་དབྱེད་པ་ལ་འཇུག་དགོས་ཚུལ།
..... 64

༣) རིགས་པ་བཞིའི་སྐོ་ནས་དཔྱོད་ཚུལ། 66

༤) རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ། 67

༥) འགལ་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ། 71

༣ ཞང་བྱང་བསྐྱེད་བྱའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྐོར་མདོ་ཙམ་བབ། 74

སྤྱི་བབ། 74

རིགས་ལམ་སྐོར་བའི་ཚུལ། 76

སྐབས་གཉིས་པ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་..... 85

༡ གཏན་ལ་དབབ་བྱ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བབ། 85

༢ གཞུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འདོག་ཚུལ། 88

༣ གཞུགས་སོགས་དོན་ལྡན་བབ། 96

༡) གཞུགས་གྱི་སྤྱི་མཆེད། 97

3) ལྷའི་སྐྱེ་མཆེད།	102
3) རྩའི་སྐྱེ་མཆེད།	111
༤) རོའི་སྐྱེ་མཆེད།	113
༥) རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད།	116
༤ མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་བཤད་པ།	121
༥ ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཞུགས་བཤད་པ།	127
༦ ལྷ་འབྱུང་བ་བཤད་པ།	134
༧ ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཤད་པ།	154
༨ ལྷ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག།	166
ལྷ་བཤད་པ།	166
འབྲས་བུ་བཤད་པ།	172
༩ འདུས་མ་བྲས་ཀྱི་ཚོས་བཤད་པ།	174
༡༠ གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་གཞན་བཤད་པ།	179
༡) མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ།	179
2) གཅིག་དང་ཐ་དད།	184
3) ལྷི་དང་བྱེ་བྲག།	190
༤) རྣམ་ལྡོག་གི་རྣམ་གཞག།	193
༥) འགལ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག།	194
༦) དགག་པ་དང་སྐྱབ་པའི་རྣམ་གཞག།	200
༧) གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ།	214

སྐབས་གསུམ་པ། འཕྲོས་དོན་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག།	221
༡ དུས་ཀྱི་རོ་བོ།	221
2 དུས་ལྡོས་བྱུང་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཚོས་སྐྱབ་པ།	226

३ དུས་གསུམ་འདྲིལ་ཚུལ། 230

༤ དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལས་བརྒྱལ་བའི་དབྱུང་བ།239

༥ མི་རྟོག་པ་སྤོ་འདྲིལ་ཚུལ།.....246

སྐབས་བཞི་བ། གཞུགས་ཅན་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤོ་མའི་རྣམ་གཞག།..... 257

 ༡ སྤྱི་བཤད།257

 ༡ གཞུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐའ་རྒྱལ་སྤོ་བའི་འདྲིལ་ཚུལ།.....258

 ༢ སྤོ་བའི་བསམ་གསལ་ལས་ལས་རྣམས་པ་སྤོ་བའི་ཚུལ།267

 ༣ ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོད་མེད་ལ་དབྱུང་བ།274

སྐབས་ལྔ་པ། སྤོད་བརྒྱུད་འབྲུང་འདྲིལ་གི་རིམ་པ་བཤད་བ།289

 ༡ མངོན་པའི་གཞུང་སོགས་རྣམ་བཤད་པའི་སྤོད་བརྒྱུད་ཀྱི་འདྲིལ་རྟེན་བྱུང་རིམ།
..... 289

 ༡ དུས་འཁོར་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་སྤོད་ཀྱི་འདྲིལ་རྟེན་ཆགས་རིམ། 308

 ༢ སྤོད་བརྒྱུད་ཀྱི་འདྲིལ་རྟེན་འདྲིལ་པའི་ཚུལ།316

 ༣ དུས་འཁོར་རྣམས་གསུངས་པའི་མཁའ་རྒྱལ་དང་གོ་ལའི་འཁོར་བཤོད།322

 ༤ ལྷུང་རྣམས་ལེན་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་གོ་ལའི་འཁོར་བཤོད།328

 ༥ འཇམ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དང་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག330

 ༡) གཞུགས་ཅན་ཀྱི་ཚད་བཤད་བ། 331

 ༢) ལོ་དང་བསྐྱལ་བ་བཤད་བ།335

 ༣) གྲངས་ཀྱི་གནས་བཤད་བ།343

སྐབས་དྲུག་པ། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་རིམ་དང་ཅ་རྒྱུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག

..... 351

༡ ལྷི་བཤད། 351

༢ ལྷི་བའི་གནས་བཤད་པ། 352

༣ མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ། 361

༤ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ། 381

༥ མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་ནང་བའི་སྤྲོད་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ། 387

༦ འཕྲོས་དོན་སྲ་བའི་ལུས་ཅ་རྒྱུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག 392

༡) གསང་སྤགས་ལྷ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ། 392

༢) བྱང་བའི་སྤྲོད་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཅ་རྒྱུང་གི་རྣམ་གཞག 409

༧ བྱང་བྱུང་བྱང་བའི་སྤྲོད་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ལྷན་བའི་རྣམ་གཞག 421

༡) ལྷི་བཤད། 421

༢) མངལ་དུ་ལྷན་བའི་ཆགས་རིམ། 422

༣) ལྷན་བའི་བྱང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ། 425

༤) ལྷན་ཅའི་རྣམ་གཞག 427

༥) ལྷན་བའི་ཆགས་རྒྱུངས་བ་དང་། ལྷན་གྱི་དང་། ཚངས་དུང་གི་འཁོར་ལོ།

..... 430

༨ ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ། 434

ཚོམ་སྤྲིག་བའི་མཚན། 451

སངས་རྒྱས་བའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་ 451

བར་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ཀྱི་མཚན། 451

སྐབས་དང་པོའི་མཚན། 455

སྐབས་གཉིས་པའི་མཚན།	456
སྐབས་གསུམ་པའི་མཚན།	467
སྐབས་བཞི་པའི་མཚན།	471
སྐབས་ལྔ་པའི་མཚན།	474
སྐབས་དྲུག་པའི་མཚན།	479
ལྷང་འདྲེན་ཕྱག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་།	489
༡ བཀའ་འགྲུང་།	489
༢ བསྟན་འགྲུང་།	490
༣ གཞུང་གཞན་ལས་བྲངས་པ།	494

གསལ་བཤད།

༡༡། །རྒྱ་ཆེའི་སློབ་པ་པོ་རྣམས་པའི་སྣོན་ལམ་དུ་ལྷུ་རྒྱུ་ད། སྤྱི་ནོར་ཡ་གོང་ས་
 ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་སྐྱབས་ཏེ་ཆེན་
 པོས་ལམ་སྟོན་ཟབ་མོ་དུས་ནས་དུས་སུ་ཕེབས་པའི་བཀའ་བློན་ལས། བང་པའི་
 ཆོན་རིག་དང་ལྟ་སྐྱབ་ཀྱི་བུ་བུས་པོད་དང་པོ་གཉེས་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ་རྒྱལ་
 ས་སྤྱི་ལིང་པར་བསྐྱུན་གྱིས་རྒྱ་ཆེའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གི་གཟིགས་ལམ་དུ་
 འགྲེམས་སྟེལ་ལྷུས་ཟེན་བ་ལགས་མོད། དེ་བའདི་ཉིད་འཇམ་སྤིང་ཡིག་རིགས་
 དུ་མའི་ཐོག་པའ་སྐྱུར་གྱིད་བཞིན་ཡོད་པས་པར་ཅུང་སྟོབས་ཡས་མས་དུ་མར་
 བཀའ་ཡོད་ཅིང་ལས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་སློང་ནས་པར་སྐྱུན་གྱི་སྤྱོད་དངོས་མཐུག་
 གསུམ་ལེགས་པར་མ་གྲུབ་གོང་བ་ལམ་དུ་འབྱུང་འདུག་པའི་དེ་བའདི་དང་། དཔར་
 སློབ་བརྒྱབ་པའི་དེ་བའདི་དག་གི་དབྱར་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
 གིས་ཆེད་དུ་སྐྱུལ་པའི་བང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྲལ་སྟེ་ཆོན་གསུམ་དུ་དབྱེ་
 རྒྱུ་དང་། དེང་གི་དུས་སུ་དེ་བའདི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤྲིག་དགོས་པའི་དམིགས་ལུལ་
 མོགས་ལས་བརྩམས་པའི་སྟོན་སྟེང་བཀའ་ཚུལ་གནད་འགག་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་
 དེའང་བཀོད་མི་འདུག་པ་ནི། རྣམས་པ་གཅིག་ཏུ་ན་དགོས་དབང་ལྟ་བུའང་ཡིན་
 སྤྱིད་མོད་ཀྱི། བཀའ་ཚུལ་དེ་ནི་དེ་བའདི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱབ་སྤྱོདས་དང་བརྗོད་བྲའི་
 གལ་གནད་ཞིབ་རྒྱས་སུ་སྟོན་པའི་སྟོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ལགས་པས་དེ་བའདི་ཉིད་
 ཀྱི་དབྱར་མ་བཀོད་ཆེ་རྒྱ་ཆེའི་སློབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཆ་ཆར་སློང་

མི་སྲུབ་པར་མཐོང་ལྟེ། ད་ལམ་གྲུས་ཚོམ་སྤྲིག་པ་རྣམས་ནས་དཔར་ཐེངས་དང་
མོའི་དེབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཡིག་ཚོར་དེ་རྒྱང་འདུག་པ་ཚོར་བཙོས་དང་འབྲེལ་ཡོད་
ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་མོའི་བཀའ་ཚོམ་དེ་ཉིད་དེབ་ཀྱི་དབྱར་རང་འཇགས་
བཞུགས་སུ་གསོལ་ཐོག། དཔར་ཐེངས་དང་མོའི་ཚོར་བཙོས་དེ་ལུ་མིག་སྟོན་ཏུ་
བཀོད་དེ་འཇུག་དེབ་ཏུ་བསྐྱུན་ཅིང་། རྒྱ་ཆའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གི་སྲུགས་མཁོ་
སྟོང་སྲུབ་པའི་དེ་བས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ་ཡོངས་ཁྲབ་ཏུ་འབྲེལ་ས་སྤེལ་ཞུས།

དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་པར་དབང་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ལ་ཡོད་པས་དགའ་ལྡན་
པོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ལ་བཀའ་འཁོལ་ཞུས་ཐོག་བསྐྱར་དཔར་བྱེད་རིགས་རྣམས་ལ་
དགའ་བསུ་ཞུ། ནང་པའི་ཆོས་རིག་དང་ལྷ་སྲུབ་ཀུན་བདུས་ཚོམ་སྤྲིག་ཚོགས་ཚུང་
ནས་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཤིང་ཉ་ལོའི་ལོ་བཞིན་རྒྱ་བའི་གྲལ་ཆེས་ ༡༡ ཟ࿳་
ལོ་ ༢༠༡༤ ལྷ་ ༤ ཆེས་ ༥ ལ།

༡༥། རྟོག་པ་མཚན་གྱིས་ཚེད་དུ་སྐྱུལ་པའི་སྟོན་སྟེང་།

༡། ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་སྤྲད་ཚུལ།

༡༡། །རྟོག་པ་རང་ལྡན་དུ་འཛིན་པའི་ཚན་རིག་ལ་སྐྱུལ་པའི་ཐོག་མར་རིག་པ་
 ལ་དགའ་ལོས་དང་དོ་སྣང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་རྒྱ་གར་དུ་སྐྱེས་པའི་ཚན་རིག་
 གི་སྟོན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་ཚན་རིག་དང་ཚོས་ལུགས་བར་གྱི་
 རྒྱུ་ལྡན་ཅི་ཡོད་ཤེས་རྟོགས་སྐྱེལ་སྤྲད། ཚན་རིག་པ་དང་འཕྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་
 འདོད་པ་བྱུང་། རྟོག་པ་ཚན་རིག་པར་བསྟོན་སྟེང་གཞི་བཞུགས་ཡོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས།

དག་སྟོན་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།།

བསྐྱེད་པ་བཅད་བཅར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།།

ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ།།

སྤྲད་པར་བྱ་ཡི་གུས་སྤྱིར་མིན།།

ཞེས་སྟོན་པས་རང་གི་རྟོག་པ་ལ་སྐྱུལ་པའི་ཐོག་མར་རིག་པ་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན་
 གསེར་ལ་བསྐྱེད་པ་བཅད་བཅར་གསུམ་གྱིས་སྤྲད་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་ལྟར། བརྗོད་
 བྱའི་དོན་དེར་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོར་བྱས་ནས་གཞི་བཞུགས་པ་བྱུང་ན་ད་གཞོན་ཡིད་
 ཚེས་བྱ་རིགས་པ་ལས། དབྱེད་པ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་

བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་
 ལྷོན་པས་ཅི་ཞིག་གསུངས་པ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་ཡང་། ང་རང་ཚོས་ཚོད་ལྷ་དང་
 རིགས་པའི་དབྱུང་བ་བརྒྱད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པ་ལས། བཀའ་ལྷན་ཚམ་
 གྱིས་ཚད་མར་འཛིན་མི་རིགས་པར་ཆེད་དུ་གདམས་པ་ཡིན་པས། རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་
 བསྐྱབ་བྱ་འདིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ཡང་དག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་
 ཉིད་གཙོ་བོར་བསྟན་ཡོད།

ནང་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་སྣུག་པར་དཔལ་ན་ལེན་སོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་
 ཁག་གིས་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྲོང་བ་ནི་རིགས་པ་དང་
 ལུང་ལས་ཀྱང་གལ་གནད་ཆེ་བའི་ཅ་དོན་དུ་བསྐྱུང་བར་མ་ཟད། ཅི་སྟེ་དངོས་པོའི་
 སྲོད་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་ཚམ་ཁུངས་སུ་འཛིན་ན། ལུང་དེ་ཡང་ལུང་གཞན་
 ཞིག་གིས་ཚད་མར་སྐྱབ་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ཁས་མི་ལེན་
 པའི་སྲོགས་སྲ་མར་དགག་སྐྱབ་བྱེད་མི་ལུས་པར་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ལའང་སྐྱ་རི་
 བཞིན་པ་ཡིན་མིན་སྒྲ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པས་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་བྱེད་མི་ལུས་
 པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་སྐྱབ་
 བྱེད་དུ་འགོད་པ་ནི་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྟགས་སུའང་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་
 འགོད་པ་པོ་རང་ཉིད་རིགས་པ་སྐྱ་བའི་གལ་དུ་མི་ཚུད་པར་གསུངས།

དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཚན་རིག་པས་ཀྱང་། ཞིབ་འཇུག་གི་གྲུབ་དོན་
 ཐམས་ཅད་ཚོད་ལྷའམ་རྩིས་རིག་གིས་བདེན་དཔང་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བོ་གཞན་ཞིག་
 གི་ལུང་ལ་ཁུངས་གཏུག་གི་མེད་པས། མངོན་སུམ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱང་ཚུལ་

ཞིག་ལ་ཞིབ་ལྟ་བུས་ནས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཚོས་རྒྱལ་མཉམ་སྲུང་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་
དབག་པའི་ཚུལ་དེ་ནི། བང་བ་དང་ཚན་རིག་པའི་སློབ་གཉིས་ཀྱི་ལྷན་སྐྱེས་ལ་
དུ་གནས་པར་མཐོང་བས། རོས་རང་དེང་རབས་ཚན་རིག་པར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུར་
སློབས་པ་ལྷག་ཏུ་འཕེལ།

ཚན་རིག་པས་ཕྱ་མཐོང་ཆེ་ཤེས་དང་། རྒྱུ་ཤེས། ཡང་ཅིས་སོགས་
བཀོལ་ནས་རྒྱལ་མཉམ་སྲུང་དང་ཡངས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་བཟོ་དབྱིབས་སོགས་ལ་ཞིབ་
ལྟ་བུས་ཏེ། དབང་པའི་སློབ་གསར་མཐོང་གི་རྒྱས་ཚད་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་རྗེས་
དབག་གིས་དབྱུང་བས་དངོས་དོན་ཤེས་རྟོགས་གསར་བ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང་ཚན་རིག་གིས་ཚོད་དབག་བྱེད་པའི་དོན་དེ་ར་སློབ་པར་མཐར་ཐྱིང་བ་ལ་
གཏུག་དགོས་པས། བང་བ་དང་ཚན་རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱུང་པའི་གཞི་ཅ་སྤྱོད་
བ་ལ་བརྟེན་པར་མཚུངས་པས། དབྱུང་དོན་གཏན་ལ་འབབས་ཚུལ་གྱི་ཐད་ཅ་པའི་
འགོ་སློབ་གཉིས་ཀྱི་ཅིག་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་
སྤྱོད་བཞེས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་བཞེས་མིན་པར་སློབ་བྱུང་ཡང་ཐེ་བའི་རྒྱ་ཆེན་
པོ་ཞིག་ལ་གོ་བ་དང་། ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་སློབ་བྱུང་འདི་ཡང་ཚན་རིག་གི་
བརྟེན་དབྱུང་དང་མཚུངས་པར་སྤྱོད་བཞེས་གཏུགས་པའི་ཡུལ་ལ་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་བརྟེན་
ཐབས་ཤིག་ལ་འདྲེས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

༡༩༧༣ ལོར་རོས་ལོ་རོབ་ལ་ཐོག་མར་བསྐྱོད་སྐབས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་
པའི་མཁས་དབང་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བས་ཀལ་པོ་ལྷེར་ (Sir
Karl Popper) དང་། རིམ་གྱིས་རྒྱབ་འཇར་མན་སྲིད་འཛིན་གྱི་སྤྲོད་མཆེད་དང་

ཁོན་ཏྲོམ་(quan tum)དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་མཚན་ནང་ཉེའི་སན་བེག་ (Werner Heisenberg) ཡི་ལས་རོགས་བཅས་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་བོན་མའི་ཇི་ཀེར་ (Carl von Weizsacker) དང་། དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ད་མེད་བོ་ཉམ་ (David Bohm) སོགས་སྟུན་གྲགས་ཆེ་བའི་ཚན་རིག་པ་ཚོར་རིམ་གྱིས་སྤྲུལ་འཕྲད་བྱས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། སྐད་ཅའི་རྣམ་གཞག་སྐྱེ་དངོས་རིག་པ། དངོས་ཁམས་རིག་པའམ་རྒྱལ་སྤྱོད་རྣམ་གཞག་སྟེ། རྒྱ་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོར་ཆ་ཤེས་བསེལ་ནས་མཐར་ཆེད་རྒྱ་མེད་པ། སེམས་ཅམ་པའི་སྤྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་ཉེ་བོ་ཡོད་ཅིང་། དབྱ་མའི་གཞུང་ནས་བཏགས་དོན་བཅའ་ནས་མི་རྟེན་པར་བཤད་པ་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཚན་རིག་གི་སྡེ་ཚན་ཁག་དེ་དག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཞི་ལྷག་གི་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་སྐྱེ་དང་བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་གོ་བསྐྱར་ལན་མང་བྱས་པ་ཡིན།

སྤྱོད་པ་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། ད་ལྟ་འཇིག་རྟེན་འདིར་ཚན་རིག་གི་གཡོལ་ཐབས་མེད་པའི་འབྲུགས་རྒྱུན་ཚུལ་པོ་ཞིག་བྱབ་གདལ་དུ་འགོ་བཞེན་ཡོད་པས། དེར་རབས་ཚན་རིག་ལ་ཤེས་འདོད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཇི་སྲིད་དང་དང་ལེན་མི་འདོད་བཞེན་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད། དེར་མ་ཟད་དེར་རབས་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་ནང་དུའང་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་སོགས་སྐྱོང་སྐོང་གི་ཁོར་ལུག་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོང་བཞེན་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་མངོན་འདོད་བདེ་སྐྱིད་ཡིན་པའི་གནད་དོན་འདི་ལ་གཞིགས་ཏེ། ཚན་རིག་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཁག་འཇིག་

རྟེན་འདིར་འཚོ་བའི་སྐྱེ་འགོ་སྤྱིའི་ཕན་བདེའི་དགོས་མཁོར་བསྐྱར་རྒྱ་གལ་ཆེར་མཐོང་
 བས། རོས་ནས་ལོ་མང་ཚོན་རིག་གི་མཁས་པ་རྣམས་དང་གོ་བསྐྱར་བྱས་པ་ཡིན།
 ཕན་ཚུན་གྲོས་བསྐྱར་ལ་བརྟེན་ནས་དེར་རབས་ཚོན་རིག་དང་སེམས་ཁམས་རིག་
 པ་རྒྱང་འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ལུས་སེམས་བདེ་ཞིང་སྤྱིད་པའི་དགོས་མཁོ་ལ་
 ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་སྐྱབ་པའི་རེ་བ་ཡོད། དེའི་སྤྱིར་ཚོན་རིག་པ་རྣམས་དང་གོ་
 བསྐྱར་བྱེད་སྐབས། རོས་ནས་དམིགས་ལུལ་གཉེས་འཆང་བཞིན་ཡོད།

དམིགས་ལུལ་དང་ཐོ་ནི། ད་བར་རྒྱལ་སྤྱིར་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་
 གཞག་གི་ཁྱོན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་ཐོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ཡང་ལོ་རེ་ནས་ཡར་རྒྱས་
 འགོ་བཞེན་ཡོད་མོད། ཚོན་རིག་ཐོག་མར་དར་སྐབས་ནས་སྤྱིའི་དངོས་པོར་གཙོ་
 ཐོར་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན་སྐབས། དེར་རབས་ཚོན་རིག་གི་དབྱུང་ཞིབ་བྱ་ལུལ་
 སྤྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་ཐོར་གྱུར་པ་ལས། དཔྱོད་མཁའ་རང་ཉིད་ཀྱི་
 རང་བཞིན་དང་། དབྱ་བ་སྐྱེ་ཚུལ། རང་གི་བདེ་སྐྱབ་གི་ཚོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་
 ཉམས་ཞིབ་ཆེར་བྱས་མེད། དེའི་སྤྱིར་ད་ཡོད་ཚོན་རིག་གིས་ལེགས་པར་ཉམས་
 ཞིབ་བྱེད་སྐབ་པའི་གཞི་ནི་སྤྱིའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་ཐོ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུར་
 མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་རོས་ནས་བལྟས་ནའང་།
 ད་ལྟའི་ཚོན་རིག་གི་ཤེས་བྱས་མ་འདངས་པའི་ཆ་གང་མང་ཞིག་ཡོད་པར་ཐེ་ཚོམ་
 མེད། དེའི་སྤྱིར་ཤེས་བྱའི་སྤེ་ཚོན་གྱི་ནང་དུ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་
 གྱང་ངེས་པར་རྒྱུད་དགོས་པར་བརྟེན། ད་ཡོད་ལྷན་ཅའི་རྣམ་གཞག་ནས་སྐྱོ་ལྗེའི་
 ཤེས་པ་སོགས་ལྷན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་ཐོའི་ཤེས་པའི་རིགས་མང་ཐོ་ཞིག་ལ་

འབྲེལ་བ་འདྲ་ཡོད་ཐོག་ད་དུང་ཤེས་བའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེ་དུ་དང་། ཞིབ་ཚགས་
སྲུ་བཏང་སྟེ་སེམས་ཁམས་རིག་བའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བའི་དེང་རབས་ཚན་རིག་
གི་གཞུང་ལུགས་འདང་ངེས་ཤིག་བྱས་ཏེ་ཤེས་བྱའི་གཞི་རྒྱ་རྗེ་ཆེར་གཏོང་རྒྱ་དེ་
དམིགས་ལུལ་གཅིག་ཡིན།

སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་བར་ཕན་ཚུན་
སློབ་སློང་བྱེད་འོས་པ་མང་བོ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། ང་ཚོར་ལུས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་
སེམས་ཀྱི་རྣམ་ཏོག་དང་འབྲེལ་བའི་བདེ་སྤྱད་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་སྟབས་ལུས་སེམས་
གཉིས་ཀ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་ང་ཚོར་དགོས་ངེས་ཡིན། དེས་ན་མིའི་སྤྱི་
ཚོགས་ནང་བདེ་སྤྱིད་རྗེ་རྣམས་སྦྱོར་ཐབས་ལ་གཞིགས་ནའང་དེང་རབས་ཚན་རིག་
དང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་རྒྱང་འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཚན་
གསར་པ་ཞིག་སློབ་གཏོད་ཐུབ། དེ་ཡང་འོས་ཀྱི་བསམ་བཤམ་ཚན་རིག་གིས་དའོས་
པོའི་མཐར་ཐུག་གི་རང་བཞིན་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་གསར་དུ་རྟེན་བའི་ཤེས་བྱས་
འགོ་བ་མིའི་ཤེས་ཡོན་ལ་ཁ་སྤོན་བྱས་ཏེ། མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ལུལ་ནི་ཆ་ཚང་
ཞིང་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་དགོས་རྒྱ་དེ་རེད་སྟེ།

དམིགས་ལུལ་གཉིས་པ་ནི། ང་ཚོ་མིའི་རིགས་ལ་སྤང་བའི་དཀའ་ངལ་
ལ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་དང་རང་བྱུང་གི་འབྱུང་བས་
བསྐྱེད་པའི་དཀའ་ངལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ནི་མི་རང་
ཉིད་ཀྱིས་བཟོས་པར་བརྟེན། དེ་སེམས་ཐབས་ཀྱང་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ཅུས་པར་

ཐེ་ཚོམ་མེད། ད་ལྟའི་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འདིར་ཤེས་ཡོན་གྱིས་ཆེར་སོངས་མེད་ཀྱང་
 མིས་བྱས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་སྟེ་མ་ཐུང་གནས་པ་དེས་ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་དེ་དག་
 སེལ་ཐབས་ད་དུང་འདད་དེས་ཤིག་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། དཀའ་ངལ་དེ་དག་
 མིའི་བསམ་སྒྲུབ་འདི་ནང་རང་གཅེས་འཛིན་དང་། འདོད་ཆགས། སྤང་བ། འདོད་རྩལ།
 རྩོགས་རིས། སྤྲུག་དོག་འགྲུབ་སེམས་སོགས་ཤུགས་ཆེ་བྲགས་པ་དང་། རྩོགས་
 གཞན་ནས་ང་ཚོའི་བསམ་སྒྲུབ་འདི་ནང་གཞན་གཅེས་འཛིན་དང་། བྱམས་བརྟེ། བཟོད་
 སེམས། བག་ཡོད། ཤེས་རབ་སོགས་གྱིས་སོངས་པ་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། ལྷ་གྲུབ་
 ཡོད་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་ནང་དུ་ཆགས་སྤང་དང་བྱམས་བརྟེ་སོགས་ལ་རི་
 ལྟར་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གཏོན་ལ་སབ་ཡོད་པར་བརྟེན། རྣམ་
 གཞག་དེ་རྣམས་གྱིས་མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་སེལ་བར་ཞབས་འདེགས་
 ཞུ་བྱུང་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད།

ཚན་རིག་གི་དགོས་དོན་ནམ་གྲུབ་དོན་གཙོ་བོ་ནི་མིའི་རིགས་ལ་སན་
 ཐོགས་དང་། ཞབས་འདེགས་བསྐྱབ་རྒྱ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་ནས་
 མིའི་རིགས་ལ་སྦྱོན་བཅོས་དང་། ཁོར་ཕུག་དབལ་འབྱོར། འགྲིམ་འགྲུལ། འཚོ་
 བའི་ཡོ་བྱད། འབྲེལ་ལམ་སོགས་གྱི་ཐད་སན་ཐོགས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་བྱུང་
 ཡོད། ཡིན་ནའང་མིའི་རིགས་རང་ཉིད་གྱིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་ད་དུང་
 ཡང་རང་འཇགས་སྟེ་གནས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཚན་རིག་ཉ་ཅང་དར་རྒྱས་བྱུང་
 བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ནང་དུའང་རྒྱ་འཕྲོག་དང་། གསོད་རླུང་། འཕྲུག་ཚོད་རྣམས་
 རི་ཅོམ་བྱུང་མིན་མཐོང་ཚོས་སྟེ་འགྲུར་བཞིན་པ་དེ་དང་། ལྷག་པར་སེམས་ལ་

བརྟེན་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཁག་སྤར་བཞིན་གནས་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་སེམས་ནང་
 འདོད་ཇམ་དང་། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། སྤྲུག་དོག་སོགས་ཀྱིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་ན་སྤྱི་
 རོལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་པ་ཇི་ཅམ་བྱུང་རུང་མི་ཆེ་སྤྱིད་པོ་ཞིག་ཡོང་མི་
 སྤུབ་པ་དང་། ཚོགས་ཤེས་དང་བྱམས་བརྟེན་སོགས་ཀྱི་བསམ་སྒོ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་ཞིག་
 ཡོད་ན་སྤྱི་དངོས་པོའི་ཆ་རྒྱུན་སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་མེད་རུང་མི་ཆེ་བ་དེ་སྤྱིད་
 སྤུན་པ་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པས། མི་ཆེར་བ་དེ་སྤྱིད་ཡོང་མི་དེ་གཙོ་བོར་ནང་
 བསམ་སྒོའི་ཁྱད་པར་ལས་ཡིན་པར་བསྟོན་དུ་མེད།

སྤུལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་སེལ་བར་ཚན་རིག་གིས་ད་བར་ཕན་
 ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་དཀའ་སྤྲུག་བསམ་སྒོ་
 གཏོང་སྤངས་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་གདོང་ལེན་བྱེད་དགོས་སྤྲུབ་ས། མིའི་བྱམས་བརྟེན་
 སོགས་ཀྱི་རིན་ཐང་གོང་མཐོར་གཏང་རྒྱ་ནི་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་ཚ་བར་
 མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེང་རབས་ཚན་རིག་པས་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལ་
 རྟོག་གཞིག་དང་། སྤྲུག་པར་དུ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཐེ་བའི་འགོ་བ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་
 ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གནད་དོན་གཞན་ཁག་ལ་དོ་སྤྲང་བྱས་ན། ཚན་རིག་ལའང་ཡར་སྤྱིད་
 དང་དགེ་མཚན་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ད་བར་ཚན་རིག་གིས་
 ལྷང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་བྱམས་བརྟེན་སོགས་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལ་ཐེ་གཏོགས་
 བྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱང་། ཚན་རིག་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་དགོས་མཁོར་དམིགས་ནས་བྱུང་
 ཡོད་སྤྲུབ་ས། མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཁག་
 དང་ཁ་འབྲལ་མི་སྤྲུབ།

གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྲུབ་མཐའ་སྤྱི་དང་། གྲེ་བྲག་སངས་རྒྱལ་པའི་གཞུང་
 བས་གསུངས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ནི། ཞི་ལྷ་ག་སོགས་སེམས་སྤྱོད་པའི་
 ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ཐོན་པས། ད་ལྟ་ཡོད་བཞིན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་
 གྱི་ཆ་ཤས་སུ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྡེ་ཚན་ལ་སློབ་སྦྱོང་དེས་པར་
 འབྲུལ་སྲུབ་པ་དང་། མིའི་རིགས་སྤྱིའི་ནང་སེམས་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བ་དང་ཞི་བདེ་
 སྦྱབ་པར་བན་ཏུ་ས་ཐོན་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཡོད་སྟབས། ཆ་རྒྱུན་
 དེས་ད་ཡོད་ཤེས་ཡོན་གྱི་ལམ་ལུགས་སུ་སྲུབ་ཅེ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བའི་རམ་
 འདེགས་བྱས་ཏེ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་སྤྱོད་བཟང་གིས་མི་ཕོངས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་དེ་
 དའི་དམིགས་ལུལ་གཉེས་པ་ཡིན།

དེང་སྐབས་ཚན་རིག་དང་འབྲུལ་ལས་གྱིས་ལུགས་རྒྱུན་མ་ཐེབས་པའི་
 མིའི་འཚོ་བའི་ཆ་ཞིག་སལ་ཆེར་མེད་པས། ང་ཚོའི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དུ་ཚན་རིག་གིས་
 གནས་བབ་ཅི་ཙམ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་མེད་གསལ་པོ་ཡིན། ཡིན་ནའང་ཚན་རིག་གི་
 དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཚན་རིག་གིས་ང་ཚོའི་དགོས་མཁོ་གང་བསྐྱབས་
 པ་དེའི་མཐའ་མའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་མིན་བཅས་ལ་ང་ཚོས་ཡིད་འཛོག་བྱེད་
 རིགས། ཡང་དུས་རབས་ཉེ་ལུ་པའི་འགོ་སྟོན་དུ། ཚན་རིག་དང་རྒྱལ་གྱིས་ཚོས་
 ལུགས་གྱི་དང་སེམས་ལ་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་སྲུང་ཡང་།
 དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་འགོ་སྟོན་འདིར་ནི་ཞི་དུལ་གྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་ལྷ་ག་པར་
 སེམས་ཁམས་དང་ལྟ་སྲུབ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་
 ལ་དེ་བས་དོ་སྣང་བྱེད་ལུལ་ཞིག་ཏུ་སྲུང་ཡོད།

༡ བང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྡེ་ཚོན་གསུམ་དུ་འབྲེད་པའི་ཚུལ།

ང་ཚོས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་རྒྱུན་དུ་མི་གསོད་སྐྱེ་འཕྲོག་མགོ་སྐོར་གཡོ་
 གྲུ། གཞན་ལ་གཞོན་འཚོ། ཉམ་ཐག་ལ་མཐོང་ཚུང་། སྤྱི་ཇུས་ལ་བག་མེད། ཆང་
 བག་ལ་ངན་གོམས། སྤྱི་དོན་རྒྱབ་སྐྱེད། དུག་ཇུས་འཐེན་བ། རོགས་མེད་དུ་ལུས་
 བ། འཁོན་འཛིན་དང་ཐུག་དོག་འབྲུག་སེམས་དང་དངངས་སྐྱེག་སོགས་མང་པོ་ཞིག་
 མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། རོས་ཀྱི་བསམ་བཤད་ཀྱི་ང་ཚོས་ད་བར་ཀུན་སྤྱོད་དང་བསམ་སློབ་
 རིན་ཐང་བྱམས་བཅེ་སོགས་སྤང་མེད་དུ་ཤོར་བའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། རི་ལྟར་
 བྱས་ནས་ཀུན་སྤྱོད་ཡར་རྒྱས་དང་དར་སྤེལ་གཏང་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ལ་དོ་སྤྲོད་བྱེད་
 དགོས་པར་མཐོང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྤངས་དངོས་མཐོང་འདིས་ང་ཚོར་ཅི་ཞིག་
 གིས་འདད་གི་མེད་པ་དང་། གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་དེད་གི་འཛིག་རྟེན་སྤྱིའི་གནས་
 སྤངས་དེ་གས་ང་ཚོ་སོན་ཚུན་བར་བྱམས་བཅེའི་ཚོར་བས་ཁྲབ་པའི་ཁོར་ལུག་ཅིག་
 དགོས་པར་གསལ་པོར་སྟོན་གྱི་ཡོད།

གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཀུན་སྤྱོད་དང་བསམ་སློབ་རིན་ཐང་དར་སྤེལ་གཏང་དགོས་
 བ་གཞི་ཅི་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་སམ། ཚོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ནི་
 ལྟ་བུའི་ཡོད་པའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སྤོམ་གཞིའི་སྤེང་བསྐྱངས་ཡོད་པས། གལ་ཏེ་ཡ་
 བསམ་སྤྱོད་བཟང་ནི་དེས་པར་ཚོས་ལུགས་ཤིག་ལ་བརྟེན་དགོས་ཚོ། ལྟ་བུའི་ཡོད་

པའི་ཚོས་བརྒྱད་ཁག་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་སྲོད་ནི་ཚོས་དང་མེད་པའི་སྐྱེ་
 བོ་ཚོར་བྱུང་མི་སྐྱབ་པ་དང་། ཚོས་དང་མེད་པ་ཚོར་ཚོས་དང་མེད་པ་དང་ཆབས་
 ཅིག་བྱམས་བཅེ་སོགས་ཡ་རབས་སྲོད་བཟང་དག་ཀྱང་འཕུས་ཤོར་བར་འགྱུར།
 བྱམས་བཅེའི་རིན་ཐང་ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་ངེ་ཅམ་མཁོ་གལ་ཆེ་མིན་ཉིན་དེའི་འཚོ་
 པའི་ནང་ཤེས་ཉོགས་སྐྱབ་པ་དང་། ཐ་ན་དུད་འགོ་དག་ཀྱང་བཅེ་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བས་
 འཚོ་བཞིན་ཡོད་སྟབས་བྱམས་བཅེའི་བསམ་སློབ་ནི་དེས་པར་ཚོས་ལུགས་ལ་བརྟེན་
 མི་དགོས་པར་གསལ།

དེ་བཞིན་ང་ཚོར་སོག་མ་ནས་ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་ལུགས་རྒྱུན་ཐེབས་མེད་
 ཀྱང་སྤྱ་གྱའི་སྐབས་ནས་གཞན་ལ་བཅེ་བ་དང་། བྱམས་པ་དང་། བན་སེམས་དང་།
 བཟོད་སློམ་སོགས་རང་གི་ངང་གིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ལུས་
 ངག་གི་བྱ་སྲོད་ཀྱང་རང་ཆས་སུ་ཡོད། དེའི་སྤྱིར་མི་ཀུན་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་
 བཟང་པོའི་རིགས་ཀྱི་བསམ་སློབ་དང་བྱ་སྲོད་བཟང་པོ་འདི་དག་ལ་གཞི་བཅོལ་སྟེ།
 ངོས་ནས་ཚོས་ལུགས་དང་ལྷ་བྱབ་བྱེ་བྲག་པ་གང་གི་འང་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་
 པའི་མིའི་གཞི་རྩའི་ཀུན་སྲོད་བཟང་པོ་དེ་དང་སྤེལ་གཏོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལྷ་
 མཚན་ནི་ཚོས་ལུགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ང་ཚོ་ནི་བདེར་འཚོ་གནས་སྐྱབ་ཀྱང་། མིའི་
 གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་བྱམས་བཅེ་དང་ཁ་བྲལ་ན་ང་ཚོ་གསོན་པོར་གནས་དགའ་
 ཞིང་གནས་ཀྱང་བདེ་སྐྱིད་ཀྱིས་ཐོངས་པའི་ཁེར་རྒྱུང་གི་མི་ཆེ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་
 ངས།

གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཡ་རབས་སྲོད་བཟང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བརྟེན་
 བས་སྐྱེལ་ཐབས་བྱས་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། ཚོས་ལུགས་དང་རིག་གཞུང་སྣ་
 མང་ལས་གྲུབ་པའི་གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་འདྲིའི་ནང་དུ་ཚོས་ལུགས་བྱེ་
 བལ་བ་ཞིག་ཡ་རབས་སྲོད་བཟང་གི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་འཛིན་རྒྱུར་བདེ་པོ་མེད། དེས་ན་
 ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་སྲོད་བཟང་ཞིག་སྐྱེལ་དགོས་ན་དེ་ནི་མིའི་གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་
 རྣམས་དང་སྐྱེལ་གཏང་རྒྱ་ལས་མ་འདས། གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་དེ་དག་ལ་གལ་
 སྲིད་ང་ཚོས་མཐོང་རྒྱུད་བྱས་ཆེ་དེའི་འདུག་འབྲས་ལ་ང་ཚོས་འགན་ལེན་རི་ལྟར་
 བྱེད། རོས་ནས་ཚོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྲོད་བཟང་ (secular ethics) ཞེས་
 པ་ནི། མིའི་རིགས་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་རྣམས་ལྟ་བུ་བ་
 ཡོད་པའི་ཚོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་འང་བྱམས་བཅའི་བསྐྱབ་བྱའི་མང་གཞི་དུ་གྱུར་པ་དེ་
 རྣམས་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ཚོས་དད་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་སློབ་པ་གཉིས་ཀར་གྲུས་བཅི་
 ལུ་བའི་ལམ་སྲོལ་ཞིག་རྒྱ་གར་གྱི་སྲོལ་རྒྱན་དུ་གནའ་དུས་ནས་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་
 བ། ལྔར་རྒྱ་གར་དུ་རྒྱུད་འཕེན་པར་ལྟ་བུ་བྱུང་གི་ཐོག་གྲུབ་མཐའ་གཞན་རྣམས་ནས་
 དགག་པ་ཤུགས་ཆེར་བྱེད་གྱི་ཡོད་ཀྱང་ལྟ་བུ་བྱུང་དེ་འཛིན་མཁན་གྱི་རྒྱུད་འཕེན་པར་
 གྲུས་བཀུར་གྱི་ཐ་སྣང་འཛོད་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། སྲོལ་དེ་དང་འབྲ་བར་
 དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་རྒྱ་གར་རང་དབང་རྒྱལ་ཁབ་དུ་གྱུར་རྗེས། རྒྱ་གར་གྱི་
 ཚ་ཁྲིམས་ཀྱང་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྲོལ་གཏོད་བྱས་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་ཚོས་
 དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཚ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་ནི་ཚོས་ལུགས་ལ་གྲུས་བཅི་

མེད་པ་ལྟ་བུ་གཏན་མིན་པར་ཚོས་ལུགས་ཚང་མ་མཉམ་གནས་དང་མཉམ་དར་
ཡོང་སྲིད་ཡིན། ཅ་ཁིམས་དེ་གཏན་འབེབས་ཡོང་བར་སྐྱལ་འདེབས་བྱེད་མཁམ་
བདག་ཉིད་ཚེན་པོ་གུན་རྒྱུ་གང་ཉིད་ཚོས་པ་གཤམ་མ་ཞིག་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་
ནས་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་དཔེ་མཚོན་དེ་དག་མཐོང་སྟེ། རོས་རང་ལ་ཚོས་ལུགས་
དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྲོད་བཟང་དར་སྟེལ་གྱི་བྱ་བ་འདིར་མི་བདེ་བ་གང་ཡང་མ་བྱུང་།

སྤྱིར་ལུལ་ལུང་སོ་སོར་གནའ་རབས་ནས་ཡོད་པའི་རང་གི་ཚོས་ལུགས་
དེ་རང་ཉིད་ལ་འཚམ་ཤོས་ཡིན་པས་ཚོས་ལུགས་གཞན་དུ་བསྐྱར་བ་སྐྱེར་རང་ཉིད་
ལ་དཀའ་ངལ་འབྲུད་ཉེ་ཆེ་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཚོས་ལུགས་མཐུན་སྦྲིལ་ལའང་
གཞོད་གཞིར་འགྱུར་སྲིད་པར་བརྟེན། ཚོས་ལུགས་གཞན་གྱི་རྗེས་འབྲུག་པ་སངས་
རྒྱུས་པའི་ཚོས་པར་བསྐྱར་སྟུང་བའི་སངས་རྒྱུས་པའི་ཚོས་ཁྲབ་སྟེལ་གྱི་བསམ་སྟོ་
གཏན་ནས་གཏོང་མི་འོས། དེ་ལྟ་བུར་ཚོས་ལུགས་ཚང་མར་རང་རང་གི་གསུང་
རབ་ནས་འདིག་རྟེན་སྤྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་ཆ་དེས་པར་དུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལག་
ལེན་དུ་བཀལ་ནས་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་ཞབས་འདེགས་དེས་པར་སྐྱབ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན།
ནང་བ་སངས་རྒྱུས་པའི་རོས་ནས་ཚོས་དད་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་
སྐྱབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཚན་རིག་གམ་གཞི་
དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། བང་གི་གདུང་བ་སེལ་བ་དང་ཞེ་བདེ་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་
སྟོ་སྲོང་བའི་ཐབས་ལམ་དེ་དག་ཡིན་སྟབས། སངས་རྒྱུས་པའི་གཞུང་དུ་ཚན་རིག་
དང་། ལྟ་སྟུབ། ཚོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་དག་སྟེ་
ཚན་སོ་སོར་འབྱེད་དགོས། སྤྱིར་བཏང་ཚོས་དད་དམ་ཚོས་ཉམས་ལེན་ཞེས་པ་

ནི་ཚོས་ལུགས་སོ་སོའི་སྐབས་ལུལ་ལ་དད་པ་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོང་དགོས་པས།
 བང་ཚོས་ཀྱང་ནང་བའི་དད་ལྡན་པ་ཁོ་ནར་འབྲེལ་བ་ལས་ཚོས་ལུགས་གཞན་དང་།
 ཚོས་དད་མེད་པ་ཚོར་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་མེད། དེས་ན་ཚོས་དད་དང་འབྲེལ་
 བའི་རྣམ་གཞག་ནི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་རན་པ་ཞིག་མིན་ཏེ། ད་ལྟ་འཇམ་གླིང་འདིར་མི་
 འཁོར་དུང་ལྷུང་བདུན་ཅུའི་ནང་དུང་ལྷུང་བཅུ་ལྟག་ལ་ཚོས་དད་དམིགས་བསལ་
 མེད་པ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།

ནང་བའི་ལྟ་སྐབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལས་ཚོས་བསམ་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
 འབྲུང་བའི་ལྟ་སྐབ་ལྟ་སྐབ་མཚོན་ན། ཉག་པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་སུ་དང་གང་ཟག་གི་
 བདག་འདོད་པའི་ལྟ་སྐབ་དང་མི་མཐུན་ཡང་། སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་བའི་རྒྱ་
 བསྐྱེད་པ་སྟེ། གནད་དོན་གང་ཡིན་ཅུང་དེ་ཉིད་ཚོགས་མང་པོར་ལྟོས་ནས་སྐབ་
 བར་མཐོང་ཆེ་གནད་དོན་དེ་རྒྱ་གཅིག་དང་རྐྱེན་གཅིག་སུ་ལས་བྱུང་བའི་གྲུ་དོག་
 གི་བསམ་སྒོ་ཁག་བསལ་སྐབ་པའི་བྱུང་ཚོས་ལྡན། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་
 སྐབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ལྷུང་དུ་བཀོལ་སྐབ་ན་དགོ་མཚན་ཡོད། སངས་རྒྱས་པའི་
 གཞུང་ནས་ཐོན་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་སྐབ་ཀྱི་གཙོ་གནད་ཁག་ཅིག་ལྷུང་དུ་བཀོལ་
 བ་དེས། ཚོགས་གཅིག་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྟ་
 སྐབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྦྱོང་བར་སངས་རྒྱས་པའི་ཚོས་པ་ཞིག་ཡིན་མི་དགོས་པ་
 དང་། གཉིས་ནས་སངས་རྒྱས་པས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་
 སབ་པ་དང་། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལྟ་ཚུལ་གང་ཡིན་ཤེས་སྐབ་པ་སོགས་
 ཀྱི་དགོ་མཚན་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མཐོང་།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདེན་བཞི་གསུངས་ཚུལ་ལ་དབྱེད་
 བའང་། བདེན་བཞིའི་ངོ་བོ་ལ་བསྐྱེད་པ་དེས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་།
 བདེན་བཞིའི་བྱ་བ་ལ་བསྐྱེད་པ་དེས་ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་ལ། སྲེད་པ་འབྲས་བུ་
 དང་བཅས་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་དེས་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གསུངས་པར་ཤིན་
 ཏུ་གསལ་བས། རང་པོའི་གཞུང་དུ་ལྷ་སྲུབ་དང་སྦྲང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཞིག་
 ཡིན་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཤིག་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་ཅ་
 པའི་འགོ་སློགས་ཤིག་ཡིན་པ་གསལ་བོར་རྟོགས་སྲུབ། སྲེད་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་
 སྡོད་དམ་ཐེག་ཚེན་གྱི་སྡེ་སྡོད་དུ་གྲགས་པའི་ནང་དུའང་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་
 ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བུ་སྐྱུ་གཉིས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་གཞིའི་རྣམ་
 གཞག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རང་པོའི་དམིགས་ལུལ་མཐར་སྲུབ་འབྲས་བུ་སྐྱུ་གཉིས་
 དང་ལྷག་པར་སྐྱུ་བཞིའི་བདག་ཉིད་གྱི་སངས་རྒྱལ་ཞེས་པ་དེ་འབྲུབ་སྲུབ་པའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡང་། མཐར་གཏུགས་ན། ང་ཚོར་ད་ལྟ་ནས་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤིན་ཏུ་སྦ་
 པའི་གཏུག་མ་ལྟ་ཅིག་སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་དེ་གའི་སྡེར་དུ་སྐྱུ་བཞི་འབྲུབ་བྱེད་
 གྱི་བྱས་པ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པས། རང་པོའི་གཞུང་དུ་རྣམ་གཞག་ཡོད་
 ཚད་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་གཏུགས་ནས་བྱས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།

དཔལ་ན་ལེ་རྩ་སོགས་གྱི་སྡོན་གྱི་རང་པོའི་མཁས་དབང་ཁག་གིས་སྟོན་པའི་
 གསུང་རབ་གྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ལྟར་ནའང་། བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
 བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་བརྒྱུ་ཉི་ཤུ་ལྟ་བུ་བོད་དུ་བསྐྱུར་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་བཅོམ་བྱ་
 ཡོངས་རྫོགས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་ལ། འབྲས་

བྱ་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་པས། སངས་རྒྱུས་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་
 རྣམས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། སྐབས་མཐའི་རྣམ་གཞག་
 ལྟེ་ལྟ་སྐབས་དང་། ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་བ་དང་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་སྟེ་ཚོས་
 ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་བ་གསུམ་དུ་ངེས་པས། རོས་ནས་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་
 གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་དང་། ལྟ་སྐབས་གྱི་རྣམ་གཞག་ཚོས་ཉམས་
 ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་གསུམ་དུ་སྟེ་ནས་བརྟག་གཞིག་བྱས་ན་དེང་གི་དུས་སུ་
 བན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མཐོང་ངོ་།།

༣ རང་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག

སྦྱིར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ནི། གང་ཟག་གཞན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རྟོག་ཞིབ་པ་
 དང་པོ་དེའི་དབྱུང་ཐབས་དེ་གའི་ལམ་ནས་དཔྱོད་པ་ན་སྐབས་དོན་གཅིག་སྦྱར་ཏུ་བྱུང་
 བའི་སྐབས་དོན་རྣམས་དང་། དེའི་ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུང་ཐབས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྗོད་
 ཚོག་ཅིང་། གཙོ་བོར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ཆ་ལག་ཚང་བའི་ལག་ལེན་ཞིབ་འཇུག་གི་
 དབྱུང་ཐབས་ཤིག་ལ་གོ་དགོས་པར་སེམས། དཔེར་ན། ཚན་རིག་པས་དོན་གང་
 ཞིག་ལ་བརྟག་པ་ན་ཐོག་མར་ཚོད་དཔག་དང་། ཚོད་དཔག་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་
 ཞིབ་འཇུག་ལག་ལེན་གྱིས་ཚོད་ལྟ་དང་། རང་ཉིད་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་
 བུ་གང་ཞིག་མངོན་སུར་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་གང་ཟག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པས་ཀྱང་ཚོད་
 ལྟ་དེ་གའི་ལམ་ནས་སྐབས་འབྲས་གཅིག་མཐུན་དུ་བྱུང་ན། ད་གཞོད་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་

ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་གྲགས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང་། རྟེན་དོན་ཤེས་བྱ་དེའི་
 སྡོན་འགྲོའི་འཚོལ་ཞིབ་གྱི་རིག་པ་ལ་ཚན་རིག་ཅེས་འབོད་པ་སྣང་རེད། དེ་ནི་དབྱ་
 མའི་གཞུང་དུ་རི་ཅམ་ནས་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་ཆ་རྒྱུན་ལ་གསུམ་གསུངས་པའི་དང་
 བོ་ཐ་སྣང་པའི་ཤེས་བ་ལ་གྲགས་པ་དང་། གཉིས་པ་གྲགས་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྣང་
 པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གཞོད་པ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་ལ་
 འབབ་པར་སྣང་།

བླ་པས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་དཔྱོད་པ་པོ་ལ་མ་
 མཐའ་ཚང་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་ནི་རྟོན་པ་བཞི་རེད། དེ་ཡང་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་
 པ་ན། དོན་དེ་སྐྱབ་པོའི་གང་ཟག་གི་གྲགས་པ་དང་རྣམ་འགྲུར་སོགས་ལ་བརྟེན་
 བས་ཐག་གཅོད་མི་རིགས་པར་དེས་གང་བཤད་པ་ལ་གཙོ་བོར་དཔྱོད་དགོས་པ་
 དང་། གང་བཤད་པ་དེ་ཡང་ཚད་མར་རིགས་མིན་ཆེག་གི་སྡེ་བ་སྦྱར་ལེགས་པ་དང་
 སྐྱབ་པ་བདེ་མིན་ཅམ་གྱིས་བཤད་བྱའི་དོན་དེ་འཐད་པར་མ་དེས་བསམ་ཆེག་ལས་དོན་
 ལ་གཙོ་བོར་དཔྱོད་དགོས་པ་དང་། ཆེག་གི་དོན་ཡང་དགོས་དབང་གིས་གཞན་དུ་
 གསུངས་པའི་དོན་ཅམ་ལ་ཆ་འཛོག་མི་རིགས་པས་དེས་དོན་དངོས་པོའི་གནས་
 ལུགས་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་འཛོན་དགོས་པ་དང་། (དེས་དོན་ལ་སྐྱབས་སྦྱོབས་གྱིས་
 འཛོག་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད།) དེས་པའི་དོན་དེ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤོང་བས་མཐོང་
 བ་ཞིག་ལ་ཆ་འཛོག་དགོས་པ་ལས་ཚོད་དབག་དང་ཐོས་བྱུང་གི་གོ་བ་ཅམ་གྱིས་
 ཆེམ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པའི་ཆ་རྒྱུན་བཞི་པོ་འདི་ནི་དོན་ཅི་ཞིག་ལ་དབྱུང་
 བའང་དེས་པར་སྦྱར་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

དབྱུང་པའི་ཚུལ་ལ་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། རིགས་
 པ་བཞི་འདི་ནི་ནང་པས་འདིག་ཉེན་ལ་ལྟ་ཚུལ་རི་ཡིན་མཚོན་གྱིད་ཅམ་དུ་མ་ཟད།
 ཞིབ་དུ་དབྱུང་ན་ནང་པའི་རྣམ་གཞག་ཡོངས་རྫོགས་མཚོན་གྱིད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་
 ཅིག་ཀྱང་ཡིན་ཞེས་སྒྲུ་ཚོག་ དེ་ཡང་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་ཅ་བའི་འདིག་ཉེན་གྱི་
 ཚོམ་གཞི་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་གསལ་བཤད་གྱིད་པར་མ་ཟད། གཟུགས་ཅན་གྱི་
 གནས་སྐབས་ཀྱི་བཟོ་བཀོད་དམ་རྣམ་འགྲུར་ལ་ཐོག་མཐའ་ཞིག་བཤད་ཚོག་ཀྱང་ཅ་
 བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོམ་གཞི་ལ་ཐོག་མ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་རྒྱ་མེད་དང་ཡང་ན་གྱིད་
 བོ་ཞིག་གིས་བཀོད་དགོས་པ་དང་། སྤོང་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཡང་
 ཐོག་མ་ཞིག་བཤད་ན་སྤོང་བའི་བདག་ཉིད་ལས་འདས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུས་
 སྦྲུང་གྱི་རིམ་པ་ཞིག་གི་ནང་རྣམ་ཤེས་འགྲུང་དགོས་པས་ཐོག་མའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་
 གི་སྙེད་དུ་འགལ་སྒྲུའི་སྤོ་རིགས་གཉིས་ཡོང་དཀའ་བར་སྤང་ངོ་།།

དེས་ན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་མོ་འཛིན་ཅིང་རྒྱུན་སྐྱེལ་བ་དང་།
 རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤོང་བའི་ངོ་མོར་གྲུབ་པའང་ཚོས་ཉིད་དུ་བཤད་པས་དངོས་པོ་སོ་
 སོས་རང་གི་རྒྱུན་བསྐྱེད་པ་དེ་ཅམ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདིར་
 ཞི་བ་ལྷན་དབྱེ་འབྱེད་གསལ་པོ་ཞིག་གནང་ཡོད་པ་ནི། ཁོང་གིས་མཇུག་པའི་སྤྱིད་
 འདུག་ཏུ། གཞི་ཅའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ་ནི་རང་གྲུང་གི་འཕེལ་རིམ་ཞིག་
 བས་གྲུབ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྤྱིས་སུའི་བདེ་སྤུག་གི་ཉེན་གཞི་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ་ན་ད་
 གཞོད་ཚོས་ཉིད་ཅམ་གྱི་རྒྱ་ལས་བརྒལ་བའམ་ཡང་ན་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཞི་
 མར་བྱས་ཐོག་སྤོ་སུར་བའི་སྤྱིས་སུའི་བྱེད་ཚོལ་ཞིག་དང་འགྲེལ་དགོས་པར་གསུངས་
 པ་དེ་ཡིན།

ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་རྣམ་འགྲུའ་རྗེ་ལྟར་ཐོན་མིན་ནི་རྒྱུའི་
 བྱུང་པར་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། འབྲས་བུའམ་རྒྱུན་གྱི་མའི་སྟེང་གི་སྣ་ཚོགས་པའི་བྱུང་
 པར་ནི་རྒྱུའི་སྟེང་གི་བྱུང་པར་སྣ་ཚོགས་པའི་འདུ་འཛོམས་ཤིག་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། གོ་
 པདེ་པའི་དཔེ་མཚོན་ལྷན་གྱི་སྐྱེས་བཟང་བ་དང་། འབྲས་མ་ཚོས་པ་དང་། དུས་སུ་
 སྐྱེན་པ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་ཐོག་ལྷན་སྐྱེས་ཚོགས་པ་དེ་རྒྱ་ས་
 བོན་ཡོད་ཅེས་གྲིས་མི་ཚོགས་པར་རྒྱུན་གྱི་བྱུང་པར་བོད་དང་། ལུ་དང་། ལུང་དང་།
 སྐྱེས་བུའི་བྱེད་ཚེས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུའི་སྟེང་ལ་འདུས་སྐྱེར་ལ་ལྟོས་པས་སྟོན་
 ཐོག་ལྷན་སྐྱེས་ཚོགས་པ་འབྲུང་བ་དེ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སྐྱ་མི་རུས། ལྟོས་གྲུབ་
 ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ལྟོས་གྲུབ་ཅིག་དང་། ཆ་ཅན་ཞིག་གི་ཚུགས་ཀ་
 མངོན་པར་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ཤིང་སློབ་ལོར་ཆ་ཅན་དུ་ཤར་བའང་ཆ་ཤས་ལ་
 ལྟོས་ནས་ཤར་དགོས་པས་ཆ་ཆ་ཅན་གྱི་ལྟོས་གྲུབ་ཅིག་དང་། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཐབ་
 པ་ནི་ཚོས་གང་འབྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་སློབ་བཏགས་ཅེས་དུ་གྲུབ་
 པས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྟེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་དགོས།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སོ་སོའི་རོ་བོ་མི་འདྲ་བས་རོ་བོ་ལ་
 བརྟེན་པའི་བྱ་བའི་བྱུང་པར་ཡང་རེ་རེ་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ས་བོན་དང་རྒྱུན་རྒྱ་
 ལུང་སོགས་ཀྱི་རང་རང་གི་བྱ་བའི་བྱུང་པར་མི་འདྲ་བས་དེ་དག་བསྐྱེབས་པ་ནའང་
 འབྲས་བུའི་བྱུང་པར་དམིགས་བསལ་ཞིག་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན། སྐྱིར་ས་
 ཡིས་འཛིན་པའམ་བརྟེན་པར་བྱེད་པ་དང་། ལུས་སྐྱེད་པར་བྱེད། མེས་སྐྱེན་པར་
 བྱེད། ལྷུང་གིས་འབྲེལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་འཛོད།

འཐད་པའི་རིགས་པ་ནི་ད་ལྟའི་གནས་བབ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་མ་འོངས་
 བར་ཡང་གནས་སྐྱངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཞེས་པ་དང་། འབྲས་བུ་གང་ཞིག་
 གི་སྟེང་དུ་རྣམ་འགྲུར་སྣ་ཚོ་གསུམ་ཡོད་པས་དེས་པར་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱའི་སྟེང་དུ་འང་
 བྱུང་བར་སྣ་ཚོ་གསུམ་ཤིག་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེས་པ་དང་། དེས་འགར་སྐྱེས་པའི་རྟགས་
 ལས་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན། གཏུན་ཚིགས་རིག་པའི་
 སྐོར་ཚུང་ཞིབ་པར་ནི་འོག་དུ་འཆད་པར་འགྱུར།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཚུང་
 ཞིབ་པར་དབྱེ་ན། ༡ ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ༢ ཤེས་པར་བྱེད་
 བ་སྒྲོའི་རྣམ་གཞག་ ༣ ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་རི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ ཤེས་བྱའི་
 ཡུལ་གཏུན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཏུན་ཚིགས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་
 སུ་འབྱེད་ལུས་པ་ལྟར། གུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཡང་སྤྱི་སྒྲོམ་འདི་ལྟར་བཀོད་
 ཡོད།

དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཞུང་བྱ་མཇུག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོམ་
 དོན་དེ་རྟོགས་པ་ན་རྟགས་དང་དག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་
 བྱེ་བ་གཞུང་བྱའི་གནས་གསུམ་སྟེ། ང་ཚོས་རྟགས་དང་ལུང་གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་
 བར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཚོས་ཤིག་དང་། མངོན་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་རིགས་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་དཔོག་ལུས་པའི་ཚོས་ཤིག་དང་། རྒྱུང་བ་དང་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་
 དཔོག་མི་ལུས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་དག་ལས་རྟོགས་ལུས་པའི་
 ཚོས་ཤིག་དང་བཅས་གསུམ་ཡོད།

དཔེར་ན་ང་ཚོས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ལུས་པོའི་ཐོག་གི་ནད་རྟགས་
 མདངས་ཤོར་བ་དང་། དབྱགས་འཚང་བ་དང་། ལུས་སྦྲངས་པ་སོགས་རིམ་བ་དང་
 པོའི་ཤེས་བྱ་སྟེ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ལུས་སྦྲངས་པ་སོགས་ལ་
 བརྟེན་ནས་མི་དེར་ནད་ཡོད་པ་དང་ནད་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱུ་གཞན་ཡོད་པར་ཤེས་ཀྱས་
 བས་དེ་དག་ཅུང་ཟད་རྫོགས་གྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱའི་རིམ་བ་གཉིས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
 འོན་ཀྱང་རིམ་བ་གཉིས་པ་འདི་ལ་ང་ཚོ་སྤྱིར་བཏང་གི་མི་ཀུན་ལ་སྤུན་མོང་དུ་རྫོགས་
 ཏུ་གྱུར་བའི་སྡེ་ཚན་ཞིག་དང་གནས་དུས་ཀྱིས་བཞག་པའང་ཡོད། ད་དུང་ཤེས་བྱའི་
 རིམ་བ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྫོགས་གྱུར་དེ་ཡིན། དཔེར་ན་ང་རང་ཚོར་རང་
 གི་སྤྱིས་ཚེས་ལྷ་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་པ་མའི་དག་ལྷ་བྱ་ཁོ་ན་ལས་ཤེས་ཀྱས་པ་ལས་
 ཐབས་གཞན་མེད། དེ་བཞིན་ཏུ་ཅང་སྣ་བའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་། འཇིག་
 རྟེན་འདིར་རིགས་མི་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་རི་ལྟར་ཡོང་བའི་རྒྱ་རྒྱུ་
 སོགས་ཡིན།

ཤིན་ཏུ་རྫོགས་གྱུར་ཀྱི་རིམ་བ་འདིའི་ནང་རྒྱབ་རྟེན་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་ལུང་
 འབྲེན་དགོས། འོན་ཀྱང་འབྲེན་རྒྱུའི་ལུང་དེར་དོན་ཚན་ཁག་ཤས་ཤིག་དེས་བར་ཚང་
 དགོས། ལུང་གི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དང་རིགས་པས་མི་གཞོད་པ་དང་། ལུང་ཚིག་
 ལ་སྡེ་གྱི་དངོས་ལུགས་ནང་འགལ་མེད་པ་དང་། གསུང་བ་སོར་དགོས་དམིགས་
 གཞན་མེད་པ་བཅས་ཚང་དགོས། ང་ཚོས་གོམས་བའི་དབང་གིས་ཉིན་རེའི་འཚོ་
 བའི་ཁྲོད་འཆར་ཅན་ལུང་གིས་དཔྱོད་རྒྱུ་འདི་བཞོལ་སྡོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་
 བ། གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཞིག་ནས་གནས་རྒྱུ་ག་གི་མོ་ཞིག་བསྐྱབས་པ་ལ་

བརྟེན་ནས་ང་ཚོས་ཁས་ལེན་བ་དང་། འདས་པའི་བྱུང་བ་མང་པོ་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟེན་
 བས་ཐག་བཅད་པ་སོགས་ཚུད་ཡོད། ཐ་ན་ཚན་རིག་པའི་ནང་དུའང་ཞིབ་འཇུག་པ་
 གཞན་ཚོས་ཚན་རིག་གི་དུས་དེབ་ཁག་ཏུ་བཀོད་པའི་མཇུག་འབྲས་དེ་རང་ཉིད་
 བས་ཚོད་ལྟ་མ་བྱས་པར་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་ལུང་ཚད་མ་གསུམ་གྱི་སློབ་ཤེས་བྱའི་
 གནས་གསུམ་ལ་དབྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་སངས་རྒྱུས་པར་དང་པོ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་
 ཡང་། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སློབ་དེ་ཆ་ཚང་བའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཏུ་གཏན་
 འབེབས་བྱེད་མཁན་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་དུས་རབས་ལྔ་པར་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་
 གྱི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྐྱང་དང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་སློབ་དཔོན་ཚོས་གྲགས་
 གཉིས་ཡིན། སྟོན་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་དང་ལྷག་པར་དུས་རབས་དང་པོ་ཙམ་
 བས་མགོན་པོ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱིས་རིགས་པའི་དབྱེད་པ་གཙོ་བོར་བཀོལ་ཏེ་དབྱུ་མའི་ལྟ་
 གྲུབ་གཏན་ལ་ཐབ་བ་བྱུང་ཡང་། སངས་རྒྱུས་པའི་གཞུང་ལུགས་སུ་ཆ་ལག་ཚང་
 བའི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དམིགས་བསལ་ཅིག་བྱུང་བ་ནི་སློབ་
 དཔོན་ཕྱོགས་སྐྱང་ཚོས་གྲགས་ནས་བཙུ་དགོས་པར་སེམས།

སྤྱིར་རྒྱ་གར་དུ་ཚད་མ་རིག་པ་ནི་ཕྱོགས་སྐྱང་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་སྡོན་དུ་སྦྱུ་
 རྟེན་གས་རིགས་པ་ཅན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་གཞི་ཚུགས་ཟིན་མོད། སློབ་
 དཔོན་ཕྱོགས་སྐྱང་གིས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རིགས་བ་དང་། གཞན་སེལ་སོགས་གཏན་
 ལ་ཐབ་སྟེ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཚུ་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བུ་གཏོང་བར་མཛད།
 དེ་ཡང་ཕྱོགས་སྐྱང་གིས་རིགས་པ་ཅན་བ་དང་། བྱེ་བྲག་པ། བྱངས་ཅན་བ་སོགས་

གྱི་འདོད་པ་ཞིབ་ཏུ་བཀག་པ་ལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ལྷན་ཚོ་ཉ་ཀ་ར་དང་།
 དཔྱད་པ་བའི་མཁས་པ་གཞོན་ལུ་མ་ལེན་སོགས་ཀྱིས་བཅུད་པ་དང་། དེ་དག་གི་
 འདོད་པ་དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སློབས་སྤར་མཛད་པ་སོགས་ལ་བརྟགས་ན།
 རྒྱ་གར་དུ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བོར་སོན་པར་རྟོགས་
 ཏུས།

ཡང་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཐ་དད་པས་བྱེ་བ་ཤེས་བྱ་གཞི་
 ལྟ་སྟེ། ༡ ལྷང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་དང་། ༢ གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་དང་། ༣ འཁོར་
 སེམས་བྱུང་གི་གཞི་དང་། ༤ ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་དང་། ༥ འདུས་
 མ་བྱས་པའི་གཞི་དང་ལྟོ། །གཞན་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་ལ་
 ཁམས་བཙོ་བརྒྱད་དང་སྟེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་གི་
 སྐབས་སོ་སོར་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་དང་། དགོས་པ་དང་། རིགས་སོགས་ཀྱི་སློབས་
 གཞལ་བྱའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྟེ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད།

ཤེས་བྱ་གཞི་ལྟའི་དང་བོ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་
 དང་། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཉིས་ཚོས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་
 གཟུགས། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར། སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཆགས་ཚུལ། གཟུགས་
 ཅན་ཚོམ་བྱེད་རྩལ་སྟན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟག་པར་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་ཚོས་རི་འབྲ་ཞིག་
 ཡིན་ནའང་མཐར་གཏུགས་ན་སྟེ་ངོལ་གྱི་ངོས་ནས་ཚོམ་གཞི་རྩལ་སྟན་བསགས་
 བས་བྱུང་བ་མེད་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཅམ་དུ་བྱུང་བ། རྩལ་སྟན་ཀྱི་སྐབས་
 འབྱུང་བ་གཞན་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་མཁའ་ཡི་རྩལ། སྤ་བ་མཐར་བུག་པའི་རྩལ་སྤ་

རབ་ཅིག་ལའང་རང་ངོས་ནས་འཛིན་པའི་གོ་ས་ལ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་
 ཟག་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་བྱེད་པར་གནས་ས་ལྟ་བུ་ཡོང་ཚོགས་པའི་གཞི་ཅིའི་ལྟ་ཚུལ་
 ཞིག་གྱང་ཡོད། འབྲུང་བའི་སྐབས་ནས་མཁའི་འབྲུང་བ་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་
 གྱང་གསུངས་ཤིང་། འབྲུང་བའི་རྗེས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གོང་བུར་གྲུབ་པ་ཞིག་
 ལ་གོ་མི་དགོས་པར་བྱས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ལ་ཡང་ངོས་འཛིན་པ་ཡོད། སྤ་
 བ་མཐར་ཐུག་པའི་རྒྱལ་སྤུ་རབ་གྱང་འབྲུང་གྱུར་ཏུ་གསུངས་པས། རྒྱལ་སྤུ་རབ་རང་
 ཉིད་གང་ལས་མཆེད་པའི་འབྲུང་བའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་གྱང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པས། ང་
 ཚོའི་མཐོང་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱང་དག་ལ་འབྲུང་བར་བཏགས་པ་ནི་རགས་
 པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཏུ་འཁུམས་སོ། །ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ལུས་ལ་རགས་པ།
 སྤ་བ། ཤིན་ཏུ་སྤ་བ་གསུམ་དང་། རྒྱང་ལ་ཅ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱང་དང་། དེ་
 བཞིན་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱང་ཉིས་ཁྲི་ཆེག་སྤོང་དུག་བརྒྱ་རྒྱ་ཚུལ་སོགས་ལུས་
 ཁམས་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་བཤད་པའང་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པར་ཐོབ།

སྤུ་ནང་གི་སྤོང་བཅུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་བྱུང་ཚུལ་ལ། དཔེར་ན་སྤོང་བཤོན་
 ཐོགས་མེད་གྱིས། གཡོ་བ་མེད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། རུས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་
 གྱི་བཤད་པའི་སྤོང་ནས་སྤོང་བཅུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་རྣམས་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་
 དུ་གྲུབ་པ་ལས། བྱེད་པ་པོའི་སྤོང་གཡོ་བ་སྤོན་སོང་ལས་གྲུབ་པ་མིན་ཚུལ་སྤྱོད་
 པ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ཅ་བའི་ལངས་སྤོགས་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ཚོན་རིག་པའི་ཅ་བའི་
 ལངས་སྤོགས་དང་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཐུན། དེ་ལྟ་ནའང་གོ་ལའི་དབྱིབས་དང་ཚད། ཉི་
 རྒྱ་སོགས་གྱི་འཁོར་བཤོད། ཉི་རྒྱ་གཟའ་འཛིན་སོགས་གྱི་འགྲེལ་བཤད་བཅས་

གནད་གྲེ་བྲག་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱུས་པའི་གཞུང་ཚོས་མངོན་པ་ལྟ་བུར་རི་
 རབ་དཀྱིལ་དུ་བྱས་ཤིང་། འཛམ་གླིང་ལེ་བ་མོ་དང་། ཉི་ཟླ་སོགས་རྒྱ་སྐར་རྣམས་
 འཛམ་གླིང་ལ་ཚུར་བསྐྱོར་བའི་བཤད་པ་ཐོན་པ་ནི། སྔོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་
 སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཞིར་བཞག་པར་མངོན། དེ་དག་ལས་བརྩམས་པའི་གནད་
 རྣམས་དེར་རབས་ཚེ་རིག་གི་གྲུབ་དོན་དང་དངོས་སུ་འགལ་བས་ཁོ་བོས་སྲར་
 ཅམ་ནས་རང་ལུགས་སུ་བྱེད་ཀྱི་མེད།

གཞན་ཡང་བྱང་པའི་གཞུང་དུ་འཛིག་ཏེ་བྱི་ཁམས་ཐོག་མར་ཆགས་
 པ་དང་། དེ་ནས་གནས་པ་དང་། དེ་ནས་འཛིག་པ་དང་། དེ་ནས་སྟོང་པར་འདོད་
 ཅིང་། སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བར་སྤང་གི་རྩལ་སྤ་རབ་བམ་སྟོང་པའི་རྩལ་དེ་
 དག་ལས་སྐར་ཡང་འཛིག་ཏེ་བྱི་ཁམས་གསར་པ་ཞིག་འགྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནས་
 ཆགས་པ་དང་། གནས་པ་དང་། འཛིག་པ་དང་། སྐར་ཡང་སྟོང་པ་སྟེ་བརྒྱུད་རིམ་
 གྱི་འཁོར་ལོ་འདིས་མཐའ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་འཛིན་པར་བྱེད།

སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བར་སྤང་གི་རྩལ་སྤ་རབ་དེ་ལ་དུས་འཁོར་ནས་
 བམ་མཁའི་རྩལ་ཞེས་འབོད་ཅིང་། བཟུགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་རྒྱ་རུ་གནས་ཤིང་ཉ་
 ལམ་རྩལ་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས་མངོན་པར་གསལ་བའི་གོང་བུའི་རང་རྩུགས་ཤིག་ཡོད་
 པར་མི་འདོད། མཁའི་རྩལ་དེ་དག་གི་ལུགས་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་
 སྤ་བའི་གནས་རིམ་ནས་རགས་པའི་གནས་རིམ་བར་དུ་འབྱུང་བ་དང་། སྐར་ཡང་དེ་
 དག་རགས་པའི་གནས་རིམ་ནས་སྤ་བའི་གནས་རིམ་བར་དུ་རིམ་གྱིས་འཕྲོར་ཞིག་
 ཏུ་སོང་སྟེ་སྐར་ཡང་མཁའི་རྩལ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དུ་ཐིམ་པས། མཁའི་རྩལ་སྤ་

རབ་དེ་ཚོ་ནི་འདིག་རྟེན་ཆགས་འདིག་གི་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་ལོ་འདིའི་ཙུ་བའི་རྒྱ་རུ་
 གྱུར་ཡོད། མཁའ་རྒྱལ་སྤོ་མོ་དེ་དག་རྗེ་ཙམ་ནས་འདིག་རྟེན་ཆགས་པའི་རྒྱ་རུ་
 འགྱུར་མིན་དུས་འཁོར་གྱི་བཤའ་བ་ལྟར་ན། འདིག་རྟེན་གྱི་བྲག་པ་གང་ཞིག་ཡིན་
 རུང་མ་གྲུབ་པའི་སྤོ་མོ་ལ་དུ་སྡོད་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། འདིག་རྟེན་གྱི་
 བྲག་པ་དེའི་གཟུགས་ཙན་གྱི་ཚོམ་གཞི་ཐམས་ཅད་མཁའ་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་
 གནས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་མཁའ་རྒྱལ་དེ་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་བྲག་པ་དེའི་ཙུ་བའི་
 ཚོམ་གཞི་དང་། དེའི་སྡོད་དུ་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་བྲག་པ་དེར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་
 སེམས་ཙན་དག་གི་ལས་གྱི་རུས་པ་སྤིན་ཏེ་དེར་འབྲུགས་སྐྱེན་ཐེབས་པ་ནས་རྒྱང་
 གི་རྒྱལ་རྣམས་འདུ་འགོ་རྩུགས་ཏེ་རིམ་གྱིས་འདིག་རྟེན་དེ་གྲུབ་པར་འདོད།

ཕྱིའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་མའི་བྱུང་རིམ་སྐོར་ལ་ཚན་རིག་གི་ནང་། འབར་
 གས་ཆེན་པོ་ཐོག་མར་བྱུང་རྒྱལ་སོགས་གྱི་བཤའ་བ་ཟབ་མོ་ཡོད་ནའང་། ད་དུང་
 གི་བ་གལ་ཆེན་གང་མང་ཞིག་ལྟག་ཡོད་པ་ནི། འབར་གས་ཆེན་མོའི་སྤོ་མོ་ལ་ཅི་
 ཞིག་ཡོད་སྲིད་དམ། འབར་གས་ཆེན་མོ་དེ་གང་ནས་བྱུང་ངམ། རྒྱ་སྐྱེན་གང་ཞིག་
 གིས་འབར་གས་ཆེན་མོ་དེ་བསྐྱེད་དམ། རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ང་ཚོའི་སའི་གོ་ལ་
 འཕེལ་འགྱུར་བྱུང་ནས་ཆེ་སྐོག་གི་རྒྱ་རུ་གྱུར་བ་ཡིན་ནམ། འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 དང་དེའི་ནང་དུ་འཕེལ་འགྱུར་བྱུང་བའི་སེམས་ཙན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡིན་ནམ་
 ཞེས་པ་འདི་དག་རེད།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་བཤའ་བ་ལྟར་ན། ཕྱི་སྡོད་ཀྱི་འདིག་རྟེན་གྱི་
 གྲུབ་རིམ་ནང་བརྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཙན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། བརྒྱུད་ཀྱི་སེམས་

ཅན་གྱི་ལུས་ད་ལྟར་ང་ཚོར་མངོན་བཞིན་པའི་རྒྱལ་པོའི་ལུས་འདི་སྤྱོད་པའི་རིམ་པ་
ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་ཡང་མཐར་སྲུག་ན་རྒྱུད་སེམས་དབྱེར་མེད་
གྱི་ཆེས་སྤྱོད་པའི་ཞིག་ནས་བྱུང་ཚུལ་གསུངས་པས་ང་ཚོའི་ལུས་སྤྱད་གིས་འདིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་ཆེན་པོ་འདི་ཆ་སྤྱོད་པའི་ལམ་ནས་མཚོན་ཡོད།

ཚན་རིག་གི་སྤྱོད་པའི་ཚན་རིག་དང་མེན་གྱིས་འཕེལ་འགྱུར་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་
དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་བྱུང་འདེམས་སྐྱུག་གི་ཐོག་ནས་ཆེ་སྲོག་གི་རྣམ་པ་འབྲས་མིན་
དང་ཆེ་སྲོག་གི་ཐོག་མ་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ། གསུགས་ཅན་གྱི་ཚོམ་གཞིའི་རྩལ་ལྷན་
གྱི་འདུ་འཛོམས་རྣམས་འདིར་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཆེ་སྲོག་བྱུང་བ་དང་། རིགས་
རྒྱུད་སྐྱེད་སྐྱེལ་སོགས་ཁྲུང་ཚོས་སྤྱོད་པའི་ཞིག་ལ་ཆར་དགོས་པར་བཤའ་ཅིང་།
ཆེ་སྲོག་གི་ཐོག་མར་འབྲེལ་བཤའ་བྱེད་སྐབས་སྤྱད་པའི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་
སྤྱོད་པས་སྤྱོད་པའི་ལུགས་ལྷན་སྤྱད་པས་བྱུང་བ་དང་། འོན་ཀྱང་སྤྱད་པའི་ཐོག་མ་གང་ཡིན་
ཞེས་པའི་ལན་དུ་ཚོད་དབག་གིས་དུས་ལུགས་རིང་པོ་ཞིག་གི་རྒྱུད་རིམ་ཁོད་བྱུང་བར་
སྤོའོ།།

འཕེལ་འགྱུར་རིག་པས་ཆེ་སྲོག་གི་ཐོག་མར་འབྲེལ་བཤའ་བྱེད་པའི་རྣམ་
གཞག་ནང་། རིགས་རྒྱུན་གྱི་འགྱུར་ལྡོག་དེ་ཆེ་ཐོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་སྤྱོད་པའི་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་མི་ནང་པ་ཞིག་གིས་བསྟན་ན་རྟེན་དབང་ངམ་རྒྱུ་མེད་ལས་བྱུང་བར་
སྤྱོད་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས་ཚོད་གཞི་ཅན་དུ་མཐོང་། རོས་ནས་སྤར་
རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་སྤྱིར་དེར་རབས་གྱི་སྤྱོད་དངོས་རིག་པས་སེམས་སྤྱོད་སྤྱི་དང་སྤྱོད་
པར་མའི་རྩ་བའི་རང་གཞིས་སུ་ཡོད་པའི་སེམས་གྱི་རིན་ཐང་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་།

གཞན་པར་གྱི་སེམས་དང་སྡིང་རྗེ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་དག་གི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཚ་བའི་
ཡོན་ཏན་ཞིག་ཏུ་ཅིའི་སྤྱིར་མི་མཐོང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཅི་བ་བཀོད་སྤྱོད་།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ནས་དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན།
གཞུགས་ཤེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་ལས་གཞུགས་ཤེས་ལས་ངོ་
བོ་ཡོགས་སུ་མེད་པ་དང་། འདས་པའམ་ཞིག་པས་བྱ་བ་སྤྱི་མ་སྤྱི་བའི་གོ་འབྱེད་པར་
མ་ཟད་བྱ་བ་སྤྱི་མ་དེ་རྗེས་སུ་སངས་མཛོན་པའི་གོ་གསུ་ཞིག་པ་ངེས་པར་དགོས་པར་
འདོད། དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ནི་རྒྱལ་ལྷན་རབ་སྐྱོའོག་བསྐྱུར་བའི་ཡུན་ལ་བཞག་ཅིང་།
སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དུག་ཅུ་རེ་ལྟ་དང་སུམ་བརྒྱ་རེ་
ལྟར་སྤྱི་བ་བཅས་ནི་རགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ལས། དེའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་དགྱེ་བུ་བར་མགོན་པོ་སྐྱེས་ཀྱིས་པལ་པོ་ཆེ་མདོ་ཀུན་
བཏུས་སུ་བྱངས་པར་གསལ་ལ། བསྐྱལ་བ་དང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལྟ་བུ་ནང་པར་
ཚུན་སྟོས་པའི་བར་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་
སྟོས་ནས་མི་འགལ་བ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ་གསལ།

གཉིས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་སློའི་རྣམ་གཞག་གམ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་
རྣམ་གཞག་ནང་། སློའི་ངོ་བོ་དང་། དགྱེ་བ། སྤྱི་བ་སོ་སོའི་དོན་སོགས་རྒྱས་པར་
བཞག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སློའི་དགྱེ་བའི་སྐབས། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཞུགས་
ཅན་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་དང་། ཡུལ་སྤྱོད་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་གྱི་
ཁྱད་པར་ལ་རྟོག་གཞིག་ཏུ་སེམས་ཅིན་བཅས་ཀྱི་སློན་ནས་དབང་སློ་དང་ཡིད་སློ་གཉིས།

ཡུལ་ལ་བསྐྱུ་མི་བསྐྱུ་འོ་ནས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས། འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་
 ཡུལ་ལ་སྐྱ་བད་སྐྱོར་བའི་བྱེད་ལས་ལྡན་མིན་དང་། སྐྱོན་གྱི་སྣང་བ་ཡོད་མེད་
 གྱི་སྐོ་ནས་ཉོག་པ་དང་ཉོག་མེད་གཉིས། གཙུ་འཁོར་དང་ཡུལ་གྱི་རོ་བོ་དང་ཁྱད་
 པར་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས། སྣང་བ་ལྟར་དོན་
 ལ་གནས་མི་གནས་གྱིས་འཇུག་པ་དང་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་
 སྐོ་ནས་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གཉིས། ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས། ལོག་
 ཤེས། མེ་ཚོམ། ཡིད་དཔྱོད། སྣང་ལ་མ་ངེས་པ། མངོན་སུམ། རྗེས་དཔག་བཅད་
 ཤེས་བཅས་བདུན་དུ་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱུང་།

དེ་བཞིན་སེམས་བྱུང་གི་རོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་བྱེད་ལས། བྱང་
 གསེས་གྱི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་བའི་རིམ་པ། བྱང་པའི་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་ཉེ། མི་
 ཤེས་པའི་རྣོངས་པ་དང་། ལྷན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཉོག་པའི་རྣོངས་པ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་
 བྱེད་གྱི་རྣམ་ཉོག་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ཆགས་སྣང་སྐྱེ་ཚུལ། ཆགས་སྣང་ལས་ང་
 རྒྱལ་དང་སྤྲུལ་དོག་སོགས་སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སློབ་འཇགས་རྣམས་རི་ལྟར་
 སྐྱེ་བ་དང་། དེ་བཞིན་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྐྱེད་པ་དང་། སེམས་བྱི་རོལ་ཏུ་
 དབང་མེད་དུ་གཡེང་བའི་རྣམ་གཡེང་དང་། སེམས་གྱིས་ཡུལ་དམ་པོར་འཛིན་པའི་
 རྒྱས་པ་ལོར་བའི་བྱིང་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་བྱུང་བར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་
 སུན་པར་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པ་མི་གསལ་བའི་སྐྱགས་པ་སོགས་དང་། དེ་
 དག་གི་བརྗོད་སྟེགས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཐབ་པའི་
 ཤེས་རབ་དང་། བྱམས་པ་དང་། བཅེ་བ་དང་། བཟོད་པ་དང་། སློབས་པ་དང་། དྲན་

ཤེས་བཞིན་རྣམས་སྐྱེད་སྲིང་བྱས་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་གཏང་དེ་
 དུལ་ལ་རྒྱན་ཆགས་པར་གནས་པའི་རྣམས་པ་གོང་མཚོར་འཕེལ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
 སོགས་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་བརྒྱ་ལྷག་གི་ངོས་འཛིན་དང་། སེམས་བྱུང་ནང་པན་
 ཚུན་འགལ་སྐྱེའི་གནད་ལས་སློ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་སློ་གཞན་དེའི་རྣམས་
 པ་རི་ལྟར་འགོག་པའི་རིམ་པ་སོགས་གསལ་བར་བཤད་ཡོད་པས། སེམས་ཁམས་
 རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནི་སའི་གོ་ལ་འདྲིའི་ཐོག་གི་མི་འབོར་དུང་སྤར་བདུན་ཅུ་
 ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

དེ་བཞིན་སེམས་སྤར་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། གཉིད་སང་དུས་ཀྱི་ཤེས་
 པ་རགས་པ་དང་། དེ་ལས་མི་ལམ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་སྤར་བ་དང་། དེ་ལས་
 གཉིད་མཐུག་པོའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་སྤར་བར་བཤད་ཅིང་། ཡང་སེམས་ལ། རགས་པ།
 སྤར་བ། ཤིན་དུ་སྤར་བ་གསུམ་ལས་དང་པོ། སྟོ་སྤའི་ཤེས་པ་དང་། གཉིས་པ། ཚ་ཉོན་
 དུག་དང་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་སེམས་དང་། ཤིན་དུ་སྤར་བ་ནི་སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་
 རྣམས་སོ།།

སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་སྤར་རགས་ཀྱང་དབྱེ་ཚོག་པ་ནི།
 སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཀྱི་སེམས་གཉུག་སེམས་ལ་སྟོས་ཏེ་རགས་པ་དང་། གཉུག་
 སེམས་ཆེས་ཤིན་དུ་སྤར་བར་འཛོག་གོ། །ཤིན་དུ་སྤར་བའི་གཉུག་སེམས་དང་རང་གི་
 གཞོན་པའི་རྒྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་སྟོག་པ་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པས། གཉུག་སེམས་དེ་
 ཉིད་དུལ་ལ་གཡོ་བའི་ཆ་ནས་རྒྱང་དང་། དུལ་རིག་པའི་ཆ་ནས་ཤེས་པར་གསུངས་
 སོ།།

རང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་དོན་
 ཚན་ཁག་གཞན་ཞིག་ནི། ལྷོ་བྱུང་གྱི་འཇམ་སེམས་གྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་མེད་པས་
 སེམས་གྱི་རོ་བོ་འོད་གསལ་བ་དང་། གསལ་རིག་གི་རིགས་རྒྱུན་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་
 པས་རྒྱུན་བརྟན་བ་དང་། གོམས་ཟེན་འབད་བཙོན་བསྐྱར་མ་ལ་མི་སྟོས་པས་སེམས་
 ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏྲན་མཐའ་མེད་ཏུ་འཕེལ་ཏུ་བྱུང་བ་བཅས་ཡིན་པས། སྲུ་ཞིག་
 གིས་འདི་དག་ལ་གོ་བ་ཟབ་མོ་ཞིག་མ་ཐེབས་ཕྱིན་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་གོ་
 རྟོགས་སྟོགས་ཀྱི་བར་འགྱུར་དེས། དེ་བཞིན་ཏུ་སྟོབ་དཔོན་སྟོགས་སྦྱང་དང་དཔལ་
 ཚོས་གྱི་བྲགས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་ཏུ་དབང་ཤེས་གྱི་རོ་བོ་དང་། དབང་ཤེས་རྟོག་
 བལ་ཏུ་སྐྱབ་ཚུལ། རྟོག་པ་རྣམས་གྱིས་སྐྱོན་བརྒྱུད་ནས་དོན་རང་མཚན་ལ་འཇུག་
 ཚུལ། སྐྱོན་གྱི་རོས་འཛིན། སྤྱི་སྟོང་སྤྱི་སྐྱོ་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་ལ་ཐུན་མོང་ཏུ་
 འཇུག་པའི་ཚུལ། སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་ཏུ་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་སོགས་བྱུང་བ་རྣམས་
 གྱིས། དེང་རབས་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་པ་དག་ལ་རམ་འདེགས་གྱི་
 ལུས་པ་ཐོན་པར་དེས།

གསུམ་པ་སྟོ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྟོང་ལ། ལྷོ་ལ་དོན་དེ་ཤར་ཚུལ་
 མི་འདྲ་བའི་སྟོ་ནས་བཞག་པ་དགག་སྐྱབ་གཉིས་དང་། ལྷོ་ལ་དངོས་པོས་རྣམ་པ་
 གཏད་སྟོབས་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་གཉིས་ཡོད་པས་སེམས་འཇུག་སྐྱབ་
 འཇུག་གཉིས། རྟོག་པར་ཚོས་དེའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཏུ་སྦྱང་
 ཚུལ་གཉིས་ལས་མ་འདས་པས་རྟོག་པར་དོན་དེ་སྦྱང་ཚུལ་གྱི་སྟོ་ནས་བཞག་པ་
 གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས། རོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་རྟོག་དོར་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཐ་དད་ཏུ་སོང་

བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་སྡོག་པ་ཐ་དང། རྫོག་གཅིག་གིས་དོན་དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་
 བ་སྒྲུང་ཚུལ་དང་འཛིན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས་སྒྲུང་བའི་ཡུལ་དང་འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་
 ཡུལ་གཉིས་དང་། རྫོགས་ཡུལ་དེས་དོན་གང་ཞིག་བྱེད་ཀྱིས་པར་འཛིན་པ་སྒྲུང་ཡུལ་
 དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཡུལ་དེར་འཇུག་པ་ན་མི་བསྐྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཡུལ་དང་།
 རྫོགས་སྡོད་འདོགས་གཅོད་གཞི་ཡིན་པས་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་དག་ཡོད།

དབང་བོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་རིག་པ་ནའང་ཡུལ་གྱི་འབྲ་རྣམ་ཤེས་བའི་སྐོ་
 བས་རིག་པ་ལས་རྣམ་པས་བར་མ་ཚོད་པར་རིག་ན་ཡུལ་གཅིག་ལ་སྒྲུང་བ་ཐ་དང་
 དུ་འཆར་བར་མི་རིགས་པ་དང་། ཡང་རྣམ་བཅས་སུ་རིག་ན་དོན་དངོས་སུ་མི་རིག་
 པས་མི་སྒྲུང་བའི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་མེད་པར་བཤད་པ་སོགས་ཤེས་པ་རྣམ་
 བཅས་རྣམ་མེད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཅས་བྱུང་ཡོད།

བཞི་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་
 རིག་པ་ནི། རྫོགས་བསྐྱེད་བྱ་མངའ་བའི་ཐབས་དང་གསང་བ་སྐྱོག་གུར་རྟོལ་བྱེད་
 ཀྱི་ལྷེ་མིག་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། གཏན་ཚིགས་རིག་
 པའི་མང་གཞི་ནི་གོང་དུ་སྫོས་པའི་རིགས་པ་བཞི་དེ་ཡིན། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་
 སྐབས་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་ལ་ཚང་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་དང་།
 དེའི་བསྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་གང་ཡིན་དང་། སྐྱིར་འབྲེལ་པ་ལས་
 འབྲེལ་པ་ཅན་དཔོག་ཀྱིས་ཀྱང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ཀྱིས་
 པ་དཔེར་ན། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱ་དང་། རང་བཞིན་ལས་རང་བཞིན་ཅན་དཔོག་ཀྱིས་
 ཀྱང་། རྒྱ་དང་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ཀྱིས་པ་སྒྲུང་ཡིན།

སྐྱོར་བ་སྐྱོར་གཅིག་གི་ཉགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གཉིས་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་
 ལས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ལས། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་
 ལ་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་ཤེས་འདོད་ཀྱི་བྱུང་བར་ལས་ཉགས་སྐྱོར་འགོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བས་
 ལྟར་དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་རང་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྐྱུ་རྩལ་རང་
 གི་བྱེད་ཚོས་འཕེན་མི་འཕེན་གྱིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། འབྲེལ་རྒྱ་མ་མཐོང་བ་
 དང་འགལ་རྒྱ་མཐོང་བའི་ཉགས་ལས་མེད་བར་སྐྱབ་པའི་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་
 ལའང་ནང་གསེས་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་སོགས་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཡོད་ཀྱང་ར་ཚོར་
 ལྟར་དུ་མི་རུང་བའི་ཚོས་ཤིག་གཞི་དེར་མ་མཐོང་བའི་ཉགས་ཅམ་ལས་མེད་བར་
 དཔོག་མི་རུས་ཀྱང་གཞི་དེར་ཚོས་དེ་ཚད་མས་མེད་བར་མཐོང་ན་ད་གཞོད་མེད་
 བར་ཐག་གཅོད་རིགས་པའི་དོན་སྟོན་པའི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་དང་།
 ཡོད་ན་ར་ཚོར་སྣང་དུ་རུང་བའི་ཚོས་གང་ཞིག་གཞི་དེར་མི་སྣང་བས་མེད་བར་
 དཔོག་པའི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་སྐྱོར་བཅས་གཉིས་ཡོད།

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པར་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། འབྲེལ་རྒྱ་མ་
 དམིགས་པས་ནི་རང་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་དེས་བར་གཞི་དེ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ལྟོས་
 གཞི་དེ་མེད་ན་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟོས་ཚོས་ཡོད་མི་སྲིད་བར་སྐྱབ་བ་ཡིན། དཔེར་
 བ། དུ་བའི་འབྲེལ་ཡུལ་མེ་མེད་པའི་ཉགས་ལས་དུ་བ་མེད་བར་དཔོག་བ་སྣ་བྱ་
 ཡིན། འབྲེལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པ་ལའང་། ཚོས་དེའི་འབྲེལ་ཡུལ་རྒྱ་དང་བྱེད་དང་
 རང་བཞིན་གསུམ་མ་དམིགས་པས་ཚོས་དེ་མེད་བར་སྐྱབ་བ་དང་། ཡང་ཚོས་དེའི་
 འགལ་རྒྱ་མཐོང་བའི་ཉགས་ལས་ཚོས་དེ་ཡིན་པའམ་ཡོད་བར་མི་རིགས་བར་སྐྱབ་

པའི་འགལ་ལྷ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། ཚོས་དེ་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་
 ལ་གོད་བྱེད་ཀྱི་འགལ་ལྷ་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བས་འགོག་པ་ལྡན་ཅིག་མི་གནས་
 འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་དང་། གཉིས་ཡིན་གྱི་སྤང་སུམ་མི་སྲིད་པའི་འགལ་
 ལྷ་མཐོང་བས་དོན་དེ་ཡིན་པ་འགོག་པ་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རང་པའི་
 བདག་མེད་པའི་དོན་སྐྱབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་གཉིས་པའི་ཁོངས་
 སུ་གཏོགས། ལྡན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ལའང་།
 འགལ་བའི་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་དང་བྱབ་བྱ་དམིགས་པ་གསུམ་དང་། དེ་དག་
 རང་གསེས་ལའང་གོད་བྱེད་རང་ཉིད་དང་དེའི་བྱད་པར་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སོགས་
 དམིགས་པས་གོད་བྱ་དང་གོད་བྱའི་བྱད་པར་དང་གོད་བྱའི་འབྲས་བུ་སོགས་
 ཡོད་པ་འགོག་པའི་རྟགས་སྟོར་གྱི་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་
 ལས་མང་བར་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ཡོད།

ཡང་པ་རོལ་ཤེའི་ཁས་སྐྱངས་ལ་རང་འགལ་དང་གོད་བྱེད་བསྟན་ཏེ་གཞན་
 གྱི་ལོག་རྟོག་སུན་འབྲིན་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ནི། གཙོ་བོར་པ་རོལ་སོས་དེ་ལྟར་ཁས་
 སྐྱངས་པ་ལ་གོད་བྱེད་བསྟན་ཏེ་བརྗོད་པ་ཤས་ཆེ་ཡང་། དམ་བཅའ་ལ་གོད་བྱེད་
 སྟོན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དམ་བཅའི་བརྗོད་སྟོགས་ལ་རིགས་མཚུངས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་
 རྒྱགས་ཀྱིས་འཕེན་པའང་ཡོད། མི་འཕེན་པ་ནི་གོད་བྱེད་ཁོ་ན་བསྟན་ཏེ་དམ་བཅའ་
 ལྟར་སྤང་དེ་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་གཞལ་བུ་ངེས་པའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་
 རིག་པའི་སྐྱོར་འདིས་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐོ་སྤྱ་ཚོགས་ཤིག་མཚོན་ཡོད་ཅིང་། ཤེས་
 རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་པའི་སྐོ་འདི་དག་བརྒྱན་ནས་དངོས་ཤེའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་

རིག་སྐབ་པ་དང་། དཔྱོད་པའི་སློའདི་དག་བརྒྱད་ནས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དབྱེད་ན་
དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་སློའི་བྱས་པ་གོང་མཐོར་སྤྱིན་ཏེ་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་མཐར་
ཐུག་ལ་ལྷ་ཚུལ་སློམས་པོ་ཞིག་ཡོང་བུའ།

༧ བླ་པའི་ལྷ་གྲུབ།

ལྷ་གྲུབ་ནི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་པའི་གྲུབ་དོན་རྣམས་མཐའ་
མའི་སློམ་ཚིག་ཅིག་ཡིན། བླ་པར་མཚོན་ན་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོ་འདོན་
བྱས་པའི་གཞུང་ཚོམ་སློལ་ཆེས་སྤྱ་ཅམ་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། བྱི་ལོའི་སློན་དུ་བྱུང་
བའི་རྒྱལ་པོ་མི་ཡི་རྣམས་ཞུས་པའི་བསྟན་བཙུན་དང་། བྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་པོ་དང་
གཉིས་པ་ཡས་མས་སྤྱ་བྱུང་བའི་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། མགོན་པོ་སྤྱ་
སྤྱབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་སོགས་ལས་དཔོག་ལུས། དེ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་བྱི་ནང་
གི་ལྷ་གྲུབ་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམས་སློབས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་དཔྱོད་པའི་
གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཡང་། དཔེར་ན་དུས་རབས་སྤྱ་པར་སློབ་དཔོན་
ལོགས་སྤྱན་གྱིས་རྟོག་གོ་འབར་བ་མཛད་པ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་མཁན་
ཆེན་ཞི་བ་འཚོས་ཆད་ཆེན་མཛད་པ་སྤྱ་བུའང་བྱུང་ཡོད། བླ་པའི་ཚ་བའི་ལྷ་གྲུབ་
ནི་ཡོངས་གྲགས་སྤྱ་བུའ་རྒྱ་བཞིར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་། འདུས་བྱས་
ཐམས་ཅད་མི་རྟོག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱ་བ་སྤྱ་བ། ཚོས་ཐམས་ཅད་སྤོང་
ཞིང་བདག་མེད་པ། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་དང་བཅས་བཞི་པོ་དེ་ཡིན།

མི་རྟག་པ་ནི་དངོས་པོའི་འཛིག་པ་ཤིས་འགྲུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་སྣོས་པར་རང་
 ཉིད་སྦྱིད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་འཛིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྦྱིས་བས།
 རང་ཉིད་གྲུབ་ཚམ་ནས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འགྲུང་བའི་རང་བཞིན་ཉེ་འདི་
 བེ་ཞིབ་ཏུ་བསམས་ན་འགྲུང་བ་རགས་པ་ང་ཚོས་མཐོང་དུ་ཡོད་པ་དེས་དཔོག་
 ཏུས། འདིར་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྤྱད་བསྡུལ་བར་གསུངས་པ་ནི། རྫོང་མ་ཞི་བ་
 དང་དེ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྣོན་ནས་འབྲེལ་བ་དང་ཡང་ན་དེའི་གཞན་དབང་
 དུ་ཚུད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ནི་སྣོན་དཔོན་
 ཚོས་གྲགས་ཀྱིས་སེམས་སྦྱང་གི་འི་མ་ཟད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་།
 དེ་ཡང་རིགས་པས་རྗེས་སུ་དབགས་ནས་བསྐྱབས་པས་དད་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་
 བས་འབྲེལ་བ་འདད་དཔོས་པ་ཞིག་མིན།

བདག་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་གིས་གཙོ་བོར་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་
 མཐུན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཤིག་མཚོན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་སྣོན་བ་མལ་
 མོ་ཆེས། བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་སྤང་བོའི་སྦྱིང་དུ་ཡོད་དཔོས་ཤིག་གྲུས་
 ཉེ། བདག་གི་མཚན་གཞིར་སྤང་བོ་ལྷ་ཀ་འཛོག་པ་དང་། སེམས་འཛོག་པ་དང་
 ། འཇུག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚུའི་སྣོན་བ་ལྷ་ར་མི་བརྟན་པས་བདག་གི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་
 བསམས་ནས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་བྱས་ཉེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་
 བཞུགས་པའི་ནས་བདག་གམ་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་དང་། ལ་ལས་སྤང་བོ་ཉིད་
 བདག་ཡིན་པ་ལའང་གཞོད་བྱེད་མཐོང་ཞིང་སྤང་བོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་འཛོག་
 བ་ལའང་གཞོད་བྱེད་མཐོང་ནས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་

བདག་འདོད་པ་སོགས་བྱུང་ཡོད། དེ་ལྷ་ནའང་ནང་པ་ཀུན་གྱིས་སྤྱོད་མོང་དུ་རྟལ་
གཅིག་རང་དབང་པའི་བདག་མེད་པར་འདོད་གྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤམ་
སྤྲ་རགས་མི་འདྲ་བར་ཡོད་མོད། འདིར་གཙོ་བོར་ཤེར་སྤྱོད་གྱི་མདོའི་དགོངས་དོན་
སྤྱོད་ཀྱི་ཡུལ་སྤྱོད་ཀྱིས་བཟུལ་བ་ལ་བརྟེན་ན། བདག་མེད་པ་ནི་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་
ཉེ། རྒྱད་གཞིའི་གནད་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་རྣམས་གཉིས་ལས་དགག་བྱ་དང་དེ་
བཟུལ་པའི་མེད་དགག་ལ་སྤྲ་རགས་ཀྱི་རྒྱད་པར་མེད་པས་ཚོས་དང་གང་ཟག་གི་
སྣང་དུ་འགོག་རྒྱུའི་བདག་ནི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཡིན། དེའི་
སྤྱིར་རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དེ་མེད་པར་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་
ན་འདོགས་བྱེད་དང་གདགས་བྱ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ། བྱ་བ་དང་བྱེད་པོ་སོགས་
པན་ཚུན་སྟོས་གྲུབ་ཅམ་གྱིས་ད་གཞོན་འཛོག་བྱས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་མཐུན་དུ་ཡོད་
པའི་ཚོགས་ཅེ་བྱ་བཞི་མ་འདི་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་ཚོགས་ཅེ་རང་
ངོས་ནས་ཚོགས་ཅེ་ཡིན་མིན་གྱི་རང་ཚུགས་སྤྱབ་ན། ཇི་ཅམ་ནས་ཚོགས་ཅེ་རུ་འཛོག་
པའི་ས་མཚམས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཚོགས་ཅེ་རང་ངོས་ནས་གཏན་ལ་འབབས་དགོས་
ན། དེ་མེད་པས་སློས་བཞག་ཅམ་དུ་འོས་མེད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སེམས།

དེའི་སྤྱིར་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་ལ་སྣངས་འཛོན་བྱེད་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱིས་
ཡུང་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ལ་སྣངས་འཛོན་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་ཡི་གེ་ཀ་ལྷ་སྤྱར་མཚོན་ན་
དེའི་གཟུགས་ངེས་དང་། འབྲི་སྐྱུག་སྐྱུག་ཚ། བྲི་ཤོག་འབྲི་མཁམ། ཡི་གེ་བྱེད་པོའི་
འཆར་འགོད་ཀྱི་བསམ་སྟོ། ཀ་ཞེས་མིང་དུ་འདོགས་མཁམ། ཡི་གེར་ངོས་འཛོན་

བྱེད་མཁམ། མོངས་སྡོད་སའི་ཁོང་ཡུག་སོགས་མེད་པར་ཡི་གེ་དེ་ཡོད་མི་སྲིད་
 པ་ལྟར་ཡིན། ཚོས་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་རྩ་བའི་ངོ་
 བོ་ཡང་སྡོགས་ཡོངས་ནས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གསུངས། དེ་
 ལྟར་དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་ལྟ་བུས་ཚོས་རྣམས་དབུད་མཐར་གང་
 ཡང་རྟེན་དུ་མེད་ཀྱང་སློབ་བཟུགས་ཅམ་གྱི་སློ་ནས་འཛོག་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ།
 དེང་རབས་དངོས་ཁམས་རིག་པས་རྒྱལ་སྐོན་ལ་དབུད་པའི་མཐར་རྟེན་དུ་མེད་པར་
 བཤད་པ་དང་ཞེན་ཏུ་མཐུན་པར་སྣང་།

བདེན་གཉིས་གྱི་ཐ་སྲེད་ནི་སྤྱིར་སྲུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་དུའང་ཡོད་པར་སྣང་
 ལ། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཀས་བདེན་གཉིས་གྱི་རྣམ་གཞག་ཞལ་གྱིས་
 བཞེས་པར་མཚུངས་མོད་འཛོག་ཚུལ་མི་མཐུན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་
 སེམས་གཉིས་ལ་བདེན་གཉིས་གྱི་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་།
 མཚན་གཞི་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ། མདོར་བསྡུས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་གནས་ཚུལ་གྱི་
 རྣམ་གཞག་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་སྣང་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཡིན་ཞིང་།
 དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་དོན་དམ་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་
 བཤད་ཡོད། སེམས་ཅམ་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞིར་བྱི་རོལ་དོན་
 དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པའམ་གཟུང་འཛོན་གཉིས་སྟོང་དང་། དབུ་མ་པས་བདེན་པར་
 གྲུབ་པ་རྒྱལ་ཅམ་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་བཤད། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ད་ལྟར་
 ཚོར་སྣང་བཞིན་པ་འདི་དག་སྟེ། སྟོད་བཅུད་དང་། སྤྱི་འགག་དང་། འསེལ་འགྲིབ་
 དང་། རྒྱ་འགྲུལ་དང་། བདེ་སྤྱད་དང་། བཟང་ངན་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་འདི་དག་

ཡིན། ང་ཚོར་སྣང་བཞིན་པའི་མེ་ཉོག་གི་རྩ་བུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་། རྩ་བུམ་དེ་རི་
 ཉམ་སྣང་བ་ཉམ་རང་གི་སྤྲིང་དུ་འཚོལ་དུ་འགོ་བ་རྟེན་དུ་མེད་པས་དོན་ལ་ངོ་མོས་
 སྤྲིང་བ་དང་། སྣང་དུས་ན་སྤྲིང་བ་དང་སྤྲིང་དུས་ན་སྣང་བ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་
 ངོ་གཅིག་ལ་སྤྲོག་པ་ཐ་དད་དུ་དབྱུ་མ་པས་བཤད་དོ། །མདོར་ན་སངས་རྒྱས་པས་
 ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་བཤད་པ་ན། སྤྲོ་འདོགས་དང་སྐྱུར་འདེབས་གཉིས་ཀ་
 དོར་ཉེ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་རི་བཞིན་དུ་ངོས་འཛིན་
 དགོས་པར་བཞེད་དོ།།

༥ བྱང་པའི་ཚེས།

སྤྱིར་བཏགས་པའི་གཞུང་ནས་བྱང་པའི་ཚེས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་
 གནད་རྣམས་ནི། དད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མོད། བྱང་ཚེས་ཀྱི་ཅ་བའི་སྤྲོམ་གཞི་
 བདེན་པ་བཞི་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་གའི་འོག་
 གཏན་ལ་ཐབ་ཡོད། དེ་ཡང་སྤྱག་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་ང་ཚོར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་
 པ་དང་ཚོར་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་གཞི་ཡང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡིན་པས་སྤྱག་
 བསྐྱེད་བདེན་པ་དང་པོ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེད་ཡང་རྒྱ་ལས་འབྱུང་དགོས་པས་བདེན་
 པ་གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་སྟེ་སྤྱག་བསྐྱེད་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དང་། རྒྱ་དེ་ཡང་མཐར་
 གཏུགས་ན་མི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་མི་ཤེས་པ་ཟད་རུང་དུ་བྱུང་བས་
 བདེན་པ་གསུམ་པ་འགོག་པ་དང་། འགོག་པ་དེ་ཡང་རྒྱ་མེད་པར་ཡོང་མི་སྲིད་པས་

དེ་འཕྲོ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྟེ་ཐར་པ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་སོ། །དེ་ལྟར་
 བདེན་བཞིའི་རྩ་བའི་རྟེན་གཞི་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲུང་གི་གནས་བབ་དེ་ཀ་ཡིན། སྟོན་
 དཔོན་ཚོས་གྲགས་ཀྱིས་འགོག་བདེན་དོ་སྟོན་པ་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མི་ཤེས་པ་
 ཟད་རྒྱུང་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་སྦྱབ་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ལ་བརྟེན་དགོས་
 བར་གསུངས་མེད། དེ་ཡང་ལུགས་འབྲུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱད་
 གུན་གཉིས་དང་། ལུགས་ལྗོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་འགོག་ལམ་གཉིས་
 ལ་ཐབ་བཤད་བྱས་ཡོད། བདེ་སྤྱད་ཅེས་པ་སྟོང་ཚོར་གྱི་དོ་ཤོ་ཡིན་པས་སྟོང་ཚོར་
 དང་ཁ་བྲལ་ནས་བདེ་སྤྱད་ལ་འབྲེལ་བཤད་མེད་སྟབས། སྟོང་བའི་སྟེང་གི་རྒྱ་འབྲས་
 ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ཞིབ་བཞེད་བྱས་ཡོད།

དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཚོས་ཞེས་པའི་གོ་བ་མཐར་སྤྱད་
 འཕྲོ་བ་བྱ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས། དེ་སྦྱབ་པའི་ཐབས་ལམ་དང་དེ་དག་སྟོན་
 པའི་གསུང་རབ་དག་ལའང་ཚོས་ཞེས་པའི་སྦྱ་འཇུག་པར་བཞེད་དོ།།

དེ་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་གཞིའི་གནས་ལུགས་དང་། ལྷ་ལྷུབ་
 དང་། ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུམ་དུ་སྤྱེ་སྤྱེ། སྤྱེ་ཚོན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྟོར་ལ་བཤད་
 པ་བཞེད་པ་རྣམས་གང་ལས་བརྱུ་བའི་གཞུང་གི་ལུངས་དོས་བཟུང་ན། བོད་སྐད་དུ་
 བསྐྱུར་བའི་མདོ་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱེ་སྟོན་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་
 འབྲུང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་འཕགས་
 ཡུལ་གྱི་པཎ་ལྷུབ་ལུང་གིས་ཟེན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་དབུས་པཎ་

གྲུབ་བཅུ་བདུན་སོགས་ཚད་ལྡན་གྱི་མཁས་གྲུབ་བརྒྱ་ལྷན་དུ་མས་མཛད་པའི་བསྟན་
 བཅོས་བསྟན་འགྲུར་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཡིན། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་བའི་བཀའ་བསྟན་
 གཉིས་པོ་ནི་རྣམ་འབྲེན་བཞི་པའི་ལུང་གི་ཚེས་མདོ་རྒྱད་གཉིས་དང་། དེའི་དགོངས་
 བ་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ད་ལྟའི་ཆར་མིའི་འཛིག་རྟེན་དུ་ཡོད་པའི་གསུང་རབ་
 གངས་འཕོར་མང་ཤོས་དང་། འགྲུར་ལེགས་ཤོས། ཆ་ཚང་ཤོས་སུ་གྱུར་ཡོད་པ་
 གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲོ་བཞིན་པ་ལྟར་ལགས། ལེགས་སྐྱུར་གྱིས་
 མཚོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཁག་ཏུ་བཞུགས་པའི་མདོ་རྒྱད་པལ་མོ་ཆེ་དུས་
 འགྲུར་དབང་གིས་ཅ་བརྒྱལ་དུ་སོང་སྟེ་གཞུང་ངོ་མ་ཆེས་ཉུང་ཤས་ལས་མ་ལྷག་ཅིང་།
 སྤྲོ་ལོའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་བཟོན་སྟེ་པའི་སྟེ་སྟོན་གསུམ་གྱི་ལང་དུའང་སྟེ་
 བ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་སྟོན་རྒྱུད་པ་ལས་གཞན་མི་བཞུགས། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་མདོ་རྒྱད་
 བསྟན་བཅོས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བསྐྱུར་ཡོད་ཀྱང་། སྐད་ཀྱི་རང་གཤིས་ཀྱི་དབང་གིས་
 དོན་གྱི་སྟོམ་འགྲུར་ཅམ་ལས། སྤྲོ་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་བོད་སྐད་དུ་
 བསྐྱུར་བ་ལྟ་བུ་མེད་པར་དེང་རབས་ཀྱི་དབྱེད་ཞིབ་པ་དག་གིས་བཤད། དེར་བརྟེན་
 ད་ཆ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་སྟོན་མཚོག་རྣམ་འབྲེན་བཞི་པའི་ལུང་གི་བསྟན་པའི་སྟོན་
 གཅིག་ལུང་གྱུར་བ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་སྟགས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆ་
 ཚང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་བའི་འཇུག་ངོགས་གཉིས་པ་མེད་པ་དེ་ཡིན།

༦ བཀའ་བསྟུ་རིམ་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་སྐོར།

དེ་ཡང་ནང་པའི་ཚོན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་བརྟུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ།
 བོད་ཀྱི་བཀའ་བསྟུ་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་ཅ་བའི་འབྲུང་ཁུངས་རགས་
 ཅམ་ངོ་སྟོན་ན་མཐུན་པས། འདིར་མདོ་ཅམ་ཞིག་སྟོན། དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་
 བ་ལྟར་ན་སྟོན་པ་བཙུན་ལྟར་འདས་མདོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱུས་ནས་ཞག་
 བདུན་ཐག་བདུན་གྱི་རྗེས། ཡུལ་སྐྱ་རྩ་ཏ་སྤྱིར་འཁོར་ལུ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་བརྗོད་བྱ་
 བདེན་པ་བཞི་ལས་བཅུ་མས་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ནས་བསྐྱུང་། ཡུལ་རྩ་
 ཅན་དུ་ཡོངས་སུ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བསྟུན་པའི་བར་ལོ་ངོ་བཞི་བཅུ་
 ཅམ་གྱི་རིང་། འཕགས་ཡུལ་དབྱུང་གི་ས་སྟོན་དུ་མར་ཞབས་གིས་བཅགས་ཏེ།
 ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གངས་ལས་འདས་པར་རང་རང་གི་སྐོར་དང་འཚམ་པའི་ཚོས་
 ཀྱི་སྤང་པོ་ཇི་སྟེད་ཅིག་བཀའ་སྟུལ་པ་དག་གིས་བཀའ་སྡེ་སྟོན་གསུམ་དུ་བསྟུས་པ་
 བྱུང་། དེ་ཡང་སྟོན་པ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་ལོ་འདི་དབྱུང་དེར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་
 ཅན་ཕྱག་ཏུ་གནས་བཟུང་ཆེན་པོ་འོད་སྤངས་ཀྱི་བཀའ་བསྟུལ་ཏེ་བཀའ་བསྟུ་དང་
 པོ་མཛད་པའི་སྐབས། འོད་སྤངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོན་པའི་སྡེ་སྟོན་དང་། དག་
 བཙུན་པ་ཉེ་བར་འཁོར་གིས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོན། དག་བཙུན་པ་ཀྱི་དགའ་བོས་
 མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོན་བཅས་བསྐྱུར་རྫོས་ཀྱིས་དབྱུང་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་སོགས་སྟེང་
 གཞི་དང་། མཐར་བཙུན་ལྟར་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མདོན་པར་བསྟོན་དོ་ཞེས་

མཇུག་སྐྱད་བཅས་སྐྱར་ཏེ་བཀའ་བསྟུ་དང་པོ་མཛད་པ་ནས་བརྒྱུད་ཐེག་པ་སྐྱེ་མོང་
བའི་སྡེ་སྡོད་རྣམས་ཉམས་མེད་རྒྱན་འཛིན་བྱ་བའི་དབུ་ཚུགས།

དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་འདས་རྗེས་ཡངས་པ་ཅན་དུ་བཀའ་བསྟུ་གཉིས་པ་མཛད་
ཚུལ་དེ་ཡོད་སྡེ་པ་ཀུན་གྱི་བཞེད་པ་མཐུན་ཞིང་། འདུལ་བ་ལྷང་དུའང་གསལ། དེ་
ནས་བཀའ་བསྟུ་གསུམ་པའམ་དེ་ལས་མང་བ་མཛད་ཚུལ་ལྷང་དུ་མི་གསལ་བར་
མ་ཟད། སྡེ་པ་སོ་སོའི་བཞེད་པའང་མི་མཐུན་པ་ཡོད། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་
སྐྱ་བའི་སྡེ་པ་ལྟར་ན། ཚོས་རྒྱལ་ཀ་ནི་ལྟའི་སྐབས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་རྣ་རྒྱན་ནགས་གྱི་
གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གནས་བརྟན་ཅིབ་ལོགས་སོགས་དག་བཅོམ་པ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་དང་།
སློབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་དང་རྟ་དབྱངས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
ལྟ་བུ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་བརྗེ་ཏེ་སོགས་ཆེག་སྟོང་ལྟ་བུ་འདུས་ཏེ་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་
མཐའ་དག་སངས་རྒྱས་གྱི་བསྟན་པར་ངོས་འཛིན་ཐོབ་སྟེ། སྡེ་པ་པན་ཚུན་གྱི་ཚོད་པ་
ཚོས་སྟོགས་སུ་ཞི་བར་བཞེད། ཕྱིས་གྱི་མཁས་པ་འགས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཐམས་
ཅད་གྱི་གནས་བརྟན་རྣམས་འདུས་པ་མི་འཐད་པར་བཞེད་པའང་ཡོད། ལྷན་པས་དེར་
སྐར་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་སྡེ་སྡོད་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་ཅིང་། ཟངས་
གྱི་སྐྱེགས་བྱུང་བཀོད་པར་གྲགས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་བཤའ་མཛོད་ཆེན་པོའང་དེ་
དུས་བརྩམས་པའམ་སྟོགས་བསྐྱིགས་མཛོད་པར་གྲགས། དེར་རབས་གྱི་མཁས་
པ་འགས་རྣ་རྒྱན་ནགས་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པ་ད་ལྟ་རང་ལེའི་གནས་ཡུལ་
ཀླིག་ལྟའི་རྫོང་ཁོངས་འདིའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་སྟེ་དེ་པར་བཞེད་པའང་ཡོད།

འཕགས་པ་གནས་བཟུང་བ་ལྟར་ན། ལྷོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ ༡༡༩ ལ་ཚོས་
 རྒྱལ་ལྷན་པའི་དུས་ཤིག་ལོ་བཅུ་བདུན་པའི་སྐབས་སྐྱུ་ནར་བུའི་ཤོང་དུ་གནས་བཟུང་
 རྒྱལ་ལྷན་པའི་དུས་ཤིག་གཙོ་སྤོང་འོག་གནས་བཟུང་ཆེག་སྤོང་འདུས་ཉེ་ཆེ་བ་དགུའི་
 རིང་སྡེ་སྡོད་གསུམ་པོ་བསྐྱུས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྤྲ་ལིའི་སྤྱད་དུ་བཞུགས་པའི་
 གནས་བཟུང་སྡེ་བ་ཁོ་ནའི་སྡེ་སྡོད་བསྐྱུས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། གཞན་ཡང་སྤྲ་ལིའི་སྡེ་
 སྡོད་གསུམ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲུལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སྤྱི་ལོའི་གོང་གི་ལོ་
 ༡༢ པར་སོ་ཉ་སྤའི་རྒྱལ་པོ་བཟུང་མི་ལྷོ་སྐབས་ཐོག་མར་ཡི་གེར་པབ་པར་བཞེད།

ཐེག་ཆེན་སྐབས་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་སྡོད་རྣམས་ནི་གོང་གསལ་བཀའ་བསྟུ་
 རྣམས་སྤྲ་ལི་བསྐྱུས་པར་འཇམ་དབལ་དང་། སྐབས་པ་གཞིགས། གསང་བའི་བདག་
 པོ་སོགས་ནས་དག་པའི་སྤྱད་འོར་གནས་ལུལ་ངེས་མེད་དུ་བཀའ་བསྟུ་མཛད་པར་
 བཞེད་ཅིང་། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་བཀའ་བསྟུ་མཛད་ཚུལ་རྒྱུད་སྡེ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་
 ལྷ་ཚོགས་ཡོད། ཉན་ཐོས་སྡེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་ཚོས་འཁོར་ཁོ་ན་ལུང་གི་
 ཚོས་འཁོར་དང་། བཀའ་གཞན་དག་དེའི་འཕྲོས་དོན་ནམ་རྒྱས་བཤད་ལྟ་བུར་བཞེད་
 ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བྱ་གྲོ་ལུང་པོའི་རིང་བཀའ་བར་བ་མཚན་ཉིད་
 མེད་པའི་ཚོས་འཁོར་དང་། ཡངས་པ་ཅན་དུ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཚོས་
 འཁོར་བཅས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཅིང་། ལྷོན་པ་འདས་
 རས་ལོ་གྲངས་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་རྗེས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྐབས་མ་བྱོན་བར་
 ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་སྐབས་མོང་པའི་སྡོད་ལུལ་དུ་པལ་ཆེར་མི་
 བཞུགས། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྐབས་ཀྱིས་ཤེས་ལྡན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་སྦྲར་ཡང་བྱུང་བའདུག་པ་མཛད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་།
 དབུ་མའི་ལྷ་སྐུ་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་བྱེད་ཞིང་། རིགས་ཚོགས་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་
 བཅོས་དུ་མ་བཅུ་མ་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་
 བར་མཛད། སྐབས་དེར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་པལ་མོ་ཆེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་སངས་
 རྒྱལ་གྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པས་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཚོད་གཞིར་གནས་
 པ་ལྷ་སྐུ་བར་ཉིད་དང་། རིམ་བཞིན་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། སྲོལ་དཔོན་ལེགས་
 ལྷན་འབྲེད་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྐུ་བྱེད་རིགས་པ་དུ་མ་བཀོད་ཅིང་། རྒྱལ་
 སྐལ་ཞི་བ་ལྷའི་སྐུ་དུས་སྤུངས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྐུ་བྱེད་དགོས་མཁོ་དུང་ཡོད་པར་
 མདོན།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་བྱེད་བྱམས་
 ཚོས་སྡེ་ལྷ་གདན་བྲངས་ཤིང་། ས་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཉ་ཅང་མང་པོ་
 བཅུ་མ་ཉེ་ཡུམ་ཤིང་སྡོན་གྱི་མདོའི་སྐུ་དོན་མདོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་
 མཛད། རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་སྡེ་སྟོན་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་
 བཀའ་ཡིན་པར་ཚོད་མེད་མཐུན་སྣང་དུ་བྱུང་བ་བྱུང་བའི་རྗེས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་
 དུལ་གྱི་མཐའ་དབུས་ཀུན་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་གསལ་དང་བཅས་པའི་བསྟན་པ་ཉ་ཅང་
 དར་རྒྱས་སྤྱུ་བྱུར། དེ་ཅི་མ་ཟད་དབུས་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཡུལ་ལྷན་དུ་མ་དང་། རྒྱ་ནག་
 སོགས་སྤུངས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་བསྟན་པས་བྱུང་ཅིང་། འབར་མ་དང་། འཕམ།
 སིང་ལ་སོགས་ད་ལྟ་གནས་བཏོན་སྡེ་པའི་རྒྱལ་ཁམས་དེ་དག་དུངས་བསྟན་པ་སྤྱུ་དར་
 གྱི་སྐབས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་དན་རྟགས་དུ་མ་བྱུང་རབས་སྤྱུ་གསལ།

༥ བཀའ་བསྟན་བོད་སྐད་ཏུ་བསྐྱར་ཚུལ།

གངས་ལྗོངས་ལུང་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ནི་ས་ཁད་མཐོ་ཞིང་། འགྲུལ་ལམ་དཀའ་བས་རྒྱལ་ཁམས་གཞན་དང་འབྲེལ་མེད་གྲུང་ཏུ་ཡུན་རིང་གནས་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱུག་ལྔ་པའི་ནང་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་གྱི་སྐབས་གསུང་རབ་ཀྱི་སློབ་པ་བམ་འབྲོང་བ་ནས་བཟུང་དམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས་པར་བཅེས། སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྱུག་བདུན་པའི་ནང་ཚོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སྡོན་ནས་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་དར་ཁབ་ཐེན་པའི་རྒྱ་ནག་དང་བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་སྡོན་པའི་སྐྱང་བརྟེན་བྱུང་བར་ཅན་བོད་ཡུལ་ཏུ་གདན་འདྲེས་ཏེ་ལྷ་ལྗན་སྐྱལ་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱས་བཏབ་ར་མོ་ཚེ་སོགས་བཞེངས་ཤིང་། ཕྱག་མཚོད་བྱ་བའི་སྲོལ་དར། ལྷག་པར་ཐུ་མི་ཨ་ཏུ་སོགས་བོད་སྐད་ལེ་ས་རབ་ཅན་ཏུ་མ་རྒྱ་གར་ཏུ་བརྒྱུངས་ནས་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་དང་། ཚོས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཏུ་བཅུག་སྟེ་ཐུ་མི་སམ་རྩོ་ལས་བོད་ཀྱི་ཡིག་གཞུགས་དང་། བད་སློད་ཀྱི་ཆུ་གཞག་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་ནས་དབེ་སྐྱེད་ཏེ་གསར་གཏོད་མཛད་པར་མ་བཟོ། སྐད་ཡིག་དེ་ཉིད་ལེགས་སྐྱར་ལྷ་ཡི་སྐད་དང་དོ་མཉམ་པར་འཕེལ་རྒྱས་སུ་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཆམས་སྐྱོདོན་གཉིས་ཐད་ནས་འབྲུལ་བའི་བྱི་མ་སྐྱ་མོ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་བསྐྱར་བུབ་པའི་སྐད་ཡིག་གི་སྐྱོ་རུལ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཚེ་མོར་སོན་པར་མཛད། ཚུལ་འདི་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་རབས་ནང་གཟི་བརྟེན་ལྡན་པའི་འགྲུང་བ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན།

ཡུང་རྒྱལ་པོད་ཀྱི་སྤྲོང་ས་ལ་ཚོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་ཞེས་པའི་མིང་ཐོབ་ཅིང་། ད་
 ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་འདིག་རྟེན་ཡོངས་ལ་སྟོན་མཚོག་རྣམ་འདྲེན་བཞི་པའི་ཡུང་
 རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བལོ་བཤའ་བྱེད་རུས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཏུ་
 གནས་སྐབས་པའི་སྤྱི་མིས་པོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བད་སྟོད་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་
 ཡུགས་ཁྱད་འཕགས་སྟོལ་བཏོད་པ་དང་ལོ་པཎ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་རྒྱུ་ཁོ་ན་ལས་
 བྱུང་བ་ཡིན།

སྤྱི་མི་སམ་རྟོ་རས་པོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བད་སྟོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
 གསར་གཏོད་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་རི་སྟེང་ཅིག་བསྐྱར་
 བ་དང་། དེ་བཞིན་སྐྱ་སྐྱར་མཁའ་གཞན་རེ་རླང་ཡང་བྱུང་བར་མདོན་ཡང་། འཆར་
 གཞི་དང་སྤྱི་གཤམ་འཇུགས་ལྡན་པའི་སྐྱ་སྐྱར་གྱི་ལས་རིམ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་དུས་ཡུན་གང་
 འཚོམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་། སྤྱི་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བསྐྱར་བའི་གསུང་
 རབ་ཁག་ནི་སྟོན་ལྟ་སྟོང་གཉན་བཅན་སྐབས་བྱུང་བའི་མདོ་སྟེ་སྐྱར་སྟོང་སྤྱག་
 བརྒྱ་བ་དང་། ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་སོགས་དང་། སྤྱོད་
 རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་རྒྱལ་པོས་བཀའ་ཕབ་པ་ལྟར་བསྐྱར་བར་
 གྲགས་ཀྱང་། མདོ་རྒྱུད་དེ་དག་གང་དང་གང་ཡིན་མིན་དུ་ཡོད་བཀའ་འགྲུར་ནས་
 རོས་འདྲེན་གསལ་པོ་བྱ་དཀའ་བར་སྤང་། པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྤྱི་མི་རང་ཉིད་དང་།
 རྣམ་ཀོ་ཤ། ལྟ་ཡུང་རྗེ་རྗེ་དབལ་བཅས་ནས་མདོ་སྟེ་དཀོན་མཚོག་སྤྱོད་དང་། ལྟར་
 གཤམ་གསལ་པོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་འགྲུར། དེ་བཞིན་རྒྱ་ཡི་རྩ་ཤང་དང་མཉམ་དུ་སྟོན་རྗེས་
 ཀྱི་གཞུང་ཅི་རིགས་རྒྱ་སྐད་ནས་བསྐྱར་བར་གྲགས།

སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ལྔ་པ་བརྒྱུད་པའི་ནང་ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྡེ་གཞུག་བརྟན་གྱི་སྐབས་
 མཚེམས་སུ་དང་། རྒྱལ་དམར་མགྱིན་བཟང་། འཕང་ཐང་སོགས་གཞུག་ལག་ཁང་
 རྣམས་བཞེངས་ཏེ་བྲན་ཀ་སྤུལ་ལོ་ཤ་དང་། གཞུགས་རྒྱ་ལྷོ་ལྷོ་ར་བཅས་ནས་
 མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱུ་བ་དང་། གསེར་འོད་དམ་བ་སོགས་བསྐྱུར། དེ་ནས་ཚོས་རྒྱལ་
 ཁྲི་སྡེ་སྡེ་བཅོམ་གྱི་སྐབས་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པའི་གཞི་ལེགས་པར་ཚུགས་པ་
 ལ། བསྟན་པའི་འབྲུང་གནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ནས་འགྲན་རྒྱ་བྲལ་བའི་ནང་ཚོས་གྱི་
 མཁས་དབང་དགོ་འདུན་དང་བཅས་པ་གདན་ཏུ་དགོས་པར་གཟེགས་ཏེ། སྐབས་
 དེའི་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་ཚོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་གྱི་མཁས་དབང་
 ཟ་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྦྱོར་བའི་སྡེ་
 པའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ། རང་དང་གཞན་གྱི་སྤྱོད་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་སྟ་བུའི་པ་རོལ་ཏུ་
 གཤེགས་པའི་སྦྱོར་བའི་དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོ་མཁའ་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང་། སྡོལ་དཔོན་
 རྒྱགས་རྗེ་ཅན་རྣམ་གཉིས་གདན་ཏུ་དངས། སྡོལ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་གྱི་ནང་གི་བར་
 ཆད་བརྗོད་པར་མཛད་དེ་བསམ་ཡས་དཔལ་མི་འགྱུར་སྟུན་གྱིས་སྤྱོད་པའི་གཞུག་
 ལག་ཁང་ཆེན་པོ་སྤྲུག་བཏབ།

མཁའ་ཆེན་རྒྱགས་རྗེ་ཅན་དེས་ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྡེ་སྡེ་བཅོམ་ལ་བོད་གྱི་
 ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པའི་གཞི་བརྟན་པོ་ཚུགས་པར་འདོད་ན་རྒྱལ་བའི་
 གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་བོད་པ་རང་ཉིད་གྱི་སྐད་དུ་བསྐྱུར་དགོས་
 པ་དང་། བོད་རིགས་རང་གི་ནང་ནས་སྡོལ་གསལ་ན་གཞོན་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་བོད་རང་
 གི་ཡུལ་མིའི་དགོ་འདུན་གྱི་སྡེ་ཚུགས་སྤྱོད་པ་དགོས་རྒྱ་གལ་གནད་ཆེ་ཞེས་བཀའ་

སྐལ་པ་བཞིན། མཁན་ཆེན་སྤྲུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་ལམ་སྟོན་འོག་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་
 ཁང་ཏུ་སྐྱེ་སྐྱུར་བྱ་གར་གླིང་ཕྱག་བཏབ་སྟེ་བྱ་གར་གྱི་བརྗེ་ཏ་དང་། བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་
 བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་མཉམ་འཇོམས་གྱིས་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་སྟོན་པ་བཀའ་བསྟན་
 བསྐྱུར་བའི་མགོ་ཚུགས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་པའི་ནང་སྤང་དར་གྱིས་སངས་རྒྱལ་
 གྱི་བསྟན་པ་ལ་ཚོལ་བའི་བྱ་བ་མ་བཅུམས་བར་སྐྱེ་སྐྱུར་གྱི་ལས་དོན་རྒྱུན་ཆགས་
 སུ་མཛད་འདུག་གོ།

སྐབས་དེར་བྱ་གར་གྱི་བརྗེ་ཏ་ནི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་རང་ཉིད་གྱིས་གཙུག་
 མཛད་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱེ་སྤྲུལ་བ་དང་། བི་མ་ལ་མི་ཏུ་སོགས་དང་། བོད་གྱི་
 ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱ་གསལ་སྤང་དང་། སྐྱ་གོར་བེ་རོ་ཅན་རྟེན་ཏུ། འཕོན་སྐྱའི་དབང་པོ་སྤང་།
 རྩ་རིན་ཆེན་མཚོག་ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཚོག་དབྱངས། རིན་ཆེན་ལེགས་ལུག་སྤྱི་
 ཡེ་ལེས་དབང་པོ་བཅས་སང་མི་བདུན་དང་། གཞན་ཡང་སྐྱ་བ་དཔལ་བཅེགས།
 ཅོག་རོ་སྐྱའི་རྒྱལ་མཚན་སོགས་བརྒྱལ་ཉེ་བ་བྱུང་། དེ་ནམས་གྱིས་བཀའ་བསྟན་
 བསྐྱུར་བའི་ལས་རིམ་རྒྱུན་རིང་གནང་བའི་ཉམས་སྲོང་ལ་གཞི་བཅོལ། བོད་རྒྱན་
 གྱི་མ་སྟོད་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཏུས་དང་བསྐྱུན་ཏེ་ལེགས་བཅོས་དགོས་པ་བཅས་དགག་
 དགོས་རྒྱུ་མཚན་ཏུ་མ་ལ་གཟིགས་ཏེ་མངའ་བདག་ཁྱི་ལྡེ་སྟོང་བཅོན་གྱི་སྐབས་རྒྱ་
 གར་གྱི་མཁན་ཆེན་རིན་པོ་ལྷ་དང་། སུ་རེ་རྒྱ་པོ་རྟེན། སྤྱི་ལོ་རྒྱ་པོ་རྟེན། རྒྱ་ལྷོ་ལ། པོ་
 རྟེན་མི་ཏུ་བཅས་དང་། བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྒྱ་རྟེན་ཏུ་དང་། རྩམ་ཏུ་ལྷོ་ལ། རྩམ་ཏུ་སེ་བ།
 ར་ལ་རྟེན་ཏུ། མཚུ་ལྷོ་ལས། རྩམ་ཏུ་ལྷོ་ལ་སོགས་ཚོགས་ཏེ་ཚོས་ཚོག་གས་ཆེ་བ་
 ཉམས་རྒྱ་རྒྱན་པས་བོད་རྒྱན་ཏུ་རི་རྟེན་སྐྱུར་བའི་ཚུལ་ཚོག་མཛོད་ཏུ་བཀོད་པ་བྱེ་

བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་མོ་དང་། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་ལམ་སྐྱ་སྐྱུར་བམ་གཉིས་
 བཅས་མཛད་དེ་སྐད་གསར་བཅད་དང་། སྐྱ་སྐྱུར་གྱི་ལམ་སྐོལ་ཐབས་ལམ་བཅས་
 བ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པ་ནས་བརྒྱུད་། ད་ལྟའི་བར་ལེགས་
 སྐྱུར་གྱིས་མཚོན་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཁག་ནས་བོད་སྐད་དུ་སྐྱུར་ཚུལ་སྐྱོན་དང་
 བཤམ་ཞིང་གཅིག་གྱུར་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཚུང་དུ་ཞེས་པ་ཞིག་གྱུར་
 མཛད་མོད་དེང་སང་དཔེ་རྒྱན་མི་སྣུང་།

སྐྱ་སྐྱུར་གྱི་སྐོར་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྐོན་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱ་སྐྱུར་གྱི་བྱུང་
 རབས་ནང་གཞན་སྤྱི་ལའང་མཐོང་དགོན་པའི་བོད་མིའི་དམིགས་བསལ་གྱི་རིག་
 ཅུལ་དང་། སྐྱ་སྐྱུར་རིག་པར་ཞབས་འདེགས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་སྐོས་མ་
 དགོས།

དེ་ལྟར་སྐྱ་སྐྱུར་གྱི་ལས་རིམ་ཡར་རྒྱས་འགོ་བཞེན་པ་དང་བསྟུན། སྐ་བ་
 དཔལ་བཅེགས་དང་། བན་དེ་སྤྱིའི་དབང་པོ་སོགས་ལོ་ཆེན་རྣམས་གྱི་གཟིགས་སྐྱོང་
 འོག་སོ་བྱང་ལྡན་དཀར་དུ་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་བསྐྱུར་བེན་པ་རྣམས་དཀར་
 ཆག་ཏུ་བཀོད་པར་དཀར་ཆག་ལྡན་དཀར་མ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། བཀའ་བསྟན་
 ཟུར་དུ་མ་བྱེ་བར་སྡེ་ཚན་ ༡༢ དང་། ཚོས་ཚན་ ༡༡༥ རོ་འགོད་གནང་། འདི་ནི་
 གསུང་རབ་སྡེ་ཚན་དབྱེ་འབྱེད་ (Classification) དང་། དཀར་ཆག་ཏུ་བཀོད་པའི་
 (Cataloguing) ལས་གཞི་སོག་མ་ལྟ་བུར་སྤྱང་ཞིང་། བོད་མིའི་གནའ་རབས་གྱི་
 རྣམ་དཔྱོད་རོ་མཚར་པའི་མཚོན་ཉགས་ལྟ་བུར་སྤྱང་།

སྐར་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱ་བ་དཔལ་བཅེགས་དང་། ཚོས་
 གྱི་སྡིང་པོ་སོགས་གྱིས་པོ་བྲང་མཆིམས་སུ་ན་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་
 རྫོགས་གྱི་དཀར་ཆག་བཀོད་སྒྲིག་མཛད་དེ་དཀར་ཆག་མཆིམས་སུ་མ་ཞེས་བ་ཞིག་
 ཡོད་ཚུལ་གསལ་ཡང་། དེར་སྐབས་དཔེ་རྒྱན་མི་རྟོན། རིང་པོར་མ་ལོན་བར་པོ་བྲང་
 འཕང་ཐང་ག་མེད་ནང་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་གྱི་དཀར་ཆག་ཕྱོགས་
 སྒྲིག་མཛད་བ་ད་ལྟ་དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དཀར་
 ཆག་འདི་གཉིས་སུ་བཀའ་བསྟན་གྱི་མཚན་དང་། བམ་པོ། ལྷོ་ཀའི་གྲངས་སོགས་
 འཁོད་ཅིང་། སྡེ་ཚན་དཔེ་ཕྱོགས་ནི་བཟོད་བྱའི་སློབ་ནས་ཕྱོགས་མཐུན་རྣམས་ཕྱོགས་
 གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་ནས་སྤང་
 དང་གྱིས་བསྟན་ལ་ཚོས་པའི་བྱ་བ་བརྩམས་བ་ནས་བརླང་པོད་སེལ་བུར་ཐོར་ཅིང་།
 ལྷ་སྐྱར་གྱི་སྒྲིག་འཇུགས་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་ཐོག་ རྒྱ་བལ་གྱི་མཁས་བ་རྣམས་ཀྱང་
 ཐོར་གྱར་གྱིས་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་སོང་བའི་སྐབས་སུ་འང་མངའ་རིས་སོགས་
 མཐའ་མཚམས་ཁག་ཏུ་ལྷ་སྐྱར་གྱི་བྱ་བ་ཉུང་ཤས་སུ་མཐུད་དུ་གནས་པར་སྤང་།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་པའི་ནང་ལྷ་སྐྱ་མ་ཁུ་དཔོན་གྱིས་པོད་ལྷག་མང་པོ་ཁ་
 ཆའི་ཡུལ་དུ་ཚོས་སློབ་ཏུ་བརྒྱངས་བ་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་ལུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལོ་ཆེན་
 རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། རྫོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ལེགས་སྐྱར་དང་མདོ་
 སྐགས་ཡོངས་ལ་མཁས་བར་སྤངས་ཏེ་པོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་བརྗེ་
 ཏུ་བརྒྱ་གར་ལྷ་སྐྱར་སོགས་སྐྱབ་བྲངས་ཏེ་མདོ་རྒྱད་མང་པོ་བསྐྱར་ཅིང་། ལྷག་པར་
 དཔལ་མཉམ་མེད་རྫོ་པོ་ཆེན་པོ་བོད་དུ་ཕེབས་རྗེས་རྒྱན་སྤང་དང་ཉོག་གེ་སྤང་བ་

སོགས་གཞུང་མང་པོ་བསྐྱུར། ལྷག་པར་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་མདུན་དུ་བྱུང་
 བའི་མཛད་བཟང་གཞན་ཞིག་ཀྱི་བར་སྐབས་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཉམས་རྒྱུད་སོང་རིང་འགྲུང་
 དག་དང་མ་དག་ཅི་རིགས་བྱུང་ཡོད་པའི་དོགས་གཞིར་བརྟེན། སྤར་འགྲུང་ཐེན་པའི་
 བོད་དཔེ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསྐྱུར་གཞི་རྒྱ་དཔེ་འཚོམ་སྐྱབ་གནང་སྟེ་རྒྱ་དཔེ་མ་རྟེན་
 པ་རྣམས་ཟུང་དབྱེ་གནང་བར་གྲགས་ཤིང་། ཁོང་གི་སྐུ་དུས་ནས་སྤར་འགྲུང་གསར་
 འགྲུང་གི་དབྱེ་མཚམས་ཀྱང་བཟུང་།

གཞན་ཡང་སྤེལ་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གཅིག་དང་བཅུ་གཉིས་ནང་ལོ་ཆེན་རིན་
 བཟང་གི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་འགྲོག་མི་ཤུ་ཀྱལ་ཡེ་ཤེས་དང་། ལྷག་
 ཚང་ལོ་རྒྱུ་བ་གཞོན་ཏུ་བཙོན་འགྲུལ། མཁས་བྱུང་ལྷུང་པོ་རྣམས་འགྲོར། བཀ་ཚོ་པོ་
 རྩོམ་ཚུལ་གྲིམས་རྒྱལ་བ། རོང་རོམ་ཚོས་བཟང་། འགོས་ཁྲག་པ་ལྷས་བཅས། ལྷ་
 རྩོམ་ཞི་བ་འོད། ལྷོག་སྐུ་ཤེས་རབ་བཅེགས། པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་སོགས་བཅུ་
 ཕྱག་དུག་རྒྱོད་བྱུང་རབས་རྣམས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

ལྷག་པར་རྫོག་ལོ་ཆེན་པོ་རྫོ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚོན་ཉིད་རིག་པའི་
 གཞུང་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་བྱམས་ཚོས་དང་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་
 གསར་དུ་བསྐྱུར་བ་དང་། སྤར་འགྲུང་ལ་ཁུས་བཅོས་དང་། བསྐྱེད་བཅོས་གལ་ཆེ་
 བ་རྣམས་ལ་བསྐྱུས་དོན་བཞོད་པ་སོགས་ཀྱིས། བོད་དུ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུགས་པར་མཛད། དུས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་བོད་དུ་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་
 ཀྱི་པཎ་ཆེན་གྲགས་ཅན་དཔལ་མཉམ་མེད་རྫོ་ལོ་ཆེན་སོ་གོང་དུ་ཕུད། བརྗེད་གལ་
 རྒྱུད། བརྗེད་སྤྱི་ཉི་རྫོན་གྱི་ཉི་སོགས་ཡིན་ལོ།།

སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ལྔ་པ་འཇུག་གསུམ་ནས་བཅུ་དགུ་པའི་བར་དཔང་ལོ་སློ་གོས་
 བརྟན་པ་དང་། ཤོད་སྟོན་དོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན། འུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། སྤྱི་ཚད་པ་རིན་
 ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། འགོས་ལོ་གཞོན་ཀུ་དཔལ། ལྷག་ཚང་ལོ་རྩེ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན།
 ཞ་ལུ་ལོ་རྩེ་བ་ཚོས་སྤྱིང་བཟང་པོ། རོ་ནང་པ་དྲུང་རྣམ་སོགས་ཉ་ཅང་མང་པོ་ཤོན་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲང་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། བརྗེ་སྤྱོད། གསོ་བ་རིག་པ། ཚིག་
 རྒྱན་སོགས་བཀའ་བསྟན་དུ་མ་ཞིག་བསྐྱུར་བར་མཛད་འདུག།

དེ་ལྟར་སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ལྔ་པ་བདུན་པ་ནས་བཟུང་བརྒྱ་ལྔ་པ་འཇུག་བཅུ་བདུན་པའི་
 བར་མི་ལོ་ཆེན་སྟོང་བརྒྱལ་བའི་རིང་པོ་དེ་གི་ལོ་རྩེ་བ་བཀའ་རིན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་
 རྒྱ་གར་འབགས་པའི་ཡུལ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྤེ་བཞིས་བསྐྱུས་པའི་
 རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་པལ་མོ་ཆེ།
 གཞན་ཡང་སྤྱི་ཚད་བཟོ་གསོ་སོགས་སྤུན་མོང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་
 གལ་ཆེ་བ་པལ་མོ་ཆེ་པོ་དཀྱིལ་དུ་བསྐྱུར་གནང་མཛད་པའི་བཀའ་རིན་ཅན་པོ་དེ་མི་
 ཅམ་མ་ཟད། རྒྱ་གར་འབགས་པའི་ཡུལ་གི་གནའ་པོའི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་
 པའི་སྤྱི་འགོ་ཡོངས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་གཞལ་བར་དཀའ་བ་ཡིན་ལོ།།

གོང་གསལ་བཀའ་བསྟན་དེ་དག་ལས་ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད་ནས་
 བསྐྱུར་བའང་ཚོས་ཚན་རེ་རྩུང་ཡོད་པར་མདོན་ལ། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ནས་མདོ་སྤྱང་
 འདས་སོགས་མདོ་ཚན་ ༡༧ བསྐྱུར་བར་སྤྱང་ཞིང་། བསྟན་འགྲུང་དུའང་མདོ་སྤེ་
 དགོངས་འགྲེལ་གི་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་བསྟན་བཅོས་གྲངས་ ༡༩ ཅམ་རྒྱ་ནག་གི་
 སྐད་ནས་བསྐྱུར་བར་གསལ། སྤྱི་ལོ་བརྒྱ་ལྔ་པ་འཇུག་གསུམ་པའི་ནང་འུ་སྟོན་གི་སྤྱི་

མ་ལོ་ལྷ་བ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སིངྒལའི་སྡོན་དཔོན་ལྷན་ལྷན་གྱི་འདུང་ནས་སྐྱེས་
 བའི་རབས་ཀྱི་སྐྱེང་གཞི་དང་། མདོ་སྡེ་ཚངས་པའི་བྲ་བ་སོགས་མདོ་ཚན་ ༡༩ ལྷ་
 ལི་ནས་བསྐྱུར་བ་ད་ལྟ་བུ་ལཱ་ལཱ་འགྲུང་དུ་བཞུགས་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉན་ཐོས་
 སྡེ་པའི་མདོ་ད་ལྟ་ལྷ་ལིའི་སྡེ་སྡོད་དུ་བཞུགས་པ་དང་མཚན་མཐུན་པ་མང་རབས་
 ཤིག་ཡོད་ཀྱང་། བར་དོན་བརྗོད་བྱ་མི་མཐུན་པ་འདུག་པས་སྐྱེས་ནས་བསྐྱུར་བ་
 མིན་པར་མངོན།

དེ་བཞིན་བཙུམ་ལྷན་རིགས་རལ་གྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན་སྐྱ་མོ་འི་མ་མེད་
 བའི་འོད་གྱིས་ཞུས་པ་དང་། ལི་ཡུལ་ཡུང་བསྟན་སོགས་མདོ་ཚན་ ༡༩ དང་།
 བསྟན་འགྲུང་ཁོངས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོད་པའི་རྟེན་འགྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དང་།
 མང་གཤེགས་མདོ་འགྲེལ་བཙུམ་ལི་ཡུལ་གྱི་སྐྱད་ནས་བསྐྱུར་བར་གསལ། དེ་དག་
 ཡུད་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་ཚོས་ཚན་སྤྱི་བྱིངས་ཉེ་གཞུང་གྲངས་སྡོམ་ ༥༡༩༩ ལས་
 ཆེ་བ་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐྱད་ནས་བོད་སྐྱད་དུ་ཐད་ཀར་བསྐྱུར་ཡོད།

༡ བར་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་གུན་བུས་ཚོམ་སྤྱིག་གི་སྐོར།

སྡོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བས་ཚོས་གྱི་
 ཡུང་པོ་བརྒྱད་ཞི་བཞི་སྡོད་དུ་གྲགས་ཤིང་། དེ་དག་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཅེ་རིགས་
 གྱི་ཆ་ནས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྟུ་གཉིས་དང་། ཡན་ལག་དབྱུ་བསྐྱུས་ན་སྡེ་སྡོད་
 གསུམ་དུ་འདུས་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཚོས་ལུགས་གཞན་དང་མི་འབྲ་

བར་ལྷུང་ཚོས་ཀྱི་ཡིག་ཚོགས་ཏེ་ཅང་ཆེ་བ་དང་། དེ་དག་ལས་ཆ་ཤས་ཅམ་བོད་
 དུ་བསྐྱར་བ་ལ་མཚོན་ནའང་། ཚོས་ཚན་ ༥༠༠༠ ལྷག་དང་། བོད་གྲངས་ ༣༣༠
 བརྒྱལ་བར་བཞུགས་སྟབས། གང་ཟེག་གཅིག་གིས་མི་ཆེད་ཅེ་ཡོངས་རྫོགས་
 ཐེངས་གཅིག་སློབ་པའང་དཀའ་བའི་གནས་སུ་ཡོད། དེའི་སྲིད་རྒྱ་ཆེ་སྲུ་མཐའ་
 མེད་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གལ་ཆེད་དོན་གནད་རྣམས་སྟོགས་བསྐྱུ་གིས་གདུལ་
 བྱའི་སློ་མོས་དང་འཚམ་པར་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཚུལ་དུ་སྟོགས་བརྟུན་མཛད་པའི་
 ཚུལ་ཤིང་ཏེ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དར་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། དཔལ་མགོན་
 འཕགས་པ་གླུ་སྐྱབ་གིས་མདོ་ཀུན་ལས་བརྟུན་པ་མཛད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་སྐུས་
 ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང་མདོ་ཀུན་ལས་བརྟུན་པ་དང་། བསྐྱབ་པ་ཀུན་ལས་བརྟུན་
 པ་མཛད། དཔལ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་མདོ་ཀུན་ལས་བརྟུན་པ་
 ཆེན་པོ། གཞན་ཡང་ཤིང་ཏེ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་གིས་མདོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུན་པ།
 དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་སྟོགས་སྲང་གིས་རང་ཉིད་གིས་བཅམས་པའི་གཞུང་རབ་ཏུ་
 བྱེད་པ་དང་། ཚོགས་སུ་བཅད་པ་ཉུང་ཏུར་བཅམས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུ་བ་
 ཚད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུན་པ་སོགས་སྤྱ་ཚོགས་ཤིག་བཞུགས་པ་དེ་དག་སྲི་རབས་
 ཀྱི་གདུལ་བྱར་པན་རྒྱལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ལྟར་ལགས།

ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་དེང་གི་དུས་སུའང་། སྟོན་མཚོག་རྣམ་འཕྲེན་བཞི་
 པས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
 པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནང་པ་ཡིན་མིན་དང་། ཚོས་དད་ཡོད་མིན་ལ་
 མ་ལྟོས་པར་མིའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་འབྲལ་དང་ཡུན་གྱི་པན་བདེ་སྐྱུན་པ་ལ་ཉེ་བར་

མཁོ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་དག་དེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་འཇུག་པའི་
 རིམ་བ་དང་མཚུངས་པར་ཚོམ་སྡིག་སྟབ་ན་སྟེ་བོ་མང་པོར་པན་ཐོགས་མི་ཡོང་ངམ་
 སྟམ་པའི་རེ་འདུན་དང་ལྷག་བསམ་བཟང་པོས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། ལོ་ཤས་སྡོན་
 འབྲེལ་ཡོད་འགར་སྐྱོང་དང་འབོད་བསྐྱུལ་བྱས་དོན་ལྟར། འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་
 བས་བརྗོད་བྱ་སྟེ་ཚོན་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་ཚོན་ཆར་
 བགོས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་པོད་དབངས་མཐོ་ཞིང་གངས་མང་བ་དེ་དག་
 རྣམས་ལས་འབད་བ་སྦྱར་ལེན་གྱིས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚོན་རིག་
 དང་ལྷ་སྟབ་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་བཏུས་ཏེ་ཚོམ་སྡིག་བྱས་ཤིང་། ད་ཆར་ངོས་ཀྱི་ཐོག་མའི་
 དམིགས་ལུལ་དང་བསམ་འཆར་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚོན་རིག་དང་
 ལྷ་སྟབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱུང་འདོན་གྱིས་ཚོམ་སྡིག་གི་བྱ་བ་ཅ་བའི་ཆ་ནས་སྟབ་འདུག་
 པས་ཚོམ་སྡིག་གི་བྱ་བར་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང་། ཚོམ་སྡིག་སྐབས་རང་
 རེའི་བསྟོན་པ་ཚུན་གས་ཁག་ཅིག་ནས་དགོངས་འཆར་བཏོན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱུན་
 ལ་སྟབས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། གཞན་ཡང་དཔེ་དཔེ་དག་དམིན་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་
 འོགས་སྐད་ཡིག་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྦྱར་མཁན་ལོ་རྒྱ་བ་དག་ལའང་ཡི་རང་དང་
 སྟབས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཉིང་ཟབ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས།
 ཚོམ་སྡིག་ཞུས་པའི་དེབ་འདི་དག་ཏུ་གཞུང་དེ་དག་ནང་གསལ་བའི་སྐབས་འབྲེལ་
 ཀྱི་དོན་གནད་ཐང་ལྷག་ཆད་ནོར་གསུམ་བྱུང་ཡོད་སྟེ་ནའང་། མ་མཐར་ཡང་ནང་

པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་དེ་དག་ཏུ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་སྐོར་དང་། ལྷ་སྲུབ་གྱི་སྐོར་དང་། ཚོས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྡེ་ཚན་དང་བཅས་གསུམ་པོ་སོ་སོར་དོན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་དག་གསལ་བོར་བྱུང་འདོན་ཚོམ་སྐྱིལ་སྲུབ་ཡོད་པས། སྐད་མིན་སྟོན་འཕྲི་དགོས་པ་བྱུང་ནའང་སྐབས་བདེའི་ངང་སྟོན་འཕྲི་ཚོག་པ་བྱུང་ཡོད།

མཇུག་དོན་དུ། བའ་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་ལྷ་སྲུབ་གྱི་རྣམ་གཞག་དག་ཚུགས་གཅིག་ཏུ་ཚོམ་སྐྱིལ་བྱས་པའི་སྐབས་བམ་འདི་དག་གིས་ད་ཡོད་འཛིག་རྟེན་སྐྱི་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སྟོབ་གསའི་གཞུང་ལུགས་ཐད་ཁ་སྐོང་དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་ལེགས་སྐྱེས་ཤིག་འབྲུལ་བྱུབ་པ་དང་། སྐྱེ་འགྲོ་མང་བོར་པན་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་སྟོན་ལམ་དང་བཅས། འུ་གྱའི་དགོ་སྟོང་ཚོས་སྐྱ་བ། ཏུ་ལའི་ལྷ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས། ༢༠༡༤ ལྷ་ ༤ ཚོས་

༡ ལ།

ཚུམ་སྐྱིག་པའི་གསལ་བཤད།

འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུའི་གྱི་
ནམ་གཞག་ཀུན་ལས་བརྟུན་པ་འདི་ཉིད་ཚུམ་སྐྱིག་ཞུས་པའི་དམིགས་ལུལ་དང་།
ཚུམ་སྐྱིག་བྱ་བའི་བརྗེད་རིམ། བརྗེད་དོན་ཁག་བཅས་འོ་སྤོད་མདོར་བསྡུས་ཅམ་
ཞུ་བ་ལ། དེ་ཡང་འཇམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ལྷན་པ་མེད་པ་སྤྱི་ལོར་ལ་གོང་ས་
ལ་སྐྱབས་མགོན་ལ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྐུ་བྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཚེན་པོ་མཚོག་གི་རྒྱལ་བས་
ཚེན་དགོངས་གཞི་དང་རྩ་ཚེའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་སྲ་སྲི་རིམ་ལེབས་ལྟར། ལྟོན་
བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་མཁས་བླ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་རྗེས་
འཇུག་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱིས་མཇུག་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དག་
གི་བརྗེད་བྱ་རྣམས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་
བའི་ལྟ་བུའི་དང་། ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་བཅས་སྡེ་ཚོན་ཚེན་པོ་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང་།
དེ་དག་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་བུའི་སྡེ་ཚོན་
གཉིས་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཚོས་ལུགས་གཞན་ལ་ཞུགས་པ་དང་།
ཚོས་ལུགས་ལ་དོ་སྣང་མེད་པའི་རིགས་དང་། ཚོས་ལུགས་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་མཁས་
ཞིག་ཡིན་ནའང་སྤྱང་བཅོལ་བྱ་དོས་པའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཚོན་བྱེད་ཚོས་འབྱུང་དུ་
ཐོན་པ་དུ་མས་སྤྱད་ཅིང་། ད་ལྟའི་དུས་རབས་འདིའི་ནང་ཉ་ཅང་པན་ཐོགས་དང་
འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་འཇམ་གླིང་སྤྱིའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཚོན་ནང་འཇུག་

ཐབས་དང་། དེང་དུས་ཀྱི་ཚན་རིག་པས་དབྱེ་ཞིབ་བྱ་རྒྱུའི་སྡེ་ཚན་ནང་ཤེས་པའི་
རྣམ་གཞག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱ།

ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུའང་། གནའ་སློལ་
བཞིན་ཚོས་སྡེ་ཚན་པོ་ཁག་ཏུ་སློབ་གཉེར་རྒྱུན་རིང་པོར་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མེད་
པའི་རིགས་ལའང་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་གཞི་དང་ལྟ་བུ་བྱ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ་
ཁུངས་དང་འབྲེལ་བའི་གོ་བ་རགས་རིམ་སྟེར་བྱུང་བ་དང་། ཚན་རིག་པ་དང་ཉམས་
ཞིབ་པའི་ཁྲོད་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་
གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་ལ་དོ་སྣང་གསར་བ་སྐྱེ་བཞིན་
བ་རྣམས་ཀྱིས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་ལས་བརྟུས་བ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྡེ་མིག་
བྱས་ཏེ། གཉེར་ཐབས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་
ཞིབ་འཇུག་གི་སྐོ་མོ་ཡངས་པོར་འབྲེད་བྱུང་བ་སོགས་མདོར་ན་འཛམ་གླིང་གྱི་ལ་
ཕན་ཐོགས་ཡོང་ཐབས་སུ་དམིགས་ཏེ་གོང་གསལ་སྡེ་ཚན་གཉིས་པོ་ནང་ཚོས་ཀྱི་
གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལས་ཟུར་དུ་བཏོན་ཏེ་བསྐྱབ་བྱའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ངོ་བོའི་
ཐོག་ནས་སྦྱང་བའི་གཞིར་གསར་སྒྲིག་ཞུས།

སྦྱང་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ནང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེང་
རབས་ཚན་རིག་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སེམས་ཁམས་ཚན་རིག་གི་ཁྱབ་ཁོངས་
རྒྱ་སྐྱེད་བཏང་སྟེ་དུས་རབས་འདི་དང་འབྲུང་འགྲུར་གྱི་དུས་རབས་ནང་འགོ་བ་མའི་
རིགས་རྣམས་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་བ་དང་། སྦྱང་གི་དཔལ་ཡོན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་
མི་སྡེའི་སྦྱི་ཚོགས་གསར་བ་ཞིག་འཇུགས་སྐྱབ་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། དེང་

འཇམ་བུའི་སྲིང་འདིར་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་དབུལ་མོངས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་དང་།
 རང་བྱུང་འབྱུང་བའི་གཞོན་འཛེ་སོགས་དང་། བྱུང་བར་ཁོར་ལུག་ཉམས་ཆག་ཤིན་
 ཏུ་ཚབས་ཆེ་བ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྐྱེས་དོ་མི་མཉམ་བ། ཚོས་ལུགས་པན་
 ཚུན་གྱི་འཐེན་འབྲེར་སོགས་མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་མང་དག་ཅིག་གི་འབྱུང་
 རྐྱེན་ནི་འདོད་རུང་དང་འགྲམ་སེམས། འཁོན་འཛིན་དང་གཞོན་སེམས། ར་རྒྱལ་
 དང་ཕྱག་དོག་སོགས་མདོར་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སྤང་རྫོངས་གསུམ་གྱིས་ཅ་
 བ་བྱས་པ་ཤི་སྟག་ཡིན།

དོན་གྱི་དབང་འདི་གཞིགས་ནས་ཡགོང་ས་ཡུལ་ས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་
 བས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཤེས་ཚད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་གཅིག་ལུས་མི་འགྲིག་པར་
 བར་བསམ་སློབ་འབྲེར་སོ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུར་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཚུལ་དང་།
 སེམས་ཀྱི་བདེ་སྤྱུག་གི་རྣམ་གཞག་ཤེས་སྤུལ་བ་ཞིག་དང་། སེམས་ཀྱི་བདེ་སྤྱུག་
 ལ་སྐྱེས་འཛིན་བྱེད་སྤུལ་བ། རྩ་བ་ཆེ་སྤྱི་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཐོག་མའི་ཀུན་སློང་
 བཟང་པོ་དགོས་ཚུལ། སེམས་ཀྱི་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་ཞེས་བ་ངེས་པར་ཚོས་ལུགས་
 ཤིག་གི་ལྷ་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་མིན་པར། འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ཡིན་
 ཕྱིན་སེམས་པ་བཟང་པོ་དང་བྱམས་བཅེས་སྤྱུག་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་། དེ་
 བེ་མི་སྐྱེར་དང་། ཁྲིམ་ཚང་། སྤྱི་ཚོགས་བཅས་སུ་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བའི་གཞི་རྩ་ཡིན་
 ལ། རྩ་བ་ཡང་དག་པ་དང་ཡར་རྒྱས་ལྡན་བ། ཚུལ་དང་མཐུན་པ་བཅས་ཡོང་བ་ཡང་
 ཀུན་སློང་ལ་སྤུག་ཅིང་། མདོར་ན། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱི་ངག་གི་སྤྱི་བཟོད་དང་། ལུས་
 ཀྱི་རྣམ་འགྲུལ། ཐ་ན་བྱ་བ་རྩུང་ཅོག་ཡན་ཚད་ཀུན་སློང་གི་སློབ་ནས་བཟང་ངན་འབྱེད་

བ་ཡིན་བས། མཐར་གཏུགས་ན་ཚང་མ་ཀུན་སྒྲོང་ལ་རག་ལས་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་
 འདིའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་གྱི་བདེ་ཐབས་སུ་རིགས་རུས་དང་། ལྷ་གྲུབ། ཚོས་ལུགས་སོགས་
 གྱི་མི་མཐུན་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་ཏུ་བསྐྱུར་ཏེ་ཚོས་དང་མ་འགྲེལ་བའི་མིའི་རིགས་གྱི་
 བཟང་སྲོད་གོང་མཚོར་གཏོང་རྒྱ་ནི་ད་ལྟའི་སྤྱི་ཚོགས་འདིའི་ནང་གསལ་འགངས་ཤིན་
 ཏུ་ཆེ་ཚུལ་དང་། འཇམ་སྤིང་འདིའི་ནང་ཚོས་ལ་དོ་སྣང་དང་དད་མོས་མེད་པའི་འགྲོ་
 བ་མིའི་རིགས་གྱི་གངས་འཕོར་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། མི་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་འདི་
 ཉིད་ནི་བཟའ་བཏུང་མཉམ་སྲོད་གྱི་བྱིམ་ཚང་ཞིག་དང་འབྲ་བར་དེས་བར་གཅིག་ལ་
 གཅིག་བརྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་འཚོ་དགོས་པས། རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་
 རིགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་དེར་སྣང་སེམས་དང་གཞོད་འཚེ་སྤངས་ཏེ་སེམས་ཁུར་མཉམ་
 ལེན་གྱིས། འུམས་བ་དང་བཅེ་བས་འཚོ་བའི་མི་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་བསྐྱུན་དགོས་
 པའི་ལམ་སྟོན་ཟབ་མོ་རུས་ནས་རུས་སུ་གནང་ཡོད།

བྱང་པའི་གཞུང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གསལ་ཚན་རིག་འཆད་
 བ་ན། བཟང་བན་དང་སྐང་དོར་གྱི་དབྱེ་བ་མ་སྟེ་བར་རང་རང་གི་རང་བཞིན་ནས་
 དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་བ་དེ་གཏན་ལ་པབ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་ནི་བྱང་པའི་
 གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཚན་རིག་ཅེས་བྱ་ལ། བྱང་པའི་གཞུང་གི་ཚོས་སྐད་ལྟར་
 བ་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན། སྤྱིར་ཚན་རིག་ཅེས་བ་ཡུལ་དངོས་
 པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་དབྱུང་པའི་བྱུབ་དོན་དང་། ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུང་ཐབས་གཉིས་
 ཀ་ལ་བརྗོད་ཚོག་གྲང་། གཙོ་བོ་ནི་གང་ལ་དཔྱོད་པའི་ཡུལ་དང་། དབྱུང་པའི་བྱུབ་
 དོན་ཅེས་གྱི་སྟེང་ནས་མི་འདོག་བར། རི་ལྗང་དཔྱོད་པའི་ཐབས་ལམ་དམིགས་

བསལ་བ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་ཀྱང་འདོག་དགོས་པར་དེང་རབས་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་
བ་པལ་ཆེ་བས་བཤད།

གཞིའི་གནས་ཚུལ་ལ་སྤྲུལ་བསྐྱེད་མི་འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་འདོད་པ་རང་
གི་རང་གིས་ཡོད་ལ། སྤྲུལ་བསྐྱེད་ཞེས་བ་དེ་རྒྱ་མེད་རྒྱུ་མེད་དུ་སྤྲུལ་བའམ་མི་
མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་མིན་པར་རྒྱ་དང་རྒྱུ་སྣ་ཚོགས་པ་ཚོགས་པས་
བྱས་བ་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་དེ་དག་ཀྱང་བསྐྱེད་དུ་མེད་པའི་གཏན་དུ་བ་ཞིག་མིན་པས་བདེ་
སྤྲུལ་གཉིས་པོ་དེ་འགྲུང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཚུལ་སོགས་གཞི་དངོས་པོའི་
གནས་ཚུལ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་ལྟ་སྤྲུབ་ཀྱི་སྐོར་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད། གཞི་
དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་སྤྲུབ་ཅིག་ཡིན་ན་དེ་ནི་ལྟ་སྤྲུབ་ཡང་དག་
བ་ཞིག་དང་། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་སྤྲུབ་ཡིན་ན་དེ་ནི་
ལྟ་སྤྲུབ་ཡང་དག་བ་ཞིག་མིན།

ནང་པའི་ལྟ་སྤྲུབ་ཅེས་པ་ནི་ཅ་བ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་ངམ་བརྟེན་
ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་
ཚུལ་ལམ་བདེན་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་དབྱུང་ཐབས་དང་དེས་རྟེན་པའི་སྤྲུབ་དོན་ཞིག་
ལ་འདོག་དགོས་ལ། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་ངམ་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་
ལྟ་བ་དང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་གཉིས་ནི་ནང་པའི་ལྟ་སྤྲུབ་གཙོ་
པོ་ཡིན། རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་འདིས་མཐའ་གཉིས་སེལ་བར་བྱེད་པར་མ་ཟད། བདེ་
སྤྲུལ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་བཟང་ངན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་མིན་པར་
ནང་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་སོ་བཟང་ངན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་
 དག་ལས་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བའི་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་སྣ་
 ཚོགས་པ་དང་བསྟུན་ཏེ་གསུངས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས། འདིར་བཤད་པའི་གནས་
 དུ་མ་ཞིག་དེང་དུས་ཚན་རིག་པས་བཤད་པ་དང་མཐུན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ།
 བང་པ་སྤྱིའི་བཞེད་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་དེ་བས་ཀྱང་མེད་མོད། གཙོ་བོར་ཚན་རིག་
 པས་ཉམས་ཞིབ་བྱ་ཡུལ་དང་། བྱ་བ་མཐའ་གོང་འོག་གི་བྱ་བ་དང་ཤེས་ཚད་བཞོད་
 ཡོད། འདིར་བཤད་པའི་གནད་ཆེ་ཤོས་ནི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་ཡིན་ཞིང་།
 དེ་ལ་ནི་བང་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ཏུ་འགྲེལ་བཤད་མཐེལ་སྤྱིན་པ་གནང་ཡོད།
 མྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐོར་ལ་བང་པའི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་ལས་དེང་དུས་ཚན་རིག་
 པའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་ཚགས་པ་དང་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད།

ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ལ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ལྟ་
 བུ་ཞིག་བསྐྱིག་པར་བཞེད་པའི་སྤྱགས་འདུན་སྣ་མོ་ནས་ཡོད་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༠
 ལོའི་ཕྱི་ཟླ་དུག་པའི་བང་རྩ་སྟེང་པོད་སྤྱག་ཁྲིམ་སྟེར་ན་གཞོན་སློབ་སྤྱག་རྣམས་
 གཙོས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་གསུང་ཚོས་གནང་སྐབས། བང་པ་སངས་རྒྱས་
 པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་བུ། ཉམས་ལེན་བཅས་
 སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་འདུ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཀའ་སྩལ་ཅིང་། རྣམ་རྒྱལ་
 བྱ་ཚང་གི་མཁན་པོ་ཁོས་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་སྤྱིག་
 འཇུགས་ཤིག་བཏུགས་ཏེ་ཚོམ་སྤྱིག་མི་སྣ་དུག་བསྐྱགས་གྱིས་བང་ཚོས་ནས་བཤད་
 པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་ཀུན་

བདུས་ཞེས་པ་ཞིག་གསར་སྤྱི་ག་གི་ཐུགས་འགན་རྐང་བཞེས་གནང་དགོས་པའི་
 བཀའ་སློབ་གཟབ་ནན་པེབས་པ་དང་སྒྲུགས། བྱང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་
 ཚན་རིག་དང་ལྷ་སྐྱབ་སྐྱོར་གྱི་བརྗོད་བྱ་དབྱེ་སྤངས་དང་། བརྗོད་བྱའི་རྐང་གངས་
 བཅས་ལ་ལམ་སྟོན་གནང་བར། བཀའ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། ཚོགས་མི་གསུང་
 སྐྱུར་དགེ་བཤེས་རྗེ་རྗེ་དབྱེ་འདུལ། ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ། དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་
 དཔལ་བཟང་། རྣམ་གྲུབ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་བཅས་ཀྱིས་བརྗོད་དོན་ས་བཅད་གྱི་
 དགས་ཟིན་ཐོག་མར་བསྤྱི་གས་ཉེ་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་སྐྱུན་བསྟར་ཞུས་པའི་སྤྱིར་
 པེབས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་གཞིར་བཟུང་ཐོག་ཚཱ་སྤྱི་ག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཚུང་
 གི་ངོས་ནས་གདན་ས་ཁག་ནས་དགེ་བཤེས་བདུན་ཅུ་སྐྱོར་བྲག་འདེམས་ཀྱིས་ས་
 བཅད་བཤོ་འགྲེམས་གནང་ཞིང་། ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་པེ་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་དུ་ཡགོང་ས་
 མཆོག་གིས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཟབ་རྒྱས་གནང་བའི་དགོངས་དོན་སྐྱུར་དགེ་
 བཤེས་རྣམ་པས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་པོད་སྐྱེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཅོག་ལས་བརྗོད་
 གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་ལུང་ཁུངས་ས་པོན་འཚོལ་སྤྱད་གནང་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལང་
 ཚཱ་སྤྱི་ག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་མི་དང་དབྱེད་ཞིབ་པ་དགེ་བཤེས་
 བདུན་ཅུ་སྐྱོར་བཅས་ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་དཀར་སྤངས་པར་ལྷན་
 འཛོམས་ཀྱིས་ཚཱ་སྤྱི་ག་གཞིའི་ལུང་ཁུངས་ས་པོན་གྱི་ཐོག་བཤོ་སྐྱེད་གནང་།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལང་ཡགོང་ས་ཡསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཚོས་
 སྡེ་ཆེན་པོ་དགའ་ལྷན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་དབྱེད་ཞིབ་པ་དགེ་བཤེས་རྣམ་
 པར་ཚན་རིག་དང་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱན་ལས་བདུས་པ་འདི་ཉིད་ཚཱ་སྤྱི་ག་གི་ལས་རིམ་དང་

འབྲེལ་བའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་གནང་ཞིང་། ལོ་དེ་གའི་ཕྱི་ཟླ་ ༧ རང་གདན་ས་
 གསུམ་གྱི་གྲ་ཚང་དུ་གནས་ལྷན་པ་ཚཱ་སྤྱིག་པ་དུ་ག་བདམས་བསྐྱབས་ཀྱིས་རྟེ་
 རམ་ས་ལའི་སྐྱ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲ་ཚང་པའི་བདེ་ལེགས་བཤད་སྲིད་དུ་འཛོམས་ས་
 ཏེ་ཚཱ་སྤྱིག་གི་ལས་རིམ་དཔུ་འཇུགས་ཞུས་ཤིང་། ལ་ཤོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
 བོད་མཇུག་བཅར་ཞུས་པར། གུན་བཏུས་ཚཱ་སྤྱིག་ཞུ་སྤྱོད་ཀྱིས་དང་། ཚོན་རིག་དང་
 ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་དབྱེ་མཚམས། བརྗོད་གཞི་གནད་འགག་ཆེ་རིགས་སོགས་ཀྱི་ཐད་ལམ་
 སྟོན་བཀའ་སློབ་ཟབ་མོ་ཐེབས་པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་སྤེལ་ཡོད་ཚཱ་སྤྱིག་གཞིའི་ལུང་
 ལུངས་ས་བོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཐོག་དུང་ལུང་ལུངས་གསུང་པ་འཚོལ་སྤྱད་དང་།
 འབྲེལ་ཡོད་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་དག་ལ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་
 དགོངས་འབྲེལ་ཁག་གིས་ལྡེ་མིག་བྱས་ཏེ་ཞིབ་འཇུག་བཞུགས་ཤིང་། བརྗོད་གཞི་
 ཁག་ལ་གང་སྐྱབ་ཀྱིས་ཁ་གསལ་གོ་བདེའི་འབྲེལ་བཤད་ཞིབ་མོར་བཞུགས་ཏེ། ཚོན་
 རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་གུན་ལས་བཏུས་པའི་དེབ་ཀྱི་སྟོན་གཞི་ཐོག་མར་བསྐྱབས། ལྷན་
 ཅག་ཚཱ་སྤྱིག་པ་དུ་ག་ལས་སེར་སྤྱད་དགོ་བཤེས་བྱམས་པ་ཡེ་ཤེས་དང་། སེར་
 བྱས་དགོ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས་གཉིས་དགོ་ལུགས་རྒྱགས་སྤྱོད་ཆེན་མོའི་
 ལུག་ལས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དགོངས་ཞུས་ཀྱིས་ཚཱ་སྤྱིག་གི་ལུག་ལས་ཐོག་
 མའི་རྒྱ་བ་གསུམ་ཅམ་ལས་གནང་རྒྱ་མ་བྱུང་། ལོ་དེ་གའི་ཕྱི་ཟླ་ ༡༩ རང་ཚོས་
 ལྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་དཀར་སྤྱངས་པར་གདན་ས་གསུམ་གྱི་དགོ་བཤེས་
 མཁས་དབང་སུམ་ཅུ་ཅམ་དང་། ཚཱ་སྤྱིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་རྒྱུང་དང་ལྷན་
 ཅག་ཚཱ་སྤྱིག་པ་བཅས་ནས་དེབ་འདི་དག་གི་རགས་ཐེན་ཐོག་མའི་བརྗོད་གཞི་
 ཁག་ལ་བརྟེན་སྲིད་གནང་།

ཕྱི་ལོ་ ༣༠༡༣ ཟླ་བ་ ༡ རང་ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་དཀར་
 སྤངས་པར། སེམས་དང་སློབ་གླིང་གི་ཚོགས་པས་གོ་སྐྱོད་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་
 ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་དབུ་བཞུགས་ཐོག་ཚོན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་པར་
 གྱི་མཁས་པའི་བསྐོས་ལོ་ཚོགས་ཆེན་ཚུགས་པའི་སྐབས་དང་སྐབས་བཅུ་ལྷན། ཚོམ་
 སྐྱིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་གཙོ་ལྷན་གྱི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་མཚོ་གཤིས་གཙོ་སྤྱོད་
 མཚན་དེ་གདན་སའི་གྲྭ་ཚང་དུ་གྲགས་དབུ་ཞེས་པ་མཁས་དབང་དགེ་བཤེས་
 གསུམ་རེ་དང་། སྤྱི་གསུང་སྐྱུང་སྤང་རི་བ་སྐབ་བསྐྱེད་སྤྱོད་པ། ལྷ་ཁ་མཐོ་སློབ་
 ཁང་གི་རེས་སློབ་པ་དགེ་བཤེས་དག་དབང་བསམ་གཏན། ལྷ་ས་དཔེ་མཚན་ཁང་
 གི་དབུ་འཛིན་དགེ་བཤེས་ལྷན་དོན། ཨ་རི་ཨེ་མོ་རི་མཐོ་སློབ་ཁང་གི་སློབ་དཔོན་
 ལྷོ་བཟང་བསྐྱེད་འཛིན་དང་། དགེ་བཤེས་དག་འདུལ་རྣམ་རྒྱུས་སོགས་ཕྱི་ཕྱོགས་
 སུ་བཞུགས་པའི་མཁས་དབང་ཁག་ཅིག་དང་། གུས་ཅག་ཚོམ་སྐྱིག་པ་བཅས་ནས་
 ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་མཇུག་བཅར་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་
 པའི་གྲྭ་ཚང་དུ་ཉིན་གསུམ་གྱི་རིང་ཚོན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ལས་བཅུས་པ་ལས་
 གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གས་ཚོན་རིག་གི་སློབ་གྲི་རགས་ཟིན་ཐ་མའི་བརྗོད་
 གཞི་ཁག་ལ་བསྐོས་ལོ་ཚོགས་རྒྱས་གནང་།

ཚོན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ལས་བཅུས་པ་འདི་ཉིད་ཚོམ་སྐྱིག་གྲྭ་པའི་བརྗོད་རིམ་
 ཁོད་སྤང་རི་བ་མཁས་དབང་སྐབ་བསྐྱེད་སྤྱོད་པས་ཅ་པའི་སློབ་གཞིར་སྐབས་བཅུ་ན་
 གྱིས་བསྐྱུང་བཅོས་དང་། དཀར་ཆག་ལེགས་བསྐྱིགས་གནང་བ་ལ་གོང་ས་མཚོག་ལ་
 སྐྱོན་བསྐྱུང་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་པའི་ཕྱིར་ལེགས་ལམ་སློབ་བཀའ་སློབ་གཞིར་བརྒྱུད་ཐོག་ཚོམ་སྐྱིག་

ལུས་པའི་སྲ་སྤྱིའི་རགས་ཟིན་རྣམས་མཁས་དབང་མང་དག་ཅིག་ལ་གཟིགས་ཞིབ་ཏུ་
 དུལ་ཏེ། བཟོ་སྐྱེད་སྲ་སྤྱིར་ཚོགས་པའི་དགོངས་ཚུལ་ཁག་ལ་ཞིབ་དཔྱད་ཐོག་ཚཱ་
 སྤྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་གཙོ་རྣམས་ལ་མཁས་དེབ་པོ་ཆེ་མཚོག་དང་།
 དགོ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་སོགས་ཚོགས་མི་རྣམས་དང་། ཚཱ་སྤྲིག་སློབ་
 རྟོན་པ་སྤྱིའི་གསུང་སྐུར་མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་སྤྱིན་པ་ལའང་གོ་བསྐྱར་ཡང་ཡང་
 ལུས་ཏེ་ལུན་ཐར་བཅད་ཅིང་། ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལོ་ལྷོ་ ༤ བར་སྤྱི་ལོར་ཡགོང་
 ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་དབུ་བཞུགས་ཐོག་མཁས་དབང་ཟམ་གདོང་འཛིན་
 པོ་ཆེ་དང་། ཚཱ་སྤྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམས་ལ། ལུང་ཉན་ལ་
 ཐེབས་པའི་མཁས་དབང་ཁག་གྲས་ཅག་ཚཱ་སྤྲིག་པ་བཅས་བཞུགས་སྐར་རྒྱལ་པའི་
 སོ་བུ་དུ་ལྷན་འཛོམས་ཐོག་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་
 སྐོར་གྱི་བརྗོད་དོན་ཁག་ཉིན་ལྔའི་རིང་ཞིབ་སྣོན་སྤྲོད་དང་འབྲེལ་བཟོ་སྐྱེད་དཔྱད་
 བསྐྱར་གནང་བར་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ཚན་རིག་གི་སྐོར་
 རྣམས་༡ ཤེས་བྲ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ༢ ཤེས་བྲེད་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ ༣ སློ་
 ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ སློས་ཡུལ་འཇུག་པའི་ཐབས། ༥ ཡུལ་འཇུག་བ་
 པའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་དོན་ཚན་ཆེན་པོ་སྤྱིའི་ནང་དུ་བསྐྱུས་ནས་འཆད་
 པའི་རིམ་བཤེས་ལྟར་བྱས་ན་དེང་དུས་གྱི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སློལ་འཇུག་བདེ་
 བ་སོགས་དགོ་མཚན་དུ་མ་ཡོད་ཚུལ་གྱིས་མཚོན། དོན་ཚན་རེ་རེའི་ཐོག་ཞིབ་ཅིང་
 སྤྲ་བའི་རྩ་ཆའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཐེབས་པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་མཐའ་མཇུག་གི་
 བཟོ་བཅོས་གང་དགོས་གྱིས་གཏན་འབེབས་ལུས་ཤིང་། ཀུན་ལས་བཟུང་བའི་དེབ་
 འདི་གཉིས་གཙོ་བོར་དེང་རབས་ཀྱི་གཞིན་སྤྱིས་དང་ཚན་རིག་པ་དང་ཉམས་ཞིབ་པ་

སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསྐྱིགས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་འཇམ་གྱིང་སྐད་ཡིག་དུ་མའི་ཐོག་པ་བ་
སྐྱུར་ལུ་གཏན་འཁེལ་ཡོད།

ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ཚོམ་སྐྱིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་
ཚུང་དང་། དེ་བའི་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་པ་བ་སྐྱུར་བ་གཉིས། བྱུས་ཅག་ཚོམ་སྐྱིག་པ་
བཅས་ཡགོང་ས་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་མངའ་བཅར་སྐབས། རྒྱས་པ་འདི་ནི་བཀའ་
བསྟན་གྱི་གཞུང་མང་པོ་བསྐྱུས་ཡོད་ཅིང་སྐྱུས་དག་པོ་དང་ཞིབ་ཚགས་པོ་བྱུང་ཡོད།
ད་དུང་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་བཀའ་བསྟན་ལུང་ལུང་ས་
ཀྱི་སློམ་པ་མེད་ཅིང་ད་ལྟའི་དེ་བའི་འདི་ནང་ནས་སློང་པོ་བསྐྱུས་ཏེ་འབྲིང་བ་ཞིག་
དང་བསྐྱུས་པ་ཞིག་སྟེ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་བྱུང་ན་ལེགས་ཞེས་ཡབཀའ་ལུང་
གཤེར་གྱི་ཚོད་པན་སྐྱི་པོར་བཅིངས་པ་བཞིན། ལུང་ལུང་ས་ཀྱི་སློམ་པ་དོར་བའི་དེ་བ་
བསྐྱུས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཚོམ་སྐྱིག་ལུ་བཞིན་པ་ལགས།

ཚོན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱང་ལས་བཅུས་པའི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚོན་རིག་གི་
སྐོར་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་གཉིས་སུ་བསྐྱུས་ཤིང་། གཞི་དོན་པོའི་རྣམ་གཞག་གཞན་
ཚོན་རིག་གི་སྐོར་ལ། རྗོད་བྱེད་སྐབས་བཅུ་གཉིས་དང་བརྗོད་བྱ་ ༡ ཤེས་བྱ་ལུལ་
ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ༢ ལུལ་ཅན་སློའི་རྣམ་གཞག ༣ སློ་ལུལ་ལ་ཇི་སྟར་འཇུག་
པའི་ཚུལ། ༤ སློས་ལུལ་འཇམ་པའི་ཐབས། ༥ ལུལ་འཇམ་པ་པོའི་གང་ཟག་བཅས་
དོན་ཚོན་ཆེ་ཁག་ལྟར་བསྐྱུས་ཡོད། དེ་ཡང་པོད་དང་པོའི་བརྗོད་བྱ་ནི། འགོ་བརྗོད་
དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚོན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་

སྐྱོར་དང་། གཞུང་དངོས་གཞིའི་སྐབས་དང་པོ་སྤྱི་བཤད་ལ། ཉང་པའི་གཞུང་ནས་
 གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྤྱི་སྐྱོམ་མི་འདྲ་བར་གསུངས་
 པའི་ཚུལ་དང་། དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་དང་དཔྱོད་
 པའི་སྐོ། རིགས་ལམ་སྤྱོད་པའི་ཐབས། སྐབས་གཉིས་པ་ནས་དྲུག་པའི་བར་རྣམས་
 སྤྱ་གཞུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་སྤྱི་ནང་གི་གཞུགས། འབྲུང་བ་དང་འབྲུང་གྱུར་གྱི་ཁྱད་
 པར། ཚོས་གྱི་སྤྱེ་མཆེད་གྱི་གཞུགས། ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་གྱི་ཚོས། རྒྱ་
 འབྲས་གྱི་རྣམ་གཞག་འདུས་མ་བྱས་གྱི་ཚོས། མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ། གཅིག་
 དང་མ་དད་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རྣམ་ཚོས་དང་ལྗོག་ཚོས། འགལ་བ་དང་
 འབྲེལ་བ། དགག་བ་དང་སྐྱབ་བ། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ། དུས་གྱི་ངོ་བོ་དང་དུས་
 གསུམ་འཛོག་པའི་ཚུལ། དུས་གྱི་བྱང་མཐའ་ལས་བརྩམས་པའི་དཔྱད་བ། མི་རྟག་
 པ་ལྟ་མོ་འཛོག་ཚུལ། གཞུགས་ཅན་ཚོམ་བྱེད་གྱི་རུལ་ལྟ་མོའི་རྣམ་གཞག་མངོན་
 པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་སྣོད་བརྒྱུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་འབྲུང་འཛིག་གི་སྐོར། དུས་
 འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་མཁའ་རྟུལ་དང་གོ་ལའི་འཁོར་བཤོད། ལྷ་རྩ་རྣེའི་ཅིས་
 གཞུང་ཨུ་རྟེ་ཡམ་ལས་བཤད་པའི་གོ་ལའི་འཁོར་བཤོད། འཇལ་བྱེད་གྱི་ཚད་
 དང་གྲངས་གྱི་རྣམ་གཞག་མདོ་སྤེ་དང་དུས་འཁོར་སྐབས་གཞུང་བཅས་ནས་མངལ་
 དུ་ལུས་གྱི་ཚགས་རིམ་གསུངས་པའི་ཚུལ། སྤྲུགས་གྱི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་
 ཅ་རྒྱུད་ཐིག་ལའི་རྣམ་གཞག་ ཞར་བྱུང་སྐབས་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཅ་རྒྱུད་དང་གྲང་
 པའི་རྣམ་གཞག་ ལུས་སེམས་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐྱོར་སོགས་ཤེས་བྱ་ལུལ་གྱི་རྣམ་
 གཞག་ཞིབ་རྒྱས་སྤྱ་བཤོད་ཡོད།

རོད་གཉིས་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི། གཙོ་བོ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་སྐོར་ཡིན་ཞིང་། དེ་
 ལའང་ནང་གསེས་ཡུལ་ཅན་སྐོར་ལོ་བོ་དང་དབྱེ་ཚུལ། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་
 གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་སྐོར་དང་།
 ཚད་མ་དང་ཚད་མིན། འབྲུལ་པ་དང་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་བཅས་ཀྱི་བྱུང་བར།
 སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་བྱུང་བར། མངོན་པ་གོང་ལོག། གཞི་བསྟུ་བ། མདོ་བཅ་
 པ་ཉེར་བཞག། གནས་བཟུང་སྟེ་པའི་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་
 གི་རྣམ་གཞག། སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་བཏགས་ཀྱི་བྱུང་བར། སེམས་བྱུང་གི་
 གྲངས་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེམས་པ། ཐེག་པ་སྐྱེན་མོང་བའི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་
 སེམས་སྤྲ་རགས་དང་། སྤྲགས་སྤྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་སྤྲ་རགས་
 ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐོ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལས་སྤང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་སོགས་
 སྐོར་ཡུལ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དབང་ཤེས་རྣམ་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་སྐོར། རྣམ་པ་
 འཆར་ཚུལ་ལ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚོད་ཚུལ། སེལ་འཇུག་དང་
 སྐྱབ་འཇུག་གི་རྣམ་གཞག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཀྱི་རིམ་པ་དང་སྐྱར་ནས་སྐོ་རིག་
 བདུན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐོས་ཡུལ་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་རིགས་པ་བཞི་དང་། མཐའ་
 གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཐབས་ཐལ་འགྲུང་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཐའ་
 གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བའི་ཐབས་སྐྱབ་དག་གི་རྣམ་གཞག་སྐྱབ་དག་
 གི་ཤུགས་བསྟན་བསྐྱབ་བྱུང་དང་དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐོས་
 བསམ་སྐོམ་གསུམ་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲོས། ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀུན་
 ཏུ་བཅ་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ། ཞི་ལྷག་གཉིས་སོགས་དབྱེད་

འདོག་གི་སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྒོ་སྦྱང་བའི་ཐབས། དུལ་འཇལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་
 གཞག་སོགས་བཞོད་ཡོད་ལ། དེ་དག་གྱང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་འཕགས་ལུལ་གྱི་
 བཏ་གྲུབ་རྣམས་གྱི་གཞུང་ཁུངས་མ་དང་གཏུགས་ཉེ་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཚན་མི་
 འབྲ་བ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ལྟ་ནས་སྐབས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ལུང་ཁུངས་དགུ་
 བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ལྟ་བུ་ཡོད།

སྦྱར་བཀའ་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་འཕགས་ལུལ་གྱི་མཁས་པའི་གཞུང་
 ལ་འདམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཚད་ལྡན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མི་སྣ་ནའང་། འདིར་ནི་རྒྱ་བོད་
 གྱི་མཁས་པ་པལ་མོ་ཆེས་ཚད་ལྡན་གྱི་ཁུངས་སུ་མངོན་པའི་ན་ལེ་རྒྱའི་བཏ་གྲུབ་
 བཏུ་བདུན་གྱིས་མཚོན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དག་གི་གཞུང་
 ཆེན་རྣམས་ལ་ཁུངས་བཅོལ་ཉེ། དེ་དག་གི་དཀའ་གནས་རྣམས་ལ་འཕགས་ལུལ་
 གྱི་མཁས་པའི་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་བཤད་རྣམས་དང་བོད་གྱི་མཁས་པའི་གཞུང་ཆེན་
 ཁག་གི་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདར་ཤ་བཅད་ཐོག་དགག་གཞག་དང་ཆོག་སྦྱར་
 གྱི་སློམ་པ་བསྐྱུངས་ཉེ། སྐབས་བབ་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཁག་བདེ་སྒྲགས་ཏུ་རྟོགས་ཆེད་
 གཞུང་ཚན་པ་སོ་སོའི་ཐད་དང་བརྗོད་དོན་ཆེ་ཁག་གི་དབྱེད་མཚམས་སྦྱར་དང་ངོ་
 སློབ་གྱི་བཤད་པ་སོགས་གྱང་བཞོད་དེ་གོ་བདེར་བཤུལ་ཡོད་ཅིང་། ཡགོང་ས་མཚོག་
 གི་གསུང་ཚུམ་ཁག་ལས་གྱང་གང་འཚམས་རེའི་སྦྱིང་བོ་བསྐྱུས་ཉེ་སྐབས་སྐབས་གྱི་
 བརྗོད་དོན་ཁག་གི་ངོ་སློབ་གྱི་བཤད་པར་བསྟན་ཡོད། འདིར་བཞོད་པའི་འཕགས་
 ལུལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ཆོག་ཏུ་མར་སྤོགས་སུ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་འོག་

མ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཁག་དང་། ལུ་སྤྲིགས་ཀྱི་མཁས་པའི་འདོད་ཚུལ་ཁག་ལ་
དགག་གཞག་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་ལ། ལུ་སྤྲིགས་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་དག་པལ་ཆེ་
བ་སྐབས་དེའི་ལུ་སྤྲིགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱ་བའི་མཁས་པ་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་པ་
ལས། དུས་ཕྱིས་ཀྱི་ལུ་སྤྲིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འདོད་པའི་དེས་པ་མི་སྣང་།

༡ གཞུང་ཁུངས་འབྲེན་སྐབས་རེ་བྱང་མ་གཏོགས་པལ་ཆེ་བ་སྡེ་དགའི་བཀའ་
བསྟན་དཔར་མ་གཞིར་བཟུང་ཞུས་ཡོད་པས། འདིར་ཚཱ་སྤྲིག་པས་མཆན་དུ་བཀོད་
པའི་པོད་ཀྱི་ཨང་གངས་དང་ཤོག་གངས་སོགས་ནི་སྡེ་དགའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་
གཞིར་བཟུང་ཡིན། སྐབས་འགར་ལུང་ཆེག་རྣམས་ལས་ཡིག་ཀོར་ལྟ་བུར་འདུག་པ་
རྣམས་སྣང་ཐང་དང་པེ་ཅིང་དཔར་མའི་བཀའ་བསྟན་གཉིས་དང་། ཞོལ་བཀའ་འགྱུར་
བཅས་ལ་མན་ཚུན་ཞིབ་བསྐྱར་གྱིས་བཟོ་བཅོས་ཞུས་ཡོད།

༢ གཞུང་དངོས་གཞིའི་ཐད་དུ་ལུང་བྲངས་པ་ཁག་གི་ཆེག་མཚམས་གསལ་
པོར་དེས་ཆེད། ལུང་ཆེག་ཆེགས་བཅད་རྣམས་ཤོག་ངོས་ཀྱི་དབུས་སུ་བཀོད་ཅིང་།
ཆེག་ལྷག་ཡིག་སྐྱེང་ལྟ་ཡན་ལོངས་པ་རྣམས་ལ་ཤོག་ངོས་ཀྱི་གཡོན་དུ་ཆེག་བར་
གཉིས་རེའི་ས་མལ་སྟོང་ཆར་བཞག་ཡོད་ལ། ལུང་ཆེག་ཡིག་སྐྱེང་ལྟ་མ་ལོངས་པ་
རྣམས་དེར་དུས་ཀྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པར་ལུང་འབྲེན་གྱི་ཉུགས་ [༡.....] འདིའི་
བར་དུ་བཅུག་ཡོད།

༣ ལུང་ཁུངས་རྣམས་འཚོལ་བདེའི་སྣང་ལུང་ཆེག་གི་མཐུག་དུ་མཆན་
ཉུགས་ཨང་གངས་བཀོད་དེ། གཞུང་མཆན་དུ་དང་པོར་བཀའ་འགྱུར་གང་ཡིན་ལ།

བཀའ། བསྟན་འགྲུར་གང་ཡིན་ལ། བསྟན། ཞེས་དང་། དེ་རྗེས་དབྱུང་མ་དང་སེམས་
 ཅམ་སོགས་ཚན་པ་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་སྐྱེགས་བམ་གྱི་
 ཀ་རྟགས་གང་ཡིན་དང་། དེ་རྗེས་ལེའུའམ་རབ་བྱེད་སོགས་ཡོད་པའི་རིགས་ཡིན་
 ཚེ་ལེའུ་སོགས་གྱི་གྲངས་དང་། དེ་མེད་པར་བམ་གྲངས་ཡོད་ཚེ་དེ་ཉིད་དང་། དེ་
 རྗེས་ཚིགས་བཅད་ཡིན་ཚེ་སྒྲིག་འཛིན་གྲངས་དང་། དེ་རྗེས་ཤོག་གྲངས་དང་། དེ་རྗེས་
 མདུན་གཟིགས་ལ་ན་ཡིག་དང་། རྒྱབ་གཟིགས་ལ་བ་ཡིག་བཅས་རིམ་བཞིན་བཀོད་
 ཡོད། ལྷང་ཚིག་ལྷ་ལྷི་གཉིས་གཞུང་གཅིག་པ་ཡིན་ཚེ། ཚིག་ཚོགས་སྐྱུང་ཆེད་གོང་
 མཚུངས། ཞེས་བཀོད་ཡོད།

༤ དེད་དཔེ་མཛོད་ཁང་མང་པོ་ཞིག་ལ་བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མ་བཞུགས་
 ལྟ་བུ། ལྷོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འདྲིར་ཁྱེད་སུ་བྲངས་པའི་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་འཚོམ་
 བའི་ལྷོད། བསྟན་འགྲུར་དཔེ་བསྟར་མའི་དེབ་ཨང་དང་ཤོག་གྲངས་བཅས་ཀྱང་
 བཀོད་ཡོད།

༥ དེབ་གྱི་མཚུགས་ཏུ་དགུས་གཅིག་ལ་ལྷང་འདྲེན་སྤྱད་དཔེའི་མཚན་གཞུང་
 དང་དེ་དག་མཛད་པ་པོའི་མཚན་དང་བཅས་པ་བཀོད་ཅིང་། ལྷོ་བ་དཔོན་སོ་སོའི་
 མཚན་གྱི་རྗེས་སུ་ནམ་བུའི་གྱི་དུས་རབས་གྲུག་རྟགས་ () འདྲིའི་ནང་བཅུག་ཡོད་
 ལ། བཀའ་བསྟན་དུ་མི་བཞུགས་ཀྱང་འདྲིར་ཁྱེད་སུ་བྲངས་པ་གཞན་རྣམས་གཞུང་
 གཞན་ཞེས་མཛད་པ་པོའི་མཚན་དང་བཅས་པ་བཀོད་ཡོད།

མཐའ་དོན་དུ། རང་ཅག་པོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གཞུང་གི་ཉིང་བཅུད་
 དུ་གྱུར་བ་འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་བཀའ་འགྲུར་དང་བསྟན་འགྲུར་ལས་
 བྱུང་བའི་ཚཱ་མྱིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ལས་བཅུས་པ་འདི་ཉིད་ནི། སྤྱི་ལོར་ཡལོང་ས་
 ཡ་སྐབས་མཐོན་ཡུལ་བའི་དབང་པོ་སྤྱི་ལོར་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་ཕྱགས་
 རྒྱུད་རིང་པོའི་རྒྱལ་ཆེན་དགོངས་གཞི་དང་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཆམ་པའི་
 ལམ་སྟོན་དང་། ལྷག་པར་ཡང་ཡམཐོན་པོ་མཚོག་ནས་ཀུན་ལས་བཅུས་པའི་པོད་
 གཉིས་ཀྱི་ཐེན་གྱིས་ཆ་ཆར་སྟོན་སྟོན་ཞུ་བའི་སྐལ་བཟང་སྦྱུང་ཐོག་འདིའི་བརྗོད་བྱ་
 དང་རྗོད་བྲེད་གང་ཅིའི་ཐད་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་གནད་སྟོན་གནང་ཞིང་། དེ་བའདི་
 ཉིད་ཀྱི་སྟོན་སྟེང་དུ་མཐོན་པོ་གང་གིས་འདི་ཉིད་ཚཱ་མྱིག་དགོས་པའི་ཐོག་མའི་
 ལམ་སྟོན་གནང་བའི་དགོངས་བཞེས་གང་ཡིན་དང་། ཐོག་མར་ཆོན་རིག་དང་མང་
 ཚུལ། བའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྡེ་ཆོན་གསུམ་དུ་འབྲེད་ཚུལ། བཀའ་བསྟུ་
 རིམ་པ་གསུམ་རི་ལྟར་མངོན་པའི་སྟོན། བཀའ་བསྟན་པོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་ཚུལ།
 དེ་བའདི་ཉིད་ཚཱ་མྱིག་གི་སྟོན་པོགས་དགོངས་ཚུལ་དང་ཐུགས་རེ་སྦྱུག་པོར་སྟོན་
 པའི་ཆེད་ཚཱ་མྱིག་བཅུ་བའི་བཀའ་འདི་སྦྱུང་བར་མ་ཟད། ཐོག་མའི་དབུ་འབྲེད་ཀྱང་ལ་
 དུགས་སུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབང་ཆེན་གནང་སྐབས་མཐོན་པོ་གང་ཉིད་
 ཀྱི་སྐུའི་འབྲུངས་སྐར་གྱི་དུས་ཆེན་ཁྲུང་པར་ཅན་ཉིན་བཀའ་འདི་བསྐྱུང་རྒྱུའི་ཞལ་
 བཞེས་ཐབ་མོ་གནང་བས་མཚོན་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་སྐྱོན་མེད་པའི་ཐུགས་
 ཁྲུང་རྒྱ་ཆེར་གནང་བའི་ཐོག་ཚཱ་མྱིག་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ལས་ཡམཐོན་
 པོ་མཚོག་ནས་ཀུན་བཅུས་ཚཱ་མྱིག་གི་ཅ་ཆའི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་བསྟན་འགྲུའི་
 བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་དགོངས་པའང་ཤེས་ཏུས།

ཀུན་བརྟུས་ཀྱི་པོད་དང་པོ་གཉིས་ཚཱ་སྤྱིག་གི་ལས་དོན་འདིའི་ཐོག་སྐྱེ་
 བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཚང་པལ་བདེ་ལེགས་བཤད་སྲིད་གི་མཁལ་པོ་མེར་བྱེས་ཁོས་
 ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ནས་ཚཱ་སྤྱིག་གི་ལས་རིམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གཞིགས་
 ཉོག་དང་། ཚཱ་འབྲིའི་བྱ་བ་མཇུག་མ་བསྐྱེལ་བར་བཤོ་སྲིད་སྐྱེ་བྱི་ཚང་མའི་གཙོ་
 སྲིད་དང་མཐུན་འཇུག་། ཚཱ་སྤྱིག་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་གྱིས་མཚོན་གང་ཅིའི་
 འགོ་གོན་གནང་བ་སོགས་ཐུགས་སྲུང་རྒྱ་ཆེ་གནང་ཞིང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་
 ཀྱི་མཁས་དབང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མས་ཚཱ་གཞིའི་ལུང་སྲུངས་ས་པོན་
 འཚོལ་སྐྱེད་དང་། སྐབས་དུ་མར་བཤོ་སྲིད་དབྱེད་བསྐྱེད་གནང་བ་དང་། མཁས་
 དབང་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ནས་ན་ལེ་རྒྱའི་སྐར་ཅིས་རིག་པའི་མཁས་པ་
 ཨ་རུ་རྩ་འའི་གཞུང་གི་སྲུངས་རྣམས་འཚོལ་སྐྱེལ་ལམ་རྫོན་གནང་བ། སྐྱའི་གསུང་
 སྐྱེད་སྲིད་རི་བ་མཁས་དབང་ཐུབ་བསྐྱེད་སྐྱེན་པ་མཚོག་གིས་པོད་འདི་དག་གི་
 དཔུང་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚོན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་
 སྐོར་ཞིབ་རྒྱས་ཚཱ་འབྲི་གནང་བ་དང་འབྲེལ་དེང་རབས་ཀྱི་ལུགས་དང་བསྐྱེད་ཉེ།
 སྐོམ་གཞི་བསྐྱེད་བཅོས་ཀྱིས་དཀར་ཆག་ལེགས་བསྐྱེགས་དང་། སྐབས་སོ་སོའི་
 དཔུ་དང་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་དོན་ཆེ་ཁག་ཁག་ཅིག་གི་དཔུང་མཚམས་སྐོར་དང་འོ་
 སྐོར་གྱི་བཤད་པ། ཚིག་དོན་ཁག་ལ་སྐབས་བསྐྱེད་རྫོན་འབྲི་དང་བསྐྱེད་བཅོས།
 མཐའ་མའི་ཟིན་ཟིས་ལ་ལུ་དག་དང་དེང་རབས་ཀྱི་སྐོམ་དང་བསྐྱེད་པའི་པར་གཞི་
 བསྐྱེགས་པ་སོགས་རོགས་དན་རྒྱ་ཆེར་གནང་བ་དང་། ཚཱ་སྤྱིག་འགན་འཛིན་
 ཚོགས་རྒྱུད་གི་ཚོགས་མི་མེར་སྐྱེད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལྷག་

བར་སྐྱོད་སྐྱིད་དགོ་བཤེས་སྐབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་སོགས་ནས་ལྷ་དག་དང་སྐབས་
 བསྟན་སྐྱོན་འཕྲི་གང་དགོས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་ལྷག་པོར་གནང་བ་དང་། རྣམ་གྲུ་
 དགོ་སྐྱོང་སྐབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་ནས་ཡགོང་ས་མཚོག་གི་གསུང་ཚཱ་ཁག་མཐོ་
 སྐྱོད་དང་། བཟོ་སྐྱོང་སྐྱ་ལྱིའི་རགས་ཐེན་དེབ་གཞུགས་དང་མཐའ་མའི་དེབ་གཞུགས་
 བཀོད་སྐྱིག་གིས་མཚོན་རོགས་འདེགས་མི་དམན་པ་གནང་བ། ལྷ་ཁ་མཚོ་སྐྱོབ་གསོ་
 བ་རིག་པའི་སྐྱོབ་དཔོན་རག་རྗེ་སྐྱོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ནས་སྐྱོན་གྱི་རྒྱུད་བཞི་དང་
 སྐྱོན་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོར་བྱུང་བའི་སྐྱད་པའི་རྣམ་གཞག་གི་ས་བོན་གྱིས་གནང་
 བ་དང་དབྱེས་སྐྱོན་ཚཱ་ཁང་ནས་དེར་ལྷ་དག་གནང་བ། རྒྱལ་ལྷ་དཀར་སོ་སྐྱོ་བཟང་
 ཚོས་དར་ནས་སྐྱོག་བ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་འཚོལ་བདེའི་སྐད་བསྟན་འཇུག་དཔེ་
 བསྐྱར་མའི་ཤོག་གངས་བཀོད་པ། ར་ས་པོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་། དགའ་ལྷན་
 པོ་བྱང་གི་དཔེ་མཛོད། ལྷ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཚང་པན་བདེ་ལེགས་བཤད་སྐྱིད་གི་
 དཔེ་མཛོད་ཁང་། ས་རྒྱ་མཚོ་སྐྱོབ་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་བཅས་ནས་སྐབ་དཔེ་གང་དགོས་
 སྐབས་འཕྲལ་གཡར་སོ་གནང་བ།

ལྷ་པར་དུ་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ཡིག་ཚང་ནས་འཛམ་སྐྱིད་སྐྱད་ཡིག་
 གཞན་གྱི་ཐོག་ཐབ་སྐྱུར་དང་པར་སྐྱུན་ལྷ་རྒྱས་མཚོན་གང་ཅིར་སྐབས་འགན་
 བཞེས་པ་དང་། ལྷ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་ཚང་ནས་ཚཱ་སྐྱིག་ལས་ཁུངས་དང་
 ལྷ་ཕག་ཚཱ་སྐྱིག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོད་ཤག་གོ་སྐྱིག་དང་འཚོ་བའི་མཐུན་སྐྱེན་
 གནང་བ་བཅས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམ་པའི་སྐར་གྱི་མཉམ་འདེགས་ཀྱི་སྐབས་ཁུང་
 ཚད་མེད་ཐོབ་པའི་བཀའ་ཁྲིན་དང་། ལྷ་པ་ཚཱ་སྐྱིག་པ་རྣམས་ནས་ལོ་ངོ་

གསུམ་གྱི་རིང་ངལ་བ་ལྟར་ལེན་བྱས་པའི་འབྲས་བུར། ད་ལམ་ཚན་རིག་དང་
 ཉམ་བུ་གུན་ལས་བཏུས་པའི་ཤོད་དང་ཤོ་གཉིས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ།
 གུས་ཚོའི་སློ་སྤོས་ཀྱི་བྱ་གར་མ་ཤོང་བའི་ཆད་ལྷག་ལོར་འཁྲུལ་རི་སྟེད་ཡོད་
 སྲིད་པར་བརྟེན་མཁས་དབང་རྣམ་པས་ཞིབ་གཟིགས་ཀྱིས་ད་དུང་སྤྲུལ་ཀ་རེ་
 ལེགས་རེ་མཐོང་གཏོང་རྒྱུ་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྟོལ་ཡོང་བའི་རེ་བ་བྱ་ཞིང་།
 བུན་མོང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་བྱ་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་
 ཚེན་པོའི་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་བཞེད་དགོངས་ཆ་ཙམ་སྐོང་བྱུང་བ་དང་། འཇམ་
 སྲིང་ཁྱོན་གྱི་སྤྱོད་དང་རིས་སྤུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གི་སློ་སྤོས་
 ཀྱི་གན་མཚོན་བྱམས་བཅའི་སྟེང་པོ་ཅན་གྱི་གཟི་ཡོད་འབར་བའི་ཤེས་རིག་གི་ལོར་
 བྱས་རབ་ཏུ་སྤྲུལ་ཅིང་། འཇིག་རྟེན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་འདི་འཆེ་མེད་ཞི་བདེའི་ཡོད་
 ལྡན་གིས་ཁྲུབ་པའི་སློན་འདུན་བཅས། གུས་པ་ཚོམ་སྤྲིག་པ་དག་འཕྲུན་ཤར་ཅེ་
 དགོ་བཤེས་བྱང་རྒྱབ་སངས་རྒྱས་དང་། འབྲས་སྤྲུངས་སློ་གསལ་སྲིང་དགོ་བཤེས་
 དག་དབང་སངས་རྒྱས། དག་འཕྲུན་བྱང་ཅེ་དགོ་བཤེས་དཔྱི་ས་བྱང་ཚེན་སྤུལ་སྤྲུ།
 འབྲས་སྤྲུངས་སློ་མང་དགོ་བཤེས་སློ་བཟང་མཁས་མཚོག་བཅས་སྤྱི་མཁྱིན་ནས་ཤོད་
 རབ་བྱང་ ༡༧ ཤིང་རྟ་ལོའི་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཉ། བྱི་ལོ་ ༡༠༡༤ ལྷ་ ༤ ཚེས་ ༡༣ ལ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་
ཚན་རིག་དང་ལྷ་བྱུང་གུན་བཏུས།

ཕོད་དང་ཕོ།

གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག
སྟོན་ཆ།

སངས་རྒྱལ་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་བར་
གི་འབྲེལ་པའི་སྐོར།

༡ སྤྱི་བཤད།

འཇམ་བུའི་སྤྱིང་འདྲིའི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་། མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
གནས་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་པ་ལས་གྲིས་པའི་ཡི་གེ་གཞིར་བྱས་པའི་རིག་པའི་
གཞུང་ལུགས་ཤིན་ཏུ་ལྗུག་པོ་ཆེས་སྤྲོས་ནས་བྱས་པའི་གདམ་དུ་གྱུར་ཡོད་པ་ནི། ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་ཁག་དང་། ལྷག་པར་གནའ་རྗེས་དང་གནའ་ལུས་སྟོག་
འདོན་གྱི་ལས་རིམ་ཁོད་ཚན་རིག་གི་ལས་ནས་རྟོག་ཞིབ་བྱས་པའི་གྲུབ་དོན་གྱི་
སྤྱིང་ནས་དཔོག་ཐུབ། དེ་ལ་སྤྱིར་སྤྱི་དང་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་བྱུང་ཚུལ་དང་འབྲེལ་
པའི་དོགས་འདྲི། དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་འདི་གང་གིས་བྱས། ལོ་ལའི་སྤྱིང་གི་གཞུང་
རྒྱར་དེ་དག་སྤྱི་བྱས། དེ་དག་གི་ནང་སེམས་ཅན་གཞན་ཡོད་དམ། སྟོག་ཆགས་
སྤྱི་དང་མིའི་རིགས་རྣམས་གང་ལས་བྱུང་། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་རྒྱུན་ལྷ་བྱ་ཞིག་གནས་
སམ། ཡང་ན་མར་མེ་ཤི་བ་བཞིན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རམ། ཞེས་པ་
ལྟ་བུས་མཚོན་པའི་སྟོག་གྱུར་གྱི་གནས་དུ་མ་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པ་ནི། འགྲོ་བ་མིའི་
རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་རྣམ་པ་འགྲོ་བ་གཞན་ལས་བྱུང་དུ་འཕགས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོ་ལ་འཆར་བའི་རྟོག་དཔྱོད་དུ་སྒྲུབ་སྟེ། དོགས་འདྲི་དེ་རིགས་ནི་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་
ཚོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྤྱི་མོང་དུ་འཆར་བའི་གནས་སུ་མཐོང་ལ། སྤྱིས་ཀྱི་རིག་

གཞུང་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་པ་དག་ཀྱང་། གཞི་རྩ་མི་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་རྣམ་
དཔྱད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་པའི་གཞི་མའི་དོགས་འདྲི་གོང་དུ་བཀོད་པ་དེ་དག་
ལྟ་བུས་སློ་སྤྲེ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཅེ་ཞེས་ཀྱང་སྤྲ་རིགས།

དེ་ཡང་གནའ་རབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཆེ་གས་མང་ཅམ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་རྣམས་
ལས། རིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་སྟེང་ལྟ་བུར་གྱི་
ལམ་ནས་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོར་བྱེད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། དཔྱད་པའི་སློ་དང་རྩལ་ཉིད་ལའང་
མཐོ་བསམ་བཏང་སྟེ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་
ལ་ནི། གནའ་དུས་ཀྱི་ཤི་སེ་ (Greece) དང་། སློན་གྱི་འཕགས་ལུལ་གྱི་རིག་པའི་
གཞུང་ལུགས་གཉིས་དམིགས་བསལ་རྒྱ་ཆེན་མཐོན་པོར་སོན་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་
ཆ་དག་ལས་རྟོགས་བྱས། དེ་ཡང་གནའ་དུས་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་
གཞི་མའི་ལྟ་སྟོགས་ནང་། དང་པོ་ལུལ་གྱི་གནས་རྩལ་རིག་པ་དང་མ་རིག་པའི་དབང་
གིས་གནས་སྐབས་དང་ལུགས་ཀྱི་བདེ་སྲུག་འབྲེན་པ་དང་། གཉིས་པ་སྤྱི་ནང་གི་ཆོས་
ཀྱི་ཤེས་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ནི་རང་རང་གི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
སྟེང་དུ་འབབ་དགོས་པ་དང་། གསུམ་པ་དངོས་པོའི་གནས་རྩལ་ནི་འགོ་བ་མའི་སློའི་
སློད་ལུལ་དུ་འགྱུར་བྱུང་བ་དང་། བཞི་པ་དེ་ལྟ་བུ་འོང་བའང་གཙོ་བོར་རྣམ་དཔྱད་བེད་
སྤྱད་དེ་འཐད་སྤྱབ་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ལ་སྟོས་དགོས་པར་
འདོད་པ་སོགས་ནི་ཐུན་མོང་གི་ལངས་སྟོགས་སུ་མཐོང་།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཏྲགས་ནའང་། གནའ་དུས་ཀྱི་ཤི་སེ་ (Greece) དང་
སློན་གྱི་འཕགས་ལུལ་གྱི་རིག་གཞུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་གཏན་ཆེགས་རིག་པའི་བཤད་

བ་གཉིང་ཟབ་ཐོན་པའང་གོང་དུ་བྱངས་པའི་རྒྱ་མཚོ་དེ་དག་གི་དབང་གིས་ཡིན་པར་
 འདོད་ཀྱི་རིགས་ཤིང་། གནའ་དུས་ཀྱི་གྲི་མེའི་ (Greece) གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ནི།
 གཙོ་བོར་བྱི་ལོའི་སྡོན་གྱི་དུས་རབས་བཞི་བ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བའི་སློབ་དཔོན་ཨ་
 རིས་ཏི་ཏལ་གྱིས་གཏན་ལ་པབ་པའི་རྟགས་སློབ་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ལས་མཆེད་པར་གྲགས་
 ཤིང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ནི། ཡོངས་གྲགས་ལ་བྱི་ལོའི་སྡོན་གྱི་
 དུས་རབས་གཉིས་བ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བའི་རིག་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་གྱོ་ཏམ་
 མས་བརྩམས་པའི་ «རིགས་པའི་མདོ་» ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྐབས་དག་
 ཡན་ལག་ལྔ་ལྔ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་པབ་པ་ལས་མཆེད་པར་བཤམ།

དེ་ལ་སྐད་དུས་ཀྱི་གྲི་མེའི་ (Greece) དུས་སུ་ནི། རིགས་པས་གཏན་ལ་
 འབེབས་པའི་ཞེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་ལ། གཏན་ཚིགས་རིག་པ་དང་། (logic)
 ཡུལ་གྱི་སྡོད་ལུགས་རིག་པ། (ontology) དངོས་ཁམས་རིག་པ། (physics)
 སྐྱེ་དངོས་རིག་པ། (biology) གཟུགས་འདས་རིག་པ། (metaphysics)
 སྲང་དོར་རིག་པ། (ethics) སྲིད་དོན་རིག་པ། (politics) འབེལ་གཏམ་རིག་པ།
 (rhetoric) མཛེས་རྟོག་རིག་པ་ (aesthetics) ཞེས་སྡེ་ཚན་སོ་སོར་བྱེ་བ་བྱུང་
 ཡོད་མོད། དེར་རབས་ལྟར་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་རིག་པ་གཉིས་སྡེ་ཚན་སོ་སོར་
 འབྲེད་པའི་སློབ་མ་དང་།

དེ་བཞིན་དུ་གནའ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གནས་ལ་བརྟགས་ནའང་། སྤྱིར་
 རིག་པའི་སྡེ་ཚན་འབྲེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དག་ཅིག་ཐོན་པ་ནི། དཔེར་ན། རིག་
 གནས་བཅོ་བརྒྱད་དེ། ༡ བཅོ་རིག་པ་དང་། ༢ གསོ་བ་རིག་པ། ༣ སྐྱ་རིག་པ། ༤

ཚད་མ་རིག་པ། ༥ ལྷོད་གྱི་འཇིག་རྟེན་རིག་པ། ༦ བརྟུང་གྱི་སེམས་ཅན་རིག་པ། ༧
 ལས་རིག་པ། ༨ རྒྱ་གནས་རིག་པ། ༩ ཏུས་རིག་པ། ༡༠ འཆི་བ་རིག་པ། ༡༡ དབང་
 རོ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་རིག་པ། ༡༢ གཞན་གྱི་བསམ་པ་ཤེས་
 པའི་ཡིད་རིག་པ། ༡༣ ཁམས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ལྡར་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བ་རིག་པ།
 ༡༤ གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྡ་སེམས་སུ་ཤེས་པ་ཡུལ་རིག་པ། ༡༥ ལྷགས་རིག་པ།
 ༡༦ རྣམ་ཐམས་ཅད་བརྟུང་ཅིར་ཤེས་པའི་སྤྲོད་རིག་པ། ༡༧ ཚོས་རིག་པ་དང་། ༡༨
 རྣོལ་བའམ་བྱང་རྒྱལ་རིག་པ་བཅས་ཡོད་རྒྱལ་བཤད་ལ། གཞན་ཡང་སྐྱེས་རབས་གྱི་
 རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དང་། མཛོད་གྱི་འགྲེལ་པའི་ཡིག་ཆ་ཁག དཔལ་ཏུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་
 གཞུང་སོགས་སུའང་རིག་གནས་བཙོ་བརྒྱད་གྱི་གངས་འདྲེན་རྩེ་མི་འབྲ་བ་འབྱུང་།¹

མདོར་བསྟུས་ན། བང་པའི་གཞུང་ཏུ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལ། ༡ བཟོ་རིག་
 པ་དང་། ༢ གསོ་བ་རིག་པ། ༣ གཏན་ཆོགས་རིག་པ། ༤ རྒྱ་རིག་པ་དང་། ༥
 བང་དོན་རིག་པ་བཅས་ལྟ་དང་། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ། ༡ ལྷན་ངག་ ༢ མདོན་བཛོད།
 ༣ ལྡེབ་སྐྱོད། ༤ རྣོས་གཤ། ༥ རྣུང་ཅིས་གྱི་རིག་པ་སྟེ་རིག་གནས་རྒྱང་བ་ལྟ་
 བཅས་འབྲེད་པའི་སྣོལ་དེ་དང་ཁྲབ་བྱུང་། དེ་ལྟ་བུའང་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ལྟ་གྲུབ་
 རིག་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྡེ་ཚན་སོགས་སུ་འདྲེན་པའི་སྣོལ་མ་དང་བ་ནི་གནའ་
 ཏུས་གྱི་གྲི་སེ་ལྟར་གནས།

དེས་ན་ལུ་བ་སྐྱོགས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཏུའང་། དེང་རབས་གྱི་འགྲུང་བ་མ་ཐེབས་
 པའི་སྤོན་ཏུ་ནི། དེང་ཚན་རིག་ཏུ་གྲགས་པ་དང་ལྟ་གྲུབ་རིག་པ་གཉིས་ཐམས་ཅད་པར་
 འདྲེས་ནས་གནས་པ་ལས། སྡེ་ཚན་སོ་སོར་བྱེ་མེད་པར་མ་ཟད། རྣམས་མང་པོར་

ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཡིན་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྙད། སློམ་ཞེས་ (science) དང་སློམ་ལོ་སོ་མི་ (philosophy) གཉིས་པོ་ཁྲབ་མཉམ་དོན་གཅིག་ལྷ་གྲུབ་བེད་སྤྱོད་པའི་སློམ་ཡང་ཆགས་པར་སྐད། དེ་ལྷ་ནའང་སློམ་ལོ་སོ་སྤུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པ་ཡས་མས་སྤྱ། གཞི་ནས་སྤུས་རང་བྱུང་གི་ལྷ་གྲུབ་རིག་པ་སློམ་ནུ་རལ་སློམ་ལོ་སོ་མི་ (natural philosophy) ཞེས་ཡོད་པ་དེ་རིམ་གྱིས་འགྲུར་ཉེ་རང་བྱུང་གི་ཚན་རིག་གམ་ནུ་རལ་སློམ་ཞེས་ (natural science) ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཆགས་པར་བཤམ།

སློབ་ཀྱི་རྒྱ་ཁར་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཁྲོད་ནང་པ་སངས་རྒྱུས་པའི་གཞུང་དུ་ཞི། ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་གསལ་ཁ་བྱེ་མེད་པ་ཞི་གནའ་དུས་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཞན་དང་མཚུངས་མོད། དེ་ལྷ་ནའང་སློབ་བརྒྱད་ཀྱི་འཛིག་ཉེ་དང་། ལེས་བྱ་ལུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉན་ལ་འབེབས་སྐབས། དེར་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པའི་ལམ་ལུགས་ལྷར་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་རྩ་བར་འཛིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་གྱི་བཤམ་པ་མཐའ་དག་མཐའ་མངོན་སུམ་གྱི་སྲོང་བ་ལ་གཏུག་གང་སྤུབ་བྱེད་པ་དང་། ལྷག་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐབས་སྤྱ། ཚན་རིག་ལྷར་གྲུབ་ཟིན་གྱི་དོན་གཞི་ལ་བྱས་ཉེ། དེ་ཡོད་ན་དེའང་འབྱུང་ངེས། འདི་ཁེགས་ན་དེའང་ཁེགས་དགོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དོན་གཞན་གསར་པ་སྤྱུབ་པའི་ཚོད་དཔག་གི་གཞི་ཡང་བཏིང་བ་སོགས་དངོས་སུ་ཚན་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་རུང་མ་བཏགས་རུང་། དོན་ལ་དེར་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་གོ་དོན་ཚང་པའི་ཆལས་མང་དག་ཅིག་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་པ། འབྲས་བུ་མདོན་དུ་བྱེད་ཚུལ། ཞེས་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་པའི་བཤད་པ་ཐ་དད་དུ་བྱེད་པའི་ཚེ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་པའི་བཤད་པ་རྣམས་ནི། གཞིའི་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་ཉིད་དང་འབྲེལ་གྱི། གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་ཞིག་གི་སློབ་བཅོས་པ་དང་། ཡང་ན་སློ་མཉུ་བོ་ཆེ་ཞིག་གིས་བཅོས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པའི་ལངས་ཕྱོགས་ལྟར་ཡུལ་རང་གི་གནས་ཚུལ་ཉིད་དང་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས། དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་གོ་དོན་ལྟར་དཔྱད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཞིག་ནི་དོན་ལ་ངེས་པར་ཚང་ཡོད་པར་སྐྱེ་བུས་སོ།།

༡ ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་གྲུབ་རིག་པ།

སྤྱིར་ཚན་རིག་སྟེ་སློམ་རྒྱུ་ (science) ཞེས་པའི་ཨིན་སྐད་ཀྱི་ཚིག་དེ་ནི། ལ་ཤིན་གྱི་ཚིག་སློམ་ཤིལ་ཞེས་པ། གོ་དོན་ལ། རིག་པ་འཕམ་དེའི་རྗེས་དོན་ཞེས་ཡོད་པ་དེ་ལས་གྲུབ་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ནི་ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དུ་རྒྱ་བ་སྟེ་བོད་སྐད་ལ་རིག་པ་ཞེས་བསྐྱར་བ་དེ་དང་དོན་མཚུངས། དཔེར་ན། གྲིསའི་མཁས་པ་བུ་བུ་ཕྱོགས་པའི་ཚན་རིག་གི་མེས་པོ་ལྟ་བུར་བརྗེས་རུང་བ་ཨ་རིས་འོ་འལ་གྱིས་སློམ་རྒྱུ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ངེས་པ་སྟེར་འོས་པའི་རིག་པའི་གྲུབ་དོན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་གྱིས་སྐྱབ་དུ་ཡོད་པ་དང་རིགས་པའི་ལམ་ནས་བཤད་པ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་གནས་དོན་ཞིག་ལ་བཞག་པར་སྐྱང་། དེ་ནི་གནའ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚད་མའི་

ལམ་ནས་གཏན་ལ་སའ་པའི་རྙེད་དོན་ལ་རྩོམ་སྟེ་རིག་པ་ཞེས་བསྟན་པ་དང་འབྲེལ།
 དེང་རབས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་སྟངས་ལྟར་སྤྲིམ་སྟེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་དེ་སྐྱོད་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན། འཆར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་ནས་རིག་པའི་རྙེད་དོན་
 རྣམས་ལྱང་བསྐྱེད་པ་ཏེ་བརྟག་སྟབས་པའི་འབྲེལ་བཟོད་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲིས་
 དོན་གཞན་དཔོག་པའི་གཞིར་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་བྱ་བཞག་ཅིག་ལ་བཤད་པར་
 མངོན།² གོ་དོན་སྤྲི་མ་དེ་ལ་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། ༡ སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་
 དོན་དེ་ལ་བརྟག་སྟབས་པའི་འབྲེལ་བཟོད་བྱེད་སྟབས་གཅིག་དང་། ༢ དེ་ཅམ་དུ་མ་
 ཟད་འབྲེལ་བཟོད་དེས་གཞི་བྱས་ཏེ་ད་ལྟ་ཐག་ཚད་མ་ཟེན་པའི་གཞན་དོན་གཞན་
 ལ་ཚོད་དཔག་བྱེད་པའི་ཆ་རྒྱུན་སྟེར་སྟབས་བཅས་ཚང་དགོས།

དེ་ལྟར་རྩུན་ཀྱི་བེད་སྟོད་ལ། སྤྲིམ་སྟེ་ཞེས་པའི་ཐ་སྟངས་དེར་སྐྱོབ་ཡངས་
 པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གོ་དོན་གཅིག་དང་། སྐྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གོ་དོན་
 གཅིག་བཅས་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་པ་དེས་དགོས་པ་གནད་ཆེ། དེ་ཡང་ཐ་སྟངས་དེའི་
 དོན་སྐྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྲིམ་སྟེ་ཞེས་པ་དེ་རིག་པའི་རྙེད་དོན་ཅམ་གྱི་
 ལྟངས་ནས་མི་འཛོག་པར། གང་གིས་རྙེད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་གི་སྟེང་
 བས་ཀྱང་ཐ་སྟངས་དེ་འཛོག་དགོས་པས། མཐར་ཐུག་ན་ཚན་རིག་ཡིན་མིན་ནི་གང་
 ལ་དཔྱོད་པའི་ཡུལ་དང་། དཔྱད་པའི་བྱུ་བ་དོན་ཅམ་གྱི་སྟེང་ནས་མི་འཛོག་པར།
 རི་ལྟར་དཔྱོད་པའི་ཐབས་ལམ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་ཀྱང་འཛོག་
 དགོས་པར་དེང་རབས་ཀྱི་འབྲེལ་བཟོད་པ་སལ་ཆེ་བས་བཤད།

འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དཔྱོད་ཐབས་སྤྱད་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐབས་
 ཐོབ་གྱི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། ༡ འཆར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་སྐོ་ནས་ཡུལ་ལ་ལྟ་རྟོག་
 གིས་འཇུག་པ་དང་། ༢ དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་རྟོག་གིས་མཐོང་བའི་དོན་དེར་བསམ་ཚིང་གིས་
 བཤད་པ་ཞིག་བཅའ་ཉེ་འཛོགས་དང་། ༣ དེ་གཞི་ལ་བྱས་ཉེ་ཚོང་ལྟའི་ལམ་ནས་
 བརྟག་པ་བྱེད་པ། ༤ དེ་དག་གི་ལམ་ནས་རྙེད་པའི་བྱུང་དོན་དེ་གཞིར་བཞག་སྟེ་
 བསྐྱར་དུ་གཞན་དོན་གསར་པ་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་བསམ་ཚིང་སྟོན་པ་དང་། ༥ དེ་ཡང་
 ར་འཕྲོད་མི་འཕྲོད་བརྟགས་ཤིང་། ༦ དེའི་བྱུང་འབྲས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་གྱི་ཚོང་
 དཔག་དེར་བསྐྱར་བཅོས་དགོས་ངེས་ལ་དེ་ལྟར་བཅོས་པ་བཅས་ནི། དེང་རབས་
 གྱི་ཚན་རིག་གི་དཔྱོད་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེའི་གནས་ཡིན་པར་བཤད།

དེ་ཡང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབེ་ཞིག་བརྗོད་ན། ག་ལི་ལེ་ཨོ་འི་ (Galileo)
 དུས་ནས་ཀྱང་ཐོན་པ་ནས་རྒྱ་ཡར་འདེན་བྱེད་གྱི་འཕྲུལ་ཆས་བསྐྱེད་ཀྱིས་མའི་གས་
 གྱི་སྤྱ་བུའི་ནང་རྒྱ་འདེན་ལྷགས་ཇི་ཅམ་ཆེ་ཡང་། མཐོ་ཚད་རྒྱུ་ ༣༤ བཟུལ་
 མི་སྤུལ་པ་དངོས་མཐོང་གིས་བྱུང་བའི་ཚོས་ཤིག་ཏུ་གཞན་པ་ཡིན་ནའང་། དེར་
 འབྲེལ་བརྗོད་ཚད་སྤུལ་ཅིག་མ་བྱུང་ལ། ག་ལི་ལེ་ཨོ་འདས་རྗེས། དེའི་སྐོབ་མ་ཉོ་
 རི་ཅེ་སྤྱིས་ (Torricelli) ཚན་རིག་གི་ཐོག་ནས་བསམ་ཚིང་ཅིག་བཀོད་པ་ནི།
 སའི་གོ་ལའི་སྤྱོད་ཐབས་ཅད་ནས་རྒྱུང་གིས་བསྐྱོར་ཉེ་ཡོད་པས། རྒྱུང་གི་ལྗིད་
 གིས་ས་འོག་ཏུ་གཞོན་ལྷགས་ཐེབས་པར་བརྟེན། རྒྱ་སྤྱ་གིས་ཡར་འདེན་པ་ན་སྤྱ་
 བུའི་ནང་གི་ཁོར་ལུག་གི་རྒྱུང་དེའི་ལྗིད་གིས་ཡར་འདེན་པ་ཡིན་ལ། མཐོ་ཚད་རྒྱུ་
 ༣༤ དེ་ནི་བསྐྱེད་གྱི་སྤུལ་གི་ལྗིད་ཚད་ཀྱི་གཞོན་ལྷགས་ཇི་ཡོད་མཚོན་པ་ཅམ་

ཡིན་པའི་བསམ་ཚུལ་བཏོན། བསམ་ཚོད་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་དེར་ཚོད་ལྷའི་ལམ་ནས་
 བརྟག་པ་བྱས་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་གོང་གི་བསམ་ཚོད་དེ་བདེན་པ་ཡིན་ན། ཁོར་ལུག་
 གྲེ་བྲག་པ་དཔེར་ན། ཤེལ་གྱི་སྤྱ་གུ་ལྟ་བུའི་ནང་གི་རྒྱུད་གི་ལྷིད་ཀྱི་གཞོན་ལྷགས་
 ཀྱིས་དེའི་ནང་གི་དུལ་རྒྱ་དེ་མ་པོ་བར་འཛིན་ཅུས་དགོས་པར་རྟོགས་ནས། དེ་
 གཞིར་བྱས་ཏེ་ཚོད་ལྷའི་བརྟག་པ་བྱས། དེ་ཡང་དངོས་པོ་རང་གི་འབྲུང་བའི་འཐེན་
 ལྷགས་ཀྱི་ལྷིད་ཚད་ཀྱི་སྟེང་ནས་བཤའ་ན། དུལ་རྒྱ་ཞི་རྒྱ་ལས་ལྷབ་བརྟ་བཞིས་སྡི་
 ཞིང། ཚོད་ལྷའི་སྐབས་སུ། ཁོན་པའི་དོད་ཏུ་དུལ་རྒྱས་བཀའ་བའི་སྡོད་ཆས་ཤིག་
 བཞག་པསྤྱི་དོད་ཤེལ་གྱི་སྤྱ་གུ་མར་སྟེའི་བྱ་ག་བཀག་པ་ཞིག་གིས་བྱས། ཤེལ་
 ཀྱི་སྤྱ་གུ་དེ་དུལ་རྒྱས་བཀའ་ཞིང་དེའི་ཡར་སྟེ་མཐེ་པོས་བཀག་ནས་མགོ་མཇུག་
 བརྗོད་ལྟེ་དུལ་རྒྱས་བཀའ་བའི་སྡོད་ཀྱི་ནང་ཏུ་བཞག་ནས་བརྟགས་པ་ན། ཤེལ་
 དམ་ནང་གི་དུལ་རྒྱ་དེ་ཨིན་ཆེ་ ༣༠ བར་མར་བབས་ཤིང། དེ་ལས་དམའ་བར་
 མར་མ་བབས། དེ་ནི་རྒྱུ་ ༣༥ ཏུས་བྱ་བརྟ་བཞིར་བགོས་པའི་ཆའི་ཚད་ཉིད་ཏུ་
 གནས་པས། གོང་གི་བསམ་ཚོད་ཀྱི་བཤའ་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་པར་སྦྱབ་སྦྱབ་པ་
 བྱུང། དེར་མ་ཟད་དུལ་རྒྱས་ཀའ་བའི་སྡོད་དེ་ཉིད་གཟབ་གཟབ་ཀྱིས་རི་མཐོན་
 པོའི་རྩེར་སྟེ་བརྟགས་པ་ན། རི་མཐོ་སར་རྒྱང་སྤར་ཏུ་སྦྱིན་པའི་རྩེན་ཀྱིས་རྒྱང་
 གི་ལྷིད་ཚད་ཡང་ཏུ་འགོ་བ་བྱལ་པར་བརྟེན། ཤེལ་གྱི་སྤྱ་གུའི་ནང་གི་དུལ་རྒྱ་དེ་
 སྤར་ལས་དམའ་ཏུ་འགོ་དགོས་པར་རིགས་པས་བྱལ་བ་ལྟར་དོན་ལའང་དེ་ལྟར་
 གནས་པ་བྱུང་བས། སྤར་གྱི་བཤའ་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་
 བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ལགས།³

དེ་ལྟར་ན་ཚན་རིག་གི་བཤའ་བའི་ཆལ་ས་སུ། ༡ དངོས་མཐོང་གི་ཚོས་
 འེག་གི་འབྲེལ་བཟོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བསམ་ཚོད་དང་། ༢ བསམ་ཚོད་དེ་དོན་
 ལ་གནས་མིན་གྱི་ཚོད་ལྟའི་བརྟག་པ་དང་། ༣ དེ་ལྟར་ཚོད་ལྟའི་ལམ་ནས་རྟེན་པའི་
 གྲུབ་དོན་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་རྟོག་འཕེར་ངེས་ཀྱི་ཚད་འཇལ་བཅས་དགོས་པ་
 སྤྱིའི་འགྲོས་སུ་གནས་པར་བཤའ། དེ་ཡང་དངོས་མཐོང་གི་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བཟོད་
 དུ་བསམ་ཚོད་འཚོལ་བའི་སྐབས་སུ། སྐབས་འགར་དེའི་ཆལ་ས་སུ་སྲར་གྲུབ་ཟེན་
 ཀྱི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་ཉིད་ལྟ་བུའི་སྤྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་རིགས་
 །ཀྱང་བྲངས་པ་དང་། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཅི་ལྟ་
 ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བར་སྐྱབ་པ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་དོ།།

དེ་ལྟར་ན་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། རྫོག་གཟུ་པོར་
 གནས་པའི་སྐོ་ནས་དབྱེད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། དང་པོ་ཉིད་ནས་རང་
 གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཞིག་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ། དེ་དང་གང་མཐུན་གྱི་ཡུལ་གྱི་
 གནས་ཚུལ་གྱི་འབྲེལ་བཟོད་ཕྱིས་སུ་འཚོལ་བ་ལྟ་བུ་མི་རུང་། དེ་བཞིན་དུ་སྲོན་དུ་
 ཐག་བཅད་ཟེན་པའི་དོན་གཅིག་ཡིད་ལ་བཅངས་ཏེ་དེའི་ཤེས་བྱེད་རྗེས་སུ་འཚོལ་
 བ་ལྟ་བུའང་མི་རུང་བར་བཤའ། དེའི་ཕྱིར་ཚན་རིག་གི་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ནི།
 གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་རི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ལྟར་ཚུར་གསལ་དུ་བརྟག་པའི་
 ཐབས་ལམ་རྩལ་འདོན་བྱེད་པ་ཡིན་པས། གལ་ཏེ་སྲར་རང་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཡིན་
 སྟམ་པའི་བསམ་ཚོད་ཅིག་ཡོད་ནའང་། ཕྱིས་དེ་དང་འགལ་བའི་གནས་ཚུལ་དངོས་
 མཐོང་གིས་རྟེན་པའི་རིགས་བྱུང་ཚེ། སྲར་གྱི་ལྟ་ཕྱོགས་དེར་འགྲུར་བ་གཏོང་དགོས་

ཤིང་། དངོས་མཐོང་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཟུ་ཚུགས་ཀྱིས་ཚུལ་
གཞན་དུ་བཤད་པ་ལྷ་གྲུབ་མི་བྱེད་པ་དེ་ཚམ་རིག་གི་དབྱེད་ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་ཚོས་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།།

ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རིག་པ་ནི། གཞི་རྒྱ་ཚམ་རིག་ལྷར་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་
ཚུལ་ལ་དབྱེད་དེ་བདེན་པ་འཚོལ་བ་དེ་དམིགས་ཡུལ་དུ་འཛོག་མོད། ལྷ་གྲུབ་རིག་
པའི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་ནི། སྤྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། དངོས་མཐོང་གི་སྤྱིང་བ་རྩལ་
དུ་འདོན་པ་དེ་མིན་པར། རིགས་པའི་ལམ་ནས་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་
ལུགས་བཞག་པ་དང་། ཚོད་པ་སྤང་བ་སོགས་ཀྱིས་རང་གི་འདོད་པ་ལ་ཁས་ལྷངས་
སྲ་སྤྱིའི་འགལ་བ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ལམ་ནས་ཤེས་
བྱེད་གང་ཐུབ་ཀྱིས་བཅའ་ཉེ། རང་གི་གྲུབ་མཐའི་ཐོག་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་
ལུགས་ལ་མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཡིན་པར་མངོན།

དེའི་སྤྱིར་ཚམ་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་རིག་པ་གཉིས། དཔྱོད་ཐབས་ཀྱི་སྤྱིང་ནས་
ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཅིམ་དུ་མ་ཟད། རྗེད་དོན་ནམ་གྲུབ་དོན་གྱི་སྤྱིང་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་
འཛོག་དགོས་པ་ནི། ཚམ་རིག་གི་རྗེད་དོན་ནི་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་དགོས་
པས་ཡུལ་ཁྱབ་ཆེ་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལྷ་གྲུབ་ཀྱིས་གཏུན་ལ་པལ་པའི་དོན་ལས་ཆ་
ཤས་མང་དག་ཅིག་ནི་ལྷ་གྲུབ་དེ་ཁས་ལེན་པའི་སྤྱིས་བྱ་འབའ་ཞིག་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་
གྲུབ་པ་ལས། ལྷ་གྲུབ་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་ལྷག་པར་དེ་ལ་ཚོལ་བའི་སྤྱིས་བྱ་གཞན་
མང་པོ་ཞིག་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་རྒྱ་ཆུང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཅེས་ཀྱང་
སྲ་བུང་ངོ།།

༣ ཚན་རིག་དང་བདེན་པའི་དོན།

༡ འོན་དང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་གི་དོན་ལྡོག་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཚན་རིག་གིས་གཏུན་ལ་སབ་པའི་དོན་ཡིན་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་དོན་ཡིན་པས་ཁྲབ་བཤ། ༢ དེ་བཞིན་ཏུ་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཆེ་ངེས་པར་དུ་དང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་གིས་སྐྱབ་སྐྱབ་པ་ཞིག་དགོས་སམ་ཞེ་ན།

ངེ་བ་དེ་གཉིས་ཀི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་སྐྱབ་པའི་མཁས་པས་དབྱུང་བ་ཞིབ་མོར་བྱེད་འོས་པའི་གནས་སུའང་གྱུར་ཡོད། དེ་ལ་ཚན་རིག་གི་བཤད་པ་ནི། སྐབས་དུས་དེར་ཤེས་བྱ་གང་ཤེས་པའི་གནས་ལྟམས་གཞི་ལ་བྱས་ཏེ་གྲུབ་དོན་གསར་པ་ཞིག་གཏུན་ལ་སབ་པ་གཙོ་ཆེ་བར་བརྟེན། བཤད་པའི་རིགས་འགའ་ཞིག་གནས་སྐབས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་འོག་ལ་བདེན་པར་བརྟེན་ཡོད། བྱིས་གནས་དོན་གསར་པ་ཞིག་རྙེད་པའི་རྒྱུ་གྱིས། སྤར་བདེན་པར་བརྟེན་པའི་གནས་དེ་རྗེས་སུ་འཚོས་དགོས་པའང་ཡོད་པ་ནི་ཚན་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟགས་ན་ཤེས་ཀྱིས། དེའི་ཕྱིར་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ཚན་རིག་གི་ལྟ་གྲུབ་སྐྱབ་པའི་མཁས་པ་ཀུན་པོ་སྤེར་ནས་ཀྱང་། ཚན་རིག་གི་འགྲེལ་བརྗོད་ཡིན་ན། འགྲེལ་བརྗོད་དེ་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ། གལ་ཏེ་གནས་དེ་བདེན་པ་མིན་ན་གནས་སྐབས་རྗེ་འབྲུ་བ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་དེ་བདེན་པ་མིན་པར་སྟོན་དུ་བྱུང་བའི་བཤད་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པར་བཤད།⁴ དེ་ཡང་དཔེར་ན། སྤ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་སྐར་རིག་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་སའི་གོ་ལ་འདི་མི་འཁོར་བར་ཉི་མོ་སོགས་དེའི་མཐའ་ལ་འཁོར་བའི་འགྲུ་ཚུལ་བཤད་པ་དེ་ལ།

འགལ་ལྷོ་དམིགས་པ་དང་། འབྲེལ་ལྷོ་མ་དམིགས་པ་ལྟ་བུའི་སྣང་རྒྱུང་མ་དམིགས་
 པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞི་དུ་སྟོན་ལུས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཟེང་། དེ་བཞིན་དུ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་
 པའི་ནང་གི་ཀུན་ལྷན་གྱི་མཁས་པ་ལོ་བུ་ལ་གཟེངས་རྟགས་ཐོབ་པའི་ཨ་རིའི་ཚན་རིག་
 པ་རི་ཚུར་ལྷེའོན་མན་གྱིས་ཀྱང་། “ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
 དེས་པ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་མིན།” ཞེས་དང་། “ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཚན་རིག་པས་ཤེས་པའི་དོན་
 ཞེས་བཤད་པ་རྣམས་ནི་དེས་པའི་རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བཅོང་གི་སྤང་པོ་
 འབའ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་ཁག་གཅིག་ནི་དེས་པ་མེད་པ་ལུགས་ཆེ་བ་དང་།
 འགལ་ཤས་པའི་ཆེད་དེས་པ་ཡོད་པའི་རིགས་ཡིན་མོད། མཐར་ཐུག་གི་དེས་པ་ཡོད་
 པ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད་དོ། །”⁵ ཞེས་ཀྱང་བཤད་པ་བྱས་ཡོད་པས། ཚན་རིག་གི་རྙིང་
 དོན་དང་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་གཉིས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཅུང་རྙོག་པོ་ཅན་ཞིག་
 ཏུ་མཐོང་། དེ་ལྟ་ནའང་སྤྱིར་ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་མང་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། དངོས་མཐོང་
 གི་སྤོང་བ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པའམ། མངོན་གྱུར་རམ་མངོན་གྱུར་གྱི་དོན་གཞིར་
 བྱས་པའི་ཅུང་ཟད་སློབ་གྲུར་གྱི་གནས་དོན་དང་འབྲེལ་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་སྟབས།
 རི་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དོན་རྣམས་མངོན་གྱུར་གྱི་རིམ་པའི་སྤྲིང་དུ་སྤྱི་སློབ་གནས་
 བདེན་པའི་དོན་དུ་འཛོག་དགོས་མོ།།

གོང་གི་དྲི་བ་གཉིས་པའི་ལན་རི་ལྟར་འདེབས་མིན་ནི། རང་དོས་ནས་གཞིའི་
 གནས་ལུགས་སློབ་པ་ལྟ་བུ་བྱ་བ་ཀྱི་ཆ་ནས་ལངས་སྤོགས་རི་ལྟར་ཡོད་མིན་གྱིས་ཁྱད་
 པར་ཆེན་པོ་འོང་སྟེ། དེར་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་ལྟ་བུ་སྤྱི་བའི་ནང་དུ་འང་ལངས་
 སྤོགས་མི་མཐུན་པ་མང་པོ་ཡོད་པར་སྤྱང་། དེ་ཡང་དཔེར་ན། འགལ་ཤས་ཀྱིས་ཡོད་

བ་ཡིན་ཕྱིན་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྲབ་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་བདེན་པའི་
 དོན་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་འབའ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བས། བདེན་པའི་དོན་ཞིག་ཡིན་
 ཕྱིན་སྲ་ཕྱི་ཙམ་མ་གཏོགས་ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་དུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ཙམ་དུ་མ་
 ཟད། དེམ་པ་མཐོ་བའི་གནས་སྐབས་དབེར་ན། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པ་
 ལྟ་བུ་ནམས། གཙོ་བོར་སྐྱེས་བུའི་སེམས་ཀྱི་སྲོང་བའི་སྟེང་ནས་གཏུན་ལ་པབ་པའི་
 བཤད་པ་ཡིན་པས། མཐར་གཏུགས་ན་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པ་དེ་དག་
 གུང་རིམ་པ་དམའ་བའི་གནས་སྐབས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བའི་སྟེང་གི་བཤད་པར་འབབ་
 དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་གཟུགས་ཅན་སྲ་མོའི་གནས་སྐབས་ཉེ་
 དངོས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པའི་སྟེང་དུ་བསྐྱུར་དགོས་པར་ཡང་སྐྱོ་བར་བྱེད།⁶

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ནི། མཐར་གཏུགས་ན་ཡོད་ཕྱིན་ཚད་གཟུགས་ཅན་
 གྱི་ཚོས་སམ་དེའི་ཁྲད་པར་འབའ་ཞིག་ཏུ་ངེས་མོད། དེ་ལྟ་ན་འདར་བདེན་པའི་དོན་
 མཐའ་དག་ཚན་རིག་གིས་འགྲུབ་པའི་ངེས་པ་མེད་དེ། ཚན་རིག་གི་དབྱུང་བ་ནི་ཡུལ་
 ལ་དཔྱོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་ཚད་གིས་གཞུགས་པ་དང་།
 མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་དང་། གནས་ཚུལ་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོ་ལས་སྡོགས་བསྐྱེམས་
 གིས་སྐྱི་བཤད་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཡོད་པས། ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་རང་མཚན་
 བྱེ་བྲག་པའི་རིམ་པའི་སྟེང་གི་འབྲེལ་བཤད་མང་པོ་ཞིག་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་ནམ་
 ཡང་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ནི་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཅེས་ཟེར་བའང་ཡོད། ཡང་
 ཁ་ཅིག་གིས། བདེན་པའི་དོན་ཡིན་ཕྱིན་ཚན་རིག་གི་དབྱུང་བའི་ར་བའི་ནང་དུ་ཚུད་
 པས་ཁྲབ་པ་གཏུན་ནས་མེད་དེ། ཚན་རིག་ནི་མངོན་གྱུར་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྲད་

བར་གྱི་ཚོས་འབའ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་གྱི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཐབས་
ལམ་དེའི་ཐོག་ནས་དབྱུང་དུ་མི་རུང་བའི་མཐར་ཐུག་གི་བདེན་པའི་གནས་དོན་མང་
པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པའི་སྲིད་རོ་ཞེས་སྒྲེལ།

ཡང་གོང་གི་དྲི་བ་གཉིས་པ་དེའི་ཐོག་བཤམ་སྟངས་གཞན་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་
དབྱུང་ན། དང་ཚན་རིག་གི་རོ་བོ་དང་། བྱེད་ལས། དེའི་གྲུབ་དོན་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་
དབྱུང་ཞིབ་བྱེད་མཁན་གྱི་ནང་དུ། ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་གྲུབ་པའི་དོན་རྣམས་ནི།
སློབ་གཞུང་གི་གནས་པའི་ཐབས་ཚུལ་གྱིས་རང་བྱུང་གི་འདིག་ཉེན་གྱི་སྟེང་། དངོས་
མཚོང་གི་སྲོང་བ་གཞིར་བྱས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྟེང་དོན་ནམ་སྟེང་དོན་དུ་རུང་
བ་འབའ་ཤིག་ཏུ་ངེས་ཤིང་། དེ་ཡང་རང་བྱུང་གི་ཁམས་སུ་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་གཞུགས་
ཅན་གྱི་ཚོས་དངོས་སམ་དེའི་ཁྱད་ཚོས་གང་རུང་གིས་བྱུང་བས། ཚད་མས་གྲུབ་
པའི་བདེན་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཚན་རིག་གི་སྟེང་དོན་ཡིན་དགོས་ལ། ཚན་རིག་ནི་ཤེས་
བྱའི་རིག་གནས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བདེན་པ་འཚོལ་བའི་ཐབས་ལམ་གཅིག་
སུ་ཉིད་དུ་གནས་པས། རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཞན་ལས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་འདོད་པའི་རིགས་གཅིག་ཡོད་ལ།⁷

ཡང་ལངས་སྲོགས་གཞན་ཞིག་ནི་དེ་ལས་སྡོག་སྟེ། ཚན་རིག་ལ་ལུས་
དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སློབ་ནས་བདེན་པར་གནས་པའི་གཞུང་གནས་ཀྱི་
རིགས་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་ཅམ་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་
ཐབས་ཚུལ་ཡོད་ཆེ་ཚན་རིག་ལ་དུས་ནམ་ཡང་ནོར་བ་མི་སྲིད་པ་དང་། ཚན་རིག་

ནང་ཡར་རྒྱས་འགོ་མི་སྲིད་པ་དང་། ལྷག་པར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཚན་རིག་འཛིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བའི་ཚན་རིག་གི་ཚ་བའི་འགྱུར་འགོས་ (scientific revolution) དཔེར་ན། ཁོ་བོར་ནི་ཁན་གྱི་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་འོང་མི་སྲིད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་བྱེད་བཞོན་དེ། ཚན་རིག་གི་རྙིང་དོན་ནི། རིག་གནས་གཞན་བཞིན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་བྱེ་བྲག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གྱི་ར་བ་དེའི་ནང་བདེན་མི་བདེན་དཔྱོད་པ་ལས། དུལ་དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བདེན་མི་བདེན་བཤའ་དུ་མེད་པས། ཐབས་ཚུལ་རང་གི་སྟངས་ནས་བཤའ་ན། རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཞན་དང་མི་འབྲ་བ་ཅམ་ལས། དེ་དག་ལས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་བར་སྐྱ་མི་རུས་པ་སོགས་སུ་འདོད།

ལངས་ཕྱོགས་བྱེ་མ་འདི་སྲིད་ཁས་ལེན་མཁུང་ཅུང་མོད། དེ་སྐྱབ་བ་སོ་གྲགས་ཆེ་པོས་ནི་པོ་ལ་རྗེ་ཡེར་ཨ་བེ་རྩ་ (Paul Feyerabend) ལྷ་བའི་ཚན་རིག་གི་ལྟ་བུ་སྐྱབ་བའི་མཁུང་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གི་དབྱེད་ཚེས་སྲིད་ལྷག་པར་ «ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རྒྱུ་ལ་»ཞེས་པ་དེས་ཚན་རིག་གི་ལྟ་བུ་གྱི་སྐོར་ལ་དོགས་པའི་གནས་འཛིན་ཏུ་མང་དག་ཅིག་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་དག་ལ་མཁུང་པ་གཞན་གྱིས་དགག་ལན་སྐྱེལ་བ་སོགས་བྱུང་ཡོད།⁸

གོང་དུ་སྐོར་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཚན་རིག་གི་ངོ་བོ་དང་ཐབས་ཚུལ་འདི་རེད་ཅེས་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པས། དོགས་གནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ལ་གཉིས་ཀས་སྐྱབ་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཐད་མཐའ་ཚོད་པའི་བཤའ་བ་བྱེད་མི་རུས་ཀྱང་། གཉིས་ཀས་ཚན་རིག་གི་ལག་ལེན་གང་ཡིན་ལ་འདོད་པ་མཐུན་པ་ཅམ་དུ་མ་ཐད། ཚན་རིག་ནི་དཔེས་མཐོང་གི་ཚོས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེན་པའི་

གནས་ཚུལ་འཚོལ་བའི་ཐབས་ལམ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡང་ཐུན་མོང་དུ་
 ཁས་ལེན། དེའི་སྟེང་གི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོར། རོ་མས་ཀུན་ (Thomas Kuhn) གུ་
 བས་ «ཚན་རིག་ནང་ཅ་འགྱུར་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བའི་བཀོད་དུས་བས་» (*Structure of
 Scientific Revolutions*) ཞེས་པའི་དེབ་བཅུམས་ཏེ། ཚན་རིག་གི་སྡེ་ཚན་ནང་
 ཅ་འགྱུར་ཇི་ལྟར་ཐེབས་ཚུལ་ནི། གཙོ་བོར་ཚན་རིག་གི་སྡེ་ཚན་གྱི་བྲག་བ་དེའི་
 བང་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་གནས་མང་པོ་ཞིག་དང་འགལ་བར་སྤང་བ་
 དང་། མི་མཐུན་པའི་དཔེ་རྒྱུ་མང་པོ་མེད་པའི་བསམ་གཏིག་པ་ན། བས་ཞིག་ཅ་
 བའི་སློམ་རང་ལ་འགྱུར་བ་མ་བཟང་ན་འགལ་བའི་སྤང་པའི་ཁྲུང་གིས་འོན་པར་
 འགྱུར་བར་མཐོང་བས། སྤར་གྱི་འབྲེལ་བ་འདད་ལ་ཅ་འགྱུར་མི་གཏོང་ཀ་མེད་བུང་
 སྟེ་ཅ་བའི་སློམ་ལ་འགྱུར་བ་ཐེབས་ཚུལ་བཞག། ཚུལ་དེ་ལ་གཞི་སློམ་གྱི་འཕོ་འགྱུར་
 (paradgm shift) ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བཏགས་པ་བྱུང་།⁹

གང་ལྟར་ཡང་ཀུན་གྱི་དེབ་འདི་དང་། མོང་དུ་སློམ་པའི་ཀུན་པོ་སྟེར་དང་།
 མོལ་སྟེ་ཡེར་ཨ་བེན་སོགས་ཀྱིས་དོགས་དཔྱད་གཏོང་བའི་བསམ་བློས་པ་སོགས་ཀྱིས་
 རིམ་བུས་ཚན་རིག་གི་བྱུང་བའི་དོན་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་སློར་ལ་གོ་བ་
 དམིགས་བསལ་སྟེར་ཅུས་པ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚན་རིག་གིས་སྟེང་པའི་
 གནས་དང་བདེན་པའི་དོན་གཉིས་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སློར་ལའང་བསམ་སྟོན་གཏོང་
 སྟངས་ཐབ་ཏུ་འགྲོ་བུ་བའང་བྱུང་ཡོད་པ་འདི་ཤེས་དགོས་པ་གནད་ཆེ་བར་མཐོང་།

༤ ལྷོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཚུལ་ལུགས།

གལ་ཏེ་འགའ་ཤས་ཀྱི་བསམ་ཚེད་ལ་འོང་སྲིད་པ་ལྟར། རང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ལུགས་ནི་ཚོས་ཀྱི་རིང་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པས། དེ་ནི་ཆེ་ཕྱི་མའི་བདེ་དོན་ཅུ་དུ་བཏོན་ནས་དེ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། དེ་དང་ཚན་རིག་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་མཐུན་སྦྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་གནད་འགག་ཡོད་པ་ཞིག་འོང་བའི་གཞི་མེད་པས། ཚོས་ཚོས་ཀྱི་སར་དང་ཚན་རིག་ཚན་རིག་གི་སར་བཞག་ན་མི་ལེགས་སམ་ཞེ་ན།

དོགས་འདི་འདིའི་དོན་ལ་བརྟག་དགོས་པ་གནད་ཆེ་ཞིང་། དོགས་འདི་འདིའི་ལན་བྱེད་པ་ལའང་སྦྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་བསམ་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་། དེ་ལ་ཐོག་མར་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ལུགས་ནི། བསྟན་པའི་བདག་པོ་ལྷོན་པ་སངས་རྒྱལ་ཉིད་ནས་མི་འདོད་པའི་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱི་ཅ་བ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མི་ཤེས་པའི་རྣམས་པ་ལ་སྤྲུག་པ་དང་། མི་ཤེས་པའི་རྣམས་པ་དེའང་སྤོན་ལམ་འདེབས་པ་དང་། ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཚོ་ག་སོགས་ཀྱིས་མི་སྤོན་པར། མི་ཤེས་པའི་སྤོན་སྦྱོགས་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་དེ་སྤོན་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དེའང་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སྤྱི་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པ་ལས་བྱུང་བར་གསལ་བར་བཀའ་སྤྱུལ་ཡོད། དེ་ལྟ་ན་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པ་ལྟར་ན། བཅོངས་སྐོར་དང་གཏན་གྱི་བདེ་སྤྲུག་ཅེས་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་མཐར་སྐྱབ་གི་གནས་ལུགས་རིག་པ་དང་མ་རིག་པའི་སྤོང་ནས་འདོག་དགོས་པར་བྱུང་བས། རང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་

རིང་ལུགས་ཀྱི་ཅ་བའི་ཀུན་སྒོང་དང་དེ་བསྐྱུན་གྱི་དམིགས་ལུལ་གཙོ་བོ་དེ་སྐྱབ་
 བསྐྱུལ་གྱིས་དབེན་པའི་གཏུན་གྱི་བདེ་བ་སྐྱབ་པ་དེ་ཡིན་མོད། ལུལ་གྱི་གནས་
 ལུགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་རིག་པའི་ཤེས་རབ་འཚོལ་བ་ནི་ལམ་འདིའི་ཆ་རྒྱུན་མེད་དུ་
 མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་གསལ་བོ་ཆགས་ཡོད། བཙམ་ལྡན་འདས་
 ཉིད་ཀྱི་བདེན་བཞིའི་ཚོས་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནའང་། ཉན་པ་སྐྱུན་གྱིས་གསོ་
 བ་ལ་དབེ་མཛད་དེ། ཐོག་མར་རང་ཉིད་སྐྱབ་བསྐྱུལ་གྱིས་མཉམ་བ་ཤེས་དགོས་པ་
 དང་། དེ་ནས་སྐྱབ་བསྐྱུལ་དེ་ལ་མི་འདོད་པའི་སྐྱོ་སྐྱེས་པའི་འོག་དེའི་རྒྱ་ཅད་བཅད་
 དེ་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་སྐྱབ་བསྐྱུལ་དེ་རྒྱ་དང་བཅས་པ་ལས་གྲོལ་
 བ་ཡོད་མེད་བཏགས་ཤིང་། ཡོད་པར་མཐོང་བ་ན་གྲོལ་བ་དེ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་ལམ་
 བསྐྱེན་དགོས་པར་གསུངས་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་
 ཀྱི་འབྲེལ་བ་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་ཉིད་ཡིན་པས། ཚན་རིག་གི་
 གཞི་མའི་ལྷ་སྤྱོད་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པ་སྒྲོས་མ་དགོས།

ལྷག་པར་དུ་ནང་སེམས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ། སྒྲོའི་རིགས་མི་འབྲ་བ་དང་། དེ་དག་
 སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས། ཉན་པ་ལ་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ། ཉན་གྱི་ཀུན་སྒོང་གི་ཁྱད་
 བར་ལས་བདེ་སྐྱབ་གི་ཕྱོང་བ་དང་ཕྱིའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་གཞོན་ཤུགས་ཐེབས་ཚུལ། སྒོ་
 སྐྱུངས་པ་ལས་སྒྲོའི་རྣམ་འགྲུར་ལ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་འགྲུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་སོགས་མང་
 བོ་ཞིག་ལ་སྒྲོན་པས་རང་གི་ཉམས་ཕྱོང་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་གཏིང་ཟབ་མཛད་
 ཡོད་པར་བརྟེན། དེར་དུས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་བདག་ཅག་གི་སྒྲོན་པ་ནི་སེམས་
 ཁམས་རིག་པའི་ཚན་རིག་པ་ཐོག་མ་དེ་རེད་ཅེས་བརྗོད་མཁན་ཡང་ཡོད། དབེར་

ན། ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པའི་ནང་། ཟ་མལ་པའི་སེམས་ཀྱི་
 འགོ་སྐྱེས་ལ། དུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་དེ་ལ་འདོད་པ་དང་། མི་འདོད་པ། རི་མི་
 ལྷམ་པའི་སྐོས་རིམ་པ་བཞིན། དུལ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་། དེ་ལ་རྒྱབ་གྱིས་
 རྒྱུགས་པ་དང་། དེ་ལ་རི་མི་སྐྱམ་པའི་སྐོ་ནས་འཇུག་པ་དང་། དེས་གཞི་བྱས་ཏེ་
 དུལ་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་། ལྡང་བ་དང་། གཏི་སྤྱུག་པའི་སྐོ་སྤྱི་བ་དང་། དེ་དག་
 གིས་ཀྱུན་ནས་བསྐྱེད་ཏེ་མན་པ་དང་གཞོན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལས་ལ་འཇུག་
 ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་ཡོད།

དེ་ལྟར་དུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དེ་ཟམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བར། རང་ཉིད་ལ་དམིགས་
 ཏེ་རོ་སྐྱམ་པའི་སྐོ་སྤྱི། གང་ལ་དམིགས་ནས་རོ་སྐྱམ་དུ་འཛིན་པའི་ར་ཞེས་པ་
 ཞེས་སྤྱིང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་རང་དབང་བ་ཞེས་ཡོད་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ་
 འཛིན་ཚུལ་ཡོང་བ་དང་། དེའི་དབང་གིས་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེའི་བདེ་བའི་ཆ་རྒྱུན་
 དུ་གྱུར་པའི་གཉེན་དང་ཡོངས་སྤོད་སོགས་ལ་སྲེད་ཅིང་ཆགས་པའི་སྐོ་དང་། བདག་
 དེ་ལ་གཞོན་པའམ་དེའི་བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་གོགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་མི་འདོད་པ་
 ལྡང་བའི་སྐོ་དང་། བདག་དེར་དམིགས་བསལ་མན་གཞོན་གང་ཡང་བྱེད་པར་མ་
 མཐོང་བ་རྣམས་ལ་རི་མི་སྐྱམ་པར་འཇུག་པ་འོང་བས། མཐར་གཏུགས་ན། རང་
 དང་གྱི་ནང་གི་ཆོས་ལ་སྐོས་རི་ལྟར་ལྟ་ཚུལ་དང་། དེ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་འདོད་མི་
 འདོད་ཀྱི་བསམ་བསམ་དུལ་ལ་རི་ལྟར་འཇུག་ཚུལ་ལ་གཞོན་འབྲུགས་ཆེན་པོ་བྲེབས་
 པ་དང་། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་བདེ་སྤྱུག་སོགས་ཆོར་བའི་ཉམས་སྤོང་ལ་འགྱུར་བྱུང་
 བ་དང་། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་དུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤོད་རི་ལྟར་འགྱུར་

མིན་སོགས་ཏེ། དུལ་ལ་ལྟ་ཚུལ་དང་། སྐར་གྱི་བསམ་པའི་འབྲེར་སྟོགས། རང་གི་
སྤོང་ཚོར། སྤེའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་སོགས་ལོ། བན་ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་སྟེན་
དུ་འགོ་ཚུལ་གྱི་གནད་དེ་ལ་ཐུག་པར་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས་གསལ་བར་བྱུང་།

ལྟག་པར་དུ་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་སྤྲ་རགས་སེལ་བ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་སྟོའི་བྱུང་བར་བྱེ་བྲག་པ་དག་པའ་བདེ་སྟེར་བའི་བཟང་སྟོགས་སུ་བསྐྱུར་
བ་སོགས་སྟོ་བཅོས་ཐབས་ཀྱི་ལམ་ནི་སྟོན་པའི་གསུང་དུ་མར་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་
གཏན་ལ་འབེབས་པས། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གཞིར་བྱས་པའི་སྟོ་བཅོས་ཐབས་
ཀྱི་ལག་ལེན་དག་གི་སྤྱོད་བསྐྱེད་ལྟ་བུར་ཡང་ངོས་འཛིན་ཚོག་དེ་ཡང་སྟོན་པའི་གསུང་
དུ་བྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་པའི་ཚུལ། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་སྤྲུབ་ཚུལ། ཡིད་བྱེད་
གོང་ནས་གོང་དུ་སྟེལ་ཚུལ། སེམས་རྣམ་ཏོག་གི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ལས་བསྐྱེད་
ཏེ་རྣམ་དུ་འཛིན་ཚུལ། ལྟག་མཐོང་གིས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་རིག་པའི་ཤེས་རབ་
སྤྱིད་ཚུལ། སྤོང་ཚོར་ལ་ཆ་བཞག་ན་བྱམས་པ་དང་སྟོང་རྗེའི་རུས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་
གཏོང་ཚུལ། ཁོང་ཁོའི་གཉེན་པོ་བྱམས་པ་དང་། ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་མི་སྤྲུག་པ།
རྟག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོ་མི་རྟག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་སྟོ་སྤྱོད་བའི་ཐབས་ཚུལ་
སྟོ་ཚོགས་པ་ཞིག་གཏན་ལ་པབ་པས། དེང་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་ཚན་རིག་པ་
སྤྱི་དང་། བྱུང་བར་དུ་སྤྲང་ཅའི་ཚན་རིག་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་ནད་བཅོས་ཀྱི་ཚན་
རིག་པ་རྣམས་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་སྟོམ་སྤྲུབ་བམ་སྟོ་སྤྱོད་བའི་ཐབས་
ཚུལ་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་དང་དེ་འབྲེལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའང་ཡོང་
བཞིན་པ་ལོ། རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་གནས་ཤིག་ཡིན་པར་མཐོང་།

གོང་གི་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་བསམས་ནས། བྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་
 པའི་ནང་ཡུ་རོབ་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་རྣམས་ནང་བ་སངས་རྒྱལ་པའི་རིང་ལུགས་དང་
 རོག་མར་སྤང་སྐབས། འགའ་ཤམ་གྱིས་སངས་རྒྱལ་པའི་རིང་ལུགས་དེ་ནི་ཚོས་
 ལུགས་མིན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཚན་རིག་ཡིན་པར་བརྗོད་པའང་བྱུང་ལ། ལྷག་པར་ལྷ་
 གུབ་སྐྱོ་པའི་མཁས་བ་རྣམས་ཀྱི་རིམ་ལོན་ལྷོ་ (Friedrich Nietzsche) དང་། སྤོ་
 བན་ཏུ་ཨེར་ (Schopenhauer) ལྷ་བྱ་ཡང་རང་ངོས་ནས་སྤྱིར་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་
 ལྷ་སྤོགས་ལ་མི་དགའ་མོད། རང་པའི་ལྷ་གུབ་ལ་བསྐྱེད་པ་བྱེད་པའང་བྱུང་ཡོད།
 དེ་བཞིན་དུ་བྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྣོད་ཀྱི་དངོས་ཁམས་རིག་པའི་མཁས་བ་
 ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཅན་ཨ་ལ་བེ་རྩ་ཨེ་ཨིན་སའེ་ཨིན་ (Albert Einstein) ཀྱིས་ཀྱང་།
 “གལ་ཏེ་ཚན་རིག་གི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱེད་པའི་སྤྲོད་ནས་རང་རྩོགས་སྐབ་པའི་
 ཚོས་ལུགས་ཤིག་ཡོད་ཆེ་དེ་ནི་ནང་བ་སངས་རྒྱལ་པའི་ལུགས་དེ་ཡིན་དགོས་
 དེས།” ཞེས་དགོངས་འཆར་བཏོན་ཡོད་པར་ཡང་གྲགས་སོ།།

༥ དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་རིང་ལུགས།

སྟོན་བ་ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྗེས། སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ནས་
 བཀའ་བསྐྱེད་པའི་བ་སྤྱིར་མཛད་དེ། སྟོན་པའི་གསུང་རྣམས་བརྗོད་བྱའི་སྐོར་ནས་
 རྩེ་སྣོད་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་པའ། ལྷང་དོར་རྩེ་ལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གནས་སྟོན་བ་རྣམས་འདུལ་
 པའི་སྤེ་སྣོད་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་སྣོན་སྐྱབ་ཀྱི་གནས་གཙོ་བོར་སྟོན་བ་རྣམས་མདོ་
 རྩེའི་སྤེ་སྣོད་དང་། གནས་ལུགས་རིག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་བ་

རྣམས་མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དུ་བསྐྱུས་པར་མཛད་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ལགས།
 དེ་གསུམ་ལས་ཚན་རིག་དང་ཐང་ཀར་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ནི་མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དེ་
 ཡིན། དེ་ཡང་མངོན་པའི་སྡེ་སྡོད་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཅ་བར་བཞག་སྟེ་སྤྲིས་ཀྱི་
 བང་པའི་མཁས་བླུ་རྣམས་ནས། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་གཟུགས་དང་། སེམས་དང་།
 སེམས་བྱུང་དང་། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་། འདུས་མ་བྱས་ཏེ་གཞི་ལྗེའི་བང་དུ་བསྐྱུས་
 བས་བཤད་པ་དང་། ཡང་གཟུགས་སོགས་ལུལ་བྱུག་དང་། མིག་སོགས་ཡིད་དང་
 བཅས་པའི་དབང་པོ་བྱུག་སྟེ་སྟེ་མཛེད་བཅུ་གཉིས་དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་
 ཤེས་བྱུག་བཅས་བསྐྱེད་ཏེ་སྟེ་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ་བྱེད་པའི་མངོན་
 པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱས་པར་སྟེལ་བ་སོགས་བྱུང་།¹⁰

དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ། བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཁམས་
 རིག་པའི་གནད་དཔེར་ན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གངས་དང་ངོ་བོ། སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གངས་
 དང་། དེ་དག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས། བདེ་སྐྱུག་གི་རྒྱར་གྱུར་པའི་དགོ་བ་དང་
 མི་དགོ་བའི་སློང་ལྷན་པར། དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་རྒྱ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་
 སོགས་ཅལ་དུ་བརྟོན་པ་དེ་ཡིན་མོད། ཞར་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་བཤད་
 བའང་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཆེ་བ་སྡོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རིམ་ནས་
 རྒྱང་བ་གཟུགས་ཅན་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་རྣལ་ལྡན་མོའི་བར། སྟོན་གྱི་ཚོས་མངོན་པའི་སྟོན་
 དཔོན་རྣམས་ནས་དབྱེད་ཞིབ་དང་འབྲེལ་བའི་བཤད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད་ལ།

འཕགས་ལུལ་གྱི་བང་པའི་གཞུང་སྟེ་དང་ལྟུག་པར་ཚོས་མངོན་པའི་བསྐྱེད་
 བཅོས་རྣམས་སུ་ཤེས་བྱ་ལུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་རི་ལྟར་མཛད་

ཡོད་པ་ནི། སློབ་གསུང་ལས་འདིར་བརྟུན་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གསལ་བར་མཐུན་
 དེས། སྐྱེར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལྷན་ན། རང་པའི་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་
 ལ་ལུགས་ཐ་དང་པ་མང་ཙམ་བྱུང་མོད། དེང་མ་ཉམས་པར་གནས་པ་ནི་བ་ལིའི་
 སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་པ་དང་། ལེགས་
 སྐྱེར་ལས་བསྐྱེར་ཅིང་དེང་གཙོ་བོར་བོད་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་
 ཡོད་པར་སྐྱེ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་པ་སྡེ་མངོན་པ་འོག་མར་གྲགས་པ་དང་།
 ཡང་འབགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བརྟུན་ལ་གཞི་བྱས་པའི་མངོན་པ་
 བོང་མའི་ལུགས་སུ་གྲགས་པ་བཅས་གསུམ་དུ་ཡོད། དེ་ཡང་སྟོན་པས། བསྐྱེད་པ་
 བཅད་བཅད་པའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས། རང་གི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་
 དང་བ་མིག་བཅུ་མས་ཀྱིས་མི་འཇུག་པར། རིགས་པས་བརྟན་པའི་དོན་རང་
 གི་སྤོང་བ་ལ་སྐྱེར་ཉེ་ར་སྤོང་འཕེར་དེས་ཀྱི་སྟོང་ནས་རྗེས་སུ་འཇུག་དགོས་ཚུལ་
 གསུངས་ཤིང་། དོན་དེ་ཆེད་དུ་ཅུ་དུ་བཏོན་ནས་སྐྱེལ་བར་མཛད་པ་ལ་ནི། དེང་
 དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་ལས་ལུགས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོར་དེས་པ་གདོན་མི་བ།¹¹
 རིང་ལུགས་འདིའི་སྐོལ་གཏོད་པ་མོ་ནི་བྱི་ལའི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་ཕེབས་
 པའི་དཔལ་མགོན་འབགས་པ་སྐྱེས་ལོན་པར་འཇོག་དགོས། མགོན་པོ་སྐྱེས་པ་
 ཀྱི་གསུང་ཚོད་མེད་གལ་ཆེ་བ་མང་ཆེ་བ་ནི་དེང་གི་དུས་སུ་འང་ལེགས་སྐྱེར་གྱི་
 སྐད་ཉིད་དུ་མཛལ་དུ་ཡོད་ལ། དཔེར་ན། «ཅ་བ་ཤེས་རབ་» དུ་དུས་ལྟོས་བཅས་
 སུ་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་དང་། «ཚོད་བརྗོད་» དུ་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་པན་ཚུན་སྟོས་ལྱབ་
 དུ་ནན་གྱིས་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སློབ་གཞུ་བོར་གནས་པ་ཞིག་གིས་མཛལ་བའི་ཆོ།

དངོས་འབྲེལ་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་བ་པོའི་སློབ་དཔོན་ལ་དེང་རབས་ཀྱི་ལྷ་ལྷུབ་སློབ་
 བ་དང་། ཚན་རིག་སའི་སློབ་དཔོན་ཚེན་མོ་དག་ལས་ལྷག་སའི་འདུ་ཤེས་དང་ཡིད་
 སློན་ངང་གིས་སྐྱེ་བྱུང་བ་ལྷ་བྱ་ཡོད་བ་སློས་མི་དགོས། གང་ལྟར་ཡང་མགོན་པོ་སློབ་
 གྲུབ་ཀྱིས་སྟོན་བས་གསུངས་སའི་རྒྱ་འབྲས་ཉེན་འབྱུང་གི་རིགས་བ་དེ་ཉིད་ཅུ་
 ཏུ་བཏོན་ཅིང་། ལྷག་པར་ཉེན་འབྱུང་གི་རིགས་སའི་གསང་ཚིག་སྤྲོ་མོ་དག་ཀྱང་
 ཚེས་གསལ་བར་མཛད་བ་སོགས་ཀྱིས་ནང་པའི་ལྷ་ལྷུབ་སློབ་དང་གཞི་དངོས་པོའི་
 གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་སའི་ཐབས་རྩལ་དེ་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པར་མཛད། འཕགས་བ་
 ལྷའི་རྗེས་འཇུག་ལས་གྲགས་ཆེ་ཞིང་དབལ་ན་ལེ་རྒྱའི་རིང་ལུགས་ལ་མཛད་རྗེས་
 ཚེན་པོ་ཅན་ནི་འཕགས་སའི་དངོས་སློབ་འཕགས་བ་ལྷ་དང་། ལྷའི་ལོ་དུས་རབས་
 བཞི་བ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་སའི་བྱུང་སྤྲོ་ལི་ཏ། དུས་རབས་ལྷ་པའི་ནང་ཐེབས་སའི་
 སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད། དུས་རབས་བདུན་བ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་སའི་སློབ་
 དཔོན་རྣམ་པ་གྲགས་པ། དུས་རབས་བརྒྱད་སའི་ནང་ཐེབས་སའི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་
 ལྷ་བཅས་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས།¹²

དབལ་ན་ལེ་རྒྱའི་རིང་ལུགས་འཛིན་སའི་སློབ་དཔོན་གལ་ཆེ་ཤོས་གཞན་
 ཅི། ཁོང་དུ་མཚན་སློས་ཐེན་སའི་འཕགས་བ་ཐོགས་མེད་དང་ཁོང་གི་སྐྱེ་མཆེད་
 སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གཉེས་ཡིན་བ་བསྟོན་དུ་མེད། ཁོང་གཉེས་ནི་ལྷའི་ལོ་དུས་
 རབས་བཞི་སའི་ནང་དེང་བ་གི་སྟོན་གྱི་ས་ཁུལ་པེ་ཤ་བར་དུ་གྲགས་བ་དེར་འཇུངས་
 བར་བཤད། ཁོང་གཉེས་ཀྱིས་ནང་པའི་ལྷ་ལྷུབ་སློབ་དང་ཁྱད་པར་རྣམ་འབྲོར་སློབ་
 པའི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱུད་འཇུགས་སའི་གཞུང་མང་དག་ཅིག་བཅུ་མས་ཡོད་མོད། གཞི་

དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གས་ཚན་རིག་དང་འབྲེལ་པའི་གཞུང་གས་ཆེ་བ་ནི། ཐོགས་མེད་ཀྱི་ «མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་» དང་། དབྱིག་གཉེན་གྱི་ «ལུང་པོ་ལྗེའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ།» ལྷག་པར་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ «ཚོས་མངོན་པ་མངོད་» ཅུ་འབྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གཞུང་དེ་དག་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་སྤྱིས་ཀྱི་འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སྟུ། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་དང་། གཞན་ཡང་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་དང་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག་སྟོན་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་ཆགས་རིམ་སོགས་ཀྱི་བཤམ་པ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ཡོད་ཅིང་། བོད་དུའང་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ལ་གཙོ་བོར་བཞེན་པའི་སྟོབ་སྟེ་ས་ནས་ཚུགས་པ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་སྟོབ་དཔོན་ནང་། དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་རིང་ལུགས་ལ་མངོད་རྗེས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ལ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་ལེབས་པའི་རིགས་པའི་དབང་ལྷག་སྟོབ་དཔོན་ལྷོགས་སྤང་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ལྷོན་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ་གཉིས་འཛོག་དགོས། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ནང་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྟོབ་བཏོད་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན། དེ་ཡང་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་རིག་པ་ཅན་པ་དང་དཔྱོད་པ་བའི་ཚད་མ་རིག་པའི་འདོད་ཚུལ་དང་པན་ཚུན་དགག་སྐྱབ་རྒྱ་ཆེར་མངོད་པ་ལས་ཚད་མ་རིག་པའི་རྒྱ་ཆེན་པོར་ལྷོན་ཏུ་མཐོན་པོར་སོན་པར་མངོད། དེ་ལ་སྤྱིར་ནང་པའི་གཞུང་དུ་སྟོབ་དཔོན་དེ་གཉིས་མ་ལྷོན་གོང་རིགས་པའི་ཐབས་ཚུལ་ཟབ་མོ་ཡོད་པ་ནི། སྤྱི་ལོའི་དུས་

རབས་དང་པོ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བའི་ «རྒྱལ་པོ་མི་ལི་རྣམས་ལུས་པ་» ཞེས་པའི་བསྟན་
 བཅོས་སུ་བཀོད་པའི་བདག་འགོག་གི་རིགས་པ་དང་།¹³སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱི་ «ཅ་ཤེས་» དང་
 «ཚོད་བརྗོག་» སོགས་རིགས་ཚོགས་སུ་བཀོད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ལ་བརྟགས་
 བ་མཁུན་པར་ངེས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ «མངོན་པ་ཀྱན་བརྟམ་» སུ་
 འབེལ་གཏམ་ཀྱན་ལས་བརྟམ་པ་ཞེས་པའི་ལེུ་དང་། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་
 རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཡོད་པར་གྲགས་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་རྟོགས་
 ལུས། དེ་ལྟ་ན་འདར་ནང་པ་རང་གི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྐང་བཅུགས་
 པ་ནི་སྤྱོགས་སྐང་ཚོས་གྲགས་གཉིས་ཀྱི་མཛད་རྗེས་སུན་མིན་དུ་གནས་པར་ལོ་
 ལྷུས་སྤྱ་བ་རྣམས་བཤད་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས།

ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་ནི། སྤྱོགས་སྐང་གི་
 «ཚད་མ་ཀྱན་ལས་བརྟམ་པ།» ཅུ་བ་དང་རང་འགྲེལ། «རིགས་པའི་སློ།» «དམིགས་
 པ་བརྟག་པ།» «གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་» སོགས་དང་། ཚོས་གྲགས་ཀྱི་ «ཚད་མ་
 རྣམ་འགྲེལ།» «རྣམ་ངེས།» «རིགས་ཐེགས་» བཅས་ལུས་ལྟ་བུ་གསུམ་དང་། དེའི་
 ལྟེང་ «གཏན་ཚིགས་ཐེགས་པ།» «འགྲེལ་པ་བརྟག་པ།» «རྒྱུད་གཞན་གྲུབ་པ།»
 «ཚོད་པའི་རིགས་པ་» བཅས་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་བཞི་སྟེ་ཚད་མ་སྟེ་བདུན་དང་།
 རྣམ་འགྲེལ་ལེུ་དང་པོའི་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡིན། རང་པའི་ཚད་མ་རིག་
 པའི་ཅུ་གཞུང་དེ་དག་དང་། དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁུན་པོ་
 དཔེར་ན། ལྟ་དབང་སྟོ། ལྟ་སྟོ། ཚོས་མཚོག་དགེ་སྦྱངས། ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་
 སྤྱས་པ། ཡ་མ་རི། རེ་ཏ་རི་སོགས་ཀྱིས་བརྩམས་པ་རྣམས་པོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱུར་ཅིང་།

དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སློབ་གཉེན་ཐོད་གྱི་བཤའ་བྲ། ཁག་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་
བུ་གནད་དུས་གྱི་རྒྱ་གར་ཕུད་པའི་འཇམ་སྲིད་ས་ཚུགས་གང་དུའང་བྱང་མ་སྲོང་ལ།

ཚད་མ་རིག་པའི་ཐོག་ལ་ཐོད་གྱི་མཁས་པ་དཔེར་ན། ལྷ་པ་ཚོས་གྱི་སེང་
གོ་དང་འཇམ་མགོན་ས་བཤམ་ལྟ་བུས་ཀྱང་རིགས་ལམ་གསར་པའི་སློབ་ཀྱིས་མཛད་
རྗེས་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད་པའང་ཤེས་དགོས། རང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་
དེ་དག་ཏུ། དེང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་སློབ་རིག་སྐོར་ཚན་རིག་
པས་བཏག་པ་བྲ་ལུལ། དཔེར་ན། དབང་ཤེས་གྱི་ངོ་ཐོ་དང་། སྤྱི་ཚུལ། བྱེད་ལས།
དབང་ཤེས་ལ་འབྲལ་བ་ཞུགས་ཚུལ། དབང་ཤེས་ལ་ལུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ།
དབང་ཤེས་གྱིས་རེས་པ་འཛེན་ཚུལ། ཡིད་བྱེད་གྱི་ངོ་ཐོ་དང་བྱེད་ལས། དུམ་པའི་
ངོ་ཐོ་དང་བྱེད་ལས། སྤྱི་འཛིན་གྱི་སློབ་དང་། ངོ་ཤེས་གྱི་སློབ། འབྲ་སྤྱི་ཚུལ་སོགས་
དོན་གནད་གསལ་ཆེའི་རིགས་དེ་དག་ལ་རིགས་པ་གཞིར་བྱས་པའི་བཤའ་བར་ཤིན་
ཏུ་རྒྱས་པོ་ཡོད་ལྟ་བུས། དེང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་། སྐད་ཚིའི་ཚན་རིག་པའི་
གསལ་ནས་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་མཁས་པ་དང་པན་ཚུན་སློབ་སྤྱིད་ལེན་རེས་བྱེད་
པར་ཚོལ་བ་བྱེད་མཁན་འོང་བའི་གནད་ཀྱང་དེ་ལ་སྤྱུག་གོ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་མཚན་སློབ་པའི་འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་
པོའི་ཡང་ཆེན་པོར་གྱུར་བ། དཔལ་མགོན་སྐུ་སྐྱབ་དང་འཕགས་པ་ལྟ་ཡབ་སྲས་
གཉིས། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་སྐུ་མཆེད་གཉིས། རིགས་པའི་
དབང་ལྷག་སློབ་དཔོན་ཚུགས་སྐང་དང་ཚོས་གསལ་གཉིས་བཅས་དུག་ནི། དཔལ་
ན་ལེ་རྒྱའི་ལུགས་ལ་སྐུ་རིན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བརྟེན། ཐོད་དུ་འཕགས་ལུལ་གྱི་སློབ་

དཔོན་ཆེན་པོ་དེ་དུག་ལ་འཛམ་གླིང་རྒྱན་དུག་ཅེས་ཆེ་བསྟོན་དམིགས་བསལ་ཞུ་
བའི་སློབ་ཡང་དར་བ་བྱུང་ངོ་།།

གཞན་ཡང་སྟོན་གྱི་ཡིག་ཆ་དང་། གནའ་དུས་ཀྱི་ཁང་པའི་གྲང་རོ་དང་ལུས་
སོགས་སྟོན་འདོན་བྱས་པའི་གྲུབ་དོན་ལྟར་ན། དཔལ་ན་ལེ་རྒྱར་ཆེས་སྲ་ཅམ་ནས་རྒྱ་
སྐར་རིག་པའི་སློབ་དར་ཡོད་པར་སྣང་སྟེ། བ་ལེ་རྒྱ་རང་དུ་གོ་ལ་རྟོག་ཞིབ་ཀྱི་མཁར་
(astronomical observatory) ཡོད་ཚུལ་རྒྱའི་བཙུན་བ་ཐང་སན་
ཅང་གི་ལམ་ཡིག་ལས་ཐོན་ལ། མཁར་དེའི་མིང་ལ་ཁ་གོ་ལ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་བ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་བ་ལེ་རྒྱའི་མཁར་བ་རྒྱ་
གར་གྱི་ཅིས་དང་རྒྱ་སྐར་རིག་པ་བ་གྲགས་ཅན་ཨུ་རྒྟས་ཀྱང་བ་ལེ་རྒྱར་རྒྱ་སྐར་
སོགས་ལ་དབྱུང་ཞིབ་མཛད་པ་སོགས་དེར་ལོ་རྒྱུས་སྐྱབ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བཤད།
སློབ་དཔོན་དེའི་གཞུང་དུ་ཅིས་ཀྱི་རིག་པའི་ཚད་མཐོན་པོའི་གནས་མང་དག་ཅིག་
གཏན་ལ་བབ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་གྱི་བཤད་པ་དེར་རབས་
ཀྱི་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པར་ཉི་ཟླ་གཉིས་དང་སའི་གོ་ལའི་བར་གཅིག་གིས་གཅིག་
སྤྱིབ་པའི་ཆེ་བྱུང་ཚུལ་དང་། གཞན་ཡང་དེར་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པས་བཤད་པ་ལྟར་
གྱི་སའི་གོ་ལ་དེ་ཉིན་རེ་བཞིན་རང་ཉིད་འཁོར་ཐངས་རེ་བྱས་ཏེ་ཉི་མར་སྐོར་བ་རྒྱག་
པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཡོད་པར་གྲགས།¹⁴ དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་
འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་དཔེར་ན། འབྲེལ་ཆེན་«དེ་མེད་འོད་»ལྟ་བུར། རྒྱ་སྐར་རིག་
པའི་གནས་གོ་ལའི་བསྟོན་པ་དང་། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་ཅིས་ཀྱིས་དཔོན་ཚུལ། དབྱར་
དགུན་གྱི་ཉི་ལྟོག་གི་དུས་བཅི་ཚུལ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ལོ་ཐོ་འདོན་ཚུལ་སོགས་

མང་དག་ཅིག་ཐོན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དབྱིབས་ཚད་རིག་པའི་ (geometry) གནས།
 ལྷན་གསུམ་དང་། ལྷ་བཞི། ལྷུ་མ་པོ་སོགས་ཚད་གྱིས་འཇམ་ཏེ་སྐྱབ་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་
 དབྱིལ་འཁོར་འབྲི་བཞེངས་ཀྱི་ཐིག་རྩའི་ལག་ལེན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་རྣམས། དེང་རབས་
 ཀྱི་ཁང་པ་བཟོ་བཞུགས་ཀྱི་ཅིས་ལྟར་ཚད་མཐོན་པོར་གཏན་ལ་པབ་ཡོད་པ་དངོས་མཐོང་
 ལྟར་ལགས། གཞན་ཡང་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱར་གསོ་བ་རིག་པ་སྤྲོད་ཀྱི་དབྱུང་ཞིབ་ཚད་མཐོན་
 པོ་ཡོད་པ་ནི། དེའི་མཁམས་པའི་གཞུང་དཔེར་ན། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་ «སྐྱོར་བ་བརྒྱ་པ།» སྐྱོབ་
 དཔོན་དཔལ་པོའི་ «སྤྲོད་དབྱུང་ཡལ་ལག་བརྒྱད་པའི་སྤྲིང་པོ་» དང་། དེ་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་
 བཅོས་ཁག་ལ་བརྟགས་ན་ཤེས་ཤེས། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་
 བརྒྱམས་པའི་སྐྱ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ། ཅུ་གོ་མིའི་ «ཅུ་
 ལྷ་ཀ་ར་ཧ་» དང་། «ཡི་གའི་མདོ།» སྐྱོབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་ལྟའི་ «ལུང་སྟོན་པ་ཀ་ལྷ་
 པ།» སྐྱོབ་དཔོན་ཨ་ཏུ་ལྷ་ཏའི་ «བརྟ་སྐྱོད་པ་དབྱུངས་ཅན་གྱི་མདོ་» སོགས་མཇམ་ཆེ།
 དཔལ་ན་ལེ་རྒྱར་སྐྱ་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཀྱང་གཏོང་ཟབ་པོ་རྒྱགས་ཡོད་པར་དཔོག་
 ལུས་ཤིང་། མདོར་ན་སྐྱོན་གྱི་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱ་ནི། དེང་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐྱ་བ་འགས་
 ལྷས་པ་ལྟར། གནའ་དུས་ཀྱི་འཇམ་བུའི་སྤྲིང་གི་ཆེས་མཐོའི་གཏུག་ལག་སྐྱོབ་གཉེར་
 ཁང་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པར་མ་ཟད། བསྟེ་གནས་དེར་དེང་རབས་ཀྱི་མཐོ་
 སྐྱོབ་ཁང་དང་མཚུངས་པར། ལྷ་སྐྱབ་དང་ཚོས་ལུགས་ཅམ་མིན་པར་ཤེས་བུའི་གནས་
 མང་པོ་ཞིག་ལ་དབྱུང་ཞིབ་བྱེད་པའི་སྐོལ་བརྟན་པོ་རྒྱགས་ཡོད་པར་ཤེས་ལ། ལྷན་གྱི་
 སྐྱོབ་གཉེར་གྱི་བསྟེ་གནས་ཆེན་པོ་འདིས་འཇམ་སྤྲིང་གི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་
 མཚད་རྗེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད་དོ།།

༦ ནང་པ་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་བར་གྱི་བསྐྱོད་ལུང་།

དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་གཉེས་རིག་པའི་གཞུང་
 ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་པན་ཚུན་སྤང་བ་ནི། སལ་ཆེར་སྤུ་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་
 སྤྲད་དམ་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་དུ་འཛོག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཡུ་རོབ་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་སྤྲེལ་དག་
 ནང་པའི་རིང་ལུགས་ནང་། ཚོས་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ད་
 པ་པོ་དང་བདག་རྟེན་པའི་འདོད་ཚུལ་མེད་པར་མཐོང་བས་ཡིད་སློགས་ཏེ། ནང་
 པའི་རིང་ལུགས་འདི་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་ལྷ་ཚུལ་དང་སྤྱོད་ལུགས་མཐུན་ཡོད་
 ཚུལ་སྤྲེལ་བ་བྱུང་། དཔེར་ན། ཨིན་ཅིའི་མཁས་པ་ཨེ་ཌ་མེན་ཨར་ལོ་ལུ་ནས་སྤུ་ལོ་
 ༡༩༤༤ ལོར། ཉི་ཉོང་དུ་ཉོ་གྱོ་མཐོ་སློབ་ཏུ་གཏམ་བཤའ་བྱས་པའི་ནང་། ནང་ཚོས་
 དང་ཚན་རིག་བར་གྱི་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤའ་བ་རྒྱས་པོ་བྱས་པ་ལས། དེ་
 དུས་ཀྱི་རྒྱབ་སྤྱོད་པའི་མཁས་པ་ཁག་ཅིག་གི་ལངས་སྤྱོད་ཀྱི་གང་འདྲ་ཡོད་མིན་
 ཚོད་དཔག་གྱེད་ཀྱིས།¹⁵ ལྷག་པར་སི་རྒྱ་ལ་ཨིན་ཅིའི་མངའ་འོག་ཏུ་གནས་སྐབས།
 ཡུ་རོབ་ཀྱི་མི་རིགས་ནས་ནང་པའི་ཚོས་གྲུང་ལུགས་ཏེ་མཁས་པའི་ཚད་ལོངས་
 མཁན་ཡང་འགའ་ཅུ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས། རིམ་བས་གནས་བརྟན་སྤེ་པའི་མཁས་
 པ་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ལྷ་གྲུབ་དང་ཚན་རིག་བར་བསྐྱོད་ལུང་གི་སྐོར་དང་བ་བྱུང་།

སྤུ་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་དུ་རྒྱའི་ནང་པའི་མཁས་པ་ཉལ་ཤུ་
 ཞེས་པས། ནང་པའི་སྐོར་གཉེར་ལ་དེང་རབས་ཀྱི་བཙུན་བསྐྱེད་དགོས་པའི་གཏམ་
 བཤའ་དང་དབྱེད་རྩོམ་སྤེལ་ཅིང་། དེ་དག་གི་ནང་ནང་ཚོས་དང་ཚན་རིག་གི་བར་

མཐུན་ཚུལ་དང་། ལྷག་པར་ནང་ཚོས་གྱི་ནང་ཚན་རིག་གི་བཤམ་པ་ལས་གཉིང་
 ཟབ་པའི་མཐར་ཐུག་གི་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་བསྟན་ཡོད་པ། རིམ་བས་ཚན་
 རིག་ལ་པར་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་བུ་ཚུལ་སོགས་གྱི་གཏམ་སྐྱེང་བ་སོགས་
 བྱུང་།¹⁶ དེ་བཞིན་དུ་ཉི་ཉོང་དུའང་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོན་དུ་མཁས་པ་
 ས་གུ་མོ་ཨེན་ཞེས་པས་གཙོ་བོར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤམ་པའི་རྒྱ་འབྲས་གྱི་
 རིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ། དེའི་ཐད་ནས་དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་དང་མཐུན་ཚུལ་
 གྱི་ལྷ་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཅིང་།¹⁷ དེའི་སློབ་མ་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་
 སྟོན་དུ་བྱང་ཨ་མི་རི་ཀར་ནང་ཚོས་དང་ལྷག་པར་རྩོད་བྱ་བའི་བསམ་གཏན་པའི་
 རིང་ལུགས་ཁྲུབ་གདམ་དུ་སྤེལ་བའི་ཉི་ཉོང་གི་མཁས་པ་སུ་ཚུ་གི་བྱ་བ་དེ་ཡིན།

བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ནི། རང་པའི་ནང་ནས་དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་དང་
 བསྐྱོང་སྤེད་མཁའ་དུས་གྱི་ཆ་ནས་སྤྱི་གས་ཤིག་ཡིན་པ་སློབ་མ་དགོས་ལ། དེ་ནི་
 ལོ་རྒྱུས་དང་ཆབ་སྲིད་སོགས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་
 ཡིན་ལ། གཙོ་བོ་ནི་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་དེང་རབས་གྱི་རིག་གཞུང་བར་འབྲེལ་
 བ་དམིགས་བསམ་ལ་མ་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཡིན་པ་ལུ་མ་དགོས། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་
 སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱུད་པའི་ནང་། བཅའ་ཚུན་སྤྱི་བྱེད་གསུམ་པ་དཔལ་ལྷན་
 ཡེ་ཤེས་ཉིན་སྐད་མཐུན་པ་དང་། དེ་དུས་ཨེན་ཅིའི་མི་རིགས་རྗེ་ཨོར་རྗེ་བོག་ལེ་
 དང་ཐུགས་སྤོགས་སུ་གྱུར་པ་ལས། དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་གི་འབྲུལ་ཆས་ལ་
 ཐུགས་སྐྱོང་དམིགས་བསམ་ལ་མཛད་དེ། ཉི་ལྔ་སོགས་ལ་ལྷ་བའི་རྒྱང་མཐོང་གི་ཤེས་
 སྤྱད་སྐོར་བཀའ་བཅད་གནང་བ་སོགས་བྱུང་ཚུལ་ཐོན་མོད།¹⁸ བཅའ་ཚུན་མཚོག་

ནས་ཚན་རིག་དང་ནང་ཚོས་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་དགོངས་འཆར་སྤེལ་བའི་
 གསུང་རྩོམ་གང་ཡང་མ་མཛད། དེ་ལྟར་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་ནང་ནས་དེང་རབས་
 ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ཚན་རིག་གི་སྐོར་ལ་ནང་བའི་ལྷ་སྐབ་དང་མཐུན་
 མི་མཐུན་གྱི་དབྱེད་གཏམ་མཛད་མཁན་ཚོ་ལ་མ་ཞེ། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་བོད་
 ཀྱི་མཁས་པའི་དབང་པོ་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་མེད། ཁོང་གིས་
 «གཏམ་རྒྱུད་གསལ་ཐང་» གི་མཁུག་བསྟུན་ལེའུའི་ནང་།¹⁹ ཚན་རིག་དང་ནང་ཚོས་
 བར་གྱི་མཐུན་སྤྱོད་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་མཛད་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཚོས་སྐོག་སྐོག་
 རིགས་པ་སྐྱ་བ་རྣམས་ནས་ཚན་རིག་ལ་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱུ་གཤམ་ཆེ་ཆུལ། ཚན་རིག་གི་
 རིགས་པ་གསར་པའི་ལམ་དེ་རུ་བ་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁག་ལ་ཁྲབ་གདལ་དུ་གྱུར་
 ཆུང་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་གར་དུ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་བ་མགོ་མཁྲེགས་ཀྱིས་བརྒྱུད་བ་
 དག་ཀྱང་རིགས་གསར་དེ་ཉིད་ཚད་མར་འཛིན་དགོས་པ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་
 མང་དག་ཅིག་བཤོད།

ནང་བའི་ལྷ་སྐབ་ཀྱི་ནང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གིས་སྐབ་པར་གྲགས་
 པའི་དོན་དུ་གྱུར་བ་དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་ནས་དངོས་སུ་ངོས་བརྒྱུད་ཉེ་བྲངས་པ་ཞེ།
 འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྟོད་པར་འཛིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཆུང་
 དེ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་གྲགས་སོགས་ཀྱི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་རྒྱུན་དང་ཚོགས་
 པ་དོན་དམ་པར་མ་སྐབ་པར་གསུངས་པ་དང་། མགོན་པོ་སྐྱ་སྐབ་ཀྱིས་དཀར་ནག་
 ལྷ་སུ་གཅིག་ལ་གཅིག་སྟོན་ཀྱིས་འཛོག་པ་ལས་དངོས་སོ་ཡན་གར་བ་བདེན་པར་
 སྐབ་པ་རིགས་པས་མི་འཐད་པར་བསྐྱབས་པ་དང་། དབང་པོའི་ཤེས་པས་དོན་གྱི་

ནམ་ལྷན་དུ་སྐྱེས་ནས་ཡུལ་འཛིན་གྱི་སྡོན་པོ་ལྟ་བུ་ནམ་མེད་རྗེ་ཆེར་དུ་མི་འཛིན་
 པ་སོགས་གྱི་བཤད་པ་བོད་གྱི་རིགས་པ་སྐྱེ་བ་ལ་རྒྱང་ལྷར་གྲགས་པ་ནམས་ཚན་
 རིག་གི་རྗེ་དོན་དང་ཆེས་མཚུངས་ཚུལ་གྱི་གཏམ་བཤད་མཛད་པ་བྱུང་། མཇུག་
 ཏུ། “རིགས་གསར་གྱི་སྐྱོར་འདི་ལ་བསམ་པའི་འབྲེལ་སོ་གང་ཡིན་གྱི་དཔེ་ཞིག་
 ཟུར་དུ་བྲི་འདོད་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡང་། ཆེགས་ཆེ་བྲགས་པ་དང་ཀུན་གྱི་མོས་པ་ལོག་
 པས་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་སྐྱུལ་ནས་ལུས།”²⁰ ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ།།

བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ལས་ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྟ་བུ་བར་གྱི་འབྲེལ་
 པའི་སྐོར་ལ་དབྱུང་ཞིབ་དང་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་མཛད་མཁན་ནི། སྤྱི་ནོར་ལ་གོང་ས་
 ལ་སྐུབས་མགོན་སྐུ་མེད་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཚོག་ཡིན་པ་དེང་འཛམ་གླིང་གི་ཁྱོན་ལ་
 ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ལགས།²¹ དེ་ཡང་ལ་གོང་ས་ལ་སྐུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་
 རས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ཚན་རིག་གི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དངོས་ཁམས་རིག་པའི་
 མཁས་པ་ཇེ་བི་ཎ་བློམ་ (David Bohm) དང་། ཀུན་ལུ་མ་རིག་པའི་མཁས་པ་
 བོན་མའི་ཚེ་སྐར། (Von Weizsacker) སེམས་ཁམས་དང་སྲུང་ཅ་རིག་
 པའི་མཁས་པ་ལྷན་སིས་ཁོ་མ་རེ་ལ་ (Francisco Varela) དང་། རི་ཆཱ་
 ཇེ་མི་ཎ་སོན། (Richard Davidson) དེ་བཞིན་དུ་ཚན་རིག་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བ་
 གྲགས་ཅན་ཀཱ་ཏོ་པོ་པོ་ (Karl Popper) སོགས་དང་ལོ་མང་བཟོ་སྲིད་གནང་
 བ་དང་། ལྷག་པར་སེམས་དང་སློག་ (Mind and Life) ཅེས་པ་ནང་ཚོས་དང་
 ཚན་རིག་གི་བར་ལ་བཟོ་སྲིད་དང་དེ་མཐུན་ཚན་རིག་གི་གནས་ལ་དབྱུང་ཞིབ་མཉམ་
 སྐྱེལ་འོང་བའི་སྤྲིངས་ཆ་གསར་དུ་བཙུགས་པ་ལས།²² ད་བར་དེ་བརྒྱུད་ནས་ཚན་རིག་

གི་སྤེ་ཚན་དངོས་ཁམས་རིག་པ། ལྷ་སྐར་དང་གོ་ལའི་རིག་པ། སྤེ་དངོས་རིག་པ། ལྷ་
 ཚ་རིག་པ། སེམས་ཁམས་རིག་པ་སོགས་དང་བསྐྱོད་སྤྱོད་རིམ་པས་བྱུང་བ་དང་། ལྷ་ག་
 བར་སེམས་དང་སྤོག་གི་ཚོགས་པའི་ལས་འགྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས། དེང་སེམས་ཁམས་
 རིག་པ་དང་། ལྷ་ཚ་རིག་པ། གསོ་བ་རིག་པའི་ཚན་རིག་པ་མང་དག་ཅིག་གཅིག་ནས་
 བང་པའི་གཞུང་དུ་སེམས་ཀྱི་འགོ་སྤངས་ཀྱི་སྤོར་ལ་བཤད་པ་རྒྱས་པོ་ཡོད་པ་དང་། དེ་
 བཞིན་དུ་བང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་སྤོར་སྤོང་བའི་ཐབས་ལམ། དཔེར་ན། རྩ་བ་
 ཉེར་བཞག་བརྟེན་ཚུལ། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་བསྐྱོམས་ཉེ་ཡིད་བྱེད་བརྟེན་ཚུལ། དེ་
 བཞིན་དུ་སྤྱིང་རྗེའི་བསམ་པ་སྤོང་ཚུལ་སོགས་ལ་དམིགས་བསམ་ལ་གྱིས་དོ་སྤང་བྱེད་
 པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། མང་པོ་ཞིག་གིས་བང་པའི་བཤད་པ་དེ་དག་ལས་སྤོར་སྤྱོད་སྤངས་ཉེ་
 སོ་སའི་ཚན་རིག་གི་སྤེ་ཚན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་གི་སྤྱིང་དུ་འབྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྤོར་རིམ་
 པས་ཆགས་དང་འཆགས་བཞིན་པའང་དངོས་མཐོང་ལྟར་ལགས།

དེ་ཡང་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གི་ཚན་རིག་དང་བང་པའི་
 ལྷ་སྐབ་བར་བསྐྱོད་ལ་འཇུག་པའི་མཚན་ཆེན་འདིའི་དམིགས་ལུལ་ནི། གཅིག་ནས་
 བང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་། ཉེན་འབྲེལ་གྱི་
 ལྷ་སྐབ། ལྷ་དང་བར་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེན་དོན་ཟབ་མོ་གང་ཡོད་
 རྣམས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པ་དག་དང་པན་ཚུན་བསྐྱོད་སྤྱོད་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ཐུབ་
 ཚོ། མཉམ་སྦྲེལ་གྱི་རྒྱས་པའི་ཐོག་ནས་ཤེས་བྱ་ཡང་རྒྱས་འགོ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
 ཉེ་འགོ་བ་སྤྱིའི་བདེ་དོན་ལ་སྤོར་པའི་ཞབས་འདེགས་རྒྱལ་ས་པོ་ཆེའང་འགྲུབ་ཐུབ་པ་
 དང་། གཉིས་ནས་བསྐྱོད་དེ་དག་གི་ཐོག་ནས། བང་པ་རང་གི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་

གཞག་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྐོར་ལ་དེང་རབས་
གྱི་ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་ལས་ལེགས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ཚུར་ལེན་གྱི་སྐབས་ལོང་ལ་
བཅས་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་གཉིས་སུ་གནས་པར་ཁོ་བོས་མཐོང་།

གཞན་ཡང་ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཚེན་པོ་མཚོག་ནས་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་
དང་ཚན་རིག་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དེང་རབས་གྱི་ལྷ་སྤྱོད་ལས་གྱི་བར་པན་ཚུན་མཐུན་
སྤྱོད་ལས་དང་འགལ་བ་གང་ཡོད་སྐོར་རྒྱུན་རིང་གྲུགས་གཞིག་གནང་བའི་གྲུབ་དོན་
རྣམས་སྤྱོད་ལས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ། «རྒྱལ་གཅིག་ནང་ལ་འདྲིལ་རྟེན།»²³ ཞེས་པའི་
ཕྱག་དེབ་བཀའ་ཚོར་མཛད། བསྟན་བཅོས་དེའི་ནང་ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་
གཉིས་གྱི་བར་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ་གཞི་མའི་ལྷ་སྦྲངས་
དང་། དངོས་མཐོང་གི་སྤོང་བ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པ་རྩལ་འདོན་གྱི་དཔེ་
མཐུན་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚོས་རྣམས་གྱི་ཤེས་གྱི་དཔེ་མཐུན་གྱི་ལྷ་སྦྲངས་དང་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་ཉིད་ལ་གཏུགས་ཚུལ་ལ་མཐུན་པ་སོགས་བསྟན་པས་ཤིང་། དེ་
རྗེས་རིམ་པ་བཞིན། ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་གྱི་ཚོས་
གྱི་དཔེ་རྒྱལ་ཐུན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེང་རབས་གྱི་དངོས་ཁམས་རིག་པའི་རྒྱལ་ཐུན་
གྱི་བཤད་པའི་བར་མཐུན་སྤྱོད་ལས་དང་མི་མཐུན་སྤྱོད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་དེང་རབས་
གྱི་ཀུན་ལྷན་རིག་པའི་དཔྱད་པ་ལས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་བདེན་པའི་ཚོས་ཅན་
གཟུགས་གྱི་ཚུང་མཐའ་ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་བཤད་པ་དང་། དཔལ་
མགོན་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱི་ཟབ་མོ་སྐོར་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་བདེན་པ་
གཉིས་གྱི་རྣམ་གཞག་བར་མཐུན་སྤྱོད་ལས་གྱི་སྐོར། དེ་ནས་དར་མིན་གྱིས་གཏན་ལ་

ཕབ་པའི་སྐྱེ་དངོས་རིག་པས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སློབ་ལྡན་གྱི་དངོས་པོ་བྱུང་རིམ་དང་།
 དེ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷ་སྤྱབ་ཀྱི་སྤྱི་སྐད་དུ་གྱུར་པའི་ལས་འགྲུས་ཀྱི་ལྷ་བའི་བར་
 འགལ་མི་འགལ་གྱི་དབྱུང་པ་སོགས་དང་། གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ལ་སེམས་ཁམས་
 རིག་པའི་ཐད་འཕགས་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པ་རྒྱས་པར་
 མཛད་དེ། གཞི་དེའི་ནང་སྡོན་གྱི་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལས་དེང་རབས་ཀྱི་
 སེམས་ཁམས་རིག་པར་སློབ་སྦྱོང་འབྲུལ་རྒྱུའི་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་པ་
 སོགས་ཀྱིས། གསུང་རྩོམ་འདིས་འཛམ་གླིང་མཁས་པའི་མདུན་མར། རང་ཚོས་དང་
 དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གཉིས་བར་བརྗོད་སྒྲིང་གཉིང་ཟབ་རྒྱུན་རིང་ཡོང་བའི་གཞི་
 རྟེན་རྒྱ་ཆེན་ཡོད་པ་གསལ་འདོན་སྤྱབ་པ་བྱུང་ཡོད།

དེ་ལྟར་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་
 རིག་དང་ནང་པའི་ལྷ་སྤྱབ་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་ལོ་མང་སྤྲུགས་གཞིག་དང་དེར་
 བརྟེན་གསུང་བཤད་དང་དབྱུང་རྩོམ་གནང་བ་ལས། ཚན་རིག་གི་སྤེ་ཚན་རང་གི་ནང་
 དུའང་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། དེ་ལྷ་སྐྱེ་དངོས་རིག་པའི་གཞི་མའི་ལྷ་
 རྩོགས་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་རང་ཉིད་འཚོ་
 བ་དང་། རང་གི་རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་བ་ཉིད་ཡིན་པས། དེའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་རང་དོན་དང་ལེན་
 དང་། དེར་བརྟེན་གཞན་དང་འགྲུབ་སེམས་གཉིས་སེམས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་འབྲེང་སོ་ལ་
 ཡོད་པ་དང་། ལྷ་བ་དེའི་ཐོག་ནས་མིས་མཚོན་པའི་སློབ་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱ་
 སྤྱོད། དཔེར་ན། དཔལ་འཕྱོར་གྱི་ལྷ་བའི་འབྲེལ་བཤད་ཀྱང་དེ་ཁོ་ནའི་སྤྲེང་ནས་བྱེད་

སྐོར་བརྟན་པོ་ཆགས་ཡོད་ནའང་། ཡགོང་ས་ཡལྱལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས།
 སྤྱིར་དེང་རབས་གྱི་དངོས་ཁམས་རིག་པས་བཤད་པ་ལྟར། རང་དོན་དང་ལེན་དང་།
 གཞན་དང་འགྲན་པ་གཉིས་སེམས་ལྡན་ནམས་གྱི་ཅ་བའི་ཀུན་སྐོང་དུ་ཡོད་མོད། དེ་
 གཉིས་རྒྱང་པས་བཤད་པ་མ་ལོངས་ཤིང་། གཞན་ལ་གདུང་སེམས་གཞིར་བྱས་པའི་
 བརྗེ་སེམས་དང་། དེར་བརྟེན་གཞན་དང་མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་པའང་ཅ་བའི་ཀུན་སྐོང་
 དང་དེར་བརྟེན་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་གནས་པ་ངེས་པར་དུ་འདོད་དགོས་པར་བསྐྱབས་པ་
 ལྟར། དེང་སྐྱེ་དངོས་རིག་པའི་སྤྲེ་ཚན་ནང་བསམ་སྒོ་གཏོང་སྣངས་ལ་འགྱུར་བ་འགོ་
 བཞིན་ཡོད། དེ་ཡང་སྤྱོད་པ་གཅིག་ནས་སྐྱེ་དངོས་རིག་པའི་སྤྲེ་ཚན་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་
 གསར་བརྗེའི་འགྱུར་བ་འགོ་བཞིན་པ་དང་། ལྷག་པར་སྤོང་གྱི་ལྷ་སྤྱོད་ལྷོང་བ་
 དེའི་ཐོག་ནས་མི་ཅམ་མིན་པར་སྐོག་ཆགས་གྱི་སྤྲེ་ཚོགས་འགའ་ཤས་ཤིག་གི་ནང་།
 རང་གི་གཉེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པ་གཞན་ལའང་ཕན་པ་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད་མང་དག་ཅིག་
 ཡོད་པ་ནི་དངོས་མཐོང་གི་གནས་སུ་གྱུར་བས། གཞན་ཕན་གྱི་སྤྱོད་པ་དེ་རང་དོན་
 དང་ལེན་ཁོ་ནའི་ཀུན་སྐོང་གི་སྤྲེང་ནས་འབྲེལ་བཤད་མི་ཐུབ་པའི་དཀའ་ངལ་རྒྱུ་
 དུ་འབྲད་བཞིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མིའི་སྤྲེ་ཚོགས་ནང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱོད་པ་
 གཏོང་ཟབ་པོ་རྒྱགས་ཡོད་པ་དེའང་། རང་དོན་དང་ལེན་དང་། འགྲན་སེམས་འབའ་
 ཞིག་གི་སྤྲེང་ནས་བཤད་པས་མཐའ་མི་འཁྲུལ་བ་སོགས་གྱིས་ཀྱང་། རིམ་པས་གཞན་
 ལ་བརྗེ་སེམས་གྱི་ཀུན་སྐོང་དང་། གཞན་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལ་གཞི་ནས་
 ཞིབ་འཇུག་ནན་ཉན་བྱེད་པའི་འགོ་རྒྱགས་པ་སོགས་བྱང་ཡོད།

གཞན་ཡང་སྐད་ཅེས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་སྤྲོད་ཚད་ནང་། གཅིག་ནས་སྐད་པ་མཉེན་ཆ་
 དོད་པོ་ཡོད་པར་ (brain plasticity) ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་དང་། གཉིས་
 བས་སྐད་པ་བྱ་བ་ལ་འཇུག་བཞིན་པར་ལྟ་བུའི་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱང་བཟོ་སྐབས་བྱུང་བ་
 སོགས་ཀྱིས། དེང་ཆེད་དུ་སྐྱོད་སྤྲུངས་པ་ལས་སྐད་པའི་རིམ་པའི་སྤྲོད་དུ། སྐད་པའི་
 བར་ཅེས་པ་ཚུན་གྱི་མཐུན་ཁ་བརྟན་དུ་བྱིན་པ་དང་། མཐུན་ཁ་གསར་བ་བཟོས་པ་
 ཅམ་དུ་མ་ཟད། སྐད་ཅེས་གསར་དུ་བྱུང་བའང་འོང་བ་རྟོགས་སྐབས་བྱུང་ཡོད་པས།
 དེང་སྐད་ཅེས་ཚན་རིག་གི་སྤྲོད་ཚད་ནང་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་སྐོ་སྤྲོད་པའི་
 ཐབས་ལམ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་སོགས་ལ་དམིགས་བསལ་དཔུང་ཞིབ་
 བྱེད་པའི་སློལ་ཡང་དར་བ་སོགས་བྱུང་ཡོད།

གཞན་ཡང་ཡལ་པོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་གིས་ཚན་རིག་གི་
 འཕེལ་བྱའི་ཐད་མཇུག་རྗེས་ཆེས་ཆེ་བ་བཞག་པ་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་གྱི་དོས་
 འཛིན་དང་འབྲེལ་ཆེ་བསྟོན་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་སྤུལ་ཡོད། དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩
 བར་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཐུ་ཤིང་ལོན་དུ། སྐད་ཅེས་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་ཚན་
 རིག་པ་གངས་ཁྲི་བརྒྱལ་བའི་འདུས་ཚོགས་སུ། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྐད་ཅེས་ཚོགས་ཆེན་
 གྱི་དབུ་འབྲེད་གསུང་བཤད་ཡལ་པོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་སློལ་
 བའི་སྤྲོད་ཆ་སྤུལ་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོའི་ (Templeton Prize) རེམ་
 པལེ་ལོན་གྱི་ཚན་རིག་ལ་ཞབས་ཞུའི་བྱ་དགའ་ཡང་ཡལ་པོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་
 པོ་མཚོག་ལ་སྤུལ་བ་སོགས་བྱུང་ཡོད།

༢ རང་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག

ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས། བོད་གྱི་རིགས་པ་སྤྱི་བའི་
 འདུས་ཚོགས་སུ་སྐབས་མང་པོར། དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་ནས་ «གཏམ་རྒྱུད་གསེར་
 ཐང་» ཏུ་སྐྱལ་མ་མཛད་པ་ལྟར། དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་ལ་དོ་སྣང་དང་སློབ་གཉེར་
 གཏུག་དགོས་ཚུལ་བཀའ་སློབ་ཅན་ཏུ་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་
 ལུགས་ལ་བརྟུན་པ་གྱེད་པ་ནི་ཆེས་སྲ་མོ་ནས་ནང་པའི་མཁས་པའི་སློབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་།
 དེར་བརྟེན་སློབ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ཏུ་ཤེས་བྱ་ལུས་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྐོར་ལ་བཤད་
 པ་མང་དག་ཅིག་ཐོན་པ་དང་། གཞུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་གྱི་ཙ་པའི་ཚོམ་གཞི་རྒྱལ་གྱི་
 གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་དང་། སྤྱི་ལོ་བཅའ་ས་ཉེ་རགས་པ་ལྷུ་ཚུལ། སློབ་བཅུད་གྱི་
 འཛིག་ཉེན་ཆགས་རིམ་དང་། ལྷག་པར་ནང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་གི་སྐོར་ལ་ཤིན་ཏུ་
 རྒྱས་པའི་བཤད་པ་སྤེལ་ཡོད་པ་རྣམས། དོན་ལ་གནའ་དུས་གྱི་ཚན་རིག་ཏུ་འཛོག་
 དགོས་པས། ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་
 པའི་སློབ་འདི་ནང་པ་རང་གི་གོམས་གཤིས་དང་སློབ་རྒྱུན་ལ་ཡོད་ཚུལ་སོགས་ནི།
 ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་པའི་གཞི་ལ་གནས་པར་མཐོང་།
 དེ་ཡང་དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་
 ཕྱི་གཞུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་གྱི་སྐོར་དང་འབྲེལ་པའི་ལུ་བ་དོན་གྱི་གནས་མང་དག་ཅིག་
 ཚུར་ལེན་འོས་ལ། དེ་ལྟར་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་ལེན་པ་ནི། དེང་ལ་འབྲེལ་ནང་པའི་གཞུང་

ནས་བྱུང་བའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གི་བཤའ་བ་དེ་ཆ་ཚང་བར་བྱེད་པའི་ཆ་
 རྒྱུན་དུ་འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་གཞོན་པའི་ཡན་ལག་དུ་རྩ་བ་ནས་མི་འགྱུར་བར་དགོངས་
 བར་སྒྲང་། དཔེར་ན། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་ཚོས་བྱེད་རྒྱལ་ཐུན་གྱི་སྐྱོར་ལ་ཆ་
 བཞག་ན། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལ་ཆེ་མཐོང་གི་འཕྲུལ་ཆས་ཡོད་པས། འཕྲུལ་
 ཐབས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་ཀྱི་བྱས་པ་ནམ་རྒྱུན་ལས་བརྒྱ་འགྱུར་སྐྱོང་འགྱུར་ལྟ་བུ་ཆེ་བུ་
 བཏང་སྟེ། དབང་ཤེས་དུས་མ་ལ་སྐོག་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་ཚད་སྒྲུབ་བྱས་
 བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལ་ཅིས་དེ་སྐད་གཉིས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་
 པའི་ཐབས་ལམ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་ལམ་དམིགས་བསལ་ཡོད་པ་
 སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔལ་གི་བྱས་པའང་
 རྒྱགས་ཆེར་གཏོང་བྱབ་པ་སོགས་ཀྱིས། གཟུགས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཐ་མོའི་བྱེད་
 བར་དང་རྣམ་འགྱུར་མང་པོ་ཞིག་ཚད་འཇལ་ཏེ་གཏན་ལ་པབ་ཡོད་པ་རྣམས། སྔོན་གྱི་
 བང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཐུན་གྱི་ངོ་མོ་དང་རྣམ་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་བཤའ་བ་
 ལ་ངེས་པར་ཚུར་སྐྱོན་འོས་རིགས་དག་ཡོད་པ་ལ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་སྲུས་ཚོད་བྱས།

དེ་བཞིན་དུ་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་སྐྱོར་ལ། གཞུང་དུ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་
 ལ་བྱ་རྒྱུ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཐུང་དུ་དཔེར་ན། སེ་མོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་
 ཚད་ཆ་ཤས་དུག་ཅུ་རེ་ལྗང་བྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་འཛོག་པ་དང་། ཡང་དེའི་ཆ་སྲུས་
 བརྒྱ་རེ་ལྗང་བྱེ་ནས་ཆ་གཅིག་ལ་འཛོག་པ་སོགས་ཡོད་མོད། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་
 རིག་ལ་ཚད་འཇལ་བྱེད་ཅིས་ཀྱི་རིག་པ་དང་འཕྲུལ་ཆས་ཐབས་མོ་ཡོད་པའི་དབང་

གིས། ཚུ་ཚོ་ད་སྐར་མའི་དུམ་བུ་བྲུག་ཅུར་སྤེ་བའི་སེ་ཁེན་གྱི་དུས་ཡུན་ཡང་། ཆ་ས་
 ཡར་སྤེ་བའི་དུས་ཀྱི་སྤང་ཚད་ཀྱི་བཤད་པ་བྲེད་པ་སོགས་ཡོད་པ་ནི། རང་རེའི་གཞུང་
 དུ་འདུས་བྱས་ནམས་སྐད་ཅིག་ཡང་མི་སྡོད་པར་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཚུལ་
 གསུངས་པའི་སྐད་ཅིག་གི་དོན་དུ་ཚུར་སྤངས་ན། མི་རྟག་པ་མ་མའི་གོ་བ་ལ་དམིགས་
 བསལ་འབྲུགས་སྡོན་ཐེབས་སུ་བ་བ་རིགས་པས་གྲུབ།

དེ་བཞིན་དུ་རང་ཅག་གི་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་དུ་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རིམ་དང་།
 གོ་ལའི་བསྐོད་པ་དང་། དབྱར་དགུན་ཉི་མ་རིང་སྤང་གི་བཤད་པ། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་
 སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཡོད་པ་རྣམས། རི་རབ་དབྱས་ལ་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་གིས་ཅིས་
 བྱས་པའི་གཏན་འབེབས་ཀྱི་བཤད་པ་ཡིན་མོད། དེས་མཐོང་གི་གནས་གང་ཡིན་ཡང་
 དེ་ཐམས་ཅད་དེང་རབས་ཀྱི་གོ་ལའི་རིག་པས་འབྲེལ་བཤད་དབྱིས་སྤོབ་པ་བྲེད་ལུས་
 བ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། རི་རབ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་བཤད་པའི་གནས་མང་པོ་ཞིག་དེང་ཚན་རིག་
 གི་ལམ་ནས་དེས་མཐོང་དུ་གྲུབ་པའི་གནད་དང་འགལ་བ་ཐོན་པས། ཚ་བའི་སྡོམ་གཞི་
 རང་ལ་འགྱུར་བ་མི་གཏོང་ཐབས་མེད་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ཆགས་ཡོད། གཞན་ཡང་དེང་
 རབས་ཀྱི་སྤྲད་ཅིའི་ཚན་རིག་གི་རྟེན་དོན་དུ་སྤྲད་པའི་ཆལས་ལས། དབེར་ན། རྩོད་ཚོར་
 དང་། ཡུལ་ལ་སྤངས་འཛིན་བྲེད་པའི་སྒོ། ཡིད་ལ་བྲེད་པ། ཚོལ་བ་སོགས་སེམས་བྱུང་
 སོ་སེའི་བྲེད་ལས་དང་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་ངེས་པ་རྣམས། རང་པའི་སྡོ་
 རིག་དང་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་བཤད་པར་ཚུར་སྤངས་སུ་བ་ན། དགེ་
 མཚན་ཡོད་པའང་ཞུ་མི་དགོས་པ་སོགས་ནི་དབེ་མཚོན་ཅམ་མོ།།

འོ་ན་ཚོས་མངོན་པ་མངོན་ལྟ་བུ་ནས་བཤད་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་བཤད་
 པ་ལ་ཚན་རིག་གི་གཞི་དུ་བཤམས་ཏེ་འགྲོལ་བའི་ལུང་ལ་གཏོང་འོས་ལ། རང་པའི་གཞུང་ནས་གཏུན་
 ལ་པའི་གནས་གཞན་དཔེར་ན། སྤྱི་བ་སྤྱི་ལྟ་བུ་དང་། བྱམས་སྤྱིང་ཇི་བསྐྱོམས་
 པས་མཐའ་མེད་དུ་འབེལ་སྲིད་པ་དང་། ཚགས་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་རྣམས་གཉེན་པོ་
 བསྟེན་པ་ལས་རྩ་བ་ནས་སྤང་བྱས་པ་སོགས་ཚན་རིག་གི་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་
 སྤང་སྲིད་ན་དེའི་ཆེ་གནས་དེ་དག་ཀྱང་བསྐྱུར་དགོས་སམ། དེ་ལྟ་ན་ནང་པ་སངས་
 རྒྱལ་པའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་སྐྱོམ་ཐམས་ཅད་ཞིག་པར་འགྲུང་བའི་ཉེན་ཁའང་མེད་
 མི་སྲིད་པར་བརྟེན། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལ་བསྐྱུར་གང་ཐུབ་ཤེད་པའི་ལངས་
 རྩོགས་འདི་བསྐྱུར་པ་འཛིག་པའི་རྒྱུར་མི་འགྲུང་རམ་ཞེ་ན།

འདིའི་ལན་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཤེད་པ་ལ། སྤྱིར་ཚན་རིག་གི་རོ་བོ་དང་། དེའི་
 ཐབས་དང་རིགས་ཚུལ། ཚན་རིག་གི་ས་ཚོགས། ཚན་རིག་གིས་གཏུན་ལ་པའི་
 པའི་དོན་དང་བདེན་པའི་དོན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་སོགས་ལ་གོ་རྟོགས་རགས་ཅམ་
 ཞིག་ཚགས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནས་སུ་མཐོང་། དེ་ལྟར་མ་གྱུར་ཆེ་ཚན་རིག་
 དང་ནང་ཚོས་གཉེས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་ལྟ་ཚུལ་རྩོགས་ལྟར་ཅན། དཔེར་ན།
 འགལ་ཤས་ཀྱིས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ནི་གནའ་དུས་ཀྱི་སྤྱི་རོལ་པའི་ལྟ་གྲུབ་
 དང་འབྲ་བས། རང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་འགལ་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་སྡོན་
 ཀྱི་སྤྱི་རོལ་པའི་འདོད་ཚུལ་བཀག་པ་བཞིན་དུ་ནུབ་ཀྱིས་འགོག་དགོས་པར་འདོད་
 པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་དེའི་སྡོག་རྩོགས་ཀྱི་མཐའ་ལ་སྤྱངས་ཏེ། ཚན་རིག་དང་ནང་
 པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པ་རྣམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པ་མ་ཟད། རང་པའི་ལྟ་གྲུབ་

ཉིད་ཚན་རིག་ཡིན་ཞིང་། རིམ་བས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ་སྐྱེ་
བ་སྲ་སྲི་དང་ལས་འབྲས་སོགས་ནང་པའི་ལྷ་སྐབ་ཀྱི་གནད་རྣམས་ཚན་རིག་རང་
གི་སྟེང་ནས་ར་སྟོན་འཕེར་བ་ཡོང་ངེས་ཞེས་འདོད་བ་སོགས་ཡོད།

དོགས་གནས་འདིའི་སྟེང་དུ་ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བའི་གནད་ཅི། སྤྱི་ལོར་
༧༧༠༠་ས་༧༧༧༠་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་བཤད་
བ་ལ། ༡ ཚན་རིག་ལྷ་སྐབ་ཀྱི་གཞིའི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གྱི་བཤད་བ་དང་གཙོ་
བོར་འབྲེལ་བའི་ཆ་གཅིག་དང་། ༢ གཞིའི་བཤད་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ་བདེན་པའི་གནས་
ལུགས་ལ་གཙོ་བོར་དཔྱོད་པའི་ལྷ་སྐབ་ཀྱི་ཆ་གཅིག ༣ དེ་ལྷ་སྐབ་ལོ་གི་ཆ་ལས་
གཉིས་གཞི་ལ་བྱས་ཏེ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་དོན་སྐབ་པའི་ཐབས་
ལམ་གཙོ་བོར་བྱུང་བའི་ཚོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེ་དགོས་པར་
གསུངས་པ་དེ་ཡིན་པར་མཐོང་། གལ་ཏེ་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་
ལ་ཆ་ལས་དེ་གསུམ་ཡོད་པར་འཛོག་སྐབ་བ་བྱུང་ཆོ། ཆ་ལས་དམིགས་བསལ་
ཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་རིགས་ཚུལ་གྱིས་ཆ་ལས་གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་བཤད་བ་
ལ་སྤྱིར་གཞོན་སྐབ་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་ངེས་ཐུབ་ལ། དེ་ནི་དབུ་མ་འཇུག་པར། “ཐ་
སྟོན་བདེན་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་མི་བྱ། །”²⁴ ཞེས་ཐ་སྟོན་བདེན་པའི་དོན་ལ་དོན་དམ་
དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་གཞོན་སྐབ་བྱེད་ན་སྐབས་དོན་འཚོལ་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་པར་
གསུངས་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ལགས། དེ་ཡང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་
དབྱེད་པ་ནི་ཐ་སྟོན་བདེན་པའི་རིམ་པ་འབའ་ཞེས་དང་འབྲེལ་བའི་དབྱེད་པ་དང་།
དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འཛིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་། སྤྱི་དང་

ཉོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས། རིགས་ཚུལ་དེ་
 འབྲ་བ་ཞིག་གིས་གཏན་ལ་པབ་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་སྲུང་མོང་གི་མཐོང་ཚུལ་གཙོ་
 བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ཚོས་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་
 མོགས་དང་འབྲེལ་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་དབྱེད་པ་ནི་ལྟ་བུའི་རིག་པའི་སྤོང་ལུལ་མཐར་
 སྐྱབ་གི་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བའི་གྲོགས་སུ་འགྱུར་མོད་གྱི། མཐར་
 སྐྱབ་གི་བདེན་པའི་གནས་ལ་གཞོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱིས་བར་ནི་མི་འཛོག་ དེ་བཞིན་དུ་
 ལེགས་ཉེས་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་ལའང་ཚན་རིག་གི་རིགས་པས་གཞོན་སྐྱབ་བྱེད་
 མི་རུས་ཤིང་། ལྷག་པར་ནང་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་མང་
 བོ་ཞིག་ལ་ཚན་རིག་གི་བཤད་པའི་ཐོག་ནས་ལེགས་ཉེས་གང་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་
 པས། བདེན་པའི་དོན་ཡིན་སྲིན་མཐའ་གཅིག་དུ་དངོས་མཐོང་གི་རིམ་པར་གནས་
 དགོས་པས་ཁྲབ་པ་མེད་པར་ཡང་ཤེས་རུས་སོ།།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་སུ། རིགས་པས་མ་རྟེན་
 པ་དང་། མེད་པར་རྟེན་པ་དང་། ཡིན་པར་མ་རྟེན་པ་དང་། མིན་པར་རྟེན་པ་གཉིས་
 ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དགོས་པ་གསལ་ཆེ་བར་གསུངས་པའང་སྐབས་འདིར་བཞུགས་
 པ་གནད་ཆེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་མ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྲོ་བ་ལ། གནས་
 སྐབས་དེར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། མ་
 དམིགས་པ་ཅམ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་སྐྱབ་པ་ནི་རིགས་པ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་
 མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་སྒྲང་ཆེན་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་
 པས། འདིར་སྒྲང་ཆེན་མེད་དེ། དེ་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་

དག་ཏུ་འགྱུར་མོད། དེ་ལས་སློབ་སྟེ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཤ་བ་མེད་དེ། དེ་མ་
 དམིགས་པའི་སྟེར། ཞེས་བཀོད་ན། སྐབས་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། མདུན་གྱི་
 གཞི་འདིར་ཤ་བ་ཡོད་ནའང་དམིགས་སུ་རུང་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་སྟེར་རོ། །དེའི་
 སྟེར་མདུན་གྱི་གཞིར་ཤ་བ་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ཀྱིས། གཞི་དེར་ཤ་བ་ཡོད་ངེས་
 གྱི་སློབ་དོན་མཐུན་མེད་པ་ཅམ་སྐྱབ་བྱས་ཀྱི། གནས་སྐབས་དེར་མ་དམིགས་པས་
 མེད་པར་སྐྱབ་མི་བྱས། དེ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བ་སྣ་སྟེ་ལྟ་བུ་ལྟའི་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་
 བཤད་པ་བྱེད་ཏུ་མེད་པ་དང་། ལམ་དེའི་སྟེང་ནས་མི་སྟེད་པ་ཅམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་གྱིས།
 ཚན་རིག་གིས་དེ་མེད་པར་བསྐྱབས་པས་ཁྲུབ་པ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་ནི་ཚན་རིག་གི་
 རིགས་པའི་ས་ཚིགས་མ་ཤེས་པའི་གཏམ་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའང་དེང་རབས་
 གྱི་སྐྱེ་དངོས་རིག་པ་དང་སྐྱད་ཅ་རིག་པ། སེམས་ཁམས་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་ཚན་
 རིག་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཤེས་པ་གཟུགས་ཅན་ཏུ་སྐྱབ་པའི་ལྟ་བ་བཟུང་སྟེ། ཤེས་པ་
 ཡིན་སྟེན་མཐར་ཐུག་སྐྱད་པའི་རྣམ་འགྱུར་འབའ་ཞིག་ཏུ་ངེས་པར་འདོད་པའང་ཡོད་
 མོད། དེ་ནི་ལྟ་བུའལ་བརྟེན་པའི་ལངས་སྟོགས་ཡིན་གྱི། ཚན་རིག་གིས་སྐྱབ་པའི་
 དོན་མིན་པའི་ཁྲུང་པར་ཡང་ཤེས་དགོས་པ་གནད་ཆེ་བར་མཐོང་།

གང་ལྟར་ཡང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ཁྲུབ་ཆེར་དར་བ་ནས་བཟུང་།
 གཅིག་ནས་མ་སྟེད་བདེན་པའི་རིམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་
 གྱི་སྐོར་ལ་སྣང་མ་ངེས་པའི་གནས་ཤིན་ཏུ་མང་དག་ཅིག་གསལ་ཏུ་ཤེས་སྐྱབ་པ་
 རྒྱང་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པའི་དོན་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ།
 སྐྱེས་སུའི་འདོད་དོན་སྐྱབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་ཏུ་འགྱུར་བའི་འཕུལ་ཆས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མང་

པོ་གསར་དུ་བསྐྱུན་ཏེ། མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་གསར་བརྗེའི་འཕགས་ཀྱི་བསམ་བཞོན་
 ལས་འདས་བ་ཐེབས་ཡོད། དེ་ཡང་རང་རེ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་སྦྱོང་ལས་དཔེ་རེ་གཉིས་
 བཀོད་ན། གནས་འཕུར་གྱི་འཕྲུལ་ཆས་རྣམས་ཚན་རིག་གི་ལས་ནས་རྙེད་པའི་
 འབྲུང་པའི་འཐེན་འཕགས་ཀྱི་རྒྱས་ཚད་ཤེས་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཡིན་པ་དང་། ཚ་གྲང་
 རྟོག་ཞིབ་ཀྱི་འཕྲུལ་ཆས་ཀྱང་འཁོར་ཡུག་གི་རྒྱང་གི་ལྗེད་ཚད་ཀྱི་གཞོན་འཕགས་
 ཀྱི་སྐོར་ཤེས་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱང་འཐིམ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྔ་དྲུག་
 དུ་མེད་དང་རང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པ་རྙེད་པའི་གྲུབ་དོན་ལས་བྱུང་བ་སོགས་
 དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་གསོ་བའི་སྤྲོད་དཔྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་རིག་ཤེས་བྱ་ཡང་རྒྱས་ཕྱིན་
 པའི་རྒྱན་གྱིས་བཙོས་ཐབས་དང་སྤོང་གྱི་རིགས་ཀྱང་གསར་བཤེན་ཏུ་མང་པོ་རྙེད་
 བ་སོགས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་དེང་མཐོང་ཚོས་སྤྱི་ཡོད་པ་ལྟར་ཡིན། ཚན་རིག་གི་གྲུབ་
 དོན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མིའི་ནད་དང་། དབྱུང་བ། ཚ་གྲང་གི་སྤྲུལ་བསྐྱུང་སོགས་སེལ་
 བ་དང་། བདེ་བ་སྐྱུབ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་སྤེར་བ་སོགས་ཀྱིས། ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་
 སུན་སོགས་ཚན་པོ་བྱུང་ཡོད་པར་བརྟེན། དེང་རབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཚན་རིག་
 ལ་བརྩི་མཐོང་ཚེན་པོ་ཆགས་པའང་བྱུང་།

དེ་ལྟར་རང་ཅག་རྣམས་དེང་ཚན་རིག་གི་དུས་སྐབས་ཤིག་གི་ནང་གནས་
 ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་ཚན་རིག་གི་སྤེ་ཚན་མང་པོ་དག་གི་ནང་ཤེས་བྱ་དང་དེ་ལ་
 བརྟེན་པའི་འཕྲུལ་ཆས་ཡང་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་འགོ་བཤེས་ལ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་
 བས་སྤར་མ་དེས་པའི་གནས་དེས་སྐབས་པ་དང་། སྤར་ཤེས་ཐེན་ནའང་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 མཚན་གསལ་པོ་མེད་པ་རྣམས་ལ་འགྲེལ་བཤེས་དེས་པ་རྙེད་པ་ཐོབ་སྐབས་སོགས་

འོང་བ་གདོན་མི་བྲ། མདོར་ན་དུས་རབས་གསར་པའི་མི་རབས་ནང་། ཤེས་ཡོན་
 དང་གོ་རྟོགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན། ཕྱི་གཞུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། ཆེ་
 བ་སྣོད་བརྟུང་གི་འཛིག་རྟེན་བྱུང་རིམ་ནས་ཚུང་བ་གཞུགས་ཅན་ཚོས་བྱེད་གྱི་རུལ་སྤ་
 མོའི་བར་ཐམས་ཅད། དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་གི་བཤའ་བ་ཉིད་རྩལ་འདོན་དུ་བྱེད་
 གྱི། ཚོས་དད་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བུ་གྱུབ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཙོ་བོ་འདོན་བྱེད་བ་མི་
 འོང་བ་ནི། བརྗོད་ཏུ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་འགྲུང་བའི་འགྲོས་སུ་ངེས་པས། སྤྱི་ཚོགས་
 དང་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་དང་གང་ཡིན་རུང་། ཚན་རིག་དང་མཉམ་བཞུགས་
 བྱེད་མ་ཐུབ་ཆེ་རིམ་པས་རྗེས་ལུས་སུ་འགྲུང་རྒྱ་ལས་ཐབས་གཞན་མེད་པ་ནི་གཤོལ་
 དུ་མེད་པའི་གནས་སུ་གྲུང་ཡོད། རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་དགོངས་ཏེ། སྤྱི་ཚོར་ཡགོང་
 ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་བཀའ་སློབ་སྤྲ་རྗེས་མང་པོར། བང་པའི་ལྟ་
 གུབ་སྤྱོད་བ་རྣམས་ནས་དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་གི་དབྱུང་ཐབས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
 བས་རྟེན་པའི་གྲུབ་དོན་དག་ལ་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་རྒྱུས་མང་འཕེགས་
 བོ་ཚགས་ཐུབ་པ་དགོས་པར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསྐྱེད་མ་གནང་བའང་ཐུགས་བརྩེ་
 ཆེན་པོས་སྦྱེད་པའི་གསུང་ཡིན་པའི་ངེས་པ་ཐོབ་པ་འོང་ངོ་།།

མཐའ་སྐོར་དུ། ༡ ལམ་སྤྱི་ཚོར་ཡགོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་
 གི་དགོངས་གཞི་སྒྲ་མེད་དང་། དེ་འབྲེལ་བཀའ་སྲུབ་ལམ་སྟོན་འོག «འཕགས་ལུལ་
 གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བུ་གྱུབ་ཀྱི་ལས་བརྟུས་པའི་» གཞི་
 དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་སྐོར་ལ། ༡ ཤེས་བྱ་ལུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 དང་། ༢ ལུལ་ཅན་སྤོའི་རྣམ་གཞག་གི་སྤེགས་བམ་གཉིས་པར་དུ་སྦྱར་སྐབས། ཀུན་

བཏུས་ཀྱི་པོད་འདི་གཉིས་སློབ་པ་པོ་སློབ་གསལ་རིགས་པ་སྐྱ་བ་རྣམས་ལ་ཅུང་ཟད་
 བཅ་ན་སྐྱམ་པས་ཀུན་ནས་བསྐྱངས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདིའི་རྒྱབ་སྐྱོངས་ཀྱི་
 ཚུལ་དུ། སྤྱིར་ཚན་རིག་ཅེས་པའི་ཚིག་གི་གོ་དོན་དང་། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་
 སྤྱོད་ལུལ་དང་། ཐབས་ཚུལ་ཀྱི་རིགས་ལམ། ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་རིག་པའི་ཁྱད་
 བར། ཚན་རིག་གི་རྙེད་དོན་དང་བདེན་པའི་གནས་དོན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ། ལྷག་པར་
 བང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་
 གཞི་མའི་ལྷ་སློབས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གཉིས་བར་གྱི་མཐུན་སྦྲོགས་དང་།
 དེ་བཞིན་དུ་རིང་ལུགས་དེ་ལ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབབས་པའི་
 ཚན་རིག་གི་ཆ་དེས་པར་ཡོད་ཚུལ། གཞན་ཡང་ནང་ཚོས་དང་ཚན་རིག་གི་བར་
 བཟོ་སྐྱེད་རི་ལྷན་གྲུབ་པའི་ཚུལ་སོགས་ལས་བརྒྱམས་པའི་འབྲེལ་གཏན་ཁག་ཅིག་
 རོ་སྤོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་འདི་ཡང་། བོད་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྷན་རྣམ་
 བར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་གི་ཡ་གྲུལ་ཤར་ཅེ་ཐོས་བསམ་ནོར་བུའི་སྤྱིང་དུ་འཕགས་པོད་
 ཀྱི་གཞུང་ཚེན་མོ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་བཞིན་པའི་སྐལ་བཟང་བདག་གིར་བྱས་ཤིང་།
 དེ་རྗེས་ཨིང་ལ་རྒྱ་ཁེལ་བྱི་རྗེ་མཚོ་སློབ་ཁང་དུ་ལུ་བ་སློབས་པའི་ལྷ་གྲུབ་ལའང་སློབ་
 གཉེར་བཞི་བའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་པ་དང་། ལྷག་པར་འདས་པའི་ལོ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉེ་བར་
 ཡ་གོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཨིན་སྐད་གསུང་ཞབས་ཞུས་ཏེ་ཚན་རིག་དང་
 བང་ཚོས་ཀྱི་བཟོ་སྐྱེད་དུ་མའི་ནང་དུའང་ཞུགས་པའི་སྐལ་བ་ཐོབ་པ། སྤྱིང་རི་བ་ལྷ་
 རམས་ཐུབ་བསྟན་སྤྱིན་པས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལྷ་ ༣ ཚེས་ ༡༤ ལ་བྲིས་པ་དགེའོ།།

སྐབས་དང་པོ། གཞུང་གི་སྲི་བཤུར།

༡ རང་པོའི་གཞུང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་སྲི་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བར་གསུངས་པ།

དེ་ཡང་སྲོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རང་པོའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གཞི་དངོས་
པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། དབྱེ་བའི་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བའི་སྤྲོད་ནས་རྣམ་
གཞག་མཛད་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་
ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་བྱེ་བྲག་བཤུར་མཚོ་ཆེན་མོ་ལྟ་བུར། ཚོས་ཐམས་ཅད་
སྤང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྤྱི་མཆེད་གྱི་སྤྲོད་ནས་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ། འདུས་བྲས་གྱི་
ཚོས་རྣམས་གཟུགས་གྱི་སྤང་པོ་དང་། ཚོར་བའི་སྤང་པོ། འདུ་ཤེས་གྱི་སྤང་པོ། འདུ་
བྱེད་གྱི་སྤང་པོ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྤང་པོ་བཅས་ལྟར་བསྐྱུས་ཏེ་སྤང་པོ་ལྟའི་རྣམ་
གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད།

ཡང་སྲི་རང་གི་ཚོས་རྣམས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་རྣམ་རྣམ་
པར་འབྱེད་པ་ན་ཁམས་བཙོ་བརྒྱུད་དང་སྤྱི་མཆེད་བཅུ་གཉིས་གྱི་སྒྲོན་རྣམ་གསུངས་ཏེ།
ཡུལ་གཟུགས་སྐྱ་ཁྲི་རོ་རེག་བྱ་ཚོས་གྱི་ཁམས་བཅས་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་
འདུག་མིག་གི་དབང་པོ་ནས་ཡིད་གྱི་དབང་པོའི་བར་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་འདུག་མིག་

གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
 ཁམས་རྒྱག་བཅས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་
 མཛད་པ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བར་རྒྱག་དང་། མིག་གི་
 སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བར་རྒྱག་སྟེ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་
 མཛད་དོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ཚོས་ཀྱི་ཁམས་
 དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདུས་སོ། །

ཡང་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བའི་གཞུང་མངོན་པ་མངོད་ལྟ་བུར་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྗེའི་རྣམ་
 གཞག་གསུངས་ཏེ། ༡ ལྷང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། ༢ གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། ༣
 འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། ༤ ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། ༥ འདུས་
 མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་རྣམས་སུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད།
 དེའི་ལྟར་ན་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་སོགས་སྐྱེ་དང་
 བང་གི་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་ཚོས་མཐའ་དག་སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞིར་འདུ་ལ། བང་
 ཤེས་པའི་ཚོས་རྣམས་གཙོ་བོ་སེམས་དང་། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་སྐྱེ་ཚོན་གཉིས་
 སུ་འདུ་ཞིང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་གནས་འཛིག་
 གསུམ་སོགས་དང་། དུས་དང་། ཐོབ་པ་སོགས་གཟུགས་ཤེས་གང་གི་འང་ཁོངས་
 སུ་མི་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞིར་འདུ།
 རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞིར་བསྐྱས་ཏེ་
 ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་སྐྱེ་ཚོན་ལྟར་བྱེད་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐོལ་མཛད།

ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་ནི། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཤེས་བྱེད་སློའི་རྣམ་གཞག་སློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཅས་གསུམ་དུ་མཛད་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སློ་ནས་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། དབུ་མའི་གཞུང་དུ་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བུ་སྐྱུ་གཉིས་ཉེ་ཚོས་རྣམས་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སློ་ནས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཚུལ་ཡང་མཛད་པ་སོགས་མདོར་ན་སློན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་སྐབས་བབ་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྐྱེད་ཉེ་ཚོས་རྣམས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་སྤྱིའི་སློམ་མི་འདྲ་བ་མཛད་ཡོད་པ་ཤེས་དགོས་སོ།།

ཀུན་བརྟུས་གྱི་པོད་དང་པོ་གཉིས་འདིར་བརྗོད་བྱ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་བྱེད་སློའི་རྣམ་གཞག་སློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། སློས་ཡུལ་འཇུག་པའི་ཐབས། ཡུལ་འཇུག་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་ཅུ་བའི་དོན་ཚན་ལྗེའི་ནང་དུ་བསྐྱུས་ནས་བཤམ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ཀྱང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བཞུགས་པ་རྣམས་ལས་གཙོ་བོ་གང་དང་གང་ལས་བརྟུས་ཤེ་ན། སྤྱིར་མདོ་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་ཚད་ལྡན་གང་དང་གང་ཡིན་རུང་། རང་རང་གི་སློལ་འབྱེད་པ་པོའི་བཤམ་བྱུབ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་གཏུགས་ཤིང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་ལེགས་པར་གཏུགས་ཉེ། ཇི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའི་སྐབས་བྱེད་དང་བཅས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེས་ན་འདིར་བཤམ་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་

གྲི་བསྟན་བཅོས་དག་ལ་གཏུགས་ནས་འཆད་པའི་ཚུལ་ནི། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་
 གཞག་སྤྱི་དང་། གཞུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་རྩལ་མ་རགས་ཀྱི་རྣམ་
 བར་གཞག་པ་ནི་གཙོ་བོར་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ཏེ། དེའང་
 མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་རྣམས་དང་། མངོན་
 པ་སྡེ་བཏུན་དང་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོ་ཆེན་མོ། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་
 མངོན་པ་མངོན་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་རྣམས་ཁྲུངས་སུ་བྱས་
 །ཤིང་།* སྐབས་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་ཉོག་གེ་འབར་བའི་གཞུང་ཅ་
 འགྲེལ་ལའང་གཏུགས་ལ། ལྷག་པར་ཆ་མེད་ཀྱི་རྩལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབྱུང་པའི་ཐད་
 དུ། མགོན་པོ་སྐྱེས་དང་། འཕགས་པ་ལྷ། དཔལ་ལྡན་རྩ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཀྱི་
 དངོས་པོ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་
 པར་རྩལ་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་གཙོ་བོར་བཏུས། སློབ་བཏུན་གྱི་
 འཛིག་རྟེན་འབྲུང་འཛིག་གི་རིམ་པ་དང་། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་
 དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་གི་མདོ་དང་། མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོའི་ཚོས་སློབ་སྟོན་གཞུང་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན། ཅ་རྒྱུང་ཐིག་ལའི་སློབ་
 རྣམས་ལྡགས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང་སློབ་གཞུང་རྣམས་ལས་བཏུས། ལྷན་པའི་རྣམ་
 གཞག་གྲང་སྟན་གཞུང་ལ་བརྟེན།

1 མངོན་པ་གོང་མའི་ཅ་གཞུང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། འོག་མའི་ཅ་
 གཞུང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མངོན་གཉེས་ལ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ལྷ་རྗེས་ཀྱིས་འགྲེལ་
 པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བརྩམས་ཤིང་། གཞུང་ལུགས་དེ་གཉེས་ཀྱི་འཆད་ཉན་ཡང་བོད་དུ་སྡེ་མོ་ནས་ཤིན་
 ཏུ་དར་ཡོད།

ཡུལ་ཅན་སློབ་རྣམ་གཞག་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ས་སྤེ་སོགས་
 དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྲོད་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། མངོན་པ་མངོད་
 ཅུ་འགྲེལ། ལྷག་པར་སློབ་སྦྱང་གྲངས་ཚོས་གྲགས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ནང་པའི་
 ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གཙོ་བོར་བརྟུས། སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་པར་
 གཞག་པ་ནི། མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་རྣམས་དང་། འཕགས་པ་གནས་བརྟན་
 པའི་གཞུང་མངོན་པ་བསྐྱེད་པ་ཅུ་འགྲེལ་དང་། གཞན་ཡང་མདོ་བློན་པ་ཉེར་བཞག་
 སློབ་དཔོན་སྤྱོད་ཀྱི་རིན་ཆེན་སྤེར་བ། སློབ་དཔོན་རྒྱ་བས་མངོད་པར་གྲགས་པའི་
 སྤང་བོ་ལྗེའི་རབ་བྱེད། ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞི་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལས་བརྟུས། སེམས་སྤྲ་
 རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལས། ཞམས་གོང་འོག་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་སྤྲ་རགས་ནི།
 གཙོ་བོར་མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་རྣམས་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྲོད་པའི་གཞུང་
 རྣམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་སྤྲུགས་སྤྲ་མེད་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་སྤྲ་རགས་དང་། རྒྱང་
 སེམས་ཐེམ་རིམ་དང་། འཆི་བའི་རིམ་པ་སོགས་ནི། གཙོ་བོར་གསང་བ་འདུས་
 པའི་ཚོས་སྐྱོར་རྣམས་དང་ ཏུས་འཁོར་གྱི་ཚོས་སྐྱོར་སོགས་ལའང་བརྟེན།

སློབ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་རྣམས་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་
 ཅུ་བར་བྱས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
 སྲོད་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཀྱང་བརྟུས། སློབ་ཡུལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྐབས་
 ལས། རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནི་མདོ་དང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས་
 སོགས་དང་། ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན། སློབ་སྦྱང་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཐད་
 ཏུ་ནི། མདོ་སྤེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་། མངོན་པ་གོང་འོག་དང་རྣལ་འབྱོར་སྲོད་པའི་

གཞུང་རྒྱལ་སྐབས་དང་། ལྷག་པར་རྒྱལ་སྐབས་ཞི་བ་ལྟའི་སྲོད་འཇུག་དང་བསྐྱབ་བརྟུས་
 ཅུ་འགྲེལ་དང་། དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་
 ལ་ལྷི་ལའི་བསྐྱོམ་རིམ་སོགས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན། དུལ་འཇུག་བ་པོའི་གང་ཟག་
 བོ་སློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་དང་འཕགས་པ་སོགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་
 བསྟུ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ཏེ་རྣམ་གཞག་བྱས་སོ།།

༡ གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་དང་ དཔྱད་པའི་སློ།

༡) རིགས་པས་དབྱུང་བ་གལ་ཆེ་ཚུལ་དང་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག

དེ་ལ་སློན་གྱི་འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་
 ལེ་རྒྱའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་བོ་དང་། ཁམས་དང་། སྤྱི་མཆེད་སོགས་ལྱི་དང་
 བང་གི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་སློ་མང་བོ་ཞིག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་
 པའི་ཚེ། མཁས་པ་དེ་དག་གིས་གསུང་རབ་ལས་གང་གསུངས་པ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་དུ་
 བཟུང་སྟེ་སྤྱི་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་རྟོག་གའི་ལུགས་བཞིན་རིགས་པ་ལ་གཙོ་བོར་
 བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་སོག་མར་སློན་གྱི་འཕགས་ལུལ་
 ཀྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། དེ་ལྟར་
 གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དང་དཔྱད་པའི་སློ་གང་ལ་མཛད་པའི་ཚུལ་ངེས་
 དགོས་པས་ཚུལ་འདི་འཆད་པ་ལ།

སྤྱིར་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་སྐྱེད་དོར་གྱི་འཇུག་ཚུལ་ནི། སྟོན་པ་བཙུགས་
ལྷན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་ལས།

དགོ་སྟོང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།།

བསྐྱེད་པ་བཅད་བརྟུན་བའི་གསེར་བཞེན་དུ།།

ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ།།

སྐྱེད་བར་བྱ་ཡི་གུས་སྤྱིར་མིན།།²

ཞེས་སྟོན་པས་རང་གི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་གསུང་རབ་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན་
གསེར་ལ་བསྐྱེད་བཅད་བརྟུན་གསུམ་གྱིས་སྤྱད་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་ལྟར་བརྟུན་བྱའི་
དོན་དེར་དབྱུང་བ་ཞིབ་མོར་བྱས་ནས་གདེང་འཁེལ་བ་བྱུང་ན་ད་གཞོན་ཡིད་ཆེས་
བྱ་རིགས་པ་ལས་དབྱུང་བ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་པ་རྒྱ་
མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མི་རིགས་པར་གསུངས། འདིས་ནི་དངོས་པོའི་
གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ཡང་དག་པའི་སྦྱབ་བྱེད་ཉིད་གཙོ་བོར་བསྟན་ཡོད།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་མཁས་པ་རྣམས་
གྱིས་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པ་ན་མདོན་སུམ་གྱི་སྐྱེད་བའི་རིགས་པ་དང་ལུང་ལས་

2 ལུང་འདི་བཀའ་འགྲུང་མདོ་སྤེའི་ཁོངས་མ་རྟེན་མོད། འགྲུང་ཅུང་མི་འདྲ་བ། “བསྐྱེད་པ་བཅད་
བརྟུན་བའི་གསེར་བཞེན་དུ། །ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་ང་ཡི་བཀའ། །སྐྱེད་བར་བྱ་ཡི་མོས་པ་
འཇུག། །གཞན་གྱིས་མཁས་པ་འཇུག་མི་བྱ། །”ཞེས་པ། དཔལ་སྟོབས་པོ་ཆེའི་རྒྱུ། ལེ་ལུང་པོ། ལྷ་
དགོ་བཀའ། རྒྱུ། ག་ཤོག ༡༡༤ དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༡༩ ཤོག ༤༡༢ གསལ། ལུང་འདི་དང་ཆ་
འདྲ་བ་ཞིག་འདམགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་མདོ་ལུང་གཙམ་ལས་འཛོམས་པའམ་ཡན་ལག་སྤྱི་མ་ལས་
འཛོམས་པ་ཨང་ལྷ་ཉར་ནི་ཀའི་ནང་ཚན་ཀལ་གྱི་མདོའམ་ཀས་སྤྱི་མདོའི་ནང་དུའང་འབྱུང་།

ཀྱང་གལ་གནད་ཆེ་བར་བཅི་ཞིང་། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་
 ཅམ་ཁུངས་སུ་འཛིན་ན། ལུང་དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་གིས་ཚད་མར་སྐྱབ་དགོས།
 དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྲུག་མེད་དུ་འགྱུར་བས།
 མཐར་གཏུགས་ན་བྱི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་དགོས་པར་
 བསྐྱབས། དེ་ལྟ་བུའི་བྱི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་འང་མཐར་སྲུག་རང་གི་ཕྱིར་བ་ཚད་
 མ་ཞིག་ལ་གཏུག་དགོས་པར་བཞེད།

དེར་མ་ཟད་དབལ་ན་ལེ་རྒྱའི་མཁས་པ་གྲགས་ཆེ་བ་དག་གིས་མཛད་པའི་
 བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ན། གཞུང་གྲོག་པ་པོ་རྣམས་དང་པོ་ནས་དད་
 པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཅམ་གྱིས་གཞུང་དེར་མི་འཇུག་པར། གཞུང་གིས་གང་གཏུན་
 ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་དོན་རྣམས་ལ་དབྱུང་བ་བྱས་ཏེ་དོན་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་
 པའི་ཆེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་ལ་འཇུག་དགོས་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དང་།
 བསྟན་བཅོས་དེ་དག་གིས་བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལཱའི་སློ་ནས་བརྗོད་དོན་གཏུན་
 ལ་པབ་ན་ཉན་པ་པོའི་སློ་ལ་འཆར་བདེ་བ་ཡོད་ཚུལ་ཡང་གསུངས། བཤད་ཐབས་
 ཡན་ལག་ལཱ་ནི། ༡ ཐོག་མར་བསྟན་བཅོས་གང་དང་གང་ཡིན་ནའང་དེ་བརྟེན་ས་
 པའི་དགོས་པ་དང་། ༢ དེ་ནས་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱིར་དོན་གྲོག་པ་པོའི་སློ་ལ་
 བདེ་སྐྱབ་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་རྣམས་པར་གཞག་པའི་བསྐྱེས་
 དོན་དང་། ༣ དེ་ནས་གཞུང་དངོས་གཞིའི་ཆོག་དོན་དང་། ༤ དཀའ་གནད་དང་
 དོགས་པའི་གནས་རྣམས་ལ་དཔྱོད་པའི་བཀལ་ལན་དང་། ༥ གཞུང་གི་སྐབས་སུ་
 ཕྱིའི་འབྲེལ་ལེགས་པར་བཀོད་པའི་མཚམས་སྐྱར་བཅས་ཚད་དགོས་པ་གིན་ཏུ་

གལ་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་པར་གསུང་སློབ་བྱུང་། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་པར།

མདོ་དོན་སྣ་བ་དག་གིས་ནི།

དགོས་པ་བསྐྱས་པའི་དོན་བཅས་དང་།

ཆེག་དོན་བཅས་དང་མཚམས་སྦྱར་བཅས།

བརྒྱལ་ལན་བཅས་པར་བསྐྱད་པར་བྱ།³ ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་དབལ་ན་ལེ་རྒྱའི་ལུགས་ལྟར་ན། དོན་གཉེར་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བུས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ། ཚུལ་པ་པོ་སྟོན་ལྷགས་ཆེ་ཚུང་དང་། རྫོང་བྱེད་གྱི་ཆེག་སྟོན་མི་སྟོན་ཅམ་ལ་མི་ལྟ་བར་བརྩམས་པའི་གཞུང་དང་། གཞུང་དེའི་བརྫོང་བྱེད་ལེགས་པོ་ཡོད་མེད་དང་། བརྫོང་བྱེད་དོན་ལ་མཚོན་ནའང་ཆེག་ཟེན་གྱི་དོན་ལ་མི་ལྟ་བར་ངེས་དོན་ནམ་མཐར་ཐུག་གི་བརྫོང་དོན་ལ་ལྟ་དགོས་པ་དང་། དེའི་དོན་རྟོགས་པ་ནའང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་གྱི་སློབ་ངེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་མི་ཆེས་པར། དོན་ལ་བསམ་པ་དང་སློབ་པ་བྱུང་འབྲེལ་དུ་བྱས་ཏེ་གཉེར་ཟབ་མའི་གོ་རྟོགས་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས། ཚུལ་འདི་ལ་སྡོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། བྱིས་བདག་འགྲུབ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པ་ལས། “དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ཚོས་ལ་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི་ཡང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་།”⁴ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

རྟོན་པ་ཞེས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་གང་ལ་རྟོན་
 པ་བཞི་ལྟེ་ ཚོས། དོན། དེས་དོན། ཡེ་ཤེས་བཞི་ཡིན་ལ། གང་ལ་མི་རྟོན་པ་བཞི་
 ལྟེ་ གང་ཟག་ཚིག་ སྤང་དོན། རྣམ་ཤེས་བཞི་ལོ། རྟོན་མི་རྟོན་གྱི་ཚུལ་ལྟེ་ གང་ཟག་
 ལ་མི་རྟོན་ཚོས་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ལྟེ་ ཚོས་ལ་རྟོག་དཔྱད་མེད་པར་རྟོན་པ་པོའི་གང་
 ཟག་ཁོ་ན་རྩུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྤང་དོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འདི་ནི་ཡང་དག་པར་
 བཤད་པས་སྤང་བར་བྱ། འདི་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པས་སྤང་བར་བྱ།
 བ་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཚོས་ལ་བརྟགས་ནས་ཡིད་རྟོན་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ།།

ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ལྟེ་ གང་གིས་ཚོས་འཆད་པའམ་རྩོམ་
 པའམ་རྩོད་པ་ཡང་རུང་སྟེ། སྐད་དང་ཡི་གེ་དང་ཚིག་འབྲུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བའམ་
 ལེགས་པར་མ་སྦྱར་བ་ཡང་རུང་སྟེ་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་ནི་སྤང་བར་བྱ་ལ།
 ཉེས་པར་བཤད་པ་ནི་སྐད་དང་ཡི་གེ་དང་ཚིག་འབྲུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བ་ཡང་རུང་
 སྟེ་དོར་བར་བྱ་དགོས་པས་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཚིག་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པར་
 དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ཞིག་གོ།

སྤང་དོན་ལ་མི་རྟོན་དེས་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ལྟེ་ བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་
 དགོངས་པ་མིན་ཡང་སྐབས་དེ་དང་དེའི་གདུལ་བྱའི་སློ་དང་འཚམ་པར་གསུངས་
 པ་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གཞོན་པ་འབབ་པ་རྣམས་ནི་གདུལ་བྱ་སྤང་བའི་
 ཆེད་དུ་གསུངས་པར་ཤེས་ནས། བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་
 དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུངས་པ་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གཞོན་པ་མི་

འབབ་པ་རྣམས་ནི་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་ཞིག་སྟེ། འདི་ནི་སྤྱིའི་དབང་
 དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཞིབ་ཏུ་ན་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོས་བྱང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་རྣམས་པར་བཞག་པ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་རྟོན་པ་གསུམ་པ་འདིའི་ཞིབ་ཆ་སོ་
 སོར་འབྱེད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དཔེར་ན། སེམས་ཅམ་པས་རྫོད་བྱེད་ཆོག་
 གྱི་ཇི་བཞེན་དུ་ཁས་སྐྱབ་དུ་རུང་མི་རུང་གི་སློབ་ནས་བྱང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་
 དང་། དབུ་མ་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བྱང་དོན་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ངེས་དོན་
 དུ་འདོད་པས་བྱང་ངེས་ཀྱི་མདོའི་ཁྱད་པར་བརྫོད་བྱའི་སློབ་ནས་འབྱེད་ཅིང་། ཚས་
 རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དེ་བཟླ་དབྱུང་ཇི་ཅམ་བྱས་ཀྱང་དེ་
 ལས་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་བྱང་དུ་མེད་པས་ངེས་དོན་དུ་འདོད་དོ།།

རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ནི། ངེས་དོན་འཚོལ་བའི་སྐབས་
 སུ་མིག་གི་ཤེས་པ་སོགས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་
 འཇུལ་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྤང་བ་ཅམ་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་བྱས་པར། དོན་
 ཀྱི་གནས་ལུགས་གཞིགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སམ་དེའི་རྣུང་རྣུང་
 པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ལ་ཡིད་རྟོན་པར་བྱེད་པའམ།
 ཡང་ན་ངེས་དོན་དེ་ཡང་གཉིས་སྤང་གི་སློབ་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་
 ལྟར་རིག་པ་དེ་ལ་གཙོ་བོར་མི་འཇིན་པར་གཉིས་སྤང་གི་སློབ་པ་ལོག་པའི་མཉམ་
 གཞག་གི་སློབ་གཞིགས་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ།།

དེ་དག་གྲང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱི་བྱང་ས་ལས།

ཡང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཉི་ཅག་པོ་བསྟན་པ་དང་། ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་
དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། རབ་ཏུ་ཤེས་ནས་གྲང་རིགས་པ་
ལ་ཉོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གནས་བརྟན་ནམ། ཤེས་པའི་གང་ཟག་གམ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཕམ། དག་འདུན་གྱིས་ཚོས་འདི་དག་བཤད་དོ་ཞེས་
གང་ཟག་ལ་ཉོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རིགས་པ་ལ་ཉོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་
མི་ཉོན་པ་དེ་ནི་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལས་མི་གཡོ་ཞིང་ཚོས་རྣམས་ལ་གཞན་གྱི་
ཟིང་མི་འཛོག་པ་ཡང་ཡིན་ནོ།།⁵

ཞེས་གང་ཟག་ལ་མི་ཉོན་ཚོས་ལ་ཉོན་ཚུལ་གསུངས། དེ་ཡང་སྤྲུག་བསྐྲུལ་གྱི་རྒྱ་ཅམ་
ཞེག་ལ་སྐྱང་བྱང་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ནག་པོ་བསྟན་པ་དང་། སྤྲུག་བསྐྲུལ་སྟོང་
བྱེད་གྱི་གཉེན་པོ་སྐྱེས་ཚུལ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཞེས་ཟེར་དོ།།

ཚིག་ལ་མི་ཉོན་དོན་ལ་ཉོན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “འདི་ལ་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་ཉི་དོན་འདོད་པའི་སྲིར་གཞན་ལས་ཚོས་ཉན་པར་བྱེད་གྱི། ཚིག་འབྲུ་ལེགས་
པར་སྦྱར་བར་འདོད་པའི་སྲིར་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དོན་འདོད་པའི་སྲིར་ཚོས་ཉན་གྱི།
ཚིག་འབྲུ་འདོད་པའི་སྲིར་མ་ཡིན་པས་ན། སལ་པའི་སྐད་གྱིས་ཚོས་སྟོན་ན་ཡང་
བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དོན་ལ་ཉོན་པ་ནི་གྲུས་པར་བྱས་ཏེ་ཉན་པར་བྱེད་དོ། །”⁶
ཞེས་གསུངས།

བྱང་དོན་ལ་མི་ཉོན་ངེས་དོན་ལ་ཉོན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཡང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཉི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དད་པ་ཞེན་ཅིང་

དགའ་བ་ཞེན་ཏེ། གསུང་ལ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མངོན་པར་དགའ་བ་དང་།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི། དང་བའི་
 དོན་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་ན་ཚོས་འདུལ་བ་འདི་
 ལས་མི་འཕྲོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་དང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་སྐོ་
 ལྷ་ཚོགས་ནས་ཞུགས་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ངེས་པས་ཐེ་ཚོམ་
 སྐྱེད་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །གལ་ཏེ་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་པའི་དོན་
 གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་ཡང་ངེས་པ་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་དེ་ཚོས་འདུལ་བ་
 འདི་ལས་འཕྲོགས་པར་འགྱུར་དོ། །”⁷ ཞེས་གསུངས།

རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
 ཡང་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྤྱིར་པོ་ལྟ་བ་ཡིན་
 གྱི། ཐོས་པ་དང་བསམས་པས་ཚོས་དང་དོན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅམ་ལ་
 བེ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་བསྐྱོམས་པའི་ཤེས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་
 བ་དེ་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམས་པས་དོན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཅམ་གྱིས་རྣམ་
 པར་ཤེས་པར་མི་རུས་པར་རིག་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་
 པའི་ཚོས་མཚོག་ཏུ་ཐབ་པ་དག་ཐོས་ན་ཡང་སྤོང་བར་མི་བྱེད་ཅིང་སྐྱུར་བ་
 མི་འདེབས་ཏེ།”⁸ ཞེས་གསུངས།

གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་པ་ན་དབྱེད་པ་པོ་ལ་མ་མཐའ་རུ་
 ཚང་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་ནི་རྟོན་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་ཡིན།

3) གཞུལ་བྱའི་གནས་གསུམ་དང་བསྐྱུན་ནས་དབྱུང་བ་ལ་
འཇུག་དགོས་ཚུལ།

ཡང་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་གཏུན་ལ་
འབེབས་བའི་ཚེ། དཔྱོད་བའི་སྐོ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། རྫོས་ཡུལ་འཇུག་བའི་ཆེ་སྐབས་
གྱི་གཞུལ་བྱ་དེའི་གནས་ཚུལ་དང་བསྐྱུན་བའི་སྐོ་ནས་འཇུག་དགོས་པར་གསུངས་
བ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་གཞུལ་བྱའི་ཆོས་རྣམས་འཇུག་བའི་ཆད་མའི་ངོ་བོ་དང་གངས་
སོགས་ལ་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནང་གསེས་གྱི་བཞེད་བ་
མི་འབྲ་བ་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱིར་རྫོས་ཡུལ་འཇུག་བའི་ཆེ་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་བྱེད་གྱི་
བརྒྱུད་ལམ་རིགས་མི་འབྲ་བ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་ནི་ནང་བའི་མཁས་པ་རྣམས་གྱི་
སྤྱི་སྟོལ་ལྟ་བུར་གནས།

དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། “དེ་ལྟར་འཐད་བའི་སྐྱབ་བའི་རིགས་བ་
དེ་ནི་མདོན་སུམ་གྱི་ཆད་མ་དང་། རྗེས་སུ་དབག་བའི་ཆད་མ་དང་། ཡིད་ཆེས་བའི་
ལུང་གི་ཆད་མས་མཚན་ཉིད་ལྡོ་བོ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་དག་བ་ཡིན་ནོ། །”⁹ ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་མིག་ཤེས་གྱིས་གཞུགས་མཐོང་བ་དང་། རྣ་ཤེས་གྱིས་སྐྱོ་སྐྱོས་བ་
སོགས་མཐོང་སྐྱོས་བྱུང་བའི་གསེང་ལུང་ལ་དངོས་སུ་འབྲེན་ཅུས་བའི་མདོན་སུམ་གྱི་
སྤྱིང་བའི་རིགས་གཅིག་དང་། ཡང་དངོས་སུ་སྤྱིང་བས་མ་གྲུབ་ནའང་། མདོན་སུམ་
གྱིས་གྲུབ་བའི་དོན་གཞིར་བྱས་ཏེ་རིགས་བས་ངེས་པ་འབྲེན་བ་དཔེར་ན། བ་རིའི་ལ་
ཅེར་དུ་བ་མཐོང་བའི་རྟགས་གྱིས་མེ་ཡོད་པར་དཔོག་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་སྐྱོབས་རྗེས་

དཔག་གི་རིགས་ཤིག་དང་། ཡང་གནས་སྐབས་དེར་མངོན་སུམ་གྱི་སྲོང་བ་དང་དེ་
 གཞིར་བྱས་པའི་རྗེས་དཔག་གང་གིས་ཀྱང་ངེས་པ་འདྲེན་མི་བྱས་ཀྱང་། ཡིད་ཆེས་
 སྐྱེ་འོས་པའི་མི་གཞན་ཞིག་གི་སྐྱེ་བརྗེད་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་འདྲེན་བ་སྟེ། དཔེར་
 བ། རང་གི་པ་མའི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་སྐྱེས་ཆེས་གང་ཡིན་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་
 བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བུའི་ངག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་སྟེ། དུལ་
 ལ་ངེས་པ་ཡང་དག་པ་འདྲེན་པའི་བརྟུན་ལམ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་དང་
 བོ། རྟགས་དང་ལུང་གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་
 མངོན་གྱུར་དང་། གཉིས་པ། མངོན་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་དངོས་སྟོབས་གྱི་རིགས་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་དཔག་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་ཅུང་ཟད་སྐོག་གྱུར་དང་། གསུམ་པ། སྲོང་བ་
 དང་དངོས་སྟོབས་གྱི་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དཔག་མི་བྱས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་
 གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངག་ལས་རྟོགས་བྱས་པའི་ཆོས་ལ་ཤིན་ཏུ་སྐོག་གྱུར་ཅེས་བྱ་
 སྟེ་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད།

མངོར་ན་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་མཁས་པའི་ལུགས་སོལ་ལ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་
 གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེ། བོང་དུ་སྐྱོས་པའི་ཚད་མའི་བརྟུན་ལམ་གསུམ་
 ལས། ལུང་ངམ་ངག་ཚད་མ་ལས་དངོས་སྟོབས་གྱི་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་
 དཔག་གཙོ་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་སྟོབས་གྱི་རྗེས་དཔག་ལས་
 མངོན་སུམ་གྱི་སྲོང་བའི་ཚད་མ་གཙོ་ཆེ་བར་གྱུར་པའི་བོ་རིམ་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པ་
 ཤེས་དགོས་སོ།།

༣) རིགས་པ་བཞིའི་སློབ་མཁན་དཔྱད་ཚུལ།

དབལ་ན་ལེ་རྒྱའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། དཔྱད་པའི་སློབ་གལ་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་དུ་རིགས་པ་བཞིར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་གང་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་ནས་ཚོས་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ནམ་ཚོས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་དེ་གཞིར་བྱས་ནས། རང་རང་གི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་གཤེས་དང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་པ་དང་། དེའི་སྟེང་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་རི་ལྟར་སྟོས་པ་སྟེ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་བ་དང་། ཆ་དང་ཆ་ཅན། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སོགས་སུ་འབྲེལ་བའི་སྟོས་པའི་གཤེས་ལུགས་རྣམས་བྱལ་ལ། རིགས་པ་དེ་གསུམ་གཞིར་བྱས་ཏེ་དབྱད་པ་བྱེད་སྐབས། འདི་ཡིན་པས་ན་འདི་ཡིན་དགོས། འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་ཡོད་དགོས། འདི་མ་ཡིན་པས་ན་འདི་མ་ཡིན་དགོས། འདི་མེད་པས་ན་འདི་ཡང་མེད་དགོས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཚིགས་བཞོད་དེ་བསྐྱབ་བུའི་དོན་རྣམས་བསྐྱབ་ཏུ་རུང་བས། ཚུལ་དེ་ལ་འཐད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡོད་པ་དེའི་སྟེང་ནས་ཚོས་རང་རང་གི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དང་། རང་བཞིན་དེའི་སྟེང་ནས་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་རི་ལྟར་སྟོས་ནས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྟོས་པའི་རྒྱ་མཚན་བཅས་རིགས་པ་བཞིར་འཛོག་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་གྲོས་ལུལ་འཇུག་པའི་ཐབས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །

༧) རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ།

རིགས་པ་བཞིའི་ནང་གི་སྟོན་པ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་
སྟོང་དོན། རྒྱ་འབྲས་དང་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་གྲུབ་གྱི་ཚུལ་འདི་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་
ལ་ཤིན་ཏུ་གཅིགས་ཆེན་པོར་འཛིན་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་སྟེ། རྒྱ་ཆེ་ས་སྟོང་
བརྒྱད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་བྱུང་རིམ་ནས། རྒྱ་ཆེ་ས་གནས་སྐབས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་བྱུང་
བ། དཔེར་ན། ལུས་དུས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་ཆར་བབས་པ་ལྟ་བུ་ཚུན་ཆད་རྒྱ་འབྲས་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ལམ་འདི་ཁོ་ནའི་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
ནང་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་
གིས་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་ནས། འཁོར་བར་འཁོར་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱེན་རྣམས་རིམ་
གྱིས་བརྒྱོག་སྟེ་ལེགས་པའི་མཚོག་ཐོབ་བའང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་འབྲེལ་གྱི་ལམ་
ནས་སྐྱབ་ཚུལ་སྐྱབ་ཅི། ལོ་རྒྱས་དང་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་ནས་བཤད་
ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ཚུལ་དེ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བུ་གྱི་བྱེད་ཆོས་གལ་ཆེན་
ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། རྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་སྣ་རྒྱ་སེར་འཕགས་པའི་བདེན་
པ་བཞི་ལས་བཅུ་མས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ན། འབྲས་བུ་སྐྱུག་བསྐྱུག་
དང་། དེའི་རྒྱ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་དང་། འབྲས་བུ་སྐྱུག་བསྐྱུག་
ལས་ཐོབ་པའི་ཞི་བའམ་འབོག་པ་དང་། དེ་འཐོབ་པའི་རྒྱ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཅས་
བདེ་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཆོན་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་སྟོན་པ་བདེན་པ་

བཞིའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་གསལ་བར་མཛད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་སྲུག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་
 འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ན། ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྐོ་ནས་
 གསུངས་པར་མ་ཟད། དེ་ཡང་ཡན་ལག་སྲ་མ་སྲ་མ་ལས་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་འབྲུང་བ་དང་།
 སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་འབྲུང་བ་སྲ་མ་སྲ་མ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། ཡང་སྲ་མ་སྲ་མ་འགགས་
 བས་སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་འགགས་པ་དང་། སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་འགགས་པ་སྲ་མ་སྲ་མ་འགགས་པ་ལ་
 རག་ལས་པ་བཅས་ལུགས་འབྲུང་དང་ལུགས་སྟོབས་གི་རིམ་བུ་གཉིས་ཀྱི་སྐོ་ནས་
 གསུངས་པས། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རྗེས་སུ་འགོ་སྟོན་གི་གནས་ལུགས་དེ་འེན་ཏུ་
 གསལ་བར་སྟོན་པར་མཛད།

སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱང་སྟོན་པས་རྒྱ་འབྲས་
 ཉེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་གཅིག་ཆེན་པོར་འཛིན་པས།

ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ལས་བྱུང་།།

དེ་རྒྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས།།

རྒྱ་ལ་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ།།

དགོ་སྟོང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་གསུངས།།³

ཞེས་པའི་ཉེན་འབྲེལ་སྤྱིང་པོའི་མདོའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི།¹⁰ གཙུག་ལག་ཁང་གི་

3 ལུང་འདིའི་འགྲུར་མི་འབྲ་བ་ཞིག་འཕགས་པ་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་མདོ་ལས། ཆོས་གང་
 རྒྱ་བྱུང་དེ་དག་གི། རྒྱ་དང་དེ་འགོག་གང་ཡིན་པའང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བཀའ་སྟུལ་ཉེ། །དགོ་
 སྟོང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་གསུངས། །ཞེས་འབྲུང་། རྗེ་དགོ་བཀའ། མདོ་སྟེ། ཆོ། ལོག། ༡༣༥ ལ། དཔེ་
 བསྟར་མ། དེ་ག། ༤༩ ལོག། ༣༤༩

སྒོ་དང་གདུང་མའི་སྟེང་དུ་འགོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོལ་ཆེས་སྲ་མོ་ཞིག་ནས་དར་བ།
དེང་གནའ་རྗེས་དང་གནའ་ཤུལ་རྟོག་ཞིབ་པའི་གྲུབ་དོན་ལས་གསལ་བར་རྟོགས་
བྱས་པ་ཞིག་གོ།

འོན་མཛད་ལས་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་འདི་རི་རྩར་གསུངས་ཤེ་ན། སྲ་
ཤུའི་རྒྱང་པའི་མདོ་ལས།

དེ་ལ་སྤྱི་རོལ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཞེ་
ན། འདི་རྩ་སྟེ། ས་བོན་ལས་སྲ་གྲ། སྲ་གྲ་ལས་འདབ་མ། འདབ་མ་ལས་
སྤོང་བྲ། སྤོང་བྲ་ལས་སྲ་བྲ། སྲ་བྲ་ལས་སྟིང་པོ། སྟིང་པོ་ལས་མེ་རྟོག་མེ་
རྟོག་ལས་འབྲས་བུའོ། །ས་བོན་མེད་ན་སྲ་གྲ་མི་འབྱུང་སྟེ། མེ་རྟོག་མེད་
ན་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ་། །ས་བོན་ཡོད་ན་སྲ་གྲ་མཛོན་པར་
འབྲུབ་པར་འབྱུང་རྟེ། དེ་བཞིན་དུ་མེ་རྟོག་ཡོད་ན་འབྲས་བུའི་བར་དུ་མཛོན་
པར་འབྲུབ་པར་འབྱུང་ངོ་། །¹¹ ཞེས་དང་།

ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “སྤྱི་རོལ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྟེན་དང་
འབྲེལ་བ་རི་རྩར་བལྟ་ཞེ་ན། ཁམས་དུག་འདུས་པའི་སྤྱིར་རྟེ། ཁམས་དུག་པོ་གང་
དག་འདུས་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། འདི་རྩ་སྟེ། ས་དང་། ཚུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། ཉམ་
མཁའ་དང་། དུས་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་འདུས་པ་ལས་སྤྱི་རོལ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
འབྱུང་བ་རྟེན་དང་འབྲེལ་བར་བལྟའོ། །”¹² ཞེས་སྤྱིའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་སྲ་གྲ་སྟེ་
བྲ་རྒྱ་དང་རྟེན་དང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།
“དེ་བཞིན་དུ་ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིར་འབྱུང་སྟེ།”¹³

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་འདུ་བྱེད་དང་སེམས་པ་སོགས་ཀྱང་
བྱིའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞིན་དུ་རྒྱ་དང་རྒྱེན་ལས་འབྲུང་བའི་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་
སོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་དེར་ཞིབ་དུ་བརྟགས་པའི་ཚེ་རྒྱ་
རྣམས། ༡ གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱེན་དང་། ༢ མི་རྟག་པའི་རྒྱེན་དང་། ༣ རུས་པའི་
རྒྱེན་གསུམ་དུ་འདུ་བར་གསུངས། རྒྱེན་གསུམ་གྱི་ཚུལ་འདི་སྣོད་བཅུད་བྱུང་རིམ་
དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་དེར་བཤད་པར་བུའོ།།

སྲིར་རྒྱ་ལ་ནང་གསེས་དངོས་རྒྱ་དང་བརྒྱད་རྒྱ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་།
ཉེར་ལེན་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ཡོད་ལ། རྒྱའི་རྣམ་དབྱེ་དེ་
དག་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་ཆེ་ངོ་བོ་
དང་། རྒྱ་འབྲས། བྱེད་ལས་སོགས་གནས་མང་སོ་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཤིན་
ཏུ་གནད་ཆེ་བའི་དོན་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་ལའང་ནང་གསེས་གཙོ་ཆེ་ཆུང་། དུས་ཀྱི་ཆ་
ནས་འབྲས་བུ་དང་ཉེ་རིང་། འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་
རྒྱའི་ཁྱད་པར་གང་དང་གང་གི་ལག་རྗེས་ཡིན་མིན་སོགས་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་འཆད།

མདོར་བསྡུས་ན། རང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལ། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་
ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདིག་རྟེན་བྱེད་པ་སོའི་སྒྲིའི་གཡོ་བ་སྣོན་དུ་སང་
བ་ལས་སྐྱབ་པའང་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། རྒྱ་རྟག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་བ་རིགས་
པ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་རིགས་མཐུན་པ་དགོས་པ་དང་། རྒྱའི་ཁྱད་
པར་སྣ་ཚོ་གསུམ་པ་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོ་གསུམ་པ་འབྲུང་བ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་

སྲོལ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འབྲང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་
 འབྲེལ་བའང་རང་ཆས་སུ་གྲུབ་པའི་གཤེས་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་དང་རྟེན་སྣ་ཚོགས་པ་
 ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སོགས་ནི། རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་པར་
 འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་འདི་ནི། བང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱ་
 བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་ཡིན་ལ། རྟེན་
 འབྲེལ་གྱི་དོན་དང་ལྟོས་པའི་དོན་ལ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ལྟོས་ཚུལ་ལས་སྐྱ་བ་ཆ་ཤས་ལ་
 ལྟོས་པ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ལྷ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་བཅས་དབུ་མ་པའི་གཞུང་
 དུ་བྱུང་བ་ནི་གཤམ་དུ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཐད་དུ་འཆད་དོ། །

༥) འགལ་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པས་དགག་སྐྱབ་བྱེད་ཚུལ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་
 བཞིའི་སྐྱབས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པའི་དུས་མི་མཉམ་པའི་ལྟོས་ཚུལ་དང་། ཆ་དང་
 ཆ་ཅན་དང་། ཚོགས་པ་དང་དེའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་སོགས་པན་ཚུན་
 དུས་མཉམ་པའི་ལྟོས་པ་སྟེ་ལྟོས་ཚུལ་གྱི་རིགས་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དེ་
 ལ་སྟོན་གྱི་རིགས་པ་སྐྱ་བའི་གཞུང་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་
 སྐད་འདོགས་པར་མཛད། འབྲེལ་བ་དེ་གཉིས་ལ་རིམ་བཤེན་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་
 བ་དང་། བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དང་པོས་རྒྱ་འབྲས་སུ་
 སྤྱི་བའི་འབྲེལ་བ་དང་། སྤྱི་མས་དུས་མཉམ་པའི་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟོན་ནོ། །

སྤྱི་མ་དེ་ལའང་ནང་གསེས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། བྱམ་པ་དང་བྱམ་
 པའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་ཚོགས་པ་དང་ཆེན་པོ་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་། ཡང་ལྷག་པ་
 ཤིང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ལྟ་བུ་བྱུ་བྱུ་བྱུ་བྱུ་བྱུ་བྱུ་བར་གྱི་འབྲེལ་པ། བྱམ་པ་
 དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་བྱུ་བྱུ་མཉམ་དོན་གཅིག་པའི་ཚོས་གྱི་བར་གྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་
 པའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་ནོ།།

བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཚོས་རྣམས་ནི་སྐྱ་དང་རྟོག་པའི་སྐོ་ནས་ཐ་དད་ཏུ་
 འབྱེད་པ་ལས་དོན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཐ་དད་ཏུ་འབྱེད་ཏུ་མེད། དེ་ཡང་བྱམ་རྟགས་གྱིས་
 སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱ་མི་རྟག་པ་དཔོག་རྒྱས་པ་
 འི། གཙོ་བོ་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལ་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་རང་
 ཆས་སུ་ཡོད་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་པས། འབྲེལ་བའི་ཚུལ་འདི་སྡོན་གྱི་འཕགས་
 ཡུལ་གྱི་རིགས་པ་སྐྱ་བ་རྣམས་གྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་རིགས་པའི་
 ལམ་ནས་ཞིབ་མོར་བརྟགས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཆེ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བའི་གནས་ཤིག་ཏུ་
 གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཚོས་རྣམས་ལ་ནང་པན་ཚུན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་
 རིགས་ཤིག་ཡོད་པ་ཙམ་ཏུ་མ་ཟད། ནང་པན་ཚུན་འགལ་བར་གྱུར་པའི་རིགས་ཤིག་
 གྱང་ཡོད་པ་ངེས་དགོས་པ་གཤམ་ཆེ། དཔེར་ན། བྱམ་པའི་རྟགས་གྱིས་མི་རྟག་པར་
 སྐྱབ་རྒྱས་པ་དེ་ཡང་། རྟག་མི་རྟག་པན་ཚུན་སྤངས་པའི་དངོས་འགལ་ཏུ་གནས་པ་
 དང་། རྟགས་དེའི་དགག་བྱའི་ཚོས་རྟག་པ་ལ་རྟགས་བྱས་པ་དེ་ཁྲིགས་པས། བྱམ་
 པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་བྱུ་བྱུ་བྱུ་བྱུ་བྱུ་བྱུ་བའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་

གཞི་གང་ཞིག་ལ་གང་རེ་ག་གི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་སོགས་མེད་པར་སྐྱབ་
 པ་ལ་གཞི་དེར་མེ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པ་ཉགས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། དེ་ལྟ་བུའི་གང་རེ་ག་
 གི་འབྲས་བུ་འགོག་ཏུ་ས་པ་ནི། དེའི་རྒྱ་གང་རེ་ག་དང་མེ་སྟོབས་ཆེན་གཉིས་ལྡན་ཅིག་
 མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་ཤེས་སོ། །སྐྱབ་བྱེད་འདི་རིགས་ལ་
 ཚད་མའི་གཞུང་དུ། འགལ་རྒྱ་དམིགས་པའི་ཉགས་ཞེས་བཤད་ལ། དེས་ན་གཞིའི་ལྟ་
 བ་གཏན་ལ་འབབས་པའི་སྐབས་སུ་སློབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སྐྱབ་
 དགོས་ཤིང་། དེའི་ཚེ་ཉགས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་འགལ་བ་དེས་བ་དང་། རྗེས་
 དཔག་གིས་སློ་འདོགས་ལ་གཞོན་པའི་ཚུལ་སོགས་འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་ཁོང་དུ་
 མ་ཚུད་ན་མི་རྟོགས་པས་དེ་དག་ཤེས་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །འགལ་འབྲེལ་
 གྱི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་གོང་དུ་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་བཞེད་སློལ་ནི་རིགས་བ་ཅུལ་འདོན་གྱི་ལུགས་
 ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་ཚོས་ཉིད་དང་། ལྟོས་པ། བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་དངོས་པོའི་
 གཤེས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྣམས་གཞིར་བྱས་ཏེ། འཐད་སྐྱབ་ཀྱི་རིགས་བ་ལ་བརྟེན་
 བས་སློབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་རྣམས་རྗེས་དཔག་གིས་དཔོག་དགོས་ཚུལ་དང་། དངོས་
 པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པས་ཇི་ཅམ་ཞིག་འགོག་ཏུ་ས་མི་ཏུས་ཀྱི་མཚམས་དོས་
 ཟེན་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། འདི་ལ་བསམས་ཏེ་ནང་པའི་རིགས་བ་སྐྱབ་རྣམས་
 ཀྱིས་རིགས་བ་དེས་ཡོད་པར་མ་བསྐྱབས་པ་དང་། མེད་པར་བསྐྱབས་པ་གཉིས་ཀྱི་
 ལྷན་པར་འབྲེད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚད་མ་དེས་དོན་དེ་མ་རྟེན་པ་དང་། དོན་དེ་མེད་

བར་རྗེད་པ་གཉིས། རིགས་པ་དེས་ཡིན་པར་མ་བསྐྱབས་པ་དང་། མིན་པར་བསྐྱབས་པ་གཉིས། ཚད་མ་དེས་ཡིན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་། དེས་མིན་པར་རྟོགས་པ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ལམ་ལྷ་མོའི་སྤྱི་རིས་འབྱེད་རྣམ་པའི་རྣམ་དབྱོད་བཟ་བའི་བཤད་པ་ཡིན་པར་གོ་རྒྱུས་སོ།།

༣ ཞང་བྱུང་བསྐྱུས་གྲུའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྐོར་མདོ་ཙམ་བཤད་པ།

སྤྱི་བཤད།

གོང་དུ་བཞོད་པའི་རིགས་པས་དགག་སྐྱབ་རི་ལྟར་བྱ་བའི་གནད་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་དཔལ་ལྷན་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམས་འགྲེལ་དེས་སོགས་སྤེ་བདུན་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱོ་རྟོག་ལུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གནད་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་དང་། གཞན་གྱི་འདོད་པ་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་སྤྱན་འབྱེན་ནམ་ཐལ་འགྲུང་སོགས་ཀྱི་གནད་རྣམས་གཞིར་བྱས་ཏེ། དེ་དག་ལས་དང་པོ་བས་རིགས་ལམ་ལ་སློ་སྐྱོང་ཚུལ་གྱི་ལམ་དུ་བསྐྱིགས་པའི་རིགས་ཚུལ་བསྐྱུས་གྲུར་གྲགས་པ་བོད་ཀྱི་རིགས་པ་སྐྱབ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་དར་ཡོད་པ་འདིར་ངོ་སྟོན་གྱི་ཚུལ་དུ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། དེ་ཡང་བསྐྱུས་གྲུར་གྲགས་

བའི་རིགས་ཚུལ་འདི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་བཀའ་གདམས་པའི་
 སློབ་དཔོན་ཚད་མ་རིག་པའི་གནས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་རིགས་པའི་དབང་ལྷན་སྐྱེ་བ་
 ཚོས་གྱི་སེང་གེས་གཞུང་ཚད་མ་བསྐྱུས་པ་ཡིད་གྱི་སྐྱུན་སེལ་ཅ་འབྲེལ་དང་། ཚད་
 མ་ཡིད་གྱི་སྐྱུན་སེལ་རྣམས་བརྩམས་ཏེ་བོད་རང་གི་ཚད་མའི་སློབ་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་
 པ་ཞིག་བཏོད་པ་ལས་བྱུང་།

སློབ་དཔོན་ལྷ་པའི་གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཚད་མ་རིག་པའི་བརྗོད་དོན་ཚད་
 མ་དང་གཞུང་གྲུ་ ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན། གཅིག་དང་ཟ་དད། སྤྱི་དང་གྲེ་གྲག རྩས་དང་
 ལྗོག་པ། འགལ་བ་དང་འབྲེལ་པ། རྒྱ་དང་འབྲས་གྲུ། མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་
 སོགས་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་བརྟུན་ཏེ་དེ་དག་དགག་བཞག་སློབ་གསུམ་གྱི་ལམ་ནས་
 གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་ཚད་མ་ཡིད་གྱི་སྐྱུན་སེལ་སོགས་ཀྱིས་
 ལས་དང་པོ་བས་སློབ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་སློ་ཉལ་གྱི་གཞུང་སོགས་ཀྱང་སྤེལ་བར་
 མཛད་པ་ལས་དེང་གི་དུས་སྤུའང་བོད་ཀྱི་སློབ་གཉེར་གྱི་བརྟེན་གནས་རྣམས་སྤྱི་དང་
 པོར་སློ་ཉལ་བསྐྱུས་གསུམ་ལ་སློབ་བར་མཛད་པའི་སློབ་རྒྱུན་མ་ཉམས་པར་གནས།

ལྷ་པའི་ཚད་མ་བསྐྱུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་བསྐྱུས་གྲུབ་གཞུང་འཕེལ་
 རིམ་གྱི་ཐོག་ནས་བསྐྱུས་གཞུང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཅི་རིགས་བྱུང་བ་ནི་ཚད་
 བསྐྱུས་དང་། བསྐྱུས་གཞུང་། བསྐྱུས་སློབ་། བསྐྱུས་གྲུ། བསྐྱུས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།
 ཚད་མ་བསྐྱུས་པའི་གཞུང་དུ་གསལ་བར་བཤད་པའི་གནད་རྣམས་བསྐྱུས་ཚན་བཙུ་
 བརྒྱུད་དུ་འདུས་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ། དེ་དག་སློབ་དུ་བཀོད་ན།

ཁ་དོག་དཀར་དམར་རྗེས་ཚེས་ལྡོག་ཚེས་གཉིས།།
 འགལ་དང་མི་འགལ་སྲི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས།།
 འབྲེལ་དང་མ་འབྲེལ་ཐ་དད་ཐ་མིན་གཉིས།།
 རྗེས་སྲུ་འགྲོ་ལྡོག་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས།།
 ལྷ་བཅོན་བར་བཅོན་སྲི་བཅོན་མཚན་མཚོན་གཉིས།།
 རྟགས་མང་བསལ་མང་དགག་པ་པར་ཚུར་གཉིས།།
 དངོས་འགལ་བརྒྱད་འགལ་བྱུང་མཉམ་རྣམ་པ་གཉིས།།
 ཡིན་གྱུར་མིན་གྱུར་ཡིན་ལོག་མིན་ལོག་གཉིས།།
 ཡོད་ཉོགས་མེད་ཉོགས་ཉོག་ཉོགས་དངོས་ཉོགས་གཉིས།།

ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དུས་ཕྱིས་བསྐྱུས་ཚན་གྱི་གངས་བཙུ་ཚུལ་ལ་ཉེར་གཅིག་
 དང་། ཉེར་ལྗ། ཉེར་བདུན་སོགས་གངས་མི་འདྲ་བ་འདྲེན་ཚུལ་ཡང་ཡོད་པ་ཞེས་
 དགོས་སོ།།

རིགས་ལམ་སྲོང་བའི་ཚུལ།

བསྐྱུས་ཚན་རྣམས་ལ། ༡ གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། ༢ རང་ལུགས་
 བཞག་པ། ༣ དེ་ལ་ཚོད་བ་སྲོང་བ་སྟེ་དགག་གཞན་སྲོང་གསུམ་གྱི་སློན་ལས་གཏན་
 ལ་པ་བ་བ་སྲི་འགྲོས་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་། ཚུལ་འདི་ནི་རིགས་པ་ལ་སློ་རྒྱས་པའི་
 ཐབས་ལམ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་དོན་གང་ཞིག་ལ་དབྱེད་པ་
 བྱེད་པའི་ཚེ། གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་བཞོད་ནས་དེ་

དག་འགོག་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་རྗེས་རང་ལུགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་བཤད་
 དགོས། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་སྲོལ་བཟོས་པ་རྒྱང་ཆེ་དེ་དག་ལ་ལན་འདེབས་པའི་སྲོལ་
 སྲོང་གི་བྱ་བར་འཇུག་དགོས་པ་བཅས་སོ། །དེ་ལྟར་དགག་བཞག་སྲོང་གསུམ་གྱི་
 སྒོ་ནས་དབྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་སྐབས་བབས་ཀྱི་གནད་དོན་གང་དང་གང་ཡིན་
 རུང་། དེ་དག་གི་གོ་དོན་དབྱིས་ཕྱིན་པ་ཤེས་ཀྱིས་བསམ། བསྐྱུས་གྲུའི་རིགས་ལམ་
 གྱི་ཚུལ་འདི་ནི་དབྱེད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེདོ། །

དེ་ཡང་བསྐྱུས་གྲུའི་རིགས་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ། དག་དོན་ལ་ཆ་ཤས་
 གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། ༡ ཉགས་དང་། ༢ གསལ་བ་དང་། ༣ ཚོད་གཞི་བཅས་གསུམ་
 དུ་ཕྱེ་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་དུ་སྲོར་བ་བཞོད་པའི་སྒོ་ནས་དགག་སྐྱབ་བྱས་པས།
 རྩ་ཚོལ་ཕྱི་ཚོལ་གཉིས་བར་གྱི་བའོ་སྟེང་དེ་དོན་གྱི་གནད་ལ་ཁེལ་བ་ཞིག་འོང་།

ཉགས་གསལ་ཚོད་གཞི་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མ་
 བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ལ་
 མཚོན་ན། སྐྱ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཚོད་གཞི་དང་། མ་བྱས་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་གསལ་
 བའམ་ཐལ་ཚོས། ཉག་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཉགས་ཡིན་ནོ། །ཚོད་གཞི་སྐྱ་གསལ་བ་
 མ་བྱས་པ་དང་ཚོགས་པ་སྟེ། སྐྱ་མ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དམ་བཅའ་
 དང་། ཉག་པ་ཡིན་ན་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དངོས་ཁྲུབ་
 ཡིན་ལ། གསལ་བ་མ་བྱས་པ་དེའི་ལོག་སྟོགས་བྱས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཚོས་
 ལོག་དང་། ཉགས་ཉག་པའི་ལོག་སྟོགས་མི་ཉག་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཉགས་ལོག་
 ཡིན་ཚུལ་སོགས་གཞན་ལ་རིགས་བསྒྲེདོ། །

རྟགས་གསལ་ཚོད་གཞི་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་གཏན་ཚིགས་རིག་
 བ་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་གཤམ་དུ་སློང་ཡུལ་ལ་འདུག་པའི་ཐབས་གྱི་སྐབས་སུ་ཅུང་
 ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དཔེར་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 ཞེས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱི་རྟགས་གསལ་ཚོད་གཞི་སོགས་རེ་ཅུ་མིག་ཏུ་བཀོད་ན།

ཚོས་ཅན།	གསལ་བ།	རྟགས།	དམ་བཅའ།	ཚོས་ལོག།	རྟགས་ལོག།
སྐྱ།	མ་བྱས་པ།	རྟག་པ།	སྐྱ་མ་བྱས་པ།	བྱས་པ།	མི་རྟག་པ།

རྟགས་གསལ་ལ་ལན་འདེབས་བ་ན། སྤྱིར་ཐལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ལན་
 ལ་ ༡ འདོད། ཅེས་བ་དང་། ༢ ཅའི་ཕྱིར་ཞེས་རྒྱ་མཚན་འདྲི་བའི་ཚུལ་གྱིས་རེ་ཞིག་
 མི་འདོད་པའི་ལན་འདེབས་བ་གཉིས་དང་། རྟགས་དང་འབྲེལ་བ་ལ་ ༣ རྟགས་མ་
 གྲུབ། ཅེས་བ་དང་། ༤ རྒྱབ་པ་མ་བྱུང་ངམ་མ་ངེས་ཞེས་བ་གཉིས་བཅས་བཞིར་
 གནས་ལ། དེའི་སྟེང་དུ་སྐབས་འགར་ཐལ་བ་སོགས་ལ་ ༥ ཐེ་ཚོམ་ཟ། ཞེས་པའི་
 ལན་དང་། བཀོད་པའི་རྟགས་དེ་ཐལ་ཚོས་དང་འགལ་བར་མཐོང་ན་ལན་ལ། ༦ རྒྱབ་
 བ་འགལ། ཞེས་ཀྱང་སྐྱ་དགོས་པས་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལ་གཙོ་བོ་དུག་ཏུ་ངེས་སོ།།

དེ་དག་ལས། འདོད་ཅེས་བ་ནི། ཚོས་ཅན་དེ་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་
 པར་འདོད་ཅེས་བ་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་ལན་འདེབས་བ་ལྟ་བུ།

ཅིའི་སྲིད། ཞེས་པ་ནི། བཀོད་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་
 བསལ་བ་འབབ་ཅིང་། རང་གིས་ཀྱང་ཁས་མ་སྒྲུབ་ན། དེ་ཞིག་རྒྱ་མཚོན་འདྲི་
 བའི་ཚུལ་དུ་ཅིའི་སྲིད་ཞེས་སྒྲ་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
 ཞེས་བཀོད་པ་ལ། སྐྱ་ཉག་པ་ཡིན་པ་ཅིའི་སྲིད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟགས་མ་གྲུབ། ཅེས་པ་ནི། ཚོས་ཅན་དེ་རྟགས་དེ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་
 དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
 བམ་མཁའའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། སྐྱ་བམ་མཁའའི་ཡོན་ཏན་
 ཡིན་པར་རྟགས་མ་གྲུབ། ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ།

བྱབ་པ་མ་གྲུབ། ཞེས་པ་ནི། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་དགོས་
 པའི་བྱབ་པ་མེད་ཅེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
 །ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། །ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་པས་མ་
 བྱབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ།

གལ་ཏེ། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཁས་ལེན་ན་
 འགལ་བྱུང་གི་ལན་འདེབས་ཏེ། དཔེར་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
 མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། མཉན་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་
 བྱབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ།

ཡང་ཚོད་གཞི་དེའི་སྐྱོད་དུ་གསལ་བ་དེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་
 ལན་འདེབས་པ་ནི། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཚོས་ཅན། །ཤ་ཟ་ཡོད་པར་ཐལ།
 ཞེས་བཀོད་པའི་ཐལ་བ་ལ། གསལ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རྟགས་གསལ་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ།

༡ འདོད།	ཚོས་ཅན་དེ་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་དོན།
༢ ཅིའི་སྲིད།	རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེས་རེ་ཞིག་འདྲི་བའི་ཚིག་ཡིན།
༣ རྟགས་མ་གྲུབ།	ཚོས་ཅན་དེ་རྟགས་དེ་ཡིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་དོན།
༤ རྩལ་བ་མ་བྱུང།	རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པས་མ་རྩལ་བའི་དོན།
༥ འགལ་བྱུང།	རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་རྩལ་བའི་དོན།
༦ མེ་ཚོམ་ཟ།	དམ་བཅའ་དང་རྟགས་སོགས་ལ་མེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དོན།

སྟོན་གྱི་འབགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་མི་དྲི་བའི་ལན་ལ་སྦྱིར། ༡
 མགོ་གཅིག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། ༢ རྣམ་པར་སྤྲེ་སྤྲེ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། ༣ དྲིས་
 བས་ལུང་བསྟན་པ་དང་། ༤ གཞག་པར་ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ལན་བཅས་བཞི་
 བེ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མགོ་གཅིག་དང་མི་རྣམ་སྤྲེ་དང་། །དྲི་དང་གཞག་པར་ལུང་བསྟན་པ།¹⁴
 ཞེས་གསུངས། དེ་དག་དཔེར་བཛོད་ན། ༡ གཞུགས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་
 བམ་ཞེས་འདྲི་བ་ན། ཡིན་ཞེས་མགོ་གཅིག་ཏུ་ལན་འདེབས་པ་དང་།

༢ མི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་གཞུགས་ཡིན་ནམ་ཞེས་འདྲི་བ་ན། མོགས་རེག་
 ཅན་རྣམས་གཞུགས་ཡིན་གྱི་སྲོང་ཚོར་ཅན་རྣམས་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་རྣམ་པར་སྤྲེ་སྤྲེ་
 ལན་འདེབས་པ་དང་།

༣ ཤིང་འདི་རིང་པོ་ཡིན་ནམ་ལུང་བ་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་ན། གང་ལ་སྟོས་
 ཉེ་འདྲི་ཞེས་དྲིས་ནས་ལན་འདེབས་པ་སྟེ། གལ་ཉེ་དེ་ལས་ལུང་བ་རྣམས་ལ་སྟོས་

ཉེའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི་རིང་བ་ཡིན་ཞེས་དང་། འོན་ཏེ་དེ་ལས་རིང་བ་རྣམས་ལ་སྟོམ་
 ཉེའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི་སྤང་བ་ཡིན་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། ར ཡང་སྐབས་རེར་
 རྗེ་བ་འགའ་ཞེག་ལ་དགག་བྱ་དང་དགོས་པའི་དབང་གིས་གནས་སྐབས་ལན་མི་
 འདེབས་པ་ལྟ་བུའི་གཞག་པའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་རྣམས་ཡོད་པར་གསུངས་སོ།།

བསྐྱུས་བྱའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྐོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་མཐའ་གཅོད་པའི་
 ཐབས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞེག་ནི་སྤྱ་གསུམ་སྤྱ་བཞིར་གྲགས་པའི་ཚུལ་དེ་ཡིན་ལ།
 སྤྱ་གསུམ་སྤྱ་བཞི་ཞེས་པའི་ནང་། ༡ སྤྱ་གསུམ་དང་། ༢ སྤྱ་བཞི། ༣ འགལ་བ།
 ༤ དོན་གཅིག་བཅས་བཞི་ཡོད། སྤྱ་གསུམ་སྤྱ་བཞིའི་ཚུལ་དེ་ནི་ཚོས་གཉིས་གྱི་
 བར་བྱད་པར་གང་ཡོད་མེན་མཐའ་གཅོད་པའི་ཐབས་སྐབས་བདེ་ལ་མད་དུ་བྱུང་བ་
 ཞེག་སྟེ། དཔེར་ན། མི་དང་བོད་མི་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱ་གསུམ་ཡོད་དེ། ༡ བོད་སྤྱག་གཉིས་
 ཀ་ཡིན་པའི་སྤྱ་དང་། ༢ བོད་མི་ཡིན་ན་མི་ཡིན་པས་བྲབ་མོད། མི་ཡིན་ན་བོད་མི་
 ཡིན་པས་མ་བྲབ་པས། མི་ཡིན་ལ་བོད་མི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱ་ནི་རྒྱ་གར་བ་ལྟ་བུ། ༣
 གལ་གཤམ་སྤྱ་བཞིས་ཀ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱ་ཡིན་ནོ།།

ཤིང་བཟོ་བ་དང་། བོད་མི་གཉིས་སྤྱ་བུ་ལ་སྤྱ་བཞི་ཡོད་དེ། ༡ བོད་པའི་ཤིང་
 བཟོ་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྤྱ། ༢ རྒྱ་གར་ཤིང་བཟོ་བ་དེ་དང་བོ་ཡིན་ལ་གཉིས་
 པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱ། ༣ བོད་སྤྱག་བྱིས་པ་དེ་གཉིས་པ་ཡིན་ལ་དང་བོ་མ་ཡིན་པའི་
 སྤྱ། ༤ གལ་གཤམ་སྤྱ་བཞིས་ཀ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་སྤྱ་ཡིན་ནོ།།

འགལ་བ་ནི། ཉ་དང་བ་ལང་གཉིས་སྤྱ་བུ་དང་། དཀར་པོ་དང་དམར་པོ་
 གཉིས་སྤྱ་བུ་དང་། ཉག་མི་ཉག་གཉིས་སྤྱ་བུ་ཐ་དད་ཅིང་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་

ཚོས་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་དཔེ་མཚོན་གཅིག་
ཀྱང་འདྲིན་ཏུ་མེད་པའི་སྲིད་རྒྱ།

དོན་གཅིག་ཅེས་པ་ནི། ཚོས་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ཙམ་དུ་
མ་ཟད་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་རིགས་དཔེར་ན། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་
ལྟ་བུ་དང་། མེ་དང་ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །བསྐྱས་ལྔའི་གཞུང་དུ་
དོན་གཅིག་ལ་ཁྱབ་པ་སློབ་རྒྱུ་ཚང་བ་ཞིག་དགོས་པར་བཤད་དེ། ཕན་ཚུན་གཅིག་
ཡིན་ན་ཅིག་ཤོས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས། ཕན་ཚུན་གཅིག་མ་
ཡིན་ན་ཅིག་ཤོས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་མིན་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས། ཕན་ཚུན་གཅིག་
ཡོད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཡོད་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས། ཕན་ཚུན་གཅིག་མེད་
ན་ཅིག་ཤོས་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་མེད་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས་བཙས་སོ། །

ལྷ་གསུམ་ལྷ་བཞི་འགལ་བ་དོན་གཅིག

<p>ལྷ་གསུམ། དཀར་པོ་དང་རས་དཀར་པོའི་ཁ་དོག</p>	<p>༡ རྒྱ་གར་གྱི་རས་དཀར་པོའི་ཁ་དོག ༢ གངས་རི་ དཀར་པོའི་ཁ་དོག ༣ རས་དམར་པོའི་ཁ་དོག</p>
<p>ལྷ་བཞི། རས་གྱི་ཁ་དོག་དང་དཀར་པོ།</p>	<p>༡ རས་དཀར་པོའི་ཁ་དོག ༢ རས་དམར་པོའི་ཁ་དོག ༣ གངས་རི་དཀར་པོའི་ཁ་དོག ༤ ས་ནག་པོའི་ཁ་ དོག</p>
<p>འགལ་བ། དཀར་པོ་དང་ནག་པོ།</p>	<p>དཀར་པོ་དང་ནག་པོ་གཉིས་ཐ་དད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀ་ ཡིན་པ་མེད་པའོ།</p>
<p>དོན་གཅིག ཁ་དོག་དང་མདོག་ཏུ་རྒྱུང་བ།</p>	<p>ཁ་དོག་དང་མདོག་ཏུ་རྒྱུང་བ་གཉིས་མིང་སོ་སོ་བ་མ་ གཏོགས་དོན་ལ་གཅིག་པ་ཡིན་ནོ།</p>

མདོར་ན་བོད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་སྣ་བ་ཚོས་ཀྱི་སེམས་སློབ་གསར་དུ་བཏོད་
 པའི་བསྐྱུས་གྲུབ་རི་རིགས་ལམ་དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་འཇུག་པའི་རིགས་པའི་སློ་མོ་
 ཡངས་པོར་འབྱེད་པའི་ཐབས་མཚོན་ཏུ་སྤྱད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། སློབ་རྒྱུན་གྱི་རིག་
 པའི་གནས་ཅམ་དུ་མ་ཟད། དང་རབས་ཀྱི་རིག་པའི་གནས་གཞན་ལའང་¹⁵སྤྱར་དུ་
 རུང་བའི་རིགས་ཚུལ་མདུན་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས། འདིར་ངོ་སློད་ཅམ་བཞོད་པ་
 ཡིན་ལ། ཞིབ་ཏུ་སྐྱོང་འདོད་པ་རྣམས་བསྐྱུས་གྲུབ་གཞུང་ཉིད་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ།།⁴

4 ཡོང་ས་མཚོན་གྱི་ནང་ཚོས་ངོ་སློད་བྱུག་དེ་བ་གསུམ་པའི་ནང་། “རྟགས་གསལ་གཏོང་བའི་
 རིགས་ལམ་ནི། རྫོགས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་ལོང་ནས་ལོང་དུ་སྐྱེལ་ཞིང་། རིག་པ་སྤྱར་པོ་ཡོང་བའི་ཐབས་
 ལམ་ཞིག་ཡིན། ཤེས་བྱའི་སྤེ་ཚན་གང་དང་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དེ་དག་མཐའ་ཚོད་པ་ཤེས་རྒྱ་དང་།
 རང་གི་བསམ་སློབ་གྲུབ་ཤོད་དུ་འགོ་བ་བཅས་ལ་བྱུང་བར་ཆེན་པོ་ཡོད། དེས་ན་རིགས་ལམ་གྱི་ཐོག་
 རས་འདི་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡིན་ན་འདི་ཡིན་དགོས་ཞེས་པའི་སྤྱ་གསུམ་སྤྱ་བཞི་
 དང་འགལ་བ་དོན་གཅིག་གི་སྐྱོར་རྣམས་སློབ་ཚན་ཚང་མའི་ནང་འགོ་སྐབ་པ་ཞིག་ཡོང་བའོ། དེ་ལྟར་
 བྱུང་ན་སློབ་ཚན་དེ་ཞིབ་ཚགས་ཤེས་རྒྱ་སོགས་ལ་བྱུང་བར་ཆེན་པོ་ཡོད།” ཅེས་བཀའ་སླུལ།

སྐབས་གཉིས་པ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་

༡ གཏུན་ལ་དབབ་བྱ་གཞིའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཏགས་པ།

དེ་ལ་སློབ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏུན་ལ་འབབས་པའི་ཆེ་གཞུང་གི་སྤྱི་སློབ་སྣ་ཚོགས་མཛད་པ་རྣམས་ལ། སྐབས་སུ་བབ་པའི་བརྗོད་བྱ་དེ་ཉིད་གཞུང་སློབ་པ་པོའི་སློབ་འཆར་ཚུལ་གྱི་ཐབས་ལམ་མི་འདྲ་བའི་བྱང་ཚུགས་སུ་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་སྣང་ལ། འདིར་ནི་འཆད་ཚུལ་དེ་དག་གི་ལེགས་པའི་ཆ་བླངས་པའི་སློབ་ནས་དེད་དུས་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སློབ་འཆར་བདེ་བའི་བྱང་ཚུགས་གཙོ་བོར་འདོན་བྱས་ནས། ༡ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ ༢ ཡུལ་ཅན་སློབ་པའི་རྣམ་གཞག་ ༣ སློབ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ སློབ་ཡུལ་འཇུག་པའི་ཐབས། ༥ ཡུལ་འཇུག་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་ཙ་ཙ་བའི་སྡེ་ཚོན་ལྟར་བྱེ་སྟེ་བཏགས་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་ཡུལ་དངོས་པོ་སོ་སོའི་རང་བཞིན། ཤེས་བྱེད་སློབ་པའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་སློབ་ཚོར་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་རོ་སོ་དང་དབྱེ་བ། སློབ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་དུ་སེལ་བ་དང་སྐྱབ་པ་གང་གི་སློབ་ནས་འཇུག་མིན་དང་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས། སློབ་ཡུལ་འཇུག་པའི་ཐབས་བཏགས་པར་སུན་འབྲིན་དང་སྐྱབ་པའག་གཏུན་ཚིགས་ཀྱི་སློབ་དང་ཞར་བྱུང་སློབ་སློབ་པའི་རིམ་པ། ཡུལ་འཇུག་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་ཏུ་སྤྱི་ནང་གི་ཤུབ་མཐའ་སྐྱབས་པས་གང་ཟག་ངོས་འཛིན་ཚུལ་རྣམས་འཆད་དོ།།

དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་ཡོད་མེད་ནི་སློབ་ཚད་
 མ་ཞིག་གིས་གྲུབ་ན་ཡོད་པ་དང་། དེས་མ་གྲུབ་ན་མེད་པར་འཛོག་དགོས། དཔེར་
 བ། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཡོད་པ་དང་། རི་བོང་གི་རྩ་ལྟ་བུ་ཚད་མས་མ་
 གྲུབ་པས་མེད་པར་འཛོག་པ་བཞིན་ལོ། །དེས་ན་དཔལ་ཚོས་གྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་
 རྣམ་འགྲེལ་དུ།¹

དེ་ལ་དམིགས་རུང་རྣམས་གྱི་ནི། །ཡོད་པར་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མིན།⁵
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་འཛོག་ ཡོད་པ་དང་།
 གཞི་གྲུབ། ཡུལ། ཤེས་བྱ། གཞལ་བྱ། ཚོས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། ཚད་མས་
 གྲུབ་པ། གཞི་གྲུབ་གྱི་ངོ་བོ། སློབ་རིག་པར་བྱ་བ། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ། སློབ་ཡུལ་དུ་བྱ་
 རུང་བ། ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། གཞལ་བྱའི་ངོ་བོ། རང་གི་
 ངོ་བོ་འཛིན་བ། ཚོས་གྱི་ངོ་བོར་འཛོག་

ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་
 སོགས་ནང་པའི་གཞུང་གི་སྐབས་སོ་སོར་ངོ་བོ་དང་། བྱད་པར། དགོས་པ། རིགས་
 སོགས་གྱི་སློབ་ནས་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་སྟེ་བྱེད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་ཅིང་།
 རིགས་སོ་སོར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ན། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་བྱས་ཤིང་འགྱུར་ལྷོག་

5 སྐབས་འགར་ཚད་མའི་གཞུང་གི་ཚིག་ཐེན་དུ། དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་བཞག་པའང་འོང་
 ལྟེ། དཔེར་བ། རྣམ་འགྲེལ་དུ། “འཛོག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་བཞིན། །” ཞེས་ཡོད་པ་སྐྱེ་འཛོག་
 པར་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་སུ་བཞོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚོད་རིགས་སུ། “ཡོད་པ་ཉིད་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་
 དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ཡིན་ལ།” ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུ། དེ་དག་ནི་དོན་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པའི་དོན་ལ་
 དགོངས་པར་ཤེས་དགོས།

ཡོད་པའི་རིགས་ཤིག་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པ་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པའི་
 རིགས་བཅས་གཉིས་སུ་སྤྲེལ་ཞིང་། དེའི་དང་པོ་རྣམས་མི་རྟག་པའམ་འདུས་བྱས་ཀྱི་
 ཚོས་དང་། གཉིས་པ་རྣམས་རྟག་པའམ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་སུ་འཛོག་ལ། དེ་
 ཡང་རིགས་དང་པོར་གཏོགས་པ་རྣམས་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་
 པས་དངོས་པོ་དང་། རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པས་བྱས་པ། རྒྱ་རྒྱུན་རྣམས་འདུས་
 ཤིང་སྤང་ནས་བྱས་པས་འདུས་བྱས། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་པའི་བདག་
 ཉིད་ཅན་དུ་གྱུར་པས་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ། བྱས་པ། འདུས་
 བྱས། མི་རྟག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་དོན་བྱེད་བྱས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་དང་། སྐྱེས་
 པ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་རུང་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་།
 སྐད་ཅིག་མ་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ།།

འདུས་བྱས་མི་རྟག་པའི་ཚོས་ལའང་ནང་གསེས་གྱིས་བྱེ་ན། ༡ མིག་གིས་
 མཐོང་རྒྱ་དང་ལག་པས་རེག་རྒྱ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་ཐོགས་རེག་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན་
 ཀྱི་རིགས་དང་། ༢ གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནང་སྐྱོང་བ་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
 པའི་ཤེས་པའི་རིགས། ༣ ཡང་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཡང་། དེ་
 གཉིས་གང་རུང་གི་ཆ་ལ་བཏགས་པ། དཔེར་ན། དུས་ལྟ་བུའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་
 ཀྱི་རིགས་བཅས་གསུམ་དུ་འཛོག་པ་ནི། སྔོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་
 སྐྱོལ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད།

གཉིས་པ་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པ་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པའི་རིགས་
 རྣམས་ལ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་མི་བྱེད་པས་དངོས་མེད་དང་། རང་གི་

ལྷ་ལྷོན་ལས་མ་སྐྱེས་པས་མ་བྱས་པ། སྐྱེ་ལགག་གནས་གསུམ་མི་རུང་བས་འདུས་
 མ་བྱས། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཚོས་ཡིན་པས་ཉག་པ་སོགས་
 ལུ་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་མཛད། དེ་ལྟར་ན། དངོས་མེད་ཀྱི་ཚོས། མ་བྱས་པའི་ཚོས།
 འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས། ཉག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་དོན་གྲེད་རུས་སྟོང་དངོས་མེད་
 ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་མ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་། སྐྱེ་ལགག་གནས་གསུམ་མི་རུང་
 བ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ཚོས་དང་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་
 ཉག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། ། ཉག་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ཉག་པ་དང་། དེས་
 འགའ་བའི་ཉག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དུས་
 གཏན་དུ་གནས་པའི་ཉག་པ་ཡིན་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ཉག་པ་དང་། ལུ་
 པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལུ་ལུ་པ་ཡོད་པའི་ཆེ་ཡོད་ཅིང་། དེ་མེད་པའི་ཆེ་མེད་པས།
 སྐབས་ལྟེ་མེད་ལ་སྐབས་ལྟེ་ཡོད་པས་དེས་འགའ་བའི་ཉག་པར་འཛོག་གོ།

༡ གཞུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ།

གཞུགས་ཅན་རགས་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་སོགས་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
 ལས་འཛོག་དགོས་ལ། སྐྱུར་ནང་པའི་གཞུང་མང་པོར་གཞུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འམ་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་སྟོན་པ་ན། གཞུགས་སུ་རུང་བ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན།
 སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

གཞུགས་ནི་གཞུགས་རུང་མཚན་ཉིད་ཅན།² ཞེས་སོ།།

གཞུགས་སུ་རུང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་

འགྲེལ་ལས། “གཟུགས་སུ་རུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཞོན་པར་བྱར་རུང་ཞེས་བྱ་བའི་
 མ་ཚིག་སྟེ།”³ ཞེས་གསུངས་ལ། གཞོན་པ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་། དཔེར་ན། མེ་ཉོག་གི་
 འདབ་མ་གསར་བ་ཞིག་ལ་ལག་བསྐྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་ལག་བསྐྱེད་པའི་གཞི་
 ལ་རྙིང་པའི་རྣམ་པ་ནག་པོ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། གཞོན་པ་བྱེད་པའི་དོན་འགྲུར་
 བ་སྐྱེད་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “གཟུགས་ཀྱི་གཞོན་པ་གང་ཞེ་ན། ཡོངས་
 སུ་འགྲུར་བ་བསྐྱེད་པའོ། །”⁴ ཞེས་གསུངས།

དེའི་གོ་དོན་ནི། གཟུགས་ཅན་ནང་པན་ཚུན་སྤང་བ་ལས་སྤྲོ་མ་དང་སྤྲི་མ་རྣམས་
 པར་འགྲུར་བ་མི་འདྲ་བ་སྐྱེད་པས་གཞོན་པ་བྱར་རུང་བ་ཞེས་ཟེད།

དེ་ལྟར་མཛོན་པ་མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞོན་པ་
 བྱར་རུང་བ་གཟུགས་སུ་རུང་བའི་དོན་དུ་བཞག་པ་ལ། རྫོན་སྤོང་མཛོད་པའི་སྐབས་
 སུ་དོགས་པ་གསུམ་བཞོན་ནས་ལན་འདེབས་པར་མཛོད་དེ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་
 སུ་རུང་བའི་དོན་གཞོན་པ་བྱར་རུང་ལ་བྱེད་ན། རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་གཟུགས་མ་ཡིན་
 པར་འགྲུར་ཉེ། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞོན་པ་བྱར་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་
 ལ། དེའི་ལན་དུ། རྩལ་སྤྲོ་རབ་གཅིག་ཤུར་གནས་པ་ལ་གཞོན་པ་བྱར་མི་རུས་ཀྱང་
 རྩལ་སྤྲོ་རབ་གཞན་དང་ཚོགས་ན་གཞོན་པ་བྱར་རུང་བའི་སྤྱིར་ཞེས་ལན་མཛོད།

རྫོན་སྤོང་གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་འདས་པའི་གཟུགས་དང་མ་འོངས་པའི་
 གཟུགས་གཉིས་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་ཉེ། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་
 གཞོན་པ་བྱར་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལ། ལན་དུ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་གཟུགས་
 གཉིས་ཀྱང་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཟེན་པ་དང་། ཡོད་པར་འགྲུར་བ་དང་། ད་ལྟའི་

གཟུགས་དང་རིགས་མཐུན་པས་གཟུགས་སུ་འཛོག་སྟེ། དཔེར་ན། ཉགས་
 ཚལ་ལྟ་བུ་ཤིང་འགའ་ཞིག་བྱང་ཤིང་གི་རིགས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱང་
 ཤིང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ཞེས་གསུངས།

སྐྱོན་སྐྱོང་གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གཟུགས་མ་
 ཡིན་པར་འགྲུར་ཏེ། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞོན་པ་བྱུང་བུང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱིར་
 ཞེས་པ་ལ། ལན་དུ། དེའི་ཉེན་རིག་བྱེད་གཟུགས་སུ་ཡོད་པས་གཟུགས་སུ་བཞག་
 སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་སྐྱོན་པ་གཡོས་པ་ན་དེའི་གྲིབ་མ་གཡོ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་སྐྱོན་
 སྐྱོང་མཛད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

འོ་ན་ནི་རྒྱལ་མ་རབ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་ཏེ། གཟུགས་སུ་མེད་པའི་
 སྐྱིར་རོ། །རྒྱལ་མ་རབ་ཀྱི་གཟུགས་གཅིག་བྱ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་
 པ་ཉིད་དོ། །འདུས་པ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་ནི་གཟུགས་སུ་བྱུང་བ་ཉིད་དོ། །འོ་
 ན་ནི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་རོ། །དེ་ཡང་
 གཟུགས་སུ་ཡོད་ཟིན་པ་དང་། གཟུགས་སུ་ཡོད་པར་འགྲུར་བ་དང་། དེ་
 དང་རིགས་མཐུན་པའི་སྐྱིར་གཟུགས་ཡིན་ཏེ་བྱང་ཤིང་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་
 ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་རོ། །དེ་ཡང་
 རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་སྐྱིར་གཟུགས་སུ་ཡོད་པར་
 འགྲུར་ཏེ། ཤིང་སྐྱོན་པ་གཡོས་པས་གྲིབ་མ་གཡོ་བ་བཞིན་ནོ། །⁵ཞེས་སོ། །

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གྱིས་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་རོ་བོ་
 འཛོག་པ་ན། གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་འང་ནང་གསེས་

གཟུགས་སུ་ཡོད་ཚུལ་རིགས་གཉིས་ཏེ། རོགས་རེག་ཅན་གྱིས་བྱང་བར་དུ་བྱས་
བས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་རིགས་གཅིག་དང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདི་དང་འདི་
ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཡུལ་ཆ་དང་བཅས་པར་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཟ་བར་འཛིན་པས་གཟུགས་
སུ་ཡོད་པའི་རིགས་ཤིག་བཅས་གཉིས་གསུངས། དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བརྟམ་ལས།

གཟུགས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་ནས་བ་གཉིས་
གྱིས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། རེག་བས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་
དང་། ཡུལ་དབྱེད་བས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའོ། །རེག་བས་གཟུགས་སུ་ཡོད་
པ་གང་ཞེ་ན། ལག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་བས་རེག་ན་གཟུགས་སུ་བྱང་བ་དང་།
བོང་བའི་འདུས་ཏེ་རེག་བ་དང་། དབྱུག་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་བ་དང་། མཚོན་
ཆའི་འདུས་ཏེ་རེག་བ་དང་། གང་བ་དང་། ཆ་བ་དང་། བཤེས་བ་དང་། རྫོམ་
བ་དང་། རླང་བུ་དང་། །ལ་རླང་དང་། རླང་དང་། ཉི་མ་དང་། སྤྲིག་སྤྲུལ་གྱི་
འདུས་ཏེ་རེག་བས་རེག་ན་གཟུགས་སུ་བྱང་བའོ། །⁶ ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “ཡུལ་དབྱེད་བས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། གང་
ཡུལ་ལ་གཟུགས་འདི་དང་འདིའོ། །གཟུགས་འདི་ལྟ་བུ་དང་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་མཉམ་
བར་གཞག་པའམ། མཉམ་བར་མ་བཞག་པའི་ཡིད་རྟོག་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་
བས་བཟ་བར་འཛིན་པའོ། །”⁷ ཞེས་གསུངས།

འདིར་ཀུན་བརྟམ་སུ་མཉམ་བར་བཞག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མི་སྤྲུག་
པ་རྫོམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟ་བུ་མཉམ་བར་བཞག་པའི་སེམས་དང་། མཉམ་བར་
མ་བཞག་པའི་སྣོ་ནི་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་

ཡིད་སློང་ཉོག་པ་སྟེ་སྤྱི་ཚོལ་ཡུལ་ལ་འསྐོ་བའི་ཉོག་པ་རྣམས་ལ་བྱ་སྟེ། བོང་དུ་བྲངས་
 པའི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་བའི་ཚེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་གྱིས་
 ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་
 ལས། “གང་ཡུལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོགས་ལོ། །འདི་དང་འདོམ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དུས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དང་འབྲ་བའི་གཞུགས་
 བརྟན་ནོ། །འདི་ལྟ་བུ་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་བྲེ་བྲག་
 ལོ། །བཟང་བར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པའོ། །”⁸ ཞེས་འབྲུང་ངོ་།

བོང་དུ་བྲངས་པའི་ནང་པའི་མངོན་པ་བའི་སློབ་དཔོན་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་
 གཞུང་དུ་གཞུགས་སུ་རུང་བའམ་གཞུགས་སུ་ཡོད་པའི་དོན་འཛོག་ཚུལ་ལ་ཅུང་བྲང་
 མི་འབྲ་བའི་ཁྱད་པར་བྱུང་མོད། སྤྱིར་གཞུགས་ལ་ནང་གསེས་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
 གྱུར་པའི་གཞུགས་དང་། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་གཉིས་ཡོད་
 པར་བཞེད་པ་ལ་དགོངས་པ་མཐུན། དེའི་དང་པོ་ནི། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་།
 སྤྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཐོགས་རེག་ཅན་ཀྱི་གཞུགས་སོགས་དོན་ལྡན་ལྟ་བུ། གཉིས་
 པ་ལ་ཐོགས་བཅས་ཡིན་པ་དང་། ཐོགས་མེད་ཡིན་པ་བཅས་རེགས་གཉིས་ལས་
 དང་པོ་ནི། ལང་གི་གཞུགས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྡན་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཚོས་
 ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཞུགས་ཞེས་བྲགས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན། ལང་པའི་གཞུང་དུ་སྤྱིར་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་
 སྐབས། གཞུགས་དང་། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྟེ་དགོས་ཏེ།
 གཞུགས་ཞེས་པ་ནི་གཞུགས་ཅན་ཀྱི་ཚོས་སྐྱེ་ལ་ཁྲུབ་པའི་རེགས་ཀྱི་མིང་དང་།

གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་གི་ཤེས་པའི་གཞུང་གྱུར་གྱུར་པའི་དབྱེ་བས་དང་ཁ་དོག་གི་གཞུགས་རྣམས་ལ་གོ་དགོས། དེ་ཉམས་ན། སྤྲོ་དང་། རྣེ། རོ། དེག་བྱ་རྣམས་གཞུགས་ཡིན་གྱི། གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དགོས།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀྱན་བརྟུས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། བར་པའི་གཞུང་ནས་གཞུགས་སུ་རུང་བ་གཞུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་གཞུགས་དང་། ཐོགས་དེག་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་འབྱེད་དགོས་པར་མངོན་ཏེ། གཞུང་དེ་ལས་དེག་པས་གཞུགས་སུ་ཡོད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཐོགས་དེག་ཅན་གྱི་གཞུགས་ཅན་དུ་འཛོལ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་ཡུལ་དབྱེད་པས་གཞུགས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ནང་ཚན་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཞུགས་ལ་ཐོགས་དེག་ཅན་གྱི་གཞུགས་ཡིན་མི་དགོས་པས། དེ་དག་གཞུགས་སུ་འཛོལ་གྱང་ཐོགས་དེག་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་སུ་འཛོལ་མི་དགོས་སོ།།

ཡང་གཞུགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ཡང་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལས།

གཞུགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དང་བ་དང་། དང་བའི་གཞུང་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་གཞུང་བའོ། །དེ་ལ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞེ་རྒྱར་

བྱས་པ་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔའི་
 ཉིན་གྱི་གཟུགས་དང་བ་རྣམ་པ་ལྔ་ཞི་གཟུགས་དང་བ་ཞེས་བྱའོ། །མཚུངས་
 པའི་གཟུགས་དང་བ་ལྔ་པོ་དག་གི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ལྔ་པོ་
 དག་ཞི་དང་བས་གཟུང་བའི་གཟུགས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 དང་བཅས་པའི་གཟུགས་དང་བ་རྣམས་ཞི་རྣམས་པར་ཤེས་པ་རྣམས་དང་
 ཡུལ་མཚུངས་པའི་སྲིར་མཚུངས་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་
 པ་དང་བྲལ་བ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཞི་རིམ་གྱིས་རང་གི་རྒྱན་དང་འབྲ་
 བར་འབྲུང་བའི་སྲིར་དེ་དག་དང་མཚུངས་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཉིང་ངེ་
 འཛིན་གྱི་སྲོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་གཟུགས་ཞི་ཡིད་གྱི་སྲོད་ཡུལ་
 གྱི་གཟུགས་ཞེས་བྱའོ། །

སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ཐམས་
 ཅད་ཞི་ཡུལ་མནན་ཉེ་གནས་པ་དང་། ཡུལ་ལས་ཉལ་ཏུ་རུང་བ་ཡིན་ནོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ཞི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །དང་བས་གཟུགས་དང་དང་
 པའི་གཟུང་བའི་གཟུགས་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་
 ཞི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །ལག་པའི་འདུས་ཉེ་རིག་པ་བོང་བ་
 དང་དབྱུག་པ་དང་མཚོན་ཆ་དང་གང་བ་དང་རྩོ་བ་དང་བགྲེས་པ་དང་སྐྱོམ་
 པ་དང་ཉ་སྐྱང་དང་སྐྱང་བྱ་མཚུ་རིངས་དང་རྐྱང་དང་ཉི་མ་དང་སྤིག་སྐྱུལ་གྱི་
 འདུས་ཉེ་རིག་པའི་རིག་པ་དག་གིས་རིག་པར་བྱར་རུང་བ་དེ་དག་ཐམས་
 ཅད་ཞི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཉེས་སོ། །

འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པ་ནི། གཟུགས་རང་གི་རོ་བོ་
 བྱུང་བར་ལ། དང་བའི་གཟུགས་ཉེ་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་དང་། དང་བས་གཟུང་
 བའི་གཟུགས་ཉེ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ་དང་། ཡིད་གིས་གཟུང་བའི་གཟུགས་ཉེ་
 ཡིད་ཤེས་འབའ་ཞིག་གི་སྤོད་ལུལ་ཉིད་རེ་འཛིན་གྱི་ལུལ་དུ་གྱུར་བའི་གཟུགས་
 བརྟན་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་ཞིང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་རིགས་
 མང་པོར་ཐུན་མོང་དུ་བྱུང་བའི་བྱུང་བར་གྱི་ཚོས་ལ་དགོངས་ཉེ། ལུལ་མཐུན་ཉེ་
 གནས་པ་ཞེས་གཟུགས་ཅན་གྱི་རིགས་དུ་མ་ཞིག་ལུལ་གྱི་གོ་ས་མཐུན་ཉེ་གནས་
 པ་དང་། འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་པ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་
 འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དང་། རེག་པ་དག་གིས་རེག་པར་བྱར་བུང་
 བ་ཞེས་པ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་མང་པོ་ཞིག་སྤི་ནང་གི་རེག་བྱའི་ཚོས་སུ་གྱུར་བའི་
 བྱུང་བར་དང་ལྡན་པ་ལ་གོ་དགོས་སོ།།

སྤྱིར་གཟུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ན། གཞུང་ལས་སྒོ་ལྟའི་ཤེས་པའི་ལུལ་
 དུ་གྱུར་བའི་སྤྱིའི་གཟུགས་དང་། དབང་པོ་ལྟ་བུའི་ནང་གི་གཟུགས་གཉིས་སུ་སྤྱེ་
 བའང་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་མངོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་གཟུགས་ལ་སྤེ་
 ཚན་བཞིར་བྱས་ཉེ་རིམ་པ་བཞིན། ༡ སྤྱིའི་གཟུགས་ཉེ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ་
 དང་། ༢ ནང་གི་གཟུགས་ཉེ་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ། ༣ ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་
 གཟུགས། ༤ དེ་དག་གི་རྒྱར་གྱུར་བའི་འབྱུང་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བཅས་བཞིའི་
 སྒོ་ནས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

3 གཞུགས་སོགས་དོན་ལྡན་བཤད་པ།

གཞུགས་སོགས་དོན་ལྡན་ནི། ལྷོ་ལྷའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཚུལ་གྱི་ལྷོ་
 བས་འཛོག་སྟེ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་གྱི་ཡུལ་དང་། རྣ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་། ལྷའི་
 ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་། ལྷའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་། ལྷའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
 གཞུགས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་གཞུགས་དང་སྐྱོད་དང་བྱི་དང་རོ་དང་རེག་བྱའི་སྐྱེ་
 མཆེད་དུ་འཛོག་དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “གཞུགས་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་
 ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། མིག་གི་དབང་པོའི་སྐྱོད་ཡུལ་གྱི་དོན་གང་ཡིན་པ་
 སྟེ།” ཞེས་དང་། “སྐྱོད་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། རྣ་བའི་
 དབང་པོའི་གཞུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ།” ཞེས་དང་། “བྱི་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་
 ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། ལྷའི་དབང་པོའི་གཞུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ།”
 ཞེས་དང་། “རོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། ལྷའི་དབང་
 པོའི་གཞུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ།” ཞེས་དང་། “རེག་བྱའི་སྐྱོགས་གཅིག་གང་
 ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། ལྷའི་དབང་པོས་གཞུང་བའི་དོན་
 གང་ཡིན་པ་སྟེ།”¹⁰ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།།

མིག་གི་དབང་པོའི་སྐྱོད་ཡུལ་ཞེས་པ་མེ་ལོང་ལ་བྱུང་བཞིན་གྱི་གཞུགས་
 བརྟན་ཤར་བ་ལྟར། ཉེན་མིག་དབང་ལ་གཞུགས་ཤར་བའི་སྐོ་ནས་མིག་ཤེས་གྱིས་
 གཞུགས་འཛོལ་སས་མིག་གི་དབང་པོའི་སྐྱོད་ཡུལ་ཞེས་བྱའོ།།

༡) གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད།

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཉེ་དེའི་གཟུང་
 བྱ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྲ། དཔེར་ན། སྡོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལྟ་བུ། གཟུགས་
 ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དབྱེ་ན། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གཉིས་ཡོད་དེ། སྡོན་པོ་དང་སེར་པོ་
 ལ་སོགས་པའི་མདོག་ལ་ཁ་དོག་དང་། རིང་རྒྱང་དང་གྲུ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་བཟོ་ལྟ་
 ལ་དབྱིབས་སུ་གསུངས། དཔེར་ན། ཁང་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་དེའི་མདོག་དཀར་པོ་
 དང་སེར་པོ་ལ་ཁ་དོག་དང་། དེའི་ཆེ་ཆུང་དང་མཐོ་དམའ་ལ་དབྱིབས་སུ་འཛོག་པ་
 བཞིན་ནོ། །ཁ་དོག་ལ་དབྱེ་ན། ཚ་བའི་ཁ་དོག་དང་། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་གཉིས།
 ཚ་བའི་མདོག་ཏུ་རུང་བ་ཚ་བའི་ཁ་དོག་གི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན་སྡོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི།
 འདི་བཞི་ལ་ཚ་བའི་ཁ་དོག་ཅེས་བཟོ་བ་ནི། འདི་བཞི་ནང་ལན་ཚུན་འདུས་པ་ལས་
 ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་འབྱུང་བས་ན་དེ་ལྟར་བཟོ་དུ། དཔེར་ན། སེར་པོ་དང་
 འདུས་པའི་སྡོན་པོ་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ཁ་དོག་ལྗང་གྲུ་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་
 ཚ་བ་ཞེས་པ་སྐབས་འདིར་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་ཀྱི་ཚ་བའམ་དེའི་རྒྱ་ལ་གོ་
 དགོས། ཡང་ན་འབྲས་བུའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་ཚ་བར་གྱུར་པའི་འབྱུང་བཞིའི་ཁ་
 དོག་བཞི་དང་མཐུན་པས་ཚ་བའི་ཁ་དོག་ཅེས་གྲུང་བཟོ་དུ།

ཡན་ལག་གི་མདོག་ཏུ་རུང་བ་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་
 བྱ། ༡ ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤང་བ། ༢ ལུན་པ། ༣ སྤྲིན། ༤ དུ་བ། ༥
 རུལ། ༦ གྲིབ་མ། ༧ ལུག་ན། ༨ ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཁ་དོག་དང་བརྒྱད། ཚ་བའི་

ཁ་དོག་བཞི་པོ་ལས་ཆེ་ཆུང་གི་བྱེ་བྲག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་
 འབྲུང་བས་ཡན་ལག་ཅེས་བྲ་ལ། ཡན་ལག་ནི་བྱེ་བྲག་གི་དོན་ཡིན་པ་སློབ་དཔོན་
 གང་སྤེལ་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་
 ཉིད་ལས། “ཕ་བའི་ཁ་དོག་བཞི་དང་། དེ་དག་ལས་ཆེ་བ་དང་། ལས་ཆུང་བ་དང་
 འགྲེལ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དོ། །”¹¹ ཞེས་འབྲུང་།

ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ལ་དེ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་ཀྱང་མངོན་
 པའི་གཞུང་ལས་བརྒྱད་ཏུ་བཤད་པ་ནི། སྤྱིན་དང་། ཏུ་བ་དང་། རུལ་དང་། ལྷག་ན་
 བཞི་པོ་སྐྱུ་མའི་རྟ་སྲང་བཞིན་ཏུ་ཐག་རིང་པོ་ནས་བལྟས་ན་ཅིག་པ་ལྟ་རུང་སྤང་ཡང་།
 འཁྲིས་ནས་བལྟས་ན་མི་མཐོང་བས་དེ་དག་མེད་དོ་སྟུང་པའི་ལོག་ཏོག་བརྗོད་པའི་
 ཆེད་དང་། ལྷང་བ་དང་། ལུན་པ་དང་། སྤིབ་མ་དང་། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཁ་དོག་
 བཞི་ཡང་སྤང་བ་སོགས་རང་གང་ཏུ་ཡོད་པའི་གཞི་དེ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་དོ་སྟུང་
 པའི་ལོག་ཏོག་བརྗོད་པའི་ཆེད་ཏུ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྐུ་སྐྱབས་པའི་
 བཤེས་གཉེན་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས།

འདིར་འདི་དབྱུང་པར་བྱ་སྟེ་གལ་ཏེ་སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་སྤྱོན་པོ་ལ་སོགས་
 པ་ཁ་དོག་བཞིའི་བྱེ་བྲག་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་དེ་དག་ལས་མ་གཏོགས་པ་མེད་
 བ། རི་རྟུང་འདི་ལ་ཁ་དོག་ལྡང་གུ་ལ་སོགས་པ་མ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་
 སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་ཡང་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྣམ་པར་འཆད་
 པར་བྱེད་པ་དག་གིས་མ་དབྱུང་དོ། །འདི་རྒྱད་ཏུ་བཤད་པར་ནི་ལུས་ཏེ་
 སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྤྱོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱང་བ་ཡིན་

ཡང་སྐྱེ་མའི་གཞུགས་དང་འདྲ་བའི་སྤྱིར་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བཤད་དོ། །འདི་
 ལྟར་དེ་དག་ཐག་རིང་པོ་ནས་ཞི་ཅིག་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ལ་བསྟེན་ན་ཞི་མི་
 ལྟར་སྟེ། ལ་ལ་འདི་སྐྱེ་བུ་ཅུང་ཟད་མེད་དོ་སྐྱེ་བུ་སེམས་པར་འགྱུར་བ་
 དང་། ཅི་འདི་ཡོད་པ་ཞིག་གམ་འོན་ཏེ་འཇུག་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་སྐྱེ་བུ་
 ཡིད་གཉིས་ཟ་བར་གྱུར་ན་མི་རུང་བས། དེ་ལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ཟེ་
 ཚོམ་ཟ་བ་དགག་པའི་སྤྱིར་སྤྱིན་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་བཤད་དེ་གཞུགས་
 ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་དག་ཡོད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །¹²

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

དབྱིབས་སུ་རུང་བ་དབྱིབས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་ན། ༡ རིང་པོ་དང་། ༢
 ལྷང་དུ། ༣ ལྡམ་པ། ༤ ལྡམ་པོ། ༥ མཐོན་པོ། ༦ དམའ་བ། ༧ ལྷ་ལེ་བ། ༨ ལྷ་
 ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་བརྒྱད། དེ་དག་ལས་ལྡམ་པ་ནི་སྤྱ་བཞི་དང་། ལྡམ་པོ་ནི་གོར་
 གོར་རམ་རིལ་རིལ་པོའི་དབྱིབས་སོ། །སྤྱ་ལེ་བ་ནི་དབྱིབས་མཉམ་བཤམ་ངོས་
 ཡངས་པ་དང་། ལྷ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་མི་མཉམ་བཤམ་ངོས་དོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཛོག་
 རྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “དེ་ལ་སྤྱ་ལེ་བ་ནི་དབྱིབས་མཉམ་བཤམ་པའོ། །སྤྱ་ལེ་བ་མ་
 ཡིན་པ་ནི་དབྱིབས་མི་མཉམ་བཤམ་པའོ། །”¹³ ཞེས་འབྲུང་།

དེ་ལྟར་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་གྲངས་རྣམས་བསྐྱོམས་ན་ཉི་ཤུ་
 ཡོད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

ཡང་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་ཉིད། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ།

སྡོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། རིང་པོ་དང་།
 ལྷང་བྱ་དང་། ལྷམ་པ་དང་། ལྷམ་པོ་དང་། མཚོན་པོ་དང་། དམའ་བ་དང་།
 ལྷ་ལེ་བ་དང་། ལྷ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྡིན་དང་། ཏུ་བ་དང་། རུལ་དང་།
 ལུག་ན་དང་། གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མ་དང་། ལྷང་བ་དང་། ལུན་པའོ།¹⁴

ཞེས་གསུངས། ལྷང་གུ་དང་ནག་པོ་ལ་སོགས་པའང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་
 པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཉི་ཤུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

ཀུན་བརྟུས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཉེར་ལྷུང་གསུངས་པ་ནི། ལ་དོག་
 རང་གི་ངོ་བོའི་སྣོན་ནས་སྡོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི་དང་། ལ་དོག་གི་བཞོད་པ་དང་
 རི་ལྟར་གནས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་སྣོན་ནས་རིང་པོ་དང་། ལྷང་བྱ་དང་། ལྷམ་པ་དང་།
 ལྷམ་པོ་དང་། རུལ་སྤོ་མོ་དང་། རགས་པ་དང་། ལྷ་ལེ་བ་དང་། ལྷ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་
 དང་། མཚོན་པོ་དང་། དམའ་བ་སྟེ་བཅུ་དང་། བན་གཞོད་ཀྱི་སྣོན་ནས་གྲིབ་མ་དང་།
 ཉི་མ་དང་། ལྷང་བ་དང་། ལུན་པ་དང་། སྡིན་དང་། ཏུ་བ་དང་། རུལ་དང་། ལུག་ན་
 བཅས་བརྒྱད་ཏུ་འཛོག་ དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་པ་གིའི་གཟུགས་མཚོང་
 པ་ལ་དགོས་པའི་ཉེན་ཀྱི་སྣོན་ནས་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་དང་། ཀུན་
 སྟོང་གོ་བར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྣོན་ནས་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་ལྷུང་པར་ཅན་རྣམ་
 པར་རིག་བྱེད་དང་། རྒྱན་ཀྱི་སྣོན་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་དོག་གཅིག་པ་རྣམས་འཛོག་
 ཉེ། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་ཀྱི་ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་
 ལས་བརྟུས་པའི་བཤད་པ་ལས། “སྡོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཅ་
 ལྷ་ནི་མཚན་ཉིད་དང་། གནས་པ་དང་། བན་གཞོད་དང་། བྱེད་པའི་ཉེན་དང་། བྱེད་

པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྒྱན་དང་རྣམ་པ་རྒྱག་གིས་རྣམ་པར་གཞག་པར་རིག་པར་
བྱའོ། །བཞི་དང་། བཅུ་དང་། བརྒྱད་དང་། གཅིག་དང་། གཅིག་དང་། གཅིག་གོ་
རིམས་བཞིན་ནོ། །”¹⁵ ཞེས་འགྲུང་ངོ་།

མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་
པ་རིའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཐོགས་རེག་དང་བྲལ་བའི་བར་
ཀྱི་སྣང་བ་སྐྱེ་སང་བ་ཞིག་གོ། །ནམ་མཁའ་ཁ་དོག་གཅིག་པ་ཞེས་པ་ནི། ཐག་རིང་
པོ་ནས་མིག་ཤེས་ལ་བར་སྣང་གི་ནམ་མཁའི་ཁ་དོག་སྡོ་བསངས་སོགས་སུ་གཅིག་
ཏུ་སྣང་བའི་གཟུགས་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་ནི། ལང་གི་ཀུན་སྡོང་
རིག་པར་བྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། དགའ་བས་གང་མོ་དགོང་
པའི་གདོང་གི་རྣམ་འགྲུར་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པའི་
བཤད་པ་ལས། “དེ་ལ་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པ་
རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་བའི་སྟོགས་གང་ཡིན་པའོ། །ནམ་མཁའ་ཞེས་
བྱ་བ་ནི། གང་སྟེང་ན་སྡོན་པོར་སྣང་བའོ། །”¹⁶ ཞེས་འགྲུང་།

ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དང་རྒྱས་པར་བྱེ་ན་
སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་སྟོན་པའི་ས་ལས་
གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་གང་བསྟན་ཏུ་
ཡོད་ཅིང་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་རྒྱལ་ཡོད་དོ། །མདོར་
ན་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དོ། །ཁ་དོག་གང་ཞེ་ན། འདི་

ལྷ་སྟེ། ལྷོན་པོ་དང། སེར་པོ་དང། དམར་པོ་དང། དཀར་པོ་དང། གྲིབ་
 མ་དང། ཉི་མ་དང། ལྷང་བ་དང། ལྷུན་པ་དང། ལྷིན་དང། ཏུ་བ་དང།
 ཏུལ་དང། ལྷག་ན་དང། ལྷམ་མཁའ་ཁ་དོག་གཅིག་པའོ། །དབྱིབས་གང་
 ཞེ་ན། འདི་ལྷ་སྟེ། རིང་པོ་དང། ལྷང་ཏུ་དང། ལྷམ་པ་དང། ལྷུམ་པོ་དང།
 ཏུལ་ལྷ་མོ་དང། རགས་པ་དང། ལྷ་ལེ་བ་དང། ལྷ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང།
 མཚོན་པོ་དང། དམའ་བའོ། །རྣམ་པར་རིག་བྱེད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྷ་སྟེ།
 ལེན་པ་དང། འཛོག་པ་དང། བསྐྱམ་པ་དང། བརྒྱུང་བ་དང། འགྲེང་བ་
 དང། འདུག་པ་དང། ཉལ་བ་དང། འགོ་བ་དང། ལྷོག་པ་དང། དེ་ལ་
 སོགས་པའོ། །¹⁷ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྷ་བུའོ།།

༡) ལྷ་ལེ་སྟེ་མཆེད།

ལྷ་ལེ་སྟེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། རྣ་བའི་ཤེས་པའི་སྟོན་ཡུལ་ཉེ་དེའི་མཉན་བྱ་
 ལ་སྐྱ་ཞེས་བྲ། དཔེར་ན། ལྷ་སྐྱ་དང་གྲིང་བུའི་སྐྱ་ལྷ་བྲ། ལྷ་ལ་དབྱེ་ན། ཟེན་པའི་
 འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་བཞི། མ་ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་བཞི་སྟེ་
 བརྒྱུད་ཡོད་པ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “སྐྱ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱུད་ཡོད་དེ། །ཟེན་པ་
 དང་མ་ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་སེམས་ཅན་དང། སེམས་ཅན་
 མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་སྟེ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་
 བའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་བརྒྱུད་དུ་འབྲུང་རོ། །”¹⁸ ཞེས་སོ།།

ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་བཞི་ནི། ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་
 བ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་བ་སྟོན་པའི་སྐྱ་དང་མི་སྟོན་པའི་སྐྱ་གཉིས་དང་། ཟེན་པའི་
 འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བ་སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་བ་སྟོན་པའི་སྐྱ་དང་མི་སྟོན་པའི་སྐྱ་
 གཉིས་ཏེ་བཞི་ལོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་རིམ་བ་བཞི་ནི། ལྷོ་ས་བྱུང་སྐྱ་སྟོན་
 སོ་ལེན་པའི་སྐྱ་དང་། མིས་ཆོག་རྩལ་སྐྱ་བའི་སྐྱ་དང་། འུ་ཁུ་བྱུང་གི་དབྱངས་དང་།
 ལྷོ་ལྷོ་དེག་པའི་སྐྱ་རྣམས་ལྟ་བུ།

མ་ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་བཞི་ནི། མ་ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་
 བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་བ་སྟོན་པའི་སྐྱ་དང་མི་སྟོན་པའི་སྐྱ་གཉིས་དང་། མ་
 ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་བ་སྟོན་པའི་སྐྱ་དང་མི་སྟོན་
 པའི་སྐྱ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ལོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་རིམ་བ་བཞི་ནི། བརྟན་འཕྲིན་
 གྱི་ཆོག་སྟོན་སོ་དང་། བརྟན་འཕྲིན་གྱི་ཆོག་རྩལ་སོ་དང་། སི་ཁང་གི་སྐྱ་དང་། འག་
 རལ་བའི་སྐྱ་རྣམས་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “དེ་ལ་ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་
 ལས་བྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ལག་བ་དང་དག་གི་སྐྱ་ལྟ་བུའོ། །མ་ཟེན་པའི་འབྲུང་བ་
 ཆེན་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ལྷོ་དང་། འགས་ཚལ་དང་། ལུང་སྐྱ་ལྟ་
 བུའོ། །སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་བ་ནི་དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ལོ། །གཞན་ནི་
 སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་བ་མ་ཡིན་པའོ། །”¹⁹ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་དོ།།

ཟེན་མ་ཟེན་གྱི་དོན་ནི། སྐྱ་དེའི་རྒྱ་འབྲུང་བ་ལེས་རྒྱུད་ཀྱིས་ཟེན་མ་ཟེན་ལ་
 བྱེད་དེ། སྐྱོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལུང་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ་ལས། “ཟེན་

བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་གྱི་དངོས་སོར་གཟུང་བ་སྟེ་ཕན་བ་དང་གཞོན་བ་གཉིས་ཀྱི་ཕན་ཚུན་རྗེས་སུ་འདུག་པའི་སྤྱིར་འདྲི་གཞེན་ན་གང་སེམས་ཡོད་པ་དེ་ཟེན་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །”²⁰ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་ཅི་དོན་སྟོན་མི་སྟོན་ལ་བྱེད་དོ། །

ཡང་མངོན་བ་ཀུན་བརྟུས་ལས་མི་སྐྱེ་ལ་ཕན་གཞོན་གྱི་སྐོ་ནས་ཡིད་འོང་སོགས་གསུམ་དང་། ལྷུའི་སྐོ་ནས་ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་གསུམ་དང་། བཤད་ཅིང་བསྟན་པའི་སྐོ་ནས་འདྲི་གཞེན་གྱི་གྲགས་བ་སོགས་གསུམ་དང་། ཐ་སྙད་གྱི་སྐོ་ནས་འཕགས་བ་དང་འཕགས་བ་མ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་བ་གཉིས་དང་བཅུ་གཅིག་ཏུ་འང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

སྐྱ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། རྣ་བའི་དབང་པོའི་གཟུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཟེན་བ་མ་ཡིན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་གཉི་ག་དང་། འདྲི་གཞེན་གྱི་གྲགས་བ་དང་། ལྷུ་བ་ཕན་བསྟན་བ་དང་། ཀུན་བཏགས་བ་དང་། འཕགས་བས་ཐ་སྙད་བཏགས་བ་དང་། འཕགས་བ་མ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའོ། །²¹ ཞེས་སོ། །

དེ་དག་ལས་ཟེན་བ་དང་མ་ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་ལྟེ་ལག་བ་དང་རྩ་སྤྱད་པའི་སྐྱ་ལྟེ་བྱ་བ་བྱ་ཞིང་། འདྲི་གཞེན་གྱི་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ལྟེ་འདྲི་གཞེན་ན་ག་བ་དང་བུམ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཐ་སྙད་རྣམས་ལྟ་བུ། ལྷུ་བ་ཕན་

བསྟན་པའི་ཐ་སྟོན་ནི། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཐ་
 སྟོན་ལྟ་བུ། གྲུབ་བརྟགས་པའི་ཐ་སྟོན་ནི། ལྷ་རྟག་པའོ་ཞེས་པ་དང་སྐྱེ་བ་སྐྱ་ཕྱི་མེད་
 རོ་ཞེས་པའི་སྐྱོ་སྐྱར་གྱི་ཐ་སྟོན་ལྟ་བུ། འཕགས་པས་ཐ་སྟོན་བརྟགས་པ་ནི།
 མཐོང་བ་ལ་མཐོང་ངོ་། །ཐོས་པ་ལ་ཐོས་སོ། །རྟོགས་པ་ལ་རྟོགས་སོ། །རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ། །མ་མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ངོ་། །མ་ཐོས་པ་ལ་མ་ཐོས་
 སོ། །མ་རྟོགས་པ་ལ་མ་རྟོགས་སོ། །རྣམ་པར་མ་ཤེས་པ་ལ་མ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཕྱིན་
 ཅི་མ་ལོག་པར་སྐྱ་བའི་འཕགས་པའི་ཐ་སྟོན་བརྟན་ལ་བྱ་ཞིང་། འཕགས་པ་མ་ཡིན་
 པས་ཐ་སྟོན་བརྟགས་པ་ནི། མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཐོས་པ་ལ་མ་ཐོས་སོ། །
 རྟོགས་པ་ལ་མ་རྟོགས་སོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་མ་ཤེས་སོ། །མ་མཐོང་
 བ་ལ་མཐོང་ངོ་། །

མ་ཐོས་པ་ལ་ཐོས་སོ། །མ་རྟོགས་པ་ལ་རྟོགས་སོ། །རྣམ་པར་མ་ཤེས་པ་ལ་ཤེས་
 སོ་ཞེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྐྱ་བའི་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟོན་བརྟན་ལ་བྱ་སྟེ།
 མཐོང་རང་འགྲེལ་ལས།

མདོ་ལས་ཐ་སྟོན་བརྟན་བྱུག་གསུངས་པ་ལ་མ་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་ཞེས་སྐྱས་
 བ་དང་། མ་ཐོས་པ་དང་། མ་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་མ་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་
 པར་ཤེས་སོ་ཞེས་སྐྱ་བ་དང་། མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྐྱ་བ་དང་།
 རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་ལ་རྣམ་པར་མ་ཤེས་སོ་ཞེས་སྐྱ་བ་དང་བརྟན་
 སོ་འདི་ནི་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྟོན་དག་ཡིན་ཅོ། །མཐོང་བ་ལ་
 མཐོང་ངོ་ཞེས་སྐྱ་བ་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་སྐྱ་

བའི་བར་དང་། མ་མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྐྱ་བ་ནས་རྣམ་པར་མ་
 ཤེས་སོ་ཞེས་སྐྱ་བའི་བར་བརྒྱད་སོ་འདི་ནི་འཕགས་པའི་མ་སྣང་དག་ཡིན་
 བོ། །དེ་ལ་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། མིག་རྣ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། །གསུམ་
 ཀྱི་ཉམས་སུ་སྤོང་གང་དེས། །མཐོང་ཐོས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། །རྟོགས་
 པ་ཡིན་ཏེ་གོ་རིམས་བཤད། །མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་སྤོང་
 བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཐོང་བ་ཞེས་བཤད་དོ། །རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་
 ཉམས་སུ་སྤོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐོས་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
 པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་སྤོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་
 བཤད་དོ། །སྐྱ་དང་ལྷེ་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་སྤོང་བ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །²² ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ།

ཞར་བྱུང་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་བཤད་པ།

རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་བཤད་པ་ལ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ནི་རང་གི་བརྫོང་བྱ་གོ་བར་
 བྱེད་པའི་སྐྱ་བྱེ་བྲག་པ་ཞེག་སྟེ། དེ་ཡང་བརྗེད་དབང་གིས་རང་གི་བརྫོང་བྱ་གོ་བར་
 བྱེད་པའི་མཉན་བྱ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ལུས་པ་ཞེས་བརྫོང་པའི་
 སྐྱ་ལྟ་བུ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ། རོ་བོའི་སྐྱ་ནས་དབྱེ་བ། བརྫོང་བྱའི་
 སྐྱ་ནས་དབྱེ་བ། རྫོང་ཚུལ་གྱི་སྐྱ་ནས་དབྱེ་བ། རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྐྱ་ནས་དབྱེ་ཚུལ་དང་
 བཞི། དང་སོ་ངོ་བོའི་སྐྱ་ནས་དབྱེ་བ། མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་ཡོད། དོན་གྱི་ངོ་བོ་
 ཅམ་སྟོན་པ་མིང་དང་། དེའི་བྱུང་པར་སྟོན་པ་ཚིག་གང་ཡང་མི་སྟོན་པའི་སྐྱ་ཡི་གེ་

སྟེ། དཔེར་ན། ཁང་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པའི་མིང་དང་། ཁང་བ་
དཀར་པོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་དེའི་བྱུང་བར་སྟོན་པའི་ཚིག་དང་། ཀ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་
མི་སྟོན་པའི་ཡི་གེ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་
ལྟའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ་ལས།

མིང་གི་ཚིགས་གང་ཞེ་ན། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་སྐྱེ་དུགས་སོ། །
འདི་ལྟ་སྟེ་མིག་ཅེས་བུ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཚིག་གི་ཚིགས་གང་ཞེ་ན། ཚོས་
རྣམས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཀྱི་ཚིག་སྐྱེ་དུགས་སོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་ཀྱི་མ་འདུ་བྱེད་མི་ཉག་སྟེ་
ཞེས་བུ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །རི་ཅམ་གྱིས་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པ་སྟེ། གང་གིས་བྱེད་པ་དང་ཡོན་ཏན་དང་། དུས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་བྱུང་བར་
རྣམས་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅེས་བུ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། འདི་ལྟ་སྟེ་བུམ་བ་བུས་ཞེས་བུ་
བའི་དག་འདིས་ནི་བྱེད་པའི་འབྲེལ་པའི་བྱུང་བར་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །ལྟ་སྐྱེན་
ནག་པོ་དཀར་པོ་སྟེ་བསངས་ཞེས་བུ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་འབྲེལ་པའི་བྱུང་བར་
རོ། །ལྟ་སྐྱེན་འཆོད་དོ་འཆོད་པར་འགྱུར་རོ། །བཙོས་སོ་ཞེས་བུ་བ་འདིས་ནི་
དུས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་བྱུང་བར་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་
མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཞེས་བུ་སྟེ། བྱེད་པ་དང་ཡོན་ཏན་དང་དུས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་
བྱུང་བར་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཅེས་བུའོ། །ཡི་གེའི་ཚིགས་གང་ཞེ་ན། ཡི་གེ་རྣམས་
ཉེ་དེ་གཉི་ག་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བུ་བ་ལ། གཉི་ག་ནི་ཚོས་རྣམས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྱུང་བར་རོ། །གསལ་བར་བྱེད་ཅེས་བུ་བ་ནི་མངོན་པར་བྱེད་
ཅེས་བུ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། ²³ ཞེས་ཞིབ་ཏུ་འགྲུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པའི་སྐྱ་དེ་མིང་གི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་ན། དངོས་
 མིང་དང་། བཏགས་མིང་གཉིས། ཡང་ན་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་མིང་འདོད་རྒྱལ་བ་
 དང་། རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་མིང་གཉིས། དངོས་མིང་དང་མིང་གཙོ་བོ་དང་འདོད་རྒྱལ་
 གྱི་མིང་རྣམས་དོན་འབྲེལ། བཏགས་མིང་དང་མིང་པལ་བ་དང་རྗེས་སུ་བྱི་མིང་
 རྣམས་ཀྱང་དོན་འབྲེལ། །དགོས་པ་དང་རྒྱ་མཚན་ཡོད་མེད་ཅི་ལྟར་ཡང་། དོན་དེ་
 ལ་ཐོག་མར་བརྗེས་པའི་མིང་ནི་དངོས་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། ཚ་ཞིང་སྟེག་པ་ལ་མེ་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་བའམ་འབྲེལ་བ་གང་ཅུང་
 རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཞི་དེ་ལ་སྤྲིས་བརྗེས་པའི་མིང་ལ་བཏགས་མིང་ཞེས་བྱ།

དབྱེ་ན། འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་དང་། འབྲེལ་བ་རྒྱ་
 མཚན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་རྒྱ་མཚན་
 དུ་བྱས་པ་དང་། བདག་གཅིག་འབྲེལ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དེ་བྱུང་འབྲེལ་
 རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ནི། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཉི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་
 རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ནི། ཚོགས་པའི་མིང་ལ་གྲུལ་ལ་བཏགས་པ་ཚོས་ཅན་ལ་བསྐྱབ་
 བའི་མིང་གིས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ནི། མི་ཁ་ཆེ་སྣ་ཉག་ལ་སེང་གེ་ཞེས་
 བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམས་འབྲེལ་ལས།

ཚོ་ནི་འབྲེལ་བ་མེད་འཇུག་པ། །ཉག་ཏུ་དངོས་དང་སྐྱོ་འདོགས་ལ།
 སེང་གེ་བྲམ་ཟེའི་བྱི་ལྟ་ལ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་པའང་འདིག་ཉེན་ཡོད།
 དོན་མེད་ན་ཡང་འགོ་བ་ཡིས། །གང་ལ་གྲགས་པས་སྐྱ་བཞོད་པ།

དེ་ལ་དེ་དངོས་དེ་མཚུངས་སྤྱིར། །འཇུག་རྟོག་ཅན་གཞན་པལ་བ་ཡིན།།²⁴
 ཞེས་མེད་གེ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་དེ་རི་དུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྟོག་ཏུ་དངོས་མིང་དང་། བྲམ་
 ཟེའི་ཁྱེའུ་ལ་བཏགས་མིང་དུ་བཟོན་པའང་འདྲིལ་རྟེན་ན་ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་རོལ་བྱེ་བྲག་
 པ་སོགས་ཀྱིས་བཤམ་པ་ལྟར་བརྗེས་སའི་སྤྱི་ལྟ་བུ་དོན་གཞན་མེད་ན་ཡང་འདྲིལ་
 རྟེན་ན་གང་ལ་ཐོག་མར་གྲགས་པས་བཞོད་པའི་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་དངོས་མིང་དང་།
 དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་དང་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་འཇུག་རྟོག་ཅན་ཉེ་རྗེས་གྲུབ་
 ཏུ་འཇུག་པའི་མིང་དེ་གཞི་དེ་ལ་པལ་བ་བཏགས་མིང་ཡིན་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དོན་གྱི་རོ་བོ་དང་ཁྲད་ཚོས་སྦྱར་ནས་སྟོན་པའི་སྐྱེ་དེ་ཚིག་གི་རོ་བོ་དང་།
 དཔེར་ན། བྱེ་མ་འདུས་བྲས་ལྗམས་མི་རྟོག་ཅེས་བཟོན་པའི་སྐྱེ་ལྟ་བུ། མིང་ཚིག་
 གཉིས་ཀྱི་ཚོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་སྐྱེ་གྲངས་དེ་ཡི་གཤེད་རོ་བོ་ཡིན། ཡི་གཤེད་རོ་
 བོ་སྐྱེད་གདངས་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང་། བྲིས་པའི་ཡི་གཤེད་གཟུགས་ནི་ཡི་གེ་དངོས་མ་
 ཡིན་ནོ། །ཡི་གེ་ལ་དབྱེ་ན། དབྱེད་དང་། གསལ་བྱེད་གཉིས་སོ།།

འདིར་སྐྱེའི་སྐྱེ་མཚེད་དང་འབྲེལ་བའི་དོགས་པའི་གནད་ཅིག་ནི། བར་
 པའི་གཞུང་དུ་སྐྱེ་ལ་རིགས་འབྲེལ་རྒྱུན་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྤྱིར་
 འདུས་བྲས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་རྒྱུན་གྱི་ཐོག་མ་འདིའོ་ཞེས་འདྲིལ་མི་ལུས་པར་འོག་
 ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། སྐྱེ་ལ་འདྲ་རྗེས་རྒྱུན་ཞིག་ནི་འདྲིལ་དགོས་པ་གཟུགས་
 སོགས་གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་ནི་སྐྱེད་ཅིག་དུ་མ་ཆགས་སུ་ལྟན་པའི་
 འདུས་བྲས་ཀྱི་ཚོས་སུ་དེས་པས་རྒྱུན་ཅན་ཡང་ཡིན་དགོས། གསལ་ཉེ་དེ་ལྟར་རྒྱུན་

ཅན་མིན་ན་སྐྱེ་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཅམ་ལས་མེད་པར་འགྱུར་བས་
 རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའང་སྐྱེ་ལ་
 རིགས་འབྲེལ་རྒྱན་མི་འཛོག་པར་གཞུང་དུ་མ་ནས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ཚོས་
 མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྒྱས་པའི་བཤའ་བ་ལས། “སྐྱེ་ནི་རྒྱན་ཆད་པའི་སྲིར་ཡུལ་
 གཞན་དག་ཏུ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱན་གྱིས་ཡུལ་གཞན་དུ་
 འགོ་བ་མེད་ཀྱི་འདི་ལྟ་སྟེ་རང་གི་ཡུལ་ན་འདུག་ཅིང་ཐང་ཅིག་འབྱུང་སྟེ།”²⁵ ཞེས་
 དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

གཙོད་བྱེད་གཙང་པར་བྱ་བ་ཉིད། །སྲི་རོལ་གྱི་ནི་ཁམས་བཞི་ཡིན།།

དེ་བཞིན་བསྐྱེད་བྱ་འཇམ་བྱེད་པའོ།།²⁶ ཞེས་དང་།

དེའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་རང་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་། “རི་ལྟར་གཙོད་བྱེད་གཙང་པར་བྱ་
 བ་ཉིད་སྲི་རོལ་གྱི་ཁམས་བཞི་ཡིན་པ་ལྟར་དེ་བཞིན་བསྐྱེད་བྱ་འཇམ་བྱེད་བར་བྱེད་
 པའོ། །དེ་དག་ཉིད་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཉིད་འཇམ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
 འོ། །དབང་ལོ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དང་བའི་སྲིར་འོད་བཞིན་འོ། །སྐྱེ་ཡང་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཆད་པ་ཡིན་པའི་སྲིར་རོ། །”²⁷ ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟར་སྐྱེ་ལ་རིགས་འབྲེལ་བའི་རྒྱན་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟགས་ན།
 ཕལ་ཆེར་འདི་ལྟར་དགོངས་པར་སྣང་སྟེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་རྣམས་
 བེ་རང་གི་རིགས་མཐུན་གྱི་རྒྱལ་སྤུན་བསགས་ཏེ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
 ཚོགས་པ་འབྲུབ་ལ། དེ་དག་རང་གི་སྐད་ཅིག་སྲ་མ་སྐད་ཅིག་སྲི་མའི་རོ་བོར་གྱུར་ཏེ་
 རིགས་འབྲེལ་རྒྱན་འཛོག་ལུས་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་དེ་ཉིད་སྤོ་སོ་བསགས་

ཉེ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་བར་བོངས་ཚོད་ཆེ་རུ་འགོ་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ལས་ལོ་ག་ཉེ་སྐྱེ་སྐྱེ་མཆེད་ནི། རང་ཉིད་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་མཐུན་གྱི་
 རུལ་བསགས་ཀྱང་། ལྷ་རང་ཉིད་ཀྱི་བོངས་ཚོད་ཆེ་རུ་མི་འགོ་ཞིང་། ལྷ་ཆེ་ཚུང་
 ཡང་རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་གི་རྒྱབས་ཆེ་ཚུང་ལས་ལྷ་བྱས་ཀྱི། ལྷ་རང་ཉིད་
 ཀྱི་བོངས་ཚོད་ཆེ་ཚུང་གི་ཐ་སྙད་མེད་པར་དགོངས་སམ་བརྟག་གང་སྟར་ཡང་
 ལྷ་ནི་རྒྱབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས། དཔེར་ན། རྒྱ་མཚོའི་རྒྱབས་རྣམས་ཐ་
 མལ་པའི་སྒྲར་དོར་རྒྱབས་སྒྲ་མ་སྤེལ་འཛིན་དོ་བོར་འཕོ་བ་སྟེ་འཛིན་ཕོད་མོད། དོན་ལ་
 རྒྱབས་སྒྲ་མའི་འབྲུགས་ཀྱིས་རྒྱབས་སྤེལ་གསར་དུ་སྤྱེད་པར་བྱེད་པ་ལས་རྒྱབས་
 སྒྲ་མ་དེ་ཉིད་སྤེལ་འཛིན་དོ་བོར་སོང་སྟེ་མཐར་མཆོ་ཁར་སྤེལ་བ་པ་དེ་འབྲུག་ཡིན་ལོ།།
 དེ་བཞིན་དུ་འཁར་རྩ་སྟེ་སྤེལ་འབྲུགས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་ན། ལྷ་སྐད་ཅིག་དང་ཕོ་
 འབྲུགས་ཆེ་ཚུང་ལས་སྤྱ་དེ་ཡུན་རིང་སྤྱང་རྩེ་སྟེ་གནས་པ་འོང་ཞིང་། ལྷ་སྐད་ཅིག་
 སྤེལ་རྣམས་ནི་སྐད་ཅིག་སྤེལ་སྤེལ་འཛིན་འབྲུགས་ཀྱིས་རང་གི་བརྒྱུད་ལམ་ཀྱི་རྒྱུད་གི་
 འདར་འབྲུགས་ལས་སྤེལ་བ་ནི། གོང་དུ་རྒྱབས་ཀྱི་དཔེ་བཞོན་པ་ལས་དཔོན་གུས་སོ་
 སྟེ་མ་པས་བརྟག་པར་བྱའོ།།

3) འཛིན་སྐྱེ་མཆེད།

འཛིན་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། ལྷ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཉེ་དེའི་བསྐྱེས་བྱ་ལ་འཛིན་
 སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ། དཔེར་ན། ཅན་དན་དང་གྱུར་གྱུམ་ལ་སོགས་པའི་བྱི་ལྷ་བྱ། འཛིན་
 དབྱེ་ན། འཛིན་ཞེས་པ་དང་། ང་བ་གཉིས་དང་། དེ་རེ་རེ་ལའང་མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་

བ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མངོན་རང་འགྲེལ་ལས། “དྲི་རྣམ་
 བཞི། །དྲི་ཞིམ་པ་དང་། དྲི་ང་བ་རྣམ་པ་གཉིས། དྲི་མཉམ་པ་དང་། མི་མཉམ་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །”²⁸ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་མཉམ་པ་ནི་དྲི་ཞིམ་པ་དང་ང་བ་ཅི་རིགས་
 །ཤེས་ཚུང་བ་དང་། མི་མཉམ་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཅི་རིགས་ཤེས་ཆེ་བ་ལ་བཤད་དོ།།

ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ལས་ནི། དྲི་ལ་དབྱེ་བ་དུག་ཏུ་འང་གསུངས་
 པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། “དྲི་ཞིམ་པ་དང་། དྲི་ང་བ་དང་། དྲི་མཉམ་པ་དང་།
 ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་། སྐྱར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ལྐྱར་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །”²⁹
 ཞེས་འབྲུང་། བྱི་མ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ཡང་། ཚེས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་
 པའི་བཤད་པ་ལས། “དེ་ལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དྲི་ནི། ཚན་དན་ལ་སོགས་པའི་
 དྲི་འོ། །སྐྱར་བ་ལས་བྱུང་བ་ནི། བདུག་སྐྱོས་སྐྱར་བ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་འོ། །ལྐྱར་བ་
 ལས་བྱུང་བའི་དྲི་ནི། ཤིང་ཉོག་སྐྱོན་པ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་འོ། །”³⁰ ཞེས་གསུངས།
 གཞན་ཡང་སྐྱོབ་དཔོན་སའི་རྩ་ལག་གི་ཕྱང་སོ་ལྗེ་བཤད་པ་ལས།

དེ་ལ་བྱེ་ན་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་གཞག་གོ། །དེ་ལ་དྲི་ཞིམ་པ་ནི་དབང་སོ་དང་
 འབྲུང་བ་ཆེན་སོ་བཞི་ལ་པན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། སྐྱ་ཅི་དང་ཚན་དན་དང་གྲར་
 ཀུམ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་འོ། །དྲི་མི་ཞིམ་པ་ནི་དབང་སོ་དང་འབྲུང་བ་ཆེན་སོ་
 བཞི་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དན་སྐྱུགས་ལ་སོགས་པའི་དྲི་འོ། །དེ་ལས་
 གཞན་པ་ནི་དབང་སོ་ལྗེ་དང་འབྲུང་བ་ཆེན་སོ་བཞི་ལ་པན་པར་ཡང་མི་བྱེད་
 གཞོན་པར་ཡང་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དྲི་ཞིམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་དྲི་མི་ཞིམ་པ་ཡང་མ་
 ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་དུང་སོར་དང་ཉ་སྐྱེས་ལ་སོགས་པའི་དྲི་འོ། །དྲི་ཞིམ་པ་

ལ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་སྐྱུར་བ་དང་སྦྲིན་པའོ། །
 དེ་ལ་ཅན་དན་དང་གྲུང་གྲུམ་ལ་སོགས་པའི་དེ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའོ། །
 བདུག་པའི་རིལ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་སྐྱུར་བའོ། །ཨ་མའི་འབྲས་བུ་
 སྦྲིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དེ་ནི་སྦྲིན་པའོ། །དེ་མི་ཞིམ་པ་ལ་ཡང་ལྷན་ཅིག་
 སྐྱེས་པ་དང་སྐྱུར་བ་དང་སྦྲིན་པ་ཡོད་པར་ཅི་རིགས་པར་སྐྱུར་རོ། །³¹

ཞེས་དབང་སོ་དང་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་པན་པ་དང་། གཞོད་པ་དང་། པན་གཞོད་
 གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་སྐོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དེ་ཞིམ་པ་དང་། མི་ཞིམ་པ་དང་། ཞིམ་
 མི་ཞིམ་གང་ཡང་མིན་པའི་དབྱེ་ཚུལ་གཞན་ཡང་གསུངས་སོ། །

༤) རོའི་སྐྱེ་མཆེད།

རོའི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། ལྷ་ཤེས་ཀྱི་སྲོད་ཡུལ་ཉེ་དེའི་སྲོང་བུ་ལ་རོའི་
 སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྲ། དཔེར་ན། ལྷ་རམ་གྱི་རོ་ལྷ་བུའོ། །རོ་ལ་དབྱེ་བ་དྲུག་སྟེ། མཛོད་
 རང་འབྲེལ་ལས། “རོ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་མངར་བ་དང་། སྐྱུར་བ་དང་། ལན་ཚུ་དང་། ཆ་
 བ་དང་། ཁ་བ་དང་། བསྐྱ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །”³² ཞེས་དང་། དེ་དག་གི་མཚན་
 གཞི་ཡང་། ལུང་སོ་ལྷའི་བཤད་པ་ལས། “དེ་ལ་མངར་བ་ནི། ཀ་ར་དང་། ལྷ་རམ་
 དང་། སྐྱུར་ཅི་ལ་སོགས་པའོ། །སྐྱུར་བ་ནི་ཆ་དང་སྐྱུར་ཅི་ལ་སོགས་པའོ། །ལན་ཚུ་
 བེ་བྱོ་བ་སྟེ་ལན་ཚུ་རྣམ་པ་ལྷའོ། །ཁ་བ་ནི་མཁྲིས་པ་དང་། ཉིག་ཉ་ལ་སོགས་པའོ། །
 ཆ་བ་ནི་བི་བི་ལིང་དང་། ལ་ལེ་ཤམ་དང་སྐྱ་ལ་སོགས་པའོ། །བསྐྱ་བ་ནི་ཨ་རུ་ར་
 དང་བ་རུ་ར་ལ་སོགས་པའོ། །”³³ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །

མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས་ནི། “རོ་ནི་རྣམ་དུག་ཅེས་བྲུ་བ་
 བེ་གཞིའི་རིགས་དུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་བཤད་གྱི་རོ་དུག་པན་ཚུན་མང་
 པའི་བྱང་པར་ལས་ནི་རོ་ནི་རྣམ་པ་རབ་ཏུ་མང་པོར་འགྱུར་ཏེ།”³⁴ ཞེས་རོ་དུག་པོ་རེ་
 རེ་ལ་མངར་བའི་མངར་བ་སོགས་དུག་དུག་སྤྲེ་བས་སོ་དུག་ཡོད་པ་དང་། སོ་དུག་པོ་
 རེ་རེ་ལ་སྤངས་ཆེ་སྤྲེ་ཤེས་ལ་པན་པའི་རོ་དང་། འདྲུ་བར་མངོན་དུ་སྤྱོད་གསལ་བའི་ཆེ་
 ལུས་ཤེས་ལ་མི་གཞོན་པའི་རོ་དང་། ལྷ་ཟེན་པའི་ཆེ་ལུས་སེམས་ལ་པན་འདོགས་
 པའི་རོ་སྟེ་གསུམ་རེ་སྤྲེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱང་བཤད་དོ།།

ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “དེ་ཡང་ཁ་བ་དང་། སྐྱར་བ་དང་། ཚ་བ་
 དང་། བསྐྱ་བ་དང་། ལན་ཚུ་དང་། མངར་བ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཡིད་དུ་མི་
 འོང་བ་དང་། དེ་གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་སྤྲེས་པ་དང་། སྐྱར་བ་ལས་བྱུང་
 བ་དང་། སྐྱར་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །”³⁵ ཞེས་རོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས། བཅུ་གཉིས་
 སུ་འབྲེད་ཚུལ་ཡང་རོ་བའི་སྐོ་ནས་དང་པོ་དུག་པན་གཞོན་གྱི་སྐོ་ནས་ཡིད་དུ་འོང་
 མི་འོང་སོགས་གསུམ། རྟེན་གྱི་སྐོ་ནས་ཐ་མ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སུ་འདོགས་ཐ་
 མ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ནི། ཨ་ཏུ་རའི་རོ་ལྟ་བུ་ལྷན་སྤྲེས་གྱི་རོ་དང་། ལུག་པའི་
 རོ་ལྟ་བུ་སྐྱར་བྱུང་དང་། ཨ་ཐ་སྐྱེན་པའི་རོ་ལྟ་བུ་སྐྱར་བ་ལས་བྱུང་བའི་རོ་འོ།།

གཞན་ཡང་འབགས་ཡུལ་གྱི་སྐྱབ་གཞུང་དུ་རོ་དུག་པོ་སོ་སོའི་བྲུབ་ཚུལ་
 དང་བྲེད་ལས་སོགས་གྱི་བཤད་པ་བྱུང་སྟེ། སྐོ་བ་དཔོན་ལྷ་བ་ལ་དགའ་བའི་སྐྱབ་
 དབྱེད་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྐྱིང་པོའི་རྣམ་འགྲེལ་རྒྱ་ཟེར་ལས།

ས་ཚུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ས་ཚུ་ཞེས་པ་ས་དང་ཚུའི་འབྲུང་བ་ཤས་
 ཆེ་བ་ལས་ནི། རོ་མངར་བ་འབྲུང་ལ། མེ་ས་ཞེས་བྱ་བ་མེ་དང་སའི་ཤས་
 ཆེ་བ་ལས་ནི་སྤྱར་བ་འབྲུང་ངོ། །ཚུ་དང་མེ་ཞེས་བྱ་བ་འབྲུང་བ་ཚུ་དང་
 མེའི་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་ལན་ཚུའི་རོ་འབྲུང་ངོ། །མཁའ་རྒྱུང་ཞེས་བྱ་བ་
 བས་མཁའ་དང་རྒྱུང་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་རོ་ཁ་བ་འབྲུང་ངོ། །མེ་རྒྱུང་ཞེས་
 བྱ་བ་མེ་དང་རྒྱུང་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་རོ་ཚ་བ་འབྲུང་ངོ། །ས་རྒྱུང་ཞེས་བྱ་
 བ་འབྲུང་བ་ས་དང་རྒྱུང་གི་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་རོ་བསྐྱ་བ་འབྲུང་ངོ། །དེ་ལྟ་
 བ་གཉིས་གཉིས་ལས་འབྲུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཤས་ཆེ་ཞེས་སྟོས་པས་ན་རོ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་བ་ཡིན་པར་སྟོན་ཏོ། །³⁶ ཞེས་དང་།

རོ་བྱུག་གི་བྱེད་ལས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས།

མངར་བ་ནི་རྒྱུང་དང་མཁའི་ས་སེལ་ཞིང་བད་ཀན་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྤྱར་
 བ་ནི་རྒྱུང་སེལ་ཞིང་བད་ཀན་དང་མཁའི་ས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ལན་ཚུ་ནི་
 རྒྱུང་སེལ་ཞིང་བད་ཀན་དང་མཁའི་ས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚ་བ་ནི་བད་
 ཀན་སེལ་ཞིང་རྒྱུང་དང་མཁའི་ས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་བ་ནི་བད་ཀན་དང་
 མཁའི་ས་སེལ་ཞིང་རྒྱུང་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱ་བ་ནི་བད་ཀན་དང་མཁའི་
 པ་སེལ་ཞིང་རྒྱུང་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །³⁷ ཞེས་འབྲུང་ངོ། །

༥) རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད།

རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། ལུས་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ལུལ་ཏེ་ལུས་ཤེས་ཀྱི་
 རེག་བྱ་ལ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྲ། དཔེར་ན། འབྲུང་བ་བཞི་ལྟ་བུའོ། །རེག་བྱ་
 ལ་ཅ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་སློབ་རྟེན་གྱི་སྤངས་པོ་ལྟའི་རབ་ཏུ་བྱེད་
 བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། “རེག་བྱ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འབྲུང་བ་རྣམས་དང་།
 དེ་དག་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཞུགས་སོ། །”³⁸ ཞེས་རྒྱུའི་རེག་བྱ་འབྲུང་བ་དང་། འབྲས་
 བྱའི་རེག་བྱ་འབྲུང་གྱུར་གཉིས་སུ་གསུངས། སྤྲ་མ་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང་། སྤྱི་མ་འབྲུང་
 གྱུར་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་འབྲུང་གྱུར་ཅེས་པ་རང་རྒྱུ་འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་བའམ་སྐྱེས་
 བ་ཡིན་པས་འབྲུང་གྱུར་ཅེས་བརྗོད།

འབྲུང་གྱུར་ལ། ༡ འབྲུང་བ་རྒྱུར་བྱས་པའི་འབྲུང་གྱུར་དང་། ༢ རང་གི་ཐ་
 ལྷན་མཐར་འབྲུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འབྲུང་གྱུར། ༣ འབྲུང་བ་དམིགས་ལུལ་ཏུ་བྱས་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤངས་པའི་འབྲུང་གྱུར་དང་གསུམ་ཡོད་པར་ཀུན་བརྟུས་འགྲེལ་པ་ཁ་
 ཅིག་ལས་གསུངས་ལ། དེ་དག་ལས་དང་པོ་ནི་འབྲུང་བཞིས་རྒྱུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་
 བས་བྱུང་བའི་འབྲས་བྱའི་གཞུགས་བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་རང་གི་ཐ་ལྷན་མཐར་འབྲུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འབྲུང་གྱུར་
 བེ། རུལ་སྤངས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་འབྲུང་བ་ཡོད་ན་གཞུགས་སུ་གདགས་པ་ཡོད་
 ལ། དེ་ཡོད་ན་རུལ་སྤངས་པ་ལྟ་བུ་གདགས་པ་འབྲུང་བས་ན་རུལ་སྤངས་ཀྱི་ཐ་ལྷན་
 གྱུར་མཐར་འབྲུང་བ་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་འབྲུང་གྱུར་ཅེས་བརྗོད་ཅིང་། ལུས་

བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་ཚོགས་པའི་འབྱུང་གྲུང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་གྱི་སྐྱེ་
མཆེད་པའི་གཟུགས་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྦྲངས་བ་
ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་གཉིས་འབྱུང་གྲུང་དུ་འཛོག་ཚུལ་ཡང་སྔ་མ་དང་འབྲ།

གསུམ་པ་འབྱུང་བ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྲང་བའི་འབྱུང་
གྲུང་ནི། དཔེར་ན། དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་གཏམ་ལ་དབབ་
བ་བསྟུ་བ་ལས།

ཚོས་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་འབྲས་
བུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་
རེག་པར་བྱའོ། །འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་རེགས་
མཐུན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་གྲུབ་པའི་
ཕྱིར། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱའོ། དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྐྱེས་
བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།³⁹

ཞེས་དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས་དེ་ཡུལ་ཅན་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་འབྱུང་བ་དམིགས་
ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལས་སྦྲང་བས་ན་འབྱུང་གྲུང་ཅེས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། འབྱུང་བ་ཆེན་
པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་འབྱུང་གྲུང་མ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

འབྱུང་གྲུང་གི་རེག་བྱ་ལ་བདུན་ཡོད་པ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།
“འཇམ་པ་ཉིད་དང་། ལྷུབ་པ་ཉིད་དང་། ལྷི་བ་ཉིད་དང་། ཡང་བ་ཉིད་དང་། གང་
བ་དང་། བགྲེས་པ་དང་། སྐོམ་པའོ། །”⁴⁰ ཞེས་འབྱུང་། དེ་བདུན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་།

ཡོན་ཏན་འོད་གྱི་སྤང་པོ་ལྗེ་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ་ལས། “འཇམ་བའི་མཉེན་ཞིང་
 མནན་པར་འོས་པ་སྟེ། བགས་པས་བཤུད་ནས་དེ་རྟོགས་པའི་སྲིད་རྟོ། །རྩལ་བ་
 བེ་རྩད་རྩད་པོ་སྟེ། རེག་བྱ་ཚམ་དུ་ཟད་ཅིང་བརྩུང་བས་རེག་པའི་སྲིད་རྟོ། །སྡི་བ་
 དང་ཡང་བའི་སྤང་གིས་བཅལ་བས་དེ་རྟོགས་པའི་སྲིད་རྟོ། །གང་བའི་རྩུང་གི་
 འདུས་ཉེ་རེག་པའི་སྲིད་ཉེ། དེ་ཞི་རྩོ་བ་འདོད་པར་བྱེད་པའོ། །བགྲེས་པ་ཞི་ཟ་འདོད་
 པའོ། །སྐྱོམ་པ་ཞི་འཕྲུང་འདོད་པའོ། །”⁴¹ ཞེས་འཕྲུང་།

འཕྲུང་གྲུང་གི་རེག་བྱ་བདུན་པོ་འདི་རྣམས། ཚ་བའི་ཆ་ནས་འཕྲུང་བཞིའི་
 རེག་བྱའི་བྱུང་པར་ལ་བཏགས་པ་ཚམ་ཡིན་གྱི་འཕྲུང་བའི་རེག་བྱ་ལས་ངོ་བོ་རྩར་
 དུ་མེད་པ་དང་། རེག་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྟུན་འཇམ་རྩལ་བར་མ་གསུམ་དུ་འདུ་བར་
 གསུངས་སོ།།

འཕྲུང་གྲུང་གི་རེག་བྱ་བདུན་པར་རྒྱ་འཕྲུང་བ་ལས་བྱུང་ཚུལ་ནི། སྤང་པོ་
 ལྗེའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས།

འཇམ་བའ་ལ་སོགས་པ་ཡང་གནས་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་པན་ཚུན་ཐ་དད་དེ། ཚུ་
 དང་མེའི་ཁམས་གྱི་ཤས་ཆེ་ན་ནི་འཇམ་བའ་ཉིད་དེ། ས་དང་རྩུང་གི་ཁམས་
 གྱི་ཤས་ཆེ་བའི་རྩལ་བ་ཉིད་དོ། །ས་དང་རྩུང་ཁམས་གྱི་ཤས་ཆེ་བའི་སྡི་
 བ་ཉིད་དོ། །མེ་དང་རྩུང་གི་ཁམས་གྱི་ཤས་ཆེ་བའི་ཡང་བ་ཉིད་དོ། །དེ་ཉིད་
 གྱི་སྲིད་ཤི་བའི་ལུས་ལ་སྡི་བ་ཉིད་གྱི་ཤས་ཆེ་བའོ། །རྩུང་ཁམས་གྱི་ཤས་
 ཆེ་བའི་གང་བའོ། །རྩུང་གི་ཁམས་གྱི་ཤས་ཆེ་བའི་བགྲེས་པའོ། །མེའི་
 ཁམས་གྱི་ཤས་ཆེ་བའི་སྐྱོམ་པའོ། །⁴² ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བརྟམ་ལས།

འཇམ་པ་ཉིད་དང་། རྩལ་པ་ཉིད་དང་། ཡང་བ་ཉིད་དང་། ལྷི་བ་ཉིད་དང་།
མཉེན་པ་ཉིད་དང་། ལྷོད་པ་ཉིད་དང་། ལྷོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གང་བ་དང་།
བགྲམ་པ་དང་། ལྷོམ་པ་དང་། ཚིམ་པ་དང་། ཉམ་ཡོད་པ་དང་། ཉམ་ཚུང་
བ་དང་། བརྒྱལ་བ་དང་། གཡའ་བ་དང་། འགྲེད་པ་དང་། ཅ་བ་དང་། ཇ་
བ་དང་། འཆི་བ་དང་། ངམ་བ་དང་། ངམ་སོས་པ་དང་། སྤངས་ཆེ་བའོ།།⁴³

ཞེས་འབྱུང་གྲུང་གི་རེག་བྱ་ལ་ཉེར་གཉིས་གསུངས་པ་ཡང་། རེག་བྱ་བརྟན་གྱི་ནང་
དུ་ཅི་རིགས་པར་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། མཉེན་པ་ནི་ནེམ་ནེམ་པོར་སྤང་བ་སྲིན་བལ་གྱི་
རེག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷོད་པ་ནི་བཅོར་ན་སྲ་བ་མ་ཡིན་པ་བལ་གྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་
པས་དེ་དག་ནི་འཇམ་པ་དང་ཡང་བ་ཅི་རིགས་སུ་འདུས། ལྷོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་བཅོར་
ན་ཞུས་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྷགས་དང་དོའི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། ཚིམ་པ་ནི་བཟའ་བརྟུང་
གིས་ཚིམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། ཁམས་སྟོམས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་
བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཉམ་ཡོད་པ་ནི་ལུས་ཚོ་ཞིང་སྟོབས་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་
རེག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། ཉམ་ཚུང་བ་ནི་ལུས་རིད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་
ཡིན་པས་དེ་བཞི་རྩལ་བ་དང་ལྷི་བ་ཅི་རིགས་སུ་འདུས། བརྒྱལ་བ་ནི་སེམས་དང་
སེམས་བྱུང་གི་རྒྱ་བ་རགས་པ་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལུས་ལ་གནད་དུ་
བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་རྩལ་བ་དང་འཇམ་པ་ཅི་རིགས་
སུ་འདུས། གཡའ་བ་ནི་ཁྲག་ལ་གཞོན་པས་སེམས་ལ་མི་བཟོད་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པ་ལྷགས་ཀྱིས་ལྷགས་ལ་བདར་བའི་སྐྱེ་ལས་ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་གཡའ་བའི་རེག་བྱ་ལྟ་

བྱ་ཡིན་པས་དེ་ནི་རྩལ་པར་འདུས། འབྲེད་པ་ནི་རྩལ་དང་ས་འདུས་པ་ལས་རེག་བྱའི་
 བྱ་པར་འབྲེད་པ་འབྲུང་སྟེ། དེ་ནི་སྣེ་བར་འདུས། ཅེ་བ་ནི་མགོ་བོའི་བྱུག་གཟེར་
 ལྟ་བུ་ཡིན་པས་རྩལ་པར་འདུས། ལྟ་བའི་རེག་བྱ་ནི་ལུས་པོ་སྣེ་བ་དེ་ཡིན་པས་སྣེ་
 བར་འདུས། འཆི་བའི་རེག་བྱ་ནི་གཞན་གཙོ་བོའི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། ངལ་བ་ནི་
 ལུས་ཐང་ཆད་ནས་ལུས་ལས་སྲུ་མི་རླུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་
 གཉིས་རྩལ་པ་དང་སྣེ་བ་ཅི་རེགས་སྲུ་འདུས། ངལ་སོས་པ་ནི་ངལ་བ་དང་བྲལ་བ་
 ལུས་ལས་སྲུ་རླུང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཡང་བར་འདུས།
 སྲུངས་ཆེ་བ་ནི་ལུས་སྣོབས་བཟང་ཞིང་མདངས་བཟང་བའི་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་
 བུ་ཡིན་པས་ཡང་བ་དང་སྣེ་བ་ཅི་རེགས་སྲུ་འདུས་པའི་སྲིར་རོ།

དེ་ལྟར་ཡང་སྲུང་བོ་སྣེ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཞག་པ་ལས།

གཞན་ནས་བརྒྱལ་བ་དང་། ཉམས་ཡོད་པ་དང་ཉམས་རྒྱུང་བ་ལ་སོགས་
 པ་རེག་བྱའི་བྱེ་བྲག་སྣོས་པ་རྣམས་ཀྱང་འདི་དག་གི་ནང་དུ་འདུས་པས་
 ལོགས་ཤིག་ཏུ་མ་བཟོད་དོ། །བརྒྱལ་བ་ནི་འཇམ་པ་ཉིད་ལས་གུད་ན་
 མེད་དོ། །ཉམས་ཡོད་པ་ནི་རྩལ་པ་དང་སྣེ་བ་ཉིད་ལས་ལོགས་ཤིག་ན་མེད་
 དེ། དེ་ལྟར་གཞན་ནས་རེག་བྱའི་བྱེ་བྲག་འབྲུང་བ་རྣམས་ཀྱང་འདི་དག་གི་
 ནང་དུ་མཐུན་མཐུན་དུ་བསྟུ་བར་བྱའོ། །⁴⁴ ཞེས་སོ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བྲངས་པའི་སྣོན་གྱི་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་བྱུང་བའི་
 གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་མདོར་བསྟུས་ན། མངོན་པ་འོག་མའི་
 གཞུང་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྣེ་མཆེད་ལ་ཉི་ཤུ་དང་། སྐྱ་ལ་བརྒྱད། དེ་ལ་བཞི། རོ་ལ་ལྷག

རེག་བྱ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་གྱུར་བ་དུན་ཉེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ལ། མངོན་
བ་མོང་མའི་གཞུང་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཉེར་ལྷ་དང་། སྐྱ་ལ་བཅུ་གཅིག་གི་
ལ་དུག་རོ་ལ་བཅུ་གཉིས། རེག་བྱ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་གྱུར་ཉེར་གཉིས་ཉེ་
ཉེར་དུག་ཏུ་གསུངས་སོ།།

༤ མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་བུ་བཤད་པ།

མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་ནི། རང་རང་གི་དབང་རྟེན་ཁོག་ལ་ལ་བརྟེན་
པ། འོད་ལྗང་ལོན་ཏུ་དང་བས་དུས་བྱུར་གཅོད་བ་དང་སྤང་ལ་འཇམ་བ་སོགས་བྱེད་
མི་བྱས་པའི་ནང་གི་གཟུགས་སུ་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གསུངས། དེས་ན་དེ་
དག་ནི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བའི་ངོ་བོ་རང་འབྲས་དབང་པོའི་རྣམ་བར་ཤེས་པ་
སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་བཞིན་དུ། མིག་
གི་དབང་པོར་ཡང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་ཉེ། མིག་གི་རྣམ་
བར་ཤེས་པ་སྐྱེའོ། །དེས་ན་རང་འབྲས་མིག་གི་རྣམ་བར་ཤེས་པའི་སྐྱེ་མོང་མ་
ཡིན་པའི་བདག་རྟེན་བྱེད་པའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བ་མིག་གི་དབང་པོའི་ངོ་
བོ་དང་། དེས་ན་བའི་དབང་པོ་སོགས་བཞིའི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ཤེས་སོ། །དེ་
ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བདུས་ལས།

མིག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། མིག་
གི་རྣམ་བར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །རྣ་བའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན།

འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་
 གཟུགས་དང་བའོ། །སྣའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་
 རྒྱུར་བྱས་པ། སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །སྣའི་དབང་
 པོ་གང་ཞེ་ན། འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་
 པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྲུང་བ་ཆེན་
 པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་
 བའོ། །⁴⁵ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ།།

མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་པོ་རེ་རེ་ལའང་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་གཉིས་
 རེ་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་ལ་ལྟ་བཞིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མིག་དབང་དེ་རྟེན་བཅས་དང་།
 གཉིད་ལོག་པ་དང་མིག་བརྩམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་མིག་དབང་དེ་དེ་མཚུངས་
 ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་གང་སྟེ་ལ་གྱི་ཚེས་མངོན་པའི་མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་
 མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས།

དེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོའི་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་འབྲུང་བ་
 ལ། རེས་འགའ་ནི་ཐམས་ཅད་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་དག་ཡིན་ཏེ། གང་གི་
 ཆེ་སྲད་པར་འདོད་པས་འཛིན་པར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་ལྟ་བ་ན་སྟེ། དེའི་
 ཆེ་ཐམས་ཅད་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །རེས་འགའ་ནི་དེ་དང་
 མཚུངས་པ་དག་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཆེ་གཉིད་ལོག་པ་དང་། མིག་བརྩམས་
 པར་གྱུར་པ་ན་འོ། །རེས་འགའ་ནི་ཁ་ཅིག་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ།
 གང་གི་ཆེ་སྲད་པར་འདོད་པ་མེད་པར་འདོད་རྒྱལ་བ་ལྟ་བ་ན་སྟེ། དེའི་ཆེ་ཁ་

ཅིག་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་དེ་དང་མཚུངས་པ་དག་གོ།⁴⁶
 ཞེས་མིག་དབང་ལ་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འདོག་ཚུལ་འདིས་དབང་
 པོ་ལྟག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེལ།

དབང་པོ་ལྔ་འི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་དབྱེ་བས་སོགས་ནི་སའི་ཅ་ལག་གི་ཕྱང་
 པོ་ལྔ་འི་བཤད་པ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདིར་བཀོད་ན། དེ་ཉིད་ལས།

མིག་གི་དབང་པོ་འི་ཡུལ་ནི་སྟོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་།
 དམར་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། མེ་ལོང་དང་ཤེལ་དང་ཚུ་ལ་
 སོགས་པ་གཟུགས་དང་ཞིང་གསལ་བས་གཟུགས་བརྟན་སྒྲུབ་བ་འབྱུང་བ་
 བཞིན་དུ། མིག་གི་དབང་པོ་ཡང་གཟུགས་དང་ཞིང་གསལ་བ་སྟེ། གཟུགས་
 དང་མཉམ་བར་གྱུར་བ་ན། གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་འབྱུང་བར་གྱུར་
 བས་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ནར་མིག་
 གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་བྱེད་དེ། དེ་བས་ན་གཟུགས་དང་བཞེས་
 བྱའོ། །མིག་གི་དབང་པོ་འི་རྒྱལ་ལྔ་རབ་ནི་མིག་གི་སྟོན་གྱི་ནང་ན་ཟར་མའི་
 མེ་ཉོག་ཁ་འབྲུས་ལྟར་གནས་སོ། །སྐྱེས་པ། དེ་ལྟར་ན་དང་བའི་སྐྱ་སྟོས་
 པས་ཚོག་མོད་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་སྟོས་པ་རི་དགོས། སྐྱེས་པ། གཟུགས་ཀྱི་
 སྐྱ་མ་སྟོས་པར་དང་བ་འབའ་ཞིག་སྟོས་པ་ན་ནི་སེམས་ལས་གྱུར་བ་བཤད་
 པའི་སྐབས་སུ་དད་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་དང་བའོ་ཞེས་བཤད་པ་དེ་མིག་
 གི་དབང་པོ་ཡིན་ནོ་སྟུང་དུ་ཡིད་གོལ་བར་འགྱུར་བས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་སྟོས་
 ཉེ། དད་པ་དང་བ་ཡིན་ཡང་སེམས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་

ལ། མིག་གི་དབང་པོ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་ཡིན་ནོ། །དང་བའི་
 རང་བཞིན་ཡང་ཡིན་པས་སོ། །སྐྱུས་པ། འོ་ན་གཟུགས་ཞེས་སྐྱོས་པས་
 ཚོག་མོད། དང་བའི་སྐྱུས་ཞིང་དགོས། ལན་དུ་གཟུགས་འབའ་ཞིག་སྐྱོས་
 ལ་དང་བ་མ་སྐྱོས་ན་རྫོང་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱང་མིག་གི་
 དབང་པོ་ཡིན་ནོ་སྐྱུས་དུ་ཡིད་གོལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཡིང་ཉོག་གིས་
 ཞེབས་པ་དང་དམུས་ལོང་དག་ལ་ཡང་མིག་གི་དབང་པོ་ཡོད་པའི་སྐྱོན་
 དུ་འགྱུར་བས་ན་དང་བའི་སྐྱུས་ཉེ། རྫོང་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་དང་ཡིང་
 ཉོག་གིས་ཞེབས་པ་དང་དམུས་ལོང་ལ་སོགས་པ་ལ་གཟུགས་ཡིན་དུ་བྱེན་
 ཀྱང་དང་བ་མེད་པའི་སྲིར་མིག་གི་དབང་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྐྱུས་པ། དེ་
 ལྟར་ན། གཟུགས་དང་བ་ཞེས་སྐྱོས་པས་ཚོག་མོད་ཡུལ་ཁ་དོག་ཅེས་སྐྱོས་
 པའི་སྐྱུ་རི་དགོས། ལན་དུ་དེ་ཡང་དགོས་པ་རྣམས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྲིར་ཡུལ་
 ཁ་དོག་ཅེས་མི་བརྗོད་དུ་མི་རུང་སྟེ། གཟུགས་དང་བ་འབའ་ཞིག་སྐྱོས་ལ་
 ཡུལ་ཁ་དོག་མ་སྐྱོས་ན། རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཡང་གཟུགས་དང་
 བ་ཡིན་པས་དེ་མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་ནོ་སྐྱུས་དུ་ཡིད་གོལ་བར་འགྱུར་བ་
 དང་། མེ་ལོང་དང་། ཤེལ་དང་ཚུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་གཟུགས་དང་བ་ཡིན་
 པས། དེ་དག་མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་ནོ་སྐྱུས་དུ་ཡིད་གོལ་བར་འགྱུར་ཉེ། དེ་
 དག་གཟུགས་དང་བ་ཡིན་དུ་བྱེན་ཀྱང་ཡུལ་ཁ་དོག་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་
 བ་གང་ཡུལ་ཁ་དོག་ཀྱང་ཡིན་གཟུགས་ཀྱང་ཡིན་དང་བ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་
 བེ་མིག་གི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཉོ། །

དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྷ་ག་མ་ལ་ཡང་སོ་སོར་ཅི་རིགས་
 པར་སྐྱར་ཞིང་བཤད་དོ། །རྣ་བའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
 རྣ་བའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་ངེས་ཏེ། རྣ་བའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་གང་
 ཞེ་ན་ཞེས་ངེས་པའི་དོན་ཏོ། །དེའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དུལ་སྐྱ་
 གཟུགས་དང་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། རྣ་བའི་དབང་པོའི་ཡུལ་ནི་སྐྱ་སྟན་
 པ་དང་། མི་སྟན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ་དེའི་གཟུགས་ཀྱང་ཤེལ་དང་མེ་
 མོང་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲ་བ་དང་ཞིང་གསལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གསལ་
 པའི་མཐུས་རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་བྱེད་དོ། །དེའི་རྒྱལ་ཐུན་
 བེ་སྐོ་ག་གཞུས་པའི་མདུད་པ་འབྲ་བར་རྣ་བའི་ནང་ན་གནས་སོ། །

སྐྱའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྐྱའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་
 ངེས་ཏེ། དེ་ཡང་སྐྱའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་ངེས་པའི་དོན་
 ཏོ། །དེའི་ལན་དུ་ཡུལ་ངེ་གཟུགས་དང་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། སྐྱའི་དབང་
 པོའི་ཡུལ་ནི་ངེ་ཞེས་པ་དང་། མི་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། དེའང་ཤེལ་
 དང་མེ་མོང་ལ་སོགས་པ་ལྟར་གཟུགས་དང་ཞིང་གསལ་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ན་
 སྐྱའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་བྱེད་དོ། །དེའི་རྒྱལ་ཐུན་ནི་མིག་སྟན་བསྐྱ་
 པའི་ལྷ་གས་ཐུར་ལྟར་མཚུལ་པའི་ནང་ཐོག་ཐག་གནས་སོ། །

སྐྱའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྐྱའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་
 ན་ཞེས་ངེས་ཏེ། སྐྱའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་ངེས་པའི་དོན་
 ཏོ། །དེའི་ལན་དུ་ཡུལ་རོ་གཟུགས་དང་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། སྐྱའི་དབང་

ཤོའི་ཡུལ་ནི་རོ་མངར་བ་དང་སྐྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། དེའང་མེ་མོང་
 དང་ཤེལ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དང་ཞིང་གསལ་བ་སྟེ། དེའི་རྒྱས་
 བ་སྟེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་བྱེད་དོ། །སྟེའི་དབང་ཤོའི་རྩལ་སྐྱབ་ནི་
 རྩ་བ་བྱེད་པ་འབྲ་བར་སྟེའི་དབུས་ཐོག་ཐག་སྐྱེའི་ཁྱོན་ཅམ་ཞིག་དབང་ཤོས་
 མ་ཁྲབ་པར་གནས་ཏེ། དེའང་དབང་ཤོས་ཁྲབ་ན་ནི་སྐྱུར་རྒྱས་རྒྱན་དུ་འཇག་
 པས་སྟེང་ཤོའི་ཕྱིར་ཡི་ག་འཆུས་པར་འགྱུར་དོ། །

ལུས་ཀྱི་དབང་ཤོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལུས་ཀྱི་དབང་ཤོ་གང་ཞེ་
 བ་ཞེས་དེས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་དབང་ཤོའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དེས་པའི་
 དོན་ཏོ། །དེའི་ལན་དུ། ཡུལ་རེག་བྱ་གཟུགས་དང་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ།
 ལུས་ཀྱི་དབང་ཤོའི་ཡུལ་ནི་འཇམ་པ་དང་། རྒྱབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རེག་བྱ་
 ཡིན་ལ། དེའང་ཤེལ་དང་མེ་མོང་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དང་ཞིང་
 གསལ་བ་སྟེ། དེའི་རྒྱས་ནི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་བྱེད་
 དོ། །དེའི་རྩལ་སྐྱབ་ནི་བགས་པའམ་ཀོ་བ་བཞིན་དུ་ལུས་ཐོག་ཐག་ཁྲབ་
 པར་གནས་སོ། །⁴⁷ ཞེས་སོ། །

གཞུང་འདིར་དབང་ཤོ་སྟེའི་དབྱིབས་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། ཟར་མའི་མེ་
 ཏོག་དང་། རྩོ་ག་གཟུས་ཏེ་མདུད་པ་དང་། མིག་སྐྱབ་ཀྱི་སྐར་མ་གཤེབས་པ་དང་།
 རྩ་བ་བྱེད་པ་དང་། བགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

༥ ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་བཤའ་བ།

སྤྱིར་གཟུགས་ལ་གོང་དུ་བཤའ་བ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་དང་།
 ཡིད་ཤེས་འབའ་ཞིག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་གཉིས་ལས་ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་
 བེ་སྤྱི་མ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དབེར་ན། རུལ་ཀྱི་གོང་བུ་ལྟ་བུའི་རགས་པའི་གཟུགས་
 རྣམས་ལ་ཆ་སོ་སོར་བྱེ་བའི་ཆེ་མཐར་སྒྲ་བར་གྱུར་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་
 འདས་ཀྱང་དེ་དག་གཟུགས་མིན་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་རྣམས་
 བེ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་གང་ཡང་མིན་པས་ཚེས་
 ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་འཛོག་དགོས་སོ།།

དེས་ན་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་ཞིང་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་མ་ཡིན་པའི་
 གཟུགས་སུ་རུང་བ་དེ། ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། ཡིད་ཤེས་ཁོ་
 བ་ཞེས་པས་སྒོ་ལྗེའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་གཙོ་བོ་ཅིང་། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་
 ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་ཡིན་ཡང་ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་མ་
 ཡིན་པས་དེ་གཙོ་བོའི་སྤྱིར་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་མ་ཡིན་པ་ཞེས་སྒོ་སོ། །ཚེས་
 ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་ཞིང་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་མ་
 ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡང་། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་རྣམ་བཤའ་རིགས་པ་
 ལས། “ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ནི་ཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ལྟེ། དེ་ནི་ཡིད་
 ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་ཡུལ་ཁོ་ན་ཡིན་ཀྱི་རྟེན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །”⁴⁸ ཞེས་གསུངས་
 སོ།།

སྒོ་བ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་དེ་ལ་ལྟར་
 གསུངས་ཏེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་གང་
 ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྟར་བལྟ་སྟེ། བསྐྱུས་པ་ལས་ལྷུང་བ་དང་། མངོན་པར་སྐབས་
 ཡོད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་ལྷུང་བ་དང་། ཀུན་བཏུགས་པ་དང་། དབང་
 འགྲོར་བའོ། །”⁴⁹ ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་རྟོག་པ་དང་སེམས་པ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་
 ཀྱིས་སྤེ་སྟེ། དང་པོ་གཉིས་ཉོག་པ་དང་། གསུམ་པ་སེམས་ལྷུང་སེམས་པ་དང་། ཐ་
 མ་གཉིས་ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱི་སྐྱོམ་ཀྱིས་སྤེ་བའོ། །

དེ་རྣམས་ལས། ༡ བསྐྱུས་པ་ལས་ལྷུང་བའི་གཟུགས་ནི། གཟུགས་རགས་
 པ་གསེལ་བ་ལས་ལྷུང་བ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་པོ། །དེ་ཡང་
 རགས་པའི་གཟུགས་ལ་ཆ་སོ་སོར་སྤེ་བའི་ཆེ་སྤྲ་བར་ལྷུང་ཏེ་མཐར་ཡིད་ཤེས་ཁོ་
 བའི་ཡུལ་དུ་ལྷུང་བའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཅིག་ལ་འཛོག་ བསྐྱུས་པའི་གོང་དུ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་
 པས་ཆ་དང་ཆར་སྤེ་བ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐར་ལྷུང་བས་ན་བསྐྱུས་པ་ལས་
 ལྷུང་བའི་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད།

༢ མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་པ་ནི། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་
 ཀྱི་སྣང་བ་སྐྱེ་སེང་སེང་སོར་སྣང་བ་ལྟ་བུ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་པ་རིའི་གཟུགས་མཐོང་
 བ་ལ་དེས་བར་དགོས་པའི་བར་ཀྱི་སྣང་བ་སྐྱེ་སེང་བ་དེ་སྤྱིར་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་
 ཀྱི་གཟུགས་སུ་འཛོག་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་ནི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་སྣང་སྐྱེ་སེང་
 བ་སྣང་བ་དེ་ཡིན། མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་བར་ཀྱི་སྣང་བ་སྐྱེ་སེང་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་
 སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ལོ། །

༣ ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
 ཡིན་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པས་བསྐྱས་པ་དང་། སྒྲོམ་
 བ་མ་ཡིན་པ་དང་། བར་མས་བསྐྱས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་
 རྣམས་ཉེ། དེ་དག་གིས་རང་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་ཀུན་སྒྲོང་གཞན་གྱི་སྐྱོ་ཡུལ་དུ་རིག་
 བར་མི་བྱེད་པས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་
 བ་དེ་སྐོབ་དཔོན་གྱི་བྱུང་ནས་ཚོ་གས་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཡང་
 དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཞེས་སྟོགས་གཅིག་གི་ཆ་ནས་བཏགས།
 ཡང་ན་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་སོགས་སྐྱ་
 སྐྱར་དགོས་པར་གསུངས་སོ།།

༤ ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ནི། མི་སྐྱབ་པ་སྒྲོམ་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ་ས་གཞི་
 ཀེང་རུས་ཀྱིས་བྱུང་བ་གསལ་བར་སྐྱང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་མི་ལམ་
 ཀྱི་ཉ་སྒྲུང་དང་ཁང་པ་སོགས་ཡུལ་ལྗེ་གསལ་བར་སྐྱང་བ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མི་སྐྱབ་པ་
 སྒྲོམ་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་བྱུང་བ་ཅམ་ལས་དོན་ལ་
 ས་གཞིར་ཀེང་རུས་ཀྱིས་མ་བྱུང་བ་དང་། མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་ཉ་སྒྲུང་སོགས་
 སྐྱ་སྐྱང་བ་ཅམ་ལས་མི་ལམ་ན་ཉ་སྒྲུང་སོགས་མ་བྱུང་བས་དེ་སྐྱར་སྐྱང་བ་རྣམས་
 ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད།

༥ དབང་འཕྲོར་བའི་གཟུགས་ནི། ཟད་པར་མེ་དང་ཚུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སོགས་
 ལ་མེ་དང་ཚུ་སོགས་གསལ་བར་སྐྱང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་དབང་

ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མེ་དང་ཚུས་བྲབ་པ་དང་མེ་དང་ཚུ་སོགས་སུ་བསྐྱར་བའི་
གཞུགས་ཡིན་པས་དབང་འཕྲོར་བའི་གཞུགས་ཞེས་བྲ། དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་པ་ཀྱང་
ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས།

མངོན་པར་བསྐྱས་པ་ཅན་ནི་རྩལ་སྲ་རབ་ཀྱི་གཞུགས་སོ། །མངོན་པར་
གསལ་བ་ཅན་ནི་དེ་ཉིད་དེ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཐོགས་པར་བྱེད་པའི་རིག་
བྱ་དང་བྲལ་བའོ། །ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ཅན་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་གཞུགས་སོ། །ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ཅན་ནི་གཞུགས་བརྟན་གྱི་
གཞུགས་སོ། །དབང་འཕྲོར་བ་ཅན་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་བསམ་གཏུན་
པའི་སྲོད་ལྷལ་གྱི་གཞུགས་གང་ཡིན་པའོ། །⁵⁰ ཞེས་སོ། །

དེ་ལ་སྲིར་སྲོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་
གཞུགས་ཞེས་པ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་སྲོད་ལྷལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་ཤིག་ལ་འཛོག་
པར་མཐུན་ཡང་། དེ་ལ་ནང་གསེས་ལྟ་འཛོག་མིན་དང་། ལྟ་སོ་དེ་དག་གཞུགས་
མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་མིན་མི་མཐུན་པ་ཡོད་དེ། བྱེ་བྲག་སྐྱེ་བའི་ལུགས་ལ་ཚོས་
གྱི་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་གཞུགས་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་ལས་གཞན་
མ་བཤད་དེ། ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

གཞུགས་ནི་དབང་སོ་ལྟ་དང་དོན། །ལྟ་དང་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད། །⁵¹
ཅེས་དབང་སོ་ལྟ་དང་། དོན་ལྟ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་བཅས་
གཞུགས་སུང་ལ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་བཅུ་གཅིག་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་གཞུགས་ལས་གཞན་པའི་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་གཞུགས་ཤིག་མ་བཤད་

ལ། དེ་བཞིན་དུ་མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས་ཀྱང་།
 རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྤྱིར་དོན་
 ལྗེའི་ཁོངས་སུ་མ་འདུས་པས་དབང་པོ་ལྗེའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ལོགས་
 ལེག་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རིམ་བུར་གཟུང་བའི་དོན་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་
 བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་དེ་ལས་གཞན་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་
 པའི་གཟུགས་མདོ་སྡེ་བ་ལ་སོགས་པས་ཀུན་བཏགས་པ་རྣམ་པར་གཅད་པར་
 བྱ་བའི་སྤྱིར་རོ། །⁵²

ཞེས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་ཁོ་ནར་བཤད།
 དེ་ལྟར་འདུག་སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་
 ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ་བཞག་པ་ལྟར་ན། རྣམ་པར་རིག་མིན་གྱི་གཟུགས་དེ་གཟུགས་
 མཚན་ཉིད་པར་མི་བཞེད་པར་སྣང་སྟེ། མངོན་རང་འགྲེལ་ལས།

མདོ་སྡེ་བ་རྣམས་ན་རེ་ཡང་རྗེས་སུ་མེད་དེ། ཁས་སྐྱབས་ནས་མི་བྱེད་པ་
 ཅམ་གྱི་སྤྱིར་དང་། འདས་པའི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་
 འདོགས་པའི་སྤྱིར་དང་། དེ་དག་གྱང་རང་གི་རོ་བོ་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་།
 གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྤྱི་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་
 རྣམས་ན་རེ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རི་ལྷོ་ལེས་ཤེས་ན། རྣམ་གསུམ་རི་མེད་
 གཟུགས་གསུངས་དང་། །འཕེལ་དང་མ་བྱས་ལས་སོགས་སྤྱིར། །⁵³ ཞེས་
 སོགས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །

མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་ཀོ་རི་ཡའི་སློབ་དཔོན་མེན་ཚེག་གི་འཕགས་པ་དགོངས་
པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

གཞུགས་ཀྱིས་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱབས་པའི་གཞུང་
གིས་ཀྱིས་པ་བརྒྱད་ལས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་རེག་གྱའི་སྐྱེ་མཆེད་གྱིས་
བསྐྱུས་སོ། །སློབ་པོ་ལ་སོགས་པ་ཀྱིས་པ་བཞི་ནི་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གྱིས་
བསྐྱུས་པར་བཤད་དེ། དེའི་གཞུང་གིས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་གཞུགས་ལས་
ཀྱིས་པར་རེག་གྱེད་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་བསྐྱུས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་སྡེ་
པའི་གཞུང་གིས་ནི་བསྐྱུན་བཅོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྐྱབས་པ་ལས་བསྐྱུན་པ་བཞིན་
དུ་ཀྱིས་པར་རེག་གྱེད་མ་ཡིན་པ་ནི་གཞུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་སེམས་ཀྱང་མ་
ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་སྟོན་ཏེ།⁵⁴

ཞེས་སོགས་འབྱུང་ངོ་།།

སེམས་ཅན་པས་ནི་ཡང་དག་པར་སྒྲངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྡོམ་པ་དག་
སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དང་དེའི་ས་སོན་ཅི་རིགས་ལ་བྱེད་པ་ལས། གཞུགས་མཚན་
ཉིད་པར་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ལས་སྐྱབས་པའི་རབ་བྱེད་
ལས་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། “གལ་ཏེ་སེམས་པ་ཁོ་ན་ལུས་ཀྱི་ལས་སྐྱུ་འབྱུར་
ན། སེམས་ཀྱིས་པར་གཡེངས་པ་དག་དང་། སེམས་མེད་པ་དག་ལ་སེམས་པ་དེ་
མེད་ན། སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། སེམས་པའི་
བྱེད་པར་གྱི་བག་ཆགས་མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར་སྡོམ་པ་དང་སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་
ཡོད་དོ། །”⁵⁵ ཞེས་འབྱུང་།

སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲུལ་དུ་ནི། “གང་
 ཞེས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུང་
 བར་བྱ་བ་ཞེས་མི་ལམ་ན་ཡོད་དེ།”⁵⁶ ཞེས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་མི་ལམ་གྱི་ཏྲ་སྲིད་
 སོགས་གསལ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུའི་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་
 མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་
 བར་གསུངས་པའི་ལུང་སོ་སྣའི་རབ་བྱེད་དུ། “རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་
 བ། གཟུགས་གང་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གྱུར་བ་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་སོགས་པ་མེད་
 བ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྟེ། སློམ་པ་དང་། སློམ་པ་
 མ་ཡིན་པ་དང་། བར་མས་བསྐྱུས་པ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་རྒྱན་གྱི་ངོ་པོ་གང་
 ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའོ། །”⁵⁷ ཞེས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
 ཡིན་པའི་གཟུགས་སློམ་པ་དང་སློམ་མིན་སོགས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་
 སུ་གསུངས་ཤིང་། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་གཞན་གསུམ་ཡང་གཟུགས་
 མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་སྣང་ངོ་།།

༤ རྒྱ་ལྷོང་བ་བཤད་པ།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་མང་པོར་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ན། མངོན་
 བ་ཀུན་བརྟམ་ལས། “གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་
 གང་ཡིན་པ་ཅི་ཡང་རྒྱང་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་ལྷོང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་དང་། ལྷོང་
 བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པའོ། །”⁵⁸ ཞེས་གཟུགས་ལ་རྒྱ་ལྷོང་བ་དང་། དེ་
 རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་ལྷོང་བའི་ལྷོང་གྱུར་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་བཞེད་པས། རྒྱའི་གཟུགས་དེ་ལ་ལྷོང་
 བ་བཞི་དང་། དེ་དག་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་ལྷོང་བའི་གཟུགས་སམ་ལྷོང་གྱུར་
 ཀྱི་གཟུགས་ལ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྡན་སོགས་ཡོད་
 བར་གསུངས།

དེ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལྷ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་
 གྲུབ་པ་དང་། རྒྱལ་ཐོན་དུ་མ་ཆོགས་པ་ལས་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་རྣམ་ལྷོང་
 མི་འདྲ་བ་ལྷོང་བའི་ཚུལ་ནི་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་སྟོན་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་
 བཞེད་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་གནད་འདི་ཤེས་པ་ལ། རྒྱ་
 ལྷོང་བའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བས་འདྲིར་ལྷོང་བའི་
 སྐོར་འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ལྷོང་བའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་
 བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་སྐྱིར་ལྷོང་བས་ལྷོང་གྱུར་གྱི་རྒྱ་བྱེད་ཚུལ་ལ། ༡ རྐྱེད་པའི་

རྒྱ་དང་། ༡ བརྟེན་པའི་རྒྱ། ༢ གནས་པའི་རྒྱ། ༣ རྟོན་པའི་རྒྱ། ༤ འཕེལ་བའི་རྒྱ་
 བཅས་རྒྱ་བྱེད་ཚུལ་རིགས་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། དཔེར་ན། ས་པོ་ན་
 མེད་ན་སྤྱ་གུ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན། རྒྱ་ལྷན་པ་རྣམས་མེད་ན་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སམ་
 འབྲུང་གུར་མི་འབྲུང་བས་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་དང་། སོར་བ་མེད་ན་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཟས་
 གནས་མི་སྐབ་པ་བཞིན། འབྲུང་བ་རྣམས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་
 དག་ལོགས་ཤིག་ཏུ་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པས་བརྟེན་པའི་རྒྱ་དང་། ཤིང་བཅད་
 བ་གྲིབ་མ་མེད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། འབྲུང་བ་རྣམས་ཉམས་ན་རྒྱར་བྱས་པའི་
 གཟུགས་རྣམས་ཀྱང་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་གནས་པའི་རྒྱ་དང་། ཟན་པོ་འཁར་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བ་བཞིན། རང་འབྲས་འབྲུང་གུར་རྣམས་སྐྱད་ཅིག་སྤེལ་སྤེལ་
 མ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྐྱེ་བས་རྟོན་པའི་རྒྱ་དང་། འབྲུང་བ་རྣམས་འཕེལ་ན་འབྲས་
 བུའི་གཟུགས་ཀྱང་འཕེལ་བས་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ལོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་སའི་ཅ་
 ལག་གི་སྤང་པོ་ལྗེའི་བཤད་པ་ལས།

དེ་ལས་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་ནི་རྒྱ་རྣམ་པ་ལྗས་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་ལས་
 གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་དེ། རྒྱ་རྣམ་པ་ལྗ་ནི་སྐྱེད་པ་དང་། བརྟེན་པ་
 དང་། གནས་པ་དང་། རྟོན་པ་དང་། འཕེལ་བའོ། །དེ་ལ་ས་པོ་ན་མེད་ན་སྤྱ་
 གུ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་མེད་ན་རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་
 མི་སྐྱེ་བས་ན་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་བྱེད་དོ། །འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་མ་བརྟེན་
 པར་རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་དག་ལོགས་ཤིག་ཏུ་གནས་པའི་མཐུ་མེད་དེ།
 དེ་བས་ན་བརྟེན་པའི་རྒྱ་བྱེད་དོ། །ཤིང་བཅད་ན་གྲིབ་མ་མེད་པར་འགྱུར་

བ་དེ་བཞིན་དུ། འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་ཉམས་སམ་སྒྲིབ་མེད་ཅེས་ན་རྒྱུར་
 བྱས་པའི་གཞུགས་ཚུལ་གྱི་ཉམས་སམ་འབྲུང་བས་ན་གནས་པའི་རྒྱུ་
 བྱེད་དོ། །འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དཔེར་ན་ཀུན་པོ་འཁར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
 འགོ་བ་དང་འབྲུང་བ་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུ་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུར་བྱས་པའི་
 གཞུགས་ཚུལ་གྱི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུ་གྱི་རྒྱུ་མི་འཆད་པར་སྐྱེ་བར་
 བྱེད་པས་ན་རྟོན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་བཏུས་ཤིང་སྐྱོན་
 བ་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཞུགས་ཚུལ་གྱི་ཉམས་སམ་འབྲུང་བས་ན་འཕེལ་བའི་རྒྱུ་
 བྱེད་དོ། །⁵⁹ ཞེས་སོ།།

འབྲུང་བ་ཞེས་པའི་སྐྱབ་བཤའ་ལ། མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤའ་མཚན་ཉིད་རྗེས་
 འབྲུང་ལས། “འབྲུང་བ་ཉིད་ནི་གཞུགས་ཚུལ་སྐྱོ་ཚོགས་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་ལ་
 དེ་དང་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་འབྲུང་བས་ན་འབྲུང་བ་དག་པོ།” ཞེས་དང་། “ཡང་ན་
 འབྲུང་བ་ཉིད་འབྲུང་བའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མཆེད་པར་བྱེད་པས་ན་འབྲུང་བ་དག་
 ལྟེ། དངོས་པོའི་ཡོད་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་རྒྱས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་
 ཏོ། །”⁶⁰ ཞེས་འབྲས་བུའི་གཞུགས་སྐྱོ་ཚོགས་པ་འགྲུབ་པ་ན་སྐྱབ་སོགས་དེ་དང་
 དེའི་རྣམ་པར་འབྲུང་བས་ན་འབྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་འབྲུང་བ་རང་ཉིད་གྱི་
 རྒྱུ་ལྱི་མ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་མཆེད་པ་སྐྱེ་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་ན་འབྲུང་བ་
 ཞེས་དེས་ཚིག་གས་སྐྱབ་བཤའ་མི་འབྲུང་བ་གཉིས་གསུངས།

འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ས་རྒྱ་མི་རྒྱུང་བའི་ཉང་ནས་རིམ་
 བཞིན་ས་སོགས་ཤམ་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྤྱད་པ་དང་། སློན་པ་དང་། གཡོ་
 བའི་བྱ་བ་ཤམ་ཆེ་བས་ན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤང་པོ་ལྗེའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ་ལས།
 “ཡང་ན་ས་དང་། རྩ་དང་། མེ་དང་། རྒྱུང་གི་ཕྱང་པོ་དེ་དག་གི་ཤམ་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན་
 པ་དང་། སྤྱད་པ་དང་། སློན་པར་བྱེད་པ་དང་། གཡོ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ཆེན་
 པོར་གནས་པར་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །”⁶¹ ཞེས་དང་།

ཡང་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་དོན་གཞན་ཞིག་ནི། རྣོ་བརྟན་གྱི་ཕྱང་པོ་
 ལྗེའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། “འབྲུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱུར་
 བྱས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་གཏོས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་
 གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
 རམ། གནས་པ་ཐ་གྲུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཆེན་པོའོ། །”⁶² ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གང་ལྟར་
 ཡང་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རགས་པ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན་སྟེ་ཕྱི་རྒྱུ་
 ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་
 བརྟེན་པ་དང་། སྤྱད་པ་དང་། སློན་པ་དང་། གཡོ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་
 ཆ་ནས་འཛོག་དགོས་པར་མངོན།

འབྲུང་བ་དེ་རྣམས་ལ་ཁམས་ཞེས་སྟོས་པ་ནི། ས་སོགས་འདུས་པའི་ཁམས་
 ཀྱིས་སྲ་བ་སོགས་རང་གི་རང་བཞིན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་རང་གིས་ཚོས་གཞི་བྱས་ཏེ་
 མིག་སོགས་སྦྱེད་པས་ན་ཁམས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་
 བཤེས་གཉེན་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས།

རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཞུགས་འཛིན་པའི་སྲིད་ཁམས་
 དག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་རྒྱུར་བྱས་
 པའི་གཞུགས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་སྲིད་ཁམས་དག་ཡིན་
 རོ། །ཁམས་བཙུན་ཞེ་རང་དང་སྲིད་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་སྲིད་རམ་
 དེ་དག་ལ་སྟོས་ནས་རིགས་ཀྱི་དོན་ནི་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཡིན་རོ། །ཁམས་
 རྟུག་བསྟན་པ་ལ་ནི་ཡང་སྲིད་པའི་ས་བོན་ཀྱི་དོན་ནི་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཡིན་
 ཉེ་སྲིད་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་སྲིད་རོ། །⁶³ ཞེས་གསུངས།

དེ་ལྟར་ཁམས་ཀྱི་དོན་ནི་རང་བཞིན་དང་རྒྱ་གཉིས་ཀར་འཇུག་གོ།

འབྲུང་བ་ལ་ནང་གསེས་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྐྱས་པ་སྲིད་འབྲུང་བ་
 དང་། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པ་ནང་གི་འབྲུང་བ་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལའང་འབྲུང་
 བཞི་སྲ་རགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ། འཛིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་གྲགས་
 པའི་ས་ཚུ་མེ་རླང་དང་། གཞུང་ནས་བཤད་པའི་གཞུགས་ཅན་གྱི་རྒྱུར་བྱུང་པའི་
 ས་ཚུ་མེ་རླང་གི་འབྲུང་བཞི་ཞེས་སྲ་མ་ལ་ས་ཚུ་མེ་རླང་ཅན་དང་། སྲི་མ་ལ་སའི་
 ཁམས། རྒྱའི་ཁམས་ཞེས་སོགས་ཁམས་ཀྱི་བྱེད་པར་སྐྱར་ཉེ་གསུངས་པའང་ཡོད།
 དཔེར་ན། མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ།

ས་ལ་སོགས་པ་དང་། སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ལ་བྱེ་བྲག་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ནི་ཐ་སྙད་དུ། །ཁ་དོག་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད། །འདི་
 ལྟར་ས་སྟོན་པ་ན་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ས་ལ་རི་ལྟ་བ་
 དེ་བཞིན་དུ། རྒྱ་མེ་ཡང་རོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་

ཉིད་ལ་བརྗོད་དོ། །རླུང་ཚོགས་ཁམས་ཉིད་ཡིན། རླུང་གི་ཁམས་གང་ཡིན་
པ་དེ་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་རླུང་ཞེས་འདོགས་སོ། །དེ་དང་འབྲེལ་བའང་ཡིན།
རི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད་
པ་དེ་བཞིན་དུ་རླུང་ལ་ཡང་རླུང་སྟོན་པོ་རླུང་རླུམ་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །⁶⁴

ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ས་ཚུ་མེ་རླུང་སྟོས་པས་དེ་དག་ནང་པན་ཚུན་དང་། མིག་སོགས་
འབྲས་བུའི་གཞུགས་ལས་ཁྲད་པར་འབྱེད་ཅིང་། ཁམས་སྟོས་པས་འཇིག་རྟེན་ལ་
གྲགས་པ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་འབྲུང་བར་འདོད་པ་བསལ་ནས། བསྟན་བཅོས་
ལ་གྲགས་པ་རེག་བུའི་ཁྲད་པར་ཉིད་འབྲུང་བར་སྟོན་པའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་
དུ་སའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དཔེར་ན། ས་སྟོན་པོ་དང་གྲུ་
བཞི་ལ་སོགས་པར་གྲགས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འབྲུང་བ་ལ་འོ་པའི་སྟོན་ནས་དབྱེ་ན། ས་ཚུ་མེ་རླུང་གི་འབྲུང་བ་བཞི་ཡོད་
ཅིང་། འབྲས་བུའི་གཞུགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཞིར་ངེས་པས་འབྲུང་བ་བཞིར་
གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲུང་བ་བཞི་པོ་འདི་ཅམ་གྱིས་འབྲུང་བའི་བྱ་བ་བརྟེན་པ་
དང་། ལྷུང་པ་དང་། སླིན་པ་དང་། རླུང་པ་བཅས་རྫོགས་པར་བྱེད་ཀྱས་པ་དང་། དེ་
དག་ལས་གང་རུང་ཞིག་མ་ཚང་ན་འབྲུང་བཞིའི་བྱ་བ་མི་རྫོགས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་
ཡང་ཚོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

གཞན་དག་ན་རེ། བཞི་ལས་ཉུང་ན་བྱ་བ་མ་ཚང་ལ། བཞི་ལས་མང་ན་
བྱ་བ་མེད་དོ། །དཔེར་ན། ཁྱི་གྲུ་བཞི་པ་ལ་རྐང་པ་བཞི་པོ་ན་ཡོད་པ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འབྲུང་བའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སླས་པ། འབྱི་བར་

བྱེད། འཕེལ་བར་བྱེད། གཞོན་པར་བྱེད། སན་པར་བྱེད། རོ་བོ་ལ་འབྱུང་
 འཇིག་དང་བཅས་པ་ནི་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། རོ་བོ་དང་རྣམ་པ་དང་
 བོངས་ཚད་དག་སློབ་མཁས་ཅད་དུ་བྱུང་བ་དང་། བྱ་བ་ཚེན་པོ་འགྲུབ་
 པ་ནི་ཚེན་པོའི་དོན་ཡིན་ནོ། །⁶⁵ ཞེས་དང་།

མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་དུ། “གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མ་ཚང་
 ན་འབྱུང་བ་ལས་ཀྱང་བ་སྐྱེད་པར་མི་རུས་པའི་སྲིར་མ་ཚང་བ་དང་ལྷག་མ་མེད་པར་
 བཞི་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་དོ། །”⁶⁶ ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱང་པོ་ལྗེའི་རབ་
 ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། “དེ་དག་ནི་བཞི་ཁོ་ན་སྟེ། མི་རུས་པ་
 དང་མི་དགོས་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འབྱུང་བའི་སྲིར་མང་བའམ་ཉུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །
 འབྱུང་བའི་བྱ་བ་ནི་བརྟེན་པ་དང་། སྲུང་པ་དང་། སློན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྐྱོད་པར་
 བྱེད་པ་ཅམས་དུ་ཟད་དེ། དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་དང་། བྱ་བ་
 གཞན་མེད་པའི་སྲིར་འབྱུང་བ་དག་ནི་བཞི་ཁོ་ན་ལོ། །”⁶⁷ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

འབྱུང་བ་སོ་སོའི་རོ་བོ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྗེའི་རབ་
 བྱེད་སོགས་ལས། སྲ་བ་དང་། གཤེར་བ་དང་། ཚ་བ་དང་། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་རྣམས་
 དེམ་བཞིན་འབྱུང་བ་ས་རྩ་མེ་རྩུང་བཞིའི་རོ་བོ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། དང་པོ་
 གསུམ་ལ་རེ་རེ་ལས་མ་སློས་ལ། རྩུང་ལ་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཞེས་གཉིས་སློས་པ་ནི།
 འབྱུང་གྱུར་གྱི་ཡང་བ་དེ་རྩུང་ཡིན་པ་བསལ་བའི་ཚེད་གཡོ་བ་ཞེས་སློས་ལ། སེམས་
 རྩུང་སེམས་པ་དེ་རྩུང་ཡིན་པ་བསལ་ཚེད་ཡང་བ་ཞེས་སློས་པར་གསུངས་ཏེ། ཕྱང་
 པོ་ལྗེའི་བཤད་པ་ལས།

འབྲུང་བ་ཚེན་པོ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སའི་ཁམས་
 གང་ཞེན་སྲ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྣོས་ཏེ། སའི་ཁམས་
 གང་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེན་ཞེས་ངེས་
 པའི་ཐ་ཚེག་གོ། གང་སྲ་བ་དང་། མཁང་བ་དང་། ལྷ་བ་ནི་སའི་ཁམས་
 ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཚུའི་ཁམས་གང་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཚུའི་ཁམས་ཀྱི་
 མཚན་ཉིད་གང་ཞེན་ཞེས་ངེས་པའི་དོན་ཏོ། །གཤེར་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་
 བེ་གང་གཤེར་བ་དང་སྐྱུམ་པ་དང་བརྒྱན་པ་ནི་ཚུའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
 དོ། །མའི་ཁམས་གང་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། མའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་
 ཞེན་ཞེས་ངེས་པའོ། །ཚ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཚ་བ་དང་། རོ་བ་
 དང་ཚེག་པར་བྱེད་པ་ནི་མའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །རླུང་གི་ཁམས་
 གང་ཞེན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེན་ཞེས་
 ངེས་པའོ། །ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཉིད་ནི་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་
 བ་ནི་འགྲུལ་བར་བྱེད་པའོ། །གཡོ་བ་ནི་དངོས་པོའི་རྒྱན་ཡུལ་གཞན་དུ་
 ཕྱིན་ཅིང་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའོ། །

བརྒྱལ་བས་ས་དང་རྩ་དང་མའི་གསུམ་ལ་མཚན་ཉིད་རེ་རེ་བསྟན་ལ། རླུང་
 གི་ཁམས་ལ་ནི་ཡང་བ་དང་གཡོ་བ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་
 བཤད། ལན་དུ་གསུ་ཏེ་ཡང་བ་འབའ་ཞིག་སྣོས་ལ། གཡོ་བ་ས་སྣོས་ན་
 བེ་རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་ལུས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཡང་འཇམ་པ་དང་།
 རྩལ་བ་དང་། ལྷ་བ་དང་། ཡང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་ཡོད་

བ་སྟེ། ལྷུང་གི་ཁམས་སུ་འགྱུར་དུ་དོགས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་
 གཡོ་བ་འབའ་ཞེག་སྟོས་ཀྱི་ཡང་བ་མ་སྟོས་ན་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་
 ཚོས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་སེམས་གཡོ་བའོ་
 ཞེས་འགྱུར་བའི་སེམས་པ་དེ་ལྷུང་གི་ཁམས་སུ་འགྱུར་དུ་དོགས་པའི་སྐྱོན་
 དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་གང་ཡང་བ་དང་གཡོ་བའི་ཚོས་གཉིས་གང་ཡོད་
 བ་དེ་ནི་ལྷུང་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །⁶⁸ ཞེས་འགྱུར་བ་ལྟར་རོ། །

ལྷུང་འགྱུར་བ་བཞི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བྱེད་ལས་དང་བཅས་པ་རེ་ལྟ་མིག་ཏུ་བཀོད་ན།

མིང་།	ངོ་བོ།	བྱེད་ལས།
༡ སའི་འགྱུར་བ།	སྲ་བ།	བརྟེན་བར་བྱེད་བ།
༢ ལྷུང་འགྱུར་བ།	གཤེར་བ།	སྤྱད་པར་བྱེད་བ།
༣ མའི་འགྱུར་བ།	ཚོ་བ།	སྦྱིན་བར་བྱེད་བ།
༤ ལྷུང་གི་འགྱུར་བ།	ཡང་ཞེང་གཡོ་བ།	འཕེལ་བར་བྱེད་བ།

འགྱུར་བ་བཞིའི་སྲ་རགས་ཀྱི་ཚུལ་ནི། གོ་རིམ་བཞེན་དུ་བྱི་མ་བྱི་མ་ལས་
 སྲ་མ་སྲ་མ་རགས་པར་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པར་གཏུན་
 ལ་དབབ་བ་བསྐྱ་བ་ལས། “ས་ལ་སོགས་པ་འགྱུར་བ་ཚེན་སོ་བཞི་སོ་དེ་དག་ནི་གོ་
 རིམས་བཞེན་དུ་རགས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སའི་ཁམས་འབྲས་
 བྱ་དང་བཅས་པ་ནི་རྟེན་གྱི་དོན་གྱིས་གཙོ་བོ་ཡིན་ཅོ། །ཚུ་དང་། མེ་དང་། ལྷུང་རྣམས་

ཀྱི་ལས་ནི་རྒྱན་པ་དང་། འབར་བ་དང་། གཡོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །”⁶⁹ ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

འབྲུང་བཞིའི་བྱེད་ལས་ཀྱང་སའི་རྩ་ལག་གི་ཕྱང་པོ་ལྗེའི་བཤད་པ་ལས།
འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་བཤད་ནས་ལས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ལ་ལས་ནི་བརྟན་པ་དང་། སྤྱད་པ་དང་། སློན་པ་དང་། འཕེལ་བར་
བྱེད་པའོ། །སའི་ཁམས་ཀྱི་ལས་ནི་བརྟན་པར་བྱེད་པའོ། །རྗེའི་ཁམས་
ཀྱི་ལས་ནི་སྤྱད་པར་བྱེད་པའོ། །མེའི་ཁམས་ཀྱི་ལས་ནི་སློན་པར་བྱེད་
པའོ། །རྗེའི་ཁམས་ཀྱི་ལས་ནི་འཕེལ་བར་བྱེད་པའོ། །འོ་ན་ཁམས་ཀྱི་
དོན་ཅི། ཁམས་ཀྱི་དོན་ནི་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཉོ་སྟེ། ལྷ་འབྲུང་བའི་
གཟུགས་བརྩུ་གཅིག་འཛིན་པས་ན། སའི་ཁམས་རྗེའི་ཁམས་མེའི་ཁམས་
རྗེའི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །⁷⁰ ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་ལོ།།

མདོར་ན་དོ་པོ་དང་བྱེད་ལས་བསྟོན་ནས་བཤད་ན། སྲ་ཞིང་འཐས་པ་
ལ་ས་དང་། བརྒྱན་ཞིང་གཤེར་བ་ལ་རྩ་དང་། ཚ་ཞིང་སྟེག་པ་ལ་མེ་དང་། ཡང་ཞིང་
གཡོ་བ་ལ་རྗེའི་ཞེས་བྱའོ།།

མདོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཚེས་མདོན་པ་མདོད་
ལྷ་བུར། འབྲུང་བ་བཞི་དེ་འདི་ཚོགས་པ་ན་འབྲུང་བ་གཞན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཡོད་
ཀྱང་མཐུ་ཆེ་བ་དང་ཤས་ཆེ་བ་ནི་མདོན་དུ་འགྱུར་ལ་གཞན་རྣམས་ནི་མི་མདོན་པའི་
རྩལ་དུ་གནས་པར་བཤད་དེ། དཔེར་ན། ས་རྩོ་ལྷ་བུ་གཅིག་ལའང་། འདུས་པ་དང་།
སྐམ་པ་དང་། གཡོ་བ་ཡོད་པས་རྩ་མེ་རྗེའི་གསུམ་སྟེན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་རྩ་

ལའང་ཤིང་འདེགས་པ་དང་མེ་ཉོག་སྒྲིན་པ་དང་གཡོ་བ་ཡོད་པ་དང་། མེ་ལའང་མེ་ལྷེ་
 འདེགས་པ་དང་དེ་འདུས་པ་དང་གཡོ་བ་ཡོད་པ་དང་། རླུང་ལའང་འདེགས་པ་དང་གྲང་
 བ་དང་རྩོ་བའི་རེག་བྱ་ཡོད་པས་འབྲུང་བ་གཞན་གསུམ་གསུམ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་
 འདོད། དེ་ལྟར་གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུང་བ་བཞི་ཀའི་བྱེད་ལས་ཚང་
 བར་ཡོད་པས་འབྲུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་བྱེད་ལས་གང་ཤས་ཆེ་
 བ་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེའི་ཆ་ནས་འབྲུང་བ་དེ་དང་དེའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ནི། མེ་དམར་
 འབར་བའི་སྐབས་སུ་འབྲུང་བ་གཞན་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་མེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མེ་ཞེས་
 བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པའོ།།

དེ་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་ཉུག་ཏུ་མི་འབྲལ་བར་རི་ལྟར་མངོན་ཞེ་ན། སྐྱས་པ།
 རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་དག་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་
 པའི་སྲིར་རོ། །འདི་ལྟར་སྲ་བའི་ཚོགས་པ་ན་སའི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་
 ཏུ་རྒྱང་བའི་སྲིར་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། ཚོགས་པ་འདི་ལ་གལ་ཉེ་ཚུའི་ཁམས་
 མེད་ན། གསེར་དང་དབུལ་དང་ཞ་ཉེ་ལ་སོགས་པ་ཞུ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །
 ཡང་ཚུ་མེད་ན་དེ་དག་འགྲེས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཉེ་མེད་ཁམས་མེད་
 བ། རྩོ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱུན་པ་ན་མེ་འབྲུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་
 མེ་མེད་ན་སྒྲིན་པར་འགྱུར་བ་མེད་པས་དེ་དག་རུལ་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་
 ཉེ་རླུང་གི་ཁམས་མེད་ན་གཡོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་རླུང་མེད་ན་
 རླུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཤེར་བའི་ཚོགས་པ་ན་ཚུའི་ཁམས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བའི་སྲིད་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། ཚོགས་པ་དེ་
 ལ་གལ་ཉེ་སའི་ཁམས་མེད་ན། ཉ་ཅང་གང་བའི་གནས་སྐབས་ན་འབྲུགས་
 ཅུམ་ཚགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་ས་མེད་ན་གྲུ་ལ་སོགས་པ་བྱིང་བར་
 འགྱུར་རོ། །གལ་ཉེ་མའི་ཁམས་མེད་ན་ཚོ་བར་འགྱུར་བའི་དུས་མེད་པར་
 འགྱུར་རོ། །ཡང་མེ་མེད་ན་དེ་ཅུམ་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཉེ་རྒྱང་གི་ཁམས་
 མེད་ན་གཡོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་རྒྱང་མེད་ན་རྒྱས་པ་མེད་པར་
 འགྱུར་རོ། །དོ་བའི་ཚོགས་པ་ན་མའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་
 དུ་སྤང་བའི་སྲིད་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། ཚོགས་པ་དེ་ལ་སའི་ཁམས་མེད་ན་
 སློན་མེ་ལ་སོགས་པའི་མེ་ལྷེ་བཟོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་ས་མེད་ན་
 དངོས་པོ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཉེ་རྒྱའི་ཁམས་མེད་ན་རྒྱུན་མི་སྐྱེ་
 བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་རྒྱ་མེད་ན་མེ་ལྷེ་ཚོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཉེ་
 རྒྱང་གི་ཁམས་མེད་ན་གཡོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་རྒྱང་མེད་ན་རྒྱས་
 པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཡོ་བའི་ཚོགས་པ་ན་རྒྱང་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་
 ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་སྤང་བའི་སྲིད་ཡོད་པར་གྲུབ་ལ། ཚོགས་པ་དེ་ན་སའི་
 ཁམས་མེད་ན་ཅིག་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱིབ་པ་ལ་རེག་པའི་ཆེ་སློག་པར་
 མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་ས་མེད་ན་དངོས་པོ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་
 ཉེ་རྒྱའི་ཁམས་མེད་ན་རྒྱང་གང་མོ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་རྒྱ་མེད་ན་
 དེ་དག་འབྲེས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཉེ་མའི་ཁམས་མེད་ན་ཚོ་བའི་རྒྱང་
 མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་མེ་མེད་ན་དེ་ཅུམ་པར་འགྱུར་རོ། །⁷¹ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟར་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་བཞིན། གྲེ་བྲག་སྐྱ་བས་
 བསགས་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལའང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་གཞུགས་ཅི་རོ་རེག་བྱའི་རྗེས་
 བཞི་སྟེ་རྒྱལ་རྗེས་བརྒྱད་ཚང་དགོས་ལ་རྒྱལ་རྗེས་དེ་དག་གྲང་ས་དང་ཚུ་མཚན་ཉིད་
 པ་སོགས་ཡིན་ཟེར། མདོ་སྟེ་བས་བེམ་པོ་རྣམས་རྒྱལ་རྗེས་བརྒྱད་འདུས་སུ་འདོད་
 གྲང་རྒྱལ་རྗེས་བརྒྱད་ཅེས་པའི་རྗེས་དེ་རྒྱས་བཤམ་ས་པོན་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟེ། གང་སྣང་
 བ་ན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་མི་སྣང་བ་ན་ས་པོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཀྱི། དེས་པར་མངོན་
 གྱུར་དུ་ཡོད་མི་དགོས་པས། གཞུགས་ཅན་རྣམས་ལ་ས་ཚུ་སོགས་རྒྱས་བཤམ་ས་
 པོན་གྱི་སྐོ་ནས་ཚང་བར་ཡོད་ཀྱང་ས་ཚུ་སོགས་མཚན་ཉིད་པ་དེས་པར་ཡོད་མི་
 དགོས་ཟེར། དེ་ཡང་མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། “གཞན་དག་ན་
 རེ་དེ་དག་ལ་དེ་དག་ས་པོན་གྱི་སྐོ་ནས་ཡོད་ཀྱི་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྟེ་
 པ་རྣམས་ཏེ། ས་པོན་གྱི་སྐོ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱས་བཤེས་སྐོ་ནས་ཏེ། མཐུའི་སྐོ་ནས་
 ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །རང་གི་ངོ་བོར་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་ནི་མ་ཡིན་
 རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །”⁷² ཞེས་འབྱུང་།

འཕགས་པ་སོགས་མེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ནི། གང་
 མཐུ་ཆེ་ཞིང་ཤས་ཆེ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་འབྱུང་བ་དེ་དང་དེ་ཞེས་དངོས་སུ་མིང་
 གིས་སྟོོས་ལ། ཤས་ཚུང་ཞིང་མཐུ་ཚུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ཁམས་ཞེས་འབྱུང་བ་
 བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་བྱུང་པར་བྱེ་ནས། བསགས་པའི་གཞུགས་ཐམས་
 ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་ཡོད་ནའང་འབྱུང་བ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་
 མི་དགོས་པར་བཤད་དེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས། “དེ་ལ་གཞུགས་འདུས་པ་ཐམས་

ཅད་ལ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁམས་ཡོད་དོ། །འདི་
 ལྷ་སྟེ། ཤིང་སྐྱམ་པོ་གཙུག་པ་ལས་མེ་འབྲུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་བརྟམས་པ་
 ལས་མེ་འབྲུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྨྱུགས་དང་དདུལ་དང་གསེར་ལ་སོགས་པ་མེ་
 འཛེབས་པས་བསྐྱེད་ན་བརྒྱུད་བརྒྱུད་པོར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་ཤེལ་
 ལས་ལྷ་འབྲུང་བ་དང་།⁷³ ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྗེའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་།
 དཔེར་ན་ས་གང་ན་ཡོད་པ་ན་ལྷ་དང་མེ་དང་རླུང་ཡང་ཡོད། ལྷ་གང་ན་ཡོད་པ་
 ན་ས་དང་མེ་དང་རླུང་ཡང་ཡོད་པ་ལས་དེ་ན་གང་མཐུ་ཆེ་ཞིང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་ནི་
 ས་ཞེས་དངོས་སུ་མིང་གིས་སྟོས་ལ། ལྷ་དང་། མེ་དང་། རླུང་ལྷ་བྱུ་ཤས་རྒྱུང་
 ཞིང་མཐུ་རྒྱུང་བར་གནས་པ་ལ་ནི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །དེའང་དཔེར་ན་བྱེ་ཕུལ་
 གང་དང་ལན་ལྷ་ཕུལ་གང་བསྐྱེས་པ་ལས་ལན་ལྷ་མཐུ་ཆེ་ཞིང་ཤས་ཆེ་བར་
 ལྷུང་པས་ལན་ལྷ་ཁ་ཞིང་དངོས་སུ་མིང་གིས་འབྲིན་ཀྱང་བྱེ་དེ་ན་ཁམས་ཀྱི་
 མཚན་ཉིད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡོད་དོ། །⁷⁴

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

རིགས་པས་བརྟགས་ན་ཡང་གཅིག་གང་ན་ཡོད་པ་ན་ཀུན་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ།
 རྡོ་བ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་འབྲུར་ཞིང་སོ་སོར་མ་གྲེས་པས་ན་སའི་ཁམས་ལ་
 ལྷའི་ཁམས་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །རྡོ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་གཡོ་ཞིང་འགྲུལ་
 བས་ན་རླུང་གི་ཁམས་ཡོད་དོ། །རྡོ་གཉིས་པན་རྩེན་དུ་སྤང་བ་ལས་མེ་སྟག་
 འབྲུང་བས་ན་མེའི་ཁམས་ཡོད་དོ། །ལྷའི་ཁམས་ལ་ཡང་གྲུ་དང་འདབ་མ་ལ་
 སོགས་པ་འཛིན་ཅིང་རྟེན་བྱེད་པས་ན་ལྷའི་ཁམས་ལ་ཡང་སའི་ཁམས་ཡོད་

བར་མངོན་ནོ། །ཚུའི་ནང་དུ་ཤིང་གི་འདབ་མ་དང་རྩ་ལྷུང་བ་འདུལ་ཞིང་ཚུ་ཤོན་
 སོ་དག་གྲང་དམིགས་པས་ན་ཚུའི་ནང་ན་མེ་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །ཟུར་དུ་འབབ་
 ཅིང་གཡོ་བས་ན་རླུང་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །རླུང་གི་ཁམས་ལ་ཡང་འདབ་མ་
 དང་རྩ་འཛིན་ཅིང་འདེགས་པས་ན་སའི་ཁམས་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །རླུང་བོ་
 བ་དག་གྲང་དམིགས་ལ་རྣམས་བརྒྱན་པ་རྣམས་རླུང་ལ་ཕྱར་ན་སྐམ་པར་འགྱུར་
 བས་མའི་ཁམས་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །ཚུ་བ་མ་དང་རླུང་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་
 འགྱུར་ཞིང་འབྱུང་བས་ན། ཚུའི་ཁམས་གྲང་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །མའི་ཁམས་
 ལ་ཡང་མེ་སླེ་གཅིག་གིས་གཅིག་འཛིན་པ་དང་། མེ་སླེས་འདབ་མ་དང་རྩ་
 ལ་སོགས་པ་འདེགས་ཤིང་འཛིན་པས་ན་སའི་ཁམས་ཡོད་པར་ཡང་མངོན་
 ནོ། །མེ་སླེ་རྣམས་གྲང་སོ་སོར་མི་འགྲེས་པར་གཅིག་ཏུ་འབར་བས་ན་ཚུའི་
 ཁམས་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །འགྲུལ་ཞིང་གཡོ་བས་ན་རླུང་གི་ཁམས་གྲང་
 ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །⁷⁵ ཞེས་སོ།།

གཞན་ཡང་གཟུགས་འདུས་པ་ལ་འབྱུང་བ་ས་སོགས་མཚན་ཉིད་པ་གཅིག་
 དང་ལྡན་པ་ནས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བར་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སླེ་མཆེད་གཅིག་སུ་དང་
 ལྡན་པ་ནས་གཟུགས་སྐྱ་བྱི་རོ་རེག་གྲུ་ལྡང་ལྡན་པའི་བར་ཡོད་པར་བཤམ་དེ། མངོན་
 པ་ཀུན་བརྒྱས་ལས། “འདུས་པ་གང་ལས་འབྱུང་བ་གང་དམིགས་པ་དེ་ནི་དེ་ན་ཡོད་དོ་
 ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །འབྱུང་བ་གཅིག་ལས་གྱུར་པའི་འདུས་པ་ཡང་ཡོད། འབྱུང་བ་
 གཉིས་ལས་གྱུར་པ་ཡོད་པ་ནས། འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །”⁷⁶
 ཞེས་དང་། མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤམ་དོན་གསལ་ལས་གྲང་།

རྣམ་འབྲོར་སྐྱོད་པ་སེམས་པར་བྱེད་པ་དག་ནི་བསགས་པར་གནས་པ་
 དག་ལ་འབྲུང་བ་དང་འབྲུང་བ་ལས་གླུར་པ་རྣམས་ངེས་པར་བརྗོད་དོ། །
 རི་ལྷོ་ཞེ་ན། ལྷོ་ལ། འདུས་པ་ལས་འབྲུང་བ་གཅིག་ལས་གླུར་པ་ཡང་
 ཡོད་དེ། འདི་ལྷ་སྟེ་འོང་རྟོག་སྐྱབས་པ་ལྟ་བུའོ། །འབྲུང་བ་གཉིས་ལས་གླུར་
 པ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་གཤེར་བ་ལྟ་བུའོ། །འབྲུང་བ་གསུམ་ལས་གླུར་པ་
 ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་རྩོ་བ་ལྟ་བུའོ། །འབྲུང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་གླུར་པའི་
 བར་ཡང་ཡོད་དེ། འོང་རྟོག་གཤེར་བ་དང་རྩོ་བ་དེ་ཉིད་འགོ་བའི་གནས་
 སྐབས་ནས་ལོ། །རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་ལ་ཡང་འདུས་པ་གང་ལ་རྒྱར་
 བྱས་པའི་གཟུགས་གང་ཞིག་དམིགས་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་
 རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདུས་པ་ལ་རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་གཅིག་དང་ལྗན་
 པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྷ་སྟེ་འོང་ལྟ་བུའོ། །རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་གཉིས་
 དང་ལྗན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྷ་སྟེ་རྒྱང་རྒྱ་དང་རི་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །
 རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་གསུམ་དང་ལྗན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྷ་སྟེ་དུ་བ་ལྟ་
 བུའོ། །དེ་ནི་གཟུགས་དང་རི་དང་རེག་བུའི་ཁྱད་པར་གྱིས་རབ་ཏུ་སྟེ་བའི་ཕྱིར་
 ཉེ། འདི་ལ་རེག་བུའི་ཁྱད་པར་ནི་ཡང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །རྒྱར་
 བྱས་པའི་གཟུགས་བཞི་དང་ལྗན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྷ་སྟེ་ཨ་ག་བུའི་སྔོང་
 བུ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱར་བྱས་པའི་གཟུགས་ལྔ་དང་ལྗན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྷ་སྟེ་
 དེ་ཉིད་རྒྱ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་
 བྱའོ། །⁷⁷ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ།

དབུ་མའི་གཞུང་དུང་གཟུགས་འདུས་པ་རྣམས་ལ་འགྱུར་བ་བཞིའི་ཁམས་
ཚང་བར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་སྐྱུ་སྐྱུ་བ་ཀྱི་རིན་ཚེན་སྲིད་བར།

འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱང་བདག་བཞིན་བརྟུན། །ས་ཚུ་མེ་དང་རླུང་རྣམས་ནི།།

རེ་རེའང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མེད། །གང་གསུམ་མེད་པར་རེ་རེ་མེད།།

གཅིག་མེད་པར་ཡང་གསུམ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་གསུམ་མེད་རེ་རེ་མེད།།

གཅིག་མེད་པར་ཡང་གསུམ་མེད་ན། །སོ་སོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ།།

རི་ལྟར་འདུས་པ་སྐྱེད་པར་འགྱུར།།⁷⁸ ཞེས་འགྱུར་བ་རྣམས་རང་བཞིན་

ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྟུན་པར་སྐྱུ་བ་པའི་སྐྱབས་སུ། ས་སོགས་འགྱུར་བ་རེ་རེའི་ཚོགས་

པ་ནའང་འགྱུར་བ་གཞན་གསུམ་ཀྱི་ཁམས་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་འགྱུར་

བ་བཞིའི་ཁམས་རེ་རེ་ལས་མེད་པའམ་བཞི་ག་མ་ཚང་ན་གཟུགས་འདུས་པ་འགྲུབ་

མི་རུས་པར་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ལྷ་བ་གྲགས་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་།

དེའི་སྲིར་རྒྱར་རྒྱར་པོའི་འོག་ཏུ་ལྷུང་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། སའི་ཁམས་

ཀྱིས་ནི་བརྒྱང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཚུའི་ཁམས་མེད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་

གོང་བུའི་ངོ་བོར་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། ཚུའི་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པས་ན་

གོང་བུའི་ངོ་བོར་འགྱུར་གྱི་ཕྱེ་མ་ལྟར་རྒྱལ་སྤར་བ་རེ་རེ་ནས་འཕྲོར་བའི་

ངོ་བོར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མའི་ཁམས་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི། དེའི་ཚེ་

རྒྱར་རྒྱར་པོ་འདུལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། མའི་ཁམས་ཀྱིས་སྐྱམ་པས་ན་

དེ་འདུལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རླུང་གི་ཁམས་མེད་པར་གྱུར་ན་

ནི་རྒྱར་རྒྱར་པོ་དེ་འཕེལ་བ་དང་། རྒྱས་བ་དང་ཡངས་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་
བ་ཞིག་ན། རྒྱང་གི་ཁམས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །⁷⁹
ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེས་ན་མངོན་པ་ལོག་མའི་གཞུང་དུ་ནི་འབྲུང་བ་བཞི་དང་འབྲུང་བ་བཞིའི་
ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུང་བ་བཞི་ཀའི་
བྱེད་ལས་ཚང་བར་ཡོད་པས་འབྲུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། མངོན་
པ་གོང་མ་དང་དབྱུ་མའི་གཞུང་དུ་ནི། འབྲུང་བཞི་དང་འབྲུང་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་
པར་སྤྱེན་ས། བསགས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུང་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་
ཡོད་ནའང་འབྲུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་པར་བཤད་ལ། རྩལ་སྤྲ་རབ་
བདུན་འདུས་པར་རྩལ་སྤྲ་དང་། རྩལ་སྤྲ་བདུན་འདུས་པར་སྤྲ་གསུམ་རྩལ་
སྤྲ་གསུམ་རྩལ་བདུན་འདུས་པའི་གོང་བྱ་དེ། རྒྱ་རྩལ་གཅིག་དང་བོངས་ཚོད་མཉམ་བ་སྟེ། དེ་
རྒྱའི་རྒྱང་མཐར་འཛོག་པས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཀྱི་རྒྱའི་རྩལ་དེ་རྒྱའི་ས་བོན་ནམ་རྒྱས་བ་
ཡིན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ།།

ཡང་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཏེ་གནས་པའི་རྒྱལ་ནི།
འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་སྤྱོད་པ་སྤྱད་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་ལས།

མཁའ་ལ་རྒྱང་བརྟེན་དེ་ལ་རྒྱ་ཡི་སྤྱང་པོ་བརྟེན།།

དེ་ལ་ས་ཆེན་འདི་བརྟེན་དེ་ལ་འགོ་བ་བརྟེན།།⁸⁰ ཅེས་དང་།

ཚོས་མངོན་པའི་མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་དུ་མངོན་དངས་པ་ལས་ཀྱང་། “བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཀྱེ་གོ་ཏ་མ་ས་ཅི་ལ་བརྟེན་ལགས། ཀྱེ་བྲམ་ཟེ་ས་ནི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་

ཏོ། །ཤེ་གྲོ་ཉ་མ་ཚུ་ཅི་ལ་བརྟེན་ལགས། བྲམ་ཟེ་ཚུ་ནི་རླུང་ལ་བརྟེན་ཏོ། །ཤེ་གྲོ་ཉ་
 མ་རླུང་ནི་ཅི་ལ་བརྟེན་ལགས། བྲམ་ཟེ་རླུང་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་ཏོ། །ཤེ་གྲོ་ཉ་
 མ་ནམ་མཁའ་ཅི་ལ་བརྟེན་ལགས། བྲམ་ཟེ་ཉ་ཅང་ཐལ་ཏེ་བྲམ་ཟེ་ནམ་མཁའ་ནི་
 རྟེན་མེད་པར་སྤང་བ་མེད་པ་དམིགས་པ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར་གསུངས་
 ཏོ།”⁸¹ ཞེས་སོགས་འབྲུང་ལ།

ཡང་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་སྲན་མའི་དབྱིབས་རྒྱུ་མ་བ་དང་ཚེར་མ་
 རོ་བ་སོགས་རྒྱ་མེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་འགོག་སྐབས། སློབ་
 དཔོན་འབགས་པ་ལྟའི་འཇུལ་པ་བརྒྱུ་བའི་རིགས་པ་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་པ་ལས།

གལ་ཏེ་ནམ་མཁའ་རྟེན་མེད་ལ། །སྲན་དང་ཚེར་སོགས་ཡོད་ན་ནི།།
 རྒྱ་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་མཐོང་ན། །དེ་དག་ས་སོགས་བརྟེན་ནས་སྐྱེ།།
 རྒྱ་ཡང་ཤེན་དུ་ཐུར་འབབ་ཅིང་། །ཉི་མ་ཕྱོགས་བཞིར་འབྲར་ཤར་ན།།
 རྒྱ་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་ན། །རྒྱ་ནི་ས་ཡི་ཤུགས་ཀྱིས་འབབ།།⁸²

ཅེས་སྲན་མ་རྒྱུ་མ་བ་སོགས་ས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ཞིང་། རྒྱ་ཐུར་དུ་འབབ་པ་ཡང་སའི་
 ཤུགས་ཀྱིས་ཡིན་པས་རྒྱ་མེད་ལས་བྱུང་བ་མིན་པར་གསུངས་སོ།།

ཡང་དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་སོགས་ལས་འབྲུང་བ་ལ་ས་རྒྱ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་
 བཅས་ལྷ་གསུངས་པ་དང་། སྲན་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྤྱིའི་འབྲུང་བ་ཤིང་ས་རྒྱ་མེ་
 རླུང་ནམ་མཁའ་བཅས་ཤུག་དང་། དེ་དག་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་ནད་རྣམས་སྐྱེད་པར་
 བཤད་དེ། འབྲུང་བ་ཤིང་གི་དུག་ཅ་རྒྱས་ལ་ཞུགས་པས་རེངས་ཤིང་འཇུགས་པའི་

ནད་དང་། འབྲུང་བ་སའི་དུག་ཤ་དང་རུས་པར་ཞུགས་པས་སྡི་ཞིང་འཐིབས་པའི་ནད་
 དང་། འབྲུང་བ་རྩེ་དུག་ཁྲག་དང་རྩེ་སེར་ལ་ཞུགས་པས་གང་བའི་ནད་དང་། འབྲུང་
 བ་མའི་དུག་ཤོད་ལ་ཞུགས་པས་ཚ་བའི་ནད་དང་། འབྲུང་བ་རླང་གི་དུག་དབྱགས་ལ་
 ཞུགས་པས་རླང་ནད་དང་། འབྲུང་བ་ནམ་མཁའི་དུག་སེམས་ལ་ཞུགས་པས་རང་
 ལྷང་འཁྲུལ་བའི་ནམ་ཉོག་གི་ནད་ནམས་སྲུང་པར་བཤའ་བ་སོགས་ཡོད་པས་འབྲུང་
 བའི་རོ་བོ་དང་ནམ་གངས་འཛོག་ཚུལ་ལ་གཞུང་དུ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའང་ཤེས་དགོས།

གཞན་ཡང་ནད་པའི་གསང་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་གསང་བ་འདུས་བ་
 ལྟ་བུར། ལྷོ་འབྲུང་བའི་ནད་གསེས་སྤྲ་རགས་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ལྷོ་གི་འབྲུང་བ་
 ས་རྩེ་མེ་རླང་ནམ་མཁའ་བཅས་སྡི་ནམ་གཞན་གྱི་གསུངས་ཤིང་། ལྷག་པར་
 དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་དུ་ནི་དེ་བས་གྲང་ཆེས་གསལ་བར་བྱི་ནད་གི་
 འབྲུང་བའི་བར་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་བཤའ་བ་མཛད་པར་མ་ཟད། ལྷོ་འབྲུང་བའི་
 འཁོར་བཤོད་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་འབྲུང་བ་སྲུང་དང་ལྷག་པར་དབྱགས་
 འབྲུང་རྩལ་ལ་འབྲུང་བ་འགོ་རྩལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནམ་འགྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་
 ལྷོ་གི་འབྲུང་བ་ལ་དབང་བསྐྱུར་བ་ལས་ལྷོ་འབྲུང་བ་ལའང་དབང་བསྐྱུར་བ་འོང་
 ཚུལ་སོགས་གསུངས་པས། གསང་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་བཤའ་བ་ལྟར་ན། སེམས་
 ཀྱི་འཕོ་འབྲུང་ལས་ལུས་ལ་རྩུང་འཕོ་འབྲུང་འགོ་བ་འདི་སྲིར་ནད་གི་འབྲུང་བ་སྤྲ་
 མོ་དང་། ལྷག་པར་སེམས་ཀྱི་བཞེན་པའི་རླང་གི་སྤེད་ནས་བཤའ་རྩལ་ཞིག་གྲང་
 ཡོད་པ་སོགས་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་བྱི་ནད་གི་འབྲུང་བའི་སྐོར་ལ་བཤའ་
 ཚུལ་ཟབ་པར་འབྲུང་ངོ་།།

༡ ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཚེས་བཤའ་པ།

འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚེས་ལ་གོང་དུ་བཤའ་བ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚེས་དང་།
 གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པ་དང་། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་
 ཡང་དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་
 བ་ལས། གསུམ་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་བཤའ་བ་ནི། གཟུགས་ཤེས་གང་རུང་མ་
 ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་དེ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་ཤོ་ཡིན། སེམས་དང་མཚུངས་
 བར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ཡིན་པས་ན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅེས་
 བཤོད། མཚན་གཞི་ནི། བྱམ་པའི་སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་དང་། དུས་དང་། ལོ་
 དང་། རླ་བ་དང་། ཞག་དང་། གང་ཟག་དང་། བག་ཆགས་དང་། དངོས་པོ་དང་།
 མི་རྟག་པ་དང་། བྱམ་པས་རྩ་སྐྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་། ཤར་ལྡོ་བྱུ་བ་བྱང་གི་
 རྩོགས་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།།

བྱམ་པའི་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་ལྟ་བུ་ནི། དཔེར་ན། བྱམ་པ་ལྡར་མེད་
 གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། བྱམ་པ་རང་དུས་སུ་གནས་པ་དང་། བྱམ་པ་རང་དུས་ལས་
 སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་རྣམས་བྱམ་པ་དང་རྩ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་
 པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་འདུས་བྱས་ནི་ཡིན་ལ། དེ་དག་གཟུགས་ཡིན་ན་བྱམ་པའི་
 གཟུགས་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་ཡིན་ཚུལ་མེད་ལ། བྱམ་པའི་གཟུགས་ནི་མིན་
 ཞིང་ཤེས་པ་ཡང་མིན་པས། བྱམ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚེས་སུ་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་
 འདུ་བྱེད་དུ་འཇོག་དགོས་སོ། །དུས་དང་ལོ་རླ་སོགས་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང་། གང་

ཟག་ནི་སྤང་པོ་ལྡེའམ་བཞི་ལ་བཏགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཚོས་ཡིན་ཞིང་།
གང་དུ་གདགས་པའི་གཞི་ལ་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ཡོད་པས་
གཟུགས་ཤེས་གང་རུང་དུ་འཛོག་དཀའ་བས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ལས་འོས་མེད་
ལ། དེ་ཡང་འོག་ཏུ་འཆད།

བག་ཆགས་ཀྱང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཛོག་སྟེ། དཔེར་ན། མི་ཞིག་ཡིད་
གྱི་ཤེས་པས་རྟོགས་རྗེས་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་དེ་འགགས་ཀྱང་སེམས་སྟངས་དུ་མི་དེ་བྲན་
པའི་བྲན་ཤེས་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་བཞག་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བག་ཆགས་ཟེར། བག་
ཆགས་དེ་གཟུགས་མ་ཡིན་ལ། འཛོག་བྱེད་ཤེས་པས་བཞག་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་ལས་
ཤེས་པའང་མ་ཡིན་ཞིང་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཛོག་དགོས།

བྱས་པ་དང་། མི་རྟག་པ། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་
བྱེད་གསུམ་རེ་ཡོད་མོད། རང་སྟོན་ནས་གཟུགས་ཤེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་
བྱས་ཡིན་པས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཛོག་དགོས། གཞན་ཡང་ཤིང་མཁན་གྱིས་
ཤིང་གཙོད་པ། རྒྱ་འབྲས་སྡུ་བྱིར་འབྲུང་བའི་རིམ་པ། མི་ལ་ཡོན་ཏྲན་ལྡན་པའི་ཆ་
ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཤེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་མཐའ་ཡས་པ་
ཡོད་པ་རྣམས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ནོ།

ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གྱི་དབྱེ་བ་ལ། བྱེ་བྲག་སྐྱབ་བ་རྣམས་གྱིས། ༡ ཐོབ་པ་
དང་། ༢ མ་ཐོབ་པ་དང་། ༣ རྣམ་མཉམ་དང་། ༤ འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། ༥
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་། ༦ འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང་། ༧ སྟོན་
དང་། ༨-༡༡ འདུས་བྱས་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་འཛིག་བཞི་དང་། ༡༢ མིང་

གི་ཚོགས་དང་། ༡༣ ཚོག་གི་ཚོགས་དང་། ༡༤ ཡི་གའི་ཚོགས་དང་བཅས་བཅུ་
བཞི་ཡོད་པར་བཤད་པ་ནི། ཚོས་མངོན་པ་མངོད་ལས།

མི་ལྡན་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་རྣམས། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་སྐྱལ་མཉམ་དང་།།

འདུ་ཤེས་མེད་སྟོམས་འཇུག་པ་དང་། །སྲོག་དང་མཚན་ཉིད་རྣམས་དང་ནི།།

མིང་གི་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་ཡང་།།⁸³ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་དག་ལས་ཐོབ་པ་ནི། འཐོབ་བྱའི་ཚོས་དེ་རྒྱུད་ལ་ལྡན་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཤིག་ལ་བཤད་
ཅིང་། དེ་ཡང་ཁུར་པོ་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ་ཁུར་པོ་ལས་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར་འཐོབ་
བྱའི་ཚོས་དེ་ལས་ངོ་བོ་བྱུང་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་གོ། དེ་བཞིན་དུ་བྱེད་སྟེ་ལྷན་སྐྱེས་
འདྲིར་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་རྣམས་དང་མི་འབྲ་བར་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་སྟེ་སྟེ་ལྷན་སྐྱེས་
གྲང་ཚོས་གཞན་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་ཅོམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོ་བྱུང་དུ་གཟུང་དུ་
ཡོད་པར་འདོད་དོ། །མ་ཐོབ་པ་ནི། མ་ཐོབ་པའི་ཚོས་དེ་མི་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་
ཤིག་ལ་འདོད། སྐྱལ་མཉམ་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་སྟོན་པ་དང་བསམ་པ་དང་རང་
བཞིན་འབྲ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེས་
པའི་ལྟའི་རྒྱུད་ལ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་རེ་ཞིག་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་
ཤིག་གོ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
རྒྱུར་གྱུར་ཅིང་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་མ་ལངས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་དང་སེམས་
བྱུང་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་སོ། །འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ནི། འཕགས་པ་
རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་སྤོལ་སྤིང་ཅེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རེ་ཞིག་འགོག་པའི་རྣམ་ཤིག་གོ།

སློབ་ཀྱི། སྐྱེས་སུའམ་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ལ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་རྫོང་
དང་རྣམ་ཤེས་ཅི་རིགས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མངོན་ལས།

སློབ་ཀྱི་ཚེ་ཡིན་རྫོང་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པ་འོ།⁸⁴ ཞེས་དང་།
མངོན་རང་འགྲེལ་ལས།

ཚེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚོས་དེ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མི་ཤེས་པས། རྫོང་དང་ནི། །རྣམ་
ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པ་འོ། །བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ། ཚེ་དང་
རྫོང་དང་རྣམ་ཤེས་འདིས། །གང་ཚེ་ལུས་ནི་འདོར་བྱེད་ཅིང་། །ཐོར་ནས་
དེ་ཚེ་འདུག་པ་ནི། །སེམས་མེད་རི་ལྷར་གྱིང་བཞིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་
དེ་བས་ན་རྫོང་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཏུ་གྲུང་པའི་ཚོས་གནས་པའི་རྒྱ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚེ་ཡིན་ལོ། །⁸⁵ ཞེས་སོ། །

སློབ་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་སློབ་དང་ཚེ་ལ་བྱེད་པར་བཞེད་པ་ཡང་ཡོད་
དེ། ཚོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིའི་སྤྱིར་འཚོ་བ་ནི་སློབ་གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། འདིའི་
སྤྱིར་འཚོ་བ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞག་
པར་བྱ་བ་ནི་སློབ་གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། གཏང་བར་བྱ་བ་ནི་ཚེའི་འདུ་
བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱེར་རུང་བའི་ཚོས་ནི་སློབ་
གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། སྐྱེར་མི་རུང་བའི་ཚོས་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་
བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་ཞིག་གནས་པ་ནི་སློབ་གྱི་འདུ་བྱེད་
ཅེས་བྱ་བ་དང་། དེས་མཐུན་པར་གནས་པ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་

ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་ནི་སློབ་གཉེན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་
 བྱ་བ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་པ་ནི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
 ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསྐྱོམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སློབ་གཉེན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་།
 ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ།
 ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སློབ་གཉེན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་།
 ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་
 ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། རིག་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སློབ་གཉེན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་
 བ་དང་། མ་རིག་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
 ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལས་གསར་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སློབ་གཉེན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་
 དང་། ལས་རྣམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་
 ཅིག་ན་རེ། འབྲས་བུ་སྐྱེན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སློབ་གཉེན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་
 བྱ་ལ། འབྲས་བུ་མི་སྐྱེན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་
 ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སློབ་གཉེན་གྱི་འདུ་
 བྱེད་ཅེས་བྱ་ལ། རིང་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་
 ཞེས་ཟེར་རོ། །བཅུན་པ་དབྱུངས་སྐྱོགས་ན་རེ། མཐོང་བའི་ཚོས་ལ་སྤྱོད་
 བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སློབ་གཉེན་གྱི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་ལ། སྤྱི་སྲོལ་
 རྣམས་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་དང་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་བར་འགྱུར་བ་དང་
 སྤྱོད་བར་མ་དེས་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཆེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་
 ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་ནི་སློབ་གཉེན་གྱི་འདུ་བྱེད་དང་ཆེའི་འདུ་བྱེད་དག་གི་ཁྱད་
 བར་ཞེས་བྱའོ། །⁸⁶ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདོ་སྡེ་བ་དག་ན་རེ། ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་སློབ་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་ན་སློབ་
 །ཀྱང་རྟེན་མེད་པར་གནས་མི་རུས་པས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་སློབ་ཀྱང་ལུས་
 དང་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཆེ་མ་ལོག་པར་གཞན་མི་སློབ་ལ།
 གཞན་མ་ལོག་པར་ཆེ་མི་སློབ་པས་རྟག་ཏུ་སློབ་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་
 ཕན་ཚུན་བརྟེན་པར་མི་རུང་ཞེས་བཀའ་གོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།
 “ད་ནི་ཆེ་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་བ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། །ཛོད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དག་ཉིད་
 ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ནི་ཕན་ཚུན་སྟོན་ཏེ་འཇུག་པའི་བྱིད། དེ་དག་ལས་གང་གི་དབང་གིས་
 བ་གཞན་དག་སློབ་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་སྤར་སློབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རྟག་ཏུ་སློབ་པ་
 མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །”⁸⁷ ཞེས་བྱེ་སྤྱིའི་འདོད་པ་ལ་མདོ་སྡེ་པའི་སློབ་པས་བཟུང་
 བས་སློབ་བཛོད་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་ལ། མདོ་སྡེ་བ་རང་གི་ལུགས་ལ་མཛོད་རང་
 འགྲེལ་ལས། “འོ་ན་དེ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། །ཁམས་གསུམ་པའི་ལས་ཀྱིས་རིས་མཐུན་བ་
 གནས་པའི་རུས་ཀྱིས་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། རུས་འདི་སྲིད་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་
 རི་སྲིད་དུ་ལས་ཀྱི་རིས་མཐུན་བ་འབངས་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་གནས་པ་དེ་ལ་ཆེ་ཞེས་
 བྱ་སྟེ།”⁸⁸ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ས་བོན་དང་
 བཅས་བ་རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ལ་སློབ་གི་དབང་པོར་གདགས་སོ་ཞེས་འདོད་དོ། །

ཡང་སློབ་རྒྱུང་ལ་འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད་པ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་
 ལས། “སློབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་རྒྱུང་ཡིན་
 ཏེ།”⁸⁹ ཞེས་དང་། །ཤུ་ཀྱ་སྟོའི་རྣམ་འགྲེལ་འགྲེལ་བཤའ་ལས་ཀྱང་། “སློབ་ནི་དབུགས་
 འགྱུར་བའོ། །

སོགས་པའི་སྐྱེས་ནི་དབུགས་རྩལ་པ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་ངོ། །”⁹⁰ ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་གཏཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱབ་པ་ལས་ནི། “དེ་ལ་སློབ་གི་དབང་
 སོ་གང་ཞེ་ན་སློབ་གྱི་ལས་གྱིས་དེ་དང་དེར་ལུས་མངོན་པར་བྱལ་བ་གནས་པའི་དུས་
 དེས་པ་འཕངས་པ་ནི་ཆེ་དང་སློབ་དང་སློབ་གི་དབང་སོ་ཞེས་བྱའོ། །”⁹¹ ཞེས་དང་།
 འོག་ཏུ་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་ལྟར་ལས་གྱི་དབང་གིས་ཀུན་གཞི་
 རྣམ་ཤེས་རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ལ་སློབ་ཅེས་བཏགས་པར་གསུངས། དེས་ན་
 གཞུང་དེ་དག་ཏུ་ཆེ་སློབ་ནི་དོན་དང་རྣམ་ཤེས་གྱི་རྟེན་དང་། ལུས་དང་སེམས་ལ་
 བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་རྒྱུང་ངམ་ཡང་ན་འཆོ་གནས་གྱི་རྒྱུན་ནས་རྣམ་ཤེས་རིས་
 མཐུན་གནས་པ་ལ་འདོགས་བཅས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་ངོ། །

འདུས་བྱས་གྱི་མཚན་ཉིད་བཞི་ནི། ཚོས་དེ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པར་
 བྱེད་པས་ན་འདུས་བྱས་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ལ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་དང་།
 གནས་པར་བྱེད་པའི་གནས་པ་དང་། རྟིངས་པར་བྱེད་པའི་གྲ་བ་དང་། འཛིག་
 པར་བྱེད་པའི་མི་རྟག་པ་བཅས་བཞི་སོ་ནི་གང་མཚོན་རྒྱུའི་འདུས་བྱས་དེ་དང་དུས་
 མཉམ་དུ་སྐྱེ་ཞིང་རང་གི་ངོ་སོ་འདུས་བྱས་དེ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་
 ཞེག་ལ་འདོད་ངོ། །

མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་གསུམ་ལས། མིང་ནི་གོང་དུ་རྫོང་བྱེད་གྱི་
 སྐྱ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་དོན་གྱི་ངོ་སོ་ཅམ་སྟོན་པ་སྟེ། དཔེར་ན།
 གཟུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚིག་ནི་དོན་གྱི་ངོ་སོ་དང་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་སྟོན་པ་སྟེ།
 དཔེར་ན། གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡི་གེ་ནི་མིང་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་གཞིར་

གྲུང་བ་སྟེ། དཔེར་ན། ཀ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚོགས་ནི་དེ་དག་འདུས་པ་ལ་
 བྱེད། བྱེ་སྐྱེས་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འདོད་ཚུལ་ནི། མཛོད་
 རང་འགྲེལ་ལས། “དེ་དག་ནི་དག་གི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། དག་ནི་⁹² སྐྱ་ཡིན་ན་
 སྐྱ་ཅམ་གྱིས་ནི་དོན་གང་དག་གོ་བར་མི་འགྲུང་རོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དག་ནི་མིང་ལ་
 འཇུག་ལ་མིང་གིས་ནི་དོན་རྗོད་པར་བྱེད་དོ། །”⁹³ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དག་གིས་
 བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་དོན་བྱམ་པ་ཡིད་ལ་ཤར་བའི་ཚ་མིང་དུ་བཞག་ནས་དེས་
 དོན་གོ་བར་བྱེད་ཀྱི། དག་ཅམ་གྱིས་དོན་གོ་བར་བྱེད་མི་སྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན། བ་
 ལང་གི་དག་གིས་དོན་གོ་མི་སྲུབ་པ་བཞིན་ཟེར་རོ། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བས་མིང་
 ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་དང་དེའི་ཚོགས་གསུམ་ཀ་ཉོག་འོར་ཤར་བའི་སྐྱ་སྐྱའི་ཕྱིང་བ་
 ལ་འདོད་པས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་། མདོ་སྟེ་བས་དག་གི་རིག་བྱེད་གྱི་སྐྱ་རང་
 མཚན་ལ་འདོད་པས་གཞུགས་སུ་འདོད་དོ། །

མདོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ལྟ་བུའི་མདོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་དུ་ནི། ལྟར་གྱི་ལྷན་
 མིན་འདུ་བྱེད་བཅུ་བཞིའི་སྟེང་དུ། ༡ འཇུག་པ་དང་། ༢ སོ་སོར་དེས་པ་དང་། ༣
 འགྱོར་འགྲེལ་པ་དང་། ༤ མགྱོགས་པ་དང་། ༥ གོ་རིམས་དང་། ༦ དུས་དང་། ༧
 དུལ་དང་། ༨ བྱངས་དང་། ༩ ཚོགས་པ་སྟེ་དགུ་བསྐྱེད་ནས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཉི་
 ཤུ་ཅེ་གསུམ་དུ་བཤའ་ཅིང་། མ་ཚོ་བ་པ་སོ་སྟེ་དང་། སྐལ་མཉམ་རིས་མཐུན་གྱི་མིང་
 གིས་བསྐྱེད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཚོས་གཞན་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་གསུངས་སོ། །
 དེ་ཡང་མདོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ལས།

སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་གང་ཞེ་ན། རྩོམ་པ་དང་། འདུ་
 ཤེས་མེད་པའི་སྣོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། འགོག་པའི་སྣོམས་པར་འཇུག་པ་
 དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་དང་། རློག་གི་དབང་པོ་དང་། རིས་མཐུན་པ་དང་།
 སྐྱེ་བ་དང་། ཆ་བ་དང་། གནས་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་། མིང་གི་ཚོགས་
 དང་། ཚིག་གི་ཚོགས་དང་། ཡི་གེའི་ཚོགས་དང་། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་དང་།
 འཇུག་པ་དང་། སོ་སོར་ངེས་པ་དང་། འགྲོར་འབྲེལ་པ་དང་། མགྲོགས་པ་
 དང་། གོ་རིམས་དང་། རུས་དང་། ཡུལ་དང་། གངས་དང་། ཚོགས་པའོ།།⁹⁴
 ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ལྡན་མིན་གྱི་ཚོས་ཉེར་གསུམ་འཛོག་པའི་ཚུལ་ཡང་། ཚོས་གང་
 ཡང་རུང་བ་འཕེལ་འབྱིབ་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ཐོབ་པ་དང་། ཤེས་རིག་འགགས་པའི་
 ཆ་ལ་བཏགས་པ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྣོམས་འཇུག་དང་། འགོག་པའི་སྣོམས་འཇུག་
 དང་། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་གསུམ། ཚེ་གནས་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་སློག་གི་དབང་པོ་
 དང་། འདུ་བའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་རིས་མཐུན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་
 སྐྱེ་བ་ཆ་བ་གནས་པ་མི་རྟག་པ་དང་བཞི། ཐ་སྙད་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་མིང་གི་ཚོགས་
 དང་། ཚིག་གི་ཚོགས་དང་། ཡི་གེའི་ཚོགས་དང་གསུམ། འཕགས་པའི་ལམ་མ་ཐོབ་
 པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་། རྒྱ་འབྲས་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་
 པའི་འཇུག་པ་དང་། སོ་སོར་ངེས་པ་དང་། འགྲོར་འབྲེལ་པ་དང་། མགྲོགས་པ་དང་།
 གོ་རིམས་དང་། རུས་དང་། ཡུལ་དང་། གངས་དང་། ཚོགས་པ་དང་དགྲ་འཛོག་པ་
 བློ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་པ་འདིར་བཀོད་ན། དེ་ཉིད་ལས།

འཛོལ་བ་གང་ཞེ་ན། དགོ་བ་དང་མི་དགོ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཚོས་
 རྣམས་ཀྱི་འཕེལ་བ་དང་། འགྲིབ་པ་ལ་འཛོལ་བ་དང་རྟེན་པ་དང་ལྷན་པ་ཞེས་
 གདགས་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། དགོ་
 རྒྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། ལྷེང་མའི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་
 པའི་འབྲུང་བའི་འདུ་ཤེས་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་དང་
 སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་འགོག་པ་ལ་འདུ་ཤེས་
 མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །འགོག་པའི་སྟོམས་པར་
 འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
 ལ། སྲིད་པའི་ཚེ་མོ་ལས་བྱེད་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་
 སྟོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་
 ཚོས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དང་། བརྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་
 འགོག་པ་ལ། འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །འདུ་
 ཤེས་མེད་པ་བ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ནང་
 དུ་སྐྱེས་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པ་
 རྣམས་འགོག་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་ཞེས་གདགས་སོ། །སློབ་གྲི་དབང་
 སོ་གང་ཞེ་ན། རིས་མཐུན་པར་སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་གནས་པའི་
 དུས་ངེས་པ་ལ། ཆེ་ཞེས་གདགས་སོ། །རིས་མཐུན་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་
 ཅན་གྱི་རིགས་དེ་དང་དེར་སེམས་ཅན་དེ་དང་དེ་དག་གི་ལུས་འབྲ་བ་ལ་
 རིས་མཐུན་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །སྐྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། རིས་མཐུན་པར་འདུ་

གྲེད་རྣམས་མ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སྐྱེ་བ་ཞེས་གདགས་སོ། །ཀ་བ་གང་
 ཞེ་ན། རིས་མཐུན་པར་འདུ་གྲེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ཀ་བ་
 ཞེས་གདགས་སོ། །གནས་པ་གང་ཞེ་ན། རིས་མཐུན་པར་འདུ་གྲེད་རྣམས་
 ཀྱི་རྒྱུ་མི་འདིག་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །མི་རྟག་པ་ཉིད་གང་ཞེ་
 བ། རིས་མཐུན་པར་འདུ་གྲེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་འདིག་པ་ལ་མི་རྟག་པ་ཉིད་
 ཅེས་གདགས་སོ། །མིང་གི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
 ཀྱི་ཚིག་སྒྲ་དྲུགས་ལ་མིང་གི་ཚོགས་ཞེས་གདགས་སོ། །ཚིག་གི་ཚོགས་
 གང་ཞེ་ན། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཀྱི་ཚིག་སྒྲ་དྲུགས་ལ་ཚིག་གི་ཚོགས་
 ཞེས་གདགས་སོ། །ཡི་གེའི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། དེ་གཉི་གའི་གནས་ཡི་གེ་
 རྣམས་ལ་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཞེས་གདགས་ཏེ། དེ་གཉི་ག་གསལ་བར་གྲེད་
 པའི་སྲིར་རོ། །རྫོང་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། རོན་ཡང་དག་པར་བརྫོང་པའི་སྲིར་
 རོ། །ཡི་གེ་ནི་རྣམ་གངས་སུ་གཏོགས་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་གྲེད་པའི་
 སྲིར་རོ། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ཚོས་རྣམས་མ་ཐོབ་པ་
 ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཞེས་གདགས་སོ། །འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་
 རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །སོ་སོར་ངེས་པ་གང་ཞེ་
 བ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་ལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །འཕྱོར་
 འབྲེལ་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ལ་འཕྱོར་འབྲེལ་པ་
 ཞེས་གདགས་སོ། །མགྲོགས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སྦྱར་བར་བྱུང་
 བ་ལ་མགྲོགས་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །གོ་རིམས་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་

སུ་རེ་རེ་ནས་འབྱུང་བ་ལ་གོ་རིམས་ཞེས་གདགས་སོ། །དུས་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་
 དང་འབྲས་སུ་རྒྱན་དུ་འབྱུང་བ་ལ་དུས་ཞེས་གདགས་སོ། །ཡུལ་གང་ཞེ་ན།
 ཤར་དང་། ལྷོ་དང་། ལུབ་དང་། བྱང་དང་། འོག་དང་། ལྷིང་དང་། རྩོགས་
 བཅུ་ཐམས་ཅད་ན་རྒྱ་དང་འབྲས་སུ་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་ཡུལ་ཞེས་གདགས་སོ། །
 གངས་གང་ཞེ་ན། འདུ་བྱེད་རྣམས་གྱི་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ལ་གངས་ཞེས་
 གདགས་སོ། །ཚོགས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་སུའི་རྒྱུན་འདུས་པ་
 ལ་ཚོགས་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །⁹⁵ ཞེས་སོ། །

དེ་དག་གིས་མཚོན་ནས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་གཞན་དག་གྲང་ཤེས་པར་བྱ་
 དགོས་ཏེ། ཉེར་གསུམ་པོ་དེ་དག་གངས་ངེས་པ་ཅན་མིན་པར་འགྲེལ་བ་དག་ལས་
 བཤད་དོ། །སེམས་ཅམ་པ་སོགས་གྱིས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅེས་པ་གཞུགས་དང་
 སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་
 དུ་འདོད་ཅིང་། བྱེ་སྤྱའི་འདོད་པ་ལྟར་ན་གདགས་གཞི་གཞུགས་སེམས་སོགས་
 ལས་རྗེས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ལ། གཞུགས་སེམས་སོགས་གྲང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་
 བྱས་ཤིག་ལ་འདོད་དོ། །ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དེ་དག་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པ་གོང་དུ་
 བྲངས་མ་ཐག་པའི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་གྱི་ལུང་དེ་དང་། ལུང་སོ་ལྗའི་རབ་ཏུ་བྱེད་
 པ་ལས་གྲང་། “སེམས་དང་མི་ལྷན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་གང་ཞེ་ན། གང་དག་
 གཞུགས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་གདགས་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་དང་
 གཞན་དུ་མི་གདགས་སོ། །”⁹⁶ ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

༡ རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

རྒྱ་བཤད་པ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཉེ་འདུས་བྲས་བུ་
 ཤེས་ཡིན་ཕྱིན་རང་གི་རྒྱ་རྒྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲུང་དགོས་པས་འདིར་རྒྱ་དང་འབྲས་
 བུའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་དོན་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ཡང་རྒྱ་གང་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་གང་འབྲུང་བའི་འབྲུང་སའི་གཞི་དེ་ལ་དེའི་
 རྒྱ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གང་ཡོད་ཉིད་ནའང་གང་སྐྱེ་བའམ། །གང་འབྲུང་ན་ཡང་རྣམ་འབྲུང་བ།།
 དེ་ནི་དེ་རྒྱ་རབ་ཏུ་བརྗོད།།⁹⁷ ཅེས་སོ།།

སྐྱིར་རྒྱ་ཞེས་པའི་སྐྱ་སྐྱར་བ་ལ་ནི་གཞུང་ལས་དུ་མར་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན།
 ༡ རྒྱེན་གསུམ་ཚོགས་ནས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་དང་། ༢ ཟས་
 བཞིས་ལུས་འཚོ་བ་ལྟ་བུ་གནས་པའི་རྒྱ་དང་། ༣ སས་ཉེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་བརྟེན་
 པའི་རྒྱ་དང་། ༤ སྐྱོན་མེས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 དང་། ༥ མེས་བུད་ཤིང་འབྲུང་བར་བྱེད་པ་དང་། མགར་བས་གསེར་རྩུང་བའི་སྐོ་
 བས་སྐྱར་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྐྱར་བའི་རྒྱ་དང་། ༦ སྐྱོན་གྱིས་ནད་འགོག་པ་ལྟ་བུ་
 འགོག་པའི་རྒྱ་དང་། ༧ ཡང་དེས་ནད་མེད་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཐོབ་
 བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། ༨ དངོས་རྒྱ་ལྟ་བུ་ཉེ་བའི་རྒྱ་དང་། ༩ བརྒྱད་རྒྱ་ལྟ་བུ་རིང་བའི་རྒྱ།

༡༠ དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་འབྲུང་བ་དང་སྐྱབ་ངག་གི་སྐོ་
 བས་གཞན་གྱི་བསམ་དོན་གོ་བ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སོགས་སུ་ཡོད། དེ་ཡང་
 སྐྱེར་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་མོད། སྐབས་འགར་རྒྱ་
 གཅིག་ཉིད་ཤེས་བྱེད་དང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀར་འཛོག་པའང་ཡོད་དེ། དཔེར་
 བ། དབུ་མ་ཐལ་འབྲུང་བའི་གཞུང་དུ་སྐྱུམ་ཟད་པ་མར་མེ་ཤི་བའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 དང་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀར་འཛོག་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཞན་ཡང་ནང་བའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྒྱ་དང་རྒྱུ་གཉིས་གསུངས་པ་
 ལས། ཚོས་དེའི་རྒྱ་ཞེས་པ་ནི་ཚོས་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་གཙོ་བོ་སྟེ་ཉེར་ལེན་དང་། རྒྱུ་
 ཞེས་པ་རྒྱ་དེས་རང་འབྲས་དེ་སྐྱེད་བའི་ཕྱོགས་བྱེད་པའི་སྟེན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ལ་གོ་
 དགོས་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་འཕགས་པ་སྐ་ལུའི་
 ལྟར་བའི་མདོ་སྟེའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་ལས། “འདི་ལ་རྒྱ་ནི་ལེན་པའི་རྒྱ་སྟེ། རྒྱུ་
 མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུ་རྣམས་ནི་སྟེན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱར་འདོད་དེ། རྒྱུ་
 མོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །”⁹⁸

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་གཞི་དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་རྒྱ་དང་རྒྱུ་
 དོན་མི་གཅིག་ཀྱང་། སྐྱེར་རྒྱ་དང་རྒྱུ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཛོག་ཅུང་རོ།།

རྒྱ་དང་རྒྱུ་གྱི་དབྱེ་བ་ལ། དཔེར་བ། བྱེ་སྐྱེའི་ལུགས་ལ་རྒྱ་ལ་འབྲུག་ཏུ་
 བཤད་པ་དང་། རྒྱུ་ལ་རྒྱ་རྒྱུ་དང་། དམིགས་རྒྱུ་དང་། བདག་རྒྱུ་དང་། དེ་
 མ་ཐག་རྒྱུ་བཅས་བཞིར་དབྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞུང་རྣམས་ལས་མང་
 དུ་བྱུང་མོད། རྒྱ་འབྲུག་གི་བཤད་པ་དེ་ནི་བྱེ་སྐྱེའི་རྒྱུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་སྟོལ་

ཞིག་ཡིན་པས་འོག་ཏུ་ལྟ་བུ་གི་སྐབས་སུ་འཆད་ལ། རྒྱུ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་
ཀྱང་གཙོ་བོར་ཤེས་བ་སྐྱེ་བའི་རྩལ་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་འོག་ཏུ་ཡུལ་ཅན་སློའི་རྣམ་
གཞག་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

སྐྱེར་རྒྱུའི་དབྱེ་བ་ལ། དུས་ཀྱི་སློབ་ནས་དངོས་རྒྱ་དང་། བརྒྱད་རྒྱ་གཉིས་སུ་
དབྱེ་བ་དང་། རྐྱེད་རྩལ་གྱི་སློབ་ནས་ཉེར་ལེན་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གཉིས་ཡོད།
དེ་ཡང་དངོས་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ནི། རང་འབྲས་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་བྱ་ཞིང་། དཔེར་ན།
མེ་དེ་རང་འབྲས་ཏུ་བའི་དངོས་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་ཏུ་བ་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་
རྒྱ་གཞན་མ་བརྒྱད་པར་རང་འབྲས་ཏུ་བ་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པས་སོ། །དེས་
དངོས་སོ་གཞན་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེལ།

བརྒྱད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་འབྲས་སུ་བརྒྱད་ནས་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །དཔེར་
ན། བྱང་ཤིང་དེ་རང་འབྲས་ཏུ་བའི་བརྒྱད་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཤིང་དེས་རང་འབྲས་ཏུ་
བ་དངོས་སུ་སྐྱེད་མི་རུས་པར་བར་དུ་མེ་བརྒྱད་ནས་ཏུ་བ་བསྐྱེད་པས་སོ།།

ཉེར་ལེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་ཉེར་འབྲས་རང་གི་རྣམ་རྒྱུན་ཏུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་
བྱེད་དོ། །ཡང་ན་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་ངོ་བོ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་
འཛོག་དཔེར་ན། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་རང་འབྲས་སྐྱེ་བའི་ཉེར་ལེན་དང་། འཛིན་པ་
དེ་རང་འབྲས་རྩ་བུ་གྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཉེར་ལེན་འགྲུར་བ་མེད་པར་ནི། ཉེར་ལེན་ཅན་དག་འགྲུར་བར་ནི།།

བྱེད་པར་མི་རུས་དཔེར་འཛིན་པ། །འགྲུར་བ་མེད་པར་བུམ་སོགས་བཞིན།⁹⁹
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ལྷོ་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་ལྷོ་ཅིག་བྱེད་འབྲས་རང་གི་རྣམ་
 ལྷོ་མ་ཡིན་པར་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །ཡང་ན་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀྱི་ནང་
 བས་གཙོ་བོ་ཁྱད་པར་སྐྱེད་བྱེད་ལ་འཛོག་དཔེར་ན། རྩ་ལུང་དེ་ལྷོ་གྲུའི་ལྷོ་ཅིག་
 བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ས་བོན་དང་ལྷོ་ཅིག་ཏུ་ལྷོ་གྲུའི་རྒྱུ་གྲུའི་
 ལྷོ་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ལས།

དེ་རྒྱ་ལྷོ་ཅིག་བྱེད་པ་ལས། །སྐྱེ་བའི་འབྲས་བུ་ལྷོ་ཅིག་གནས།།

མེ་དང་ཟངས་མའི་ལྷོ་ཉིད་བཞིན།།¹⁰⁰ ཞེས་ད་ལྷོའི་ལྷོ་དང་ཞེས་པ་གཉིས་
 རང་རང་གི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་པན་རྩེན་ལྷོ་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ནས་གནས་
 སྐབས་ལྷོ་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ནི། དཔེར་ན། ལྷོ་ཚོགས་པ་མེ་དང་ཟངས་སྐྱེད་ཅིག་སྐྱ་
 མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཟངས་ལྷོ་བ་དང་མེ་གཉིས་པན་རྩེན་ཉེར་ལེན་མིན་ཡང་ལྷོ་ཅིག་
 ཏུ་གནས་པ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྷོ་ཉེར་ལེན་གྱིས་རང་འབྲས་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་ལྷོ་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གིས་
 རྒྱོགས་བྱེད་ལ། དེ་གཉིས་ལ་རང་གི་འབྲས་བུ་རྣམས་རྒྱུ་ཏུ་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཉེར་ལེན་གྱིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་དང་། ལྷོ་ཅིག་བྱེད་
 རྒྱུ་གིས་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱ་བྱེད་པ་ནི། དཔེར་ན། ལྷོ་ཅིག་གིས་ལྷོ་ཅིག་གི་རྒྱ་
 ལྷོ་ཅིག་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་གྲུ་གྲུའི་རྒྱ་ལྷོ་ཅིག་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་འབྲས་བུ་གིས་བོན་
 ལྷོ་ཅིག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གྲུའི་རྒྱ་བྱེད་ཀྱི་ནས་ལྷོ་ཅིག་བྱེད་ཀྱི་ལྷོ་ཅིག་བྱེད་པས་ས་བོན་དེ་དག་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་དང་། རྩ་ལུང་ནི་དེ་གཉི་གའི་རྒྱ་བྱེད་པས་ན་ཐུན་མོང་
 བའི་རྒྱ་འཛོག་པ་ལྟ་བུ།

ཡང་ཉེར་ལེན་གྱིས་གཙོ་བོ་ངོ་བོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་
 གྱིས་གཙོ་བོ་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པར་ཡང་བྱེད་དེ། དཔེར་ན། ལས་ཀྱི་སྐྱ་གྲུ་དང་འབྲས་
 ཀྱི་སྐྱ་གྲུ་སོགས་སྐྱ་གྲུ་གང་ཞིག་སྐྱེ་མིན་གཙོ་བོ་ཉེར་ལེན་གྱིས་བྱེད་པ་དང་། སྐྱ་གྲུ་
 དེ་ཆེ་ཆུང་དང་ཡག་ཉེས་རྣམས་གཙོ་བོ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གྱིས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

འོ་ན་དངོས་པོ་གང་དང་གང་གི་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འབྲས་
 བུ་དེ་དང་དེ་སྐྱེད་པའི་བྱས་པ་དང་ནམ་ལྷན་པ་ནས་དེའི་རྒྱུར་འཛོག་དགོས་པ་ནི།
 ཚད་མ་རྣམས་འབྲེལ་ལས།

སྐྱ་གྲུ་སྐྱེད་ལ་ས་ལ་སོགས། །རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་གྱུར་ནས་ནི།།

རྒྱ་ཡིན་དེ་ལེགས་བྱས་པ་ན། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་མཐོང་བྱིར་རོ།།¹⁰¹

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉ། དཔེར་ན། དགུན་དུས་ཀྱི་ཞིང་ལྟ་བུ་སྐྱ་གྲུ་མི་སྐྱེད་པའི་
 གནས་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ན། དེའི་ཆེ་སྐྱ་གྲུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 ཡིན་པ་ནི། ཞིང་དེ་ལྷག་པར་ཚོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པར་བྱས་པ་ན། དེའི་འབྲས་
 བུ་རྫོན་ཐོག་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པ་ལྟར་བ་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ།།

ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གཉིས་ཚོགས་
 པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་ཉ། དཔེར་ན། སྐྱ་གྲུ་སྐྱེ་བ་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་ས་ཐོན་
 དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེད་པར་སོགས་རྒྱ་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་
 དགོས་ལ། ས་ཐོན་རྒྱུ་དང་སྐྱ་གྲུ་སྐྱེད་མི་བྱས་ཤིང་། ས་ཐོན་མེད་པར་ཆུ་ལྷན་
 རྒྱུ་དང་སྐྱ་གྲུ་མི་སྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་གཞན་
 རྣམས་ལ་འང་སྐྱར་དགོས་པ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས།

དེ་གསུམ་གྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། སི་མང་གི་སྐྱ་བུ་བ་ཡང་གང་ནས་ཀྱང་
 མ་འོངས་འགགས་པ་ཡང་གང་དུ་ཡང་མི་འགོ་གང་དུ་ཡང་མི་འཕོ་སྟེ། རྒྱ་
 དང་རྒྱུ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བུ་རྒྱ་ལ་རག་ལས་པ་རྒྱུ་ལ་རག་
 ལས་པ། འདི་ལྟ་སྟེ། སི་མང་གི་ཁོག་པ་ལ་བརྟེན་པགས་པ་ལ་བརྟེན་རྒྱུ་དང་
 ལ་བརྟེན་ལུ་བ་ལ་བརྟེན། འིང་བུ་ལ་བརྟེན་རྒྱུ་ཉེན་ལ་བརྟེན་མི་དེ་ལས་
 སྐྱེས་པའི་ཚོལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་ལྟར་སི་མང་དེ་ལས་སྐྱ་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་
 པ་ནས། དེ་བཞིན་དུ་དེ་གསུམ་གྱི་བྱ་སངས་རྒྱས་བཙུག་པོའི་ལྷན་འདས་རྣམས་
 གྱི་སྐྱ་ཡོངས་སུ་འབྲུབ་པ་ཡང་རྒྱ་ལ་རག་ལས་པ་རྒྱུ་ལ་རག་ལས་པ་དགོ་
 པའི་ཅ་བའི་སྐྱོར་བ་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་གཅིག་གིས་མ་
 ཡིན་རྒྱུ་གཅིག་གིས་མ་ཡིན་དགོ་པའི་ཅ་བ་གཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་གྱི་
 སྐྱ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་རྒྱ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་འོ། །རྒྱ་དང་རྒྱུ་མང་
 སོ་ཚོགས་པ་ལས་བུ་རྒྱ་ལ་ཡིན་ཏེ།¹⁰² ཞེས་འབྱུང་།

དེ་བཞིན་སྐོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྐོའི་རྣམ་འགྲེལ་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

དངོས་པོ་གཅིག་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་འབྱུང་བར་མི་འགྲུར་རོ། །འོ་ན་ཅི་ཡིན་
 ཞེ་ན། དུ་མ་ནི་རྒྱ་དུ་མ་ལས་ཡིན་འོ་ཞེས་རང་གི་སྡེ་པའི་ཡིན་འོ། །དེ་དེ་
 ལྟར་ནི་ཡིན་ན། གཅིག་ལས་གཅིག་ནི་ཅིར་མི་རུང་། །འོན་ཀྱང་། ཚོགས་པ་
 དག་ལས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་། །ཚོགས་པ་གཅིག་ལས་ཚོགས་པ་ཅིག་ཤོས་
 འབྱུང་བར་འགྲུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚོག་གོ།¹⁰³ ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

འབྲས་བུ་བཤད་པ།

འབྲས་བུ་བཤད་པ་ནི། རང་རྒྱལ་བསྐྱེད་བྱ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་
ན། ས་བོན་གྱི་འབྲས་བུར་སྐྱ་གྲུ་དང། མེའི་འབྲས་བུར་དུ་བ་འཛོག་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་
ཡང་དཔལ་ཚོས་གྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམས་འགྲེལ་ལས།

མེ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྟེ། །འབྲས་བུའི་ཚོས་གྱི་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར།།

དེ་མེད་པར་མི་དེ་ཡོད་ན། །རྒྱ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་འགྱུར།།¹⁰⁴

ཞེས་དུ་བ་དེ་མེ་ལ་ལྟོས་ཤིང་མེ་པན་བྱེད་དུ་མེད་ན་མི་འགྱུར་བའི་འབྲས་བུའི་ཚོས་
ཉིད་གྱི་རྗེས་སྐྱ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མེ་པན་བྱེད་དུ་
མེད་པར་དུ་བ་གྱུར་ན་རྒྱ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་
ལྟོས་དགོས་པར་གསུངས།

འབྲས་བུ་ལ་དབྱེ་ན། དུས་གྱི་སྒོ་ནས་དངོས་འབྲས་དང། བརྒྱད་འབྲས་
གཉིས་སྐྱ་དབྱེ་བ་དང། རྒྱན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེར་འབྲས་དང། ལྡན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་གཉིས་
སྐྱ་དབྱེ་བ་ལས། དང་པོ་དངོས་འབྲས་བཤད་པ་ལ། དངོས་སྐྱ་བསྐྱེད་བྱ་དངོས་འབྲས་
གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། དུ་བ་དེ་མེའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་ཏེ། མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་ན་
བར་དུ་འབྲས་བུ་གཞན་གྱིས་མ་ཚོད་པར་དངོས་སྐྱ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་
དངོས་འབྲས་ཞེས་བརྗོད།

བརྒྱད་ནས་བསྐྱེད་བྱ་བརྒྱད་འབྲས་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། དུ་བ་དེ་བྱེད་

ཤིང་གི་བརྒྱུད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། བྱད་ཤིང་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་ན་བར་དུ་འབྲས་བུ་གཞན་
མེ་བརྒྱུད་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་བརྒྱུད་འབྲས་ཞེས་བརྗོད།

རང་གི་རྣམ་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་བྱ་ཉེར་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་
ན། རྩ་བུམ་དེ་རང་རྒྱ་འཛིན་པའི་ཉེར་འབྲས་ཡིན་ཏེ། ཉེར་ལེན་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་རྒྱར་
ནས་རྒྱུན་སྲི་མ་རྩ་བུམ་ཀྱི་ངོ་བོར་སོང་བས་ཉེར་འབྲས་ཞེས་བརྗོད།

རང་གི་རྣམ་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་བྱ་ལྟན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། རྩ་བུམ་དེ་རང་རྒྱ་རྩ་མཁན་གྱི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཡིན་
ཏེ། རྩ་མཁན་གྱི་ངོ་བོ་རྒྱར་ནས་རྩ་བུམ་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་སོང་བར་རང་འབྲས་རྩ་བུམ་
འབྲུང་བས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཞེས་བརྗོད། མདོར་ན། བལ་དང་སྐྱེད་པ་ལས་སྣམ་
བྱ་དང་། འཛིན་པ་ལས་རྩ་བུམ་སོགས་དང་། གསེར་ལས་གསེར་བུམ་སོགས་དང་།
ས་བོན་ལས་སྐྱ་ཀྱུ་འབྲུང་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་རང་གི་ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་བའི་ཉེར་
འབྲས་དང་། འཕག་མཁན་དང་རྩ་མཁན་དང་གསེར་མགར་དང་ས་བོན་འདེབས་པ་
པོ་འཕ་ཚུ་ལྷན་སོགས་ལས་འཛིན་བཞིན་དེ་རྣམས་འབྲུང་བ་ནི། ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་
ལས་བྱུང་བའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ནོ།།

མོ་ན་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱིར་དེ་གཉིས་དོན་
གཅིག་ཏུ་འཛོག་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་དེ་རང་གི་རྒྱའི་འབྲས་བུ་དང་། རང་གི་
འབྲས་བུའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་སྤྱོད་དེ་རང་གི་སྤྱོད་ལོགས་ཀྱི་མཚན་མོའི་འབྲས་
བུ་དང་། རང་གི་སྤྱོད་ལོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ལོགས་འདུས་བུས་ཀྱི་ལ་འབྲེལ།།

༤ འདུས་མ་བྲས་ཀྱི་ཚོས་བཤད་པ།

སྦྱིར་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་བྲས་ཤིང་འགྱུར་ལྡོག་ཡོད་པའི་
 རིགས་ཤིག་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་བྲས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པའི་
 རིགས་བཅས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེའི་དང་མོ་རྣམས་
 འདུས་བྲས་དང་། གཉིས་པ་རྣམས་འདུས་མ་བྲས་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་འགག་གནས་གསུམ་
 མི་བུང་བ་དེ་འདུས་མ་བྲས་ཀྱི་ངོ་མོ་ཡིན། འདུས་མ་བྲས་ཀྱི་ཚོས་དང་། ཉག་པ་དོན་
 གཅིག་གོ།

འདུས་མ་བྲས་ཀྱི་ཚོས་ལ་མངོན་པ་འོག་མ་མངོན་ལྟ་བུ་ལས། ༡ ཉམ་
 མཁའ་དང་། ༢ སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། ༣ སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་
 པ་དང་གསུམ་གསུངས་ལ། རྗེ་བྲག་སྐྱ་བས་སྐྱིབ་པ་དང་བྲལ་བ་གཟུགས་ཅན་གྱི་
 གོ་འབྱེད་པ་ལ་ཉམ་མཁའ་ཟེར། དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་གཞན་ལ་པར་མི་སྐྱིབ་པར་མ་
 ཟད་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་རྫོང་མི་སྐྱིབ་པའི་རྟག་རྣམས་ཤིག་ལ་འདོད་པ་དང་།
 ཁམས་ཤུག་གི་ནང་ཚན་ཉམ་མཁའི་ཁམས་ནི་སྤང་ལུན་གང་བུང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
 བྱུང་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་དུ་འདོད།

མངོན་སྤེལ་ལན་གྱིས་ནི་ཉམ་མཁའ་ཞེས་པ་ཐོགས་རིག་རྣམས་པར་བཅད་
 ཅམ་གྱི་མེད་དགག་ལ་འདོད་དོ། །སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རང་གི་ངོས་
 སྐལ་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་བགག་པ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང་། དཔེར་ན། ལམ་
 བསྐོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེ་སྤང་གཏན་ནས་ཟད་པ་ལྟ་བུ། རྒྱུན་མ་ཚང་པའི་

དབང་གིས་ཚུལ་མ་འོངས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལ་གཏན་དུ་གོགས་བྱེད་པའི་ཆ་ལ་སོ་
 སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པར་འཛོག་། དཔེར་ན། ལམ་བསྐྱོམས་པའི་སྟོབས་
 གྱིས་ཞེ་སྤང་ལྟ་བུ་གཏན་ནས་ཟད་པ་མིན་ཡང་ཞེ་སྤང་མཛོན་གྱུར་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་
 ཚང་བ་མི་སྲིད་པར་སོང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འགོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་ཚུལ་
 མཛོན་པ་མཛོད་ལས།

འདུས་མ་བྱས་རྣམ་གསུམ་ཡང་སྟེ། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་འགོག་པ་གཉིས།།
 དེ་ལ་ནམ་མཁའ་མི་སྐྱིབ་པའོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་གང་།།
 བྲལ་བའོ་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡིན། །སྐྱེ་ལ་གཏན་དུ་གོགས་བྱེད་པ།།
 འགོག་གཞན་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་པས།།¹⁰⁵ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།།

དེ་ཡང་ནམ་མཁའ་ནི་གོ་འབྱེད་ཅིང་རྒྱུ་གི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། བརྟགས་འགོག་གིས་
 བྱི་རང་གི་དགག་བྱ་ཟག་བཅས་འགོག་པ་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པས་བྱི་རང་
 གི་དགག་བྱ་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པས་དེ་གསུམ་བྱེ་སྐྱས་འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ལྷན་
 བྱེད་པར་བར་འདོད་དོ།།

སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་སྤང་སོ་སྤའི་རབ་བྱེད་དུ་ནི། ༡ འདུས་མ་
 བྱས་ལ་ནམ་མཁའ། ༢ སོ་སོར་བརྟགས་འགོག། ༣ བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ། ༤
 དེ་བཞིན་ཉིད་དང་བཞིར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

འདུས་མ་བྱས་གང་ཞེ་ན། །ནམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་
 པའི་འགོག་པ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་
 དོ། །དེ་ལ་ནམ་མཁའ་གང་ཞེ་ན། །གཞུགས་ཀྱི་གོ་འབྱེད་པའོ། །སོ་སོར་

བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འགོག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འགོག་པ་ལ་བྲལ་བ་མ་
 ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོ་མེད་པར་སྤང་སོ་རྣམས་གཏན་
 ཅུ་མི་སྐྱེ་བའོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འགོག་
 པ་དེ་ནི་བྲལ་བ་སྟེ། དེ་ནི་གང་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོས་སྤང་སོ་རྣམས་
 གཏན་ཅུ་མི་སྐྱེ་བའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་
 ཉིད་དང་། ཚོས་བདག་མེད་པ་ཉིད་དོ། །¹⁰⁶ ཞེས་སོ། །

མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས་ནི། ༡ དགེ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ༢ མི་
 དགེ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད། ༣ སྤང་མ་བསྟན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གསུམ་དང་། ༤ རམ་
 མཁའ། ༥ སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་ ༦ བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ། ༧ མི་གཡོ་
 བ། ༨ འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་བཅས་འདུས་མ་བྲས་ལ་བརྒྱད་ཅུ་གསུངས་
 ཉི། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ཡང་འདུས་མ་བྲས་ཀྱི་དངོས་སོ་བརྒྱད་དེ། ཚོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་ཅུ་ཚོས་མི་དགེ་བ་དང་། སྤང་ཅུ་མ་བསྟན་པ་
 རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། རམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་
 པས་འགོག་པ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་པ་དང་། མི་གཡོ་བ་དང་།
 འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའོ། །ཚོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་
 ཞེ་ན། བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། ལྷོང་བ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་མེད་
 པ་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་དོན་དམ་པ་སྟེ། ཚོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་དེ་
 ཡིན་ལོ། །ཅིའི་སྤྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྲ་ཞེ་ན། གཞན་ཅུ་

མི་འགྲུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྟོང་བ་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། ཀུན་ནས་
 ཉོན་མོངས་པ་མི་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མཚན་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་
 བ། མཚན་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་
 བྱ་ཞེ་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པའི་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་
 འོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྡོད་ཡུལ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཚེས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་
 སངས་རྒྱས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །ཚེས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཚེས་མི་དགེ་
 བ་རྣམས་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་
 བསྟན་བར་བྱའོ། །ནམ་མཁའ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་མེད་ཅིང་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱི་གོ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པས་འགོག་པ་གང་
 ཞེ་ན། གང་འགོག་ལ་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགོག་
 པ་གང་ཞེ་ན། གང་འགོག་ལ་དེ་ནི་བྲལ་བའོ། །མི་གཡོ་བ་གང་ཞེ་ན། དགེ་
 རྒྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ་གོང་མའི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་པའི་
 བདེ་བ་དང་སྤྲུག་བསྐྱེད་འགོག་པའོ། །འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་གང་
 ཞེ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། སྲིད་པའི་
 ཅེ་མོ་ལས་བྱེད་དུ་བསྡོད་པ་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྡོན་དུ་བཏང་བའི་
 ཡིད་ལ་བྱེད་པས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚེས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་
 པ་དང་། བརྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པའོ། །¹⁰⁷

ཞེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཚོས་ཅན་
 ཉེན་ཐ་དང་པས་བྱེ་བ་དང་། ཉེན་མོངས་པ་དང་དེའི་གནས་ཚོར་བ་གཉིས་ལས་དང་
 པོ་ཟད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་དང་། ཚོར་བ་ལའང་
 ལུས་སེམས་འགྲུར་བར་བྱེད་པའི་བདེ་སྤྱད་དང་། མི་བྱེད་པའི་བཏང་སྟོམས་གཉིས་
 ལས་དང་པོ་ཟད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་གཡོ་བ་དང་། གཉིས་པ་ཟད་པའི་དབང་
 དུ་བྱས་ནས་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་བཞག་གོ།

མི་གཡོ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་
 ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། བསམ་གཏན་བཞི་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་པའི་
 དགག་བྱ་ཚོར་བ་བདེ་སྤྱད་འགོག་པའི་ཆ་ཞིག་ལ་འཇོག་དེའང་སྐྱོན་བརྒྱད་གྱིས་མི་
 གཡོ་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་བདེ་སྤྱད་གིས་མི་གཡོ་བས་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ། འདུ་ཤེས་
 དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཞེས་པ་ནི། ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
 ཞིང་། སྲིད་ཅེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་ཆ་ཞིག་ལ་
 འཇོག་གོ། སྤར་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་སྟོམས་
 འཇུག་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ནི་མ་ཡིན་དགག་གི་ཆ་དང་འདིར་འདུ་ཤེས་
 དང་ཚོར་བ་བཀག་པའི་མེད་དགག་གི་ཆ་ལ་བཤད་དོ།།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་
 ལྟར་ན། རྟོག་ངོ་འབའ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་ཚོས་དཔེར་ན། ཚོས་
 དང་ཚོས་ཅན། གཞི་མཐུན་དང་སྤྱི། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ། གཅིག་དང་ཐ་དད།
 བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་ཆ་རྣམས་ཀུན་བཏགས་དང་འདུས་མ་

བྱས་སྲུ་འཛོག་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང་། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་ཅི་འདྲ།།

དེ་ཉིད་དོན་ནི་མ་བཟགས་པར། །འཇིག་རྟེན་རི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ།།

དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ཀུན་བཞག་པ།།

དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན།།¹⁰⁸

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་འདུས་མ་བྱས་ལ་གོང་དུ་མངོན་པ་ཀུན་བཅུས་སྲུ་
བགྲངས་པའི་འདུས་མ་བྱས་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་པའང་ཞེས་དགོས་
སོ།།

༡༠ གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་གཞན་བཤད་པ།

༡) མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་བྲངས་པ་ལྟར། དེགས་པར་
སྐྱ་བ་རྣམས་ནས་ཚོས་རྣམས་གྱི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་
སྲུ། དམ་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་སྲུ་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་གཞི་གཅིག་ཉིད་ལ། ཀུན་
རྗེ་བམ་ཐ་སྟོད་གྱི་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་
དང་སྐྱབ་བྱེད། མཚོན་བྱ་དང་མཚན་ཉིད་སོགས་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉན་ལ་པབ་ཡོད་
པ་རྣམས། རྗོལ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས། རྗོན་གྱི་གཞུང་རྣམས་
སྲུའང་དེ་རྣམས་རྗོལ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱི་སྐབས་སྲུ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་

གཙོ་བོ་ལས་དང་བོ་བ་རྣམས་འདྲུག་པ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་
གི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །དེ་ལ་ཐོག་མར་མཚན་མཚོན་བཤད་པ་ལ། འཕགས་པ་
བྱམས་པའི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།

སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ།།

པན་གདགས་སྲིར་ནི་མཚན་གཞི་དང་།།

མཚན་ཉིད་དང་ནི་མཚོན་པ་དག །

རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཡང་དག་བཤད།།¹⁰⁹

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་ལས། དེ་དག་ནི་རིམ་
བ་བཞིན། ༡ གང་མཚོན་པར་བྱ་བ་མཚོན་བྱ་དང་། ༢ གང་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་
བ་མཚན་ཉིད། ༣ གང་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་གཞི་མཚན་གཞི་སྟེ། དཔེར་ན།
བྱམས་པ་མཚན་གཞི། ཤེས་བྱ་མཚོན་བྱ། རྫོང་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་བ་མཚན་ཉིད་ཡིན་
པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བྱམས་པ་རྫོང་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
བྱམས་པ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་ཤེས་བྱུབ་པ་སྟེ་རྫོང་འོང་མཚོན་པར་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྲིར་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་སྐུ་འདྲུག་ཡུལ་ལ་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ།

༡ མའི་ཆ་བ་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་མའི་རང་གི་
མཚན་ཉིད་དང་། ༢ མི་ཉུག་པ་ལྟ་བུ་མེ་དང་མེ་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་གཉིས་ཀ་ལ་
ཁྲབ་པར་བྱེད་པ་མའི་སྲིའི་མཚན་ཉིད། ༣ དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཡང་ལོག་ས་ལ་སྟོན་
ནས་སྟོན་པ་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་ཆ་ནི་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད། ༤ གཙོ་
བོར་དོན་ལ་མ་ཁྲབ་ཁྲབ་ཆེས་གཙོད་པ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད། ༥ རྫོང་

ངོང་དོགས་པ་སེལ་བའི་སྤྱིར་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་པ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་
 རྣམས་ཡོད། དེ་དག་ལས་འདྲིར་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་
 བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། གཙོ་བོ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་།⁶ དེ་
 ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པར་ཤེས་དགོས།¹¹⁰

རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྐྱོན་གསུམ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་
 དགོས་ཏེ། ༡ མ་ཁྲུབ་པའི་སྐྱོན་དང་། ༢ ཁྲུབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན། ༣ མཚན་གཞི་ལ་
 མི་གནས་པའི་སྐྱོན་བཅས་སོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། རྒྱལ་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་
 ལྷན་པ་དེ་ལྡོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན། དེ་ནི་ལྡོན་ཤིང་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་
 བ་མཐའ་དག་ལ་མ་ཁྲུབ་པས་ཁྲུབ་ཚུང་བ་སྟེ་མ་ཁྲུབ་པའི་སྐྱོན་ལྷགས་ཤིང་། ཡང་
 ས་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་ལྡོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན། དེ་ནི་ལྡོན་ཤིང་ཅས་དུ་མ་
 ཟད་སྐྱེ་དངོས་མཐའ་དག་ལ་ཁྲུབ་པས་ན། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཁྲུབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ལྷགས།
 ཡང་ལྟོ་ལྟེར་ཞབས་ལྷུ་ཚུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ལུས་པ་དེ་ལྡོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་
 བཞག་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ནི་ལྡོན་ཤིང་གི་མཚན་གཞི་ལྷང་སྤོང་གི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་
 པས། མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་སྐྱོན་ལྷགས་པས། དེ་དག་རིམ་བཞིན་ལྡོན་
 ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རོ། །

6 རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་འཛོག་
 ཚུལ་དང་། མཚོན་བྱ་ལ་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་དགོས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ལ་རྗེས་ཡོད་
 ཆོས་གསུམ་ཚང་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་སྐྱབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་སྐྱབ་པས་ཚད་མ་ཡིད་གྱི་
 ལྷན་སེལ་དུ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་འཛོག་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་། ཚད་མ་ཡིད་གྱི་ལྷན་སེལ། ལེའུ་
 གཉིས་པ། འོག ༡༢- ༣༢ བར།

སྲིར་མཚན་ཉིད་འཛོག་ཚུལ་ལ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སློབ་ནས་འཛོག་ཚུལ་དང་། བྱེད་
 ལས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་འཛོག་ཚུལ་སོགས་ཡོད་པ་ལས། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་
 བས་དོན་དེ་གོ་བར་བྱ་བའི་སྲིར་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི། གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་
 བྱེད་ལུས་ས་ཀ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་
 བ་ལྟ་བུ། བྱེད་ལས་དང་ངོ་བོ་གཉི་གའི་ཆ་ནས་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི། ཆ་ཞིང་
 སྲེག་ས་མེའི་མཚན་ཉིད་དང་། གསལ་ཞིང་རིག་ས་ཤེས་སའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་
 བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་རིམ་བཞིན་ཆ་བ་མེའི་ངོ་བོ་དང་སྲེག་ས་མེའི་བྱེད་ལས་ཡིན་
 ཞིང་། གསལ་ས་ཤེས་སའི་ངོ་བོ་དང་རིག་ས་ཤེས་སའི་བྱེད་ལས་ཡིན་བ་ལྟ་བུ་ལོ།།

བཏགས་ཡོད་ཚེས་གསུམ་ཚང་བ་མཚོན་བྱའི་ངོ་བོ་ཡིན། ཚེས་གསུམ་ནི།
 ༡ རང་ཉིད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ། ༢ རང་གི་མཚོན་གཞིའི་སྟེང་དུ་བྱུབ་པ། ༣ རང་གི་
 མཚོན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་གང་གི་འང་མཚོན་བྱ་མི་བྱེད་པའོ། །རྗེས་
 ཡོད་ཚེས་གསུམ་ཚང་བ་མཚོན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། ཚེས་གསུམ་ནི། ༡ རང་ཉིད་
 མཚོན་ཉིད་ཡིན་པ། ༢ རང་གི་མཚོན་གཞིའི་སྟེང་དུ་བྱུབ་པ། ༣ རང་གི་མཚོན་བྱ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་གང་གི་འང་མཚོན་ཉིད་མི་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་རང་གི་
 མཚོན་གཞིའི་སྟེང་དུ་བྱུབ་ཅེས་པ་ནི། རང་གི་མཚོན་གཞིར་གང་བཟུང་བ་དེ་རང་
 ཉིད་ཡིན་པའི་དོན་ལ་བྱ། དེས་ན་མཚོན་བྱ། རྣམ་སར་གཞག་བྱ། བཏགས་ཡོད་
 ཚེས་གསུམ་ཚང་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་མཚོན་ཉིད། རྣམ་སར་འཛོག་བྱེད། རྗེས་
 ཡོད་ཚེས་གསུམ་ཚང་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན།

མཚན་ཉིད་གི་མཚན་གཞི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། རང་ཉིད་
 རོས་གཟུང་བ་ལ་ཐ་སྐྱད་ཤེས་པ་ལ་སྣོས་མི་དགོས་པས་རྗེས་ཡོད་ཡིན་ལ། དེ་
 ཡང་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་རང་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། རང་གི་མཚོན་བྱ་དངོས་
 སོ་ལས་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་མི་བྱེད་པ། མཚན་གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱེད་བྱ་
 གྲུབ་པ་བཅས་ཚོས་གསུམ་ཚང་ཞིང་། ཡང་མཚོན་བྱ་དངོས་སོ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན།
 རང་ཉིད་རོས་གཟུང་བ་ཐ་སྐྱད་གཞན་ལ་སྣོས་པས་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
 དངོས་སོ་རང་ཉིད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་ལས་
 གཞན་གི་མཚོན་བྱ་མི་བྱེད་པ། རང་གི་མཚན་གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུའི་སྐྱེད་བྱ་གྲུབ་
 པ་བཅས་ཚོས་གསུམ་ཚང་ངོ་། །དེས་ན་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དེ་དངོས་སོའི་མཚོན་
 བྱེད་དམ་མཚན་ཉིད་དང་། དངོས་སོ་དེ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་མཚོན་པར་བྱ་བའམ་
 མཚོན་རྒྱ་དང་། བྱམ་པ་དེ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པས་ཚོས་གང་ཞིག་དངོས་སོ་ཡིན་པར་
 མཚོན་སའི་གཞི་ཡིན་པས་མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ། །དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་དངོས་སོ་
 གཉིས་ལ་ཡིན་ཁྲབ་མཉམ་གཉིས་དང་། མིན་ཁྲབ་མཉམ་གཉིས། ཡོད་ཁྲབ་མཉམ་
 གཉིས་དང་། མེད་ཁྲབ་མཉམ་གཉིས་ཏེ། ཁྲབ་པ་སྐོ་བརྒྱད་བཅི་རུང་བ་བཞེན་བྱ།
 མཚན་མཚོན་ཀུན་ལ་ཁྲབ་པ་སྐོ་བརྒྱད་དེས་པ་ཡིན་ནོ། །སྦྱིར་མཚོན་བྱ་དེ་ཚད་
 མས་དེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ཚད་མས་དེས་པ་སྡོན་བྱ་འགྲོ་དགོས་པས། མཚན་
 མཚོན་གཉིས་ལ་ཚད་མས་དེས་པའི་རིམ་པ་ཡོད་དོ། །

༡) གཅིག་དང་ཐ་དད།

གཅིག་དང་ཐ་དད་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཅིག་དང་ཐ་དད་
 གཉིས་སྲུ་འདྲུ་ལ། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་
 པ་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་པ་དང་། སྐྱས་བརྗོད་ཚུལ་སོ་སོར་
 མེད་པ་ལ་བྱེད། དཔེར་ན། ཀ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱས་ཚིག་ཟེན་ལ་ཀ་བ་ལས་གཞན་
 བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ཀ་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཀ་བ་ལས་གཞན་
 བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་འཆར་བས་ཀ་བ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་ཡིན། ས། ལ། ལྷ་ལ། ལྷ་
 སོགས་སོ་སོ་ནས་གཅིག་ཡིན་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །དེ་བོར་རྩ་ལྷ་བྱ་སྐྱས་བརྗོད་
 ཚུལ་དང་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་ཀྱང་ཚོས་མ་ཡིན་པས་གཅིག་མིན་ནོ།།

སོ་སོ་བའི་ཚོས་དེ། ཐ་དད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །སོ་སོ་བ་ཡིན་ཚུལ་ཡང་རྟོག་
 པ་ལ་འཆར་ཚུལ་དང་སྐྱས་བརྗོད་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པ་ལ་བྱེད། དཔེར་ན། ས་དང་
 ལྷ་གཉིས་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟོག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བྱས་པ་དང་མི་རྟོག་
 པ་གཉིས་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཡང་། རྟོག་པའི་ངོར་དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོར་སྤྱི་སོ་སོར་
 འཆར་ཞིང་། དངོས་མིང་ཐ་དད་ཀྱིས་སོ་སོར་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སོ་སོ་བ་
 ཞེས་ཟེར། དེས་ན་སྤྱིར་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཅེས་པ་ནི། སྐྱ་དང་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 འཛོག་དགོས་པས། ལྷོག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་བྱ་དགོས་སོ།།

ཚད་མའི་གཞུང་ལས་གཞན་ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་། རྗས་
 གཅིག་དང་ཐ་དད། དེ་བཞིན་ཏུ་ལྷོག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་ཀྱི་ནམ་གཞག་

ཀྱང་འབྱུང་བས། རོ་བོ་གཅིག་པའི་དོན་ནི། རོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་སོ། །
 དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཀ་
 བ་དང་ཤེས་བྱ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །ཚོས་དེ་དང་རོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་དེ།
 ཚོས་དེ་དང་རོ་བོ་གཅིག་པའི་དོན་ཡིན་ལོ། །རོ་བོ་གཅིག་པ། རང་བཞིན་གཅིག་
 པ། བདག་ཉིད་གཅིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ། ཀ་བ་དེ་ཉིད་ཤེས་བྱ་དང་རོ་བོ་
 གཅིག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཀ་བ་རང་ཉིད་བྱུང་ཚམ་ནས་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་
 དུ་བྱུང་བ་པས་ཡིན་ལོ། །དོན་གཅིག་ལ་རོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་དགོས་ལ། ཚོས་དེའི་བྱེ་
 བྲག་ལའང་ཚོས་དེ་དང་རོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་དགོས་སོ། །མེད་པ་རྣམས་ལ་རང་གི་
 རོ་བོ་མེད་པས་རོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འདོག

རོ་བོ་སོ་སོ་བའི་ཚོས། རོ་བོ་ཐ་དད་ཀྱི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། ས་དང་ཚུ་
 གཉིས་དང་། ཀ་བ་དང་བྱས་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། འདུས་མ་བྱས་ལ་རོ་བོ་ཐ་དད་མི་བཞེད་
 པའང་ཡོད། རོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་རྟོག་པར་འཆར་ཚུལ་དང་སྐྱས་བརྗོད་ཚུལ་སོ་
 སོར་ཡོད་དགོས་པ་མ་ཟད་མན་ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མ་བྱུང་བ་ཞིག་
 དགོས་སོ། །དེས་ན་རོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། ཐ་དད་ཡིན་
 པ་ལ་རོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །

རོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེས་པའི་ཚོས། རྗེས་གཅིག་པའི་རོ་བོ་ཡིན།
 འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་རོ་བོ་གཅིག་དང་རྗེས་གཅིག་གཉིས་དོན་གཅིག་ དཔེར་
 བ། ཀ་བ་དང་གསེར་གྱི་ཀ་བ་གཉིས་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །

དེ་དག་རང་སྣང་བའི་མངོན་སྲིད་ལ་སོ་སོར་མི་སྣང་བའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་ན་
 རྗེས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་འདྲིག་ཀྱང་རྗེས་གཅིག་
 གཞག་ཏུ་མེད་པས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་རྗེས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་ཀྱང་། རྗེས་
 གཅིག་ཡིན་ན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་དགོས་སོ།།

སྤྱིར་རྗེས་གཅིག་དང་། སྤྱི་བ་བདེ་རྗེས་གཅིག་དང་། སྤྱི་བ་བདེ་དབྱེར་མེད་
 གྱི་རྗེས་གཅིག་དང་། སྤྱི་བ་བདེ་གཅིག་པ་རྣམས་ལ་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། རྗེས་གཅིག་གི་
 དོན་སྤར་ལྟར་ཡིན་ལ། སྤྱི་བ་བདེ་རྗེས་གཅིག་གི་དོན་ནི། རྗེས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་ལ།
 སྤྱི་འགག་གནས་གསུམ་དུས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པའོ། །དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་ཀ་བའི་
 ཚོགས་པའི་རྒྱལ་རྗེས་བརྒྱད་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ན་སྤྱི་བ་བདེ་རྗེས་
 གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དེ་རིང་གི་བྱམ་བ་དང་བྱམ་བ་གཉིས་རྗེས་གཅིག་ཡིན་
 ཡང་སྤྱི་འགག་གནས་གསུམ་དུས་མི་མཉམ་པས་སྤྱི་བ་བདེ་རྗེས་གཅིག་མིན་ནོ། །
 སྤྱི་བ་བདེ་དབྱེར་མེད་གྱི་རྗེས་གཅིག་གི་དོན་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་སྤྱིར་དངོས་པོ་མཚོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཚོང་བ་ཉིད།¹¹¹
 ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱི་འགག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་ཞིང་ཅིག་ཤོས་སྣང་
 བའི་མངོན་སྲིད་ལ་ཅིག་ཤོས་སྣང་དགོས་པའང་ཡིན་ལ་རྗེས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་
 པའོ། །དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་ཀ་བ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཀ་བ་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་
 མངོན་སྲིད་ལ་ཀ་བ་མི་རྟག་པ་སྣང་དགོས་ལ། ཀ་བ་མི་རྟག་པ་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་
 མངོན་སྲིད་ལ་ཀ་བ་སྣང་དགོས་ཤིང་། དེ་གཉིས་སྤྱི་འགག་གནས་གསུམ་དུས་
 མཉམ་དང་རྗེས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པས་སྤྱི་བ་བདེ་དབྱེར་མེད་གྱི་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ལ་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྗེས་གཅིག་མིན་པ་
 བེ། དཔེར་ན། བྱམ་པ་དང་བྱམ་པའི་ཚོགས་པའི་རྒྱང་རྒྱལ་གཉིས་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་གཉིས་
 རྗེས་སོ་སོར་མེད་ཀྱང་བྱམ་པ་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་བྱམ་པའི་ཚོགས་པའི་རྒྱང་
 རྒྱལ་སྣང་མི་དགོས་པས་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྗེས་གཅིག་མིན་ལོ། །གྲུབ་བདེ་
 གཅིག་པ་ཞེས་པ་ལྟེ། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་པ་ལ་བྱེད། གྲུབ་བདེ་
 གཅིག་ཡིན་ལ་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་མིན་པ་ལྟེ། དཔེར་ན། བྱམ་པའི་ཚོགས་པ་ན་
 ཡོད་པའི་རྒྱལ་རྗེས་བརྒྱད་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་
 ཡིན་པས་གྲུབ་བདེ་གཅིག་པ་ཡིན་ཡང་རྗེས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པས་རྗེས་གཅིག་མིན་ལོ། །

རང་གི་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཐ་དད་པའི་འདུས་བྱས་དེ་རྗེས་
 རིགས་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ཉེར་ལེན་ནས་འབྱུ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་
 ལས་འབྱུ་ཆེ་རྒྱང་གཉིས་ལྟ་བུ། རྗེས་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་ཅེས་པའི་རྗེས་ནི་ཉེར་
 ལེན་ནས་རྒྱུན་སྡེ་མ་ལ་བྱེད་དེ། ཚང་མ་རྣམས་འགྲེལ་ལས།

ཐ་དད་རྒྱ་ཐ་དད་ལས་ཡིན།¹¹² ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཤུ་གྲུ་སློབ་
 ལྷན་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། “དེ་བས་ན་རིགས་མཐུན་པ་དང་རིགས་མཐུན་པ་
 མ་ཡིན་པའི་རྒྱུན་ཐ་དད་པར་རྣམས་པར་གཞག་པ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པས་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་
 ལོ། །”¹¹³ ཞེས་གསུངས། རྗེས་རིགས་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་
 ཉེ། དཔེར་ན། ཉེར་ལེན་ནས་རྟོག་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ལས་འབྱུ་ཆེ་རྒྱང་གཉིས་ལྟ་བུ་
 རྗེས་རིགས་གཅིག་ཡིན་ཡང་དངོས་མིང་ཐ་དད་ཀྱིས་སོ་སོར་གོ་བུ་ཡིན་པས་གཅིག་
 མིན་པར་མ་ཟད། མིག་ཤེས་ལ་གོ་ས་སོ་སོར་སྣང་བས་རྗེས་གཅིག་ཀྱང་མིན་ལོ། །

རོ་པོ་སོ་སོ་བར་སྐྱེས་པའི་འདུས་བྱས་དེ་རྗེས་ཐ་དད་ཀྱི་རོ་པོ་ཡིན། འདུས་
 བྱས་སུ་སྦྱར་བའི་རོ་པོ་ཐ་དད་དང་རྗེས་ཐ་དད་གཉིས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་
 བྱམ་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་ཉོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྦྱང་བའི་ཆེ་རོ་པོ་སོ་སོར་སྦྱང་
 བའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་རྗེས་ཐ་དད་ཏུ་འཛོག་གོ།

དེ་ལྟར་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་། རོ་པོ་གཅིག་དང་ཐ་དད། རོ་པོ་གཅིག་ལ་
 ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་འདི་དག་ནི་རིགས་པའི་དབང་སྦྱག་
 གི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གང་སྤྱིར་དངོས་ཀྱན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་རོ་པོ་ལ་གནས་སྤྱིར། །
 མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྷོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། །
 དེ་སྤྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། །ལྷོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱ་ཅན་གྱི། །
 རིགས་དབྱེ་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་གྱིས། །རྟོགས་འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་བྱེད། །
 དེ་སྤྱིར་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་ཚོས། །གང་གིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ། །

དེ་ལས་གཞན་གྱིས་རུས་མ་ཡིན། །དེས་ན་ཐ་དད་རྣམ་པར་གནས། །¹¹⁴
 ཞེས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་རང་གི་རོ་པོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་ཡིན་
 པས་རིགས་མཐུན་རིགས་མི་མཐུན་ཀྱན་ལས་ལོག་པར་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེས་
 བ་གཞི་སྐྱ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་རིགས་མཐུན་གྱི་དངོས་པོ་བྱམ་པ་ལས་ལོག་པ་དང་
 རིགས་མི་མཐུན་ནམ་མཁའ་སོགས་ལས་ལོག་པའི་ལྷོག་པ་ཏུ་མ་ཞིག་དབྱེར་བྱང་
 ཞིང་། སྤྱིར་བྱས་མི་རྟག་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ཏུ་འབྱེད་པའི་གཞི་ནི་སྐྱ་ཡིན་ལ། དེའི་སྤྱིར་
 གི་བྱས་མི་རྟག་ལྷོག་པ་ཐ་དད་ཏུ་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྐྱ་དེ་ཉིད་མ་བྱས་པ་དང་

ཉན་པ་སོགས་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པར་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན། དེ་
 ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྐྱབས་མི་ཉན་སོགས་དོ་སོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་
 དུ་འབྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་མ་ཡིན་པ་དང་མ་བྱས་པ་ཉན་པ་སོགས་རིགས་
 མི་མཐུན་ཐམས་ཅད་ལས་ལོག་པར་གནས་པས་སྐྱེ་ལ་ལོག་པ་རི་སྐྱེད་ཡོད་པའི་
 བྱངས་དང་མཉམ་པའི་ལྡོག་པ་དུ་མ་བྱུང་ཚེས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ལྡོག་པའི་
 བྱུང་པར་གང་ཞིག་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའི་མིང་གིས་བྱས་པ་གོ་བ་ལས་མི་
 ཉན་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བར་མི་བྱས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྡོག་པའི་ཚོས་
 གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་པས། སྐྱེ་སྐྱེད་གི་བྱས་མི་ཉན་པ་སོགས་པའི་ཚོས་
 དེ་དག་དོ་སོ་གཅིག་ཡིན་ཡང་སྐྱོད་གི་ཡུལ་དུ་ཐ་དད་དུ་གནས་པར་གསུངས་སོ།།

འར་བྱུང་ཡིན་ལོག་མིན་ལོག་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་
 པ་དང་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་
 དོན་གཅིག་དུ་འདྲིལ་བས་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་ལ་ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ལས་
 ལོག་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་ལ་ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ལས་
 ལོག་པ་མེད་དོ། །གཞི་ལ་སྦྱར་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་དངོས་པོ་མ་
 ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་
 དོན་གཅིག་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། བྱས་པ་ཡིན་
 པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། བྱས་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་
 གཉིས་དོན་གཅིག་ བྱས་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་བཞེགས་

ཆེ་ཆ་རྣམས་དང་། བྱམ་པ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་
པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་གྲངས་རིམ་ཅམ་བཞེགས་ཀྱང་། ཅུ་བའི་བྱམ་པ་མ་
ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་གཅིག་ལུ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

མདོར་ན། ཚོས་དེ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་གཉིས་
གསུམ་བཞི་ལྟ་ལ་སོགས་པ་བཞེགས་ཆེ་ཆ་གང་ཡིན་ཚོས་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཡ་གང་
ཡིན་ཚོས་དེ་མིན་པར་འདོགས་པ་དང་། མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཆ་དང་ཡ་གང་ཡིན་
ཡང་རང་ཡིན་པར་འདོགས་པོ། །འདི་ནི་སྦྱིར་དགག་སྦྱབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་
ཆེ་ཞིང་། ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་།

དེ་ལ་འང་གཞན་ལས་སྣོག་པ་དང་། །གཞན་ལས་ལོག་པ།¹¹⁵

ཞེས་སོགས་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པའི་སྐབས་དུ་མར་འབྲུང་ངོ་། །

༣) སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག

སྦྱིར་སྦྱི་ཞེས་པ་གསལ་བ་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་མེད་དང་། སྦྱིའི་ངོ་བོ་
གང་ཡིན། སྦྱི་དང་རང་གང་ལ་ཁྱབ་པའི་གསལ་བའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་
སོགས་ནི། སྦྱི་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རིགས་པ་སྦྱ་བ་རྣམས་བཟླ་བ་ཞིབ་མོར་བགྱིད་
པའི་གནད་ཅིག་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་ལྟ་བུ་བྱུང་འཆད་པའི་སྐབས་སྦྱོགས་སྲང་
དང་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་གཞན་སེལ་དང་བརྟེན་ལུ་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་
པའི་སྐབས་སུ་འཆད་ལ། འདིར་ནི་ལས་དང་པོ་བས་རིགས་ལམ་ལ་སློ་སྦྱིར་བར་གཙོ་
བོར་དམིགས་ཏེ། སྦྱི་བ་དཔོན་སྦྱ་པའི་བསྐྱུས་གཞུང་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་སྦྱི་དང་བྱེ་

བྲག་གི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྐྱུས་ཤིག་བཤད་ན། རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སྤྱོད་འགྲོ་
 བའི་ཚོས་སྤྱིའི་རོ་བོ་ཡིན། རང་གི་གསལ་བ་ཞེས་པ་རང་གི་གྲེ་བྲག་ལ་གོ་དགོས།
 མཚན་གཞི་ནི། ཀ་བ། དཛོས་པོ། ཤེས་བྲ། ཡོད་པ། བུམ་འཛིན་རྟོག་
 བ་ལ་བུམ་པར་སྤང་བ་ལྟ་བུ། ཀ་བ་དེ་ཉིད་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སྤྱོད་འགྲོ་བའི་
 རྩལ་ནི། ཅུན་གྱི་ཀ་བ། ལྷག་པའི་ཀ་བ། རྩའི་ཀ་བ་རྣམས་ཀ་བའི་གསལ་བའམ་
 གྲེ་བྲག་ཡིན་ལ། ཀ་བས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་བྲབ་བ་ཡིན་པས་ན་ཀ་བ་དེ་ཉིད་
 རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སྤྱོད་འགྲོ་བ་ཞེས་བྲོ། །གཞི་ལ་སྦྱར་ན། ཀ་བའི་སྤྱིའི་རོ་
 བོ་ནི། ཀ་བ་ལ་རྗེས་སྤྱོད་འགྲོ་བའི་ཚོས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། མི་ཉག་པ། གཟུགས།
 ཤེས་བྲ་ལྟ་བུ།

སྤྱི་ལ་སྐྱས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྣོ་ནས་དབྲེ་ན། རིགས་སྤྱི། ཚོགས་སྤྱི། དོན་
 སྤྱི་དང་གསུམ་ཡོད། རིགས་སྤྱིའི་རོ་བོ་ནི། རང་གི་རིགས་ཅན་ལ་རྗེས་སྤྱོད་འགྲོ་བའི་
 ཚོས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། ཀ་བ། མི། ཡོད་པ། དཛོས་པོ་ལྟ་བུ། རང་གི་གསལ་
 བ་ལ་རྗེས་སྤྱོད་འགྲོ་བ་དང་། རང་གི་རིགས་ཅན་ལ་རྗེས་སྤྱོད་འགྲོ་བ་གཉིས་དོན་འབྲ་
 བས་རིགས་སྤྱི་དང་སྤྱི་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ།

རང་གི་ཆལས་དུ་མ་འདུས་པའི་གཟུགས་རགས་བ་ཚོགས་སྤྱིའི་རོ་བོ་ཡིན།
 ཚོགས་སྤྱི་དང་གཟུགས་རགས་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ། ལྟོན་
 ཤེས་ལྟ་བུ། ལྟོན་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་ཆལས་མཚུ་ཞབས་སྟོ་བ་རྩལ་མ་རབ་
 སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཚོགས་པ་ལས་བྱུབ་པའི་གོང་བུ་ཡིན་པས་ན་ཚོགས་སྤྱི་ཡིན་ནོ།

དོན་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ནི། གཞི་ཤིང་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ཤིང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་
 ཤིང་དང་གཅིག་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་གཅིག་ལྟ་བུར་སྤང་བའི་སྤང་ཆ་དེ། ཤིང་གི་དོན་
 སྤྱིའི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ཡང་ཤིང་གི་དོན་གྱི་ནམ་པ་སྤྱི་ཙམ་རྟོག་ངོར་ཤང་བའི་ཆ་ཡིན་
 པས་ན་དོན་སྤྱི་ཞེས་བྲ། དཔེར་ན། གནས་གཞན་ན་འདུག་བཞིན་དུ་རང་གི་སྤོད་གནས་
 གྱི་བཀོད་པ་ཡིད་ལ་ཤར་བའི་ཆ་ལྟ་བུ།

ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་གི་རིགས་ཡོད་པའི་ཚོས་བྱེ་བྲག་གི་ངོ་བོ་ཡིན།
 མཚན་གཞི་ནི། རྟག་པ། མི་རྟག་པ། ས། རྩ། མེ། རྩུང་ལྟ་བུའོ། །རྩུང་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན།
 རྩུང་འདྲིང་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་གི་རིགས་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་ཡོད་ལ། རྩུང་ལ་
 དངོས་པོས་ཁྲབ་པས་ན་དངོས་པོ་ཁྲབ་བྱེད་དང་། རྩུང་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང་། དངོས་པོ་
 དེ་རྩུང་འདྲིང་གི་རིགས་དང་རྩུང་འདྲིང་དངོས་པོའི་རིགས་ཙན་ཡིན་འོ། །

ཡང་ཚོས་དེའི་བྱེ་བྲག་དུ་འགོ་བ་ལ་ཁྲབ་ཚོས་གསུམ་ཚང་དགོས་ཏེ། ཤེས་
 བྱའི་བྱེ་བྲག་ཀ་བ་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ན། ཀ་བ་ཤེས་བྱ་ཡིན། ཀ་བ་ཤེས་བྱ་དང་བདག་
 གཅིག་དུ་འབྲེལ། ཀ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་
 བ་ཀ་བ་ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་ཀུན་ལ་རིགས་འདྲའོ། །

སྤྱི་ཡིན་ལ་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ། བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ་སྤྱི་མ་
 ཡིན་པ་ནི། ཀ་བུམ་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཀ་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པོ་གང་
 ཡང་མ་ཡིན་པ་རི་བོང་རུ་ལྟ་བུ། བུམ་པ་དེ་ཉིད་གསེར་བུམ་གྱི་སྤྱི་དང་། དངོས་པོའི་
 བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། ཡང་བུམ་པའི་སྤྱི་ལ་གཞུགས་
 དང་གཞུགས་གྱི་སྤྱི་ལ་དངོས་པོ། དངོས་པོའི་སྤྱི་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འཛིན་པ་སོགས་
 ཁྲབ་ཆེ་བ་སྤྱི་དང་ཁྲབ་རྩུང་བ་བྱེ་བྲག་དུ་འཛོག་གོ།

༧) རྣམ་ལྡན་གྱི་རྣམ་གཞག

སྤྱིར་འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་རྣམ་ཚུལ་ཞེས་པ་ནི།
 གཙོ་བོར་དོན་རང་མཚན་གྱི་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལྡོག་ཚུལ་ཞེས་པ་ནི།
 སྤྱི་དང་རྟོག་པས་རང་མ་ཡིན་མེལ་བའི་སྒོ་ནས་བཞག་པའི་བྱང་པར་གྱི་སྤྱིང་ནས་
 འཛོག་ལ། ཡང་རྣམ་ཞེས་པ་རྣམ་ཡོད་ལ་གོ་བ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལྡོག་ཚུལ་
 ཞེས་པ་བཏགས་ཡོད་ལ་གོ་བ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་། སྒོ་བ་དཔོན་སྤྱི་བའི་བསྐྱུས་གཞུང་
 དུ་བྱུང་བའི་རྣམ་ཚུལ་དང་ལྡོག་ཚུལ་ཞེས་པ་ནི། རྣམ་ལྡོག་བརྒྱུད་ཅེས་པའི་རྣམ་
 གཞག་མཛད་པ་དེ་ལ་གོ་དགོས། དེ་དག་ལས་རེ་བྱུང་མཚོན་ཅམ་འཆད་པར།
 དཔེར་ན། རྩམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རྩམ་པ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་དང་། རྩམ་པ་བྱམ་
 པ་ཡིན་པ་དང་། རྩམ་པ་མ་ཡིན་པ་བྱམ་པ་མིན་པས། རྩོད་གཞི་གྲུབ་ཡིན། རྩོད་
 རྩོད་རང་ཡིན། རྩོད་མ་ཡིན་པ་རྩོད་མ་ཡིན། རྩོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རྣམ་ཚུལ་དང་མི་
 འགལ་བ་ཞེས་པའི་རྣམ་ཚུལ་གྱི་བྱང་ཚུལ་བཞི་ཚང་ལ། བྱང་ཚུལ་དེ་དག་ལྟ་བུ་
 མ་ཚང་བ་དཔེར་ན། མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་དང་། རང་ལྡོག་ནས་
 མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པས་མཚན་ཉིད་རང་ལྡོག་ནས་མཚོན་བྱ་ཡིན་ལ།
 དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་
 མཚན་ཉིད་མིན་པས། རྩོད་གཞི་གྲུབ། རྩོད་རྩོད་རང་མ་ཡིན། རྩོད་མ་ཡིན་པ་རྩོད་
 མ་ཡིན། རྩོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཚུལ་དང་མི་འགལ་བ་ཞེས་པའི་རང་

མ་ཡིན་པའི་ལྷོག་ཚོས་ཀྱི་བྱང་ཚོས་བཞི་ཚང་ངོ་། །དེ་ནི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་ལྷོག་
 དང་གཞི་ལྷོག་གི་རྣམ་དབྱེ་སློང་ངོར་འཆར་བདེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་གཏན་ལ་པབ་པའི་
 རིགས་ལམ་གྱི་འབྲུལ་གསར་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བས་འདྲིར་འགོ་སློས་པ་ཚམ་ལས་
 ཚུལ་འདི་ཞིབ་པར་རྟོགས་འདོད་པ་རྣམས་བསྐྱུས་གཞུང་ཉིད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༥) འགལ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག

འགལ་བ་བཤད་པ།

འགལ་བ་བཤད་པ་ལ། ཐ་དད་ཅིང་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཚོས་འགལ་
 བའི་ངོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་
 གཉིས་སུ་ཡོད། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལའི་དབུ་མ་སྤང་བ་ལས། “འདི་ལྟར་
 དངོས་སོ་རྣམས་ཀྱི་འགལ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། ལྷན་ཅིག་མི་
 གནས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། བན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།”¹¹⁶
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འང་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དབུ་མ་སྤང་
 བ་ལས། “དེ་ལ་རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་གང་ཞིག་གང་ཡོད་པས་དེས་པར་མེད་པ་དེ་
 གཉིས་ནི་འགལ་བ་དང་པོར་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། དཔེར་ན། གང་བ་དང་ཆ་བའི་
 རིག་པ་ལྟ་བུའོ། །”¹¹⁷ ཞེས་གཞོད་བྱ་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ལ་གཞོད་
 བྱེད་སྟོབས་དང་ལྷན་པས་རྒྱན་མེད་པར་བྱེད་པས་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
 དུ་འཛོག་པར་གསུངས་སོ།།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “གང་ལ་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གང་རྣམ་པར་གཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི་དེ་ལ་འགལ་བ་གཉིས་པར་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། དཔེར་ན། ཚོས་ཅན་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དག་ལྟ་བུའོ། །”¹¹⁸ ཞེས་དངོས་འགལ་ལམ་པན་རྒྱན་སྒྲངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་གྱི་འགལ་བའི་ངོ་བོ་གསལ་བར་གསུངས།

དང་པོ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ནི་རྒྱས་པ་མཚུངས་པའི་སྐོ་ནས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ་ལ་བྱ་ཞིང་། མཚན་གཞི་ནི། ཚ་གང་གཉིས་ལྟ་བུ་དངོས་གྱི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཏུ་བ་དག་ཏུ་འཕྱར་བ་དང་གང་རེག་ལྟ་བུ་བརྒྱད་ནས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་འཛོག་ ཏུ་བ་དག་ཏུ་འཕྱར་བ་དེས་གང་རེག་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་མི་རྒྱས་ཀྱང་བརྒྱད་ནས་གཞོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ལ་དུ་བ་དག་ཏུ་འཕྱར་བ་ཡོད་པ་དེར་མེ་ཡོད་དགོས་ལ་མེས་གང་རེག་དངོས་སུ་སེལ་རྒྱས་པས་དུ་བ་ཡང་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན་དངོས་སུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཚ་རེག་དང་གང་རེག་ལ་གང་འཛོག་ཅེ་ན། ཚ་རེག་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྟན་པའི་ཆ་ཅན་ཚ་རེག་དང་། གང་རེག་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཆ་ཤས་སུ་ལྟན་པའི་ཆ་ཅན་གང་རེག་གཉིས་དངོས་སུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གི་རིགས་ཐེགས་རྒྱ་ཆར་འབྲེལ་ལས། “བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྐྱེར་རྒྱན་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་གྱི། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ནི་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །”¹¹⁹ ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲིབ་ལྟུང་གཉིས་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཚ་གྲང་གཉིས་གཞོན་
 བྱ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། སྒྲིབ་ལྟུང་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲིབ་བ་
 སྐྱེས་པ་དང་སྒྲིབ་བ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་སྐོ་ནས་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་
 གྱུར་བ་སྟེ། གཞི་དེར་སྒྲིབ་བ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སློབ་གསུང་བ་དང་། རང་གི་བསམ་
 བྱའི་སྒྲིབ་བ་འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་སློབ་གསུང་བ་དུས་མཉམ། གཞི་དེར་སྒྲིབ་བ་སྐྱེས་
 ཟེན་བ་དང་རང་གི་བསམ་བྱའི་སྒྲིབ་བའི་རྒྱུན་འགགས་ཟེན་བ་དུས་མཉམ་ཡིན་
 པའི་སྐོ་ནས། དེ་གཉིས་རྒྱུན་ལྷན་བ་མཚུངས་པ་ཅན་དུ་གཞི་གཅིག་ལ་འགྲོགས་སུ་
 མི་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚ་གྲང་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཚ་རེག་གིས་གྲང་རེག་ལ་
 གཞོན་པའི་གཞོན་བྱ་ལྗོན་དུས་སྒྲིབ་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ལྗོན་སྟེ། སྒྲིབ་ཅིག་
 དང་ཕོ་ལ་ཚ་གྲང་གཉིས་སྟངས། སྒྲིབ་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གྲང་རེག་ལུས་མེད་དུ་བྱས།
 སྒྲིབ་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་གྲང་རེག་གི་རྒྱུན་ལྗོན་པ་ཡིན་ནོ། །

སྒྲིབ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་སྒྲིབ་ཅིག་མང་པོའི་བར་དུ་གཞོན་
 བྱེད་ལུས་པ་རེ་ཆེ་དང་གཞོན་བྱ་ལུས་པ་རེ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་སྲིད་པ་ལོ། ཚས་མཚོག་གི་
 ཚད་མ་རྣམ་པའི་གྱི་འགྲེལ་བཤད་འཐད་སྒྲིབ་ལས། “དེས་ན་གང་ཞིག་གང་གིས་རྒྱོག་
 པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་སྒྲིབ་ཅིག་མ་གསུམ་པ་ལ་དེ་རྒྱོག་པར་བྱེད་
 ནོ།།”¹²⁰ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། འདིའི་སྒྲིབ་ཅིག་མ་ནི་དུས་མཐའི་སྒྲིབ་ཅིག་མ་ལ་
 མི་བྱེད་པར་སྒྲིབ་ཅིག་དུ་མ་ཚོགས་པའི་རྒྱུན་བྱ་རྒྱོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་ཅིག་མ་ལ་བྱེད་དེ། ལྷན་
 པའི་གྱི་འགྲེལ་བཤད་འཐད་སྒྲིབ་དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འགལ་བ་སྒྲིབ་ཅིག་མའི་
 དུལ་ཅན་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་རྒྱུན་གྱི་དུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ།”¹²¹ ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །

ཡང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་སུ་གྱུར་བའི་ལྟན་ཅིག་
 མི་གནས་འགལ་དང་། ཤེས་བར་གྱུར་བའི་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གཉིས་ཡོད།
 དང་པོ་ནི། ཚ་གང་གཉིས་དང་། ལྷང་ལུན་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་བ་ནི། ཞེ་སྤང་དང་
 བྱམས་བ་གཉིས་ལྟ་བུའོ།།

ལྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་མི་སྲིད་ན་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་མི་དགོས་
 ཉེ། དཔེར་ན། ས་བོན་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སུ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་བས་ལྟན་ཅིག་
 ཏུ་གནས་མི་སྲིད་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ཕན་གདགས་བྱ་འདོགས་བྱེད་ཡིན་གྱི་གོད་བྱ་
 གོད་བྱེད་མིན་བས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཚ་གང་ལྟ་བུ་
 ལྟན་ཅིག་མི་གནས་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་གཉིས་རྒྱུན་གོད་མེད་ཏུ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་
 བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཉི་མེད་ལས། “རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཉི་མའི་དགྲིལ་
 འཁོར་མངོན་བར་འཆར་བའི་ཚེ། ལུན་བའི་གནས་མེད་དོ། །”¹²² ཞེས་སྤང་ལུན་
 གཉིས་ལྟན་ཅིག་མི་འགལ་གྱི་དཔེར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ལྟན་ཅིག་མི་གནས་
 འགལ་གྱི་ཚུལ་འདི་ཡུལ་ཅན་སློང་རིགས་འགལ་ཞིག་སློང་རིགས་གཞན་དང་གོད་
 བྱ་གོད་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་བ་ལ་གལ་ཆེ་བས་འོག་ཏུ་ཡང་བཤད་བར་བྱའོ།།

ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ནི། སློང་ཡུལ་དུ་གཞི་དེ་ཡིན་བར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
 བ་ཅིག་ཤོས་དེ་ཡིན་བ་རྣམས་ལ་གཅོད་དགོས་བ་ལ་བྱ་ཞིང་། དཔེར་ན། ཡོད་བ་
 དང་མེད་བ། ཉྱལ་བ་དང་མི་ཉྱལ་བ། བྱས་བ་དང་མ་བྱས་བ། གཅིག་དང་དུ་མ།
 བྱམས་བ་དང་བྱམས་བ་མ་ཡིན་བ། མེ་ཡོད་བ་དང་མེ་མེད་བ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཡོད་མེད་
 གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། གཞི་བྱམས་བ་ལྟ་བུ་ཡོད་བ་ཡིན་བར་ཤེས་བའི་ཆེ་མེད་བ་

ཡིན་པ་ཞེས་ཤིང་། བྱམ་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཚེ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་
 འབྲུག་ལ་ལོ་བས་གཞི་བྱམ་པའི་སྟེང་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་ལ།
 དེ་བཞིན་དུ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཉམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྟག་པ་ཡིན་
 པར་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའམ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་སློང་དེས་ཉམ་མཁའ་མི་རྟག་པ་
 ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའམ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ཀྱས་ལ། དེ་མི་རྟག་
 པ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའམ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་སློང་དེས་རྟག་
 པ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའམ་རྟོགས་ཀྱས་པ་ཡིན་པས་ན་རྣམ་བཅད་ཡོངས་
 གཙོད་ཀྱི་སློང་ནས་འགལ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

ཡང་འགལ་བ་ལ་དངོས་འགལ་དང་བརྒྱུད་འགལ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་
 རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་ཀ་བྱམ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །རྟག་པ་དང་དངོས་
 པོ་གཉིས་ལྟ་བུ་དངོས་འགལ་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་མེད་
 པས་དོན་སྟེང་ནས་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་སྤང་སྤུམ་མེད་ཀྱང་། གཞི་འགལ་ཞིག་གི་
 སྟེང་དུ་གཅིག་རྣམ་བཅད་ལ་ཞེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་གཙོད་ལ་
 རྟོགས་པའི་སློང་ནས་སློང་དང་སྤང་སྤུམ་གྱི་དོགས་པ་སློབ་ཀྱས་པ་དེ་མ་ཡིན་པས་
 དངོས་འགལ་གྱི་དོན་མ་ཚང་ངོ་།།

འབྲེལ་བ་བཤད་པ།

སྤྱིར་འབྲེལ་བ་ལ་བྱམ་བ་དང་བྱམ་པའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་ཚོགས་པ་དང་ཆ་
 འགས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ཡང་ལྷག་པ་དང་ཤིང་ལྟ་བུ་བྲབ་བྲབ་བྲབ་བྲབ་བྲབ་བྲབ་གྱི་
 འབྲེལ་བ། བྱམ་བ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་བྲབ་མཉམ་དོན་གཅིག་པའི་ཚོས་གྱི་བར་
 གྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་སོགས་ཡོད་ཅིང་། དོན་གཅིག་དང་། སྤྱི་བྲེ་
 བྲག་དང་། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན། ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན། ཆ་དང་
 ཆ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལ། ཚོས་གང་
 དང་གང་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་ནོ།།

ཁྲོད་ཚོས་དེ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག་ཚོས་དེ་ལྟོག་པའི་སྟོབས་གྱིས་ཁྲོད་
 ལྟོག་དགོས་པ་དེ་འབྲེལ་པའི་རོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་ན། ལོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བདག་
 ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་དང་། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་གཉིས། ཁྲོད་ཚོས་དེ་དང་
 བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་སྟོ་ནས་ཐ་དད། ཚོས་དེ་མེད་ན་ཁྲོད་མེད་དགོས་པ་
 ཚོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་རོ་བོ་ཡིན། དེ་ནི་ཚད་མ་རྣམས་འབྲེལ་ལས།
 རང་བཞིན་ལ་ཡང་མེད་མི་འབྱུང་། །ཡོད་པ་ཚམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན།།

དེ་མེད་ན་ནི་ཡོད་པའི་བདག་ །མེད་འགྱུར་ཐ་དད་མེད་སྤྱིར་རོ།¹²³
 ཞེས་བྱས་པ་དེ་ཡོད་ཚམ་དང་རང་ཆས་སུ་འབྲེལ་བའི་མི་རྟག་པའི་རོ་བོ་ལོག་པའི་
 སྟོབས་གྱིས་བྱས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ལྟོག་པར་འགྱུར་བས། བྱམ་བ་དེ་མི་རྟག་པ་དང་
 བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱོད་ཚོས་དེ་དང་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པའི་སློབ་སྐྱོང་ལ་བཀའ་ཞིག་ཚོས་དེ་
 མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པ་ཚོས་དེ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་ལྔ་བཅུ་
 པའི་མདོ་ལས། “འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ། འདི་སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་སྟེ།”¹²⁴
 ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམས་འབྲེལ་ལས།

རྗེས་སུ་འགྲོ་དང་ལྗོན་པ་ལས། །གང་ཞིག་གང་གི་རྗེས་འགྲོར་མཚོང་།།

དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ་རྒྱ་ཅན། །དེ་སྤྱིར་མི་མཐུན་ལས་མི་འབྱུང་།།¹²⁵

ཞེས་ཚོས་གང་ཞིག་རང་ལས་དོན་གཞན་སྲ་མ་དེ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་ན་སྐྱེ་བའི་རྗེས་
 སུ་འགྲོ་བ་དང་། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ལྗོན་པའི་ཚུལ་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོས་
 སྤྱི་མ་གང་ཞིག་སྲ་མ་གང་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཚོང་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་
 བེ་རྒྱ་ཅན་ནམ་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དུ་བ་ལྟ་བུ་ཡང་དེ་འདྲའི་སློབ་སྐྱོང་ལ་རྗེས་སུ་
 འགྲོ་ལྗོན་པའི་ཡིན་པ་དེའི་སྤྱིར་མི་མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་མི་འབྱུང་ལ། རྒྱ་མེད་ལས་
 གྲང་མི་འབྱུང་བས་ན་མེའི་འབྲས་བུར་དེས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

༦) དགག་པ་དང་སྐྱབ་པའི་རྣམ་གཞག

དགག་པ་དང་སྐྱབ་པ་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཚོས་གང་དང་གང་ཡིན་
 ནུང་། རང་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཞིག་འཛོག་སྤྱིན། རང་ཉིད་ལ་རང་མ་ཡིན་ལས་ལྗོན་པའི་
 ངོ་བོ་རེ་ཡོད་པར་འཛོག་དགོས་པས། རང་གི་ལྗོན་པའི་སྤྱི་གསལ་མི་མཐུན་མེས་
 བའི་ལྗོན་པ་དང་ལྡན་པར་རིགས་པས་གྲུབ་པོ། །དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་
 ཚོས་བྱེ་བྲག་པ་བུམ་པ། ཀ་བ། ཤིང་། མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་

ནས་གཙོ་ཆེར་སྐྱབ་པའི་ཚོས་སུ་བྱ་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་མི་
 མཐུན་སེལ་བའི་ཆ་དཔེར་ན་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། ཀ་བ་མ་ཡིན་
 པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ་ནི། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ལྷོག་སྤྱོད་གསལ་བཀག་པའི་ཆ་ནས་
 འཛོག་པས་དགག་པའི་ཚོས་སུ་བྱ་དགོས། དེ་ཡང་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་
 དང་། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་
 མ་གོ་ཞེས་པ་ལྟར། རིམ་བཤེན་དུ་བྱམ་པ་དང་། ཀ་བ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱང་། མ་ཡིན་
 པ་དེ་གཉིས་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཆ་ནས་དགག་པར་
 འཛོག་གོ། དེ་བཞིན་བྱམ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་བྱམ་པ་བཅད་ལྷོག་ནས་འཛོག་
 པ་མ་གཏོགས་རང་གི་ངོ་བོའི་སློབ་ནས་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་
 བཅད་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སློབ་ནས་འཛོག་ཏུ་ས་པས། བྱམ་པ་
 མེད་པ་དགག་པ་དང་བྱམ་པ་སྐྱབ་པར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ལ། རང་དངོས་སུ་
 ཉོགས་པའི་སློབ་རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཉོགས་དགོས་པའི་ཚོས།
 དགག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དགག་པ་དང་། སེལ་བ། གཞན་སེལ་རྣམས་དོན་གཅིག
 དཔེར་ན། བྱམ་པ་མེད་པ། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ། མི་མེད་པའི་ཁང་པ། བདག་མེད་
 པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་སློབ་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་ཉོགས་ཚུལ་ཡང་སློབ་རྣམ་
 པ་འཆར་བ་ན་དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་ལ་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་
 བྱམ་མེད་ཅེས་བརྗོད་ན་དགག་བྱ་བྱམ་པ་སློབ་ལུ་ལུ་ཤར་ནས་དེ་མེད་ཅེས་མཐ།
 དེ་ཞེགས་པའི་སློབ་ནས་ངེས་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོས་རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་
 རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཚོས། སྐབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ཀ་བ། གཟུགས།
 ཤེས་པ། བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཀ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་
 སྒྲོས་དགག་བྱ་གང་ཡང་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར། ཀ་བ་དེ་རང་
 གི་གཟུང་བྱར་བསྐྱབས་ནས་བཟུང་བ་ཡིན་པས་སྐབ་པར་འཛོག་གོ།

བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཅུང་ཟད་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ལ། དགག་པ་
 ལ་དབྱེ་ན། མེད་དགག་དང་། མ་ཡིན་དགག་གཉིས་སུ་ཡོད། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་ནི། དགག་བྱ་བཀག་པའི་ཤུལ་ལ་ཚོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་དང་། འཕེན་པའི་
 སྒྲོ་ནས་ཉེ། ལྷ་མ་ལ་མེད་དགག་དང་། བྱི་མ་ལ་མ་ཡིན་དགག་ཅེས་ཟེར། དེ་ཡང་
 སྐབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་བརྟག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་ཚོག་ལེགས་ལྡན་
 ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་བྲངས་པ་ལས།

འདི་ནི་ཡོད་ཉིད་འགོག་པ་སྟེ། །མེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མིན།།

ནག་པོ་མིན་ཞེས་སྐྱས་པ་ན། །དཀར་པོ་ཡིན་ཞེས་མ་བརྗོད་བཞིན།།¹²⁶

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དཔེར་ན། གཞི་དེ་ནག་པོ་མིན་ཞེས་སྐྱས་པ་ན་ནག་པོ་མིན་
 པ་དེ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པ་ལས། དེ་ལས་གཞན་དཀར་པོ་ཡིན་པར་མི་སྟོན་པ་བཞིན་དུ།
 གཞི་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་སྐྱས་པས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བཀག་
 པ་ཙམ་མམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཙམ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
 པ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་སོགས་མིན་ལ། གལ་ཉེ་དེ་ལྟར་སྐྱས་པས་དགག་བྱ་དེ་བཀག་
 ཙམ་ལས་གཞན་ཞིག་སྟོན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་

བར་གསུངས་པ་འདིས། དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་པར་ཤེས་ཀྱིས། དེ་ལྟར་དགག་
པ་ཐམས་ཅད་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་སུ་འདུ་བའང་། ཞི་བ་འཚོའི་
ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པ་ལས།

འདི་ལྟར་སེལ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་པ་ལོ།¹²⁷

ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་
བྱ་བ་གང་ཞིག་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་སློང་ངོར་མི་འཕེན་པ། མེད་དགག་
གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། གནས་འདིར་སྤང་ཆེན་མེད་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་གནས་འདིར་
སྤང་ཆེན་ཡོད་མེད་དེས་པ་ན། སྤང་ཆེན་མེད་ཅེས་བརྗོད་པས་གནས་དེར་སྤང་ཆེན་
ཡོད་པ་བཀག་ཅོམ་ལས། སྤང་ཆེན་ལས་གཞན་སྟག་སོགས་ཡོད་མེད་གང་ཡང་སློ་
ངོར་མི་འཕེན་པས་མེད་དགག་ཏུ་འཛོག་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོགས་རེག་བཀག་ཅོམ་
ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཡང་རང་གི་དངོས་མིང་ལ་དགག་ཚིག་སྐྱར་མེད་ཀྱང་། སློང་ངོར་འཆར་
བའི་ཆེ་དགག་བྱ་སྟོགས་རེག་བཀག་པ་ཅོམ་ལས་གཞན་མི་འཆར་བས་མེད་དགག་
ཏུ་འཛོག་གོ། །དེ་ཡང་རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། “མེད་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་
བོ་ཉིད་ཅོམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དངོས་
པོ་སྐྱབ་པར་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བུ་ཟེས་ཆང་བཏུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་
དེ་ཅོམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏུང་བ་བཏུང་ངོ་ཞེའམ་མི་
བཏུང་ངོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །”¹²⁸ ཞེས་དཔེ་དང་བཅས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

མེད་དགག་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པའི་མེད་དགག་
དང་། ༢ རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་མེད་དགག་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་

ནི། ཀ་བ་མེད་པ། ཁང་བ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དང་པོའི་དགག་བྱ་ཀ་བ་ཡོད་པ་དང་།
 གཉིས་པའི་དགག་བྱ་ཁང་བ་ཡོད་པ་གཉིས་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་སྲིར་རོ། །གཉིས་
 པ་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་མེད་དགག་ནི། རི་བོང་རྩ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
 དེའི་དགག་བྱ་རི་བོང་རྩ་ཡོད་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་སྲིར་རོ། །

དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་དགག་
 བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་འཕེན་པ། མ་ཡིན་དགག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བྱམ་
 པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སློབ་དགག་བྱ་བྱམ་
 པ་མ་ཡིན་པ་དངོས་སུ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་བྱམ་པ་འཕེན་པའམ་རྟོགས་པས་ན་མ་
 ཡིན་དགག་ཏུ་འཛོག་གོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བར། “མ་ཡིན་པར་དགག་པ་
 བྱི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པས་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་
 བོ་ཉིད་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཀག་པས། བྲམ་
 ཟེ་དེ་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པ་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་
 པས་དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །”¹²⁹ ཞེས་དཔེ་དང་
 བཅས་པ་གསུངས་སོ། །

མ་ཡིན་དགག་ལ་ཚོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་སློབ་སྲིད་དབྱེ་ན། ༡ ཚོས་གཞན་
 དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། ༢ ཤུགས་ལ་འཕེན་པ། ༣ དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་
 འཕེན་པ། ༤ སྐབས་སྟོབས་གྱིས་འཕེན་པ་དང་བཞི་ཡོད། རི་མེད་པའི་ཐང་ཞེས་
 པས་ཚོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན། ལྷས་སྐྱེན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་ཞེས་པས་
 ཚོས་གཞན་ཤུགས་ལ་འཕེན། ལྷས་སྐྱེན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་རིད་པ་མ་

ཡིན་པ་ཡོད་ཅེས་པས་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀར་འཕེན། མི་ཞིག་རྒྱལ་རིགས་དང་
བྲམ་ཟེའི་རིགས་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་ལ་དེ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་མིན་ཞེས་བརྗོད་པས་
སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ།

དེའི་ཚུལ་ཡང་དང་པོ་དེ་མེད་པའི་ཐང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱས་རང་གི་དགག་
བྱ་དེ་ཡོད་པ་ཚིག་ཟེན་ལ་བཀག་ནས་ཐང་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང་། གཉིས་པ་ལྟས་
སྐྱེན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱས་རང་གི་དགག་བྱ་ཉིན་པར་
ཟས་ཟ་བ་ཚིག་ཟེན་ལ་བཀག་ནས་ཚོན་པོ་ཞེས་པས་ཟས་ཟ་བར་ཤེས་ལ། ཟས་
ཟ་དུས་ལ་ཉིན་མཚན་གཉིས་སུ་ངེས་པས་ཉིན་པར་མི་ཟ་ཞེས་པས་མཚན་མོར་
ཟ་བ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་དང་། གསུམ་པ་ལྟས་སྐྱེན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་
ལུས་རིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱས་ཉིན་པར་ཟ་བ་བཀག་ནས་
མཚན་མོ་ཟ་བ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་དང་། རིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་སྟོན་
ལ། བཞེ་པ་མི་ཞིག་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་ལ་དེ་
བྲམ་ཟེའི་རིགས་མིན་ཞེས་བརྗོད་ན་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱལ་རིགས་ཡིན་པར་གོ་
བར་འདོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་སྐྱབ་རས་གཟིགས་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྟོན་
མེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་བྲངས་པ་ལས།

དགག་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་། །ཚིག་གཅིག་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་།།

དེ་ལྟར་རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ། །མ་ཡིན་གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ནོ།།¹³⁰

ཞེས་འབྲུང་ལ། དེ་དང་ཚུམ་མཚུངས་པ་ཞིག་སྟོབ་དཔོན་ན་གི་རྣམ་འཛིན་གྱི་པ་བསྐྱེས་
པ་བསྟན་པའི་ཚིག་ཡི་འཕྲུང་བྲས་པ་ལས་ཀྱང་འབྲུང་སྟེ།

དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པ་དང་། །ཚིག་གཅིག་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་།།

དེ་དང་ལྡན་པའི་དགག་པ་དང་། །རང་གི་ཚིག་གིས་མི་སྟོན་པའོ།།¹³¹ ཞེས་སོ། །

དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་ཅེས་པས་རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱབ་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་སྐྱབ་པ་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག་དང་། ཚིག་གཅིག་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་པས་དེ་ལྟར་བཀག་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། དེ་དང་ལྡན་པའི་དགག་པ་ཞེས་པས་དེ་ལྟར་བཀག་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་པ་དང་། རང་གི་ཚིག་གིས་མི་སྟོན་པ་ཞེས་པས་དེ་ལྟར་བཀག་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་འཕེན་པ་བཅས་མ་ཡིན་དགག་གི་དབྱེ་བ་བཞི་བསྟན་ཏོ།།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་དང་། མོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལས།

ཡོད་པ་དག་ནི་འགོག་པ་དང་། །གཞན་པ་ཉིད་དང་འབྲེལ་བ་དང་།།

སྒྲ་དང་ཉུང་དང་བལ་དོན་དང་། །གཉེན་པོ་དག་ལ་འདི་ཡོད་དོ།།¹³²
 ཞེས་དགག་པའི་དབྱེ་བ་བདུན་གསུངས་ལ། དེ་དག་གི་དང་པོ་མེད་དགག་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་མེད་པའི་དགག་པ་ནི། མི་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་མི་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་དགག་སྐྱབ་ས་ཕྱོགས་དེར་མི་ཡོད་པ་བཀག་ཅོམ་མམ་མི་མེད་པ་ཅོམ་ལས་གཞན་མི་སྟོན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞན་པའི་

དགག་པ་ནི། མི་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་དགག་སྐྱས་ཉིན་
 མོ་ཟ་བ་བཀག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཉིན་མོ་ཟ་བ་ལས་གཞན་མཚན་མོ་ཟ་བ་བྱུགས་ལ་
 སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །གསུམ་པ་འདྲ་བའི་དགག་པ་ནི། ལྷ་མ་ཡིན་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་
 དགག་སྐྱས་ལྷ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་མི་སྟོན་པར་དགག་བྱ་ལྷ་དང་འདྲ་བའི་གང་
 ཟག་ཅིག་སྟོན་པ་ཡིན་ལོ། །བཞི་པ་སྤྲད་པའི་དགག་པ་ནི། མི་ངན་པ་ལ་ཁོ་མི་མ་ཡིན་
 ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། སྤྲ་དེས་མི་ཡིན་པ་བཀག་ཅམ་མིན་པར་མི་དེ་དམན་པར་སྟོན་
 ལོ། །ལྷ་པ་ཉུང་བའི་དགག་པ་ནི། མི་དེའི་མགོ་ལ་སྐྱ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་དགག་
 སྐྱས་མི་དེའི་མགོ་ལ་སྐྱ་མེད་ཅམ་མི་སྟོན་པར་སྐྱ་ཉུང་བར་སྟོན་ལོ། །དྲུག་པ་བྲལ་བའི་
 དགག་པ་ནི། གོས་དང་བྲལ་བའི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་དགག་སྐྱས་གོས་
 དང་བྲལ་ཅམ་མི་སྟོན་པར་གོས་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་སྟོན་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆུ་མེད་པའི་
 དགོན་པ་ལྟ་བུ་འདྲ་དེ་དང་འདྲའོ། །བདུན་པ་གཉེན་པོའི་དགག་པ་ནི། ཆགས་པ་མེད་
 པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་སྐྱས་ཆགས་པ་མེད་ཅམ་མི་སྟོན་པར་ཆགས་པའི་འགལ་
 རྐྱུར་གྱུར་པའི་གཉེན་པོ་ཆགས་པ་མེད་པའི་དགོ་ཅ་སྟོན་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་
 དང་། བསོད་ནམས་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལའང་རིགས་བསྐྱེདོ། །

ཡང་རང་གི་དངོས་མིང་ལ་དགག་སྐྱ་སྐྱར་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་
 རྒྱས་པར་སྐྱེ་ན་བཙེ་ལྷ་འབྲེད་ཚུལ་ཡང་ཡོད་པ་ནི། ལྷོག་པ་བསྐྱས་པ་བསྐྱན་པའི་
 ཚེག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས།

མེད་དང་གཞན་དང་འདྲ་བ་དང་། །དམན་དང་ལྷུ་དང་ཞན་པ་དང་། །
 སྤང་དང་ཉུང་དང་སྤྲ་བ་དང་། །ཆུང་དང་ལྷག་མ་མེད་པ་དང་། །

འགའ་ལས་མཐའ་དག་མ་ཡིན་དང་། །མི་མ་སྐྱུན་གཉེན་པོ་བྲལ་བ་ཡིས།།
 རྣམ་གངས་བཙོ་ལྟར་བཤད་བ་ཡིན།།¹³³ ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་དགག་
 བ་བཙོ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་དགག་སྐྱ་བཙོ་ལྟ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་ ༡ མེད་བ་སྟོན་
 པའི་དགག་སྐྱ་ནི། མི་མེད་པའི་ས་སྤྱོད་ས་སྤྱོད་མི་མེད་ཅེས་བཙོ་ལྟ་བུར་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ།
 སྐྱ་དེས་ས་སྤྱོད་ས་དེར་མི་ཡོད་བ་བཀག་ཅམ་ལས་གཞན་མི་སྟོན་ནོ། ། ༢ གཞན་
 བ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ནི། མི་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་ཞེས་བཙོ་ལྟ་བུར་སྐྱ་ལྟ་
 བུ་སྟེ། སྐྱ་དེས་ཉིན་མོ་ཟ་བ་བཀག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལས་གཞན་མཚན་མོ་ཟ་
 བ་ཤུགས་ལ་སྟོན་བ་ཡིན་ནོ། ། ༣ འདྲ་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ནི། ལྷ་མ་ཡིན་ཞེས་
 བཙོ་ལྟ་བུར་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྱ་དེས་ལྷ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་མི་སྟོན་པར་ལྷ་དང་
 འདྲ་བའི་གང་ཟག་ཅིག་སྟོན་བ་ཡིན་ནོ། ། ༤ དམན་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ནི། མི་
 དན་པ་ལ་ཁོ་མི་མ་ཡིན་ཞེས་བཙོ་ལྟ་བུར་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྱ་དེས་མི་ཡིན་བ་བཀག་ཅམ་
 མིན་པར་མི་དེ་དམན་པར་སྟོན་ནོ། ། ༥ ལུས་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ནི། སེམས་མེད་
 པའི་གཉིད་ཅེས་བཙོ་ལྟ་བུར་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྱ་དེས་གཉིད་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་
 དུལ་ལ་འགྲོ་བ་ཤུགས་ཆེ་བ་བཀག་ནས་འགྲོ་བ་ཞན་བ་སྟོན་ནོ།།

༦ ཞན་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ནི། ཏ་མཚོ་གས་པོར་འགྲོ་མི་ལུས་པ་ལ་ཏ་
 མི་འགྲོ་བ་ཞེས་བཙོ་ལྟ་བུར་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྱ་དེས་ཏ་འགྲོ་བ་བཀག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་
 འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ཞན་པར་སྟོན་བ་ཡིན་ནོ། ། ༧ ལྷ་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ནི། འདྲུ་
 ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཅེས་བཙོ་ལྟ་བུར་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྐྱ་དེས་འདྲུ་ཤེས་གཏོག་
 མེད་དུ་སྟོན་བ་མ་ཡིན་པར་འདྲུ་ཤེས་རགས་བ་བཀག་ནས་འདྲུ་ཤེས་སྐྱ་བ་སྟོན་བ་

ཡིན་ནོ། ། ༩ རྒྱུང་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ལྟེ། རྐྱེས་བྱ་འགྲོ་འདུག་གི་བྱ་བ་རྒྱུང་བ་ལ་
 འགྲོ་འདུག་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྐྱ་དེས་འགྲོ་འདུག་གི་བྱ་བ་བཀག་ཅོང་མ་
 ཡིན་པར་འགྲོ་འདུག་གི་བྱ་བ་རྒྱུང་བར་སྟོན་ནོ། ། ༡༠ རྐྱུང་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ལྟེ།
 རྐྱེས་བྱ་ཞིག་གནས་དེར་ཡུལ་ཤིང་ཤོར་མི་སྟོན་པར་སྐྱུང་བུ་འགྲོ་བ་ལ་གནས་དེར་
 མི་སྟོན་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྐྱ་དེས་རྐྱེས་བྱ་དེ་གནས་དེར་སྟོན་པ་བཀག་
 ཅོང་སྟོན་པ་མིན་པར་སྟོན་ཡུལ་སྐྱུང་བ་སྟོན་ནོ། ། ༡༠ རྒྱུང་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་
 ལྟེ། རྐྱེས་བྱ་གཞུགས་རྒྱུང་བ་ལ་གཞུགས་མེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྐྱ་དེས་
 རྐྱེས་བྱ་དེ་ལ་གཞུགས་གཏན་ནས་མེད་པ་མི་སྟོན་པར་གཞུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་
 བཀག་ནས་གཞུགས་རྒྱུང་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །

༡༡ ལྷག་མ་མེད་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ལྟེ། གོས་གཅིག་མ་གཏོགས་ལྷག་
 མ་མེད་པའི་མི་ཞིག་ལ་གཞན་གྱིས་གོས་བསྐྱེད་ས་པ་ན་ང་ལ་གོས་མེད་ཅེས་བརྗོད་
 པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྐྱ་དེས་མི་དེ་ལ་གོས་གཏན་མེད་དུ་མི་སྟོན་པར་གོས་ལྷག་མ་མེད་
 པར་སྟོན་ནོ། ། ༡༢ འགའ་ལས་མཐའ་དག་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ལྟེ། བྱང་
 མེད་མཐའ་དག་ལ་བྱ་མི་འབྱུང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྐྱ་དེས་བྱང་མེད་འགའ་
 ཞིག་ལ་བྱ་འབྱུང་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་མི་འགོག་པར་བྱང་མེད་མཐའ་དག་ལ་བྱ་དེས་པར་
 འབྱུང་མི་དགོས་པ་སྟོན་ནོ། ། ༡༣ མི་མཐུན་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ལྟེ། མི་མཐའ་
 བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྐྱ་དེས་མཐའ་བ་བཀག་ཅོང་མ་ཡིན་པར་མཐའ་
 པའི་མི་མཐུན་སྟོགས་སྟོན་ནོ། ། ༡༤ གཉེན་པོ་སྟོན་པའི་དགག་སྐྱ་ལྟེ། ལྷང་བ་དེ་
 ལུན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་ལུན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ལྟ་

བྱ་སྟེ། རྒྱ་དེས་སྤང་བ་དེ་ལུན་པ་མིན་ཅམ་མི་སྟོན་པར་ལུན་པའི་འགལ་རྒྱུ་འཛིན་གཉེན་
 བོར་གྱུར་པའི་སྤང་བ་སྟོན་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་། ཞེ་སྤང་མེད་
 པ། གཉི་ལུག་མེད་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་དག་གྱུར་གཉེན་པོ་སྟོན་པའི་དགག་རྒྱ་ཡིན་ལོ། །
 ༡༥ བྲལ་བ་སྟོན་པའི་དགག་རྒྱ་ལྟེ། གོས་དང་བྲལ་བའི་སྐྱེས་བྱ་ལ་གོས་མེད་ཅེས་
 བརྗོད་པའི་རྒྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། རྒྱ་དེས་གོས་མེད་ཅམ་མི་སྟོན་པར་གོས་མེད་པའི་སྐྱེས་བྱ་
 སྟོན་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚུ་མེད་པའི་དགོན་པ་དང་། མི་མེད་པའི་ཁང་པ་ཞེས་པའི་རྒྱ་
 དག་གྱུར་བྲལ་བ་སྟོན་པའི་དགག་རྒྱ་ཡིན་ལོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་མེད་དགག་དང་།
 ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་མ་ཡིན་དགག་སྟོན་པའི་དགག་རྒྱ་ཡིན་ལོ། །

ཡང་དགག་པ་བཙོ་ལྡོ་བོ་བསྐྱུས་ན་བརྒྱུད་དུ་བསྐྱུ་ཚུལ་ནས་གཉིས་སུ་བསྐྱུ་
 ཚུལ་བར་བཤད་དེ། བརྒྱུད་དུ་བསྐྱུ་ཚུལ་ལྟེ། ལྷོག་པ་བསྐྱུས་པ་ལས།

ལྷུ་དང་ཞན་པ་དམན་པར་ཉེ། །སྤ་བ་ལ་སོགས་བྲལ་གཅིག་ཏུ།

སྐྱུར་བས་དགག་པའི་རྣམ་གྲངས་བརྒྱུད།¹³⁴ ཅེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ལྷུ་པའི་
 དགག་པ་དང་ཞན་པའི་དགག་པ་གཉིས་དམན་པའི་དགག་པར་འདུ་བས་དེ་གཉིས་ལ་
 དམན་པའི་དགག་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྲས་ལ། སྤ་བ་ལ་སོགས་པ་བྲལ་སྤ་བའི་དགག་
 པར་འདུ་བས་སྤ་བའི་དགག་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྲས་པས་བརྒྱུད་དེ། དེ་ཡང་ ༡ མེད་
 པར་དགག་པ་དང་། ༢ གཞན་པར་དགག་པ་དང་། ༣ འབྲུ་བར་དགག་པ་དང་། ༤
 དམན་པར་དགག་པ་དང་། ༥ སྤ་བའི་དགག་པ་དང་། ༦ མི་མཐུན་པར་དགག་པ་
 དང་། ༧ གཉེན་པོའི་དགག་པ་དང་། ༨ བྲལ་བའི་དགག་པ་བཅས་སོ། །ལྷུ་པའི་
 དགག་པ་དང་ཞན་པའི་དགག་པ་གཉིས་དམན་པའི་དགག་པར་འདུ་ཚུལ་ལྟེ། དེ་

གསུམ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྤྱོད་པ་དགག་པར་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །སྤ་
བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱག་མ་བའི་དགག་པར་འདུ་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དེ་རྣམས་རགས་
པའི་སྤྱོད་པ་དགག་པར་མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །

བདུན་ཏུ་བསྐྱུ་ཚུལ་ནི། ལྷོག་པ་བསྐྱུས་པ་ལས།

མི་མཐུན་གཉེན་སོར་སྦྱར་བས་བདུན།¹³⁵ ཞེས་པ་ལྟར་བརྒྱད་

ཏུ་བསྐྱུས་པའི་ནང་ནས་མི་མཐུན་པ་གཉེན་སོའི་དགག་པར་བསྐྱུས་ནས་བདུན་ཏུ་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱག་ཏུ་བསྐྱུ་ཚུལ་ནི། ལྷོག་པ་བསྐྱུས་པ་ལས།

དམན་དང་ཚུང་བ་ལྷུ་པ་རྒྱ། །དགག་པའི་རྣམ་གངས་རྣམ་པ་རྒྱག །¹³⁶

ཅེས་འབྲུང་བ་ལྟར་དགག་པ་བདུན་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་ནང་ནས་དམན་པར་དགག་པ་
དང་མ་བར་དགག་པ་གཉིས་ལྷུ་པར་དགག་པའི་ནང་ཏུ་བསྐྱུས་ནས། ༡ མེད་
པར་དགག་པ་དང་། ༢ གཞན་པར་དགག་པ་དང་། ༣ འབྲུ་བར་དགག་པ་དང་།
༤ ལྷུ་པའི་དགག་པ་དང་། ༥ གཉེན་སོའི་དགག་པ་དང་། ༦ བྲལ་བའི་དགག་
པ་བཅས་རྒྱག་ཏུ་བྱེད་དོ། །

ལྟར་བསྐྱུ་ཚུལ་ནི། ལྷོག་པ་བསྐྱུས་པ་ལས།

དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པ་དང་། །ཚིག་གཅིག་རྣམ་པར་སྐྱབ་པ་དང་། །

དེ་ལྟར་རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ། །དེ་ལས་གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ནོ།¹³⁷

ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར། ༡ མེད་པར་དགག་པ་དང་། ༢ རང་གི་དགག་བྱ་བ་གསུམ་གྱིས་

དུ་ཚོས་གཞན་སྐྱབ་བ་དངོས་སུ་འཕེན་བ་དང་། ༣ རྒྱགས་ལ་འཕེན་བ་དང་། ༤
དངོས་རྒྱགས་གཉིས་ཀར་འཕེན་བ་དང་། ༥ སྐབས་ཐོབ་གྱིས་འཕེན་བ་དང་ལྗོད།

བཞིར་བསྐྱུ་ཚུལ་ནི། ལྗོག་བ་བསྐྱུས་བ་ལས།

ཀུན་ཏུ་བརྟགས་བ་འགོག་བ་དང་། །རང་གི་གཞི་ལས་ལྷུས་བ་དང་།

གཞན་དང་འགལ་བ་རྣམ་བ་བཞི།¹³⁸ ཞེས་བ་ལྟར།

༡ ཀུན་ཏུ་བརྟགས་བ་འགོག་བའི་དགག་བ་དང་། ༢ ལྷུས་བའི་དགག་བ་
དང་། ༣ གཞན་བའི་དགག་བ་དང་། ༤ འགལ་བའི་དགག་བ་དང་བཞི་ལོ། །མེད་
དགག་རྣམས་དང་པོ་ཡིན་ལ། དེའི་མཚན་གཞི་ནི་སྐྱ་རྟག་བར་མེད་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་
ཏེ། སྐྱ་རྟག་བ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་བ་འཕམ་སྐྱོ་བརྟགས་བ་ཡིན་ལ། སྐྱ་རྟག་བར་མེད་
བ་ནི་དེ་འགོག་བའི་དགག་བ་ཡིན་པས་ན་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་བ་འགོག་བའི་དགག་བ་
ཞེས་བྱའོ། །དེས་མེད་དགག་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འབྲ། དམན་བར་དགག་བ་ནས་
འགལ་ལས་མཐའ་དག་མ་ཡིན་བར་དགག་བའི་བར་གྱི་དགག་བ་རྣམས་གཉིས་བ་
ཡིན་ལ། དེ་དག་རང་རང་གི་དགག་བྱ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱོགས་སོགས་ཆེ་བའམ་རགས་
བ་འགོག་བར་མཚུངས་པས་ན་ལྷུས་བའི་དགག་བ་ཞེས་བ་འདད། མི་ཚོན་སོ་ཉིན་
བར་ཟས་མི་ཟ་བ་ལྟ་བུ་ནི་གསུམ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་བརྗོད་བའི་སྐྱས་ཉིན་མོ་ཟ་
བ་ལས་གཞན་མཚན་མོ་ཟ་བ་སྟོན་པས་ན་གཞན་བའི་དགག་བ་ཞེས་བ་འདད། མ་
རིག་བ་དང་། ཆགས་མེད། ལྟང་མེད། གཏི་སྐྱག་མེད་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་བཞི་བ་ཡིན་
ཏེ། རང་རང་བརྗོད་བའི་སྐྱ་རྣམས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་འགལ་བ་སྟོན་བའི་
དགག་སྐྱ་ཡིན་པས་ན་འགལ་བའི་དགག་བ་ཞེས་བ་འདད་དོ།

གསུམ་དུ་བསྐྱུ་ཚུལ་ནི། ལྷོག་པ་བསྐྱུས་པ་ལས།

མེད་པ་དང་ནི་གཞན་པ་དང་། །གཉེན་པོའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་གསུམ།།¹³⁹

ཞེས་པ་ལྟར། ༡ མེད་པའི་དགག་པ་དང་། ༢ གཞན་པའི་དགག་པ་དང་། ༣ གཉེན་པོའི་དགག་པ་དང་གསུམ་མོ།།

གཉིས་སུ་བསྐྱུ་ཚུལ་ནི། ལྷོག་པ་བསྐྱུས་པ་ལས།

དགག་པའི་རྣམ་གྲངས་རི་སྟེང་པ། །མེད་དང་མ་ཡིན་གཉིས་སུ་འདུ།།¹⁴⁰

ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར། ༡ མེད་དགག་དང་། ༢ མ་ཡིན་དགག་གཉིས་མོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་མཚན་གཞི་ནི་སྤར་བ་འད་ཟེན་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དབུ་ཚད་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་དུ་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། སྤྱིར་སློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པ་དང་། བྱད་པར་སྐྱོན་གྱི་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་རྣམ་པས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་བྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པའི་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པའི་ཆེ། སྐབས་བསྐྱབ་དགག་ཚུལ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་དང་རིགས་པས་འགོག་པའི་དགག་མཚན་ལ་ཤེས་པ་སོགས་གནད་མང་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་གཞུང་རྣམས་ལས་དགག་པའི་རྣམ་དབྱེ་གལ་གནད་ཆེ་བར་བརྩིས་ཏེ་གཏན་ལ་པབ་པ་ཡིན་ནོ།།

༡) གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ།

གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་བཤད་པ་ནི། མྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་
 ཏུང་། གཞལ་བྱའི་གནས་ཐམས་ཅད་བསྟུ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་ཏུས་
 པའི་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་རིགས་ཤིག་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་མི་
 ཏུས་ཤིང་རྒྱ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དཔོག་དགོས་པའི་རིགས་ཤིག་བཅས་
 གཉིས་སུ་གནས་ལ། མྱི་མ་ལའང་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པ་དང་། ལྷང་
 ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་སུ་དཔོག་དགོས་པའང་ཡོད་པ་ནི། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་
 ལ་གནས་ཚུལ་གསུམ་དུ་ངེས་པའི་དབང་གིས་ཡིན། འདི་དག་ནང་པའི་གཞུང་དུ་
 ཆེས་སྤོ་མོ་ཞིག་ནས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། མདོ་སྤེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་པ་ཉིད་དང་། འདིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡོད་པ་ཉིད་
 དང་། ལས་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་རྒྱད་མི་ཟ་བ་དེ་ལ་གནས་པའི་མི་རྟག་
 པར་རིགས་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་
 ལྷ་ཚོགས་ལས་སྤོ་མོགས་ལ་གནས་པ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་
 པ་དང་། སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་སྤྱད་བསྟུལ་བ་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་
 ལ་གནས་པ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། གང་གིས་མངོན་
 སུམ་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་དང་།¹⁴¹

ཞེས་གསུགས་སོགས་རྒྱུར་མཐོང་གི་སྐྱེ་བོས་སྤོང་སྟོབས་གྱིས་རྟོགས་ཏུས་པའི་
 ཚོས་ཀྱི་སྤེང་གི་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་བའི་མི་རྟག་པ་སོགས། ལྷང་གཞི་གསུགས་

སོགས་བཞིན་དུ་མྱོང་སྟོབས་གིས་ངེས་མི་རུས་པར་རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་དགོས་
 པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མངོན་པ་མངོན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས།
 “ཚོས་གང་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་བར་ཚད་བྱེད་པ་མེད་ན་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་
 པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཡུལ་རྒྱལ་དང་ཡིད་ལྟ་བུའོ། །”¹⁴² ཞེས་ཡུལ་གང་དང་གང་
 ཡིན་རུང་། རང་ཉིད་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་བར་ཚད་བྱེད་པ་མེད་ན་མངོན་སུམ་དུ་
 དམིགས་རུས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟར་པལ་པའི་མངོན་སུམ་གིས་དམིགས་རུས་པའི་གཞལ་བུའི་གནས་
 རྣམས་ལ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་གིས་དམིགས་མི་རུས་
 གྱུར་མངོན་སུམ་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་གཞི་ལ་བྱས་ཏེ་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་གྱི་
 རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་རུས་པའི་རིགས་རྣམས་ལ་ཅུང་ཟད་སློབ་གྲུར་དང་། གནས་
 སྐབས་དངོས་སྟོབས་གྱི་རིགས་པས་གྱུང་དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་གཞན་གྱི་དག་སློབ་
 ཡང་དག་ཅོམ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པའི་རིགས་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུར་
 ཅེས་གཞུང་ལས་བ་སྟེད་མཛད།

དེ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ནི།

མངོན་སུམ་སློབ་ཏུ་གྱུར་པ་ལས། །གཞལ་བུ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན།།¹⁴³

ཞེས་ཚད་མའི་གཞལ་བུ་ལ། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་། སློབ་གྲུར་གཉིས་སུ་གྲངས་
 ངེས་པར་གསུངས་ལ། དེའི་བྱི་མ་སློབ་གྲུར་ལའང་གོང་དུ་སྟོས་པ་ལྟར་ཅུང་ཟད་སློབ་
 གྲུར་དང་། ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུར་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟར་གཞལ་བུའི་གནས་ལ་གསུམ་དུ་
 གྲངས་ངེས་པར་གསུངས་སོ།།

དང་པོ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་བཤད་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་ནི། ཐ་མལ་པའི་མིག་
 ཤེས་སོགས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་སྟོབས་གྱིས་
 ཉོགས་ཀྱས་པའི་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང་། དཔེར་ན། རང་ཅག་གིས་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་
 བས་ཉོགས་ཀྱས་པའི་གཞུགས་སྐྱེ་བོ་རེག་བྱ་སོགས་ཕྱིའི་ཡུལ་དང་། ཚོར་བ་
 བདེ་སྤྱད་དང་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྐོར་ལགས་པ་སོགས་ནང་གི་ཡུལ་རྣམས་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་ཅུང་ཟད་སྐོག་གྱུར་བཤད་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་ནི། ཐ་མལ་པས་སྤྱོད་
 སྟོབས་གྱིས་ངེས་མི་ཀྱས་པར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་པའི་སྐོ་
 བས་ངེས་དགོས་པའི་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང་། དཔེར་ན། གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ཚོས་ལྟ་བུ་
 སྐད་ཅིག་གིས་འདྲིལ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཡང་། རྒྱད་གཞི་གཞུགས་སོགས་
 ཀྱི་ཚོས་ལྟ་བུ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་ལ། དེ་དག་སྐད་ཅིག་གིས་འདྲིལ་པའི་ཚོས་
 ཅན་དུ་གྲུབ་པ་ནི། རྒྱ་རྒྱུན་ལ་སྟོས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པ་དང་། རང་ཉིད་
 འདྲིལ་བ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་དཔོག་ཀྱས་ཀྱི། རྒྱད་གཞི་གཞུགས་སོགས་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་
 དེས་འབྲུབ་མི་ཀྱས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་བཞིན་དུ་དཔེར་ན། འགོ་ལམ་དུ་ཀྱེན་པའི་སྤྱོད་སྟོབས་པ་འདིའི་ལ་ཅེར་དུ་བ་
 སྤྱོད་སྟོབས་པའི་མཐོང་བ་ན། དུ་བ་དེ་མཐོང་བས་རྒྱུན་གྲུས་ཉེ་དེར་མེ་ཡོད་པར་དཔོག་
 ཀྱས་པ་ནི། མེ་དང་དུ་བ་གཉིས་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་སྤྱིར་ངེས་ཟེན་པ་དང་།
 སྐབས་དེར་གཞི་དེར་དུ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་
 ལྷོག་སྟེ་མཚན་མོའི་དུས་སུ་ནི། མེ་ཡོད་ན་རྒྱུད་ནས་མངོན་སུམ་ལ་སྤྱིར་དུ་རྒྱུད་ལ།

དུ་བ་ཡོད་ན་སྣང་དུ་མི་རུང་བས། དེའི་ཆེ་མེ་མེད་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་དུ་བ་མེད་
 བར་དཔོག་ཀྱས། གནས་སྐབས་དེ་གཉིས་སུ་རིམ་པ་བཞིན། གང་ཟག་དེས་མེ་ཡོད་
 བ་དང་། དུ་བ་མེད་པ་གཉིས་མངོན་སུམ་གྱི་སྲོང་སྟོབས་གྲིས་དེས་མི་རུས་པ་ནི་ཡུལ་
 དེ་གཉིས་གང་ཟག་དེ་ལ་གནས་སྐབས་དེར་སློབ་ཏུ་གྱུར་པའི་གནད་གྲིས་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྱུར་བཤད་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་ནི། མངོན་སུམ་དང་
 དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་དེས་མི་རུས་ཤིང་དབྱད་པ་གསུམ་གྲིས་
 དག་པའི་ལུང་གི་ཉགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང་། དབྱད་པ་
 གསུམ་གྲིས་དག་ཅེས་པ་ནི། ལུང་ངམ་ངག་དེས་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་དོན་བརྟན་
 བ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གཞོད་པ་མེད་པ་དང་། ཅུང་ཟད་སློབ་གྱུར་གྱི་དོན་བརྟན་
 བ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གཞོད་པ་མེད་པ་དང་། མ་མཐོང་བའི་དོན་ཤིན་ཏུ་
 སློབ་གྱུར་བརྟན་པ་ལ་རང་ཚིག་སྲ་སྲི་འགལ་བ་སོགས་གྲིས་གཞོད་པ་མེད་པ་ལ་བྱ།

དེ་ཡང་ནང་པ་རང་གི་ལུགས་བཞིན་དཔེར་བཞིན་ན། སྤྱིར་རྒྱ་ལས་བསགས་
 བ་ལས་འབྲས་བུ་རིགས་མཐུན་པ་འབྲུང་བ་ཅེས་ཞིག་ནི། རྒྱ་རིགས་མཐུན་པ་ལས་
 འབྲས་བུ་རིགས་མཐུན་པ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་འབྲས་སྤྱིའི་འགོས་གཏན་ལ་འབབས་པའི་
 དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་དེས་རུས་མོད། འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་
 ཀྱི་ཁྱད་པར་སྲ་ཞིང་སྲ་བ་རྣམས་རྒྱ་ལས་བྱེ་བྲག་པ་གང་དང་གང་གིས་བྱས་པ་སོགས་
 བེ་ཤིན་ཏུ་སྲ་བའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་པས། དེ་ནི་རེ་ཞིག་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྱུར་
 པས་དབྱད་གསུམ་གྲིས་དག་པའི་ལུང་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་དེས་དཔོག་པར་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་སློབ་གྲུར་ལ། འདིག་རྟེན་ཡོངས་
 གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། འདས་པའི་བྱུང་བ་མང་པོ་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཤེས་དགོས་པ་དང་། རང་གི་སྐྱེས་ཆེས་གང་ཡིན་པ་མ་ལྟ་བུ་ཆ་འཇོག་སྲུབ་པའི་
 གང་ཟེག་གཞན་ཞིག་གི་ཟེར་སློབ་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་ལྟར། གནས་སྐབས་
 དམིགས་བསལ་འགའ་ཞིག་ལ་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་ཚད་མར་བཟུང་
 རྟེ་སྐྱབ་དགོས་པའང་ཡོད་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ལས།

རྗེས་དཔག་རང་གི་སྟོན་ཡུལ་ལ། །ལུང་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར་བཤད།།

དེས་གྲུབ་དེ་ནི་ལེགས་པར་གྲུབ། །དེ་ཆེ་བསྟན་བཅོས་སྟོས་མ་ཡིན།།¹⁴⁴

ཞེས་སྐབས་བབ་ཀྱི་གནས་དེ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་སྟོན་ཡུལ་ཡིན་ན། དངོས་
 སྟོབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པས་དེའི་ཆེ་ལུང་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་ཤིན་ཏུ་
 གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཡང་སྐབས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དེ་གནས་གསུམ་པ་སྟེ་ཤིན་
 ཏུ་སློབ་ཀྱི་གྲུར་པ་ཞིག་ཡིན་ན། གཞུང་དེ་ཉིད་དུ།

གནས་གསུམ་པར་ནི་འཕོ་བ་ན། །བསྟན་བཅོས་ལེན་པར་རིགས་ལྡན་

ཡིན།།¹⁴⁵ ཞེས་གཞལ་བྱ་ཤིན་སློབ་གི་གནས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆེ་ལུང་ལ་སྟོས་པ་
 རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྟོལ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟ་ནའང་ལུང་ཚད་མར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། སྐྱིན་པ་བཏང་
 བ་ལས་ལོངས་སྟོན་འབྱུང་སྟེ། ལུང་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་
 ལུང་རང་ཉིད་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དོན་མིན་གྱི། ལོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་དབྱང་
 བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་རྒྱ་མཚན་དུ་བྲས་པའི་སློབས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་

བསྐྱེད་པར་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།
འགྲེལ་བ་དང་ནི་རྗེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྫོང་བྱེད་དག །¹⁴⁶

ཅེས་པས་སྐབས་སུ་བབ་པའི་སྦྱར་བའི་ཚོས་ཅན་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
མཚོང་དང་མ་མཚོང་དངོས་པོ་ཡི། །དོན་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་དང་།

རྗེས་སུ་དབག་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་། །གཞོད་མེད་འདི་ཡི་མི་བསྐྱེད་པོ།¹⁴⁷
ཞེས་པས་སྦྱར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྟགས་དོས་འཛིན་པར་མཚད་དོ།

སྐྱེས་བུའི་གཞན་ཡང་གསུང་བ་པོ་སྟོན་པ་དེས་གཞུང་གི་གནས་དང་པོ་
མཚོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་བདེན་བཞི་ལྟ་བུ་ཅུང་ཟད་སྐོག་གྱུར་གྱི་གནས་སྟོན་པའི་
གསུང་རབ་རྣམས་དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་སྟོན་པས་རང་གི་བཟོད་བྱ་ལ་མི་
བསྐྱེད་པར་གྱུར་པ་དཔེར་བཞེད་ནས་སྟོན་པ་དེས་གསུངས་པའི་ལོན་སྐོག་སྟོན་པའི་
གསུང་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་བཟོད་བྱ་ལ་མི་བསྐྱེད་པར་བྱུགས་ཀྱིས་སྐྱེས་ཚུལ་གསུངས་
ཏེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ཡིད་ཆེས་ཚིག་ནི་མི་བསྐྱེད་པའི། །སྐྱེ་ལས་རྗེས་སུ་དབག་བ་ཉིད།¹⁴⁸

ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་འབགས་པ་ལྟའི་བཞི་བརྒྱ་བ་ལས།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་སྐོག་གྱུར་ལ། །གང་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་འགྱུར་བ།

དེ་ཡིས་སྦྱང་བ་ཉིད་བསྟེན་ཏེ། །འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ།¹⁴⁹
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

སྦྱོར་བ་ཉིད་གཞིགས་ལམ་གསུངས་ལ། །འབྲས་མེད་སྦྱིར་ན་བརྟུན་མི་
གསུང་།

སྐབས་བཅའ་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་ལྷན་ལྷན་ཡང་། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྤྱོད་ཅིང་རྟོ།།¹⁵⁰

ཞེས་གསུང་བ་པོ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གཅིག་ཏུ་བཅའ་
བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེས་ཤིན་ཏོག་སོགས་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་བརྟུན་
གསུང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པས་ཀྱང་སྟོན་པའི་གསུང་ཚད་མར་སྐྱབ་པ་
སོགས་བྱང་བས་ནང་པའི་ལུགས་ལ་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ལུང་ཚད་མར་
བྱེད་པ་ཁས་ལེན་ཡང་། ལུང་ཚད་མར་འགྲོ་ཚུལ་དེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལུང་གི་
དོན་ལ་མངོན་སུམ་དང་རིགས་པས་མི་གཞོད་པ་དང་། ལུང་ཚིག་ལ་ནང་འགའ་
མེད་པ་དང་། གསུང་བ་པོར་དགོས་དམིགས་གཞན་མེད་པ་སོགས་ཆ་རྒྱན་མང་
པོ་ཞིག་ཚང་དགོས་པའི་གནད་འདི་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེའོ།། །།

སྐབས་གསུམ་པ། འཕྲོས་དོན་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

༡ དུས་ཀྱི་ངོ་བོ།

དུས་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་
 གྲེད་ཀྱི་གཞིའི་ནང་ནས་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་དུས་ཀྱི་སྐོར་ཡིན་ལ།
 དེ་ལ་སྤྱིར་འབགས་ཡུལ་གྱི་ལྷ་གྲུབ་སྐྱབ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་
 གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཆེ། དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པ་
 དེ་གནད་ཆེན་པོར་བརྩི་བར་མཐུན་ཡང་དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ་ལ་འདོད་པ་མི་
 འབྲ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། རྩོན་གྱི་སྤྱི་ངོམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་བའི་བྲག་པ་ལྟ་བུར་
 ཆ་བཞག་ན། ཤེས་བྱ་ཆེ་བ་གི་དོན་དུག་ལས་རྗེས་ལ་མ་ཁྲབ་པ་དང་། ཁྲབ་པའི་
 རྗེས་གཉིས་སུ་སྤྱེ་ནས་དུས་དང་། བདག་དང་། རྩོགས་དང་། རྣམ་མཁའ་བཞི་ནི་
 ཁྲབ་པའི་རྗེས་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། ཉག་པའི་རྗེས་སུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་།¹

དུས་ཀྱིས་འབྲུང་བ་སློབ་པར་བྱེད། །དུས་ཀྱིས་སྐྱེས་བུ་སྤྱད་པར་བྱེད།།

དུས་ཀྱིས་གཉིད་ལོག་སངས་པར་བྱེད། །དུས་ལས་འདའ་བར་ཤིན་ཏུ་དགལ།⁷

ཞེས་དུས་ཞེས་པ་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དང་པ། བྱ་བ་ཀུན་

7 བྲེ་བྲག་པའི་གཞུང་འདི་ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱས་པའི་དགའ་འབྲེལ་དུ་བྲངས་པ་ལྟར་འདིར་བཞག་ད།
 རྩོད་གཤེས་བཞུགས་ཆད་མ། ཟེ། བཞུགས་བྲག་པ། ཤོག ༡༥༩ ར། དཔེ་བསྐྱར་མ། དེག ༡༠༨ ཤོག ༥༠༡

གྱི་བྱེད་པ་པོ་རྟག་པའི་རྣམ་ཤིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་དང་། ཉིན་མཚན་
 དང་། ཚུ་ཚོད་ལ་སོགས་པས་གསལ་བའམ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་སྲིར་རོ། །
 ཞེས་སྒྲུའོ།།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་རྣམས་ལས་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་པས་ནི།
 དུས་གསུམ་པོ་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སྲིར་རྟག་པ་མ་ཡིན་ལ།
 དེ་ལྟ་བུའང་དུས་ནི་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྣམ་སྲུ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པར་
 བྱེད་རོ། །དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་གནས་འཛིག་གསུམ་ཡོད་པས་དུས་
 གསུམ་ཡོད་པ་དང་། དུས་གསུམ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་སྲུ་གྲུབ་པར་
 འདོད། རྣམ་སྲུ་ཡོད་ཚུལ་ཡང་། སྲིར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་པས་ཚོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་
 རོ་བོ་ལྷུང་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། ཚོས་གཞན་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་ཅམ་
 གྱི་དོན་འཛོག་མེ་ཤེས་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་སྲུ་གྲུབ་པར་འདོད། བྱེ་བྲག་ཏུ་
 དུས་གསུམ་པོ་ཡང་གཞན་གྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་མིན་པར་རང་གི་རོ་བོ་ལྷུང་དུ་གཟུང་
 དུ་ཡོད་པ་དང་། ལྷུ་གྲུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དུས་གསུམ་གསུམ་དུ་
 འཛོག་ཅིང་། ལྷུ་གྲུ་མ་འོངས་པ་དང་ལྷུ་གྲུ་འདས་པའི་དུས་སྲུ་ཡང་ལྷུ་གྲུ་ཡོད་པར་
 འདོད་པས་དུས་གསུམ་རྣམ་སྲུ་གྲུབ་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་འོ།།

དེས་ན་དུས་གསུམ་རྣམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་པས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྲ།
 དེའི་དོན་ཡང་དུས་གསུམ་ནི་རང་ཉིད་གཞི་གང་ལ་འཛོག་པའི་རྣམ་སྲུབ་གྱི་དངོས་
 པོ་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷུ་གྲུ་ལ་རང་ཡིན་པར་གྲུར་
 པའི་དུས་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། ལྷུ་གྲུ་ནི་སྲི་དང་དེར་གྲུར་པའི་དུས་གསུམ་ནི་ལྷུ་གྲུའི་

གྲེ་བྲག་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །བྱམ་པ་ལྟ་བུ་བྱམ་པའི་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་
 ཚུལ་དང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བྱམ་པ་བྱམ་པར་འཛོག་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་འགའ་
 ཞིག་གིས་བྱམ་པ་ལ་ལྟ་བར་ཚོམ་པའི་ཚེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་
 དང་དེའི་ཡུལ་བྱམ་པ་གཉིས་ཀ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཡིན་པས་མ་འོངས་པ་དང་། བྱམ་པ་དེ་
 མཐོང་བཞིན་པའི་དུས་སུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་
 བྱམ་པ་གཉིས་ཀ་ད་ལྟ་བུ་དང་། མཐོང་ནས་རྒྱབ་ཏུ་སྤྱོད་པས་མ་ཟག་ཏུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 བྱམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་བྱམ་པ་གཉིས་ཀ་འདས་པར་འཛོག་
 པས། བྱམ་པ་བྱམ་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་
 ཀྱི། དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་ཁ་སང་དང་སང་ཉིན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་མིན་ལ། འདས་
 མ་འོངས་ཀྱི་བྱམ་པ་གཉིས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་བྱམ་པར་ཡོད་ཟིན་པ་དང་། ཡོད་པར་
 འགྱུར་བ་དང་། ད་ལྟའི་བྱམ་པ་དང་རིགས་མཐུན་པས་བྱམ་པར་འཛོག་སྟེ། དཔེར་
 བ། ཤིང་འགའ་ཞིག་བྱུང་ཤིང་གི་རིགས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱུང་ཤིང་ཞེས་
 བཟོད་པ་བཞིན་དང་བྱ་མ་ལས་བྱུང་བའི་འོ་མ་དང་རིགས་མཐུན་པས་མི་འཛོལ་
 བཞིན་མའི་ལུས་ལ་གནས་པ་ལའང་འོ་མ་ཞེས་བཟོད་པ་བཞིན་ཡིན་པར་འདོད།
 དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

ཅེ་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པའི་དངོས་པོ་རྗེས་སུ་ཡོད་དམ། འོན་ཏེ་མེད།
 གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་ཏུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཉམ་
 པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་མེད་ན་ནི་རི་ལྟར་ན་དེ་དང་དམ། དེས་ལྡན་
 པའམ་བྲལ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། གྲེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་

ཉིད་དང་ལྡན་པའི་སྲིད་འདུས་བྱས་ཀླམས་ཉལ་བ་ཉིད་དུ་དམ་མི་འཆོལ། །
 དུས་ཀླམས་ཀྱན་ཏུ་ཡོད་པར་ནི་གསལ་བར་དམ་འཆོལ། །ཅིའི་སྲིད་ཞེ་ན།
 གསུངས་སྲིད། བཙུག་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགོ་སྤོང་དག་གལ་ཉེ་འདས་པའི་
 གཞུགས་ཤིག་ཡོད་པར་མ་གྱུར་ན་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཐོས་པ་དང་ལྡན་
 པ་འདས་པའི་གཞུགས་ལ་མི་ལྟ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་གི་
 སྲིད་འདས་པའི་གཞུགས་ཡོད་པ་དེའི་སྲིད་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཐོས་པ་
 དང་ལྡན་པ་འདས་པའི་གཞུགས་ལ་མི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཉེ་མ་འོངས་
 པའི་གཞུགས་ཤིག་ཡོད་པར་མ་གྱུར་ན་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཐོས་པ་དང་
 ལྡན་པ་མ་འོངས་པའི་གཞུགས་ལ་མཛོན་པར་དགའ་བ་མེད་པར་ཡང་མི་
 འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་གི་སྲིད་མ་འོངས་པའི་གཞུགས་ཡོད་པ་ཞེས་རྒྱས་
 པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་སྲིད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་
 སྐྱེའོ་ཞེས་གསུངས་པ། གཉིས་གང་ཞེ་ན། མིག་དང་གཞུགས་རྣམས་ནས་
 ཡིད་དང་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་བར་ཡིན་ཉེ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དག་མེད་
 བ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་མི་འགྱུར་
 རོ། །དེ་ཞིག་ལུང་ལས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ཡོད་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་
 བོ། །རིགས་པས་ཀྱང་། ཡུལ་ཡོད་སྲིད། ཡུལ་ཡོད་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
 སྐྱེ་བར་འགྱུར་གྱི་མེད་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཉེ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་
 པ་མེད་ན་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་འགྱུར་ཉེ། དེ་བས་ན་དམིགས་
 པ་མེད་པའི་སྲིད་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །འབྲས་སྲིད།

གལ་ཉེ་འདས་པ་ཞིག་མེད་ན་ཆེ་སྲི་མ་ལ་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་
 འབྲས་བུར་ཡང་རི་ལྟར་འགྱུར་ཉེ། འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཆེ་ནི་ད་ལྟར་གྱི་
 རྣམ་པར་སློན་པའི་རྒྱ་ནི་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུས་ན་སྲེ་བྲག་ཏུ་སྐྱ་བ་རྣམས་ནི་
 འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཐམས་ཅད་ཡོད་
 པར་སྐྱ་བ་ཡིན་པའི་ཆད་གདོན་མི་ཟ་བར་འདི་ཁས་སྐྱབ་བར་བྱ་དགོས་སོ་
 ཞེས་གྲགས་ཉེ། འདི་ལྟར། དེ་ཡོད་སྐྱ་བའི་སྲིར་ཐམས་ཅད། །ཡོད་པར་
 སྐྱ་བར་འདོད། གང་དག་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་
 ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱ་བ་དེ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྐྱ་བ་ཡིན་གྱི།
 གང་དག་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་འབྲས་བུ་མ་བསྐྱེད་པའི་ལས་འདས་པ་གང་
 ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་ཡོད། མ་འོངས་པ་དང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཟེན་པའི་
 འདས་པ་གང་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་མེད་དོ་ཞེས་རྣམ་པར་སྲེ་སྲེ་སྐྱ་བ་
 དེ་དག་ནི་རྣམ་པར་སྲེ་སྲེ་སྐྱ་བ་དག་ཡིན་ནོ།²

ཞེས་སྐྱ་བ་བྱེད་དང་བཅས་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་འདས་མ་འོངས་རྗེས་
 སུ་ཡོད་ན་འདུས་བྱས་རྣམས་ཉུག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེས་ཚོད་པའི་ལན་དུ། དེ་
 དག་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྲེ་སོགས་བཞི་དང་ལྡན་པས་ཉུག་པར་མི་འདོད་པ་
 དང་། དུས་རྣམས་ཉུག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ལ་དམིགས་
 པའི་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བུ་ལ་ཡུལ་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་དབང་སོ་
 གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། འདས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ད་ལྟ་རྣམ་པར་སློན་
 པ་ཡོད་པས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་རྗེས་སུ་ཡོད་པར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྐྱ་བ་དུན་

གྱི་ནང་ཚན་ཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་མཁེ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་ལས་གཞན་གྱིས་འདོད་ཅིང་། རྣམ་པར་
 བྱེད་མཁེ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པས་ནི་ད་ལྟོ་བ་དང་འབྲས་བུ་མ་སྤྱོད་པའི་འདས་པ་རྣམས་རྗེས་
 གྲུབ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཟིན་འདས་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་མེད་དོ་
 ཞེས་ཁྲད་པར་བྱེད་སྤྱོད།

མཚོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས་ཀྱང་། “དུས་གསུམ་
 ལ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྐྱོད་པའི་བཀོད་པའི་སྤྱིར་བཏང་ཅད་གྱི་སྐྱོད་པའི་གསུམ་བཅོད་
 དོ། །སྤྱོད་པ་གཞན་འབྲས་བུ་མ་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ་ཉིད་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་བྱེད་
 སྤྱོད་པའོ། །མདོ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི་ད་ལྟོ་བ་རྒྱང་བ་ཅམ་སྤྱོད་པའོ། །”³ ཞེས་འབྲུང་དོ།

༡ དུས་ལྟོས་གྲུབ་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཚོས་སུ་སྐྱབ་པ།

སྤྱིར་དུས་ཞེས་པ་གཞུགས་ཤེས་གང་རྒྱུ་གི་ཆ་ལ་བཏགས་ཤིང་། འདུས་
 གྲུས་ཀུན་ལ་ཁྲུབ་པའི་འགྲུར་ལྗོགས་གི་རང་བཞིན་ཅན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་
 པ་ཞེས་པ་འདོད་ཀྱི་དེ་ཡང་འདུས་གྲུས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་མ་རྒྱང་བ་དང་། རྒྱང་ལ་མ་
 འགགས་པ་དང་། རྒྱང་ནས་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་ལ་བཏགས་པའི་ཆ་
 རས་བཞག་པ་ཅམ་ཞེས་པས། དུས་ཞེས་པའི་རྗེས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡན་གར་བ་
 ཞེས་པ་མི་འདོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་སྤྱིར་གནས་སྐབས་ལ་དུས་ཞེས་པ་ཡང་། དུས་ཅན་གྱི་
 རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་ཚོས་རྣམས་། འོངས་ཟིན་པ་དང་། འགྲོ་བ་དང་། འགྲོ་བར་འགྲུར་
 བས་སམ། ཡང་ན་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟ་བས་ན་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་པར་གསུངས།
 དེ་ཡང་མདོན་པ་ཀུན་ལས་བཏགས་པར། “དུས་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱུ་དུ་

བྱུང་བ་ལ་དུས་ཞེས་གངགས་སོ། །”⁴ ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་བྱམས་པ་
པའི་དབྱས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་དུ།

འབྲས་བུ་རྒྱ་རྣམས་སྤྱད་ཟེན་དང་། །དེ་བཞིན་མ་སྤྱད་གཞན་ཡིན་ནོ། །⁵ ཞེས་དང་།
སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་དབྱས་མཐའི་འབྲེལ་བ་ལས། “གཞན་གང་ཞེ་ན། དུས་
གསུམ་སོ། །ཅི་རིགས་སུ་སྤྱར་ཏེ། འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་སྤྱད་ཟེན་པའི་སྤྱིར་འདས་པའི་
དུས་སོ། །འབྲས་བུ་དང་རྒྱ་མ་སྤྱད་པའི་སྤྱིར་མ་འོངས་པའི་དུས་སོ། །རྒྱ་སྤྱད་པ་ལ་
འབྲས་བུ་མ་སྤྱད་པའི་སྤྱིར་ད་ལྟར་འབྱུང་བའི་དུས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །”⁶ ཞེས་འདས་
མ་འོངས་ད་ལྟ་བའི་དུས་གསུམ་ནི། རིམ་བཤེན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འདུས་
བྱས་ཀྱི་ཚེས་རྣམས་བྱུང་ཟེན་དང་། འབྱུང་འབྱུང་དང་། གཞན་སྟེ་འབྱུང་བཞིན་པ་
གསུམ་ལ་འཛོག་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སློབ་དཔོན་རྒྱ་སྐྱབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི། སྤྱིར་དུས་ཞེས་པ་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཚེས་ཤིག་ཏུ་འཛོག་པ་ལས། དུས་ཞེས་པ་དུས་
ཅན་གྱི་ཚེས་ལ་མ་སྟོན་པའི་རང་མཚན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་མི་བཞེད། དེ་ལྟ་ནའང་
འཛིག་ཉེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། གནས་སྐབས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སྟོན་ཏེ་བྱུན་
མོང་གི་དུས་ལྟ་བུ་འཛོག་ཏུ་ས་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་དུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་
བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། མེ་དུ་གཉིས་ཀ་ལྡན་པའི་ཆ་ཅན་གྱི་དུས་ཤིག་གཞི་ལ་བཟུང་
སྟེ་དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་འབྲེལ་བར་བྱ་དགོས་ཀྱི། མེ་དུ་སོ་སོའི་དུས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་
སྟོན་ནས་འཛོག་མི་ཏུ་ས་ཏེ། རྒྱ་མའི་རང་དུས་སུ་འབྲས་བུ་དུ་བ་མ་གྲུབ་ལ། འབྲས་
བུ་དུ་བའི་དུས་སུ་ནི་རང་རྒྱ་མེ་འགགས་ཟེན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་མེ་དུའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་

འབྲེལ་བ་དེ་མེ་དུ་སོ་སོའི་དུས་སུ་འཛོག་མི་བྱས་སོ། །རིགས་བ་འདི་དུས་ཅན་གྱི་
 དངོས་སོ་གཞན་ལ་འང་མཚུངས། དེ་ལྟ་ན། ལོ་དང་། ཟླ་བ། ཞག་ཚུ་ཚོད། སྐར་མ།
 སྐད་ཅིག་སོགས་ནི་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་སོ་དུ་མ་བསྐྱུས་ཏེ་འཛོག་བ་ལས། རང་ངོས་
 བས་ལོ་ཟླ་ཞག་གསུམ་དང་། སྐར་མ་དང་སྐད་ཅིག་སོགས་འཛོག་མི་བྱས་སོ། །

མགོན་སོ་སྐྱ་སྐྱབ་གྱིས་དུས་གསུམ་རེ་རེ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་
 བོ་ཡོད་ན་དུས་པན་ཚུན་འཚོལ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ད་ལྟར་བྱུང་དང་མ་འོངས་པ། །གལ་ཏེ་འདས་ལ་ལྟོས་གྱུར་ན། །

ད་ལྟར་བྱུང་དང་མ་འོངས་པ། །འདས་པའི་དུས་ན་ཡོད་པར་འགྱུར། །⁷

ཞེས་གལ་ཏེ་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་ཞེས་པའི་དུས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན།
 དེ་ལྟ་བུའི་དུས་གཉིས་འདས་པའི་དུས་ལ་ལྟོས་པ་ཞིག་གས་མ་ལྟོས་པ་ཞིག་ཡིན།
 གལ་ཏེ་འདས་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་དུས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་
 སུ་ཡོད་པར་ཐལ་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་ལ་གང་ཞིག་གང་ན་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ལྟོས་གཞི་དང་ལྟོས་ཚོས་
 གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འཛོག་དགོས་པའི་སྲིར་དང་། གལ་ཏེ་དུས་དེ་གཉིས་འདས་
 པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་ན་ནི། ད་ལྟར་ལས་འདས་པའི་ཆ་ནས་དུས་
 འདས་པ་དང་། ད་ལྟ་མ་ཐོབ་པའི་ཆ་ནས་མ་འོངས་པར་འཛོག་དགོས་པའི་སྲིར་མི་
 འཐད་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་དེ་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་ན་
 དེ་གཉིས་འདས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གལ་ཏེ་དུས་དེ་གཉིས་
 ཐ་སྙད་ཅན་དུ་འདས་པ་ལ་མི་ལྟོས་ན་ནི། ཅ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

འདས་པ་ལ་ནི་མ་ལྗོངས་པར། །དེ་གཉིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན།།

དེ་སྲིར་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་། །མ་འོངས་དུས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན།།⁸

ཞེས་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་གཤམ་ཉེ་འདས་པ་ལ་མ་ལྗོངས་ན་དེ་གཉིས་ཡོད་
པར་འདོག་མི་བྱས་ལ། རིགས་པ་འདིས་རིམ་པ་བཞིན། འདས་པ་དང་མ་འོངས་
པ་གཉིས་ད་ལྟ་བ་ལ་ལྗོངས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་གཉིས་ཀྱང་མ་
འོངས་པ་ལ་ལྗོངས་ནས་གྲུབ་པས། དུས་གསུམ་པོ་རྣམས་པན་ཚུན་ཤིན་ཏུ་ལྗོངས་པ་
ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།

དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ལྗེའི་དབྱུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་།

མ་འོངས་བྱམ་ལ་ད་ལྟར་བའི། །བྱམ་ཡོད་མ་ཡིན་འདས་པ་མེད།།

གང་སྲིར་དེ་གཉིས་མ་འོངས་པ། །དེ་སྲིར་མ་འོངས་ཡོད་མ་ཡིན།།⁹

ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དཔལ་ལྡན་རྣམས་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།
དུས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་པན་ཚུན་ལྗོངས་པ་ཉིད་དུ་གནས་ཉེ། གཉིས་གཉིས་
ལ་མ་ལྗོངས་པར་རེ་རེ་མེད་པའི་སྲིར་རོ། །འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གཉིས་ལ་མ་
ལྗོངས་པར་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་རྣམས་པར་གཞག་པར་མི་བྱས་ཉེ། མ་འོངས་
པ་ནི་མ་འོངས་པ་ལས་ཡིན་ལ་མ་འོངས་པའི་རང་གི་ངོ་བོས་དེ་གང་དུ་མ་
འོངས་པ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་དུས་གཉིས་པོ་དེར་གཤོན་མི་ཟ་བར་འགྱུར་
དགོས་སོ། །དེ་མེད་ན་ནི་གང་དུ་མ་འོངས་པ་ལས་འདི་མ་འོངས་པ་ཉིད་དུ་
འགྱུར། དུས་གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྣམས་པར་གཞག་པ་ཡང་དེ་དང་འབྲ་བར་སྦྱར་
བར་བྱའོ། །¹⁰ ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

༣ དུས་གསུམ་འཛོག་ཚུལ།

འདུས་བྱས་ནམས་རང་རང་གི་རྒྱ་དང་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐད་ཅིག་ཙམ་
 ཡང་མི་སྡོད་པར། མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟ་བ་དང་། ད་ལྟ་བ་ནས་འདས་པའི་རོ་ཐོར་
 འགྲུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་གྲུར་པའི་གནས་སྐབས་དེ་དང་དེ་ལ་རིམ་བཞིན་མ་འོངས་པ་
 དང་ད་ལྟ་བ་དང་འདས་པར་འཛོག་སྟེ། དཔེར་ན། རྫོན་ཤིང་ལྟ་བུ་རང་གི་རྒྱའི་དུས་
 ལྷན་སྐྱེས་པའི་གནས་སྐབས་ན་མ་འོངས་པ་དང་། རྫོན་པ་ནས་མཐར་སྐྱེས་པའི་
 རོ་ཐོར་མ་གྲུར་པའི་བར་ད་ལྟ་བ་དང་། དེ་ནས་རྫོན་ཤིང་དེ་སྐྱེས་སྟེ་རོ་ཐོ་འགགས་
 པ་ན་འདས་པར་འཛོག་པ་ལྟ་བུའོ།།

ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྣམ་པ་སོ་སོས་དུས་གསུམ་འཛོག་ཚུལ་གྱི། རྗེ་བྲག་སྣམ་
 པའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་འཛོག་ཚུལ་སྟོབ་དཔོན་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
 ཅུང་ཟད་ཡོད་པ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། དེ་དག་ལས་གཙོ་ཤོ་ནི་བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་
 གྱི་ལུགས་དེ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེའི་ལྟར་ན་བྱ་བ་མ་སྐྱེས་པ་དང་། བྱ་བ་སྐྱེས་ལ་
 མ་འགགས་པ་དང་། བྱ་བ་ཞིག་པའི་སྐོ་ནས་རིམ་བཞིན་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་
 དང་འདས་པར་འཛོག་དཔེར་ན། ཞིང་ཁར་ས་ཐོན་བཏབ་ནས་སྣུ་གུ་མ་སྐྱེས་པའི་
 སྐབས་སྣུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་། སྐྱེས་ནས་མ་ཞིག་པའི་བར་སྣུ་གུ་ད་ལྟ་བ་དང་། ཞིག་
 པའི་ཆེ་སྣུ་གུ་འདས་པར་འཛོག་ཅིང་། མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟ་བར་འགྲུར་བ་དང་། ད་
 ལྟ་བ་ནས་འདས་པར་འགྲུར་བར་འདོད་དོ།།

ཕྱེ་སྐྱེའི་སློབ་དཔོན་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

རྣམ་བཞི་དངོས་དང་མཚན་ཉིད་དང་།།

གནས་སྐབས་གཞན་གཞན་འགྲུར་ཞེས་བྲ།¹

ཞེས་ ༡ དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྲུར་བར་སྐྱ་བ་དང་། ༢ མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྲུར་
བར་སྐྱ་བ་དང་། ༣ གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྲུར་བར་སྐྱ་བ་དང་། ༤ གཞན་དང་
གཞན་དུ་འགྲུར་བར་སྐྱ་བ་བཅས་བཞིར་གསུངས་སོ།།

དང་པོ་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྲུར་བར་སྐྱ་བ་ནི་བཅུན་པ་ཚོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ལུགས་
ཡིན། དེའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་པོ་དེ་ཤེས་པ་དང་བཛོད་པ་འཇུག་པའི་བྱུང་པར་
ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་དེ། ལྷ་གྲུ་ལྷ་བྱུ་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟར་བ་དང་ད་ལྟར་བ་ནས་
འདས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ། རྗེས་གཞན་དུ་མི་འགྲུར་ཡང་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྲུར་
བའི་སྲིད་ཞེས་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྲུར་བ་པ་ནི། བཅུན་པ་ཚོས་སྐྱོབ་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ་
ཚོས་དུས་རྣམས་སུ་འཇུག་པ་ན་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྲུར་གྱི་རྗེས་གཞན་
དུ་འགྲུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གསེར་གྱི་སྣོད་བཙོམ་ནས་གཞན་དུ་
བྱེད་པ་ན། དབྱེབས་གཞན་དུ་འགྲུར་གྱི་ཁ་དོག་གཞན་དུ་འགྲུར་བ་ནི་མ་
ཡིན་པ་དང་། ཡང་དཔེར་ན། འོ་མ་ཞོ་ཉིད་དུ་འགྲུར་བ་ན་རོ་དང་མཐུ་དང་
སློན་པར་བྱེད་པ་དག་ཡོངས་སུ་འདོར་གྱི་ཁ་དོག་ནི་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་
ཚོས་ཀྱང་མ་འོངས་པའི་དུས་ནས་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་སུ་འོངས་པ་ན་མ་
འོངས་པའི་དངོས་པོ་འདོར་གྱི་རྗེས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་

ད་ལྟར་བྱུང་བ་ནས་འདས་པའི་དུས་སུ་འགོ་བ་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དངོས་
 སོ་འདོར་གྱི། རྗེས་ཀྱི་དངོས་སོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་གྲག་གོ།
¹² ཞེས་འབྱུང་།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྐྱ་བ་ནི་བཅུན་པ་དབྱེས་སྒྲོགས་
 གྱི་ལུགས་ཡིན། དེའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་སོ་དེ་མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་ལ་
 ལྟོས་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། ལྷ་གུ་ལྷ་བྱ་གཅིག་ལ་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་
 ལྟར་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ག་དང་ལྡན་ཡང་གང་གི་མཚན་ཉིད་ཤས་ཆེ་བའི་སྐོ་
 བས་འདས་པ་ལ་སོགས་པར་འདོགས་པར་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།
 མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་པ་ནི་བཅུན་པ་དབྱེས་སྒྲོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་
 བ་རེ་ཚོས་དུས་ཚམས་སུ་འཇུག་པ་ན་འདས་པ་ནི་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་
 དང་ལྡན་ལ་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དག་ནི་མི་ལྡན་པ་
 མ་ཡིན་ནོ། །མ་འོངས་པ་ནི་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་ལ་འདས་
 པ་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དག་ནི་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ད་ལྟར་བྱུང་
 བ་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དག་དང་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
 སྐྱེས་བུ་བྱུང་མེད་དག་ཅིག་ལ་ཆགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་
 དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་གྲག་གོ། ¹³ ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྐྱ་བ་ནི་བཅུན་པ་དབྱིག་
 བ་ཤེས་གྱི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེའི་བཞེད་ཚུལ་ནི་གོང་དུ་འང་ཅུང་ཟད་བཤམ་ཟེན་པ་
 ལྟར། དུས་གསུམ་སོ་དེ་གནས་སྐབས་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་མཚན་ཉིད་གང་གཙོ་

ཆེ་བའི་སློབ་མཁན་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། ལྷ་བྱ་ལྷ་བྱ་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟར་བ་དང་ད་ལྟར་
 བ་ནས་འདས་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མ་འོངས་པ་
 དང་། བྱ་བ་བྱས་ལ་མ་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ད་ལྟར་བ། བྱ་བ་བྱས་ནས་
 འགགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འདས་པ་ཞེས་བརྗོད་པས་མིང་ཚམ་ཞིག་གཞན་དུ་
 འགྱུར་གྱི་རང་མཚན་གྱི་ཇི་སྲིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བཞེད། དེ་ལྟར་
 ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་པ་ནི་བཅུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་
 བ་རེ་ཆོས་དུས་རྣམས་སུ་འཇུག་པ་ན་གནས་སྐབས་དང་གནས་སྐབས་
 ལྷ་ཕྱིན་ནས་གནས་སྐབས་གཞན་གྱི་སློབ་མཁན་གཞན་དང་གཞན་ཞེས་སྟོན་
 གྱི་ཇི་སྲིད་གཞན་གྱི་སློབ་མཁན་པེ་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རི་ལུ་གཅིག་གཅིག་གི་
 འོད་མིག་དུ་གཞག་ན་གཅིག་ཅེས་བྲ། བརྒྱའི་འོད་མིག་དུ་གཞག་ན་བརྒྱ།
 ལྟོང་གི་འོད་མིག་དུ་གཞག་ན་སྟོང་ཞེས་བྲ། བཞིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་
 གྲག་གོ།¹⁴ ཞེས་སོ།།

བཞི་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྐྱ་བ་ནི་བཅུན་པ་སངས་རྒྱུས་ལྷའི་
 ལུགས་ཡིན། དེའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་པོ་དེ་སྲ་བྱི་གཉིས་ལ་སྟོས་ནས་ཐ་སྙད་
 བྱེད་དེ། དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུས་རྣམས་སུ་འཇུག་པ་ན་སྲ་མ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་
 བ་གཉིས་ལ་སྟོས་ནས་མ་འོངས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལ་
 ལྟོས་ནས་འདས་པ་དང་སྲ་མ་འདས་པ་དང་ཕྱི་མ་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལ་སྟོས་ནས་
 ད་ལྟར་བར་འཛོག་གོ་ཞེས་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་བཅུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྟ་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ་
 ཚོས་དུས་རྒྱུས་སུ་འདུག་པ་ན་སྣ་མ་དང་སྤྱི་མ་ལ་སྣོས་ནས་གཞན་དང་
 གཞན་ཞེས་བརྗོད་དེ། དཔེར་ན། ལུང་མེད་གཅིག་ལ་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ལུ་
 མོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བ་བཞིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་གྲག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བཞི་པོ་དེ་
 དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྣ་བ་དག་ཡིན་ནོ། །¹⁵ ཞེས་དཔེ་དང་བཅས་པ་
 གསུངས་སོ།།

གང་ལྟར་ཡང་གྲེ་སྤྱིའི་ལུགས་འདིར་དུས་དང་འདུས་བྱས་དོན་གཅིག་
 ཏུ་འདོད་པར་བཤད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “དེ་དག་ཉིད་དུས་གཏམ་གཞི་
 དང་། །ངེས་པར་འབྱུང་བ་གཞི་དང་བཅས། །དེ་དག་ཉིད་ནི་འདུས་བྱས་གྱི་ཚོས་
 རྒྱུས་སོ། །སོང་བ་དང་འགོ་བ་དང་འགོ་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རམ། མི་རྟག་པ་
 ཉིད་གྱིས་ཟ་བའི་སྤྱིར་དུས་རྒྱུས་སོ། །”¹⁶ ཞེས་གསུངས།

ནང་བའི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་བ་མདོ་སྟེ་བ་དང་། སེམས་ཅམ་པ། དབུ་མ་རང་
 རྒྱུད་པ་རྒྱུས་ཀྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་གཞན་གྱི་ཚུལ་འདྲ་ལ། དེ་ཡང་འདས་པ་
 དང་མ་འོངས་པ་ལ་རྟག་པ་དང་མེད་དགག་གིས་བྱེད་པ་དང་། ད་ལྟ་བ་དང་དངོས་
 པོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དེ། ལྷ་གྲུ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཞིག་པ་ན། ལྷ་གྲུའི་ཆ་
 འགས་གྱི་ངོ་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་འགགས་ལ། དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་ཅིང་དེ་
 འདྲའི་འདས་པ་ནི་དགག་བྱ་རྒྱུ་ལ་བར་བཅད་ཅམ་ཞིག་ཡིན་པས་དངོས་པོ་མ་ཡིན་
 ལ། ལྷ་གྲུ་མ་འོངས་པ་ཡང་། རྒྱ་རྒྱུན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་

ཚ་དེ་མ་གཏོགས་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མཚན་གཞིར་མི་རྟོན་པས།
དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། །དངོས་པོ་མིན་ཞེས་བྱ་བའང་ཡིན། །¹⁷
ཞེས་པས་ཞིག་པ་དང་འདས་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །དུས་ལ་
ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པས་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་ཡང་ད་ལྟ་བའི་དུས་
མ་ཡིན། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་འདས་པའི་དུས་དང་མ་འོངས་
པའི་དུས་དངོས་པོ་དང་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཛོལ་བ་དང་། ཡང་བྱམ་པའི་འདས་
པ་བྱམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འོངས་པ་དང་། བྱམ་པའི་མ་འོངས་པ་བྱམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་
འདས་པ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་རྣམས་བྱེད་དགོས།

ལུགས་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། སྤྱིར་ཞིག་ཟེན་པ། འདས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ།
འདས་པ་དང་། འགགས་པ། ཞིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། བྱམ་པའི་འབྲས་
བུའི་དུས་སུ་བྱམ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ། ད་ལྟ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་
ལ། ད་ལྟ་བ་དང་། དངོས་པོ། འདུས་བྱས་རྣམས་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། བྱམ་པ་ལྟ་
བུ། རང་གི་དགག་བུའི་དངོས་པོ་དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་
གིས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པ། མ་འོངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བྱམ་པའི་རྒྱའི་དུས་
སུ་བྱམ་པ་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། ལྷ་གུ་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་ཟེན་པའི་ལྷ་གུ་
དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་དུས་ནི་ལྷ་གུའི་འདས་པའི་དུས་དང་། སྤྱིར་ལྷ་གུ་སྐྱེད་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་དགུན་དུས་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་ལྟ་བུའི་ཡུལ་དུས་འགའ་
ཞིག་ཏུ་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་ཡུལ་དུས་དེར་ལྷ་གུ་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་

དུས་ནི་སྐྱ་གུའི་མ་འོངས་པའི་དུས་དང་། སྐྱ་གུ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པའི་སྐྱ་གུ་རང་གི་གྲུབ་པའི་དུས་ནི་སྐྱ་གུའི་ད་ལྟར་བའི་དུས་སོ།།

དེས་ན་ཚོས་དེའི་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དུས་གཉིས་ནི་ཚོས་དེའི་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ལ་སྟོས་ནས་འཛོག་གོ། དེ་ཡང་མཛོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ལས། “རི་ལྟར་ན་འདས་པ་ཡིན། འདས་པ་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག་ཅིའི་སྲིར་འདས་པར་བརྟུག་ཅེ་ན། བྱང་ལ་འགགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སྲུང་བེན་པ་དང་།” ཞེས་དང་། “རི་ལྟར་ན་མ་འོངས་པ་ཡིན། མ་འོངས་པ་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག་ཅིའི་སྲིར་མ་འོངས་པར་བརྟུག་ཅེ་ན། རྒྱ་ཡོད་ཡུང་མ་བྱུང་བ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཐོབ་པ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་སྲུང་བ་དང་།” ཞེས་དང་། “རི་ལྟར་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན། ད་ལྟར་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག་ཅིའི་སྲིར་ད་ལྟར་བྱུང་བར་བརྟུག་ཅེ་ན། བྱང་ལ་མ་འགགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སྲུང་བེན་པ་དང་། སྲུང་མ་བེན་པ་དང་།”¹⁸ ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྲུར་བའི་སློབ་དཔོན་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་ལྟ་བུ་ནི། རང་སྡེ་མདོ་སྡེ་བ་དང་། སེམས་ཅམ་པ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་དང་མི་འབྲ་བར་དུས་གསུམ་ག་དངོས་པོ་དང་། འདས་མ་འོངས་གཉིས་མེད་དགག་ཏུ་མི་འདོད་པར་མ་ཡིན་དགག་གི་ཚོས་སུ་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་དུས་གསུམ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ནའང་། སྐྱ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་། སྐྱ་གུ་འདས་པའི་དུས་ན་སྐྱ་གུ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པས་བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་དང་ཡང་མི་འབྲའོ། །ལུགས་འདི་ལྟར་ན། དངོས་

པོ་གཞན་ཞིག་ཞིག་ཟིན་པའི་ཆ། འདས་པའི་ངོ་བོ་དང་། དཔེར་ན། ལྷ་གྲུ་ཞིག་པ་
 ལྷ་བྱ། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུན་མ་ཚང་བས་མ་
 སྐྱེས་པའི་ཆ། མ་འོངས་པའི་ངོ་བོ་དང་། དཔེར་ན། ལྷ་གྲུའི་རྒྱའི་དུས་སུ་ལྷ་གྲུ་མ་
 སྐྱེས་པ་ལྷ་བྱ། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་པའི་ཆ་དང་དངོས་པོ་གཞན་མ་འོངས་པའི་ཆ་
 གང་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ད་ལྟ་བའི་ངོ་བོ་དང་། དཔེར་ན། ལྷ་
 གྲུ་ལྷ་བྱའོ། །ལྷ་གྲུ་ལ་མཚོན་ན། ལྷ་གྲུ་རང་ཉིད་ནི་ད་ལྟ་བ་དང་། དེ་ཞིག་པ་འདས་
 པ་དང་། སྐྱིར་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འགར་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ཚང་བས་ལྷ་གྲུ་མ་སྐྱེས་པ་མ་
 འོངས་པར་འཛོག་གོ།

དེ་ལྟར་ན་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་འགགས་
 པའི་ཆ་ནས་འདས་པ་དང་། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་
 རྒྱུན་མ་ཚང་བའི་ཆ་ནས་མ་འོངས་པར་འཛོག་ཅིང་། ད་ལྟ་བུ་ནི། དངོས་པོ་གཞན་
 ཞིག་འགགས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་སྐོ་ནས་འཛོག་མི་དགོས་པར། དངོས་པོ་རང་
 ཉིད་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཞིག་ལ་འཛོག་པས་དུས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ད་ལྟ་བ་
 གཙོ་བོ་དང་། གཞན་གཉིས་པལ་པར་འཛོག་དེ་ཡང་དཔེར་ན། ལྷ་གྲུ་མ་འོངས་པ་
 དང་། ལྷ་གྲུ་ད་ལྟ་བ། ལྷ་གྲུ་འདས་པ་ཞེས་དུས་གསུམ་དུ་འཛོག་པའི་གཞི་ནི་ལྷ་གྲུ་
 ཉིད་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་གྲུ་མ་འོངས་པ་ཞེས་པའི་གང་དུ་མ་འོངས་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་ད་ལྟ་
 བའི་དུས་དང་། ལྷ་གྲུ་འདས་པ་ཞེས་པའི་གང་ལས་འདས་པ་ནི། ལྷ་གྲུ་ད་ལྟ་བ་ཉིད་
 ཡིན་པས་ལྷ་གྲུ་ད་ལྟ་བ་དུས་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོར་འཛོག་གོ།

དེ་ཡང་འཕགས་པ་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། “དུས་གསུམ་

རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། གསུམ་གང་ཞེ་ན། འདས་པའི་དུས་དང་། མ་འོངས་པའི་དུས་དང་།
 ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་ཏེ། དེ་དག་ནི་དུས་གསུམ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །འདུ་བྱེད་གང་ལ་
 ལ་འགགས་པ་དེ་ནི་འདས་པའི་དུས་ཞེས་བྱའོ། །འདུ་བྱེད་གང་ལ་ལ་མ་འོངས་ཤིང་
 མ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་ཞེས་བྱའོ། །འདུ་བྱེད་གང་ལ་ལ་ད་ལྟར་བྱུང་བ་
 ད་ལྟར་དུ་བྱུང་བ་དེ་ནི་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་ཞེས་བྱའོ། །”¹⁹ ཞེས་དང་། དབུ་མ་
 བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། “དེ་ལྟར་མ་འོངས་པ་ནི་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་སུ་
 མ་སྐྱེན་པའོ། །འདས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ལས་འདས་པའོ། །ད་ལྟར་བྱུང་བ་ནི་སྐྱེས་ལ་མ་
 འགགས་པའོ། །ད་ལྟར་བ་ནི་ད་ལྟར་དམིགས་པའི་སྲིད་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི། དེར་མ་
 འོངས་པ་དང་བརྒྱལ་བ་དག་གིས་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པའི་དུས་གཉིས་རྣམ་པར་
 འཛོག་པ་ནི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། །”²⁰ ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དབུ་མ་ཐལ་
 འགྲུང་བའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཞེ་ག་པ་དོས་པོར་སྐྱབ་ཚུལ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་ལྟ་
 གུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །

མདོར་བསྟུན་ན། མགོན་པོ་སྐྱ་སྐྱབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན། དུས་
 གསུམ་ནི་གཞི་ཚོས་ཅན་སྐྱ་གུ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་ནས། ལྷ་གུ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་
 པ་ནི་སྐྱ་གུ་དེའི་གནས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་འཛོག་ལ། གནས་སྐབས་དེ་ལ་སྐྱ་གུ་ད་ལྟ་
 བ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། ལྷ་གུ་དེ་འབྱུང་འགྲུང་གི་གནས་སྐབས་ནི་ཚོས་ཅན་སྐྱ་གུ་
 དེར་སྟོས་པའི་དུས་མ་འོངས་པ་དང་། ལྷ་གུ་སྐྱེས་ལ་འགགས་པ་ནི་སྐྱ་གུ་དེའི་དུས་
 འདས་པ་ཞེས་གཞི་ཚོས་ཅན་གཅིག་གི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་ནས་དུས་གསུམ་

དུ་འཛོག་གོ། དེས་ན་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ལྟོས་ས་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་
 ཉོག་པས་བཏགས་ཤིང་གྲགས་པའི་སྣོན་ས་འཛོག་པ་ལས་གཞན་དུས་གསུམ་རང་
 མཚན་པ་ཞིག་གཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཉེ་ལོ་དང་། ལྷ་བ། ཞག་ཚུ་
 ཚོད། སྐར་མ། སྐར་ཆ་བཅས་བརྟེན་པ་ན། འདི་མཉམ་ཆད་འདས་པ་དང་། འདི་ཚུན་
 ཆད་མ་འོངས་པ་ཡིན་ཞེས་བསལ་བའི་ཤུལ་ན་ད་ལྟ་བུ་ཟེར་བ་ཞིག་འཛོག་དགའོ།།

༤ དུས་ཀྱི་སྤང་མཐའ་ལས་བརྒྱུ་ལུགས་པའི་དབྱེད་པ།

དུས་ཀྱི་སྤང་བ་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། བྱེད་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་
 གཉིས་ཡོད་པར་ནང་བའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་ལ། དེ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དུས་མཐའི་
 སྐད་ཅིག་མ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དུས་ཀྱི་ནང་ནས་སྤང་བའི་མཐའ་
 ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེའི་ཡུན་ཚད་ལ་ནང་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་ཚ་འབྲེལ་དུ།
 གཞུགས་ཀྱི་ཚུང་བའི་མཐའ་ནི་རྒྱལ་ལྷ་རབ་ཆ་མེད་དང་། མིང་གི་ཚུང་བའི་མཐའ་
 ནི་ཡི་གེ་དང་། དུས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཐའ་ཆ་མེད་ནི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་འཛོག་
 ཅིང་། དེའི་ཡུན་ཚད་ནི། སྤྱི་ལོ་སྟོང་ལ་ལྷན་གཅིག་གིས་སེ་བོལ་གཅིག་གཉོགས་
 པའི་ཡུན་ལ་ཆ་དུག་ཏུ་རེ་ལྷུང་སྤེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་འཛོག་
 ཅིང་། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དེ་འདྲའི་
 སྐད་ཅིག་མ་དུག་ཏུ་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། ཐང་ཅིག་སུམ་ཏུ་ལ་ཡུད་ཅམ་གཅིག་ཡུད་

ཅམ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་ཏུ་འདྲིལ་བར་
གསུངས་ཏེ། ཚོས་མངོན་པ་མངོད་ལས།

སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ། །དེ་ཡི་སྐད་ཅིག་དེ་དག་ཀྱང་།།
དུག་ཅུ་ལ་ནི་ཐང་ཅིག་གོ། །ཡུད་ཅམ་ཉིན་ཞག་ཟླ་བ་གསུམ་ནི།།
གོང་ནས་གོང་དུ་སུམ་ཅུར་འགྱུར། །²¹ཞེས་དང་།

དེའི་ཐད་ཀྱི་མངོད་རང་འགྲེལ་ལས།

གཟུགས་འགྲིབ་པའི་མཐའ་ནི་རྩལ་སྤ་རབ་ཡིན་ནོ། །དུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་
སྐད་ཅིག་མའོ། །མིང་གི་མཐའ་ནི་ཡི་གེ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་ལང་ཞེས་བྲ་བ་
ལྟ་བུའོ། །ཡང་སྐད་ཅིག་མའི་ཚད་རི་ཅམ་ཞེ་ན། རྒྱེན་རྣམས་ཚོགས་
ན་རི་སྤིད་དུ་ཚོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པའམ། ཚོས་འགྲོ་བ་ན་རི་སྤིད་དུ་
རྩལ་སྤ་རབ་ནས་རྩལ་སྤ་རབ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་མངོན་པ་
བ་རྣམས་ན་རེ། རྒྱེས་བྲ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ཅམ་
ཀྱིས་སྐད་ཅིག་མ་དུག་ཅུ་ཅ་ལྟ་འདྲོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །²²

ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་
པས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲ་བར་གསུངས་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྩལ་གཅིག་བསྐྱེས་དུས་རྒྱུད་བ་ཡི། །མཐར་ཐུག་དུས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་འདོད། །²³
ཅེས་རྩལ་སྤ་རབ་གཅིག་གི་གོ་ས་འཕྲོས་པའམ་སྟེང་འོག་བསྐྱུར་བའི་ཡུན་ཚད་ལ་
དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་གསུངས་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་བ་ལས། “སྐད་
ཅིག་ཅེས་བྲ་བ་ནི་དུས་འགྲིབ་པའི་མཐར་ཐུག་པར་གྱུར་པ་ལ་བྲ་ལ། རྒྱེས་བྲ་སྟོབས་

དང་ལྡན་པས་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ཅམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་རྒྱག་ཅུ་ཅ་ལྟ་འདའ་སྟེ།
རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྐད་ཅིག་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ནོ། །”²⁴ ཞེས་བྲ་
རྩོགས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆ་རྒྱག་ཅུ་དེ་ལྟར་སྟེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་
དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་གསུངས་སོ།།

སྟོབ་དཔོན་ཚོས་བཤེས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ལས་ནི།
“འདིར་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་བྲ་བའི་དོན་འདི་རི་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འདུས་
བྲས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་སྦྱར་དུ་འགོ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་གཅིག་ལ་
ཡང་དེ་དབག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་འགག་ཅེས་བྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་བསྟན་ཏེ། དེའི་ཡུན་
ལ་ཡང་འབགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་སྦྱར་བརྒྱ་དང་རྒྱག་ཅུ་ཅ་བརྒྱད་འགོ་
བར་འདོད་དེ།”²⁵ ཞེས་སྟེས་བྲ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་
ཆ་སྦྱར་བརྒྱ་རྒྱག་ཅུ་དེ་བརྒྱད་དུ་སྟེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་ཉན་
ཐོས་སྟེ་བའི་ཡུགས་ལས་གསུངས་པར་བཤད། ཡང་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་དཔེར་ན།
ཚུའི་ཚུ་བྱར་དང་། རི་གཟར་གྱི་རྩབ་ཚུ་ལྟར་སྦྱག་བསྟལ་གྱི་སྤང་པོ་འདི་ཡང་སྐད་
ཅིག་གྲང་མི་སྟོད་པར་འགོ་བ། སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་སྦྱར་
བརྒྱ་རྒྱག་ཅུ་དེ་ལྟ་འདའ་བའི་ཚུལ་བསམས་ནས་ཡིད་བརྟན་དུ་རྒྱང་བ་ཅུང་ཟད་གྲང་
མེད་པའི་འདུཤེས་བསྟོམ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། སེ་གོལ་གཏོགས་གཏོགས་
པའི་ཡུན་ལ་ཆ་སྦྱར་བརྒྱ་རྒྱག་ཅུ་དེ་ལྟར་སྟེ་བའང་ཡོད་ཚུལ་འབྱུང་།

ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱོ་བའི་ལུགས་ལ་དུས་མཐའི་སྐྱད་ཅིག་མ་ལ་སྐྱམ་
 བརྒྱའི་ལྷུང་བྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་པོ་དེ་ལས་སྤང་བའི་དུས་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ།
 དཔེར་ན། ཉམ་མཁའ་མྱིང་གི་ཤུགས་ལས་ཀྱང་མཐོ་གས་པའི་ཤིང་རྟའི་འཁོར་ལོ་
 གཅིག་འཁོར་བའི་ལུན་ལ་སྐྱལ་གདུག་པ་ཅན་གྱིས་བསྐྱོར་བ་བདུན་ཟུབ་པའི་སྐྱོར་
 བ་གཅིག་གི་སྐྱད་ཅིག་དེའི་ལུན་ལ་འབགས་པ་ཀུན་དགའ་བོས་ཚོས་བརྩུ་བཤད་
 ཅིང་དོན་གོ་བར་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། དེས་ཚོས་གཅིག་བཤད་པའི་སྐྱད་ཅིག་དེའི་
 ལུན་ལ་ཤུ་རིའི་བྱས་ཚོས་སྐྱོར་བཤད་ཅིང་དོན་གོ་བར་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། སྐྱད་ཅིག་
 དེའི་ལུན་ལ་མོང་གལ་གྱི་བྱས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྐྱོར་བྲག་བརྒྱད་མི་འདའ་རུས་
 པ་དང་། དེས་ཁམས་གཅིག་འདའ་བའི་སྐྱད་ཅིག་དེའི་ལུན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་མཛད་པ་བརྩུ་གཉིས་གྱི་སྐྱོ་ནས་གསང་
 གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་མཐའ་གྲས་པ་སྟོན་ཐུབ་པར་མདོ་པལ་པོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པ་
 ལྟ་བུའོ།། དེ་ཡང་དཔལ་མགོན་འབགས་པ་སྐྱུ་སྐྱུབ་གྱིས་མདོ་ཀུན་ལས་བརྩུས་པར་
 མདོ་སྤེལ་པལ་པོ་ཆེ་བྲངས་པ་ལས།

དེ་ལ་མི་ལ་ལ་ཞེག་ལྷགས་གྱི་ཤིང་རྟ་འཕང་ལོ་ཅིབས་སྐྱོར་ཡོད་པ། ཉམ་
 མཁའ་མྱིང་གི་ཤུགས་ལས་བྲག་པའི་རྟ་མཐོ་གས་པས། ཞེས་པ་ནས། སྐྱད་
 ཅིག་གང་གིས་སྐྱལ་གདུག་པས་ཤིང་རྟ་དེ་ལན་ཅིག་འཁོར་བའི་སྐྱད་ཅིག་དེ་
 ལ། དགེ་སྐྱོར་ཀུན་དགའ་བོས་ཚོས་རྣམ་པ་བརྩུ་བཤད་དེ་དོན་ཀྱང་གོ་བར་
 བྱེད། སྐྱད་ཅིག་གང་གིས་ཀུན་དགའ་བོས་ཚོས་རྣམ་པ་གཅིག་བཤད་པའི་
 སྐྱད་ཅིག་དེ་ལ། དགེ་སྐྱོར་ཤུ་ར་དུ་ཉིའི་བྱས་ཚོས་རྣམ་པ་སྐྱོར་བཤད་དེ་

དོན་ཀྱང་གོ་བར་བྱེད། སྐད་ཅིག་གང་གིས་ལྷ་ར་དུ་ཉིའི་བྱས་ཚོས་རྣམ་པ་
གཅིག་བཤད་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ། དགོ་སྤོང་མོང་གལ་གྱི་བྱས་འདིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་སྤོང་ཕྱག་བརྒྱད་མི་ཤིན་ཏུ་འདས།²⁶ ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་བྱ་རྫོགས་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། བྱ་བ་ཞིག་བཅུམས་ནས་མ་རྫོགས་
བར་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ལ་རིང་སྤང་སྤོང་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དེ། དཔེར་ན།
ཟླ་བ་གཅིག་ལྟ་བུ་ཆོས་གཅིག་ནས་ཆོས་སུམ་ཅུ་མ་རྫོགས་བར་གྱི་ཡུན་ཚད་ཅན་
དང་། ཡང་སྐྱེས་བྱས་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ལྟ་བུ་དུས་ཡུན་སྤང་བྱ་ཅན་ཞིག་ལས་
མེད་པ་ལྟ་བུ་འོ།།

གཞུང་རྣམས་ལས་གསུངས་ཚུལ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱུད་
ལས།

མིག་ནི་འབྱེད་འཇུམ་བརྩུ་ལ་ནི། །སྐད་ཅིག་ཅན་དུ་རབ་ཏུ་བརྟགས།།²⁷
ཞེས་མིག་འཇུམ་བརྩུ་ལ་བྱ་རྫོགས་གྱི་སྐད་ཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྫོ་
རྗེ་མཁའ་འགོའི་རྒྱུད་ལས།

མིག་འཇུམ་མིག་ནི་བརྩུམས་པ་སྟེ། །མིག་འཇུམ་དུག་ལ་ཆ་ཤས་ནི།།
གཅིག་ཅས་བྱ་བར་བརྫོད་པ་ཡིན། །ཡུད་ཅན་དུག་ནི་སྐད་ཅིག་སྟེ།།
སྐད་ཅིག་དུག་ནི་ཐང་ཅིག་ཡིན། །ཐང་ཅིག་དུག་ནི་རྒྱུང་ཐང་ཡིན།།²⁸

ཞེས་མིག་འཇུམ་ཐངས་དུག་ལ་ཆ་ཤས་གཅིག་ཅས་བྱ་བར་བརྫོད་ལ། ཡུད་ཅན་
དུག་ལ་བྱ་རྫོགས་གྱི་སྐད་ཅིག་དང་། དེ་དུག་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། དེ་དུག་ལ་རྒྱུང་ཐང་

དུ་བཞག་པ་དང་། ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་རིམ་ལྔ་ལས།

སྐད་ཅིག་སེ་གོལ་གཏོགས་པར་བཤད།།

ཐང་ཅིག་ཡུངས་ཀར་བསྐྱོར་བ་དང་།།

ཡུད་ཅམ་དབུགས་རྩབ་འབྱུང་བ་ཅམ།།²⁹

ཞེས་སྐྱེས་བུ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་དུས་ལ་བྱ་རྒྱུ་གས་ཀྱི་སྐད་
ཅིག་དང་། ཡུངས་ཀར་བསྐྱོར་བའི་དུས་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། དབུགས་འབྱུང་རྩབ་ཅམ་
ཀྱི་ཡུན་ལ་ཡུད་ཅམ་དུ་བཤད་པ་སོགས་དུ་མ་གསུངས། བྱ་རྒྱུ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་
ལ་སྐྱིར་བྱ་བ་རིང་མུང་དུ་མའི་དབང་གིས་ཚད་མ་དེས་ཀྱང་། མུང་མཐའ་ནི་སེ་གོལ་
གཏོགས་པ་དང་། མིག་འབྲེད་འཇུག་གཏོགས་དང་། ཨ་མུང་གཏོགས་བརྗོད་པ་
དང་། གང་ཟག་པལ་པའི་བྱ་བ་མུང་ཤོས་ཀྱི་ཡུན་སོགས་ལ་འཛོག་དགོས་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡང་། རྩལ་སྤ་རབ་གཏོགས་གི་གོ་ས་འཛོམས་པ་དང་།
སྤ་རབ་གཏོགས་སྤེང་འོག་བསྐྱར་བ་དང་། སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་ཡུན་ཚད་གཏོགས་ལ་
ཆ་རེ་ལྡར་སྤེ་བའི་ཆ་གཏོགས་ལ་འཛོག་པ་རྣམས་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་ལྷན་མོང་བའོ།།

དེ་ལྟ་ན་སྐྱིར་ནང་པའི་གཞུང་དུ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ཡོངས་གྲགས་
སྐྱེས་བུས་སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་དུས་ཡུན་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་རྒྱུ་གས་ཀྱི་མུང་
མཐའ་བྱས་ནས་དེ་ལ་ཆ་དུག་ཅུ་རེ་ལྡར་སྤེ་བའོ། ཡང་ན་ཆ་སྐལ་བརྒྱ་རེ་ལྡར་སྤེ་
བ་གཉིས་སྐྱ་གསུངས་མོད། འོན་ཀྱང་དུས་ཀྱི་མུང་མཐའ་ལ་དེས་མ་དེས་པ་ནི་གོང་
དུ་མདོ་ཀུན་བདུས་སྐྱ་བུས་པའི་མདོ་སྤེ་པལ་སོ་ཆེར་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་བྱས་པ་
ལྟར་ཡིན་ལོ། །དེས་ན་ཞིབ་དུ་བརྟགས་ཆེ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་སྤོན་དེ་ལས་

སྤང་བའི་དུས་ཀྱི་ཆ་ཞིག་མེད་མི་དགོས་པ་དང་དུས་ཀྱི་སྤང་མཐའ་ཡང་ཡིན་མི་
 དགོས་པར་སྤང་ངོ། །དེ་ལྟ་ནའང་རང་སྤེལ་ཉན་ཐོས་སྤེལ་བ་རྣམས་ནི། གཞུགས་ཅན་གྱི་
 ཚོས་ཀྱི་ཙུ་བའི་ཚོས་གཞིར་གྱུར་པའི་རྩལ་སྤེལ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པ་བཞིན་
 གྲུ། གཞུགས་ཅན་མིན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་སྤེལ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་དུས་སྤེལ་
 ཕྱིའི་ཆར་སྤེལ་བའི་དུས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཀྱང་། རང་ཉིད་ལ་ནང་གསེས་སྤྱད་
 ཅིག་སྤེལ་ཕྱིའི་ཆ་གསེས་དུ་མེད་པས་དུས་ཆ་མེད་དུ་སྤྲོདོ། །

དབྱུ་སེམས་ཀྱི་སྤྱབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཆ་མེད་མི་བཞེད་པས། དེ་
 དག་གི་ལུགས་ལའང་དུས་མཐའི་སྤྱད་ཅིག་མ་དུས་ཀྱི་སྤང་མཐའ་དང་རྩལ་སྤེལ་རབ་
 གཞུགས་ཀྱི་རྒྱུར་མཐའ་འཛོག་དགོས་མོད། སྤང་མཐའ་དང་རྒྱུར་མཐའ་ཟེར་དོན་ནི་
 དེ་ལས་སྤེལ་བའི་ཆ་འབྱེད་རྒྱ་མེད་པ་ལ་བྱེད་ན་ཆ་མེད་དུ་རི་ལྟར་མི་འགྱུར་བ་དང་།
 ཆ་སྤེལ་ནས་མཐར་ཐུག་རྒྱ་མེད་ན་སྤང་མཐའ་དང་རྒྱུར་མཐའ་འཛོག་དོན་གང་ཡིན་
 ཞེས་པ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ལན་འདེབས་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར་མངོན། དཔེར་
 བ། མགོན་པོ་སྤྲོ་སྤྱབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཐེང་བར།

རི་ལྟར་སྤྱད་ཅིག་མཐའ་ཡོད་པ། །དེ་བཞིན་ཐོག་མ་དབྱུས་བརྟག་གོ། །

དེ་ལྟར་སྤྱད་ཅིག་གསུམ་བདག་ཕྱིར། །འཛོག་རྟེན་སྤྱད་ཅིག་གནས་པ་མིན། །³⁰
 ཞེས་དུས་མཐའི་སྤྱད་ཅིག་མ་ལྟ་བུའང་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་ཆ་དང་ལྡན་པས་
 ཆ་མེད་མ་ཡིན་པར་སྤྱབ་པ་ལྟ་བུར་བརྟགས་ན། དུས་ཀྱི་སྤང་མཐའི་ཚད་རི་ཅམ་
 ཞིག་ངོས་བཟུང་ནའང་། དེ་ལ་དུས་ཀྱི་སྤྱད་ཅིག་གི་ངོ་ཐོ་འཛོག་ཕྱིན། རང་བཞིན་
 ཀྱིས་སྤྱབ་པའི་སྤྱད་ཅིག་ནི་འཛོག་དུ་མེད་པས། དུས་ཀྱི་སྤྱད་ཅིག་དེར་རྟོག་པས་

བརྟགས་པའི་ཚོ། དེ་ལ་ཐོག་མ་དང་སྤི་མ་དང་དབུས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་ཡོད་པར་དེས་
 པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བར་བཞེད་པར་སྣང། དེས་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་
 ཚོས་ལ་ཚོམ་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་རྒྱལ་ཆ་མེད་འཛོག་མི་རུས་པ་བཞིན་དུ། རུས་ཀྱི་
 མཐར་ཐུག་པ་རུས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཀྱང་མི་བཞེད་པར་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་
 རྣམས་མཐུན་ནོ།།

༥ མི་རྟག་པ་སྤྱོད་འཛོག་ཚུལ།

སྤྱིར་རྟག་མི་རྟག་ཅེས་པ་འགྱུར་ལྡོག་འགོ་མི་འགོའི་སྤྱིང་ནས་འཛོག་ཅིང་།
 འདུས་བྲས་ཀྱི་ཚོས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་འགོ་བ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན། རྒྱ་དང་རྒྱུན་
 ཡོད་ན་འགྱུར་ལྡོག་འགོ་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་རྒྱུན་མེད་ན་འགྱུར་ལྡོག་འགོ་རྒྱ་མེད།
 དེ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཚོས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་
 ཅན་ཡིན་ལ། འགྱུར་བ་འགོ་བ་འདི་དག་ཀྱང་གཙོ་མོར་རང་ཉིད་སྤྱིང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་
 ཉིད་གྱིས་བྲས་པས་འདུས་བྲས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྤོད་པར་རུས་ཀྱིན་
 རྒྱ་འགྱུར་བ་འགོ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷོན་ཤིང་གི་ལོ་མ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ནས་དགུན་དུས་
 སུ་ས་ལ་ལྷུངས་པ་འདི་དགུན་དུས་ཀྱི་གང་བའི་རེག་བྱ་སྟེ་བས་ནས་སློ་བུར་དུ་འགྱུར་
 བ་འགོ་བ་ཞིག་མིན་པར་ཞག་དང་བདུན་ཟླ་ལ་རེ་འེ་ནང་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ནས་མཐར་
 ས་ལ་ལྷུངས་པ་ཞིག་ཡིན། ཉིན་མང་པོའི་ནང་གི་འགྱུར་ལྡོག་དེ་ཡང་ཤིང་ལོ་དེ་ཉིད་
 གྲུབ་ཅོམ་ཉིད་ནས་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྲུབ་པས་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཤིང་ལོ་
 དེ་ཉིད་གྲུབ་ཅོམ་ཉིད་ནས་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྲུབ་མེད་ན། འགྱུར་བ་མེད་

པའི་ཤིང་གི་ལོ་མ་ཞིག་སྟོན་ཁའི་དུས་སུ་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཆགས་ཤིང་དགུན་དུས་སུ་
ས་ལ་ལྷུངས་པ་རྣམས་ཡོང་མི་སྲུབ། དེས་ན་སྐྱད་ཅིག་སྐྱད་ཅིག་གིས་འགྲུར་བ་འགོ་
བ་རྣམས་མིག་གིས་མི་མཐོང་ཡང་དོན་ལ་འགྲུར་བ་འགོ་བཞིན་ཡོད། སྐྱད་ཅིག་སྐྱད་
ཅིག་གིས་འགྲུར་བ་སྤྱོད་མོ་དེ་མེད་ན་འགྲུར་བ་རགས་པ་དེ་དག་ཡོང་མི་སྲུབ་པོ།

མི་རྟག་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ། བྱེ་བྲག་སྐྱོ་བས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་སྐྱེ་
གནས་འཛིག་གསུམ་གྱིས་གཟུགས་ཕྱང་ལྟ་བུ་གཅིག་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་བ་ན།
རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་སོགས་ཡིན་པས་མི་མཚོན་གྱི་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་དོན་གཞན་
ཡོད་པས་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་བ་ཡིན་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་
རྣམས་ལ་མཚོན་ཉིད་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་གཞི་དེ་ལ་འཇུག་པའི་
ཚོ་དང་པོ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་གནས་པའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་ཀ་བ་དང་། དེ་
ནས་འཛིག་པའི་བྱ་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པར་འདོད་དོ།

མཚོན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་འཛིག་བཞི་ཡང་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་སོགས་ལ་མི་འདོད་
པར་འདུས་བྱས་དེ་དང་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སོ་དང་། གནས་པར་བྱེད་པ་སོ་དང་།
རྟོངས་པར་བྱེད་པ་སོ་དང་། འཛིག་པར་བྱེད་པ་སོའི་རྗེས་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་འཛོལ་
ཅིང་། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་དང་རྒྱན་འདུས་པས་བྱས་པ་ཞེས་བྱེད་སོ་
དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བ་ལ་བསམ་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “དེ་
ལ་སྐྱེ་བས་ནི་ཚོས་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །གནས་པས་ནི་གནས་པར་བྱེད་དོ། །ཀ་
བས་ནི་རྟོངས་པར་བྱེད་དོ། །མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འཛིག་པར་བྱེད་དོ། །”³¹ ཞེས་

དང། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། “འདིར་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་
ཉིད་རྗེས་གཞན་ཀྱི་ངོ་མོ་དག་ཡིན་པར་འདོད་བས།”³² ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་དུས་ཤིག་ཏུ་སྐྱབ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་མི་
འདོག་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “བཙམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་དེ་
འདུས་བྱས་ཉིད་དང་རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བཞིན་ནས།
གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པར་
ཟད་ཀྱི་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་
མི་མངོན་ནོ། །”³³ ཞེས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།

མདོ་སྡེ་བས་ནི། འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་དང་པོར་སྐྱེས། བར་དུ་གནས།
དེ་ནས་འདིག་རྒྱ་དང་སྐད་ནས་འདིག་པ་དེ་འབྲ་མིན་པར། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྷན་
ཅམ་ཉིད་ནས་རང་ཉིད་སྐད་ཅིག་ཡང་མི་སྟོད་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་ཟིན་པ་དང་།
སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་མི་སྟོད་པ་ནི། སྐད་ཅིག་དང་པོ་རང་
དུས་སུ་མི་སྟོད་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་མ་བསྐྱད་
པ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། དེས་ན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་རང་དུས་སུ་
མི་སྟོད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་འདོད།

དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཟུགས་ལ་
སོགས་པའི་ཚོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་། འདིག་པའི་བྱ་བ་དང་། གནས་པའི་
བྱ་བ་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྐྱ་གྲུ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྐྱ་གྲུ་ལྟ་བུ་སྟོན་མེད་གསར་

དུ་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་དང་། སྐད་ཅིག་སྤྲོ་མའི་རྒྱན་གནས་པ་ནི་གནས་པ་དང་། སྐད་ཅིག་
 སྤྲོ་མ་ལས་སྐྱེ་མ་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་ནི་འཛིག་པ་ལས་ཀྱང་བ་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་
 གསུམ་པོ་དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་བྱུང་བ་ཅིང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་དེ་དང་རྣམས་གཞན་
 མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས། “དཔེར་ན་མདོ་སྤེ་བ་
 དག་ན་རེ། རྒྱ་དང་རྒྱན་སོ་སོར་དེས་པའི་མཐུ་བ་སྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱན་ལ་
 དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་གང་མ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་མ་
 སྤྲོ་མ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་གནས་པ་ནི་གནས་པ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་མ་སྤྲོ་མ་དང་མི་
 འདྲ་བར་གསུམ་གྱིང་བྱུང་བ་ནི་འཛིག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར།”³⁴ ཞེས་གསུངས།

དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་གང་ཡིན་ན་ཡང་རང་ཉིད་བྱུང་བ་ཅམ་ནས་འཛིག་པར་
 བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམས་ལས། “མི་རྟག་པ་ཉིད་
 ཅེས་བྱ་བ་གང་སྤེས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་གཞན་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དེ། དངོས་པོ་སྐད་
 ཅིག་མར་གནས་པའི་ཚོས་ཅན་དེ་ཁོ་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་མང་དུ་བཤད་ཟེན་
 ཏོ། །”³⁵ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་མདོ་སྤེ་བ་དག་གི་སྤྲོ་དང་མི་འདྲ་བར་
 དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཚད་ལས་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་ནའང་མཚན་
 ཉིད་གསུམ་ཚང་བར་འདོད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། “གཞན་
 དག་ན་རེ་ནི་སྤྲོ་དང་མི་སྐྱེའི་སྐད་ཅིག་མ་ཐ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་རང་གནས་པ་
 གང་ཡིན་པའི་གནས་པ་ཡོད་ལ། དེའི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་ནི་སྐད་ཅིག་མ་སྤྲོ་མ་
 ལ་སྤོས་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་གསུམ་རྣམས་པར་གཞན་གོ་ཞེས་ཟེར་
 རོ། །”³⁶ ཞེས་འབྱུང་བའི་གཞན་དག་ཅེས་པ་དེ་མདོ་སྤེ་བ་ལ་བྱ་དགོས་སོ། །

སེམས་ཅམ་པ་དང་དབྱ་མ་པ་གཉིས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་
 གནས་འཛིག་གསུམ་བྱ་བ་ལ་འདོད་པ་དང་། དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱབ་པར་འདོད་
 བ་མདོ་སྐྱེ་བ་དང་མཚུངས། དེ་ཡང་གཞི་བསྐྱབ་བ་ལས།

དེ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱིས་
 ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྐྱེ་བ་དང་འཛིག་པ་དང་གནས་པ་ལས་
 གཞན་དུ་འགྱུར་བའོ། །མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
 གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཚེ་རབས་གཅིག་
 བས་གཅིག་དུ་བརྒྱད་པའི་རྒྱུན་དང་། སྐད་ཅིག་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་
 བརྒྱད་པའི་རྒྱུན་འོ། །དེ་ལ་རྒྱུན་སྐྱེ་མ་ཤོས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་རིས་དེ་དང་
 དེར་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བའོ། །ཐ་མར་འཆི་བ་ནི་འཛིག་པའོ། །
 རོག་མ་དང་ཐ་མའི་བར་གཞོན་བུ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་
 ལུ་ནི་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ། ཚེའི་ཚད་རི་ཅམ་པར་གནས་
 པས་ན་གནས་པའོ། །གནས་སྐབས་སྤི་མ་སྤི་མའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པས་ན་
 གཞན་དུ་འགྱུར་བའོ། །དེ་ནས་རྒྱུན་སྐྱེ་མ་ཤོས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་
 འདུ་བྱེད་རྣམས་སར་བ་སར་བ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བའོ། །སྐྱེ་བའི་
 སྐད་ཅིག་པ་དེ་ལས་ལྷག་པར་མི་གནས་པ་ནི་འཛིག་པའོ། །སྐྱེ་བའི་སྐད་
 ཅིག་པ་ཅམ་ལ་གནས་པ་ནི་གནས་པའོ། །གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་གཉིས་
 ཏེ། ཐ་དད་པའི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའི་གཞན་
 དུ་འགྱུར་བའོ། །དེ་ལ་ཐ་དད་པའི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་འདུ་བྱེད་རྒྱུ་འབ་
 བར་འཛིག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་

ཉི་རྒྱན་མི་འབྲ་བར་འབྲུག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ལུས་
ཉི་གནས་པ་ལས་ལོགས་ཤིག་ན་མེད་དེ་དེ་བས་ན་འདི་གཉིས་གཅིག་ཏུ་
བསྐྱུས་ནས་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འདོགས་སོ། །³⁷

ཞེས་སོགས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལ་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་ནི། སྐད་ཅིག་མའོ། །མི་རྟག་པའི་ངོ་བོར་བཞག་པའི་
སྐད་ཅིག་མ་ནི་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ཡིན་གྱི་ཡུད་ཅམ་ཞིག་
ལས་མི་སྡོད་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་དོན་མིན་ལོ། །དེ་ལ་ཡུན་རིང་སྤང་སྤོ་ཚོགས་ཡོད་དེ།
དཔེར་ན། ལོ་གཅིག་ལ་མཚོན་ན། རང་གྲུབ་དུས་དེ་ལ་ལྷོ་བ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་།
ལྷོ་བ་བཅུ་གཉིས་འདས་པའི་ཆེ་ལོ་དེ་མི་སྡོད་པ་ཡིན། ཡང་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་
དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དེ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དང་ཚོགས་ན་རང་གྲུབ་དུས་དེ་ཚུ་
ཚོད་ཉེར་བཞིའི་ཡུན་ཚད་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། དུས་ཀྱི་སྤང་བ་སྐར་ཆ་གཅིག་གི་ཡུན་
ཚད་ཅན་གྱི་དངོས་ལོ་དང་ཚོགས་ན་སྐར་ཆ་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །

ལོ་ན་དུས་རབས་གཅིག་ལྟ་བུ་མི་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་གཅིག་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་
གནས་སམ་མི་གནས། མི་གནས་ན་ལྷོ་བ་བཅུ་གཉིས་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་ལོ་གནས་
པ་དང་འགལ་ལ། གནས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མི་གནས་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་
པ་དང་འགལ་ལོ་སྤྲུལ་ན། དེ་ནི་རྒྱན་འཛོག་ཚུལ་རི་བཞིན་མི་ཤེས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ།
དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

རི་ལྟར་རྒྱན་ལ་བལྟ་ཉེས་ན། །རྟག་པ་ཡོད་ཅེས་བྲུང་འགྱུར་བ། །³⁸

ཞེས་རྒྱན་ལ་བལྟ་ཉེས་པ་སྟེ་དེ་ཆ་བཅས་སུ་འཛོག་ཚུལ་མི་ཤེས་ན་རྟག་པར་འབྲུལ་

བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ལོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ཅན་
 ཡིན་ཞིང་། ཆ་དང་ཆ་ཅན་ངོ་མོ་གཅིག་ཡིན་པས། དེའི་ཆ་ཤས་རྒྱ་བ་དང་མོ་འདིག་
 པས་ཆ་ཅན་ལོ་འདིག་པ་སོགས་འདུས་བྱས་ཀྱང་ལ་འདྲ། འོན་ཀྱང་ལོའི་ཆ་ཤས་རྒྱ་
 བ་གཅིག་འདིག་པ་ན་ཆ་ཅན་ལོ་འདིག་པ་ཡིན་ཡང་ཞིག་པ་མིན། མི་སྡོད་པ་ཡིན་
 ཡང་མ་བསྐྱད་པ་མིན་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་འབྱེད་དགོས་སོ།།

སྤྱིར་མི་རྟག་པ་ལ་རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་གཉིས་
 ལྷན་བྱས་ཤིང་། སྤོབ་དཔོན་བརྗོད་པའི་ཚོམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འབྲེལ་པ་ལས། “མི་རྟག་པ་ཡང་
 རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་སྟེ།”³⁹ ཞེས་
 འབྲུང་བ་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་ལས་དང་མོ་ལ་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་སྤོབ་
 པའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ལྟས་བྱིན་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ལྟས་བྱིན་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་
 མི་སྡོད་པ་ནི་གཞན་རྗེས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ཅུས་པས་ཤིན་ཏུ་རགས་ལ། དེ་
 ལས་སྐད་ཅིག་དང་མོའི་དུས་ཀྱི་ལྟས་བྱིན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་སྤོབ་ཞིང་། དེ་
 ལས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་དང་མོའི་དུས་ཉིད་ནས་འདིག་པ་སྤོབ་པས། མི་རྟག་པ་སྤོབ་མོ་རྟོགས་པ་
 ལ་སྤྱིར་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་ལ་སྤོབ་དུ་གོ་བ་ཆགས་པ་དགོས་སོ།།

ཡང་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འདིག་པའི་སྤོབ་པའི་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་
 མེད་ན། རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་འདོག་མི་ཤེས་ལ། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འདིག་
 པའི་སྤོབ་པའི་མི་རྟག་པ་དེ་ཡང་སྤོབ་ཏུ་བའི་རྒྱ་རྒྱེན་གཞན་ཞིག་གསལ། ལྱིས་འབྲུང་གི་
 རྒྱ་གཞན་ཞིག་གིས་འདིག་པ་མིན་པར་རང་སྤྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ཉིད་གྱིས་འདིག་པའི་
 བདག་ཉིད་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལོ།།

རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་ནི། ཡུང་པོ་ལྗེ་འཛིན་བཤམ་པ་ལས། “རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
 ཡུང་པོ་ལྗེ་པོ་སྐྱེས་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་ཉེ། མ་ཞི་བའི་བར་དུ་སྐྱད་ཅིག་མའི་མཚན་ཉིད་
 བྱེད་མ་ཆད་པ་ལ་རྒྱུན་ཞེས་བྱའོ། །འཛིག་པ་ནི་རིས་མཐུན་པའི་ཡུང་པོ་ལྗེ་སྐྱད་
 ཅིག་མའི་རྒྱུན་ཆད་ནས་སྐྱད་ཅིག་མ་སྤྲོ་མའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་མ་མི་འབྲང་བ་བྱུང་སྟེ།
 རིས་མི་མཐུན་པའི་སྐྱད་ཅིག་མའི་གཞན་སྐྱེས་པ་ལ་འཛིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་
 ལ་མི་རྟག་པ་ཞེས་གདགས་སོ།།⁴⁰” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ་དགུ་བཅུར་སྐྱེས་པ་
 པའི་མི་ཀས་འཁོགས་དེ་སྐོ་བུར་དུ་ཀས་འཁོགས་ཆགས་པ་མིན་པར། རོག་མར་
 མངལ་ན་གནས། དེ་ནས་བཅས་པ་དང་། བྱིས་པའི་དུས་སོགས་ནས་ཀུན་པོའི་
 བར་རིམ་བཞིན་འཕོ་འགྱུར་བྱིན་ཏེ་མཐར་ཀས་འཁོགས་ཆགས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་
 རོགས་མེད་གྱི་རྣམ་འབྱོར་སྐྱོད་པའི་ས་ལས།

དུས་བརྒྱུད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། མངལ་ན་གནས་པའི་དུས་དང་། བཅས་
 པའི་དུས་དང་། བྱིས་པའི་དུས་དང་། གཞོན་ནུའི་དུས་དང་། ལང་ཚོའི་
 དུས་དང་། དར་ལ་བབ་པའི་དུས་དང་། ཀས་པའི་དུས་དང་། འཁོགས་
 པའི་དུས་སོ། །དེ་ལ་མངལ་ན་གནས་པའི་དུས་ནི་མེར་མེར་སོ་ལ་སོགས་
 པའོ། །བཅས་པའི་དུས་ནི་དེ་ཡན་ཆད་དང་། འཁོགས་པའི་དུས་མན་ཆད་
 འོ། །བྱིས་པའི་དུས་ནི་འགྲོ་བ་དང་ཅེ་མི་རྒྱས་པ་མན་ཆད་འོ། །བྱིས་པ་
 གཞོན་ནུའི་དུས་ནི་དེ་རྒྱས་པ་ཡིན་འོ། །ལང་ཚོའི་དུས་ནི་འདོད་པ་སྐྱོད་
 རྒྱས་པ་ནས་ལོ་སྤྲུལ་ཅུ་མན་ཆད་འོ། །དར་ལ་བབ་པའི་དུས་ནི་ལོ་ལྔ་བཅུ་
 མན་ཆད་འོ། །ཀས་པའི་དུས་ནི་ལོ་བདུན་ཅུ་མན་ཆད་འོ། །དེ་ཡན་ཆད་ནི་
 འཁོགས་པའི་དུས་སོ། །⁴¹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།།

སྲ་བའི་མི་ཉལ་པ་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། བྱ་རྗེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་
 མ་གཉིས་ཡོད་པ་ལོང་དུ་བཞག་ཟེན་ཅིང་། སྦྱིར་མི་ཉལ་པ་དེ་གཞི་རགས་པ་མར་མེ་
 སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལྟ་བུ་དང་སྦྱར་ནས་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ན་རགས་པའི་མི་ཉལ་པར་
 འགྱུར་ལ། གཞི་སྲ་བ་དང་སྦྱར་ནས་ཉལ་པ་ལས་ངེས་དགོས་ན་སྲ་བའི་མི་ཉལ་པར་
 འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དེ་ཆོས་
 གཅིག་དང་ཆོགས་ན་རང་གྲུབ་དུས་དེ། དུད་ཅམ་སུམ་ཅུའི་ཡུན་ཚད་དུ་འགྱུར་ལ།
 དུས་ཀྱི་སྤང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དང་ཆོགས་ན་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཚད་
 དུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་
 དེ་ལ་སྲ་རགས་གཉིས་ཡོད།

འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་
 བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཅིང་། རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ཡིན་
 པའི་ཚུལ་ནི། ཉམ་མཁའི་མདོག་གིས་འདུལ་བའི་བཟོན་པའི་མདོ་ལས། “ཆོས་འདི་
 དག་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་སྦྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་མ་འདི་ཉིད་ལ་འཇིག་ཏེ། སྐད་
 ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །”⁴² ཞེས་དང་།
 ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ལས་ཀྱང་།

རྒྱ་མེད་སྦྱིར་ན་འཇིག་པ་ནི། །རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་འབྲེལ་ཉིད།⁴³
 ཅེས་བྱས་པ་རང་གྲུབ་ཅམ་རྣམ་འཇིག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཆས་སུ་རྗེས་
 སུ་འབྲེལ་བ་ནི། བྱས་པ་འཇིག་པར་བསྐྱེད་པ་ནི་རང་ཡོད་ཅམ་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་ལས་
 རྒྱ་གཞན་མེད་པར་རང་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་འཇིག་པར་ཡང་བསྐྱེད་པར་

གསུངས། ལྷོར་བ་འཕོད་ན། འུས་པ་ཚོས་ཅན། རང་གྲུབ་ཅམ་ནས་འདྲིག་པའི་བདག་
ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྤྱིས་འབྲུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་མི་ལྷོས་པར་འདྲིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་
རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བའི་སྤྱིར། ཞེས་པའོ།།

ཡང་ཚད་མ་རྣམས་འགྲེལ་ལས།

གལ་ཏེ་རྒྱ་དེས་འདྲིག་པ་གཞན། །བསྐྱེད་པས་དེ་ནི་འདྲིག་འགྲུར་ན།།⁴⁴

ཞེས་གལ་ཏེ་འུས་པ་ལྷ་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་འུས་པ་རང་གྲུབ་ཅམ་ནས་འདྲིག་
པ་རང་གིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་སྤྱིས་འབྲུང་གི་འདྲིག་པ་དོན་གཞན་ཞེས་བསྐྱེད་པས་
འུས་པ་འདྲིག་པར་འགྲུར་བ་ཡིན་ན་ཞེས་སྤོགས་སྤྱིའི་འདོད་པ་བཀོད་ནས། དེ་མི་
འཐད་པའི་ཚུལ་ཡང་། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ནི་བདག་ཉིད་གྲུབ་གྲུར་ན། །བདག་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་གང་།།

བདག་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་མིན་ན། །དེ་ཡིས་ལྷོས་བྱ་གང་ཅི་ཞེས། །

ལྷོས་མེད་དངོས་པོ་ནམ་ཡང་ནི། །དེ་ལྷ་མིན་པར་ཅི་ལྟར་འགྲུར།།⁴⁵

ཞེས་གཞུགས་སོགས་འདུས་འུས་རྣམས་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
འདྲིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པས་ན། རྫོང་ཀྱིས་འདོད་པའི་སྤྱིས་འབྲུང་གི་འདྲིག་
རྒྱ་དེས། གཞུགས་སོགས་འདྲིག་པའི་བདག་ཉིད་ལ་ཕན་འདོགས་པ་དང་། གཞོད་པ་
གང་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་། སྤྱིས་འབྲུང་གི་འདྲིག་རྒྱ་དེས་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་འདྲིག་པ་
ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་མིན་ན། སྤྱིས་འབྲུང་གི་འདྲིག་རྒྱ་དང་། གཞུགས་སོགས་
འདྲིག་པ་གཉིས་ལྷོས་བྱ་ལྷོས་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པར་གསུངས་སོ།།

འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྐྱབ་པ་འདི་ནང་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་། བྱང་པར་
 ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གཅིག་ས་ཆེ་བར་མཛད་སྒྲུང་ལ། དེ་ལ་གནད་ཤིན་
 ཏུ་ཆེ་བ་ནི་འདིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྐྱབ་པ་དེ་ཡིན་པས་འདིར་
 བོད་སློབ་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མདོ་ཅམ་བཤད་པ་ལས། ཞིབ་དུ་ཤེས་འདོད་པ་རྣམས། གཙོ་
 བོར་སློབ་དཔོན་ཚོས་གྲགས་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམས་འགྲེལ་རང་དོན་ལེའུའི་སྤྱད་དུ་བྱུང་
 བའི་གཞུང་གོང་དུ་བྱངས་པའི་ཚིགས་བཅད། རྒྱ་མེད་ཕྱིར་ན་འདིག་པ་ཉིད། །ཅེས་
 པའི་ཐད་ཀྱི་ཅེ་འགྲེལ་དང་། ལྷག་པར་ཚད་མ་རྣམས་དེས་རང་དོན་ལེའུར། “ཡང་ན་
 སྤང་བོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཉིད་སྐྱབ་པའི་
 ཕྱིར་སློབ་མེད་དོ། །”⁴⁶ ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་དོས་གཞུང་བ་དང་། དེ་མི་
 རྟག་པར་སྐྱབ་པ། འདིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པ་མེད་པ་ལ་ཅོད་པ་སྤོང་བ།
 དེ་ལྟ་ནའང་འདིག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་མི་ཐལ་བ་དང་། དེས་ན་འདིག་པ་དངོས་སོའི་དོ་སོ་
 ཉིད་དུ་བྱུབ་པ་སོགས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལས་ཤེས་ཀུས།

གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་ཞི་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པ་དང་།
 དེའི་དཀའ་འགྲེལ་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལས་མཛད་པ་ལས་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ་བརྟན་པའི་
 དངོས་སོ་བརྟག་པ་དང་། ཚོས་མཚན་གི་སྐད་ཅིག་མ་བྱུབ་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་
 བམ་ཟེ་སུ་ཉིག་བྱུམ་པས་མཛད་པ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པས་གཞུང་དེ་རྣམས་ལས་ནང་
 པའི་རིགས་པ་སྐྱབ་རྣམས་ནས་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པའི་
 གནད་སྤྱི་ཞིང་ཞིབ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པར་མཛད་དོ། །།

སྐབས་བཞི་པ། གཞུགས་ཅན་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་
རྩལ་སྤོ་མོའི་རྣམ་གཞག་

༡ སྤྱི་བཤད།

སྤྱི་གཞུགས་སྤོ་རགས་ཞེས་པ་ནི། བོད་ས་ཚོད་ཆེ་ཆུང་དང་དབང་པོ་ལ་
སྤང་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས་འབྱེད་ཀྱི། མི་རྟག་པ་སྤོ་རགས་ལྟར་རྟོགས་དཀའ་སྤོ་སྐོ་ནས་
འབྱེད་པ་མིན། གཞུགས་རགས་པ་ལ་ཆེ་བ་སྤོད་ཀྱི་འདྲི་ལྟེན་གྱི་ས་གཞི་ལྟ་བུ་
དང་ཆུང་བ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་སོགས་ཆེ་ཆུང་སྤོ་སྐོ་ཚོགས་ཡོད། གཞུགས་སྤོ་ལའང་
ནང་གསེས་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས་ཐམས་ཅད་ལས་སྤོ་བ་ནི་རྩལ་སྤོ་རབ་པོ། །དེ་ཡང་
བསགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རགས་པའི་གཞུགས་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ལ་འབྱུང་
བ་བཞི་ཀའི་རྩལ་རྣམས་ཡོད་པར་རིགས་པས་བསྐྱབས་པ་སོགས་ལས། སྤྱི་ནང་གི་
གཞུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་སྐོས་ཆ་ཤས་སྤྱི་སྤོ་རྣམ་པར་བརྟགས་ན་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་
རྩལ་སྤོ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པའི་གནས་སྐབས་བྱུང་བ་སོགས་ནི། སྤྱི་དོན་
འདོད་པའི་སྤོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤོ་མོང་དུ་བཞེས་ཀྱང་། དེ་ལྟ་
བུའི་རགས་པ་ཚོམ་བྱེད་རྩལ་སྤོ་རབ་ཀྱི་མཐར་སྤོ་གི་གནས་སྤོ་གས་གང་ཡིན་དང་།
སྤོ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་བྱུང་ཚུལ། དེ་བཞིན་དུ་རྩལ་སྤོ་རབ་རྣམས་དབང་
པོའི་ཤེས་པར་སྤོང་མི་སྤོང་དང་། ཆ་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་ལ་ནི། སྤོན་གྱི་

མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་རགས་པའི་ཚོས་རྣམས་སྤ་
 མོ་བསགས་བའམ་འདུས་པ་ལས་བྱུབ་པའི་ཚུལ་འདི་ནི། སྤྱིར་སྟོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་
 སྤྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་བྱུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ལྷ་ཚུལ་དུ་གནས་
 ལ། དེ་ཡང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤའ་ན། རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་བྱུབ་སྤྱོད་པའི་ནང་ནས་རྒྱལ་
 བུ་གྱི་སྟོར་ལ་ཆེས་སྤྱོད་མོ་ནས་བཤའ་བ་རྒྱུས་ཤོས་བྱེད་མཁན་ནི་འཕགས་ཡུལ་
 གྱི་ཕུ་སྟེགས་པའི་བྱུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་ཆེ་བྱས་བྱེད་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པ་གཉིས་
 ཡིན་པར་བྲགས་སོ།།

༡ གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐའ་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་འདོགས་ཚུལ།

ཕུ་སྟེགས་བྱེད་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚིག་གི་
 རོན་རྒྱག་ཏུ་འདུས་པར་འདོད་ཅིང་། ཚིག་དོན་རྒྱག་ནི། ༡ རྣམ་དང་། ༢ ཡོན་ཏན་
 དང་། ༣ ལས་དང་། ༤ སྤྱི་དང་། ༥ བྱེད་བྲག་དང་། ༦ འདུ་བ་བཅས་སོ། །དང་པོ་
 རྣམ་ནི། རང་རྒྱ་བྱུབ་པས་གཞན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་
 གྱི་རྟེན་བྱེད་པས་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། རྣམ་དེ་ནི་བྱེད་བྲག་པ་དང་། ཡོན་ཏན་
 དང་ལྡན་པ། འདུ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཅས་བྱེད་ཚོས་གསུམ་དང་ལྡན་ནོ། །བྱེད་བྲག་
 ལྡན་པ་ནི་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཡོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ནི་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་མང་
 པོ་ཡོད་པ། འདུ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ནི་དངོས་པོ་པན་ཚུན་འབྲང་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའོ། །
 རྣམ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་དང་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བའི་རྣམ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབྱུང་བ་བཞི་དང་ཡིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་དུས་

ཚོགས་ནམ་མཁའ་དང་བཞིའོ། །ཡང་རྣམ་ལ་རྟག་པའི་རྣམ་དང་མི་རྟག་པའི་རྣམ་
 གཉིས་ལས་བདག་དུས། ཚོགས། ནམ་མཁའ་བཞི་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་རྟག་
 པའི་རྣམ་ཡིན་ལ། འབྲུང་བཞི་ལ་རགས་པ་དང་རྒྱལ་མ་རབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་
 མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། སྤེལ་ནི་རྟག་རྣམ་སུ་འཛོག་སྟེ། དེ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་
 རྒྱལ་མ་རབ་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མེད་པས་སོ། །དེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་རྒྱལ་མ་རབ་གྱིས་བཅམས་
 པའི་རགས་པ་རྣམས་ནི་མི་རྟག་པར་འདོད་དོ། །

འཛིག་རྟེན་སྲ་མ་སྟོང་པའི་ཆེ་འབྲུང་བཞིའི་རྒྱལ་མ་རབ་རྣམས་མི་འཛིག་པར་
 གནས་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་དེའི་ཆེ་རགས་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་མ་རབ་རྣམས་གྲང་
 མེད་པར་གྱུར་ན་རགས་པ་རྣམས་སྐྱར་ཡང་ཚོམ་པའི་ཆེ་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་
 ཆེ་རྒྱལ་མ་རབ་རྣམས་ཡོད་ལ་རྒྱ་དང་མི་ལྟན་པས་རྟག་པ་ཡིན་ཞིང་། སྟོད་བཅུད་ཀྱི་
 འཛིག་རྟེན་དང་པོར་ཆགས་པའི་ཆེ་ནམ་མཁའ་འབྲུང་བཞིའི་རྒྱལ་མ་རབ་རྟག་ཅིང་ཆ་
 འཕས་མེད་པ་ཚོགས་སོ་སོར་གནས་པ་ལས་དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོས་འགོ་བ་རྣམས་འབྲིན་
 པར་འདོད་པའི་དབང་གིས་སྟོད་བཅུད་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྲུང་བས་ཅ་བའི་རྒྱ་མཐར་
 སྤྲུག་རྒྱལ་མ་རབ་ཆ་མེད་རྟག་པ་ཞིག་འདོད། ཚུལ་འདི་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་པའི་བཞི་
 བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་བར་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

རྒྱལ་མ་རབ་རྣམས་ནི་རྟག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རགས་པ་བྱུང་བ་ལས་ས་བོན་གྱི་འོ་
 མོར་ཉེ་བར་འགོ་བའི་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་རྣམས་མེད་ན་ནི་རགས་པ་རྣམས་
 ས་བོན་མེད་པར་འབྲུང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་སྟུར་གང་ལས་བསྐྱལ་བ་དང་
 མོར་རགས་པ་རྣམས་¹ འབྲུང་བར་གྱུར་བ་འཛིག་པའི་དུས་ན་ཡན་ལག་ཅན་

གྱི་རྣམས་ཐམས་ཅད་འཕྲོད་ཞིང་རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཅམ་ཞིག་ལུས་པ་ན་རགས་པ་
 རྣམས་སྲིད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གང་དག་གལ་ཏེ་གནས་སྐབས་དེར་
 རགས་པ་རྣམས་བཞིན་དུ་རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ན་ནི་དེའི་
 ཚེ་རགས་པ་རྣམས་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཡན་ལག་ཅན་
 གྱི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱང་རྟག་
 པ་ཞིག་སྟེ། ཡོད་ལ་རྒྱ་དང་མི་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྲིར་རོ། །² ཞེས་སོ།།

དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤི་ལའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པའི་
 དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། “ས་ལ་སོགས་པ་རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་རྣམས་ནི་རྟག་
 པ་ཡིན་ཏེ། རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིར་རོ། །དེ་ལ་སོགས་པས་
 བརྩམས་པ་ནི་མི་རྟག་པ་སྟེ། རྒྱ་དང་ལྡན་པ་ནི་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་པས་
 སོ། །”³ ཞེས་འབྲུང་།

རྒྱབ་མཐའ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་འབྲུང་བ་བཞི་དང་དེའི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་
 རྣམས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྡན་དང་། གསུམ་ལྡན་དང་། གཉིས་
 ལྡན་དང་། གཅིག་ལྡན་དུ་ཁས་ལེན་ཏེ། ས་དང་ས་རྩལ་ལ་གཟུགས་ཅི་རོ་རེག་བྱ་
 བཞི་དང་ལྡན་པ་དང་། རྒྱ་དང་རྒྱ་རྩལ་ལ་ཅི་མེད་པས་ལྷག་མ་གསུམ་ལྡན་དང་། མེ་
 དང་མེ་རྩལ་ལ་རོ་ཅི་གཉིས་མེད་པས་ལྷག་མ་གཉིས་ལྡན་དང་། རྒྱུད་དང་རྒྱུད་རྩལ་
 བེ་རེག་པ་ཅམ་དང་ལྡན་པས་ཡོན་ཏན་གཅིག་ལྡན་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་
 གེ་འབར་བར། “ས་དང་། རྒྱ་དང་། མེ་དང་། རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་དེ་དག་
 ཀྱང་རྟག་པ་སྟེ། བྱངས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་བཞི་དང་། ཡོན་ཏན་གསུམ་

དང་། ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་། ཡོན་ཏན་གཅིག་དང་ལྡན་པ་ནི།”⁴ ཞེས་དང་། ཡང་
གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། “གཟུགས་དང་། རོ་དང་། ཟི་དང་། རེག་བྱ་དང་ལྡན་པ་ནི་
སའི་རྣམས་སོ། །གཟུགས་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱ་སྟེ། གཤེར་བ་
དང་རྒྱན་པ་ཉིད་དོ། །མེ་ནི་གཟུགས་དང་རེག་བྱ་དང་ལྡན་པ་ལོ། །རྒྱུ་ནི་རེག་བ་
དང་ལྡན་པ་སྟེ།”⁵ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ།

ནང་པའི་གཞུང་དུ་ནི། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ལས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་
འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་འབྲུང་བར་གསུངས་ཤིང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་མངོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཚོས་གྱི་དཔལ་ལམ་
རྣམས་ཤིའི་ཚོས་མངོན་པའི་སྣང་པོ་དང་།^{6*} བམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་ལྷན་གྱི་མངོན་
པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་བྱེ་བྲག་
བཤད་མཚོར་རྒྱལ་ཐུག་གྱི་སློབ་ལ་བཤད་པ་རྒྱས་པར་མངོན། བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོ་
ཆེན་མོའི་གནད་རྣམས་བསྟུས་ཏེ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཚོས་མངོན་པ་མངོན་ཅ་འགྲེལ་བཅུམས་ལ། སྤྱིས་གྱི་ནང་པའི་
མཁས་པ་རྣམས་བམས་ཅད་ཡོད་སྟེ་ལྷན་གྱི་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་གཏན་
ལ་འབབས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་གཞུང་འདི་ཅ་བར་མངོན་པའི་སློབ་
དར་བ་ལྟར་བོད་དུ་འང་ཅ་འགྲེལ་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་
པའི་འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པ་མང་དག་ཅིག་བསྟུར་ཏེ་འཆད་ཉན་གྱི་
སློབ་དར། ལུགས་འདི་ལ་མངོན་པ་འོག་མ་ཞེས་པའི་མ་སྟོན་ཀྱང་ཆགས་པ་གོང་
དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ།

དེ་ལ་ཐོག་མར་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་རྩལ་སྤྲོད་པ་གི་རྣམ་གཞག་རི་
 ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ས་ཚུལ་སྤྲོད་སྟེ་འབྲུང་བ་བཞི་དང་གཞུགས་མི་
 རོ་རེག་བྱ་སྟེ་འབྲུང་གྲུང་བཞི་བཅས་རྩལ་རྣམས་བརྒྱད་འདུས་པའི་སྟེང་ནས་གཞུགས་
 ཅན་རྣམས་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་སྟེང་ནས་གཞུགས་ཅན་སྤྲོད་པ་གི་རྣམ་གཞག་གྲེད་
 ཅིང་། ཆ་ཅན་གྱི་གཞུགས་ཅན་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཆ་སོ་སོར་སྟེན་མཐར་རྩལ་སྤྲོད་པ་
 གྱི་རོ་བོར་འགོ་བ་དང་། ཡང་རྩལ་སྤྲོད་པ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་གཞུགས་ཅན་རྣམས་
 པའི་བར་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛོག་ལ། རྩལ་སྤྲོད་པ་ལྟེ་རྩལ་རྣམས་གྱི་ལང་ནས་སྤྲོད་
 བོས་དང་གཞུགས་ཅན་རྣམས་གྱི་ཐོག་མའི་ཚོམ་གཞི་ཡིན་པར་མ་ཟད་རང་གི་བདག་
 ཉིད་དུ་གྲུང་པའི་སྤྱོད་ཆ་དང་ཆ་ཤུགས་འབྲེད་རྒྱ་མེད་པས་ཆ་མེད་དུ་གསུངས།

རྩལ་སྤྲོད་པ་ལ་རྣམས་རྩལ་སྤྲོད་པ་དང་། བསགས་རྩལ་སྤྲོད་པ་གཉིས་བཤམ་
 ཅིང་། དང་པོ་ནི། གཞུགས་གྱི་ཚུང་མཐའ་དང་། གཉིས་པ་ནི། འདུས་པའི་ཚུང་མཐའ་
 འཛོག་ལ། རྣམས་རྩལ་སྤྲོད་པ་ཆ་མེད་དང་། བསགས་རྩལ་སྤྲོད་པ་ཆ་བཅས་ཡིན།
 ཐོག་མའི་བཅས་གྱི་གཞུགས་ཅན་རྣམས་གྱི་ཡན་ལག་དུ་གནས་ཤིང་། གཞུགས་ཅན་
 གཞན་གྱིས་གཞོན་མི་བྱས་པར་མ་ཟད། རྣོས་གྲང་ཆ་ཤུགས་སོ་སོར་འབྲེད་མི་བྱས་
 ཤིང་གཞུགས་གྱི་ཚུང་མཐའ་གྲུང་པའི་ཆ་མེད་གྱི་རྩལ་དེ། རྣམས་རྩལ་སྤྲོད་པ་གྱི་རོ་བོ་
 དང་། གཞུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞོན་མི་བྱས་ཤིང་། དེ་ལས་ཆ་སྤྲོད་པའི་བསགས་
 པའི་གཞུགས་གཞན་མེད་པའི་རྩལ་དེ་བསགས་རྩལ་སྤྲོད་པ་གྱི་རོ་བོ་ཡིན། དཔེར་
 བ། ས་ཚུལ་སྤྲོད་སྟེ་འབྲུང་བཞིའི་རྩལ་ཆ་མེད་བཞི་དང་། གཞུགས་མི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་
 འབྲུང་གྲུང་གྱི་རྩལ་ཆ་མེད་བཞི་བཅས་རྣམས་རྩལ་ཆ་མེད་བརྒྱད་རེ་རེ་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་

རྒྱལ་མ་རབ་དང་། དེ་བརྒྱད་འདུས་པའི་ཚུང་མཐའི་རྒྱལ་ལྟ་བུ་བསགས་རྒྱལ་མ་རབ་
 ཡིན་ལོ། །རྗེས་རྒྱལ་ལ་འབྲུང་བ་དང་འབྲུང་གྱུར་གཉིས་ཡོད་པ་རྗེས་རྒྱལ་ལ་བརྒྱད་
 བཤད་པས་གྲུབ་ལོ། །དེ་རྒྱུད་དུ་ཚོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།
 རྒྱལ་མ་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་གཞུགས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅད་
 བ་དང་། གཞིག་བ་དང་། འབིགས་སུ་མི་རུང་བ་དང་། ལེན་བ་དང་གཏོང་
 བ་དང་། བཞོན་བ་དང་། གཞོན་བ་དང་། འཆང་བ་དང་། འཐེན་དུ་མེད་པ་
 དང་། རིང་བ་དང་ཐུང་བ་དང་། ལྷན་བ་དང་རྒྱུན་པོ་དང་། བྱ་ལེ་བ་དང་མུ་
 ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། མཐོ་བ་དང་དམའ་བ་དག་མ་ཡིན་ཞིང་། ཆམས་
 མེད་པ་དང་། བཤེག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། མཐོང་དུ་མེད་པ་དང་། ཐོས་སུ་
 མེད་པ་དང་། བསྐྱམ་པ་དང་། སྲུང་དུ་མེད་པ་དང་། རེག་ཏུ་མེད་པས། དེའི་
 སྲིར་རྒྱལ་མ་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་གཞུགས་ཡིན་པ་ཞེས་བཤོད་དོ། །རྒྱལ་
 མ་རབ་བདུན་ལ་ནི་རྒྱལ་མཐོན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནི་མིག་དང་མིག་གི་
 རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཞུང་བར་བྱ་བའི་གཞུགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤིན་ཏུ་སྤ་
 བ་ཡིན་ལོ། །⁷ ཞེས་དང་།

མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས་ཀྱང་།

རྒྱལ་མ་རབ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྗེས་ཀྱི་རྒྱལ་མ་རབ་དང་། བསགས་
 པའི་རྒྱལ་མ་རབ་ལོ། །དེ་ལ་རྗེས་ཀྱི་རྒྱལ་མ་རབ་ནི་ཐམས་ཅད་པས་སྤ་བ་
 ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ། གང་ཞིག་གཞུགས་
 གཞན་ནས་གྲོས་ཀྱང་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་མི་རུས་པའོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་

ཕྱིར། དེ་ཆའགས་མེད་པས་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་
 མ་ཕྱེད་མེད་པས་སྐད་ཅིག་མ་དུས་ཀྱི་མཐའ་ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །འདུས་
 པའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ནི་གང་ལས་ཆེས་སྤྲ་བའི་འདུས་པ་གཞན་མེད་པ་ཚོགས་
 པའི་ཡན་ལག་སྟེ། གཟུགས་གཞན་གྱིས་གཞོམ་པར་མི་རུས་པ་གང་ཡིན་
 པའོ། །⁸ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ།།

སྐོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སོགས་ཀྱིས་མངོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་ཅ་འགྲེལ་
 དུ་རྩལ་སྤྲ་རབས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། རྩལ་སྤྲ་རབ་ཅེས་པ།
 རི་ཅོམ་བཞིག་ཀྱང་ཐུག་པ་མེད་ཅིང་རབས་པའི་གཟུགས་ལ་སྐོས་རི་ཅོམ་དབྱེ་བར་
 རུས་ཀྱི་བར་དུ་ཆའགས་སུ་རྣམ་པར་སྤྱེ་བའི་ཚུང་མཐའ་ཡིད་དོར་སྤང་བའི་ཆ་བཅས་
 ཀྱི་གཟུགས་ཞིག་ལ་འདོད་དེ། ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བརྩས་ལས། “རྩལ་སྤྲ་རབ་
 བསགས་པ་ནི་གཟུགས་འདུས་པའོ་ཞེས་གང་བརྗོད་པ་དེ་ལ་རྩལ་སྤྲ་རབ་ལུས་མེད་
 བར་རིག་པར་བྱའོ། །སྐོས་མཐའ་རབ་ཏུ་སྤྱེ་ནས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ།
 རིལ་སོའི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་གཞིག་པ་དང་། གཟུགས་ལ་རྩལ་སུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་
 པ་མེད་པར་འཇུག་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར་རོ། །”⁹ ཞེས་དང་། ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་
 བརྩས་པའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། “བཞིག་ན་སུ་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །སྐོས་
 མཐའ་རབ་ཏུ་སྤྱེ་ནས་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་བཞག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། སྐོས་རི་ཅོམ་དུ་
 ཆའགས་ཀྱིས་བཞིག་པའི་མཐའ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་རུས་པ་དེ་ཅོམ་དུ་རྩལ་སྤྲ་
 རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འདོག་པར་བྱེད་པའོ། །”¹⁰ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ།།

བརྒྱད་འདུས་དང་། རྗེས་ཡོད་དུ་གསུངས་ཏེ། རྟོག་གི་འབར་བ་ལས། “འདི་ལྟར་
རྩལ་སྤྲ་རབ་ལྷི་རྗེས་བརྒྱད་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་ཡང་རྗེས་ཉིད་ཡིན་
པར་འདོད་ལ།”¹⁴ ཞེས་གསུངས་སོ།།

སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་སྣ་དང་ལྷན་པ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་
དུ་ཞི། རྩལ་སྤྲ་རབ་རྣམས་རང་གི་གོ་སར་རྩལ་སྤྲ་རབ་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་གོགས་
ལྱེད་པས་ཐོགས་བཅས་ཡིན་ལ། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་སྲིད་ཆད་
བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཞུགས་རགས་པ་རྣམས་དང་འབྲ་བར་རྟག་པར་ནམ་ཡང་
ཁས་ལེན་མི་རུང་བ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཅོམ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དང་རྩལ་
རྗེས་བརྒྱད་འདུས་སུ་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱུ་པར།

ཐོགས་ལྡན་དངོས་པོ་རྟག་པ་ནི། །གང་དུ་འང་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཏེ།།
དེས་ན་ནམ་ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམས། །རྩལ་སྤྲ་རྟག་པ་ཉིད་མི་

གསུང་།།¹⁵

ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱུ་པའི་འགྲེལ་བར་ཡང་།

འདི་ལས་ཀྱང་རྩལ་སྤྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྲིད། ཐོགས་
ལྡན་དངོས་པོ་རྟག་པ་ནི། །གང་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །འདི་ནི་རྩལ་སྤྲ་རབ་
ལ་རྩལ་སྤྲ་རབ་གཞན་གྱིས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་གྱིས་འཇུག་པ་མེད་པའི་
སྲིད་རྩལ་སྤྲ་རབ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཐོགས་པའི་བྱམ་པ་
ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་སྲིད་རྩལ་སྤྲ་
རབ་རྟག་པ་ཉིད་མེད་དོ། །གང་གི་སྲིད་རྟག་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། དེས་

བ་ནམ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞུས། །རྒྱལ་ཕྱོད་ཉག་པ་ཉིད་མི་གསུང་། །གང་
 ཞིག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཟེགས་པ་དེས་ནི་དོན་གང་ཞིག་རི་ལྟར་གནས་
 པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་དེས་པར་བྱ་བ་ཞིག་གོ། །རྗེས་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོད་རབ་མི་ཉག་
 པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་བརྟགས་པར་ཡོད་པ་ཞིག་
 ལྟེ། །རྗེས་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་ལྟར་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་རོ།¹⁶

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

3 ཕྱ་རབ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་བྱུང་ཚུལ།

མའོན་པ་ལོག་མའི་གཞུང་དུ་རགས་པའི་གཞུགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཕྱོད་ཕྱ་རབ་
 བསགས་པ་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་ཚུལ་ནི། གཞུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐའ་རྒྱལ་ཕྱོད་ཕྱ་རབ་
 དང་། མིང་གི་ཐུང་མཐའ་ཡི་གོ་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ནས་འགོ་
 ཚོམ་ཞིང་། རྒྱལ་ཕྱོད་རབ་བདུན་འདུས་པ་རྒྱལ་ཕྱོད་གཅིག་གི་ཚད། རྒྱལ་ཕྱོད་བདུན་ལ་
 ལྷགས་རྒྱལ་གཅིག་ ལྷགས་རྒྱལ་བདུན་ལ་ཚུ་རྒྱལ་གཅིག་ ཚུ་རྒྱལ་བདུན་ལ་རི་པོང་
 གི་རྒྱལ་གཅིག་ རི་པོང་གི་རྒྱལ་བདུན་ལ་ལུག་རྒྱལ་གཅིག་ ལུག་རྒྱལ་བདུན་ལ་སྐང་
 རྒྱལ་གཅིག་ སྐང་རྒྱལ་བདུན་འདུས་པ་ནི་ཉི་ཟེང་གི་རྒྱལ་གཅིག་གི་ཚད་ཡིན། ཉི་ཟེང་
 ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོད་དེ་མིག་གིས་མཐོང་བྱུང་ཅིང་། དེའི་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོད་ཀྱི་
 གིས་ཐད་ཀར་མཐོང་མི་བྱུང་བར་བཤད་དོ། །མདོར་ན་གཞུགས་ཅན་ཀྱིས་ཚོམ་
 གཞི་རྒྱལ་ཆ་མེད་བསགས་པའམ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བར་བྱེ་སྐྱོད་མདོ་སྤེ་པའི་
 མཁས་པ་ཀྱིས་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་དགོས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བྱུང་བ་ལས།

པན་ཚུན་བདག་ཉིད་མ་རེག་པ། །ཆེམས་མེད་པར་ནམ་གནས་ཏེ།།

དེ་སྤྱིར་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས། །བསགས་པ་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡིན།།¹⁷

ཞེས་དང་། མངོན་རང་འགྲེལ་ལས།

གཟུགས་མིང་དུས་མཐའ་རྩལ་ཡིག་དང་། །སྐད་ཅིག་གཟུགས་འགྲེལ་པའི་

མཐའ་ཞི་རྩལ་སྤྱི་རབ་ཡིན་ནོ། །དུས་ཀྱི་མཐའ་ཞི་སྐད་ཅིག་མའོ། །མིང་གི་

མཐའ་ཞི་ཡི་གེ་སྟེ། ཞེས་དང་། དེ་ལ། སྤྱི་རབ་རྩལ་དང་ནི། །རྩལ་སྤྱི་དང་

ནི་དེ་བཞིན་དུ། །ལྷགས་ཚུ་རི་བོང་ལུག་དང་སྤང་། །ཉི་ཟེར་རྩལ་དང་སྤོ་

མ་དང་། །དེ་ལས་བྱུང་དང་དེ་བཞིན་དུ། །སོར་ཚེགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་

འགྲུར། །རྩལ་སྤྱི་རབ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་

འགྲུར་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ།¹⁸ ཞེས་སོགས་དང་།

གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་དང་འཛིག་རྟེན་བཞག་པ་ལས་ཅུང་མི་

འབྲ་བར་གསུངས་ཚུལ་འཇམ་བྱེད་ཚད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

དེ་དག་ལས་རྩལ་སྤྱི་རབ་ནི། དེ་བོང་གི་རྩལ་གཅིག་ཆེམས་ ༡༩༠༡ ལ་

བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་དེ་ཡིན་པ་དང་། འདི་མིག་གིས་མཐོང་སྟེན་པའི་རྩལ་སྤྱི་རབ་

ཉི་ཟེར་ཀྱི་རྩལ་དུ་འཛོག་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ལའང་ཞེས་དགོས་སོ།།

མངོན་པ་འོག་མ་ལས་སྤྱིར་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་བསགས་པའི་གཟུགས་ཤིག་

འགྲུབ་པའི་ཆེ་རེས་པར་ས་ཚུ་མི་རྣམས་དང་གཟུགས་རི་རོ་རེག་བྱའི་རྩལ་རྣམས་བརྒྱད་

སྟན་ཅིག་དུ་ཚོགས་དགོས་པས། དེ་གང་རུང་ཞིག་མ་ཚང་བར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བཤམ་

དེ། དཔེར་ན་མངོན་ཀྱི་འགྲེལ་བཤམ་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། “འདི་སྐད་དུ་རྣམ་

བརྒྱད་སྐྱེའོ། །གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མ་ཚང་བ་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་
 ཉེ།”¹⁹ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུ། དབང་པོ་རྣམས་ནི་སྤྱིའི་རྩལ་རྗེས་ལས་རྗེས་གཞན་
 ཡིན་པར་བརྟེན། དབང་པོ་གང་ཞིག་གསར་དུ་འགྲུབ་པ་ལ་རྩལ་རྗེས་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱིང་
 དབང་པོའི་རྩལ་ཚོགས་དགོས་པས། ལུས་དབང་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པ་ན། ལུས་དབང་
 གི་རྩལ་བསྐྱོན་པའི་རྗེས་དགུ་དང་། མིག་དབང་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པའི་ཚེ་མིག་དབང་གི་
 རྩལ་བསྐྱོན་པས་རྗེས་བརྒྱ། དེ་བཞིན་རྣ་བའི་དབང་པོ། ལྷའི་དབང་པོ། ལྷའི་དབང་
 པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་རྩལ་བསྐྱོན་ན་བརྒྱ་རེ་བརྒྱ་རེ་དང་ལྷན་ཅིག་པར་སྐྱེ་བར་
 བཤད་དེ། ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །སྐྱ་མེད་མ་རབ་རྩལ་རྗེས་བརྒྱད།།

ལུས་དབང་ལྡན་ལ་རྗེས་དགུ་ལོ། །དབང་པོ་གཞན་ལྡན་རྗེས་བརྒྱ་ལོ།།²⁰

ཞེས་སོ།།

དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་རིམ་པ་བཞིན་བརྗོད་ན། སྐྱ་དང་མི་ལྡན་པའི་སྤྱིའི་
 ཚོས་བྱམ་པའི་ཚོགས་པའི་བསགས་རྩལ་སྤྱ་རབ་རྣམས་ནི་རྗེས་རྩལ་བརྒྱད་ཚོགས་
 པ་དང་། མའི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མིང་གཞུགས་གྲུབ་ལ་མིག་སོགས་ཀྱི་རྟེན་
 འབྲེལ་མ་གྲུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་དབང་གི་བསགས་རྩལ་སྤྱ་རབ་རྣམས་རྩལ་རྗེས་
 དགུ་ཚོགས་པ་དང་། རང་ཅག་གི་མིག་དབང་དང་། རྣ་དབང་། ལྷ་དབང་། ལྷེ་དབང་
 རྣམས་ཀྱི་བསགས་རྩལ་སྤྱ་རབ་རྣམས་ནི་རྩལ་རྗེས་བརྒྱ་ཚོགས་པའི་བསགས་རྩལ་
 སྤྱ་རབ་ཡིན་པར་འདོད།

དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་དང་བཅས་པའི་བསགས་རྩལ་སྤྱ་རབ་ཀྱང་། དབང་པོ་དང་
 མ་བཅས་ན་རྩལ་རྗེས་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱིང་སྐྱ་རྩལ་བསྐྱོན་པས་དགུ་ ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་

དང་བཅས་ན་རྒྱལ་རྗེས་བཅུ། དེའི་སྤྲེང་སྤྲེང་དབང་སོགས་གང་རུང་ཞིག་དང་ལྡན་
ན་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་འགྲེལ་བཤའ་མཚན་
ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས།

རྒྱལ་སྤྲེང་རབ་དེ་དག་སྐྱེ་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཏུ་ཞེས་བྲུ་བ་རྒྱས་པར་འབྲུང་སྟེ།
དེ་ལ་དབང་སོ་མེད་པ་ནི་རྗེས་དགུ་པའོ། །ལུས་ཀྱི་དབང་སོ་དང་ལྡན་པ་ནི་
རྗེས་བཅུ་པའོ། །དབང་སོ་གཞན་དང་ལྡན་པ་ནི་རྗེས་བཅུ་གཅིག་པ་སྟེ། དེ་
དག་ནི་རེས་འགའ་སྐྱེ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བའི་འབྲུང་བ་བརྟེན་པ་ལས་
སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་ན་གཞུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རྟག་ཏུ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །²¹
ཞེས་སོགས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་རིམ་བཞིན་བརྗོད་ན། ཚུ་སྐྱེ་
དང་རྒྱུང་སྐྱེ་དང་བཅས་པའི་བསགས་རྒྱལ་སྤྲེང་རབ་རྣམས་ནི་རྒྱལ་རྗེས་དགུ་ཚོགས་
པའི་བདག་ཉིད་དང་། སྐྱེས་བུས་ལག་པ་བརྟེན་པའི་སྐྱེའི་བསགས་རྒྱལ་སྤྲེང་རབ་
རྣམས་ནི་ལུས་དབང་གི་རྒྱལ་རྗེས་བསྐྱེན་པས་བཅུའི་བདག་ཉིད་དང་། སྐྱེས་བུས་
སྤྲེ་རྟོན་བརྟེན་པའི་སྐྱེའི་བསགས་རྒྱལ་སྤྲེང་རབ་རྣམས་ནི་ལུས་དབང་དང་སྤྲེང་དབང་
གི་རྒྱལ་རྗེས་གཉིས་ཀ་བསྐྱེན་པས་རྒྱལ་རྗེས་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་པར་འདོད།⁸

8 ཡོངས་མཚོག་གི་གསུང་ཚོམ་དུ། མཚོན་པ་མཚོད་དུ། རྒྱང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་གཅིག་ཏུ་
བུས་པ་ནས་རྒྱལ་སྤྲེང་བདུན་ལ་ལྷགས་རྒྱལ་གཅིག་དང་། རྒྱལ་སྤྲེང་རབ་བདུན་ལ་རྒྱལ་སྤྲེང་གཅིག་ཏུ་བཅིས་
པའི་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྤྲེང་རབ་དེ་སྤྲེང་མཐར་ཐུག་ཏུ་བུས་པའི་འགྲེལ་བཤའ་དེ་ནི། དེར་བསམ་གྱི་ཚན་རིག་
པའི་འགྲེལ་བཤའ་དང་བསྐྱེད་ན་མིན་ཏུ་རགས་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཞུགས་ཅན་རྣམས་ས་ཚུ་མེ་
རྒྱུང་བཅས་འབྲུང་བ་བཞི་དང་། གཞུགས་ཀྱི་རོ་རིག་བྲུ་བཅས་སྐྱེ་མཚེད་བཞི་སྟེ། རྒྱལ་རྗེས་བརྒྱུད་ལྡན་
ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བར་བཤའ་བ་དེ་ཡང་སྐབས་དེར་གྲགས་ཚོད་དང་བསྐྱེན་ནས་རགས་བཤའ་
ཅམ་ཡིན་སྟེ། ཞེས་འབྲུང་།

གལ་ཏེ་རྗེས་རྒྱུ་མ་རབ་བརྒྱུ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དེ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྗེས་ལ་
 འདོད་ན་འབྱུང་བ་བཞི་ནི་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འདུ་བས་རྗེས་བཞི་བགྲངས་
 བས་ཚོག་པས་བརྒྱུ་བགྲངས་པ་མངས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། སྐྱིར་རྗེས་ཅམ་ལ་
 འདོད་ན་དབྱིབས་དང་སྤྱི་ཡང་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་དུ་མ་ཡོད་པས་གྲངས་ཉུངས་
 པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་དོགས་པ་བསྐྱངས་པ་ལ། ལན་དུ་སྐབས་འདིར་སྐྱུ་དང་དབང་
 པོའི་རྗེས་རྒྱུ་མ་གཏོགས་པའི་རྗེས་རྒྱུ་མ་རབ་ལ་བརྒྱུ་འཛོག་པ་ནི་རྟེན་འབྱུང་
 པའི་རིགས་ཀྱི་རྗེས་དང་། བརྟེན་པ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི།
 གཞུགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་རྗེས་རྒྱུ་གང་ཡོད་སྐབས་འདིར་བགྲངས་པ་མིན་ནོ་
 ཞེས་སྐོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་རང་འབྲེལ་དུ་བཀོད་དེ།

འདིར་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་རྗེས་ཁོན་ལ་རྗེས་སུ་གཞུང་སྟེ། རྟེན་དུ་གྱུར་པ་གང་
 ཡིན་པའོ། །འདིར་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྗེས་ལ་རྗེས་སུ་གཞུང་སྟེ་
 རྟེན་ཅན་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་འབྱུང་བའི་རྗེས་རྣམས་མང་
 པོར་འགྱུར་ཏེ། ལྷུང་བྱས་པའི་གཞུགས་རྣམས་རེ་རེ་ཞིང་འབྱུང་བ་བཞི་ཚོན་
 ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱིར་རོ། །འདིར་ནི་རིགས་ལ་རྗེས་སུ་གཞུང་སྟེ། འབྱུང་བ་
 བཞི་སོ་གཞན་དག་ཀྱང་རིགས་ལས་མི་འདའ་བའི་སྐྱིར་རོ། །²² ཞེས་སོ། །

མཛོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་དུ་ནི། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་རྒྱུ་
 མ་རབ་ཆ་མེད་དང་དེ་བསགས་པའི་སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་གཞུགས་ནི་ཁས་མི་
 ལེན་ཞིང་། རྒྱུ་མ་རབ་དུ་མ་བསགས་པ་ནས་གཞུགས་འདུས་པའི་འགོ་རྩོམ་བས་

བསགས་པ་དང་འདུས་པ་གཉིས་ལ་འང་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། མངོན་པ་
ཀུན་བརྟུས་ལས། “རྩལ་སྤ་རབ་བསགས་པ་ནི་གཟུགས་འདུས་པའོ།”²³ ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་འདུས་པ་ལ་དབྱེ་ན་བརྟ་བཞི་བཤད་དེ། ས་ཚུ་མེ་རླུང་
བཞི་དང་། གཟུགས་སྐྱ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྟ་དང་། མིག་གི་དབང་སོ་ནས་ལུས་ཀྱི་དབང་
སོའི་བར་དབང་སོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་སྟེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སའི་གཟུགས་མ་གཏོགས་
སའི་གཟུགས་རྣམས་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སའི་དངོས་གཞི་ལས། “གཟུགས་འདུས་
པ་དེ་དག་གྱང་མངོན་བསྟུན་རྣམས་རྣམས་པ་བརྟ་བཞི་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ས་དང་། ཚུ་
དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། གཟུགས་དང་། སྐྱ་དང་། དྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་རྣམས་
དང་། མིག་ལ་སོགས་སའི་དབང་སོའི་གཟུགས་ཅན་ལྟ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་སྐྱོད་ལུས་ཀྱི་
གཟུགས་ཉིད་མ་གཏོགས་སོ། །”²⁴ ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

སྐོབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་ནི། བསགས་པ་དང་འདུས་པ་གཉིས་ལ་མི་
འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བཞེད་པར་མངོན་ཏེ། རྩལ་སྤ་རབ་རྣམས་རིགས་མཐུན་པ་དུ་མ་གཞི་
གཅིག་ལ་བརྟེན་སའི་ཚོགས་པ་ལ་བསགས་པ་དང་། རྣམས་རིགས་མི་མཐུན་སའི་རྩལ་
སྤ་རབ་རྟེན་གཞི་ཐ་དད་པ་དུ་མ་སྐོགས་གཅིག་དུ་ཚོགས་པ་ལ་འདུས་པར་འཛོག་སྟེ།
དཔེར་ན། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་ཚོམ་གཞིར་གྱུར་སའི་རྣམས་རིགས་མཐུན་སའི་རྩལ་སྤ་
རབ་དུ་མ་འདབ་འབྱུང་སའི་རྩལ་གྱིས་ཚོགས་པས་ན་བསགས་པ་དང་། ལྷང་སོ་ཆེ་
དང་རྟ་དང་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་སའི་དམག་དང་། ཤིང་སྐྱེར་པ་དང་སེང་གྲེང་
ལ་སོགས་པ་ཚོགས་སའི་ནགས་ཚལ་ལྟ་བུ་རྟེན་གཞི་ཐ་དད་སའི་ཤིང་རིགས་དུ་མ་
ཚོགས་པས་འདུས་པར་འཛོག་གོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གོ་འབར་བ་ལས།

བསམགས་པ་དང་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལ་བྱུང་བར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྟུལ་སྤྲོ་
རབ་རིགས་མཐུན་པ་དག་གཞི་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། སྦང་
པོ་ཆེ་དང་། ཉེ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྦྱར་པ་དང་། སེང་ལྗེང་ལ་སོགས་པའི་རྣམས་
རིགས་མི་མཐུན་པ་གཞི་ཐ་དད་པ་འདུས་པ་ལ་དཔལ་གྱི་དང་ནགས་ཚལ་ལ་སོགས་
པར་གདགས་པ་ནི་འདུས་པ་ཞེས་བྱའོ། །²⁵ ཞེས་གསུངས་སོ།།

མདོར་བསྟུན་ན། སྣོན་གྱི་འབགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་
གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཅུ་བའི་ཚོམ་གཞི་སྤྲོ་སོ་བསམགས་པ་ལས་རགས་པའི་
གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཅུ་བའི་ཚོམ་
གཞི་ཡང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཁམས་ཉེ། འབྱུང་བཞིའི་རྟུལ་སྤྲོ་རབ་ལ་འཛོག་
པ་དང་། དེ་ཡང་རྟུལ་སྤྲོ་རབ་ཚོགས་པ་ལས་རྟུལ་སྤྲོ་གྲུབ་པ་དང་། རྟུལ་སྤྲོ་བྱ་
མ་ཚོགས་པ་ལས་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་རྣམ་འབྱུང་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་
བཞིན་པ་མཐུན་པར་སྣང་ངོ།།

གཞན་ཡང་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཅུ་བའི་ཚོམ་གཞི་
རྟུལ་སྤྲོ་རབ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། ཚོམ་གཞིའི་རྟུལ་སྤྲོ་རབ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱ་མེད་ལས་བྱུང་
བ་ཞིག་མིན་པར་རྣམས་རྒྱུན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པས་ན། འབྲས་བུ་
གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་དེའི་ཐོག་མའི་རྒྱ་ནི་འདྲོའོ་ཞེས་སྤྲོས་ཀྱང་ངོས་འཛིན་བྱེད་
དགའ་བ་ཞིག་སྟེ། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པར།

གང་ཆེ་འབྲས་བུ་གཅིག་གི་ཡང་། །ཐོག་མའི་རྒྱ་ནི་སྣང་མིན་པ།²⁶
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༤ ཆ་མེད་ཀྱི་རྩལ་ཡོད་མེད་ལ་དབྱུང་བ།

མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་རྩལ་སྤྲོ་རབ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་།
 ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་དང་། དབྱིབས་རྒྱུ་སོ་ཡིན་པ་དང་།
 རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཆ་མེད་ཀྱིས་རགས་པ་ཚོམ་པའི་ཆེ་མན་ཚུན་མ་རེག་པ་སོགས་འདོད་
 པའི་ཚུལ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་གསུངས་ཏེ། “རྒྱ་དང་རྒྱུ་སོ་ཉིད་དང་ཕྱོགས་
 མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཀྱི་རྣམ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །”²⁷ ཞེས་དང་། སློབ་
 དཔོན་བྱང་ཚུབ་བཟང་སོའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་སོ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པའི་བཤའ་སྦྱར་དུའང་།
 “གཞན་ཡང་མུ་སྟེགས་བྱེད་བྱེ་བྲག་པ་གང་དག་འདི་དག་ཅེས་འཛིག་རྟེན་འདི་ཞིག་
 པ་དང་། ས་དང་རྒྱ་དང་མེ་དང་རྒྱང་གི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་ཕྱོགས་ཆ་མེད་ཅིང་རྟག་པ་
 དག་སོ་སོ་ན་འཁོད་པ་ལས།”²⁸ ཞེས་འབྱུང་། གཞན་ཡང་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་ལ་རྩལ་
 སྤྲོ་རབ་ཆ་མེད་ཀྱིས་རགས་པ་ཚོམ་པའི་ཆེ་མན་ཚུན་མ་རེག་པར་འདོད་ཚུལ་ནི། རྟོག་
 གེ་འབར་བར། “དེ་དག་ནི་མི་རེག་པར་རིགས་མཐུན་པ་ལ་སྟོས་ནས་རང་དང་མཐུན་
 པ་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་ཚོམ་པར་བྱེད་དོ། །”²⁹ ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དོ།

རང་སྟེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྱོར་བས་ནི། ཚོམ་གཞིའི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་དེ་དག་ཆ་ལས་
 མེད་པའི་ཕྱིར་མན་ཚུན་རེག་པ་ནི་མེད་ཀྱི། རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཆ་མེད་པ་གཅིག་ལ་དུ་
 མས་བསྐྱོར་བའི་བར་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རེག་ན་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་
 ཀྱིས་རེག་ན་མན་ཚུན་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་རེ་རེས་རེག་ན་ཆ་བཅས་སུ་

འགྲུང་བའི་སྐྱོན་འཇུག་པ་དང་། ཡང་གལ་ཏེ་བསགས་པའི་གཟུགས་འདི་དག་གི་
 རྒྱལ་མ་རབ་རྣམས་པན་ཚུན་མ་རེག་ན་ཞིག་པར་མི་འགྲུང་རམ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ།
 རྒྱུང་གིས་བརྒྱུང་བ་དང་། རྣམ་གྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་པན་ཚུན་འབྲེལ་བས་མི་
 འཕྲོར་བར་གནས་པར་བཤད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ལས།

དེ་ཕྱིར་སྐྱོགས་ཆའི་བྱུང་བར་གྱི། །དེ་ནི་མང་པོས་ཡོངས་བསྐྱོར་བར།།
 བརྗོད་པར་བཟད་གྱི་རྒྱལ་རྣམས་ནི། །ཆ་ཤས་བཅས་པའི་བདག་ཉིད་མིན།།³⁰

ཞེས་དང་།

པན་ཚུན་དུ་ནི་པན་འདོགས་པའི། །སྤེ་བྲག་གིས་ནི་བརྒྱུས་པ་བཞིན།།
 རོ་རྗེ་ལ་སོགས་རྒྱལ་མཐོན་རྣམས། །དེ་དག་ཆད་པར་མི་འགྲུང་ཏེ།།
 རི་ལྟར་སྤགས་གྱི་མཐུ་ཡིས་ནི། །འདྲེ་སྐྱལ་ལ་སོགས་འཛིན་པ་བཞིན།།
 རྣམ་གྱི་མཐུ་ཡིས་པན་ཚུན་དུ། །རྒྱལ་མཐོན་ཁ་ཅིག་སྲིད་འགྲུང་གི།།
 གཞན་དག་ལུས་པ་སྟོབས་ཚུང་རོ།།³¹ ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

མཛོད་རང་འབྲེལ་དུའང་། “ཅི་རྒྱལ་མ་རབ་རྣམས་པན་ཚུན་རེག་གམ་འོན་
 ཏེ་མི་རེག་ཅེ་ན། ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་ན་རེ་མི་རེག་གོ་ཞེས་བཟེད་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རེ་
 ཞིག་གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་གྱིས་རེག་པར་འགྲུང་ན་ནི་རྣམ་རྣམས་འདྲེས་
 པར་འགྲུང་རོ། །འོན་ཏེ་སྐྱོགས་གཅིག་གིས་རེག་ན་ནི་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་དག་ཏུ་
 ཐམས་པར་འགྲུང་བ་ཞིག་ན་རྒྱལ་མ་རབ་རྣམས་ནི་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །” ཞེས་
 དང་། “རི་ལྟར་བསགས་པ་ལ་བརྒྱབ་ན་ཞིག་པར་མི་འགྲུང་ཞེ་ན། རྒྱུང་གི་ཁམས་
 གྱིས་བརྒྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །”³² ཞེས་སོགས་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོ་སྡེ་པའི་སློབ་དཔོན་བཙུན་པས་རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་པན་ཚུན་རེག་ན་
 ཚ་བཅས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། བར་ཡོད་ན་ཉིན་མོ་སྤང་བ་དང་མཚན་མོ་སྤུང་བའི་རྩལ་
 བར་དུ་འདུག་པར་འགྱུར་བས། བར་མེད་ཀྱང་མ་རེག་པར་འདོད་ཚུལ་མངོན་རང་
 འགྲེལ་ལས། “བཙུན་པ་ན་རེ་ནི་རེག་པ་ནི་མེད་ཀྱི་འདབ་ཆགས་པ་ལ་རེག་གོ་སྟུམ་
 དུ་འདུ་ཤེས་པར་ཟད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ།”³³ ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལའི་
 དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། “གཞན་དག་ན་རེ་རེག་པ་ཡང་མ་ཡིན་
 ལ་བར་དང་བཅས་པ་དག་ཀྱང་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འདབ་ཆགས་པ་ཁོ་ནར་གནས་སོ་
 ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་བཙུན་པ་ན་རེ། རྩལ་རྣམས་མི་རེག་ཀྱང་བར་མེད་པས་རེག་
 བར་འདུ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །”³⁴ ཞེས་སོགས་འབྱུང་།

རྩལ་སྤྲོ་རབ་པན་ཚུན་སྤང་བ་མེད་ན། ཚ་རེག་གིས་གང་རེག་དང་སྤང་བས་
 སྤུང་བ་ལ་གཞོན་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། ཚ་རེག་དང་སྤང་བའི་རྩལ་རྣམས་ཉེ་བར་
 གནས་པ་ན་གང་རེག་དང་སྤུང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྩལ་གྱི་འགྲོས་འགག་པ་ལ། གང་
 རེག་དང་སྤུང་བ་ལ་གཞོན་པའི་ཐ་སྲུང་བྱས་པ་ཅུ་ལས། དེ་དག་གི་ཚོགས་པའི་
 རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་པན་ཚུན་སྤང་བར་མི་འདོད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ལས།

གང་ཞིག་དང་ནི་ཉེ་བ་ལས། །འགྲོས་ལྡན་གང་གི་འགྲོས་འགག་པ། །

དེས་དེའི་སློབ་པ་རབ་བཤད་པ། །ཆ་ཤས་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་ནོ། །³⁵

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་ཚ་མེད་
 ཡིན་པ་དང་། པན་ཚུན་མ་རེག་པར་འདོད་པར་འབྲེལ་བ་བྱེ་སྤྲོས་བར་དང་བཅས་
 པ་དང་མདོ་སྡེ་པས་བར་མེད་པར་འདོད་པའི་བྱུང་བར་ཡོད་པར་སྤང་།

དེ་ལ་རྒྱལ་ཆ་མེད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ནི། རགས་པའི་གཞུགས་
 ས་རྩོམ་ལྟ་བུ་དུས་བུ་དུས་བུར་གསེལ་ཏེ་ཆ་དང་ཆར་སྤེ་བས་དེ་ལས་རྒྱུད་བ་མེད་པའི་
 མཐར་ཐུག་གི་རྒྱལ་ཞིག་ལ་ཐུག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་དེ་ཉིད་ཆ་བཅས་ཡིན་ན་
 ད་དུང་ཆ་འབྲེད་རྒྱ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱུད་པའི་མཐར་ཐུག་མིན་པར་འགྱུར་
 བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས། ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའམ་ཡང་ན་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་
 པ་གང་རུང་ལས་འོས་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་སྐྱབས་ན་རྒྱ་ཐིགས་སྤྲ་
 མོ་གཅིག་ཀྱང་ཆ་སྤེ་ནས་ནས་ཡང་རྫོགས་རྒྱ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཆ་མེད་དུ་ཁས་
 ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ལྷན་སྐྱེགས་བྱེ་བྲག་པ་ནས་མདོ་སྤེ་
 པའི་བར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བ་དེ་དག་གིས། གཞུགས་རགས་པ་རྣམས་ཆ་ལས་སོ་
 སོར་སྤེ་བའི་ཆེ་ཚོས་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ནི་སྤོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་པའི་རྒྱལ་སྤྲ་རབ་ལ་
 ཐུག་པར་འདོད་ཀྱང། ལྷན་སྐྱེགས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་ཉུག་པར་འདོད་
 པ་རང་སྤེ་དོན་སྤྲོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་མི་ཉུག་པར་འདོད་དོ། །

དབུ་མེམས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ནི་ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་མི་བཞེད་ཅིང། དེ་
 དག་གི་གཞུང་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་སྤྲ་རབ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པའང་མང་དུ་
 འབྱུང་བ་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་པར་རྒྱལ་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་ནི།
 ཆ་མེད་དུ་འདོད་པའི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་པའི་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཡང་བཟགས་ཤིང་དབྱང་པ་
 བ་ཆ་བཅས་སུ་ཁས་སྐྱབས་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱལ་རྒྱུད་པའི་མཐར་ཐུག་པ་
 སྤྲ་རབ་གཅིག་ལ་སྤོགས་བཞི་དང་སྤེང་འོག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་བཅས་བྲུག་གིས་བསྐྱོར་
 བའི་དབུས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྲ་མོ་དེ་ཡང་ཆ་ལས་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དབུས་ཀྱི་

རྒྱལ་སྤྱི་མཐོ་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་སྤྱི་གྲི་ངོས་དེ་ལ་སྟོ་རྒྱུ་བ་སོགས་ལ་མ་བསྟན་
 པའི་ཆ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཤར་རྒྱལ་སྤྱི་མཐོ་ཤོ་སར་སྤྱོད་ས་གཞན་ལཱའི་
 རྒྱལ་སྤྱི་རབ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྤྱི་བྱུག་པོའི་
 གོ་ས་འདྲེས་པའི་སྤྱོད་དང། གོ་ས་འདྲེས་པ་ཡིན་ན་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་ཇི་ཅམ་བསགས་
 ཀྱང་རགས་པའི་གོང་བྱ་མི་འགྲུབ་པར་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་གཅིག་དང་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པའི་
 སྤྱོད་ཏུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། ཉི་ཤུ་བ་ལས།

བྱུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྐྱར་བ་ན། །སྤྱི་རབ་རྒྱལ་ཆ་བྱུག་ཏུ་འགྱུར།།
 བྱུག་པོ་དག་ནི་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བྱ་རྒྱལ་སྤྱི་ཅམ་ཏུ་འགྱུར།།³⁶

ཞེས་འགྱུར་ལ། ཉི་ཤུ་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང།

གལ་ཏེ་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་དེ་དེ་ལ་སྤྱོད་ས་གྲི་ཆ་ཐ་དད་པ་མེད་ན་ནི་ཉི་མ་ཤར་
 པའི་ཆེ་ངོས་གཞན་ན་ནི་གྲི་བ་མ་འབབ་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ནི་གང་
 ཏུ་ཉི་མ་མི་འབབ་པའི་སྤྱོད་ས་གཞན་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་སྤྱོད་ས་གྲི་སྤྱོད་ས་
 ཐ་དད་པར་མི་འདོད་ན་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་གཞན་གྲིས་སྐྱིབ་པར་
 ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར། རྒྱལ་སྤྱི་རབ་གང་ལ་ཡང་ཆ་ཤས་གཞན་མེད་ན་གང་
 ཏུ་འོང་བའི་སྤྱོད་ས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཐོགས་པར་འགྱུར། ཐོགས་པ་མེད་
 བ་ནི་ཐམས་ཅད་གོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་
 ཅམ་ཏུ་འགྱུར་ཏེ།³⁷

ཞེས་རྒྱལ་སྤྱི་རབ་སོགས་པ་མེད་ན་ཇི་ཅམ་བསགས་ཀྱང་རྒྱལ་སྤྱི་ཅམ་ཏུ་འགྱུར་
 པ་དང། དེ་ཉིད་ལ་སྤྱོད་ས་ཆ་སོ་སོར་མེད་ན་གསུགས་ཅན་གྲི་ངོས་གཅིག་ལ་ཉི་

འོད་པོ་ག་པའི་ཆེ་ངོས་གཞན་ལ་གྱིབ་མ་མི་འབབ་པར་འགྱུར་བས། རྫོགས་ཆ་དང་
བཅས་པ་དང་ཐོགས་བཅས་སུ་སྐྱབ་པར་མངོན།

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆ་བཅས་ཡིན་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་
ནི་མིན་པར་གསུངས་ཏེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས།

དེ་ལ་འདུས་པ་ཡང་རྫོགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་གྱིས་
དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་འདུས་པ་ནི་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཡིན་
གྱི། རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཡན་
ལག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདུས་པ་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱི། རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་རྣམས་ནི་རྒྱལ་
སྤྱོད་སྤྱོད་གཞན་གྱི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཡན་ལག་དང་བཅས་
པ་མ་ཡིན་ནོ།།³⁸

ཞེས་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་འདུས་པ་གཉིས་ཀ་རྫོགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་ཆ་བཅས་
ཡིན་ལ། རྒྱལ་འདུས་པ་ལ་རང་གི་ཆ་ལས་སུ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་ཡན་
ལག་ཅན་ཡིན་ཡང་། རྒྱལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ནི་རྒྱལ་འདུས་པའི་ཆ་ལས་ཡིན་པས་ཡན་ལག་
ཡིན་མོད་ཡན་ལག་ཅན་མིན་པར་གསུངས་སོ།།

རྣམ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྐུ་གྱི་གཞུང་དུ་
རྒྱལ་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་རྒྱུན་གྱི་རང་འགྲུལ་ལས།
རི་ལྟར་གཞེགས་ཟེན་པ་དག་ན་རེ། སྤད་དེ་ཚོགས་ནས་དགོས་པ་རྩེ་མོ་
ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་པན་ཚུན་མཐུས་འཛིན་གྱིས། མ་འགྱུར་བའི་

རང་བཞིན་བར་ཡོད་ཅིང་བསྐྱོར་བ་སྟེ། ཅི་ལྟར་ཁ་ཅིག་ན་དེ། ཐ་དད་སྤྱོད་ལས་
 རྣམས་མང་པོ་དག། །འགའ་ལ་ཀུན་རྣམས་བསྐྱོར་ཅོམ་དུ། །བརྗོད་པར་ཟད་གྱི་རྩལ་
 དེ་ནི། །ཆེམས་བཅས་པའི་བདག་ཉིད་མིན། །ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་
 མང་པོ་དག་བར་མེད་དེ། རི་ལྟར་རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་མི་རེག་གྲང་བར་མེད་
 པས་རེག་པར་འདུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། རྣམ་པར་གཞག་
 པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟགས་པ་ཅོམ་ཁོ་ནའི་སྣང་པོར་ཟད་དོ། །བདག་
 ཉིད་ཐམས་ཅད་གྱིས་འབྱར་ན་ནི་རྣམ་རྣམས་འདེས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྩལ་གྱི་
 རང་བཞིན་གཅིག་སུ་གང་གིས་འབྱར་བ་དེ་ཉིད་གཞན་དང་ཡང་འབྱར་བའི་
 ཕྱིར་རོ། །སྤྱོད་ལས་གཅིག་གིས་འབྱར་ན་ནི་ཆེམས་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་
 བཞིན་གཞན་དང་གཞན་དག་གིས་རྩལ་གཞན་དང་འབྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བར་
 ཡོད་པ་ཡང་བར་དག་ཏུ་སྤང་བ་དང་སྤུན་པའི་རྩལ་སྤྲོ་རབ་རྣམས་གྱི་གོ་སྐབས་
 ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐུག་ནི་སྤུན་པ་དང་སྤང་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དེ་དག་དང་འབྱར་བར་འགྱུར་རོ། །བར་མེད་པའི་སྤྱོད་ལས་གྲང་འབྱར་བའི་
 སྤྱོད་ལས་དང་ཐ་དད་པ་མེད་པ་ཉིད་དེ་བར་མེད་པ་ནི་སྤག་མེད་པའོ། །སྤང་བ་
 དང་འབྱར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་རྣམས་
 གྱིས་ལམ་པོ་ཆེ་བཏོད་ཟེན་ཏེ།³⁹

ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས་རྩལ་ཆ་མེད་རྣམས་བར་མེད་པར་འདོད་པའམ། ཁ་ཅིག་གིས་
 གཅིག་ལ་དུ་མས་བསྐྱོར་བའི་བར་དང་བཅས་པར་འདོད་པའམ། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་
 མ་རེག་གྲང་བར་མེད་པས་རེག་པར་སྤང་བ་ཅོམ་ཡིན་ཟེར་བ་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་འདོགས་

འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གཤམ་ཉེ་བར་མེད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་མ་སྤང་ཅེས་སྒྲིམ་གྱང་།
 བར་མེད་ན་སྤང་དགོས་པས་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྤང་ན་འབྲེས་ནས་དབྱེར་མེད་པར་
 འགྱུར་བ་དང་། རྩོགས་གཅིག་སྤང་ལ་རྩོགས་གཅིག་མ་སྤང་ན་ཆ་བཅས་སུ་འདོད་
 དགོས་པ་དང་། བར་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་ཟེར་ནའང་བར་དུ་མཚན་མོ་སྤྲོན་པ་
 དང་ཉིན་མོ་སྤྲོད་བའི་རྒྱལ་སྤྱོད་ལ་གཞན་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གཞོན་གྱིད་བསྟན་
 ཉེ་ཆ་མེད་གྱི་རྒྱལ་བཀག་ཅིང་། རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་དུ་སྤོས་པ་དེ་ལའང་ཤར་སྟོ་ལ་སོགས་
 པའི་རྩོགས་གྱི་ཆ་ཡོད་དགོས་པས་ཆ་བཅས་སུ་གྲུབ་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས། དེ་
 བཞིན་དུ་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ལས་གྱང་།
 “རྗེ་ལྟར་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་རྣམས་ལུས་ཅན་ཡིན་པས་གདོན་མི་ཟ་བར་རྩོགས་ཆ་ཐ་དང་
 བར་ཁས་སྤང་དགོས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཤར་དང་བྱང་ལ་སོགས་པའི་རྩོགས་ཆ་
 ཐ་དང་པར་གནས་མེད་པའི་སྤྱིར་རི་ལ་སོགས་བསགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །”⁴⁰
 ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

དབུ་མ་པའི་སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟའི་བཞི་བརྒྱ་པར་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤང་ནས་
 ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ན། རྒྱལ་སྤྱོད་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྤང་ན་
 བོངས་ཚོད་ཆེ་དུ་འགྲོ་མི་སྲིད་པ་དང་། ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་སྤང་ལ་འགའ་ཞིག་མ་
 སྤང་ན། སྤང་པའི་ཆ་དེ་རྒྱུར་འགྱུར་ལ་མ་སྤང་པའི་ཆ་དེ་རྒྱུར་མི་འགྱུར་བས་ཆ་བཅས་
 ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་དེ་ནི་རང་གི་ཆ་ཤས་སྤྱོད་ཚོགས་ཅན་དུ་འགྱུར་
 བས་ཉེག་པར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་ལ་རྩོགས་མེད་
 བ་དེའི་རྩོགས་བཞི་ན་རྒྱལ་མི་གནས་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་ལ། རྩོགས་ཡོད་ན་རྒྱལ་གང་

ལ་ཤར་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་ལོད་ན་སྤྱོད་ཅན་ཤར་གྱི་ཆ་ཡང་ཡོད་དགོས་པས་
 རྩལ་ཆ་མེད་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ཡང་རྩལ་སྤར་པ་ལ་ཆ་ཤས་མེད་ན་དེ་ལ་གོ་
 ས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པས་རྩལ་སྤར་པ་གཞན་དང་སྦྱོར་བ་མེད་ལ།
 དེ་ལྟར་ན་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩལ་ཚོམ་གྱི་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་བསྐྱོད་པའི་
 འགྲོ་བ་མོ་ཡིན་ན་མདུན་གྱི་སྤྱོད་པ་གོན་ཞིང་རྒྱབ་གྱི་སྤྱོད་པ་གཏོང་བའི་ཆ་གཉིས་
 དང་ལྡན་དགོས་པ་ལ། ཆ་མེད་ཀྱི་རྩལ་སྤར་པ་གཏོང་ལེན་གྱི་ཆ་གཉིས་འཛོགས་
 མེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་རིགས་པ་དུ་མས་འགོག་པར་མཛད་དེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

གང་གི་སྤྱོད་པ་འགའ་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། །སྤྱོད་པ་འགའ་རྒྱ་མ་ཡིན་དེས་ན།།
 དེ་ནི་སྤྱོ་ཚོགས་འགྱུར་ན་ཀོ། །སྤྱོ་ཚོགས་ཉལ་པར་མི་རིགས་སོ།།
 རྒྱ་ཡི་རྒྱུ་མ་སོ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོད་མིན།།
 དེས་ན་བདག་ཉིད་ཀྱང་སྦྱོར་བ། །རྩལ་སྤར་ན་མས་ལ་མི་འཐད་དོ།།
 རྩལ་སྤར་གཅིག་གི་གནས་གང་ཡིན། །དེ་ནི་གཞན་གྱི་ཡང་མི་འདོད།།
 དེ་སྤྱིར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས། །འོངས་ཚོད་མཉམ་པར་འདོད་མ་ཡིན།།
 གང་ལ་ཤར་གྱི་སྤྱོད་པ་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ཤར་གྱི་ཆ་ཡང་ཡོད།།
 གང་གི་རྩལ་ལ་སྤྱོད་པ་ཡོད་ན། །དེས་རྩལ་རྩལ་སྤར་མིན་པར་བསྟན།།
 མདུན་གྱིས་ལེན་ཅིང་རྒྱབ་གྱིས་ལེ། །གཏོང་བར་གྱུར་ན་དེ་དག་གཉིས།།
 གང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ནི་འགྲོ་སོར་ཡང་མི་འགྱུར།།⁴¹

ཞེས་གསུངས། དཔལ་ལྡན་རྣམས་ཀྱང་གོང་དུ་བྲངས་པའི་བཞི་བརྒྱུ་པའི་གཞུང་གི་
 འགྲེལ་པར་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

གང་གི་ཆེ་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་རྣམས་ལ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྦྱོར་བ་ཡོད་
 བ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ་དེའི་ཆ་གང་གིས་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་གཞན་དང་སྦྱོར་བའི་ཆ་
 དེ་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། གང་གིས་མི་སྦྱོར་བ་དེ་རྒྱུ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ནི་གང་
 གི་སྤྱོད་པ་འགའ་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། སྤྱོད་པ་འགའ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དུ་མའི་ངོ་
 སོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་གོ། །དེའི་སྤྱིར་རི་མོ་བཞིན་རྟག་པ་མ་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་སྤྱིར་བཤད་པ་ནི་སྣ་ཚོགས་རྟག་པར་མི་རིགས་སོ་
 ཞེས་བྱའོ། །ཅི་སྟེ་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་རྣམས་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་སྤྱིར་སྤྱོད་པ་དང་
 མི་སྦྱོར་བ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྦྱོར་བར་
 བྱི་འགྲུར་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལྡན་པ་ཡོད་ལ། སྤྱོད་པ་དང་
 ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་སྟེ་ལ། འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱུ་ཡི་རྒྱུ་མོ་
 གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོད་མིན། །དེས་ན་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་
 བ། །རྒྱལ་སྤྱོད་རྣམས་ལ་མི་འབྲད་དོ། །རྒྱུ་དང་རྒྱུ་མོ་ཉིད་དང་སྤྱོད་པ་མེད་
 བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་གྱི་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གལ་ཏེ་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་
 བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་གྱིས་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་གཞན་དང་སྦྱོར་བའི་སྤྱོད་པ་གྱིས་
 མ་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཆེ་རྒྱུ་སྟེ་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མོ་གང་ཡིན་པ་དེ་
 འབྲས་བུ་རྒྱལ་སྤྱོད་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྲུར་ཏེ། དེའི་
 སྤྱིར་ཡན་ལག་ཅན་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་ཅན་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དབང་
 སོ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་འགྲུར་ན། དེ་དག་ནི་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་
 ནོ། །དེས་ན་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་རྣམས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྦྱོར་བར་མི་

འཐད་དོ། །ཡང་གང་གི་ཆེ་རྒྱལ་སྤ་རབ་གཞན་དང་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་
 གྱིས་མི་སྐྱོར་བ་དེའི་ཆེ། རྒྱལ་སྤ་གཅིག་གི་གནས་གང་ཡིན། །དེ་ནི་གཞན་
 གྱིའང་མི་འདོད། །དེ་ཕྱིར་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས། །འོངས་ཚོད་མཉམ་པར་
 འདོད་མ་ཡིན། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྒྱལ་སྤ་རབ་གཞན་དང་བདག་ཉིད་ཐམས་
 ཅད་གྱི་སྐྱོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་རྒྱལ་སྤ་དབང་པོ་ལས་
 འདས་བ་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་མོད། རྒྱལ་སྤ་རབ་སྐྱོགས་དང་ལྡན་བ་ཉིད་ནི་གཡོ་བ་
 མེད་ལ། སྐྱོགས་དང་ལྡན་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་འདི་སྣ་ཚོགས་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
 དེའི་ཕྱིར་རྟག་བ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གནས་སོ། །འདིར་འབྲས་བུའི་
 རྣམ་ཚོམ་པའི་དུས་ན་ཉེས་པ་འདིར་འགྱུར་གྱི། འབྲས་བུ་ཚོམ་པའི་སྤ་རོལ་
 གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་རྒྱལ་སྤ་རབ་རྣམས་ལ་ཆལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ངེ་སྐད་
 སྤམ་པའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་སྤོ། །གནས་སྐབས་དེར་ཡང་ལའ་ལ་
 སོགས་པའི་སྐྱོགས་ཆའི་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ། །དེའི་ཆེ་དེས་པར། གང་ལ་ལའ་
 གྱི་སྐྱོགས་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ལའ་གྱི་ཆ་ཡང་ཡོད། །དེའི་ཕྱིར། འདི་སྐྱོགས་
 དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞེན་དུ་རྒྱལ་སྤ་རབ་ཉིད་དུ་མི་
 འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་གི་རྒྱལ་ལ་སྐྱོགས་ཡོད་པ། །དེས་རྒྱལ་རྒྱལ་
 སྤ་མིན་པར་བསྟུན། །གལ་ཏེ་རྒྱལ་སྤ་རབ་ཆལས་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི་དེ་
 ལ་འགྲོ་བ་མེད་པས་རྒྱལ་སྤ་རབ་གཞན་དང་སྐྱོར་བ་མེད་པ་ཡིན་དང་། ཡན་
 ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་ཚོམ་པར་བྱེད་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་འགྲོ་བའི་
 དུས་ན་ལུས་དང་ལྡན་པའི་དོན་གྱིས། མདུན་གྱིས་ལེན་ཅིང་རྒྱབ་གྱིས་ནི། །

གཉོང་བར་འགྱུར་ན་དེ་དག་གཉིས། །གང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། །དེ་ལ་
འགྲོ་བོར་ཡང་མི་འགྱུར། །⁴² ཞེས་སོ།།

སྤྱིར་མངོན་པ་གོང་ལོག་དང་དབྱུ་མའི་གཞུང་དུ་རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་
གི་ཐོག་མའི་ཚོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་རྒྱལ་མ་རབ་དེ། ཆ་མེད་ཡིན་མིན་དང་རྒྱལ་མ་
རབ་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་རྣམས་སྤྱི་ལོ་དོན་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་གི་ཁྱད་
པར་བཤད་པ་ཅམ་ལས། གཞན་གཟུགས་མ་རགས་གི་འདོད་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་
ཆེར་མེད་ཀྱང་། དོན་སྣ་གཉིས་གིས་གཟུགས་གི་རྒྱུང་མཐར་གྱུར་པའི་ཆ་མེད་དུ་
འདོད་རྒྱའི་རྒྱལ་དེ་ཡང་དབྱུ་སེམས་གཉིས་གིས་གཞལ་ན་ཆ་བཅས་སུ་སོང་བ་
དང་། ཐོགས་བཅས་གི་གཟུགས་ཤིག་ཡིན་སྲིད་ཆད་དེས་པར་ཆ་དང་བཅས་པར་
ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། ཆ་ཅན་གི་རྒྱལ་རྣམས་གི་ཆ་ཤས་དང་དེའི་ཆ་ཤས་གི་ཆ་
ཤས་ཞེས་བསྐྱེད་པའི་བར་དུ་བཅའ་ཀྱང་། རྒྱལ་གི་ངོ་བོར་བཞག་སྲིད་མཐར་ཐུག་
རྒྱུ་དང་ཆ་མེད་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་པས་ཆ་བཅས་གི་ངང་རྒྱལ་ལས་མ་འདས་
ཤིང་། ཆ་དེ་ལྟར་སྤྱེ་བ་ཡང་ཡིད་ངོར་སྤྱེ་བ་ཅམ་ལས་དངོས་པོ་ལ་རེག་སྤྱུག་གིས་
དབྱེ་བའི་སློབ་མི་སྤྱེད་པར་ཡང་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ།

མདོར་ན་དབྱུ་སེམས་གི་མཁས་པ་རྣམས་ལྟར་ན་རྒྱལ་མ་རབ་ཅེས་པ།
ཇི་ཅམ་བཤེག་ཀྱང་སྤྱུག་པ་མེད་ཅིང་རགས་པའི་གཟུགས་ལ་སློབ་ཇི་ཅམ་དབྱེ་
བར་བྱས་གི་བར་དུ་ཆ་ཤས་སུ་རྣམ་པར་སྤྱེ་བའི་རྒྱུང་མཐའ་ཡིད་ངོར་སྤྱུང་བའི་
གཟུགས་ཤིག་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་དང་རང་གི་གོ་སར་རྒྱལ་

སྤ་རབ་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པས་ཐོགས་བཅས་དང་། ཡན་གར་བར་མི་
 གནས་པར་མ་མཐར་འབྱུང་བཞིའི་རྩལ་རྗེས་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་དང་། འོགས་
 གྱི་ཆ་དང་བཅས་པ། རྩལ་འདུས་པའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པས་ཡན་ལག་ཡིན་ཡང་ཡན་
 ལག་ཅན་མིན་པ་དང་། འབྱུང་གྲུང་གི་གཞུགས་གྱི་ནང་ཚན་བསྐྱུས་པ་ལས་གྲུང་
 པའི་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་གྱི་གཞུགས་སུ་བཞེད་པར་མངོན།

དེ་ལྟར་དབུ་སེམས་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱེ་བ་རྣམས་རྩལ་ཆ་མེད་མི་བཞེད་པར་
 འབྲ་ཡང་། དེ་ལྟར་མི་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་མཐར་གཏུགས་ས་ཐ་དད་ཏུ་གནས་
 ཏེ། སེམས་ཅམ་པ་ནི་རྩལ་ཐུན་ཞེས་པ་དང་པོ་ནས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྲུབ་ནས་ཡོད་པ་
 ཞིག་མིན་པར། ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ལ་སློས་ཆ་ཤས་སུ་སྐྱེ་བའི་རྩལ་སྤྱ་མོའི་གནས་
 སྐབས་ལ་འཛོག་ཅིང་། དེ་ཏུ་མ་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་གཞུགས་ཅན་རགས་པ་
 རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཅམ་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་ཏུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད། ཚུལ་
 འདི་རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་བའི་དབུ་མ་པ་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ལའང་མཚུངས། དཔལ་ལྷན་
 རྩེ་བ་ལྟ་བུ་དབུ་མ་ཐལ་འབྱུང་བའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི། རྩལ་སྤྱ་རབ་དང་
 རགས་པ་སོགས་ཚོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་ཆ་ཤས་དང་གདགས་གཞི་
 ལ་བརྟེན་ནས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་སློས་ཐར་བཏགས་ཅམ་ལས། ཚོས་དེ་དང་དེ་
 ཞེས་དོན་སྤེང་ནས་གྲུབ་པ་དང་རྟེན་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མི་བཞེད་པས། རྩལ་སྤྱ་
 ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་སོགས་ནམ་ཡང་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་
 མཁས་པ་དེ་དག་གི་གཞུང་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་ངོ་།།

གཞན་ཡང་སྤྱི་བུ་གསུངས་ཀྱི་བྱ་བ་པ་དང་རིག་པ་ཅན་དང་། རང་སྤྱི་དོན་སྦྱོར་
 རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཞུགས་ཅན་གྱི་ཚོམ་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་རྒྱལ་ཆ་མེད་འཛོགས་པ་
 འི། སྤྱི་དོན་གྱི་ཚོམ་རྣམས་ཡོད་པ་ནི་སྤྱི་བུ་ཆོད་མས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་ཡོད་ཚུལ་
 རིགས་པས་བརྟགས་པ་ན། རགས་པའི་ཚོམ་རྣམས་རང་ཉིད་ཚོམ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་
 སྤྱི་མོ་བསགས་ནས་འགྲུབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་རགས་རིམ་ནས་ཆ་ཤས་བསལ་ཏེ་
 སྤྱི་རིམ་དུ་འཕོ་བ་ལས་མཐར་ཆ་གཏན་ནས་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱས་
 ཤིག་འཛོགས་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མཐར་ཐུག་གི་ཚོམ་ཤིག་མེད་ན་སྤྱི་མོ་བསགས་
 པ་ལས་རགས་པ་གྲུབ་པའི་བཤའ་བ་བྱེད་དུ་མེད་པར་བསམས་པའོ།།

དེ་ཡང་གཞི་ཅིའི་ལྟ་སྤྱོད་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཚོམ་ཤིག་ཡིན་གྱིན།
 བཏགས་དོན་བཅའ་བ་ན་གཞི་བདེན་པ་བ་ཞིག་རྙེད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་
 མཐའ་བརྒྱུད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཚོམ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་
 མེད་པའི་གནས་ལུགས་ལ་ཚོངས་པས་ལན་ཞོ་ཞེས་མགོན་པོ་སྐྱུ་སྐྱུབ་ཡབ་སྐུ་སྐུ་
 དང་། རྒྱད་པར་དཔལ་ལྡན་ལྟ་བུ་དང་ཞི་བ་ལྟ་བུ་དབྱུང་མ་ཐལ་འགྱུར་བར་གྲགས་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པར་མཛད་ལ།

དབྱུང་མ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་དག་གི་རང་ལུགས་ལ་འི། སྤྱི་ནང་གི་ཚོམ་
 གང་དང་གང་ཡིན་རུང་རང་ཉིད་ཡོད་ཚུལ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཛོགས་
 རྒྱས་ཀྱི། དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད། ཆ་དང་ཆ་ཅན། ཡན་
 ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ནས་འཛོགས་མི་རྒྱས་པས།
 རྒྱལ་ཆ་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་འབྱེད་པར་སོགས་གང་ཡང་བཟོད་དུ་མེད་པར་བཞེད།

བ་སྣང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་གཞན་གྱིས་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་
 རྩལ་སྤ་རབ་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གཞན་དང་
 འབྲེལ་བ་འབའ་ཞིག་ལས། བདེན་པའི་དངོས་པོ་ཡན་གར་བ་ཞིག་དོན་ལ་མེད་
 པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སློམ་ཀྱང་འདོག་ཏུ་མེད་པས། ཚོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཅུང་
 རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ལས་མ་འདས་པར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྗེའི་དང་པོ་གཟུགས་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཟུགས་
 ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། རོགས་བཅས་གྱི་གཟུགས་ཅན་བཅུའི་རྣམ་གཞག་ཚོས་གྱི་སྐྱེ་
 མཆེད་གྱི་གཟུགས། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར། གཟུགས་ཅན་ཚོམ་བྱེད་རྩལ་སྤར་
 གྱི་རྣམ་གཞག་ འབྱུང་བའི་སྐབས་ནམ་མཁའི་འབྱུང་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་གཞན་གྱི་
 རྟེན་བྱེད་པའི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། འབྱུང་བཞིའི་རྣམ་ཉི་མཐའ་
 གཅིག་ཏུ་གོང་བྱུང་གྱུར་བ་ཞིག་ལ་གོ་མི་དགོས་པར་བྱས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་
 ཡང་ཡོད་པར་བཤད་དོ།། །།

སྐབས་ལྔ་པ། ལྷོད་བཅུད་འབྲུང་འཇིག་གི་
རིམ་བ་བཤད་པ།

༡ མངོན་པའི་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་པའི་
ལྷོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱུང་རིམ།

སྤྱིར་ལྷོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་ཚུལ་ལ་སྡོན་གྱི་འཕགས་
ཡུལ་གྱི་ལྷ་བྱུང་སྐྱབ་ནམས་མི་མཐུན་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་ལས་བྱེ་བྱག་
པ་སོགས་སྐྱེ་གས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ད་ལྟའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་མ་ཆགས་
གོང་ས་རྒྱལ་སྤོ་དང་། ཚུ་རྒྱལ་སྤོ་མོ། མེ་རྒྱལ་སྤོ་མོ། རྒྱང་རྒྱལ་སྤོ་མོ་སོགས་རྒྱལ་
མན་མང་པོ་ཞིག་བར་སྤྱང་སྟོང་པའི་ནང་སོ་སོར་མི་འཇིག་པར་གནས་ནས་ཡོད་པ་
ལ། ལྷ་དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོས་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་དེར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཤིག་བཟོ་
དགོས་སྟུམ་ནས་སྟོའི་འཕེན་པ་བཏང་བ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཚེས་དང་ཚེས་
མིན་གྱི་ལས་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པའི་དབང་གིས་ཐོག་མར་རྒྱང་རྒྱལ་སྤོ་མོ་གཉིས་མཉམ་
དུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནས་རྒྱང་རྒྱལ་སྤོ་མོ་གསུམ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
རིམ་བས་རྒྱང་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུའི་རྗེས་ཚོམ་བར་བྱས་ཏེ་རྒྱང་གི་ཕྱང་པོ་
ཆེན་པོ་ཆགས་ཤིང་། དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱང་རྒྱལ་རྣམས་སྤར་ལྷུང་སྤྲུང་བས་ཚུའི་ཕྱང་པོ་
ཆེན་པོ་ཆགས་པ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་

མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་སྐྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟར་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་སོགས་ལས་སྣོད་
བརྟུང་གི་འཛིག་རྟེན་རྣམས་ཆགས་པར་འདོད་པར་བཤད།

སྐྱེས་ལོ་གྲངས་ཅན་པས་སྤྱི་གཙོ་པོའི་སྤྱིང་ནས་འཛིག་རྟེན་འདི་དག་ཙམ་པའི་
སྐྱུ་བ་གཞི་མཐར་ཐུག་ཅིག་གི་རྣམ་འགྲུར་དུ་འགྲེལ་བཤེས་བྱེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་སྣ་
ཚོངས་པ་དང་། རྒྱབ་འཇུག་སྤྱི་ཚོངས་པ། བདག་རྟེན་པ་སོགས་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་
པོར་འདོད་པའི་སྐྱེས་ལོ་གྲངས་པའང་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུང་འཕེན་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
འདི་འགྲུབ་ཚུལ་ནི་སེམ་རྣམས་ལས་སྤོ་བུར་སོལ་བུར་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པར་བཤད།

དེ་དག་ལས་འཛིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་འདི་བཟོ་མཁན་ཞིག་མེད་ན་འདི་འདྲའི་གྲ་འགྲིག་པོ་ཡོང་བ་མི་སྲིད་དེ།
དཔེར་ན། ཁང་པ་ལྟ་བུ་བཟོ་མཁན་ཞིག་མེད་ན་ཁང་པ་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་
ཟེར། དེས་ན་དེ་དག་གིས་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པའི་སྐྱུ་བ་བྱེད་ཅི། འཛིག་རྟེན་
གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤོད་རྣམས་ཚོས་ཅན། བྱེད་པ་པོ་ཞིག་གི་སློ་སྣོན་དུ་སོང་སྟེ།
སྣོད་ཅིང་སྣོད་ཅིང་ལས་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱིར། ཤིང་བཟོའི་ལག་ཆ་སྟེ་འཇུག་པའི་ཞེས་
དང་། དབྱིབས་བཞོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྤྱིར། རྩའི་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་དང་།
དོན་བྱེད་བུས་པའི་སྤྱིར། བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་སྐྱུ་བ་བྱེད་བཞོད་ཅིང་། རིགས་པའི་
སྐྱུ་བ་བྱེད་གཞན་ཡང་ཡོད་ཀྱང་འདི་དག་ནི་སྐྱུ་བ་བྱེད་གཙོ་པོ་རྣམས་ཡིན་པར་མངོན།

དེ་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ནི། གཞན་སྟེ་རྣམས་ཀྱིས་བཞོད་པའི་
རིགས་པ་དེ་དག་གིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤོད་རྣམས་སྤྱིར་སློ་སྣོན་
དུ་སོང་བ་ཅེས་དུ་སྐྱུ་བ་པ་ཡིན་ན། འདི་དག་རང་རྒྱ་སེམས་པའི་ལས་ལས་སྤྱེས་པར་

སངས་རྒྱས་པས་བྱུང་བའི་ཐེན་པས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྤར་མ་བྱུང་བ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མི་
 རུང་ལ། ལྷོ་རྟག་པ་ཞིག་གིས་བྱས་པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ན་ལོ། ལྷོ་རྟག་པ་ཞིག་མི་སྲིད་
 པས་དཔེ་བཀོད་པ་མི་འཐད་ལ། ཡང་བྱེད་པ་པོ་གཞན་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཙམ་སྐྱབ་པ་
 ཡིན་ཟེར་ནའང་། ལྷོད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མའི་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དེའང་བྱེད་
 པ་པོ་གཞན་སྟོན་དུ་སོང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་དེ་རྟག་པ་རང་བྱུང་
 དུ་འདོད་པ་དང་འགལ་ཞིང་། རང་གིས་བཀོད་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་ངེས་པར་འགྱུར་བ་
 སོགས་རིགས་པ་དུ་མས་འགོག་པར་མཛད་དེ། ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ལས།

སྟོད་འཇུག་དབྱིབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། །དོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དག །
 འདོད་པ་བྱུང་བའམ་དཔེ་མ་བྱུང་། །ཡང་ན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན། །¹

ཞེས་གསུངས།

ཡང་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་ཁས་སྐྱབས་ན། རྟག་
 པ་ལ་རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པས་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་གནས་སྐབས་དང་སྐྱེད་
 པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཡུང་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་རང་ཉིད་སྟོག་
 པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་སྟོག་པའི་གཞི་མེད་པས་རྒྱུའི་དོན་མ་ཚང་ལ། གཞན་ཡང་དེ་
 ལྟ་བུའི་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཉིད་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་སྣོད་བཅུད་མཐའ་དག་
 དེས་བྱས་པ་མི་འཐད་པ་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་ལེ་རྒྱ་རྒྱེན་སྣ་ཚོགས་པ་ཚོགས་
 པ་ལས་བྱུང་བས་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་གིས་བཀོད་པ་མི་འཐད་པར་སྐྱབ་སྟེ། ཚད་མ་
 རྣམ་འབྲེལ་ལས།

རང་བཞིན་ཁྱད་པར་མེད་པར་ལོ། །བྱེད་པར་ཡང་ལོ་མི་རུང་ངོ་། །

རྟེན་ལ་སྟོན་པ་མེད་པའི་སྲིད། །རྣམ་པ་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་པར་དགའ།²
 ཞེས་དང། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱི་དབྱེ་མ་སྟོང་པོ་ལས་ཀྱང།
 དེ་ཞེན་བདག་ནི་མ་སྐྱེས་སྲིད། །དེ་ཡིས་བྱས་པར་མི་འདོད་དོ།³
 ཞེས་དང། དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གི་འབར་བ་ལས།
 བྱེད་པོ་གཅིག་སྤུ་འགའ་ཡང་མེད། །དེ་སྲིད་མ་དེས་ཉིད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་
 བྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་རྣུ་དང་རྟེན་ཆེན་ཆོགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་སྲིད་བྱེད་
 པ་པོ་གཅིག་སྤུ་ཞེས་བྱ་བ་མི་འཐད་དེ། གལ་ཏེ་གཅིག་སྤུ་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་པོ་
 ཉིད་ཀྱི་མཐུ་ཡོད་པར་སྤྱད་ན་རྣུ་དང་རྟེན་མང་པོར་བརྟེན་པ་དག་གིས་
 ཅི་བྱ། འཇིག་རྟེན་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣུ་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་སྤུ་ནི་འགའ་
 ཡང་མི་སྤྱད་བས་ཁོ་བོའི་གཏན་ཆེན་ཆོགས་མ་དེས་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར།⁴
 ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།

དེས་ན་སྟོན་བརྟུན་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་སྟོའི་གཡོ་བ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལས་
 གྲུབ་པ་དང། རྟེན་པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེ་བོ་ཞེན་གིས་བྱས་པ་དང། ཡང་རྣུ་མེད་ཐོལ་
 བྱུང་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་གཏན་ནས་མི་འདོད་པར། རྟེན་ཉིད་འདི་བ་ཅམ་ཞེས་རྣུ་དང་
 རྟེན་ཀྱི་འགྲོས་ཉིད་ལས་གྲུབ་པར་བཤམ་དོ།⁹

9 ཡགོང་ས་མཆོག་གི་གསུང་ཚེས་དུ། བང་པའི་དོས་ནས་བཤམ་ན། ཐོག་མ་དེས་ཅན་གཅིག་ཁོ་ན་
 ཡོད་པའི་ལྟ་སྤངས་འདི་ནི་རྟོག་ཏུ་ཅན་ཞེན་ཡིན། འདི་འདྲའི་རང་རྣུ་སྤུབ་པའི་ཐོག་མ་ཞེན་ཡོད་ཆེ་
 གཏན་ཆེན་ཆོགས་དེག་པའི་འགྲོ་ལུགས་ལྟར་ན་འདམ་ཀ་གཉེས་ལས་མེད། འཇིག་རྟེན་བཞོད་པ་པོ་སྟེ་རྣུ་
 འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་ཤིང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་སྐྱེས་སྲིད་ཞེན་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་བསྐྱེད་
 པ་དང། ཡང་ན་རྣུ་རྟེན་གང་ཡང་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་འདི་ཐོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པའི་ལྟ་སྤུབ་གཉེས་ཡིན།

མདོ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། མདོན་པ་ཀུན་བརྟུས་ལས།
 “མཚན་ཉིད་གྱིས་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བ་དང་། མི་ཉག་
 པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བ་དང་། རུས་པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །”⁵ ཞེས་དང་།
 དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་
 པར་དབྱེ་བ་བཤད་པར་མདོ་བྲངས་པ་ལས། “དགེ་སློང་དག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
 འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བའི་
 མཚན་ཉིད་དང་། མི་ཉག་པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། རུས་པའི་རྒྱན་
 ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ།”⁶ ཞེས་སོགས་གྱིས་རྒྱན་གསུམ་
 གྱིས་འདྲིལ་རྟེན་འདིའི་ཐོག་མཐའ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ་གཏན་ཚིགས་གྱིས་སློབ་
 ཚིག་བཀོད་ནས། བྱུང་དུ་འབྲེལ་གསུམ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག་འདྲིལ་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་
 རོས་འདྲིལ་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ཡོད།

གཞུང་འདི་དག་གིས་ནི་སྤྱི་ལུང་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། “རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
 འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྷ་སྟེ། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ། འདི་སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་
 འདི་སྐྱེ་བ་སྟེ། གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྒྱན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས།”⁷ ཞེས་པའི་མདོའི་
 དོན་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བསྟུས་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན། “འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ།”
 ཞེས་པས་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བ་དང་། “འདི་སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་འདི་སྐྱེ་
 བ་སྟེ།” ཞེས་པས་མི་ཉག་པའི་རྒྱན་དང་། “གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྒྱན་གྱིས་འདུ་
 བྱེད་རྣམས།” ཞེས་པས་རུས་པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བ་བསྟན་པ་དང་སྐྱུར་ཏེ་གསུངས།
 དེ་ལ་དང་པོ་སྤྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་

བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་འདི་བྱེད་པ་སོ་
 ཞིག་གི་སྣོད་གཡོ་བ་སྡོན་དུ་བཏང་ནས་གྲུབ་པ་མིན་པར། རང་རང་སྦྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 དང་རྒྱུན་འབའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་དོ། །དེའི་སྤྱིར་མདོ་ལས་ཀྱང་།
 “འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་།” ཞེས་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཅམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་འབྱུང་
 གི། རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་སྤྱི་རོལ་གྱི་རྣམས་པ་གཞན་ཞིག་གི་
 མཐུ་ལས་གྲུབ་པ་མིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་འདི་རྒྱ་མེད་
 རྒྱུན་མེད་ལས་ཐོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པའང་མིན་པར་བསྟན་ཏོ།།

གཉིས་པ་མི་རྟག་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་
 སྤྱི་ནང་གི་དངོས་སོ་རྣམས་རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བར་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཚོག་
 གི་གང་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱ་དེའང་འདུས་བྲས་མི་རྟག་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ལ། རྟག་
 པའི་ཚོས་ལས་འབྲས་བུ་མི་རྟག་པའི་ཚོས་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་
 པ་ནི་རྒྱུན་གཉིས་པ་གསུངས་པ་དེའི་གྲུབ་དོན་ཡིན། རྟག་པ་ནི་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་
 ཀྱི་དོན་བྱེད་པས་སྣོད་པས། འབྲས་བུ་སྦྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་རྣམས་ལ། དེ་བཞིན་
 དུ་རང་ཉིད་ལ་ཚོས་གཞན་གྱི་པན་གཞོད་ཀྱི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་གནས་མེད་ན་ཚོས་
 གཞན་ལའང་རང་ཉིད་ཀྱི་པན་གཞོད་ཀྱི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་རྣམས་པ་མེད་པ་ནི་རིགས་
 པས་གྲུབ་པའི་གནད་ཡིན་པས། སྤྱི་ནང་གི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་གང་ལས་
 འབྱུང་སའི་རྒྱ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན། དེས་པར་དུ་འདུས་བྲས་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་
 ཞིག་ཡིན་དགོས་པར་རྒྱུན་གཉིས་པ་དེས་སྟོན། དེའི་སྤྱིར་མདོ་ལས་འདིའི་ཐད་དུ།
 “འདི་སྦྱེས་པའི་སྤྱིར་འདི་སྦྱེ།” ཞེས་སྦྱེ་བའི་དོན་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ་སྤྱི་ནང་གི་དངོས་སོ་རྣམས་རྣམས་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་
 པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་དེ་ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་
 པའི་ཚོས་ཤིག་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་གི་གང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་
 རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་ཏེ། འབྲས་བུ་བྱེ་བྲག་པ་དེ་སྐྱེད་པའི་རྣམས་པ་ཡོད་
 པའི་ཚོས་ཤིག་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། རྣམས་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་
 གསུངས་སོ། །དེའི་སྤྱིར་མདོ་ལས། “གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་འདུ་བྱེད་
 རྣམས།” ཞེས་སོགས་གསུངས་པར་བཤམ།

སྤར་བཤམ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་རྒྱུ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་གནད་འདིའི་གྲུབ་
 དོན་གྱི་ཚུལ་དུ། རོགས་མེད་ཀྱི་མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།
 དོན་གྱིས་རྗེ་རྣམས་ལྟེན་ལ། བྱེད་པ་སོ་མེད་པའི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་
 འབྲུང་བའི་དོན་དང་། རྒྱ་དང་བཅས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་དང་། སེམས་
 ཅན་མེད་པའི་དོན་དང་། གཞན་གྱི་དབང་གི་དོན་དང་། གཡོ་བ་མེད་པའི་
 དོན་དང་། མི་རྟག་པའི་དོན་དང་། སྐད་ཅིག་པའི་དོན་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་
 བུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་དོན་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མཐུན་པའི་དོན་དང་།
 རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དོན་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སོ་སོར་དེས་
 པའི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་དོན་ཏོ། །⁸

ཞེས་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲུང་གི་ཚུལ་འདིས་རིམ་པ་བཞིན། རྫོད་བཅུད་བཟོ་མཁན་གྱི་
 བྱེད་པ་སོ་མེད་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་རྒྱ་དང་རྒྱུ་ལས་འབྲུང་བ་དང་།
 གཞན་དབང་ཅན་སོགས་སུ་དོན་གྱིས་བྱུབ་པར་གསུངས་སོ། །

འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་མངོན་པའི་གཞུང་ལས་རི་ལྟར་གསུངས་
ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་རང་འགྲེལ་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས་ཅུང་
ཟད་བྲངས་ན། དེ་ཉིད་ལས།

སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འོག་ན་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་པའི་
རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་མངོན་པར་འགྲུབ་སྟེ། དེའི་རྣམས་སུ་ནི་དབག་ཚད་ས་
ཡ་དུག་འབྲུམ་མོ། །རྒྱར་ནི་གངས་མེད་དེ། འདི་ལྟར་གང་ཚན་པོ་ཆེ་ཆེན་
པོའི་རྣོ་རྗེས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་བྱས་པར་སྲ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་སྟེང་ན། རྒྱ་
རྣམས་འབྲུམ་སྐག་བཅུ་གཅིག་དང་། །སྟོང་སྐག་དག་ནི་ཉི་ཤུ་འོ། །དཀྱིལ་
འཁོར་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་དག་གིས་རྒྱང་
གི་དཀྱིལ་འཁོར་དེར་སྦྱིན་རྣམས་འདུས་ནས། ཆར་གྱི་རྒྱུན་གཉེན་འདི་
ཅམ་འབབ་པ་དེ་རྒྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེའི་རྣམས་སུ་ནི་དབག་
ཚད་འབྲུམ་སྐག་བཅུ་གཅིག་དང་ཉི་ལྔ་འོ། །རི་ལྟར་ན་རྒྱ་དེ་དག་ཟད་ཀར་
མི་འཕོ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཏེ།
དཔེར་ན་བཟའ་བ་དང་། བཏུང་བ་ཐོས་པ་དང་། འཕྲུང་བ་མ་ལུ་བ་ལོང་ཀར་
མི་ལྟང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྟེ་པ་གཞན་དག་ན་རེ་སྦྱང་གི་ཚུལ་དུ་
རྒྱང་གིས་འཛིན་ཏེ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་མཐུ་
ལས་རྒྱང་བའི་རྒྱང་དག་གིས་རྒྱ་དེ་ཀྱན་ནས་དཀྱིགས་པ་ན་འོ་མ་བསྐོལ་
བ་སྦྱིས་མ་ཆགས་པའི་ཚུལ་དུ་སྟེང་མ་གསེར་དུ་འགྱུར་རོ། །རྒྱའི་དཀྱིལ་
འཁོར་དེ། ཕྱིས་ནི་རྣམས་སུ་འབྲུམ་སྐག་བཅུད། །ལྟག་མ་དག་ནི་གསེར་

དུ་འགྱུར། །ལྷག་མ་ཡང་གང་ཞིག་ཅེ་ན། ཚུའི་སྤྲེང་རིམ་དཔག་ཚད་སྲུམ་
 འབྲུམ་ཉི་ཞི་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ས་གཞིར་གྱུར་པ་དེའི་ཚུ་དང་གསེར་
 གྱི་རྩམས་བཤད་བེན་ཏོ།།^༡

ཞེས་སོགས་འབྲུང་བ་ཞིབ་པར་ཤེས་འདོད་ན་མཛོད་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་འབྲུང་བཞིའི་དགྲིལ་འཁོར་ཆགས་
 པའི་རྗེས་སྟུ། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ལྟེ་བར་བྱས་པའི་སྟོགས་བཞི་ན་སྤྱིང་ཆེན་བཞི་
 དང་། མཚམས་བཞིར་སྤྱིང་ཐུན་བརྒྱད་བྱུ་བ་པར་བཤད་ཅིང་། དེའི་མཐའ་འཁོར་དུ་
 ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དང་རྒྱ་སྐར་ནམས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་དང་། ལྷོ་སྟོགས་ཀྱི་སྤྱིང་ཆེན་ནི་
 རང་ཅག་གནས་སའི་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་འདི་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིང་དེ་དག་གི་བར་ན་
 རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོས་ཁེངས་ནས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བར་སྤྲང་སྤྲོང་པར་
 རྒྱང་གི་དགྲིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་པ་སོགས་བཤད། སྤྱིང་བཞི་སྤྱིང་ཐུན་ཉི་ཟླ་
 རི་རབ་སོགས་སྤྲོང་ལ་ནི་སྤྲོང་སྤྱི་བྱུད་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་དང་། སྤྲོང་སྤྱི་བྱུད་དེ་
 ལྷ་བུ་སྤྲོང་ལ་ནི་སྤྲོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་དང་། སྤྲོང་གཉིས་པ་
 དེ་ལྷ་བུ་སྤྲོང་ལ་ནི་སྤྲོང་གསུམ་གྱི་སྤྲོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ།།

མདོར་ན་སྤྱིང་བཞི་རི་རབ་སོགས་ནས་ཚངས་པའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་
 གྲེ་བ་བརྒྱ་ལ་སྤྲོང་གསུམ་གྱི་སྤྲོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་
 དག་མཐའ་མཉམ་དུ་འཛིག་ཅིང་དང་པོར་མཉམ་དུ་ཆགས་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི། ཚོས་
 མངོན་པ་མཛོད་ལས།

སྤྱིང་བཞི་བ་དང་ཉི་ཟླ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྟ་དང་།།

ཚངས་པའི་འཛིག་རྟེན་སྣོད་ལ་ནི། །སྣོད་ནི་སྤྱི་ཡུང་ཡིན་པར་འདོད།།
དེ་སྣོད་ལ་ནི་སྣོད་གཉིས་པ། །བར་མའི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ལོ།།
དེ་སྣོད་ལ་ནི་སྣོད་གསུམ་མོ། །མཉམ་དུ་འཛིག་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན།།¹⁰ །ཞེས་སོ།།

རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོ་ལས་ནི། སྤྱིང་བཞི་པ་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་གྱེ་བ་
སྤྱག་བརྒྱ་ལ་སྣོད་གསུམ་གྱི་སྣོད་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་གསུངས་ཏེ།
དེ་ཉིད་ལས།

སྤྱིང་བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ལ་སོགས་པ་སྤྱིང་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་དང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་
དང་། ཁོར་ཡུག་དང་ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོ་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་དང་། རིའི་རྒྱལ་པོ་
རི་རབ་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་
དང་། སུམ་རུ་ཅ་གསུམ་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་དང་། འཐབ་བྲལ་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་
དང་། དགའ་ལྷན་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་དང་། འབྲུལ་དགའ་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་དང་།
གཞན་འབྲུལ་དབང་གྱེད་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་དང་། ཚངས་རིས་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་
དང་། ཚངས་པའི་མདུན་ན་འདོན་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་དང་། ཚངས་འཁོར་གྱེ་བ་
སྤྱག་བརྒྱ་དང་། ཚངས་ཆེན་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་དང་། འོད་ཚུང་གྱེ་བ་སྤྱག་བརྒྱ་

10 ཡགོང་ས་མཚོག་གི་གསུམ་ཚོམ་དུ། ལོ་ལའི་དབྱིབས་དང་ཚད། ཉེ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་འཁོར་བགྲོད།
ཉེ་ཆེ་གཟུང་འཛིན་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་བཅས་གཞན་གྱེ་སྤྱག་བ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱལ་པའི་
གཞུང་ཚོས་མངོན་པ་ལྟ་བུར་རི་རབ་དཀྱིལ་དུ་བྱས་ཤིང་། འཛམ་གླིང་ལེབ་མོ་དང་། ཉེ་ཆེ་སོགས་རྒྱ་
རྒྱུ་རྣམས་འཛམ་གླིང་ལ་རྒྱུར་བསྐྱོར་བའི་བཤད་པ་ཐོན་པ་ནི། རྩོན་གྱི་རྒྱ་གཤམ་གྱི་རིག་གྱེད་སོགས་
ཀྱི་བཤད་པ་གཞིར་བཞག་པར་མངོན། །ཞེས་འབྱུང་།

དང་། ཚད་མེད་འོད་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། འོད་གསལ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་།
 དགེ་ལྡན་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། ཚད་མེད་དགེ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། དགེ་
 རྒྱས་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། སྤྱིན་མེད་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། བསོད་ནམས་
 སྐྱེས་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། འབྲས་བུ་ཆེ་བ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། སེམས་
 ཅན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། མི་ཆེ་བ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་།
 མི་གདུང་བ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། གྲུ་ལོ་སྐྱེད་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། འིན་ཏུ་
 མཐོང་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། འོག་མིན་གྱི་སྣེ་འེམ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་ལ་སྟོང་
 གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཅེས་བྲལ་སྟེ། ཡངས་
 འེང་རྒྱ་ཆེ་བའོ། །¹¹ ཞེས་བ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མངོན་ཅ་འབྲེལ་དུ། ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་ཚད་དང་།
 སའི་གོ་ལ་འདི་དང་ཉི་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་ཐག་རིང་ལྷུང་། ཉི་མས་རི་རབ་ལ་བསྐྱོར་བ་ལས་
 ཉིན་མཚན་འབྲུང་ཚུལ། དེ་བཞིན་དུ་དབྱར་དབྱུག་གྱི་ཉི་མ་རིང་ལྷུང་གི་བཤའ་བ་
 སོགས་དངོས་མཐོང་གི་ཚོས་དུ་མའི་འབྲེལ་བཤའ་འབྲུང་བ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་
 དུ་དབལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་སྐར་ཅིས་རིག་པའི་བཤའ་བ་རྣམས་
 ཟུང་དུ་འབྲེལ་ཉེ། འཕགས་པོད་གཉིས་ཀར་སྟོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་བཤའ་རྣམས་ནས་
 ལོ་མོ་འདོན་པ་དང་། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་ནམ་འབྲུང་སྐར་ཅིས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཤེས་པ་
 སོགས་ཡོད་དོ།།

འཛས་བུའི་སྤྱིང་དུ་ཐོག་མར་སྟོན་ཆགས་པའི་རྗེས་སུ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་
 སོགས་རིམ་གྱིས་བྱུང་ཚུལ་མངོན་པ་མངོན་དུ་བྱུང་བ་དང་ཚུལ་མཐུན་པ་འདུལ་
 བ་ལྷུང་དུ་འང་རྒྱས་པར་བྱུང་བ་འདིར་བྲངས་ན། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས།

དགོ་སློང་དག་འཛིག་རྟེན་འདི་འཆགས་པའི་དུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཡོད་
 དེ། འཛིག་རྟེན་འཆགས་པ་ན་འོད་གསལ་གྱི་ལྷའི་རིས་དེ་ནས་སེམས་
 ཅན་ཁ་ཅིག་ཆེ་ཟད་ལས་ཟད་བསོད་ནམས་ཟད་པས་ཤི་འཕོས་ཏེ། འདི་
 ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་མི་རྣམས་དང་སྐལ་བ་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་འོང་ཞིང་འདིར་ཡང་
 གཟུགས་ཅན་ཡིད་ལས་བྱུང་བ། མ་ཚང་བ་མེད་པ། དབང་ལོ་མ་ཉམས་
 བ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ། བཟང་བ། ཁ་དོག་
 དང་ལྡན་པ། རང་ལས་འོད་འབྱུང་བ། རམ་མཁའ་ལ་འགོ་བ། དགའ་བ་
 ཟ་བ། དགའ་བའི་ཟས་དང་ལྡན་པ། ཆེ་རིང་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །
 དེའི་ཆེ་ན་འཛིག་རྟེན་དུ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་ངོ་། །འཛིག་རྟེན་
 དུ་རྒྱ་སྐར་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་། མཚན་མོ་དང་ཉིན་མོ་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་། སྐད་
 ཅིག་དང་ཐང་ཅིག་དང་ཡུད་ཅམ་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་། ཟླ་བ་དང་། ཟླ་བ་སྲེད་
 དང་དུས་ཆེགས་དང་ལོ་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་ངོ་། །བུད་མེད་ཀྱང་མེད། ལྷེས་
 བ་ཡང་མེད་དེ། སེམས་ཅན་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་གི་གངས་
 ལྷ་འགྲོའོ། །དེ་ནས་སེམས་ཅན་བཀམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་སོར་མོའི་
 ཅེ་མོས་སའི་བཅུད་སློང་བར་བྱེད་དོ། །རི་ལྷ་རི་ལྷར་སློང་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྷ་
 དེ་ལྷར་འདོད་པར་བྱེད་དོ། །རི་ལྷ་རི་ལྷར་འདོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་
 ཁམ་གྱི་ཟས་གྱི་རྩོམ་པས་ཐོས་པར་བྱུང་ཏོ། །སེམས་ཅན་གཞན་དག་གིས་
 ཀྱང་སེམས་ཅན་དེ་སོར་མོའི་རྩེ་མོས་སའི་བཅུད་སློང་བར་བྱེད་པ་ན། རི་
 ལྷ་རི་ལྷར་སློང་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་འདོད་པར་བྱེད་པ་དང་། རི་ལྷ་རི་
 ལྷར་འདོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་ཁམ་གྱི་ཟས་གྱི་རྩོམ་པས་ཐོས་པར་

གྲུང་བ་མཐོང་ངོ། །མཐོང་ནས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀྱང་སོར་མོའི་ཚེ་མོས་
 སའི་བཅུད་སྲོང་བར་བྱེད་དོ། །རི་ལྷ་རི་ལྷར་སྲོང་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་
 འདོད་པར་བྱེད་དོ། །རི་ལྷ་རི་ལྷར་འདོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་ཁམ་གྱི་
 ཟས་གྱི་ཚོམ་པས་ཐོས་པར་གྱུར་ཏོ། །གང་གི་སྲིར་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་
 སའི་བཅུད་ཁམ་གྱི་ཟས་གྱི་ཚོམ་པས་ཐོས་པར་གྱུར་པ་དེའི་སྲིར་དེ་དག་
 གི་ལྷས་ལ་སྐྱ་བ་ཉིད་དང་། ལྷི་བ་ཉིད་བྱུང་ཞིང་དེ་དག་གི་ཁ་དོག་གསལ་
 བ་བཟང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མེད་པར་གྱུར། འཛིག་རྟེན་དུ་སྲུན་པ་ཡང་
 བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །དག་སྲོང་དག་ཚོས་ཉིད་ཀྱིས་ན་འཛིག་རྟེན་དུ་སྲུན་
 བ་བྱུང་ན་འཛིག་རྟེན་དུ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དག་ཀྱང་འབྱུང་བར་འབྱུར་རོ། །
 འཛིག་རྟེན་དུ་སྲུན་དག་དང་། མཚན་མོ་དང་། ཉིན་མོ་དག་དང་། སྐད་
 ཅིག་དང་ཐང་ཅིག་དང་ཡུད་ཅམ་དག་དང་། ཟླ་བ་དང་ཟླ་བ་བྱེད་དང་། དུས་
 ཚིགས་དང་ལོ་དག་ཀྱང་འབྱུང་བར་འབྱུར་རོ། །¹² ཞེས་དང་།

ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་ཁ་ཟས་མང་པོ་བ་བ་རྣམས་མདོག་ངན་བ་
 དང་། ཁ་ཟས་ཉུང་དུ་བ་བ་རྣམས་མདོག་བཟང་བར་གྱུར་ཚུལ་དང་། དེ་ལྷར་ཁ་ཟས་
 ལྷ་ཚོགས་གྱི་རྒྱན་གྱིས་ཁ་དོག་སྐྱ་ཚོགས་པ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ནི་
 མདོག་བཟང་། བྱོད་ནི་མདོག་ངན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྒྲོན་བརྗོད་
 བ་དང་། མདོག་ལེགས་པ་རྣམས་ལ་མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་སྤྲེས་པ་སོགས་སྤྲིག་པ་མི་
 དག་པའི་གཞི་ལ་ཞུགས་ནས་སའི་བཅུད་རྒྱབ་ཚུལ་དང་། སའི་བཅུད་རྒྱབ་པའི་རྗེས་
 སུ་ཁ་དོག་དང་དྲི་རོ་སྲུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སའི་ཞག་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱབ་རྗེས་
 ཁ་དོག་དང་དྲི་རོ་སྲུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སུ་གྱའི་ཚལ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་སེམས་

ཅན་རྣམས་སྡིག་པ་མི་དགའ་བའི་གཞི་ལ་ཞུགས་པས་སྡུ་བྱའི་ཚལ་ཡང་འབྲུག་སྟེ། དེ་
 རྗེས་མ་ཚོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སྣ་ལུའི་འབྲུ་ཁ་དོག་ཕྱུན་སྲུམ་ཚོགས་པ་དང་། རི་
 ཕྱུན་སྲུམ་ཚོགས་པ་དང་། རོ་ཕྱུན་སྲུམ་ཚོགས་པ་འབྲུང་བར་གྱུར་ཏེ། རང་བཅས་
 བ་འབྲུག་སྟེ། འབྲུག་བཅས་ན་ནང་སྟེའོ། །དེ་ལྟར་བཅས་ཤིང་བཅས་ཤིང་སྟེ་ལ་བཅས་
 པར་ཡང་མི་མངོན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མ་ཚོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སྣ་
 ལུའི་འབྲུ་དེ་དག་རིམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱད་པས་ལུས་ལ་བཤད་གཅི་དང་
 ལྡན་པས་མོ་མའི་དབང་མོ་དོད་དེ་འཁྲིག་པ་སྟོན་ཅིང་། ཚོས་དང་ཚོས་མིན་དང་
 ཁྲིམ་རྣམས་རིམ་བཞིན་གྲུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་དག་དེ་ཟེའིང་ཟས་དེ་དང་ལྡན་ལ་ཆེ་རིང་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །
 དེ་དག་ལས་གང་ཟས་ཆེས་ཚུང་དུ་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་
 ལ། གང་ཟས་ཆེས་ཆེར་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་ངན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་
 ཟས་རྣམ་གཉིས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་མངོན་ལ།
 ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་གྱུར་བ་ན། སེམས་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་ལ་ཀྱའི་
 སེམས་ཅན་ང་ནི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ་ཁྱོད་ནི་ཁ་དོག་ངན་པ་ཡིན་
 འོ་ཞེས་བྱུང་དུ་གསོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཁ་དོག་གིས་མངོན་པའི་ང་
 རྒྱལ་ཅན་དུ་གྱུར་བ་ན་སྡིག་པ་ཅན་མི་དགའ་བའི་ཚོས་དེ་དག་ཉིད་ཡང་དག་
 པར་སྤངས་པའི་རྒྱས་པའི་བཅུད་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། །¹³ ཞེས་སོགས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་སྟོང་དག་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སའི་བཅུད་མེད་པར་གྱུར་བ་ན། ས་
 ཞབས་ཁ་དོག་ཕྱུན་སྲུམ་ཚོགས་པ། རི་ཕྱུན་སྲུམ་ཚོགས་པ། རོ་ཕྱུན་སྲུམ་

ཚོགས་པ་བྱུང་བར་བྱུང་ཉེ། ཁ་དོག་གིས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ།
 དཔེར་ན་དོང་ཀའི་མེ་ཉོག་ལྟ་བུ་ལོ། །རོས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ།
 དཔེར་ན་སྤྱང་བུའི་སྤྱང་ཚེ་མ་བསྐྱོལ་བ་ལྟ་བུ་ལོ། །དེ་དག་དེ་ཟ་ཞིང་ཟས་
 དེ་དང་ལྡན་ལ་ཆེ་རིང་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །དེ་དག་ལས་གང་
 ཟས་ཆེས་རྒྱང་དུ་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པར་བྱུང་ལ། གང་ཟས་ཆེས་
 ཆེར་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་ངན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཟས་རྣམ་གཉིས་ཉིད་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་མངོན་ལ། ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་
 ཉིད་དུ་གྱུར་བ་ན་སེམས་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་ལ་ཀའེ་སེམས་ཅན་ང་ནི་
 ཁ་དོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ་ཁྱོད་ནི་ཁ་དོག་ངན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱང་དུ་
 གསོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཁ་དོག་གིས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་དུ་གྱུར་
 བ་ན་སྤྲིག་པ་ཅན་མི་དགེ་བའི་ཚོས་དེ་དག་ཉིད་ཡང་དག་པར་སྤངས་པའི་
 རྒྱས་ས་ཞག་མེད་པར་བྱུང་ཉོ། །¹⁴ ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དགོ་སློང་དག་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་ས་ཞག་མེད་པར་བྱུང་བ་ན་སྤྲི་གུའི་
 ཚེ་ལ་ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། འི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། རོ་ཕུན་སུམ་
 ཚོགས་པ་བྱུང་བར་བྱུང་ཉེ། ཁ་དོག་གིས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ།
 དཔེར་ན་ཀ་དམ་བུ་ཀའི་མེ་ཉོག་ལྟ་བུ་ལོ། །རོས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལྟ་
 སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱང་བུའི་སྤྱང་ཚེ་མ་བསྐྱོལ་བ་ལྟ་བུ་ལོ། །དེ་དག་དེ་ཟ་ཞིང་ཟས་
 དེ་དང་ལྡན་ལ་ཆེ་རིང་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །དེ་དག་ལས་གང་ཟས་
 ཆེས་རྒྱང་དུ་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ལ། གང་ཟས་ཆེས་

ཆེར་བ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་ཅན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཟས་རྣམ་གཉིས་ཉིད་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་མངོན་ལ། ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་
 ཉིད་དུ་གྱུར་བ་ན་སེམས་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་ལ་ཀའེ་སེམས་ཅན་ངའི་
 ཁ་དོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ་ཁྱོད་ནི་ཁ་དོག་ཅན་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བྱང་དུ་
 གསོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཁ་དོག་གིས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་དུ་གྱུར་
 བ་ན་མིག་པ་ཅན་མི་དགོ་བའི་ཚོས་དེ་དག་ཉིད་ཡང་དག་པར་སྐྱངས་པའི་
 རྒྱས་ལྷུ་གུའི་ཚལ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། ¹⁵ ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དགོ་སློང་དག་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་རྒྱ་གུའི་ཚལ་མེད་པར་གྱུར་བ་ན་མ་
 ཚོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སྲ་ལུའི་འབྲ། སོ་བ་མེད་པ། སྐྱབ་པ་མེད་པ།
 དག་པ་གཅང་པ། སོར་བཞི་པ། ཀུན་ནས་མ་དགྱིས་བ་ལུབ་བརྒྱས་ན་ནང་
 རྒྱས་ཤིང་ཕྱིར་སྐྱེ་ལ། ཉང་བརྒྱས་ན་ལུབ་རྒྱས་ཤིང་ཕྱིར་སྐྱེ་བ། བརྒྱས་སོ་
 ཅོག་ཕྱིར་སྐྱེ་བ། བརྒྱས་པར་ཡང་མི་མངོན་པ་གྲུང་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་དག་དེ་
 ཟ་ཞིང་ཟས་དེ་དང་ལྡན་ལ་ཆེ་རིང་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །གང་གི་
 ཕྱིར་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་མ་ཚོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སྲ་ལུའི་འབྲ་
 ཁམ་གྱི་ཟས་གྱི་ཚོམ་པས་བོས་པར་གྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དབང་སོ་
 ཐ་དད་པ་གྲུང་བར་གྱུར་ཏེ། ཁ་ཅིག་ནི་སོའི་དབང་སོ་དང་ལྡན། ཁ་ཅིག་
 བེ་སོའི་དབང་སོ་དང་ལྡན་ཅོ། །དེ་ན་གང་དག་སོའི་དབང་སོ་དང་ལྡན་པ་
 དང་། གང་དག་སོའི་དབང་སོ་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་གཅིག་ལ་གཅིག་མིག་
 གིས་མིག་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལྷ་བར་བྱེད་དོ། །རི་ལྷ་རི་ལྷར་གཅིག་ལ་གཅིག་

མིག་གིས་མིག་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལྟ་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་ཆགས་
 སོ། །རྗེ་ལྟ་རྗེ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་ཆགས་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འཕྲོ། །རྗེ་ལྟ་རྗེ་ལྟར་
 འཕྲལ་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ལོག་པར་ཞུགས་སོ། །སེམས་ཅན་གཞན་དག་གིས་
 གྲང་སེམས་ཅན་སེམས་ཅན་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་
 བས་སས་གྲང་འཐོར་བར་བྱེད། བོང་བ་དང་། གསེག་མ་དང་གྲོ་མོ་དང་
 གྲོ་དུམ་དག་གྲང་འཕེན་པར་བྱེད་ཅིང་། འདི་སྐད་ཅེས་སེམས་ཅན་ངན་
 པ་གྲོང་བ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པ། སེམས་ཅན་ངན་པ་གྲོང་བ་བྱ་བ་མ་
 ཡིན་པ་བྱེད་པ། ཀུའེ་སེམས་ཅན་ཁྲོད་ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་སྲུན་པར་
 བྱེད་ཅེས་གྲང་ཟེར་ཏེ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དེང་སང་སེམས་ཅན་དག་བག་
 སར་བག་མར་ལེན་པ་ན་བྱེ་མས་གྲང་འཐོར་བར་བྱེད། ཇི་དང་། མེ་ཏོག་
 དང་། འབྲས་ལོས་དག་གིས་གྲང་འཐོར་བར་བྱེད་ཅིང་། འདི་སྐད་ཅེས་
 སྲུ་བདེ་བར་གྲུང་ཅིག་ཅེས་གྲང་ཟེར་བ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་དེ་དང་དེ་
 དག་གིས་གྲང་སེམས་ཅན་སེམས་ཅན་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་མཐོང་ནས་
 སས་གྲང་འཐོར་བར་བྱེད། བོང་བ་དང་། གསེག་མ་དང་། གྲོ་མོ་དང་། གྲོ་
 དུམ་དག་གྲང་འཕེན་པར་བྱེད་ཅིང་འདི་སྐད་ཅེས་སེམས་ཅན་ངན་པ་གྲོང་
 བ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པ། སེམས་ཅན་ངན་པ་གྲོང་བ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་
 བྱེད་པ། ཀུའེ་སེམས་ཅན་ཁྲོད་ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་སྲུན་པར་བྱེད་ཅེས་
 གྲང་ཟེར་ངོ། །དགོ་སྤོང་དག་དེ་ལྟར་ན་སྤོན་ཚོས་མ་ཡིན་པར་གྲགས་པ་
 གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེང་སང་ཚོས་སྲུ་གྲགས་ལ། སྤོན་འདུལ་བ་མ་ཡིན་པར་

གྲགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེང་སང་འདུལ་བར་གྲགས། སྣོན་སྣང་པར་བྱ་
 བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེང་སང་བསྟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །དེ་ཉི་མ་གཅིག་
 ཅམ་སྟོང་བར་བྱེད། ཉི་མ་གཉིས་སམ་གསུམ་མམ་བདུན་ཅམ་སྟོང་བར་
 བྱེད་དོ། །གང་གི་སྲིར་སེམས་ཅན་དེ་དག་སྤྲིག་པ་ཅན་དམ་པ་མ་ཡིན་
 པའི་ཚོས་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤང་བར་བྱེད་པས་བརྟུལ་ཞུགས་ལ་ཞུགས་པ་
 དེའི་སྲིར། དེ་དག་བྲིམ་ཚིག་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་བདག་ཅག་གིས་འདིར་བྱ་
 བ་མ་ཡིན་པ་བྱའོ། །བདག་ཅག་གིས་འདིར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱའོ་ཞེས་
 ཟེར་བ་ལས་བྲིམ་བྲིམ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་བྱུང་ངོ། །དག་སྟོང་དག་འདི་ནི་
 བྲིམ་གྱི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དག་འཛིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བའི་དང་པོ་རྩོམ་པ་ཡིན་
 ཏེ།¹⁶ ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་།

དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་འཛིག་རྟེན་བཞག་པར་ཡང་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་སྲིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་ནི།¹⁷ དེའི་དུས་ཀྱི་འཕགས་
 དུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་བ་སྲིའི་སྟོལ་དང་མཐུན་པར། འཛིག་རྟེན་འདིར་བཅུད་ཀྱི་
 སེམས་ཅན་མིའི་འགོ་བ་ཐོག་མར་ཆགས་སྐབས་བསྐལ་པ་རྫོགས་ལྡན་དང་། བསྐལ་
 པ་གསུམ་ལྡན། བསྐལ་པ་གཉིས་ལྡན། དེ་ནས་རྩོད་ལྡན་བཅས་རིམ་པར་བྱུང་བའི་
 བཤད་པ་བཀོད་ཅིང་། རྩོད་ལྡན་ནི་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་སྐབས་འདི་ཡིན་པ་དང་། འདི་
 ལ་སྤྲིགས་མ་ལུ་བདོ་བའི་དུས་ཞེས་དུས་ཚོད་དམན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བཅི་
 ཞིང་། རྫོགས་ལྡན་གྱི་དུས་སུ་མི་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཚོས་ལ་སྟོད་པ་ལས་ཚོས་
 མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གང་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་། ཚོས་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གཅིག་འཛིག་

ཉེན་དུ་བྱུང་སྐབས་བསྐྱེད་པ་དེ་རྫོགས་ལྡན་མིན་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་འགྱུར་བ་དང་།
 ཚོས་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གཉིས་བྱུང་སྐབས་གཉིས་ལྡན། ཚོས་མ་ཡིན་པའི་སྤྲིག་པ་
 མི་དགོ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་བྱུང་སྐབས་ཚོད་ལྡན་གྱི་དུས་ཞེས་བརྗོད་པ་སོགས་
 ལ་ནི་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྣོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་བ་རྣམས་སྤྲོགས་མཐུན་ནོ།།

༡ དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་སྣོད་གྱི་
 འཛིག་ཉེན་ཆགས་རིམ།

དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་
 བེ། རང་ཅག་གནས་སའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་མ་ཆགས་གོང་སྟོང་སང་
 ཞེག་ཏུ་གནས་ཏེ། དེའི་གནས་སྐབས་སུ་བེམ་པོའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་རུལ་
 ཞེས་པའི་རྣམ་པར་གནས་ཤིང་། དུས་ཡུན་གང་འཚམས་སོང་རྗེས་རྒྱུད་རུལ་པན་
 ཚུན་འདུ་བའི་འགོ་བཅུགས་པ་ནས་འཛིག་ཉེན་འཆགས་པའི་འགོ་རྒྱུགས་པར་བཞེད།

དེ་ཡང་སྣོད་གྱི་འཛིག་ཉེན་སྣ་མ་ཞེག་ནས་བར་སྣང་ཁམས་ལ་སྟོང་པའི་རུལ་
 གྱི་མིང་ཅན་རུལ་སྔ་རབ་སེལ་བྱུང་གནས་པ་རྣམས་འདུས་པ་ལས་རྒྱུད་གི་དགྱིལ་
 འཁོར་ནས་རིམ་གྱིས་ཆགས་ལ། སྟོང་པའི་མིང་ཅན་གྱི་རུལ་སྔ་རབ་དེ་རྣམས་གྱི་
 བར་ནས། དང་པོར་རྒྱུད་གི་རུལ་སྔ་རབ་རྣམས་མ་འགྱུར་བར་ནམ་མཁའ་ལ་མི་སྣང་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་རྣམས་པན་ཚུན་འབྱུང་།

དེ་རྣམས་སྤར་མ་འབྱར་གོང་རང་ཉིད་ཡང་ཞིང་གཡོ་བའི་ངོ་བོར་ཡོད་
 གྲང་གཡོས་ནས་གོ་ས་གཞན་དུ་བསྐྱོད་པའི་བྱས་པ་མེད་ཅིང་། འབྱར་ནས་ཡང་
 ཞིང་གཡོ་བ་ཉིད་དུ་གོ་ས་གཞན་དུ་བསྐྱོད་བྱས་པ་དེ་ལ་འཛིག་རྟེན་ཚོམ་པའི་རྒྱང་
 ཞེས་བརྗོད་ལ། དེ་ཉིད་འཛིག་རྟེན་ཆགས་པའི་གཞི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐོག་
 མའི་རྒྱ་ཡིན་གྱི་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དངོས་མིན་པར་གསུངས།

དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱུད་དེ་དང་མའི་རྩལ་སྤར་པ་ལ་སྤར་གནས་པ་རིམ་གྱིས་
 འབྱར་བ་རྣམས་སྤད་བས། རྒྱང་དང་ལྡན་པའི་སློབ་གི་མའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་མའི་
 དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐོག་མ་ཚོམ་པའི་མེ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེའི་རྗེས་སུ་མེ་དེ་དང་ཚུའི་
 རྩལ་སྤར་པ་དེ་རྣམས་འདུས་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱར་བར་གྱུར་བ་སྤད་བས། རྒྱང་དང་མེ་
 དང་ལྡན་པའི་ཆར་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་ཚུའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཚོམ་པའི་ཐོག་མའི་རྒྱ་
 ཞེས་བརྗོད། དེའི་རྗེས་སུ་རྒྱུད་དེ་དང་མའི་རྩལ་སྤར་པ་རིམ་གྱིས་ཀུན་ཏུ་འབྱར་བ་
 རྣམས་སྤད་བས། བམ་མཁའ་ལ་འཇའ་ཚོན་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བ་ལ་འཛིན་མ་
 སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཚོམ་པའི་ཐོག་མའི་ས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུད་བཞི་པོ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་ལས་འོག་གཞིའི་རྒྱང་
 མེ་རྒྱ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱུ་པོའི་དཀྱིབས་ཅན་རྣམས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་རྣམ་རི་རབ་
 ལྷན་པོ་དཀྱིབས་རྒྱུ་པོ་ཅ་བ་སྤེལ་ཅེ་མོ་སློབ་པ་དང་། དེའི་མཐའ་འཁོར་དུ་རི་བདུན་
 མཚོ་བདུན་སྤིང་བདུན་རྣམས་དང་། སྤྲིང་གི་གཟའ་སྐྱར་སོགས་རིམ་གྱིས་གྲུབ། དེ་
 ཡང་ཐོག་མར་འིན་ཏུ་དྲངས་པའི་ས་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུ་དེ་རིམ་གྱིས་རགས་པར་གྱུར་

ཉེ་སྟོང་གི་འཛིག་རྟེན་འབྲུག་པར་འགྱུར་ཞིང་། རོའི་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་བཅས་ནམ་མཁའ་འདི་
 །ཁམས་གི་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་རྣམས་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་གི་གོ་ས་དག་ཏུ་བྱུང་བར་བཤད་དེ།
 རིགས་ལྡན་བརྒྱ་དཀར་པོའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་འི་མེད་འོད་ལས།

རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་དེ་རྣམས་གི་ནང་ནས་དང་པོར་རེ་ཞིག་རྒྱུང་གི་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་
 རྣམས་པལ་ཚུན་འབྲུར་བར་འགྱུར་རོ། །འབྲུར་བ་དེ་ལས་ཡང་ཞིང་གཡོ་
 བ་ཉིད་དུ་བསྐྱོད་པ་ནི་རྒྱུང་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་མེད་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་
 རྣམས་ཀུན་ཏུ་འབྲུར་བར་གྱུར་པ་རྒྱུང་དང་ལྡན་པའི་སྟོག་ནི་མེ་ཞེས་བརྗོད་
 དོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུའི་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་རྣམས་འདུས་པ་ཀུན་ཏུ་འབྲུར་བར་གྱུར་
 པ་རྒྱུང་དང་མེ་དང་ལྡན་པའི་ཆར་ནི་རྒྱུ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་མེ་
 རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་ཀུན་ཏུ་འབྲུར་བ་ནམ་མཁའ་ལ་དབང་པོའི་གཞུང་སྤང་བ་ནི་
 འཛིན་མ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རོའི་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་
 བར་བྱེད་པ་སྟེ།¹⁸ ཞེས་སོ། །

རང་ཅག་རྣམས་གནས་སའི་མི་མཚེད་འཛིག་རྟེན་གི་ཁམས་འདི་དབུས་
 ལྷ་བྱས་པའི་ཤར་སྟོ་རྒྱལ་བྱང་དང་མཚམས་བཞི་སྟེང་འོག་བཅས་སྟོགས་བཅུ་པོ་
 རེ་རེར། སྤྱིར་བཞི་པ་ལྷ་བྱའི་འཛིག་རྟེན་གི་ཁམས་སྟོང་སྟོང་གནས་པ་ཚུན་ཆད་སྟོང་
 གཅིག་གི་འཛིག་རྟེན་གི་ཁམས་དང་། དེ་རྣམས་བཅི་གཞིར་བྱས་པའི་འཛིག་རྟེན་གི་
 ཁམས་སྟོང་སྟོང་གཉིས་གཉིས་གནས་པ་ཚུན་ཆད་ནི་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཛིག་
 རྟེན་དང་། ཡང་དེ་རྣམས་བཅི་གཞིར་བྱས་པའི་འཛིག་རྟེན་གི་ཁམས་སྟོང་སྟོང་གསུམ་

གསུམ་ཚུན་ཆད་ནི་སྣོད་གསུམ་གྱི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་། དེ་བཅི་གཞིར་བྱས་
པའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གངས་མེད་པ་ཆེན་པོ་ཚུན་ཆད་ལ་སྣོད་ཆེན་མོའི་འདིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་ལ། གངས་མེད་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་སྤྱིར་གངས་ཀ་མེད་པ་
ཅམ་ལ་མི་བྱེད་པར་གཅིག་བཅུ་བརྒྱ་སྣོད་ཁྱིའི་འབྲུམ་སོགས་གངས་གྱི་གནས་བྱུག་
ཅུ་ཡོད་པའི་ཐ་མ་ལ་བྱའོ།།

དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་འི་མེད་འོད་ལས། “སྣོད་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཛེད་
གྱི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་དབྲུས་ནས་སྣོད་དང་འོག་ཏུ་སྣོད་ཕྱག་རེ་རེ་སྟེ་འོག་དང་
སྣོད་བཞིན་དུ་འར་དང་རྒྱབ་དང་བྱང་དང་སྣོ་དང་བདེན་བྲལ་དང་དབང་ལྡན་དང་རྒྱུད་
དང་མེར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྣོད་ཕྱག་གཉིས་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ནས་སྣོད་ཆེན་པོ་
ཞེས་བྱ་བ་གངས་མེད་པ་ཆེན་པོའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཏེ།”¹⁹ ཞེས་སོ།།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་རང་ཅག་གནས་པའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
འདི་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཕྱོགས་བཅུར་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པར་
གསུངས་ཏེ། མདོ་སྟེ་པལ་ཆེན་ལས།

ནམ་མཁའི་མཐའ་སྟུག་གྲུར་པ་ཇི་ཅམ་པར།།

སེམས་ཅན་མ་ལུས་མཐའ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ།།²⁰ ཞེས་དང་།

ལག་ན་དོ་རྗེ་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ་ལས་གྲང་།

རིགས་གྱི་བྱ་དག་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་རྒྱུད་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྣོད་པོའི་

རྒྱན་བཀོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྲུམས་

དུ་མ་དེས་པར་སྟོན་པ་དག་ཡོད་དེ། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་
 རེ་རེ་དེས་པར་སྟོན་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་མཚམས་
 སྟོང་བ་དེས་པར་སྟོན་པའི་བཀོད་པ་རབ་འབྱམས་དུ་མ་ཡོད་པར་ཁོང་
 དུ་ཚུད་པར་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དག་དེ་ལ་མཚམས་སྟོང་བ་བཀོད་པ་
 རྣམས་ཀྱི་ཚད་ནི། སྤིང་བཞི་པའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་
 དང་། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བྱེ་བ་
 སྐབས་བརྒྱ་དང་། རྩ་བ་དང་། ཉི་མ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་དག་གང་གི་ཁོངས་སུ་
 འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཉེན་
 ཀྱི་ཁམས་སོ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་
 བ་སྐབས་བརྒྱ་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ། མེ་ཉོག་
 གི་གཞིའི་སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་མཚམས་
 སྟོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པར་གཅིག་གོ། །
 མེ་ཉོག་གི་གཞིའི་སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་
 མཚམས་སྟོང་བ་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་
 ཞུགས་པ་དེ། མེ་ཉོག་གི་གཞིའི་སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་
 འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་གཅིག་གོ། །མེ་ཉོག་གི་གཞིའི་སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་
 བཀོད་པའི་རྒྱུད་བྱེ་བ་སྐབས་བརྒྱ་རྣམས་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་
 སུ་ཞུགས་པ་དེ། མེ་ཉོག་གི་གཞིའི་སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པའི་འཛིག་ཉེན་
 ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་བར་མ་གཅིག་གོ། །འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་

བར་མ་བཀོད་པའི་རྒྱུད་བྱེ་བ་སྤག་བརྒྱ་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་
སུ་ཞུགས་པ་དེ་མེ་ཉོག་གི་གཞིའི་སྤྱིང་པོའི་རྒྱུན་བཀོད་པའི་འདེག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་བཀོད་པ་གཅིག་སྟེ།²¹

ཞེས་སྤྱིང་བཞི་ནས་ཚངས་པའི་འདེག་རྟེན་མན་ཚད་བྱེ་བ་སྤག་བརྒྱ་ནི་སྣོད་གསུམ་
གྱི་སྣོད་ཚེན་པོའི་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
བྱེ་བ་སྤག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་ཉོག་གིས་བརྒྱན་པའི་རབ་འབྲུམས་རྒྱ་མཚོའི་
མཚམས་སྤྱོད་གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་སྤག་བརྒྱ་ནི་གཞི་
དང་སྤྱིང་པོ་མེ་ཉོག་གིས་བརྒྱན་པའི་རབ་འབྲུམས་འདེག་རྟེན་ཁམས་གྱི་རྒྱུད་གཅིག་
དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་སྤག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་ཉོག་
གིས་བརྒྱན་པའི་རབ་འབྲུམས་འདེག་རྟེན་ཁམས་གྱི་རྒྱུད་བར་མ་གཅིག་དང་། དེ་
ལྟ་བུའི་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་སྤག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་ཉོག་གིས་བརྒྱན་
པའི་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

ཡང་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་རྣམ་པ་དང་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་དང་། ལ་
ལར་འོད་ཡོད་པ་དང་ལ་ལར་འོད་མེད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་གསུངས་ཏེ། མདོ་
སྟེ་པལ་ཚེན་ལས།

གྱི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག དེ་ལ་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་གྱི་
དབྱིབས་ནི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོ་གས་ཏེ། འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་
གྲས་པ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་རྣམ་པོ་འོ། །འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་
འབྲུམས་གྲས་པ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་བྱ་བའོ། །འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་

མཚོ་འབྲམས་ལྷས་པ་ལ་ལ་ནི་ནམ་མཁའ་འཛིན་མ་པ་དུ་མར་ནམ་པར་སྤེལ་
 བཤོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲམས་ལྷས་པ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་
 འབྲིལ་པའི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲམས་
 ལྷས་པ་ལ་ལ་ནི་འོད་འཕྲོ་བའི་རིའི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ། །འཛིག་རྟེན་
 གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲམས་ལྷས་པ་ལ་ལ་ནི་ཤིང་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ལྷན་གྱི་
 དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲམས་ལྷས་པ་ལ་
 ལ་ནི་མེ་ཉིག་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་
 མཚོ་འབྲམས་ལྷས་པ་ལ་ལ་ནི་ཁྲིམ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ། །
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲམས་ལྷས་པ་ལ་ལ་ནི་སེམས་ཅན་སྣ་
 ཚོགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་
 འབྲམས་ལྷས་པ་ལ་ལ་ནི་མཚན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་སྟེ། དེ་
 དག་ལ་སོགས་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཤིན་ཏུ་བསྟན་པ་ནི།
 འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་རྩལ་ཤིན་ཏུ་སྤེལ་བ་སྟེད་དོ། །²² ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཞིང་ནམས་ལ་ལ་འོད་མེད་དེ། །ལུན་པ་འཛིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། །
 དེག་ན་སྤྱུག་བསྐྱེད་སྤྱི་ལྷན་ལྷན། །བཟླ་ན་མི་བཟང་སྤྱི་ཡང་གཡལ། །
 ཞིང་ནམས་ལ་ལ་ལྷ་འོད་ཅན། །ལ་ལ་ཁྲིམ་གྱི་འོད་ཅན་ཉེ། །
 ལ་ལ་ཉི་ཟླའི་འོད་དང་ལྡན། །ཞིང་གི་བྲ་བ་བསམ་མི་བྲལ། །
 ཞིང་ནམས་ལ་ལ་རང་གི་འོད། །ཤིང་གི་འོད་ཅན་ཟི་མ་མེད། །

གང་དུ་སྐྱབ་བསྐྱེལ་མི་མཐོང་བ། །དེ་དག་སེམས་ཅན་དགོ་ལས་བྱང་།།
 ལ་ལ་རི་ཡི་འོད་ཅན་ཏེ། །ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་ལོར་བུའི་འོད།།
 ལ་ལ་མར་མེའི་འོད་ཅན་ཏེ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བྱང་།།
 ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་སངས་རྒྱས་འོད། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབས་ཀྱལ་ཏུ་གང་།།
 ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་བརྗོད་འོད། །འོད་འཕྲོ་འོད་ཅན་རབ་ཏུ་མངོས།།
 ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་མེ་ཉིག་འོད། །སྣོས་རྒྱའི་འོད་དང་ལྷན་བཤང་ཡོད།།
 སྣོས་དང་གདུག་པའི་འོད་འཕྲོ་ཅན། །སྣོན་ལམ་དབང་གིས་རྣམ་པར་སྦྱངས།།²³

ཞེས་སོགས་བྱང་བ་ལྟར་རོ།

སྦྱར་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་ཀྱང་འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
 གྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ལ་མཚོན་ན་དེའི་ཐོག་མ་དང་། བར་དང་མཐའ་མ་བཅས་དུས་གྱི་
 རིམ་པ་རེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་རང་ཅག་གནས་སའི་འདེག་
 རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་ནང་སྣོད་པ་དང་། ཆགས་པ། གནས་པ།
 མཐའ་འདེག་པའི་བསྐྱེལ་བ་ཞེས་པའི་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་གཙོ་ཆེ་བ་བཞི་ཡོད་པར་
 གསུངས། རིམ་པ་འདི་དག་རེ་རེ་ནས་དུས་ལུན་ཏུ་ཅང་རིང་བ་སྟེ་བར་བསྐྱེལ་ཉི་
 ལུ་རེ་ཡོད། འདེག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རྟེན་གཞི་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་ས་རྒྱ་མེ་
 རྒྱུད་གི་རྩ་བའི་ཁམས་བཞི་བཅས་འབྱུང་བ་ལྷ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། རྣམ་མཁའི་ཁམས་
 ཀྱིས་ཁམས་གཞན་རྣམས་འགྲུབ་པ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གོ་འབྱེད་དོ། །འདེག་པའི་
 རྟེན་ཞི་ས་ཁམས་དང་། རྣམ་མཁའི་ཁམས་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་འབྱུང་བ་མེ་རྒྱ་
 རྒྱུད་གསུམ་གྱིས་འདེག་པར་བྱེད་པར་གསུངས་སོ།།

༣ ལྷོད་བརྟུང་གི་འཛིག་རྟེན་འཛིག་པའི་ཚུལ།

འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འཛིག་པའི་ཚུལ་ལ་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསུངས་
 ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། ཡབ་སྲས་མཇུག་བའི་མདོ་ལས།
 གང་འཛིག་རྟེན་འདི་འཛིག་པར་འགྱུར་བའི་དུས་དེ་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་
 གྱི་ཁམས་འཛིག་པར་འགྱུར་བའི་ཆེ་ཉི་མ་གཉིས་འཛིག་རྟེན་དུ་འགྱུར་
 བར་འགྱུར་ཉེ། ཉི་མ་གཉིས་འཛིག་རྟེན་དུ་གྱུང་བས་ཚུ་མིག་དང་། ཚུ་བར་
 རྣམས་སྐྱམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་གསུམ་འཛིག་རྟེན་དུ་འགྱུར་སྟེ།
 ཉི་མ་གསུམ་འཛིག་རྟེན་དུ་གྱུང་བས་ཚུ་མིག་ཆེན་པོ་དང་། ཚུ་སྐྱུང་ཆེན་པོ་
 རྣམས་སྐྱམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་བཞི་འཛིག་རྟེན་དུ་འགྱུར་སྟེ། ཉི་
 མ་བཞི་འཛིག་རྟེན་དུ་གྱུང་བས་གང་ན་ཚུ་སྐྱུང་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་འདི་དག་
 འབབ་པའི་མཚོ་ཆེན་པོ་མ་དྲོས་པ་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་སྐྱམ་པར་འགྱུར་རོ། །
 ཐེམ་པར་འགྱུར་ཉེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་ལྔ་འཛིག་རྟེན་དུ་
 འགྱུར་སྟེ། ཉི་མ་ལྔ་འཛིག་རྟེན་དུ་གྱུང་བས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཡང་དབག་ཚད་
 གཅིག་ཙམ་གྱི་ཚུ་ཡོངས་སུ་ཟད་ཅིང་ཡོངས་སུ་འགྲིབ་པར་འགྱུར་རོ། །²⁴

ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་། ལྷོ་བ་དཔོན་ཚོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྟོད་པའི་ས་
 ལས་ནི།

སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། ཡོ་བྱུང་འགྱུར་བ་ཡང་

མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཆེ་ཡོ་བྱུང་འགྱུར་བ་མེད་པར་གྱུར་བ་དེའི་ཆེ་
 ཆར་བ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཆར་བ་མི་འབབ་པས་ས་ཆེན་པོ་འདི་ལ་
 རྩ་དང་སྐྲན་དང་། ཤིང་ཅི་ཡོད་དེ་དག་སྐྱམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཐན་བ་བྱུང་
 བས་ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རབ་ཏུ་ཤས་ཆེར་སྲེག་པར་
 བྱེད་དོ། །བསྲེག་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རྣམ་པ་དུག་ཡོད་པའི་སྲིར་འདི་ལྟ་
 ལྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཛིག་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་དབང་ཉིད་ཀྱིས་
 ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་གཞན་དུག་འགྱུར་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་
 དེ་དག་ཀྱང་། ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་འདི་ལས་བཞི་འགྱུར་བཞི་འགྱུར་གྱི་
 མཐུས་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་བདུན་དུ་གྱུར་བས་བདུན་གྱུར་དུ་སྲེག་
 པར་བྱེད་དོ། །དངོས་པོ་རྣམ་པ་དུག་པོ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། ལྷེང་ཀ་རྩུང་ཅུ་
 དང་། ལྷེང་ཀ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི་ཉི་མའི་དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་པས་སྐྱེམས་
 པར་བྱེད་དོ། །རྩུ་སྲུང་རྩུང་ཅུ་དང་། རྩུ་སྲུང་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི་ཉི་མའི་དགྲིལ་
 འཁོར་གསུམ་པས་སྐྱེམས་པར་བྱེད་དོ། །མཚོ་ཆེན་པོ་མ་དྲོས་པ་དེ་ནི་ཉི་
 མའི་དགྲིལ་འཁོར་བཞི་པས་སྐྱེམས་པར་བྱེད་དོ། །རྩུ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་ཉི་
 མའི་དགྲིལ་འཁོར་ལྔ་པ་དང་། དུག་པའི་སྲོགས་གཅིག་གིས་སྐྱེམས་པར་
 བྱེད་དོ། །རི་རབ་དང་ས་ཆེན་པོ་དེ་ནི་གཟུགས་ཆེས་སྲ་བའི་སྲིར་ཉི་མའི་
 དགྲིལ་འཁོར་དུག་པ་ཉིད་དང་། བདུན་པས་སྲེག་པར་བྱེད་དེ། དེ་ནས་
 དེ་ཉིད་ཀྱི་མེ་ལྷེ་རྩུང་གིས་བདས་ནས་ཚངས་པའི་འཛིག་རྟེན་མན་ཚང་
 དུ་འགྲོ་ཞིང་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་

ལྷུང་ཉེ། ལྷུང་ལས་ལྷུང་བའི་དངོས་པོ་རྩ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་དང་པོ་ཉིད་
 གྱིས་སྐྱེམས་པར་བྱེད་དོ། །ལྷུང་དངོས་པོ་དེ་དག་ཉིད་ནི་གཞན་ལྷུང་པོ་དག་
 གིས་སྐྱེམས་པར་བྱེད་དོ། །བརྟན་ཞིང་སྲ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ནི་
 གཉིས་ཀྱིས་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །འཇིག་རྟེན་གནས་པ་དེ་དེ་ལྷུང་བསྲེགས་
 ལིང་ཚིག་པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་རྒྱས་པར་བྱ་སྟེ།
 དུད་པ་མེད་ལ་ཐམ་བའི་ལྷག་མ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཉེ། དེ་ཙམ་གྱིས་ན་
 འདི་ལྷ་སྟེ། ལྷོད་འཇིག་པས། འཇིག་རྟེན་ཞིག་ཅེས་བྱ་སྟེ། བར་གྱི་བསྐྱལ་
 པ་ཉི་ཤུ་འདས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་ཞིག་པ་ཡང་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་
 ཉི་ཤུར་གནས་སོ། །རྒྱས་འཇིག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ཚུན་ཆད་མེས་འཇིག་
 པ་ལན་བདུན་འདས་པར་གྱུར་པ་དེའི་འོག་ཏུ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཉིད་
 ལས་ལྷུང་བའི་རྒྱུ་ཁམས་འབྱུང་སྟེ། ལྷུང་ཁམས་ཀྱིས་ལྷོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་
 དེ་ལན་ཚུ་བཞིན་དུ་བཞུས་ནས་ལྷུང་ཁམས་དེ་ཡང་ལྷོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་
 དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་དོ། །མེད་པར་གྱུར་ནས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་
 བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་སོ། །རྒྱང་གིས་འཇིག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་
 ཚུན་ཆད་རྒྱས་འཇིག་པ་ལན་བདུན་འདས་པར་གྱུར་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་
 མེས་འཇིག་པ་ལན་ཅིག་འབྱུང་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་བསམ་གཏན་གསུམ་
 པ་ཉིད་ལས་ལྷུང་བའི་རྒྱང་གི་ཁམས་འབྱུང་སྟེ། ལྷོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་
 རྒྱང་གིས་ལུས་བསྐྱམས་པ་བཞིན་དུ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱང་དེ་ཡང་དེ་
 ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་ཉེ། འདི་ལྷུང་འགའ་ཞིག་ལ་རྒྱང་གི་

ཁམས་འཕྲུགས་པར་གྱུར་ན། རུས་པའི་བར་དུ་ཡང་འབྲི་བར་བྱེད་པ་སྐད་
བ་བཞིན་ནོ། །ཞིག་ནས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་ཉི་ཤུར་གནས་
ཏེ། འཛིན་ཉེན་འཛིན་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །²⁵ ཞེས་འགྲུང་།

མངོན་པ་མངོན་ལས་ཀྱང་རང་ཅག་གནས་སའི་འཛིན་ཉེན་གྱི་ཁམས་
འདི་འཛིན་པའི་ཚེ་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ཚོ་བོད་རིམ་གྱིས་ཚེ་རུ་སོང་བའི་མེས་
འཛིན་པ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་སྒོ་བརྒྱུད་ཀྱི་འཛིན་ཉེན་གྱི་ཁམས་ཤིག་འཛིན་པའི་ཚེ་འགྲུང་བ་
མེ་ཚུ་རྒྱུད་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་གིས་འཛིན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བསྐྱུད་མར་མེས་
འཛིན་པ་ལན་བདུན་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཚུས་འཛིན་པ་རེ་རེ་འགྲུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཚུས་
འཛིན་པ་ལན་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་ཡང་མེས་འཛིན་པ་བདུན་དང་། དེ་ནས་རྒྱུད་གིས་
འཛིན་པ་འགྲུང་བ་སྟེ། ཚོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཚེན་པོ་ལས། “ཁ་ཅིག་
ན་ལེ། འཛིན་ཉེན་འཛིན་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་གཅིག་ལས་ཉི་
མ་བདུན་དུ་བྱེ་སྟེ། དེ་དག་གི་མཐུས་འཛིན་ཉེན་ཞིག་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་ཟེར་རོ། །
ཁ་ཅིག་ན་ལེ། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་གཅིག་ལྟ་བུ་བསྐྱལ་བ་མ་མའི་དུས་སུ་ཚེ་བ་
བདུན་གྱུར་དུ་འགྱུར་ཏེ། འཛིན་ཉེན་སྟེག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །”²⁶ ཞེས་དང་།
དེ་དང་མཐུན་པར་ཚོས་མངོན་པ་མངོན་ལས།

མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་ཚུ་ཡིས་གཅིག །དེ་ལྟར་ཚུ་བདུན་ཐལ་ནས་ཀྱང་།།

མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་དེ་ནས་ནི། །མཐུག་ཏུ་རྒྱུད་གིས་འཛིན་པ་ཡིན།།²⁷

ཞེས་འགྲུང་། དེ་ལྟར་མངོན་པ་མངོན་ལས་མེས་འཛིན་པ་དུག་ཚུས་འཛིན་བདུན་
ཏེ་བསྐྱེམས་པས་མེ་ཚུས་འཛིན་པ་རེ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་རྒྱུད་གིས་འཛིན་པ་གཅིག་

འབྲུང་བར་བཤད་ལ། རྣམ་འཕྲོར་སྡོད་པའི་སའི་དངོས་གཞི་ལས་མེ་ཚུལ་འདིག་
པ་ར་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་རྒྱུང་གིས་འདིག་པར་བཤད་དོ།

དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་ལས་སྡོད་གྱི་འདིག་རྟེན་འདིག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི།
སྡོད་གྱི་འདིག་རྟེན་དེ་ཉིད་ཐོག་མར་བར་སྤང་ཁམས་གྱི་རྩལ་གྱིས་བསྐྱེད་ལ། འདིག་
པའི་ཆེ་ཡང་གཞུགས་རགས་པ་རྣམས་རྗེ་སྤྲ་རྗེ་སྤར་སོང་ནས་བར་སྤང་ཁམས་གྱི་
སྡོད་པའི་རྩལ་སྤྲ་མའི་ངོ་བོར་གནས་ལ། འཕྲོར་ཞིག་གི་གོ་རིམ་ནི་ས་ཚུ་མེ་རྒྱུང་གི་
རིམ་པ་ལྟར་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དང་སོར་སྡོད་གྱི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་པའི་
རྩལ་པན་ཚུན་འབྲུང་ནས་འདབས་ཆགས་སུ་གནས་པ་རྣམས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་ཚུ་
ལ་འཇུག་པ་དང་། ཚུའི་རྩལ་རྣམས་དེ་ལྟར་བྱེ་ནས་མེ་ལ་འཇུག་པ་དང་། མའི་རྩལ་
རྣམས་དེ་ལྟར་བྱེ་ནས་རྒྱུང་ལ་འཇུག་པ་དང་། རྒྱུང་གི་རྩལ་རྣམས་དེ་ལྟར་སོ་སོར་བྱེ་
ནས་ཐོག་མར་འདིག་རྟེན་འཆགས་པའི་འགོ་ཚུལ་པའི་སྤྲ་ངོས་གྱི་རྩལ་ལྟར་དབང་
པོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རྩལ་སྤོན་སེལ་བའི་རྣམ་པར་གནས་ནས་ནས་མཁའ་ལ་
ཀུན་ཏུ་སྡོད་པར་གསུངས། དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་འི་མེད་འོད་ལས།

འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིག་པའི་དུས་དེར་ས་ལས་ཞེས་པ་ནི་ས་ལས་ཚུ་
ལ་སོགས་པའི་ཁམས་གྱི་རྩལ་སྤྲ་རབ་གང་དག་ཡང་དག་པར་སྡོད་པར་
གནས་པ་དེ་རྣམས་སའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་གྱི་ཚོགས་ལས་སྤྲེ་སྤྲེ་སའི་རྩལ་སྤྲ་
རབ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་བྱས་ནས་ཚུའི་ཁམས་ལ་སྤྲེ་ཚུའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་གྱི་
ཚོགས་ལས་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚུའི་ཁམས་ལས་སྤྲེ་ནས་
མེ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང་མེ་ལས་སྤྲེ་ནས་རྒྱུང་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ་རྒྱུང་

ལས་བྱེ་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་སོ་སོར་ཀུན་ཏུ་སྒྲོང་དོ། །དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་
ཀྱི་ཁམས་ཉི་ལེན་སྤྱད་པ་ཡིན་གྱི་ས་འོག་ན་དུས་ཀྱི་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷ་
འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་སློག་པར་བྱེད་པ་དང་ཐལ་
བར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །²⁸ ཞེས་སོགས་འབྲུང་བ་ལྟར་རོ།།

མདོར་ན་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསྐྱའི་སྤྱང་གི་བྱེ་མའི་རུལ་གྱི་གངས་ལས་
མང་བའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཆགས་འཛིག་
བྱེད་ཅིང་། ཞིང་ལ་ལ་ཆགས་བཞིན་པ་དང་། ཞིང་ལ་ལ་སྟོང་བཞིན་པ་དུས་མཉམ་
པ། འཛོར་ཞིག་གི་ཆེ་མེ་ཚུ་རྒྱང་གསུམ་གྱིས་འཛིག་པའི་ཚུལ་དང་། ས་ཚུ་མེ་རྒྱང་
ནམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཐིམ་སྟེ་མཐར་བར་སྤང་ཁམས་སུ་སྟོང་པའི་རུལ་གྱི་ངོ་བོར་
གནས་པའི་ཚུལ་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ནང་འཕགས་པ་ལྟའི་དབྱེ་མ་བཞི་བརྒྱ་པར།

དེ་ལྟར་ས་འོག་མཐའ་མཐོང་ཞིང་། །དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ལྟར།²⁹
ཞེས་དང་། ལེགས་སྣན་གྱི་རྩ་ཤེའི་འབྲེལ་བ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། དངོས་ནམས་
ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་ཡང་། །སྒོན་གྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་འོག་ནས་སྟོན་
པར་འབྲུང་བའི་བྱིར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོག་མ་མེད་པའི་རྒྱ་གཅིག་ནས་གཅིག་
ཏུ་བརྒྱད་པ་ལས་བྱུང་བ་དག་ལ་ཡང་ཐོག་མ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར།³⁰
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱ་གྱའི་ས་འོག་དང་བུམ་པ་ལྷ་བུས་མཚོན་པའི་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་དེ་དངོས་པས་རྒྱའི་
ཐོག་མ་དངོས་འཛིན་མི་སྤྱབ་པ་ལྟར། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་

འཁོར་ལོ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཆགས་འཇིག་
 བརྒྱད་མར་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། ད་དུང་ཡང་སྤྱི་མའི་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པར་ཆགས་
 འཇིག་བརྒྱད་མར་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་སྤྱིར་
 འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་འགོ་འདི་ནས་བརྒྱམས་ཤིང་འདི་ནས་མཐུག་སྤྱད་
 ཅེས་འཇོག་མི་བྱས་པར་འདོད་དོ།

༧ དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་མཁའ་རྒྱལ་དང་
 གོ་ལའི་འཁོར་བཞེད།

དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་རྣམས་ལས་སྣོད་གྱི་འཇིག་རྟེན་སྣ་མ་ཞིག་རྗེས་
 བར་སྣང་སྣོད་པར་གནས་ཤིང་། གང་ཟག་ཐ་མལ་པའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་
 རྣམས་གྱི་སྣོད་ལུལ་མ་ཡིན་ལ། རྒྱལ་མཉམ་གཞན་དང་པན་ཚུན་འདབས་འབྱར་དུ་
 ཚོགས་ཏེ་བསགས་རྒྱལ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་མ་རབ་སིལ་བུའི་རྣམ་པར་
 གནས་པ་དེ་དག་ལ་སྣོད་པའི་རྒྱལ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། སྣོད་པའི་རྒྱལ་དེ་ལ། ས་དང་།
 རྩ་དང་། མེ་དང་། རྩུང་དང་། ཉམ་མཁའི་རྒྱལ་མ་རབ་བཅས་ལྟ་ཡོད་པར་གསུངས་ལ།

སྤྱིར་སྣོད་པའི་རྒྱལ་གྱི་སྐྱས་བཞོད་པ་ཁམས་རང་རང་གི་སྤྱི་བའི་མཐར་
 ཐུག་པ་དུག་སྟེ། ས་རྩུ་མེ་རྩུང་ནམ་མཁའ་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྣོད་པའི་རྒྱལ་དུག་གི་ཐ་སྣོད་
 གྲང་གསུངས་ཤིང་། ཡེ་ཤེས་གྱི་སྣོད་པའི་རྒྱལ་ཞེས་པ་ནི་ཚོས་ཉིད་ལ་རྒྱལ་གྱི་མིང་
 བཏགས་པ་ཅམ་ལས་རྒྱལ་མ་རབ་དངོས་མིན་ལ། དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་

ཡང་འབྲུང་བ་ལྗེའི་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྣོང་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
 དུ་གནས་པས་ན་འདི་ག་ཉེན་གྱི་ཁམས་འབྲུང་བ་དང་། འདི་ག་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་
 ཅད་རུང་ལ། གཤམ་ཉེ་རྒྱལ་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་འབྲུང་འདི་ག་དེ་དག་གང་
 ཡང་མི་རུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་སྐད་དུ། རིགས་ལྡན་པ་རྣམས་
 དཀར་པོའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ཅི་མ་མེད་པའི་འོད་ལས། “དེས་ན་ཆགས་པ་
 བྱི་འབྲུང་བའི་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་སྣོང་བ་རྣམས་ལས་ཞེས་པ་ལ་སྣོང་བ་རྣམས་ལྟེ་
 འདི་ག་ཉེན་པའི་ཐ་སྐྱད་གྱིས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྲོད་ལུས་མ་
 ཡིན་པ་རྒྱལ་ཤ་རབ་ཀྱི་ངོ་བོས་རྣམ་པར་གནས་པ། ཞེས་དང་། ཡོན་ཏན་རྒྱག་པ་ཚོས་
 ཀྱི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་སྣོང་བ་རྣམས་སོ། །”³¹ ཞེས་སོ། །

དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལ་ནམ་མཁའི་རྒྱལ་ཞེས་པ་དེ་ལོན་ཏུ་སྤྲོ་བའི་གཞུགས་
 ཅན་གྱི་རྒྱལ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ཉེན་གཞི་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་མཁའི་རྒྱལ་
 ཤ་རབ་དང་མཁའ་རྒྱལ་ལ་ཁྲུད་པར་མེད་ཅིང་། རྣམ་མཁའི་རྒྱལ་ཤ་རབ་ཅེས་པའི་ནམ་
 མཁའ་འདི། ཅང་མེད་ཀྱི་སྣོང་སང་ཞིག་མིན་པར་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཞུགས་ལྗེའི་
 བང་ཚན་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་སུ་འཛོག་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་
 རོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་ཞིང་། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱེ་མེད་མེད་
 པོར་སྣང་བ་དེར་འཛོག་གོ། །མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཞུགས་དེ་ཉིད་སྣོན་ཅི་
 ཅམ་དབྱེ་བར་རྒྱས་ཀྱི་བར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་རྒྱུང་མཐའ་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ལ་ནམ་
 མཁའི་རྒྱལ་ཤ་རབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྐྱད་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་ལ། རྣམ་མཁའི་རྒྱལ་ཤ་
 རབ་དེ་ལ་མིང་གཞན་ངོའི་རྒྱལ་ཤ་རབ་ཅེས་ཀྱང་བྱེད།

འཛམ་གླིང་འདི་རྟེན་གཞི་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་། ས་ཚུ་མེ་རླང་གི་ཅ་བའི་
 ཁམས་བཞི་བཅས་ཁམས་ལྔ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། རྣམ་མཁའི་ཁམས་གྲིས་ཁམས་གཞན་
 རྣམས་འགྲུབ་པ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་གོ་འབྱེད་པས་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་འབྱུང་འཛིག་
 གི་གཞི་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་འདི་ཉིད་ ༡ རོག་མར་ཆགས་པའི་སྐབས་
 དང་། ༢ དེ་ནས་གནས་པའི་སྐབས་དང་། ༣ དེ་ནས་འཛིག་པའི་སྐབས་དང་། ༤
 དེ་རྗེས་འཛིག་རྟེན་གསར་བ་ཞིག་མ་ཆགས་བར་དུ་སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་བཅས་
 བཞི་ཡོད་ལ། སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནམ་མཁའི་རྩལ་དེས་རྟེན་གཞི་བྱས་ནས་
 གསར་དུ་ཆགས་པའི་འཛིག་རྟེན་དེའི་ནང་གི་བཅ་པོའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ཅིང་།
 རྣམ་མཁའི་རྩལ་དེས་ས་ཚུ་མེ་རླང་གི་རྩལ་གོ་ས་གང་ན་གནས་པའི་གོ་ས་ཐམས་
 ཅད་དུ་ཁྲབ་པར་གསུངས་ཏེ། འགྲུལ་ཆེན་ཇི་མེད་འོད་ལས། “རྗེའི་རྩལ་སྤར་བ་
 རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྲབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ།”³² ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་དོ། །

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་སྤེལ་ཞིག་ནས་བར་སྐྱང་ཁམས་ལ་
 སྟོང་པའི་རྩལ་གྱི་མིང་ཅན་རྩལ་སྤར་བ་སེལ་བྱུང་གནས་པ་རྣམས་འདུས་པ་ལས་རླང་
 གི་དགྲིལ་འཁོར་ནས་རིམ་གྲིས་ཆགས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ས་ཚུ་མེ་རླང་བཞི་པོ་རིམ་
 གྲིས་འཕེལ་བ་ལས། འོག་གཞིའི་རླང་མེ་རླང་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རླུམ་པོའི་དགྲིལ་ས་
 ཅན་རྣམས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ནས་རི་གླིང་རྣམས་རིམ་གྲིས་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སའི་གོ་ལའི་
 རྟེན་གི་བར་སྐྱང་ལ་རླང་གིས་བཏེགས་པའི་བསྟོན་བྱ་བྱིས་གྱི་གོ་ལ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་
 ཉིད་དབྱུས་མཐོ་ལ་མཐོའ་དམའ་བ་གདུགས་སུ་བ་བ་བཞིན་ཆགས་པའི་རྟེན་རྒྱ་སྐྱར་
 ཉེར་བརྒྱད་རྣམས་གཡོན་སྟོར་གྲིས་ཆགས། དེའི་རྗེས་བསྟོན་བྱེད་རེས་གཟའ་བདུན་

དང་སྐྱ་གཅན་དུས་མེ་དུ་བ་མཐུག་རིང་བཅས་གཟུང་བཅུ་པོ་རྣམས་སྐྱེས། བྱིས་བཅུ་
 གཉིས་ཅི་སྐར་མ་གྲོ་བཞིན་དང་བྱི་བཞིན་གཉིས་ལ་སྐར་བྱིས་གཅིག་ལས་མེད་པས་
 དེ་གཉིས་སྐར་བྱིས་གཅིག་ཏུ་བཅེས་པས་རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་སྐར་ཁོངས་རེ་ལ་ཆ་
 བཞི་བཞིར་བྲས་པའི་ཆ་རེ་ལ་རྒྱ་དཔའི་ཐ་སྙད་བྲས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་དཔ་དགུ་དགུའམ་
 རྒྱ་སྐར་གཉིས་རེ་དང་། རྒྱ་སྐར་གཅིག་གི་རྒྱ་དཔའི་བཞི་ཆ་གཅིག་རེའི་ཁྱོན་ལ་བྱིས་
 རེའི་ཐ་སྙད་བྲས་ལ། བྱིས་བཅུ་གཉིས་ནི། ༡ ལུག་ ༢ སྤང་། ༣ འཁྲིག་པ། ༤ ཀར་
 ཀ་ལ། ༥ སེང་གེ། ༦ བུ་མོ། ༧ སྤང་། ༨ སྤིག་པ། ༩ གཞུ། ༡༠ རྩ་མིན། ༡༡ བུ་མ་
 པ། ༡༢ ཉའི་བྱིས་རྣམས་སོ།།

དེ་ཡང་ཐ་སྐར་བཞི་གཉིས་དང་སྤོན་དུག་གི་རྒྱ་དཔ་གཅིག་གི་བར་ལུག་གི་
 བྱིས་དང་། དེ་ནས་སྤོན་དུག་གི་རྒྱ་དཔ་གསུམ་དང་སྐར་མ་དང་མགོའི་རྒྱ་དཔ་གཉིས་
 གྱི་བར་སྤང་བྱིས་དང་། དེ་ནས་མགོའི་རྒྱ་དཔ་བྱི་མ་གཉིས་དང་ལག་དང་ནབས་སོའི་
 རྒྱ་དཔ་གསུམ་གྱི་བར་འཁྲིག་པའི་བྱིས་དང་། དེ་ནས་ནབས་སོའི་རྒྱ་དཔ་བྱི་མ་དང་
 རྩལ་དང་སྐག་གཉིས་གྱི་བར་ཀར་ཀ་ལའི་བྱིས་དང་། མཚུ་དང་གེ་གཉིས་དང་དཔོའི་
 རྒྱ་དཔ་དང་པོའི་བར་སེང་གེའི་བྱིས་དང་། དཔོའི་རྒྱ་དཔ་བྱི་མ་གསུམ་དང་མེ་བཞི་
 དང་ནག་པའི་རྒྱ་དཔ་དང་པོ་གཉིས་གྱི་བར་བུ་མོའི་བྱིས་དང་། ནག་པའི་རྒྱ་དཔ་བྱི་
 མ་གཉིས་དང་ས་རི་དང་ས་གའི་རྒྱ་དཔ་སྐ་མ་གསུམ་གྱི་བར་སྤང་གི་བྱིས་དང་།
 ས་གའི་རྒྱ་དཔ་བྱི་མ་དང་ལྷ་མཚན་ས་དང་སྤོན་གཉིས་གྱི་བར་སྤིག་པའི་བྱིས་དང་།
 སྐབས་དང་རྩ་མིན་གཉིས་དང་རྩ་སྤང་གྱི་རྒྱ་དཔ་དང་པོའི་བར་གཞུའི་བྱིས་དང་།
 རྩ་སྤང་གྱི་རྒྱ་དཔ་བྱི་མ་གསུམ་དང་། གོ་བཞིན་དང་བྱི་བཞིན་སྐར་ཁོངས་གཅིག་

གཅིག་སྲུ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུང་འགྲོས་གྱིས་འགྲོ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ཅི་མེད་འོད་ལས།

དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་འགྲེལ་འདི་ནི་བྱིས་གྱི་ཡིན་གྱི་གཞི་ལ་གནས་པའི་ཉི་
མ་ཡི་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །འདིར་བྱིས་གྱི་འཁོར་ལོ་ནི་གཡས་སྐྱོར་གྱིས་འཁོར་
ཏེ་གཟུང་རྣམས་ནི་བྱིས་དག་ལ་གཡས་མིན་གྱིས་རྒྱུད། །རྗེ་ལྟར་བྱིས་གྱི་
འཁོར་ལོ་འཁོར་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་གཅན་ཡང་ལུབ་ཏུ་མངོན་པར་ཕྱོགས་
ནས་རི་རབ་ལ་གཡས་སྐྱོར་བྱེད་ཅིང་ཡང་དག་པར་རྒྱུད། །འདར་དུ་ཕྱོགས་
པའི་གཟུང་རྣམས་ནི་ལྷན་སོ་ལ་གཡས་མིན་དུ་སྐྱོར་བ་བྱེད་ཅིང་བྱིས་གྱི་
འཁོར་ལོ་ལ་ཡང་དག་པར་བཞོད་པར་བྱེད་དོ། །³⁴ ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཉི་མ་ནི་དུས་གྱི་འབྲུག་པར་ལ་སོགས་པ་སྟོན་བྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་པས།
དེའི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དུམ་སྲུ་བརྩུ་གཉིས་གྱི་ཁྲོན་སོ་སོར་ཉི་མ་བྱིས་གང་ཞིག་
ན་གནས་པའི་ཆེ་སྟོ་བྱང་གི་བཞོད་པ་དང་ཉིན་མཚན་མཉམ་མི་མཉམ་ལ་སོགས་པ་
རྒྱུང་བ་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ཅི་མེད་འོད་ལས། “འདིར་ལུག་ལ་
སོགས་པའི་བྱིས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཉི་མ་གནས་པ་ས་དུམ་སྲུ་བརྩུ་གཉིས་
སྲུ་དུས་དུག་དང་རྒྱ་བ་བརྩུ་གཉིས་དང་ཕྱོགས་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་བྱེད་དེ་བྱིས་གྱི་འཁོར་ལོ་
འཁོར་བའི་དབང་གིས་སོ། །”³⁵ ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་དུས་འཁོར་ལུག་གྱི་
གོ་ལའི་འཁོར་བཞོད་ཀྱི་དབེ་རིས་ལོགས་སྲུ་བཞོད་པ་ལ་གཞིགས་ན་ཤེས་ངེས་སོ། །¹¹

11 དུས་འཁོར་ལུག་གྱི་གོ་ལའི་དབེ་རིས་ཁག་དེབ་འདིའི་མཇུག་ཏུ་ཡོད་པས་དེར་གཞིགས་པར་འཚམས།

༥ ལྷ་རྩ་རྩ་འཛིན་ཅིས་གཞུང་ལས་བཞུགས་པའི་ གོ་ལའི་འཁོར་བའོད།

དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་ཕྱོན་པའི་ན་ལེ་རྒྱའི་སྐར་ཅིས་རིག་པའི་མཁས་པ་
ལྷ་རྩ་རྩ་འཛིན་པ་དེས།¹² ཚོས་མངོན་པ་དང་དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་སོགས་ལས་
བཞུགས་པའི་རྣམ་གཞག་དང་ཚུལ་མི་འདྲ་བར།³⁶ སྐོར་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྐར་ཚོགས་
གྱི་དབུས་སུ་གཟའ་སྐར་གྱི་འཁོར་ལམ་གྱིས་བསྐོར་བའི་ནམ་མཁའི་དབུས་སུ་འབྱུང་

12 སྐོར་དཔོན་འདི་ཕྱི་ནང་གང་ཡིན་སྐོར་ལ་བཞུགས་ཚུལ་མི་མཐུན་ཡང་། ན་ལེ་རྒྱར་སྐོར་གཉེར་
མཛད་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད། ཨིན་ཇིའི་ཆོག་མཛོད་(Britannica Learning Library p 27) ལྟར་ན།
སྐོར་དཔོན་དེ་ནང་པ་ཡིན་པ་དང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་གི་ཉིན་རྒྱའི་སྐོར་དཔོན་ཚངས་པ་
སྐས་པའི་ཅིས་གཞུང་ཚངས་པའི་དོན་གསལ་ཞེས་པའི་ནང་ལྷ་རྩ་རྩ་ལ་དགག་པ་ཐོན་པ་དང་།
ཡང་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་གི་སྐར་ཅིས་རིག་པའི་མཁས་དབང་ཉིན་རྒྱའི་སྐོར་དཔོན་
ཉིན་བྱེད་གཉིས་པའི་ཅིས་གཞུང་གྲུབ་མཐའ་གཙུག་གི་ཚོར་བྱ་ཞེས་པའི་ནང་དུའང་། གོ་ལའི་ལེའུའི་
ཚོགས་བཅད་བདུན་པ་དང་དགུ་པ་གཉིས་སུ་རིམ་བཞིན། “སྐར་ཚོགས་རྒྱན་དུ་འཁོར་བར་མཐོང་བ་
ལས། །ས་འདི་འཛིན་བྱེད་ཉེན་གྱིས་སྐོར་བ་ཡིན། །ལྷི་དངོས་མཁར་གནས་ཀྱས་པ་མ་མཐོང་བས། །
མཁའ་ནས་ཐུང་དུ་འཕྱོ་ཞེས་ནང་བས་བཞུགས། །” ཅས་ལྷ་རྩ་རྩ་འཛིན་པ་དེ་ནང་པའི་འདོད་ཚུལ་
དུ་སྐྱས་པ་དང་། ཡང་། “མཁའ་ལ་འཕེན་པའི་ལྷི་བའི་དངོས་པོ་ནི། །ས་ལ་ལྷུང་བར་མཐོང་བར་གྱུར་
ཡུང་ནི། །ས་གཞི་མཁའ་ནས་ཐུང་དུ་འཕྱོ་ཞེས་པའི། །ནང་པའི་སྐོ་ཕྱོས་དན་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན། །”ཞེས་
ས་གཞི་རྒྱུ་པོ་རང་འཁོར་རྒྱག་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་དགག་པ་མཛོད་སྐབས། རྩོགས་སུ་མ་སྐོར་དཔོན་
ལྷ་རྩ་རྩ་འཛིན་པ་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛོད་པ་སོགས་འབྱུང་།

བ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སའི་གོ་ལ་གནས་ཤིང་། དེ་ཡང་དབྱིབས་རྒྱུ་པོ་ཡིན་
བར་བཤད་དེ། སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཅེས་གཞུང་ལྷུ་རྩ་རྩེ་ཡམ་
ཞེས་པ་ལས།

སྐར་ཚོགས་སྐོར་མའི་དབྱས་སུ་འཁོར་ལམ་གྱིས།།
ཡོངས་སུ་བསྐོར་བའི་ནམ་མཁའི་དབྱས་ལ་ཞི།།
ས་ཚུ་མེ་དང་རྒྱང་གི་རང་བཞིན་གྱི།།
ས་ཡི་གོ་ལ་ཀུན་ནས་རྒྱུ་པ་ཉིད།།³⁷ ཅེས་འབྲུང་།

ཡང་དཔེར་ན། གྲུ་ལ་ཞུགས་ནས་མདུན་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཚེ་བརྟན་པར་གནས་
པའི་རི་བོ་རྣམས་ལྷོག་ལྷོགས་སུ་འགྲོ་བར་སྤང་བ་ལྟར། སའི་གོ་ལ་རང་ཉིད་ལྷུ་རྩ་
ཤར་དུ་འཁོར་བའི་དབང་གིས་བརྟན་སྐར་རྣམས་ནམ་མཁའི་ཚངས་ཐིག་ལས་ཤར་
ནས་ལྷུ་རྩ་འགྲོ་བ་ལྟར་སྤང་ཡང་། རོན་ལ་བརྟན་སྐར་རྣམས་འགྲོ་བ་མེད་པར་ཡང་
བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

གྲུ་ལ་ཞུགས་ནས་མདུན་དུ་འགྲོ་བ་ན།།
རི་བོ་ལྷོག་ནས་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་ལྟར།།
བརྟན་སྐར་རྣམས་ནི་ལྟའི་མཉམ་ཐིག་ལས།།
ལྷུ་རྩ་འགྲོ་བ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ནོ།།³⁸ ཞེས་སོ།།

འོ་ན་སྐར་མ་དེ་དག་འགྲོ་བ་མེད་ན་འཆར་བ་དང་ལྷུ་རྩ་པར་སྤང་བ་འདི་ཅི་
ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ལས།

འཆར་བ་དང་ནི་རུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི།
 རྒྱན་དུ་བཞོན་པའི་རྒྱང་ལ་བརྟེན་ནས་ནི།
 ས་གཞི་ཉིད་ནི་གཟའ་དང་བཅས་པ་ནི།
 ལ་རྒྱའི་ཚངས་ཐིག་ལ་ནི་འཁོར་བར་བྱེད།³⁹

ཅེས་བརྟན་སྐར་ནམས་འཆར་རུབ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ས་གཞི་གཟའ་དང་བཅས་
 པ་རྒྱང་ལ་བརྟེན་ནས་སྣོ་བྱང་གི་སྣེ་གཉིས་སྟེ་བར་བྱས་པའི་དབྱས་ཀྱི་ཚངས་ཐིག་
 ལ་རང་འཁོར་རྒྱག་བཞིན་འཁོར་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་སོགས་མོ་
 ལའི་འཁོར་བཞོད་དང་། ཉིན་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་རིང་ལུང་། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་
 སོགས་སྐར་ཅིས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་མང་སོ་ཞིག་ལ་དེར་རབས་ཀྱི་རྒྱ་སྐར་རིག་
 པའི་ལྟ་སྟོགས་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་གནས་མང་སོ་ཞིག་གསལ་བར་ཅིས་ཀྱི་ལམ་
 བས་གཏན་ལ་སལ་བར་མཛད་དོ།།

༦ འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དང་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

མདོན་པ་དང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་སོགས་ལས་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་
 ཀྱི་རྒྱ་ཁྲོན་དང་། སྣོད་བརྒྱད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཆགས་པ་དང་གནས་པ་དང་འཛིག་པ་
 དང་སྟོང་པའི་ཡུན་ཚད་སོགས་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས། དེ་དག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་
 ཚད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དེ་ལ་གཞུགས་
 ཀྱི་ཚད་དང་། དུས་ཀྱི་ཚད་གཉིས་ཡོད་ལ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་དཔོན་དབྱིག་

གཉེན་གྱིས་མངོན་པ་མངོན་ཅེ་འགྲེལ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་
 རྩལ་སྤྲོ་རབ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བསགས་པ་ལས་རྒྱུ་གྲགས་དང་དཔག་ཚད་འགྲུབ།
 མིང་གི་མཐར་ཐུག་པ་ཡི་གེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་བསགས་པ་ལས་སྒྲོ་ཀ་དང་རབ་གྱེད་
 དང་བསྟན་བཅོས་འགྲུབ། དུས་ཀྱི་སྤྱང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་
 མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བསགས་པ་ལས་ཞག་དང་རླ་བ་དང་མོ་དང་བསྐྱལ་བ་ནམས་
 འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ།།

༡) གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚད་བཤད་པ།

དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་བཤད་པ་ནི། རྩལ་སྤྲོ་རབ་བདུན་འདུས་པ་རྩལ་སྤྲོ་
 གཅིག་གི་ཚད་དང་། རྩལ་སྤྲོ་བདུན་ལ་སྤྲུགས་རྩལ་གཅིག་སྤྲུགས་རྩལ་བདུན་ལ་
 རྩལ་སྤྲོ་གཅིག་ རྩལ་སྤྲོ་བདུན་ལ་རི་པོང་གི་རྩལ་གཅིག་ རི་པོང་གི་རྩལ་བདུན་ལ་
 ལུག་རྩལ་གཅིག་ ལུག་རྩལ་བདུན་ལ་སྤང་རྩལ་གཅིག་ སྤང་རྩལ་བདུན་ལ་ཉི་ཐེར་
 ཀྱི་རྩལ་གཅིག་ ཉི་ཐེར་གྱི་རྩལ་བདུན་ལ་སྒོ་མ་གཅིག་ སྒོ་མ་བདུན་ལ་ནི་དེ་ལས་
 ལྷུང་བའི་ལེག་གཅིག་ ལེག་བདུན་ལ་ནས་གཅིག་ ནས་བདུན་ལ་སོར་མོའི་ཚིགས་
 གཅིག་ སོར་བཅུ་གཉིས་ལ་མཐོ་གང་། སོར་ཉེར་བཞི་ལ་ལྷ་གང་། ལྷ་བཞི་ལ་འདོམ་
 གང་། གཞུ་འདོམ་ལྷ་བརྒྱུ་ལ་རྒྱུ་གྲགས་གཅིག་ རྒྱུ་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་
 གཅིག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། སྒོ་བ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་རང་འགྲེལ་ལས།

རྩལ་སྤྲོ་རབ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་པོང་ནས་པོང་དུ་བདུན་འགྲུར་དུ་
 རིག་པར་བྱ་སྟེ། རྩལ་སྤྲོ་རབ་བདུན་ལ་ནི་རྩལ་སྤྲོ་ལོ། །རྩལ་སྤྲོ་བདུན་

ལ་ནི་ལྷགས་རྒྱལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་ཚུ་རྒྱལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་
 བེ་རི་ཐོང་གི་རྒྱལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་ལྷག་རྒྱལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་
 ལ་ནི་སྐང་རྒྱལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་རྒྱལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་
 ལ་ནི་སྲོ་མའོ། །སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་དེ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། སྲོ་མ་ལས་བྱུང་བ་
 བེ་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆེག་གོ། །ཤིག་བདུན་ལ་ནི་ནས་སོ། །ནས་བདུན་
 ལ་ནི་སོར་མོའི་ཆེགས་སོ། །སོར་མོའི་ཆེགས་གསུམ་ལ་ནི་སོར་མོ་ཞེས་
 བྱ་བར་གྲགས་པ་ཉིད་པས་མ་བཤད་དོ། །དོས་སུ་བྱ་བ་ལོ། སོར་ནི་ཉི་
 སྤུ་བཞི་ལ་སྟེ། །སྟུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་དོ། །འདོམ་གང་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་
 ཐ་ཆེག་གོ། །དེ་དག་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ལ་ནི། །རྒྱང་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་
 འདོད། །གཞུ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་ནི་རྒྱང་གྲགས་ཉེ་གྲོང་ནས་རྒྱང་གྲགས་ཅམ་གྱི་
 ཐག་ལ་ནི་དགོན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་བརྒྱད་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱ་
 ལོ། །རྒྱང་གྲགས་དེ་དག་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱ་ལོ། །དཔག་ཚད་
 གྱི་ཚད་ནི་བཤད་ཟེན་ཉོ། །⁴⁰ ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གཞུང་གཞན་དག་ལས་མཛོད་གྱི་བཤད་པ་དེ་དང་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བའང་
 འབྱུང་སྟེ། འབགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས།

བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་སྐྱས་པ། རྒྱལ་སྤྱི་རབ་གྱི་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་རྒྱལ་
 སྤོ་མོ་གཅིག་གོ། །རྒྱལ་སྤོ་མོ་བདུན་ལ་ནི་རྒྱལ་རྒྱང་རྩ་གཅིག་གོ། །རྒྱལ་
 རྒྱང་རྩ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་གཅིག་གོ། །ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་བདུན་ལ་
 བེ་རི་ཐོང་རྒྱལ་གཅིག་གོ། །རི་ཐོང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་ལྷག་རྒྱལ་གཅིག་གོ། །

ལུག་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་སྐང་རྒྱལ་གཅིག་གོ། །སྐང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་སློ་མ་
 གཅིག་གོ། །སློ་མ་བདུན་ལ་ནི་ཡུངས་འབྲུ་གཅིག་གོ། །ཡུངས་འབྲུ་བདུན་ལ་
 བེ་ནས་གཅིག་གོ། །ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་གོ། །སོར་བརྩུ་གཉིས་ལ་
 བེ་མཚོ་གང་ངོ། །མཚོ་དོ་ལ་ནི་ཁྱུ་གང་ངོ། །ཁྱུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ། །
 གཞུ་སྟོང་ལ་ནི་ཡུལ་མ་ག་རྩེ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གོ། །རྒྱང་གྲགས་བཞི་ལ་
 བེ་དབག་ཚད་གཅིག་གོ། ⁴¹ ཞེས་སོ།།

འཕགས་པ་མོང་གལ་གྱི་བུའི་འདིག་རྟེན་བཞག་པ་ལས་ནི།

ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་བཞི་བརྩུ་ཅ་དགའི་ཆ་གཅིག་ནི་རྒྱལ་སྐ་རབ་ཡིན་ནོ། །རྒྱལ་
 སྐ་རབ་བདུན་ནི་རྒྱལ་སྐ་མོ་གཅིག་གོ། །རྒྱལ་སྐ་མོ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་
 རྒྱལ་གཅིག་གོ། །ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་རི་སོང་གི་རྒྱལ་གཅིག་གོ། །རི་
 སོང་གི་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་ལུག་རྒྱལ་གཅིག་གོ། །ལུག་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་སྐང་
 རྒྱལ་གཅིག་གོ། །སྐང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་སློ་མ་གཅིག་གོ། །སློ་མ་བདུན་ལ་
 བེ་ཨ་བ་ག་ན་གཅིག་གོ། །ཨ་བ་ག་ན་བདུན་ལ་ནི་བ་ཉི་ཀ་གཅིག་གོ། །བ་
 ཉི་ཀ་བདུན་ལ་ནི་ནས་འབྲུ་གཅིག་གོ། །ནས་འབྲུ་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་
 གོ། །སོར་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་ལ་ཁྱུ་གང་ངོ། ⁴² ཞེས་འབྲུང་ལ།

གཞན་ཡང་འདུལ་བ་ཡུང་རྣམ་འབྲེད་ལས་ཀྱང་གོང་དུ་གསུངས་པ་དེ་དག་
 དང་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྲུང་བ་སོགས་གསུངས་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་པར་སྐྱང་།

འོ་ན་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་
 གྱི་གྲངས་ ༣༧༣ དང་། འཛིག་ཉེན་བཞག་པ་ལས་བཤད་པའི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་ལ་
 རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་གྱི་གྲངས་ ༧༩ དང་། མདོན་པ་མཛོད་ཅུ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཉི་ཟེར་
 གྱི་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་གྱི་གྲངས་ ༡༩༣༥༧ རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་ལས་བཤད་པའི་
 ལས། དེ་རྣམས་ནང་བཞུགས་དངོས་སུ་འགའ་བར་མི་འགྱུར་རམ་སྤྱོད་ན། འདི་དག་
 རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་སོགས་འདུས་པའི་གནས་སྐབས་དེ་དང་དེ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་
 པ་ཡིན་གྱི། སློབ་ཆགས་གྱི་སྤྱི་ཚེ་མོ་ཁོ་ན་ལ་བཅུ་བ་སོགས་ནི་མིན་པས་དོན་
 ལ་འགའ་བ་མེད་པའི་ཚུལ་ཡང་མཛོད་གྱི་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ལས་བཤད་དོ།།

དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་ལས་རྒྱལ་སྤྱོད་རབ་སྤྱོད་རབ་བཅུགས་པ་བརྒྱུད་ནི་
 རྒྱལ་སྤྱོད་གཅིག་གི་ཚད་དང་། དེ་སྤོང་བར་བཅུགས་པ་བརྒྱུད་ནི་སྤྱི་ཚེ་མོ་རྒྱལ་སོ་
 གཅིག་གི་ཚད་དང་། སྤྱི་ཚེ་རྒྱལ་སོ་བརྒྱུད་སྤོང་བར་བཅུགས་པ་ནི་སྤྱི་ཚེ་མོ་ཚད་དང་།
 སྤྱི་ཚེ་བརྒྱུད་བཅུགས་པ་ལོག་གི་ཚད་དང་། ལོག་བརྒྱུད་བཅུགས་པ་ནས་གྱི་ཚད་དང་།
 ལས་བརྒྱུད་བཅུགས་པ་སོར་གྱི་ཚད་དང་། སོར་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་ལྟའི་ཚད་དང་། ལྟའི་
 གཞུང་འདོམ་གང་གི་ཚད་དང་། གཞུང་འདོམ་སྟོང་ཕྱག་གཉིས་རྒྱུང་ཕྱགས་གྱི་ཚད་དང་།
 རྒྱུང་ཕྱགས་བཞི་དཔག་ཚད་གྱི་ཚད་དུ་གསུངས་ཏེ། དུས་འཁོར་བསྐྱུས་རྒྱུད་ལས།
 ལྔ་རབ་བརྒྱུད་རྣམས་དག་གིས་སྤྱོད་པའི་གཅིག་སྤྱོད་རབ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱོད་པའི་ཚེ་
 མོ་སྤྱོད་སྤྱོད། །འདི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྤྱི་ཚེ་ལོག་དང་ལས་ཉེ་སྟོང་འགྲོ་ལས་ཀྱིས་
 སོར་ཉེ་སོར་མེ་ཉི་མ་ལོ། །རྒྱུང་གིས་ལྟའི་ལྟའི་བཞིས་གཞུང་སྟོང་ལོ་སྟོང་ཕྱག་
 གཉིས་གྱི་གཞུང་ལོ་སྟོང་ཕྱགས་དག་ཏུ་འགྱུར། །རྒྱུང་ཕྱགས་བཞི་རྣམས་དག་
 གིས་དཔག་ཚད་དེ་ཡིས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་དང་ལས་མཁའ་དག་ལ་ཚད་ཡིན་ནོ།།⁴³

ཞེས་མངོན་པ་དང་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ཞིང་། གོང་གི་ལྟོ་འགོ་ཞེས་པ་གྲངས་
བརྒྱད་དང་། ཉི་མ་ཞེས་པ་གྲངས་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་མངོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ཡིན་པས་ཉི་
མ་བྱུང་ཞེས་པ་བརྒྱ་གཉིས་གཉིས་ཉེ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་ལ་གོ་དགོས་སོ།།

༡) ལོ་དང་བསྐྱལ་པ་བཤད་པ།

དུས་ཀྱི་ཚད་འཇམ་བྱེད་ལ་ལོ་དང་བསྐྱལ་པ་གཉིས་ལས་ལོ་བཤད་པ་ནི།
གོང་དུ་བཤད་པའི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་མཐུད་པའི་ཡུན་ལ་དེའི་
སྐད་ཅིག་མ་དང་། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་རྒྱལ་ཅུ་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། ཐང་ཅིག་སྐུམ་ཅུ་ལ་
ཡུད་ཅམ་གཅིག་དང་། ཡུད་ཅམ་སྐུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སྐུམ་
ཅུ་ལ་ལྷ་བ་གཅིག ། ལྷ་བ་བརྒྱ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་ཏུ་འདྲོག་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ། ཚོས་
མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

ཅིའི་སྲིད་བསྐྱལ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བསྐྱལ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
སྐས་པ། དུས་ཀྱི་ཆ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་སྲིད་བསྐྱལ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་
ལྟར་སྐད་ཅིག་དང་ཐང་ཅིག་དང་ཡུད་ཅམ་གྱིས་དུས་རྣམས་རྣམ་པར་བྱེ་
བས། ཉིན་མཚན་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། ཉིན་མཚན་གྱི་དུས་རྣམ་པར་བྱེ་བས།
ལྷ་བ་བྱེད་དང་ལྷ་བ་དང་། དུས་ཚིགས་དང་ལོ་རྣམས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །
ལྷ་བ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་དུས་རྣམས་རྣམ་པར་བྱེ་བས། བསྐྱལ་པ་ཡིན་
པར་འགྱུར་རོ། །བསྐྱལ་པ་ནི་དུས་ཀྱི་ཆ་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་རབ་ཡིན་པས།
དེའི་སྲིད་སྲིད་མིང་ཐོབ་པོ། །⁴⁴ ཞེས་དང་།

དེ་དང་མཐུན་པར་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཚོས་མངོན་པ་མངོད་ལས།
 སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ། །དེ་ཡི་སྐད་ཅིག་དེ་དག་ཀྱང་།།
 ཟུག་ཅུ་ལ་ནི་ཐང་ཅིག་གོ །ཡུད་ཅམ་ཉེན་ཞག་རྩ་གསུམ་ནི།།
 གོང་ནས་གོང་དུ་སུམ་ཅུ་འབྱུང།། ཞག་མི་སྐབ་དང་བཅས་པ་ཡི།།
 རྩ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག །⁴⁵ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ཡང་རགས་ཅིས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། འདུལ་བ་དང་མངོན་པའི་ལྷགས་
 ལ་ཞག་མི་སྐབ་པའམ་ཉེན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་གཅིག་གིས་མ་ལོངས་པའི་རྩ་བ་ཟུག་
 དང་། ཞག་སྐབ་པའམ་ཉེན་ཞག་སུམ་ཅུར་ལོངས་པའི་རྩ་བ་ཟུག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ལ་
 ལོ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དོ། །ཞག་མི་སྐབ་པའམ་ཞག་ཆད་པ་འབྱུང་བའི་རྩ་བ་མཚན་ནི་ཚེས་
 ཞག་གིས་ཉེན་ཞག་གི་དོད་མ་སྐབ་པའི་དབང་གིས་འབྱུང་སྟེ། ཡུད་ཅམ་བྱེད་ཀས་
 ཉེན་ཞག་གཅིག་ལས་ཚེས་ཞག་གཅིག་སྐབ་བས་ཉེན་ཞག་ང་དགུ་ཅམ་སོང་བ་ན་
 ཚེས་ཞག་ཟུག་ཅུ་འགོ་བ་ཡིན་པས་ན་རྩ་བ་གཉིས་རེའི་ནང་ལ་ཞག་གཅིག་དོར་
 བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མངོད་རང་འགྲེལ་ལས།

དགུན་རྣམས་གྱི་རྩ་བ་བཞི་དང་། དབྱིད་རྣམས་གྱི་རྩ་བ་བཞི་དང་། དབྱར་
 རྣམས་གྱི་རྩ་བ་བཞི་སྟེ། དེ་དག་རྩ་བ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ཞག་མི་སྐབ་
 དང་བཅས་པ་ལ་ལོ་གཅིག་གོ །ལོ་ལ་ནི་ཞག་གཅིག་གི་ལོ་ལ་ཟུག་དོར་
 ཉེ། ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། དགུན་དང་དབྱིད་དང་དབྱར་རྣམས་གྱི། །རྩ་བ་བྱེད་དང་
 གཉིས་འདས་ནས། །རྩ་བ་བྱེད་ནི་ལུས་པ་ན། །མཁས་པས་ཞག་མི་སྐབ་
 པ་དོར། །⁴⁶ ཅེས་སོ།།

དུས་འཁོར་བའི་ཅིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི། ཉི་མའི་རང་འགོས་གཡོན་སྐྱོར་གྱིས་
 བྱིས་ཀྱི་གོ་ལར་སྐྱོར་བ་གཅིག་རྫོགས་པའི་ཡུན་ལ་ཆ་སྐྱུལ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་བྱེ་བའི་ཆ་
 གཅིག་གསལ། བྱིས་རེ་ལ་ཆ་སྐྱུལ་ཅུ་རེར་བགོས་པའི་ཆ་རེ་ལ་ཉི་མས་བཟོད་པའི་ཡུན་
 ལ་བྱིས་ཞག་ཅེས་བྱ་ལ། ཉི་མའི་རྒྱུད་འགོས་གཡོན་སྐྱོར་གྱིས་སའི་གོ་ལར་སྐྱོར་བ་
 བྱེད་སྐབས་ས་གནས་སོ་སོར་ཞོགས་པ་སྲ་པོ་ལག་པའི་རི་མོ་མཐོང་བ་ནས་སང་
 ཉིན་ལག་པའི་རི་མོ་མཐོང་བའི་བར་ལ་ཉིན་ཞག་ཅེས་བྱ་ཞིང་། ལྷ་བའི་རང་འགོས་
 གཡོན་སྐྱོར་གྱིས་སའི་གོ་ལར་སྐྱོར་བ་གཅིག་འཁོར་བའི་ཡུན་ལ་འཕེལ་ཆ་བཙོ་ལྷ་
 དང་འགྲིབ་ཆ་བཙོ་ལྷ་ཡོད་པའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་རེ་ལ་ཆེས་ཞག་ཅེས་བྱ་ལོ།།

དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་ནང་མེད་གཅིག་གི་དབུགས་སྲིར་གཏོང་བ་དང་ནང་དུ་རྩལ་
 པའི་ལུགས་པ་གཅིག་ལ་དབུགས་གཅིག་དང་། དབུགས་དྲུག་ལ་ཚུ་སྲང་གཅིག་ཚུ་
 སྲང་དྲུག་ཅུ་ལ་ཚུ་ཚོད་གཅིག་ཚུ་ཚོད་དྲུག་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་ཉིན་ཞག་སྐྱུལ་ཅུ་
 ལ་ལྷ་བ་གཅིག་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་འཛོག་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་བཅིས་པས་
 ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ནི་དབུགས་ཀྱི་ལུགས་པ་ཉི་ལྔ་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཡོད་པར་
 བཤད། བྱིས་ཞག་ཉིན་ཞག་ཆེས་ཞག་གསུམ་པོ་རང་རང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
 ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་རེ་རྫོགས་པ་ན་ཞག་གསུམ་པོ་རང་རང་གི་ལོ་རེར་འཛོག་དགོས་
 པས། ཆེས་ཞག་སྐྱུལ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཆེས་ཞག་གི་ལོ་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སྐྱུལ་
 བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གི་ལོ་གཅིག་དང་། བྱིས་ཞག་སྐྱུལ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་བྱིས་
 ཞག་གི་ལོ་གཅིག་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གསུམ་ཀྱི་ནང་ནས་སྲང་ཤོས་ཆེས་
 ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ཡིན་ཞིང་། ཉིན་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ནི་ཆེས་

ཞག་གི་ལོ་ལས་ཞག་དྲུག་གིས་རིང་ལ། བྱིས་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ནི་ཉིན་
 ཞག་གི་ལོ་ལས་ཀྱང་ཞག་ལྔ་ལྷག་ཙམ་གྱིས་རིང་ལ། དེ་ལྟར་ན་རགས་པའི་དབང་
 དུ་བྱས་ན་ཆེས་ཞག་སྟམ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སྟམ་བརྒྱ་དྲུག་
 ཅུ་རེ་ལྟ། བྱིས་ཞག་སྟམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ་རྣམས་ཡུན་ཚད་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ།།

བསྐལ་པའི་ཚད་བཤད་པ་ནི། བོང་དུ་སྒོད་བརྩུང་གི་འཇིག་རྟེན་བྱུང་རིམ་
 འཚད་སྐབས་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་བསྐལ་པ་ལ་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ། སྒོང་པའི་བསྐལ་
 པ། འཆགས་པའི་བསྐལ་པ། གནས་པའི་བསྐལ་པ་དང་། དེ་བཞི་བསྐྱེམས་པའི་བསྐལ་
 པ་ཆེན་པོ་བཅས་མདོ་དང་མདོན་པའི་བསྐྱེན་བཅོས་དག་ལས་གསུངས་ལ།

དེ་དག་ལས་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ནི་མནར་མེད་པའི་དཔྱལ་བར་སེམས་
 ཅན་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནས་འགོ་བརྩམས་ཏེ། སྒོད་གི་འཇིག་རྟེན་ཟད་པའི་བར་
 ལ་འཇོག་ཅིང་། དེ་ལ་བརྩུང་གི་སེམས་ཅན་འཇིག་པའི་ཡུན་ལ་བར་བསྐལ་བརྩུ་དགུ་
 དང་། སྒོད་གི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་ཡུན་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་སྟེ་བར་གྱི་བསྐལ་པ་
 ཉི་ཤུའི་ཡུན་ཚད་ཡོད་དོ།།

སྒོང་པའི་བསྐལ་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་སྣ་མ་ཞིག་ནས་སྤི་མ་འཆགས་པའི་འགོ་
 མ་བརྩམས་པའི་བར་སྒོང་པར་སྒོད་པའི་ཡུན་ཚད་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་འང་བར་
 བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དོ།།

འཆགས་པའི་བསྐལ་པ་ནི། དང་པོ་འོག་གཞི་རྒྱ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་འཆགས་
 པའི་འགོ་རྒྱགས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་དཔྱལ་བར་སེམས་ཅན་གཅིག་ཐོག་མར་སྐྱེས་

པའི་བར་ལ་འཛོག་ཅིང་། ལྷོད་ཆགས་པ་ལ་བར་བསྐྱེད་གཅིག་དང་། བརྒྱད་ཆགས་
པ་ལ་བར་བསྐྱེད་བརྒྱ་དགུ་ཉེ་དེའི་ཡུན་ལའང་བར་བསྐྱེད་ཉི་ཤུ་ཡོད་དོ།།

གནས་པའི་བསྐྱེད་པ་ནི། ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ལ་བར་བསྐྱེད་གཅིག་དང་མཐའི་
མ་ཐོག་རིང་མོ་ལ་བར་བསྐྱེད་གཅིག །བར་གྱི་ཁྲགས་པ་བཙོ་བརྒྱད་ལ་བར་བསྐྱེད་
རེ་རེ་བཅས་བསྐྱེད་པས་བར་བསྐྱེད་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ཚད་ཅན་ཡིན་ལ། ཡ་ཐོག་རིང་
མོ་ནི་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ལས་འགྲིབ་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་བ་ལ་ཐུག་གི་བར་
གྱི་ཡུན་ཚད་ཅན་གྱི་བར་བསྐྱེད་གཅིག་པོ་དེ་ཡིན་ནོ།།

བར་གྱི་ཁྲགས་པ་བཙོ་བརྒྱད་ཅེས་བྲུ་བ་ནི། ཆེ་ལོ་བརྒྱ་བ་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་
བར་དུ་ཡར་འབྲེལ་བ་དང་བརྒྱད་ཁྲི་ནས་བརྒྱ་པའི་བར་དུ་མར་འགྲིབ་པའི་བར་ནི་
ཁྲགས་པ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡར་འབྲེལ་མར་འགྲིབ་གཉིས་ཁྲགས་པ་
རེར་བཅུས་པའི་ཁྲགས་པ་བཙོ་བརྒྱད་འབྲུང་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །མ་ཐོག་རིང་མོ་ནི་བར་
གྱི་ཁྲགས་པ་བཙོ་བརྒྱད་པོ་སོང་བའི་རྗེས་ལ་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་བ་ནས་ཡར་བརྒྱད་ཁྲིའི་
བར་འབྲེལ་བའི་ཡུན་ཚད་ཅན་གྱི་བར་བསྐྱེད་གཅིག་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །གནས་པའི་
བསྐྱེད་པའི་ཐོག་མཐའི་རྒྱུད་པ་གཉིས་དལ་གྱིས་འགྲོ་ལ། བར་གྱི་ཁྲགས་པ་རྣམས་
མཐོག་པོར་འགྲོ་བས་ཐོག་མཐའི་རྒྱུད་པ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་དང་བར་གྱི་ཁྲགས་པ་
རེ་རེ་ཡུན་ཚད་མཉམ་མོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་གནས་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་། འཆགས་པའི་བསྐྱེད་པ། འཛིག་
པའི་བསྐྱེད་པ། ཞིག་ནས་སྦྱོང་བར་འདུག་པའི་བསྐྱེད་པ་བཞི་པོའི་ཡུན་ཚད་བར་
བསྐྱེད་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུར་མཉམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་བསྐྱེད་པའི་བར་བསྐྱེད་བརྒྱད་ཅུ་

དུས་སུ་གྲུང་བ་དེ་སྲིད་ཀྱི་དུས་ལ་བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །བར་གྱི་
 བསྐྱལ་བ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་ནི་བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་འོ། །འཇིག་པའི་བསྐྱལ་བ་ཡང་
 བར་གྱི་བསྐྱལ་བ་ཉི་ཤུར་གྲུང་བ་ཡིན་ཏེ།⁴⁹ ཞེས་འབྲུང་ངོ་།།

དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཚོས་སྐོར་ལས་བསྐྱལ་བ་ཚུང་དུ་དང་། བསྐྱལ་
 བ་བར་མ། མཚོག་གི་བསྐྱལ་བ། བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོ་བཅས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གསུངས་ཤིང་།
 དེ་དག་གི་ཡུན་ཚད་ནི་ངོས་བཞི་དང་ཟབས་སུ་དཔག་ཚད་རེ་རེ་ཡོད་པའི་དོང་གྲུ་
 བཞི་བ་གཅིག་སྐྱའི་ཅེ་མོ་རྒྱལ་པོས་བཀང་བ་ལས་ལོ་བརྒྱ་རེ་སོང་བའི་མཚམས་
 སུ་སྐྱ་ཅེ་རེ་རེ་བཏོན་ནས་རྫོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ནི་བསྐྱལ་བ་ཚུང་དུའི་ཞག་གཅིག་
 གི་ཚད་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཞག་སུམ་བརྒྱ་ལྟ་ལ་ལོ་གཅིག་ཏུ་བཅེས་པའི་ལོ་བརྒྱ་
 ཐམ་པ་ནི་བསྐྱལ་བ་ཚུང་དུའི་ཡུན་ཚད་དང་། བསྐྱལ་བ་ཚུང་དུའི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་རེ་
 སོང་བའི་མཚམས་སུ་སྐར་བཤད་པའི་དོང་སྐྱ་ཅེས་བཀང་བ་དེའི་ནང་ནས་སྐྱའི་ཅེ་
 མོ་རེ་རེ་བཏོན་ནས་རྫོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐམ་
 བ་ནི་བསྐྱལ་བ་བར་མའི་ཡུན་ཚད་དང་། བསྐྱལ་བ་བར་མའི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་བརྒྱ་
 བ་སྐར་བཤད་པའི་དོང་སྐྱ་ཅེས་བཀང་བ་དེའི་ནང་ནས་སྐྱའི་ཅེ་མོ་རེ་རེ་བཏོན་ནས་
 རྫོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ནི་མཚོག་གི་བསྐྱལ་
 བའི་ཚད་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ཟི་མེད་འོད་ལས།
 བསྐྱལ་བ་ཚུང་དུའི་ཚད་ནི་ཚུ་དང་ཞེང་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་པའི་དོང་སྟེ།
 དེ་ཡང་སྐྱའི་ཅེ་མོ་སྐྱ་མོ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཀང་བ་ལས་ལོ་བརྒྱ་བ་
 སྐྱའི་ཅེ་མོ་རེ་རེ་བྱུང་བས་གང་གི་ཆེ་སྟོངས་བར་གྲུང་བ་དེའི་ཆེ་བསྐྱལ་བ་

རྒྱུད་དུའི་ཉིན་ཞག་གཅིག་གོ། ཉིན་ཞག་དེ་སྐུམ་ཅུའི་ཚད་ཀྱིས་ཟླ་བའོ། །
 ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ལོའོ། །ལོ་བརྒྱ་ལ་བསྐྱལ་བ་ཞེས་བཟོད་དོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་དེའི་སྡེ་ནི་བསྐྱལ་བ་བར་མ་སྟེ། བསྐྱལ་བ་བར་མའི་སྡེས་མཚོག་
 གི་བསྐྱལ་བའོ། །⁵⁰ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟ་བུའོ། །
 དེ་ལ་མཚོག་གི་བསྐྱལ་བ་སྤར་ལྟར་བསྐྱར་བ་ནི་བསྐྱལ་བ་ཆེན་པོའི་ཡུན་ཚད་ཡིན་
 བར་གསུངས་སོ། །

3) གངས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་ལོ་དང་བསྐྱལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཚད་བཤད་བ་རྣམས་ཀྱང་གངས་ཀྱི་
 གནས་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པས། གངས་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཀྱི་མིང་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་
 ལྟམ་ན། འདི་ལ་མདོ་དང་བརྟན་བཙུག་དག་ལས་ཅི་ཚུལ་དུ་མ་འབྲུང་བ་ལས། སློབ་
 དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གངས་གནས་དུག་ཅུ་ཅི་ཚུལ་ལུང་སིལ་
 བུར་འབྲུང་བ་ལྟར་མཚོད་རང་འགྲེལ་དུ་ཞིབ་དུ་བཀོད་པ་འདིར་བྲངས་ན། དེ་ཉིད་ལས།
 མདོ་སིལ་བུ་ལས། གངས་ནི་གནས་གཞན་དུག་ཅུ་དག་གོ་ཞེས་འབྲུང་ངོ་། །
 དུག་ཅུ་གང་ཞེ་ན། གཅིག་སྟེ་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་གནས་གཞན་དང་པོ་
 ཡིན་ནོ། །གཅིག་བཅུ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །བཅུ་ཐག་བཅུ་ལ་ནི་བརྒྱ་སྟེ་
 གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །བརྒྱ་ཐག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོང་ངོ། །སྟོང་ཐག་བཅུ་ལ་ནི་
 ཁྲིའོ། །ཁྲི་ཐག་བཅུ་ལ་ནི་འབྲུམ་མོ། །འབྲུམ་ཐག་བཅུ་ལ་ནི་ས་ཡའོ། །ས་
 ཡ་ཐག་བཅུ་ལ་ནི་བྲེ་བའོ། །བྲེ་བ་ཐག་བཅུ་ལ་ནི་དུང་ལྷུང་ངོ། །དུང་ལྷུང་

སྲག་བརྩ་ལ་ནི་ཐེང་འབྲུམ་སོ། །ཐེང་འབྲུམ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་ཐེང་འབྲུམ་ཆེན་
 བོའོ། །ཐེང་འབྲུམ་ཆེན་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་ཁྲག་ཁྲིག་པོ། །ཁྲག་ཁྲིག་སྲག་བརྩ་
 ལ་ནི་ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོའོ། །ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་རབ་བཀྲམ་
 མོ། །རབ་བཀྲམ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་རབ་བཀྲམ་ཆེན་པོའོ། །རབ་བཀྲམ་ཆེན་
 པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་གཏམས་སོ། །གཏམས་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་གཏམས་ཆེན་
 མོ། །གཏམས་ཆེན་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་དགྲིགས་སོ། །དགྲིགས་སྲག་བརྩ་ལ་
 ནི་དགྲིགས་ཆེན་མོ། །དགྲིགས་ཆེན་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་མི་འཇུགས་པའོ། །མི་
 འཇུགས་པ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་མི་འཇུགས་པ་ཆེན་པོའོ། །མི་འཇུགས་པ་ཆེན་
 པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་བྱད་སྤྱོད་མོ། །བྱད་སྤྱོད་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་བྱད་སྤྱོད་ཆེན་
 པོའོ། །བྱད་སྤྱོད་ཆེན་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་བང་སྟེང་ངོ། །བང་སྟེང་སྲག་བརྩ་ལ་
 ནི་བང་སྟེང་ཆེན་པོའོ། །བང་སྟེང་ཆེན་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་དེད་འབྲེན་མོ། །དེད་
 འབྲེན་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་དེད་འབྲེན་ཆེན་པོའོ། །དེད་འབྲེན་ཆེན་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་
 ནི་མཐའ་སྤྱང་ངོ། །མཐའ་སྤྱང་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་མཐའ་སྤྱང་ཆེན་པོའོ། །མཐའ་
 སྤྱང་ཆེན་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་རྩུ་རིག་པོ། །རྩུ་རིག་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་རྩུ་རིག་
 ཆེན་པོའོ། །རྩུ་རིག་ཆེན་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་འོད་མཛེས་སོ། །འོད་མཛེས་
 སྲག་བརྩ་ལ་ནི་འོད་མཛེས་ཆེན་པོའོ། །འོད་མཛེས་ཆེན་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་
 དབང་པོའོ། །དབང་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་དབང་ཆེན་མོ། །དབང་ཆེན་སྲག་བརྩ་
 ལ་ནི་ལེགས་སྤྱོད་མོ། །ལེགས་སྤྱོད་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་ལེགས་སྤྱོད་ཆེན་པོའོ། །
 ལེགས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་སྲག་བརྩ་ལ་ནི་ཉོགས་འགྲོའོ། །ཉོགས་འགྲོ་སྲག་བརྩ་

ལ་ནི་རྟོགས་འགྲོ་ཆེན་པོ་ལོ། །རྟོགས་འགྲོ་ཆེན་པོ་སྤྲལ་བཅུ་ལ་འབྲིང་རྩལ་
 ལོ། །འབྲིང་རྩལ་སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་འབྲིང་རྩལ་ཆེན་པོ་ལོ། །འབྲིང་རྩལ་ཆེན་
 པོ་སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱ་རྟགས་སོ། །རྒྱ་རྟགས་སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱ་རྟགས་ཆེན་
 པོ་ལོ། །རྒྱ་རྟགས་ཆེན་པོ་སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་འཁོར་ངོ། །སྟོབས་འཁོར་
 སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་འཁོར་ཆེན་པོ་ལོ། །སྟོབས་འཁོར་ཆེན་པོ་སྤྲལ་བཅུ་ལ་
 ནི་བདུ་ཤེས་སོ། །བདུ་ཤེས་སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་བདུ་ཤེས་ཆེན་པོ་ལོ། །བདུ་ཤེས་
 ཆེན་པོ་སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་རྣམ་འབྲུང་ངོ། །རྣམ་འབྲུང་སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་རྣམ་འབྲུང་
 ཆེན་པོ་ལོ། །རྣམ་འབྲུང་ཆེན་པོ་སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་མིག་གོ། །སྟོབས་མིག་
 སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་མིག་ཆེན་པོ་ལོ། །སྟོབས་མིག་ཆེན་པོ་སྤྲལ་བཅུ་ལ་ནི་
 གངས་མེད་པ་སྟེ། བར་གྱི་གནས་བརྒྱད་ནི་མ་རྟེན་ངོ། །དེ་ལྟར་ན་གནས་
 གཞན་རྣམས་ལྷན་པ་དེ་དག་ཏུ་སྤྱིན་པའི་བསྐྱེད་པ་ནི། བསྐྱེད་པ་གངས་
 མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །⁵¹ ཞེས་འབྲུང་།

འདིར་གངས་གནས་གསུངས་པ་གཅིག་ནས་འགོ་བརྩམས་ཏེ་བཅུ་འགྲུང་
 དེ་ལ་གནས་རེར་བརྩིས་པའི་གངས་ལ་འཛོག་པས། གངས་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཏུ་
 གངས་མེད་ཅེས་པ་ནི། གཏཏན་ནས་བརྩིང་མི་རུང་བ་ཞིག་ལ་མི་གོ་ལ། གཅིག་བཅུ་
 དང་། བཅུ་བཅུར་བསྐྱུར་བས་བརྒྱ། བརྒྱ་བཅུར་བསྐྱུར་བས་སྟོང་སོགས་བརྩིས་
 པའི་མཐུན། གངས་ཀྱི་གནས་ང་དགུ་པ་དེ་བཅུར་བསྐྱུར་བའི་གངས་ལ་བྱའོ། །

དེ་དག་ལས་གཅིག་ནས་རུང་སྐྱུར་བར་གངས་གནས་དགུ་ལ་རྒྱང་པའི་
 གངས་ཀ་དང་། ཐེར་འབྲུམ་ནས་བརྒྱད་གངས་མེད་ཀྱི་སྤྲ་ལོགས་བར་ཆེན་པོའི་རྒྱ་

དང་བཅས་པའི་གངས་ཀ་རྣམས་ལ་ཁྲུགས་པའི་གངས་ཀ་ཟེར་ལ། བར་གྱི་གངས་
 ཀ་བརྒྱད་གྱི་མིང་མ་རྟེན་པས་གངས་ཀའི་མིང་གང་ཡང་རྩལ་བ་བརྒྱད་སྟོན་དགོས་
 བར་གསུངས་པས། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྲག་ལེན་ལ་གོང་གི་སྟོབས་མིག་ཆེན་པོ་
 སྲག་བཅུའི་འཕྲོར་བྲམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞིའི་མིང་བཅུག་སྟེ། སྟོབས་མིག་ཆེན་
 པོ་སྲག་བཅུ་ལ་བྲམས་པ། བྲམས་པ་བཅུ་ལ་བྲམས་པ་ཆེན་པོ། བྲམས་པ་ཆེན་
 པོ་བཅུ་ལ་སྟིང་རྗེ། སྟིང་རྗེ་བཅུ་ལ་སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོ། སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་དགའ་
 པ། དགའ་བ་བཅུ་ལ་དགའ་བ་ཆེན་པོ། དགའ་བ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་བཏང་སྟོམས།
 བཏང་སྟོམས་བཅུ་ལ་བཏང་སྟོམས་ཆེན་པོ། བཏང་སྟོམས་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་གངས་
 མེད་གཅིག་ཅེས་ཅི་བའས། ཡང་ན། ས་ཚུ་མེ་རླུང་གི་འབྲུང་བ་བཞི་ལ་ཆེན་པོའི་
 རྩེ་དང་བཅས་ཅི་བའི་སྟོལ་ཡང་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །གཞན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་
 པའི་གངས་ཀྱི་གནས་རྒྱུ་ཕྱི་ལ་གངས་མེད་པའི་འཕྲོར་མེད་ཚད་མེད། དཔག་མེད།
 བརྗོད་མེད། དཔག་ཡས། གཞལ་མེད། གཞལ་གྱིས་མི་ལང་། བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་
 པ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་བཅུ་བཅུས་བསྐྱར་བའི་གངས་ཅི་ཚུལ་སོགས་ཡོད་དོ། །

གངས་ཀྱི་གནས་ཅི་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་
 མདོ་ལས། “བྱེ་བ་སྲག་བརྒྱན་ཐེར་འབྲུམ་ཞེས་བྱའོ། །ཐེར་འབྲུམ་སྲག་བརྒྱན་ཐེར་
 ཞིག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཡང་གོང་ན་རྩལ་སྲ་རབ་ལ་འཇུག་པའི་རྗེས་
 སུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་ཡོད་དེ།”⁵² ཞེས་སོགས་འབྲུང་བ་ལྟར། བྱེ་བ་ནས་
 བརྒྱང་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྐྱེས་ཏེ་རྩལ་སྲ་རབ་ལ་འཇུག་པའི་རྗེས་སུ་སོང་བ་ཞེས་
 བྱ་བའི་བར་གངས་ཀྱི་གནས་སུ་ཕྱི་ལ་སོ་གཉིས་ཅི་ཚུལ་དང་། མདོ་སྟེ་པལ་ཆེན་

ལས། “བརྒྱ་སྟོང་སྟག་བརྒྱ་ན་གྲེ་བའོ། །ཞེས་པ་ནས། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་
 བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་བསྐྱེས་པ་ཤིན་ཏུ་བསྟན་པའོ། །”⁵³ ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར། བརྒྱ་
 བཅ་པ་ནས་བརྒྱང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བར་གོང་ནས་གོང་དུ་
 བསྐྱེས་ཏེ་གངས་ཀྱི་གནས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཅི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་མདོ་
 རྣམས་ལས་ཅི་ཚུལ་དུ་མ་གསུངས་སོ།།

གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྟུས་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་
 རྒྱན་གྱི་ཆ་ནས་མཐའ་མེད་དང་། རྒྱན་གྱི་ཆ་ནས་ཆགས་འཇིག་ རོ་བོའི་ཆ་ནས་
 ལྟོས་བྱུབ། རིགས་ཀྱི་ཆ་ནས་གསུམ། གངས་ཀྱི་ཆ་ནས་མཐའ་ཡས་པའི་འཇིག་
 རྟེན་གྱི་ཁམས་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཤད་པས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་འབྲུང་ཁྲུངས་
 ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རོ་བོ་གང་ཡིན་པ། རི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་རྣམས་གསལ་སོ།།

འོན་ཀྱང་ཆགས་འཇིག་གི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་འབྲུང་བ་ཀུན་གྱི་རྟེན་གཞི་མཁའ་
 རྣམ་དང་དེའི་གྲེད་ལས་སོགས་ངོས་འཇིན་ཅོམ་ལས་ཞིབ་ཆགས་ཀྱི་འཚོལ་ཞིབ་ཉུང་
 བ་ནི་ནང་པས་ཅ་བའི་ཆ་ནས་བདེ་སྦྱག་འདོར་ལེན་ནི་འཚོལ་ཞིབ་མཐའ་དག་གི་ཅ་
 གནད་དུ་བརྒྱང་ནས་ད་གཞོན་ཤེས་བྱའི་ཁམས་སུ་འཚོལ་སྟེག་གི་ལས་ལ་ཞུགས་པ་
 ཡིན་པས་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་བྱུང་བ་དང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ལྟོས་ན་
 མྱི་སྟོན་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ནི་ཞར་བྱུང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པས་ཡིན།

ནང་པའི་གཞུང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐོག་མར་ཆགས་པ་དང་། དེ་
 རྣམ་གནས་པ་དང་། དེ་ནས་འཇིག་པ་དང་། དེ་ནས་སྟོང་པར་འདོད་ཅིང་། སྟོང་པའི་
 གནས་སྐབས་སུ་བར་སྐྱང་གི་རྣམ་པ་རབ་བཅས་སྟོང་པའི་རྣམ་དེ་དག་ལས་སྐྱར་ཡང་

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསལ་བ་ཞིག་འགྲུབ་པས་སྣོང་བ་ནས་ཆགས་པ་དང་། གནས་
 པ་དང་། འཇིག་པ་དང་། སྤྲུལ་ཡང་སྣོང་བ་སྟེ་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འདིས་མཐའ་
 མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་སྣོང་བར་བྱེད།

སྣོང་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བར་སྤྲུལ་གི་རྣམ་སྲ་རབ་དེ་ལ་དུས་འཁོར་ནས་
 སྣོང་པའི་རྣམ་ཞེས་འབོད་ཅིང་། དེ་དག་ལས་ནས་མཁའི་རྣམ་ཞི་གཟུགས་ཅན་མཐའ་
 དག་གི་རྒྱ་རྩ་གནས་ཤིང་པལ་ཆེར་བྱས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས་མངོན་པར་གསལ་བའི་
 ལོང་བུའི་རང་རྒྱལ་ལོག་ཡོད་པར་མི་འདོད། མཁའི་རྣམ་དེ་དག་གི་ཤུགས་རྒྱེན་
 ལ་བརྟེན་ནས་འགྲུབ་བ་བཞི་པོ་སྲ་བའི་གནས་རིམ་ནས་རགས་པའི་གནས་རིམ་བར་
 དུ་འགྲུབ་པ་དང་། སྤྲུལ་ཡང་དེ་དག་རགས་པའི་གནས་རིམ་ནས་སྲ་བའི་གནས་རིམ་
 བར་དུ་རིམ་གྱིས་འཁོར་ཞིག་དུ་སོང་སྟེ་སྤྲུལ་ཡང་མཁའི་རྣམ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དུ་
 རྩམ་པས། མཁའི་རྣམ་སྲ་རབ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་བརྒྱུད་རིམ་ལྷུ་པོ་
 འདིའི་ཅ་བའི་རྒྱ་རྩ་གྲུབ་ཡོད།

འོན་ཀྱང་སྣོང་པའི་རྣམ་སྲ་ལོ་དེ་དག་རི་ཅམ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པའི་
 རྒྱ་རྩ་འགྲུབ་མིན་དུས་འཁོར་གྱི་ཤུགས་ལྟར་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྲག་པ་གང་ཞིག་
 ཡིན་རུང་མ་གྲུབ་པའི་སྲ་ལོ་དུ་སྣོང་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་
 གྱི་བྲག་པ་དེའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་གྲུབ་ཆ་ཐམས་ཅད་སྣོང་པའི་རྣམ་གྱི་རང་བཞིན་
 དུ་གནས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་སྣོང་པའི་རྣམ་དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་བྲག་པ་དེའི་ཅ་
 བའི་ཚོམ་གཞི་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྱི་བྲག་པ་དེར་སྐྱེ་འགྲུབ་གྱི་
 སེམས་ཅན་དག་གི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྟོན་ཏེ་དེར་ཤུགས་རྒྱེན་སྐབས་པ་ནས་རྒྱུད་གི་
 རྣམ་རྣམས་འདུ་འགོ་རྒྱལ་ལོ་དེ་རིམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་དེ་གྲུབ་པར་འདོད།

དེ་ཡང་འདི་ག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རི་ལྟར་ཆགས་པ་དང་འདི་ག་པའི་གོ་རིམ་ནི།
 འདི་ག་པ་ན་ས། ལྷ། མེ། ལྷོང་། མཐར་ཉམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པ་དང་། སྐྱེས་
 པའི་གོ་རིམ་ཡང་ནམ་མཁའ་ནས་ལྷོང་། མེ། ལྷ། ས་རྣམས་ཡིན་པས། འབྲུང་བ་
 བཞི་པོ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ནས་ཤར་ཞིང་སྐྱར་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་ཐིམ་པས་བར་
 ལྷང་ཁམས་འདི་ནི་འབྲུང་བ་བཞི་པོ་སྐྱེ་འདི་ག་གི་རྟེན་གཞི་རུ་གྱུར་ཡོད། དེ་ལྟར་
 བའང་འདི་ག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་། དེའི་ནང་གི་གཟུང་དང་སྐྱར་མ། མི་དང་
 དུད་འགོ་ལྟ་བུའི་ལུས་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱ་དེ་ཡང་དེད་ཆེ་བར་སྐྱར་གི་
 རུལ་སྤ་རབ་རྣམས་ལ་སྐྱབ་པས་བར་སྐྱར་གི་རུལ་སྤ་རབ་དེ་རྣམས་ལས་འདི་ག་རྟེན་
 ཀྱི་ཁམས་འདིའི་རྒྱ་རུ་སོང་བའི་འབྲུང་བ་བཞི་པོ་ལ་བཟོ་དབྱིབས་ཐོན་པའི་བྱས་པ་
 རི་ལྟར་ཐོབ་པའི་བརྒྱུད་རིམ་དེར་ད་དུང་དཔྱད་རྒྱ་ཡོད་སྟེ།

སྐྱར་ནང་པའི་ལྷ་རྩུལ་ལ་འདི་ག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་འདོད་ཁམས་དང་།
 གཟུགས་ཁམས། གཟུགས་མེད་ཁམས་བཅས་གསུམ་སྟེ། དེ་གསུམ་ནི་བྱི་གཟུགས་
 ལྷ་སོགས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པ་ཞིག་དང་། བསམ་གཏུན་
 ཀྱི་བདེ་བ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པ་ཞིག་དང་། བསམ་གཏུན་གྱི་བདེ་བས་ཀྱང་ཡིད་
 སུན་ནས་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ལ་གཙོ་བོར་
 བརྟེན་པའི་རིགས་ཐ་དད་པའི་འདི་ག་རྟེན་གསུམ་ཡིན།

གཞན་ཡང་ཁམས་གསུམ་ལུས་དང་ཚོར་བ་དང་ལོངས་སྟོན་གསུམ་གྱི་
 ལྷོ་ནས་འབྲེལ་ན། འདོད་ཁམས་ཀྱི་དོ་བོ་ནི་ལུས་རགས་པ་དང་། སྐྱབ་བསྐལ་དང་
 བདེ་སྐྱབ་འབྲེལ་མ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། སལ་ཆེ་བ་ཁམ་ཟས་རགས་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་

གནས། གཞུགས་ཁམས་ནི་ལུས་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། ཉག་ཏུ་བདེ་ཚོར་གྱིས་
 འབྲེལ་ཅིང་། ཁམས་ཟས་རགས་པ་ལ་མི་བརྟེན་པ་ཡིན། གཞུགས་མེད་ཁམས་ནི་སེམས་
 ཅན་ཏུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ལུས་ལྷན་རགས་པས་སྣོད་བ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་སྤྲུག་ལས་
 ཡོངས་སུ་འདས་ནས་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ལ་གནས་པ་དང་། ཟས་ལ་མི་བརྟེན་
 པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡང་བཀག་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་ལུལ་ནམ་མཁའ་སོགས་ལ་
 བརྟེན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་འབའ་ཞིག་ལ་ཆེ་གང་པོར་གནས་པ་ཡིན། འདོད་ཁམས་
 ཀྱི་གནས་རིམ་མཐོ་པོར་གནས་པའི་སྤྲེས་བུ་དང་། གཞུགས་ཁམས་དང་གཞུགས་
 མེད་ཁམས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲེས་བུ་རྣམས་ལྟ་ཡིན་པར་བཤད།

རྣམ་ཤེས་དང་ལས་གཉིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གྲུབ་ཆ་མེད་ཏུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་
 པས་ལས་ཀྱི་གོ་དོན་འབྲུལ་ན་དེས་རང་ཉིད་དང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཉིས་སྤོགས་
 ཡོངས་ནས་ལས་ཀྱི་བཀོད་བྱས་འོག་སྤོད་དགོས་པའི་ལྟ་རྒྱུ་ཡོང་སྲིད་པ་དང་། སྤྱིར་
 ལས་ཞེས་པའི་ཆོག་འདྲིའི་ཐད་ཀའི་དོན་ནི་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཞིག་གི་
 ཀུན་སྣོད་གི་འབྲུང་པར་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་སྤོད་ཅིག་ལ་གོ་དགོས་ལ། འདི་འབྲེལ་བྱ་བའམ་
 ལས་ནི་ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་། ཆེ་ཆུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདི་
 འབྲེལ་ལས་ཀྱིས་གང་ཟག་ཅིག་གི་སེམས་ཀྱི་སྣང་དུ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། ཀུན་
 སྣོད་ལས་ལུས་རག་གི་བྱ་སྤོད་འབྲུང་བ་དང་། བྱ་སྤོད་དེ་དག་གིས་སྤྲར་ཡང་སེམས་ཀྱི་
 འབྲུར་སྤོགས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པས་པན་རྩོད་ཤུགས་རྒྱུན་འདོན་
 རེས་བྱེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་འདི་གང་ཟག་སྐྱེར་སོ་སོ་གཅིག་བྱ་མ་ཡིན་པར་
 རྟེན་ཁག་དང་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ལ་འཇུག་པར་བཤད་དོ། །།

སྐབས་ལྷན་པ། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་རིམ་དང་
ཅ་རྒྱུ་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག

༡ རྩེ་བཤད།

དེ་ལ་ནང་བའི་གཞུང་དག་ཏུ་རྩེ་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྤྱང་ཏེ་མངལ་དུ་
མིའི་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་སྐོར་གསལ་བར་བཤད་ཅིང་། རང་བ་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་
ཆ་ནས་བཤད་ན། ཆེ་འདྲིའི་རྩེ་བ་ནི་ལོ་ལྷན་དུ་གསར་དུ་གྲུབ་པ་མིན་པར་རྩེ་བ་སྤྱི་
མ་ཞིག་ནས་འདྲིར་འོངས་པར་སྤྱོད་བྱེད་དང་བཅས་སྤྱི་བར་བརྟེན། སྤིང་བ་ལ། ༡ རྩེ་
བའི་སྤིང་བ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ༢ བར་གྱི་སྤིང་བ་སྟེ་ཆེ་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་གནས་
སྐབས་དང་། ༣ རྩེ་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་མ་ཤིའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་
སྐོན་དུས་ཀྱི་སྤིང་བ་དང་། ༤ མཐར་འཁེབས་འདྲི་སྤིང་བ་བཅས་སྤིང་བ་བཞིའི་རྣམ་
གཞག་མཛད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རྩེ་བ་སྤྱི་གཞི་ལ་བཞག་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱ་དགོས་
མོད། རྩེ་བ་སྤྱི་ལྷན་སྐོར་དེ་ནི་ལྟ་གྲུབ་དང་འགྲེལ་ཆེ་བས་དེའི་བཤད་པ་སྤྱོད་བྱེད་དང་
བཅས་པ་རྣམས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་ཅིང་། འདྲིར་ནི་ནང་བའི་མདོ་རྒྱུད་དང་
དེ་བཞིན་དུ་སྐོན་གྱི་གཞུང་ལས་རི་ལྟར་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་བའི་
རིམ་པ་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

༡ སྐྱེ་བའི་གནས་བཤའ་པ།

དེ་ལ་ཐོག་མར་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་གནས་ལ་བཞིར་གསུངས་ཏེ། ༡ སྐྱོང་
 ལས་སྐྱེ་བ། ༢ མངལ་ལས་སྐྱེ་བ། ༣ རོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བ། ༤ རྩམ་ཏེ་སྐྱེ་བ་
 དང་བཅས་སོ། །དེ་ཡང་དང་བ་དང་། ལྷང་ལྷང་སོགས་སྐྱོང་སྐྱེས་དང་། ལྷང་པོ་ཆེ་
 དང་། ཏྲ་དང་། བ་ལང་སོགས་མངལ་སྐྱེས་དང་། སྤེན་བྱ་དང་། སྤེ་མ་ལེབ་སོགས་
 རོད་གཤེར་སྐྱེས་དང་། ལྷ་དང་། དཔྱལ་བ་དང་། སྤིད་བ་བར་མ་སོགས་རྩམ་སྐྱེས་
 ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ཡང་འཕགས་པ་མཛོད་གལ་གྱི་བྱས་མཛད་པའི་རྒྱ་གདགས་
 བ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་བྲངས་ན། དེ་ཉིད་ལས།

སྐྱེ་གནས་ནི་བཞི་ཡོད་དེ། སྐྱོང་ལས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་དང་། མངལ་ནས་
 སྐྱེ་བ་དང་། རོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྩམ་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྟེ། འདི་ནི་སྐྱེ་གནས་
 ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །སྐྱོང་ལས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་གང་ཞེ་ན། ལྷས་པ།
 སེམས་ཅན་གང་དག་སྐྱོང་ལས་སྐྱེ་བ་རྣམས་དང་། སྐྱོང་ན་འདུག་པ་རྣམས་
 དང་། སྐྱོང་འི་སྐྱབས་གྱི་སྤྲིས་གཡོགས་པ་རྣམས་དང་། སྐྱོང་འི་སྐྱབས་བརྟོལ་
 ཏེ་སྐྱེ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྐྱེ་ལ། འབྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འབྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་
 བར་འབྲུབ་ཅིང་འབྲུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། ལྷས་པ། འདི་
 ལྷ་སྟེ། དང་བ་དང་། ལྷང་ལྷང་དང་། མ་བྱ་དང་། ཞེ་ཙོ་དང་། རི་སྐྱེགས་དང་།
 ལུ་བྲུག་དང་། ཤང་ཤང་ཏེ་འུ་ལ་སོགས་པ་དང་། ལྷ་ཁ་ཅིག་དང་། ལྷ་མ་མཁའ་

མྲིང་ཁ་ཅིག་དང་། མི་ཁ་ཅིག་དང་། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་གང་དག་སྐོང་
 ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་དང་། སྐོང་ན་འདུག་པ་རྣམས་དང་། སྐོང་འི་སྐྱབས་གྱི་
 སྐྱིས་གཡོགས་པ་རྣམས་དང་། སྐོང་འི་སྐྱབས་བརྟོལ་ཏེ་སྐྱེ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྐྱེ་
 ལ། འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་འབྲུང་
 པ་རྣམས་ཏེ། འདི་ནི་སྐོང་ང་ལས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་ཞེས་བྱའོ།།

མངལ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་གང་ཞེ་ན། སྐྱས་པ། སེམས་ཅན་གང་
 དག་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་རྣམས་དང་། མངལ་ན་འདུག་པ་རྣམས་དང་། མངལ་
 གྱི་སྐྱབས་གྱིས་གཡོགས་པ་རྣམས་དང་། མངལ་གྱི་སྐྱབས་བརྟོལ་ཏེ་སྐྱེ་ཞིང་
 ཀུན་ཏུ་སྐྱེ་ལ། འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་
 ཅིང་འབྲུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གུང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སྤང་པོ་ཆེ་དང་།
 ཏྟ་དང་། ར་མོ་དང་། བ་ལང་དང་། བོང་བྱ་དང་། མ་ཏེ་དང་། རི་དྲགས་དང་།
 ཕག་ལ་སོགས་པ་དང་། སྐྱ་ཁ་ཅིག་དང་། བམ་མཁའ་མྲིང་ཁ་ཅིག་དང་། ཡི་
 དྲགས་ཁ་ཅིག་དང་། མི་ཁ་ཅིག་དང་། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་གང་དག་
 མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་རྣམས་དང་། མངལ་ན་འདུག་པ་རྣམས་དང་། མངལ་གྱི་
 སྐྱབས་གྱིས་གཡོགས་པ་རྣམས་དང་། མངལ་གྱི་སྐྱབས་བརྟོལ་ཏེ་སྐྱེ་ཞིང་
 ཀུན་ཏུ་སྐྱེ་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་
 ཅིང་འབྲུང་བ་རྣམས་ཏེ། འདི་ནི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་ཞེས་བྱའོ།།

རྫོང་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་གང་ཞེ་ན། སྐྱས་པ། སེམས་
 ཅན་གང་དག་ཕན་ཚུན་གྱི་རྫོང་དང་། ཕན་ཚུན་གྱི་མི་དང་། ཕན་ཚུན་གྱི་རྒྱལ་

དང་། སུ་ཚུན་གྱི་གཞོན་པ་དང་། སུ་ཚུན་བཅོར་བས་ཉལ་ཉལ་གྱི་སྤང་པོ་
 ལ་བརྟེན་ཉམ། ལྷོར་ཁུང་དང་། སྤྱི་སའི་གནས་སམ། སུ་རུལ་ལམ། ཉ་རུལ་
 ལམ། ཟན་འོར་རུལ་བའམ། ལྷ་སྤྱལ་པོའམ། འགས་ཚལ་སྤྱལ་པོའམ། ལྷའི་
 སྤྱིལ་པོའམ། ལོ་མའི་སྤྱིལ་པོའམ། ལུ་རུལ་བའམ། འྱིམ་གྱི་སང་སེང་ངམ།
 སྤྱང་བུའི་ཚངས་ལ་བརྟེན་ནས། སྤྱི་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྤྱི་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་
 འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་འགྲུང་བ་རྣམས་ཉེ། དེ་དག་ཀྱང་
 གང་ཞེ་ན། འདི་ལྷ་སྤྱི། སྤྱི་བྱ་དང་། སྤྱི་བྱ་དང་། སྤྱི་མ་ལེབ་དང་། སྤྱི་
 བྱ་མཚུ་རིངས་དང་། ཉེལ་དང་། སྤྱི་མ་དང་། སྤྱི་མ་ལ་ལ་སོགས་པ་དང་།
 སྤྱི་ཁ་ཅིག་དང་། ལམ་མཁའ་སྤྱིང་ཁ་ཅིག་དང་། མི་ཁ་ཅིག་དང་། གཞན་ཡང་
 སེམས་ཅན་གང་དག་སུ་ཚུན་གྱི་འོད་དང་། སུ་ཚུན་གྱི་མེ་དང་། སུ་ཚུན་
 གྱི་རུལ་དང་། སུ་ཚུན་གཞོན་པ་དང་། སུ་ཚུན་བཅོར་བས། སྤྱི་ཞིང་ཀུན་
 ཏུ་སྤྱི་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་
 འགྲུང་བ་རྣམས་ཉེ། འདི་ལྷོ་དུ་གཞེས་ལས་སྤྱི་བའི་སྤྱི་གནས་ཞེས་བྱའོ།།

ལྷས་ཉེ་སྤྱི་བའི་སྤྱི་གནས་གང་ཞེ་ན། སྤྱི་སུ་ལ། སེམས་ཅན་གང་
 དག་ཡན་ལག་དང་། ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་ཞིང་རྫོགས་པ་དབང་པོ་
 མ་ཚང་བ་མེད་པ་རྣམས་ཅིག་ཅར་སྤྱི་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྤྱི་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་
 པར་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་རྣམས་
 ཉེ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། ལྷ་ཐམས་ཅད་དང་། སེམས་ཅན་དམུལ་བ་བ་
 ཐམས་ཅད་དང་། བར་མ་དེའི་སྤྱི་བ་ཐམས་ཅད་དང་། སྤྱི་ཁ་ཅིག་དང་། ལམ་

མཁའ་ལྗིང་ཁ་ཅིག་དང་། ཡི་དྲགས་ཁ་ཅིག་དང་། མི་ཁ་ཅིག་དང་། གཞན་
 ཡང་སེམས་ཅན་གང་དག་ཡན་ལག་དང་། ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་
 ཞིང་རྫོགས་པ་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་རྣམས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་
 སྐྱེ་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་འགྲུང་
 བ་རྣམས་ཏེ། འདི་ནི་རྩུས་ཏེ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་ཞེས་བྱའོ།¹

ཞེས་སོགས་འགྲུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་སྐྱེ་གནས་བཞི་ལས། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཆེ་རྒྱས་
 ཤེས་མངལ་དུ་རྗེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། བར་དོ་བ་དེ་མའི་མངལ་དུ་
 འཇུག་པའི་རྒྱ་ནི། བ་མ་གཉིས་པན་ཚུན་ཆགས་ཏེ་འཇིག་པའི་སྐྱོར་བ་བྱས་པ་དང་།
 བ་ལ་དུས་ཀྱི་ཆེ་མཚན་དང་ལྡན་པ་དང་། བར་དོ་བ་ཡང་ཉེ་བར་ཡོད་པ་དང་། མའི་
 མངལ་དང་བ་མའི་ཁྲ་ཁྲག་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་བ་མ་གཉིས་དང་བར་དོ་བ་གསུམ་གྱིས་
 སྐྱོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་ཏེ་རྒྱ་ཚོགས་དེ་དག་ཚང་ན་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་
 བར་འགྲུང་བར་གསུངས་ཏེ། མངལ་དུ་འཇུག་པའི་མདོ་ལས། “བ་མ་ཡང་ཆགས་
 པའི་སེམས་སྐྱེས་པར་གྱུར། དུས་ཀྱི་ཆེ་མཚན་ཡང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གྱུར། བར་
 མ་དོའི་ཕུང་པོ་ཡང་མངོན་དུ་གྱུར་ལ། གོང་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་མང་པོ་ཡང་མེད་ཅིང་
 ལས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ན་མངལ་དུ་འཇུག་པར་འགྲུང་རོ། །”² ཞེས་སོ།།

བར་དོ་བ་དེ་མངལ་དུ་འཇུག་ཚུལ་དངོས་ནི། བར་སྲིད་པ་དེས་སྐྱེ་བའི་
 གནས་སུ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་སེམས་ཅན་མངོན་ནས་དེ་དག་ལ་ལྟ་བ་དང་ཅེ་

བ་སོགས་བྱ་བར་འདོད་ནས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་འདོད་པར་འགྱུར་ལ། བ་མའི་ཁྱེད་
 ཁྱེད་ལ་སྤྱོད་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་སྟེ། དེའི་ཆེ་བ་མ་གཉིས་ཉལ་སོ་བྱེད་པ་མེད་བཞིན་ཏུ་
 ཉལ་སོ་བྱེད་པ་སྐྱེ་མ་བཞིན་ཏུ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་ཆགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། མོར་སྐྱེ་
 བ་མ་ལ་ཆགས་ཤིང་མ་ལ་སྤང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། མོར་སྐྱེ་བ་མ་ལ་ཆགས་ཤིང་མ་
 ལ་སྤང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས།

དེ་ཡང་གང་ལ་ཆགས་པའི་སྐྱེས་པའམ་བྱུང་མེད་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་གི་ཅིག་ཤོས་
 མི་མཐོང་བ་དང་། དེ་ལ་འཁྱུད་པའི་བསམ་བས་ཉེ་བར་སྐྱོར་བ་ན། སྐྱེས་པའམ་བྱུང་
 མེད་དེའི་ལུས་གཞན་མི་སྤང་བར། མོ་མོ་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་མ་འབའ་ཞིག་སྤང་
 བས་ཁོང་ཁོ་སྐྱེ་ཞིང་། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་བར་དོ་བ་དེ་ལོ་ནས་དེ་མ་ཐག་རྣམ་ཤེས་པ་མ་
 གཉིས་འདུས་པའི་ཁྱེད་ཁྱེད་དཀར་དང་མཉམ་ཏུ་མའི་མངལ་གྱི་དབུས་སུ་འཇུག་
 བར་གསུངས་ཏེ། དགའ་བོ་མངལ་ན་གནས་པའི་མདོ་ལས།

གཞན་ཡང་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་དེ་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་ཆེ་སེམས་སྤྱོད་
 ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། གལ་ཏེ་སོ་ཡིན་ན་ནི་མ་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ།
 བ་ལ་ནི་ཞེ་སྤང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མོ་ཡིན་ན་ནི་མ་ལ་ནི་ཆགས་པ་
 སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། མ་ལ་ནི་ཞེ་སྤང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱོན་འདས་པའི་དུས་
 སུ་མདོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་
 འདུཤེས་གྱིས་ལོག་པར་ཤེས་པའི་བསམ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ།³ ཞེས་དང་།
 རྣམ་འགྲོར་སྐྱོད་པའི་ས་ལས་ཀྱང་།

བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་ལ་གནས་པ་དེ་སྐྱལ་བ་མཉམ་པའི་སེམས་ཅན་ལ་བལྟ་

བ་དང་། ཅེ་བ་ལ་སོགས་བ་བྱ་བར་འདོད་པས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་འདོད་
 བ་སྐྱེད་པར་གྱུར་ལ། ས་མ་ལས་བྱུང་བའི་ཁུ་བ་དང་། ཁྲག་དེ་ཡང་། དེའི་
 ཆེ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་བར་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་
 བེ་འདི་ཡིན་ཏེ། ས་མ་གཉིས་ཉལ་སོ་བྱེད་པར་མཐོང་ན། དེའི་ཆེ་ན་ས་མ་
 གཉིས་ཉལ་སོ་བྱེད་པ་ཡང་མེད་བཞིན་དུ་དེས་སྤྱིན་ཅི་ལོག་གི་སྐྱོས་དེ་ལྟར་
 མཐོང་སྟེ། སྐྱེ་བ་བྱས་བ་མཐོང་བ་བཞིན་ལོ། །⁴ ཞེས་སོགས་གསུངས་བ་
 ལྟར་རོ།།

བར་དོ་བ་དེ་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་རྗེས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྐྱེད་སེམས་ནི། མངལ་
 དུ་ཞུགས་བ་དེ་སོ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་མའི་ལྟོ་བ་གཡས་བར་ཁ་མའི་སྐྱལ་ཚིགས་ངོས་ལ་
 བསྟན་ནས་ཚོག་ཚོག་སོར་གནས་ལ། མོ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་མའི་ལྟོ་བ་གཡོན་བར་ཁ་མའི་
 མདུན་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་ཏེ་ཚོག་ཚོག་སོར་གནས་ཤིང་། མ་ཞིང་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་མངལ་
 དུ་ཞུགས་བ་རང་ཉིད་ལ་སོ་མའི་འདོད་ཆགས་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་བར་
 མངལ་དུ་འཇུག་པའི་མདོ་སོགས་ལས་གསུངས། དེ་ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་
 སོ། དེ་ལྟ་བུ་ལུས་དེ་ཡང་གལ་ཏེ་སོ་ཡིན་ན་ནི་མའི་མངལ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཚོག་
 ལུར་འདུག་ལ། ལག་བ་གཉིས་ཀྱིས་གདོང་གཡོགས་ནས་མའི་སྐྱལ་ཚིགས་ལོགས་
 སུ་བསྟན་ཏེ་འདུག་སོ། །གལ་ཏེ་སོ་ཡིན་ན་ནི་ཅེ་བ་ལོགས་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་ཚོག་
 ལུར་འདུག་སོ། །ལག་བ་གཉིས་ཀྱིས་གདོང་གཡོགས་ནས་མའི་ལྟོ་བ་ལ་ཁ་བསྟན་
 བས།”⁵ ཞེས་དང་། མཚོན་རང་འགྲེལ་ལས། “འོན་ཏེ་དེ་མ་ཞིང་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེ་
 འདོད་ཆགས་གང་དང་ལྡན་བ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་སོ། །”⁶ ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

བར་དོ་བ་དེའི་རྣམ་ཤེས་ཐོག་མར་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་སློབ་གསུམ་
 ཡོད་པར་བཤད་དེ། དང་པོ་སྤྱི་བོ་ནས་འཇུག་པ་ནི། བར་དོ་བ་དེས་པ་མ་གཉིས་ཀས་
 དབང་པོ་གཉིས་སྦྱོར་བ་མཐོང་བས་སྐྱེ་བུས་ཏེ། འདོད་པ་བསྟེན་པའི་ཆེད་དུ་རང་
 ཉིད་ཀྱི་ལུས་རྟེན་དེ་དོར་ནས་གཉུག་སེམས་སྤོ་མོས་གཉུག་རྒྱུད་སྤོ་མོའི་རྟ་ལ་ཞོན་
 ཏེ་པའི་སྤྱི་བོ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་སློབ་བརྒྱུད་ནས་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་སློབ་
 དཔོན་སྤྱི་བོ་སློབ་ཤིང་གཞག་རིམ་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། “དབང་པོ་གཉིས་
 མཉམ་པར་སྦྱོར་བ་མཐོང་བས་འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྤྱིར་སྤྱིད་པ་བར་མ་སྤངས་
 ཏེ་རྟ་ཞོན་པ་བཞིན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་པོ་སྤྲུགས་རྟོ་རྗེ་རྒྱུད་གི་བཞོན་པ་ལ་ཡང་
 དག་པར་ཞོན་ནས་ཤིན་ཏུ་སྤྱར་བར་འོང་ཞིང་སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་གམ་ཡུད་ཅམ་གྱིས་
 ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ་ལྟར་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་སློབ་ལུགས་ཏེ།”⁷⁷ ཞེས་སོ།།

གཉིས་པ་ཁ་ནས་འཇུག་པ་ནི། ཚུམ་སྤར་སྤར་བར་དོ་བ་དེའི་གཉུག་སེམས་
 སྤོ་མོ་བཞོན་པའི་རྒྱུད་དང་བཅས་པའི་ཁའི་ལམ་བརྒྱུད་ནས་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་
 ཡང་། རྒྱུད་སྤོ་མ་འབྱུང་ལས།

པ་མའི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་སོགས་ནི། །སྤྱིད་པའི་སྤྱི་བོས་མཐོང་གྱུར་ནས།།
 རྟ་ལ་ཞོན་བཞིན་རྣམ་ཤེས་ནི། །རྒྱུད་གི་བཞོན་པ་ཞོན་ནས་སུ།།
 སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཉིད་ལ་ནི། །ཤིན་ཏུ་སྤྱར་བར་འོངས་གྱུར་ནས།།
 ཤིན་ཏུ་དགའ་དང་བཅས་སྟོབས་ཀྱིས། །ཁ་ཡི་ལམ་ནས་འཇུག་པར་
 འགྱུར།⁸ ཞེས་དང་། རྒྱུད་རྟོན་སྤྱིར་ལས།
 འཇུག་པ་པ་ཡི་ཁ་ཡི་རྒྱུད། །དེ་ཆེ་ས་བོན་དུ་ནི་འགྱུར།།

ས་ཐོན་ལས་ནི་སེམས་ཅན་འབྲུང་།།⁹ ཞེས་བར་དོ་བ་དེ་གི་ནས་གཉུག་སེམས་སྤྲོ་མོ་
 བཞོན་པའི་རྒྱུ་བཅས་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་སྐབས་ཐོག་མར་པའི་ཁར་ཞུགས་ཤིང་།
 དེ་བརྒྱུད་ནས་པའི་གསང་གནས་ནས་ཐོན་ཏེ་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་བརྟན་པའི་
 །འུགས་ཀྱིས། སྤར་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་དང་ས་པར་གསལ་བ་ལྟར་ཐོག་མའི་འཇུག་
 རྫོ་སྐྱེ་བོ་ཡང་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིན་པར་གོ་བུས་སོ།།

གསུམ་པ་མའི་མངལ་གྱི་རྫོ་ནས་འཇུག་པ་ནི། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་
 མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། “ལས་ཀྱི་རྫོ་བ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་གནས་
 ཀྱི་རྫོ་ནས་འཇུག་གོ །”¹⁰ ཞེས་གསུངས་སོ།།

བར་དོ་བ་དེ་རི་བྲག་དང་ཅིག་པ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པས་འཇུག་པའི་
 རྫོ་ལ་བྱ་གའེས་པར་མི་དགོས་ཤིང་། ལུ་ག་དང་གས་སྐབས་གཉན་ནས་མེད་པའི་རྫོ་
 པ་ཐོང་གཤགས་པའི་ནང་ནས་སྲོག་ཆགས་སྲོམ་དང་སྤལ་བ་སོགས་འབྲུང་བ་མངོན་
 སུམ་དུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན་པར་བཤད།

མངལ་དུ་ཞུགས་པ་དེ་སོ་མོ་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་རྩལ་སྤྲོན་གཞུང་སོགས་ནས་
 བཤད་རྩལ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཀྱང་འབྲུང་སྟེ། སློབ་དཔོན་པ་ཁོལ་གྱི་ཡན་ལག་བརྒྱུད་
 པའི་སྣང་བོ་བསྐྱུས་པ་ལྟར་ན། བ་མ་གཉིས་ཉལ་བོ་བྱེད་པའི་ཆེ་བ་མ་གཉིས་ཀྱི་
 སྲ་ཞུག་དཀར་དམར་གྱི་ཐེགས་པ་ཐ་མའི་ཆེ་པའི་སྲ་བ་མང་ན་ཕོར་འགྱུར་བ་དང་།
 མའི་ཞུག་མང་ན་ཕོར་འགྱུར་བ་དང་། སྲ་ཞུག་གཉིས་ཆ་མཉམ་ན་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བ་
 དང་། ཡང་པ་མའི་སྲ་ཞུག་དཀར་དམར་གཉིས་རྒྱུད་གིས་སོ་སོར་བྱེ་བའི་ཆེ། པའི་
 སྲ་བཤས་ཆེ་ན་བྱུ་དང་མའི་ཞུག་ཤས་ཆེ་ན་ཕོར་སྲ་ཞུག་གཉིས་ཆ་མཉམ་ན་བྱུ་

མཚེ་མའམ་བྱ་མོ་མཚེ་མར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱང་བཤད་དེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།
 དེ་བས་ཁུ་བ་མང་བ་ལས། །ཕལ་ཚེར་སྐྱེས་བར་སྐྱེ་འགྱུར་ལ།།
 རྩེ་མཚན་མང་ལས་བྱད་མེད་དེ། །དེ་གཉིས་མཉམ་བས་མ་འིང་འགྱུར།།
 ཁུ་ཁག་རྩེད་གིས་མང་དུ་བྱེ། །རི་ལྷ་བ་ལས་མཚེ་མར་འགྱུར།།¹¹ ཞེས་སོ།།
 འདིར་ཕལ་ཚེར་ཞེས་བས་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད་
 བས་ངེས་བ་མེད་བར་བསྟན་ཏོ།།

ཡང་གསང་སྟགས་གྱི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ནས་པའི་ཁུ་བའི་ཐེགས་བ་ཐ་མ་
 མའི་མངལ་དུ་སྦྱངས་པའི་ཚེ་མ་མ་གཉིས་གྱི་ཁུ་ཁག་དཀར་དམར་འདུས་པའི་གཡས་
 བས་རྩེད་རྩེད་བྱ་བ་འགྱུར་བ་དང་། གཡོན་ནས་རྩེད་རྩེད་བྱ་བ་སོར་འགྱུར་བ་དང་།
 དབྱུས་ནས་རྩེད་རྩེད་བྱ་མ་འིང་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་བཤད་དེ། རྩེད་སྟོན་འབྱུང་ལས།
 མཁས་བས་ས་ཐོན་སྦྱང་བའི་ངེས། །དུས་གྱི་སྐད་ཅིག་ཡང་དག་མཚོན།།
 གཡས་ནས་རྩེད་འི་རྩེད་བ་གང། །ཐམས་ཅད་དུ་འི་སྐྱེས་བྱུར་འགྱུར།།
 གཡོན་ནས་རྩེད་འི་རྩེད་བ་གང། །ངེས་བར་བྱད་མེད་རྣམས་སུ་འགྱུར།།
 གཉིས་ཀའི་དབྱུས་རྩེད་འི་ས་ཐོན་གང། །རྟག་དུ་མ་འིང་འགྱུར་བ་འོ།།¹²
 ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལ། འདི་ཡང་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་
 སྲིད་བས་ངེས་བ་མེད་དོ།།

༣ མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ།

མངལ་དུ་ཞུགས་ནས་སྐྱེ་བ་རི་ལྟར་ལེན་ཚུལ་དང་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་
དངོས་བཤད་བ་ལ། མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་
གསུངས་ཚུལ། ལྷན་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ་རྣམས་ཡོད་བ་ལས།

དང་པོ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་མངལ་གྱི་ནང་བ་མའི་ཁུ་
ཁྲག་འདུས་བ་ལས་སྤྱི་རིམ་ནས་རགས་རིམ་དུ་འགྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ལ། ༡
མེར་མེར་པོ་དང་། ༢ བྱར་བྱར་པོ་དང་། ༣ ལྟར་ལྟར་པོ་དང་། ༤ མཁྲུང་
དང་། ༥ ཀྱང་ལག་འགྲུས་བ་སྡེ་ལྟ་ཡོད་བ་ལས། བར་དོ་བ་དེ་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་
པའི་བདུན་སྟག་དང་པོའི་ཆེ་མེར་མེར་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། མེར་མེར་པོ་དེའི་དབྱིབས་ནི་
འབྲས་བཙལ་པའི་ཁུ་བའམ་ཞོའི་ཁ་སྤྱིས་དང་འདྲ་བ་དང་། ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་
ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གྱི་ནང་དུ་བཙལ་བ་ལྟར་གྱུར་བས་ན། མེར་མེར་པོ་བ་དེའི་
ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཚོགས་པར་སའི་ཁམས་སྤྱི་བ་དང་། ཚུའི་ཁམས་གཤེར་བ་
དང་། མའི་ཁམས་རྩོ་བ་དང་། ཚུང་གི་ཁམས་གཡོ་བ་རྣམས་གཞི་ནས་མདོན་དུ་
འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །མངལ་དུ་ལུས་རི་ལྟར་ཆགས་ཤིང་བདུན་སྟག་རེ་རེ་ནས་
ལུས་རྣམས་རི་ལྟར་རྒྱས་པའི་ཚུལ་དེ་དག་འཕོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལས་གསལ་
བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆེས་སྤྱི་མོའི་བཤད་བ་དེ་ནི་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་སེམས་
དངོས་མཐོང་གིས་གྲུབ་པའི་ལྟ་སྟོགས་དང་ཤིན་དུ་མཐུན་བ་ཞིག་དུ་མཐོང་བས་ཅུང་

ཀྱིས་པར་འགོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་མདོ་དེ་ལས།

ཞག་བདུན་སྟག་དང་པོའི་ཚེ་མའི་མངལ་ནི་གཙང་བ་ཐོག་མའི་གནས་སུ་
 ཉལ་བས་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཟངས་རབ་ཏུ་ཚེ་བའི་ནང་དུ་བཙོས་ཤིང་
 བརྗེས་པ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྷན་ཅིག་དུ་
 སྟུག་བསྐྱེད་མི་བཟང་བ་སྐྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མེར་མེར་པོ་ཞེས་བྱའོ། །
 དེའི་དབྱིབས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འབྲས་ཀྱི་ཁུ་བའམ། ཞོའི་སྤྲིས་མ་
 དང་འབྲས་པོ་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ནང་དུ་བཙོས་རབ་ཏུ་བཙོས་པས་ན།
 སའི་ཁམས་སྲ་བ་ཉིད་དང་། ལུའི་ཁམས་གཤེར་བ་ཉིད་དང་། མའི་ཁམས་
 རོ་བ་ཉིད་དང་། ལྷུང་གི་ཁམས་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཉིད་གདོད་མདོན་དུ་སྒྲང་
 བར་འགྱུར་རོ། །¹³ ཞེས་སོ།།

བདུན་སྟག་གཉིས་པ་ལ་རྒྱར་རྒྱར་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་ཞག་བདུན་
 སྟག་གཉིས་པའི་ཚེ། མའི་མངལ་ནས་ཀྱུན་དུ་རེག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་བྱུང་ནས། ལྷུང་
 དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་སྤར་གྱི་མེར་མེར་པོ་དེ་ཉིད་ཞོ་རྒྱར་པོ་ལྷུང་གྱུར་པས་རྒྱར་
 རྒྱར་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། རྒྱར་རྒྱར་པོ་དེའི་དབྱིབས་ནི་ཞོ་བསྐྱེད་པའམ་མར་འབྲུགས་པ་དང་
 འབྲས་ཞིང་། ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཁུ་ལྷག་གི་ནང་དུ་བཙོས་པས་རྒྱར་རྒྱར་པོ་བ་དེའི་
 ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཚོགས་པར་ས་སོགས་འབྱུང་བའི་ཁམས་བཞི་སྤར་ལས་གོང་དུ་
 འཕེལ་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་པོ། ཞག་བདུན་སྟག་གཉིས་པ་ལ་མའི་མངལ་ནི་གཙང་བའི་གནས་
 སུ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཟངས་ཀྱི་ནང་དུ་བཙོས་ཤིང་བརྗེས་པ་བཞིན་དུ་ལུས་

གྱི་དབང་པོ་དང་ནམ་པར་ཤེས་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྤྲུལ་བསྐྱེད་མི་བཟང་བ་སྲོང་
 བ་ན་མའི་མངལ་ནས་ཀྱུན་ཏུ་རེག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་སྡོམ་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་
 གིས་རང་བྱུང་ནས་མངལ་དེ་ལ་རེག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ལུང་ལུང་པོ་ཞེས་
 བྱའོ།།དེའི་དབྱིབས་ནི་ཞོ་བསྐྱབ་བའམ། མར་འབྲུགས་པ་འབྲས་སྟེ། ཞག་བདུན་
 གྱི་བར་དུ་ནང་དུ་བཙོས་རབ་ཏུ་བཙོས་པས་ན་ཁམས་བཞི་པོ་དག་མངོན་དུ་
 ལྷང་བར་འགྱུར་རོ། །¹⁴ ཞེས་འགྲུང་།

བདུན་ཐག་གསུམ་པ་ལ་ལྟར་ལྟར་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཞག་བདུན་ཐག་
 གསུམ་པའི་ཚེ། མའི་མངལ་ནས་མངོན་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་བྱུང་ནས། རྒྱུང་དེས་
 མངལ་ལ་རེག་པས་སྤར་གྱི་ལུང་ལུང་པོ་དེ་ཉིད་ནར་མོར་གྱུར་པས་ལྟར་ལྟར་པོ་
 ཞེས་བྱ་ལ། ལྟར་ལྟར་པོ་དེའི་དབྱིབས་ནི་ལྷགས་ཀྱི་སྤར་མའམ་སྲིན་བྱ་གྲོལ་མ་དང་
 འབྲས་ཞིང། ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ལྷ་ཁག་གི་ནང་དུ་བཙོས་པས་ལྟར་ལྟར་པོ་བ་དེའི་
 ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཚོགས་པར་ཁམས་བཞི་སྤར་ལས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་
 མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

“དགའ་པོ། ཞག་བདུན་ཐག་གསུམ་པ་ལ་ཡང་རྒྱས་པར་སྤར་བ་བཞིན་དུ་
 སྤར་ཏེ། མའི་མངལ་ནས་མངོན་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་སྡོམ་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་
 གིས་བྱུང་ནས། མངལ་དེ་ལ་རེག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ལྟར་ལྟར་པོ་ཞེས་
 བྱའོ།།དེའི་དབྱིབས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ལྷགས་ཀྱི་སྤར་མའམ། སྲིན་བྱ་གྲོལ་མ་
 འབྲས་སྟེ། ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཡང་བཙོས་རབ་ཏུ་བཙོས་པས་ན་ཁམས་
 བཞི་པོ་དག་མངོན་དུ་སྤང་བར་འགྱུར་རོ། །”¹⁵ ཞེས་སོ།།

བདུན་སྟག་བཞི་པ་ལ་མཁུང་བར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། བདུན་སྟག་བཞི་པའི་ཚེ་
 མའི་མངལ་ནས་ནང་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་བྱུང་ནས། རྒྱུད་དེས་མངལ་
 ལ་རེག་པས་རྒྱག་རྩ་རབ་ཏུ་འབར་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་སྤར་གྱི་ལྟར་ལྟར་པོ་དེ་ཉིད་
 མཁུངས་པོར་གྱུར་པས་མཁུང་འགྱུར་ཞེས་བྱ་ཞིང་། མཁུང་འགྱུར་དེའི་དབྱིབས་ནི་
 བོང་བའམ་མཆི་གྲུ་དང་འབྲ་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

“དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་བཞི་པ་ལ་ཡང་རྒྱས་པར་སྤྲོ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱར་
 ཏེ། མའི་མངལ་ནས་ནང་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་སྟོན་གྱི་ལས་ལས་རྒྱུད་
 ནས་མངལ་ན་གནས་པའི་རྒྱག་རྩ་རབ་ཏུ་འབར་བ་འབྱུང་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་
 དེ་ནི། མཁུང་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་དབྱིབས་ནི་བོང་བའམ་མཆི་གྲུ་འབྲ་སྟེ།”¹⁶
 ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་ལྔ་པ་ལ་རྟེན་ལག་འགྱུས་པའི་ཚུལ་ནི། བདུན་སྟག་ལྔ་པའི་ཚེ།
 མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་པར་སྦྱུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་བྱུང་ནས། རྒྱུད་དེས་མངལ་
 ལ་རེག་པས་སྤར་གྱི་མཁུང་འགྱུར་དེ་ཉིད་ལ་དབྱུང་པ་གཉིས་དང་བརྒྱ་གཉིས་དང་
 མགོའི་མཚན་མའི་འབྱར་པོ་བཅས་ཡན་ལག་དོད་པའི་མཚན་མ་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་
 བ། དབྱར་ཁར་ཆར་བབས་པས་སྟོན་ཤིང་དང་ནགས་ཚལ་གྱི་ཡལ་ག་དང་ལོ་མའི་
 མགོ་འབྱས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་ལྔ་པ་ལ་ཡང་རྒྱས་པར་སྤྲོ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ།
 མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་པར་སྦྱུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུད་
 དེས་མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ན་མཚན་མ་ལྟར་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། དབྱུང་པ་

གཉིས་དང་། བརྒྱ་གཉིས་དང་། མགོའི་མཚན་མ་མངོན་དུ་འབྱུང་བར་བྱེད་
དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། དབྱར་གྱི་དུས་སུ་ཆར་འབབ་པའི་ཆེ་ལྗོན་ཤིང་
དང་། ཉགས་ཚེལ་རྣམས་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་རྒྱས་ཤིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དེ་
བཞིན་དུ་མཚན་མ་ལྡོ་པོ་དག་རབ་དུ་སྐྱང་བར་བྱེད་དོ། །¹⁷ ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་བྱུང་
ནས། རྒྱུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་དབྱར་བ་གཉིས་ལ་ལག་ངར་གཉིས་དང་བརྒྱ་
གཉིས་ལ་རྗེ་ངར་གཉིས་འབྱུང་བར་འབྱུང་བ། དཔེར་ན། ཆར་དུས་སུ་རྩ་དང་ཤིང་
དང་ཡལ་ག་རྣམས་སྐྱེ་བར་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་རྒྱལ་མངོན་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་
པོ། ཞག་བདུན་པ་ལ་ཞེ་མའི་མངལ་ནས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་བྱུང་
སྟེ། རྒྱུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་བ་ན་མཚན་མ་བཞི་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ལག་ངར་
གཉིས་དང་། རྗེ་ངར་གཉིས་འབྱུང་བར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དབྱར་ཆར་
འབབ་པའི་ཆེ་རྩ་ཤིང་ཡལ་ག་སྐྱེ་བར་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་མཚན་མ་བཞི་པོ་དག་
རབ་དུ་སྐྱང་བར་བྱེད་དོ། །”¹⁸ ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་འབྲིལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
རྒྱུང་བྱུང་ནས། རྒྱུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས། ལག་ངར་གཉིས་ལ་ལག་པའི་པོལ་
གཉིས་དང་རྗེ་ངར་གཉིས་ལ་རྒྱུང་བའི་པོལ་གཉིས་འབྱུང་བ་དཔེར་ན། ལུ་ལ་སྐྱེ་བ་
འདུས་པའམ་ཉ་སྐྱེ་བས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་རྒྱལ་མངོན་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་
པོ། ཞག་བདུན་པ་ལ་ཞེ་མའི་མངལ་ནས་འབྲིལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་རྒྱུང་བྱུང་སྟེ། རྒྱུང་དེས་མངལ་དེ་ལ་རེག་པར་གྱུར་བ་ན་མཚན་མ་བཞི་པོ་

འདི་ལྟ་སྟེ། ལག་པའི་སོལ་གཉིས་དང་། ཀྱང་པའི་སོལ་གཉིས་འབྱུང་བར་བྱེད་དེ།
 འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དབྱུང་བ་འདུས་པའམ། ཉ་ལྷེ་བས་བཞེན་དུ་མཚན་མ་བཞེ་སོ་དེ་
 དག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །¹⁹ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་བརྒྱད་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་རྫོག་ཅིང་སྐྱུར་བར་བྱེད་པ་ཞེས་
 བྱ་བའི་རྒྱུང་བྱུང་ནས། རྒྱུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པ་ན་ལག་པའི་སོར་མོ་བཅུ་དང་
 ཀྱང་པའི་སོར་མོ་བཅུ་བཅས་སོར་མོ་ཉི་ཤུའི་མཚན་མ་ཐོག་མར་འབྱུང་བ། དཔེར་
 བ། ཆར་དུས་སུ་རྫོན་ཤིང་གི་ཅ་བ་དང་སོར་སྐྱེས་པ་བཞེན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་
 ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་རྫོག་ཅིང་
 སྐྱུར་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་
 བ་མཚན་མ་ཉི་ཤུ་སོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ལག་པ་དང་ཀྱང་པའི་སོར་མོ་བཅུ་བཅུ་ཐོག་མ་ཁོ་
 བར་སྐྱང་བར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དབྱུང་ཆར་འབབ་པའི་ཆེ་རྫོན་ཤིང་གི་
 ཅ་བ་དང་སོར་སྐྱེས་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་རོ། །²⁰ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་དབྱུང་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་
 བྱུང་ནས། རྒྱུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པ་ན་མིག་གཉིས་དང་རྣ་བ་གཉིས་དང་སྣ་གཉིས་
 དང་ཁ་དང་བཤང་བའི་བྱ་ག་དང་གཅི་བའི་བྱ་ག་སྟེ་དགའི་མཚན་མ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་
 མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་དབྱུང་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་རྣམ་
 པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ན་
 མཚན་མ་དབྱུང་སོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མིག་གཉིས་དང་། རྣ་བ་གཉིས་དང་། སྣ་གཉིས་དང་། ཁ་
 དང་། བཤང་བ་དང་། གཅི་བའི་བྱ་ག་གཉིས་སྐྱང་བར་བྱེད་དོ། །²¹ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་བཅུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྲ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་
 བྱུང་ནས། རྒྱུ་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་སྲ་ཞིང་བརྟན་པར་བྱེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་
 ཀུན་ནས་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་བྱུང་སྟེ་རྒྱུ་དེས་མངལ་གྱི་གནས་བུས་ནས་རྒྱས་
 པར་བྱེད་པ་དཔེར་ན། རྒྱལ་པ་བུས་ནས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་
 དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་བཅུ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྲ་བར་བྱེད་
 པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུ་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་སྲ་ཞིང་བརྟན་པར་བྱེད་
 བོ། །ཞག་བདུན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་མའི་མངལ་ནས་གཞན་ཡང་ཀུན་ནས་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་
 བའི་རྒྱུ་བྱུང་ནས་རྒྱུ་དེས་མངལ་གྱི་གནས་བུས་ནས་རྒྱས་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ།
 དཔེར་ན་རྒྱལ་པ་བུས་པ་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ལོ། །”²² ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་བཅུ་གཅིག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་བྱ་གསུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
 རྒྱུ་བྱུང་ནས། རྒྱུ་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་མངལ་ན་གནས་པའི་ལུས་དེ་ཁོང་སྟོང་
 དུ་བྱེད་ཅིང་མིག་གཉིས་ཀྱི་བྱ་གསོགས་བྱ་ག་དགུ་ལོ་འབྲིན་པར་འགྱུར་བ། དཔེར་
 བ། སྤྱད་པ་བུས་པ་ན་རྒྱུ་སྟེང་དང་འོག་ཏུ་རྒྱ་ཞིང་རྒྱུ་གི་བྱ་བ་བྱ་ག་འབྲིན་པ་བཞིན་
 ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་བཅུ་གཅིག་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་བྱ་ག་
 སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུ་དེས་མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་
 བ་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་ཁོང་སྟོང་དུ་བྱེད་པས་བྱ་ག་དགུ་ལོ་དག་རབ་ཏུ་
 སྤང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་མགར་བའམ།
 དེའི་སློབ་མས་སྤྱད་པ་བུས་པ་ན་སྟེང་དང་འོག་ཏུ་རྒྱུ་རྒྱ་ཞིང་རྒྱུ་གི་བྱ་
 བ་བུས་ནས་འགག་པར་འགྱུར་བ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་ལོ། །²³ ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡོན་པོའི་སྐོ་ཞེས་བྱ་བའི་
 རྒྱུ་བྱུང་ནས། རྒྱུ་དེས་མངལ་བྱས་པས། རང་ཁྲོལ་རྒྱུ་མ་དང་གཉེ་མ་འབྲུབ་པར་
 བྱེད་པ་དང་། རྒྱུ་མ་དང་གཉེ་མ་པད་མའི་ཅ་བ་བཞེན་དུ་ཁོག་པའི་ནང་སྐོལ་མར་
 གནས་ཤིང་། གཞན་ཡང་སྤྱོད་བརྒྱུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་བྱུང་ནས། རྒྱུ་དེས་མངལ་
 བ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ལྷན་ཆད་མེད་པར་ཆོགས་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་དང་ལུས་གནད་
 བརྒྱ་ཅ་གཅིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཡོན་
 པོའི་སྐོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་འབྲུང་སྟེ། རྒྱུ་དེས་མངལ་བྱས་པས་གཡས་
 གཡོན་གྱི་ནང་ཁྲོལ་གྱི་རྒྱུ་མ་དང་གཉེ་མ་དག་འབྲུབ་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་
 སྟེ། དཔེར་ན་པད་མའི་ཅ་བ་བཞེན་དུ་ལུས་ལ་བཞེན་ཏེ་སྐོལ་མར་གནས་
 སོ། །ཞག་བདུན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཆོ་གཞན་ཡང་སྤྱོད་བརྒྱུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་
 འབྲུང་སྟེ། མངལ་གྱི་ནང་ཉིད་དུ་ལྷན་ཆད་མེད་པར་ཆོགས་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་
 སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །

གཞན་ཡང་རྒྱུ་དེའི་སྐོབས་ཀྱིས་གནད་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་འབྲུང་པར་བྱེད་དོ། །

²⁴ ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྲར་གྱི་ཡོན་པོའི་སྐོ་ཞེས་
 བྱ་བའི་རྒྱུ་དང་སྤྱོད་བརྒྱུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་བྱུང་ནས། རྒྱུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐོབས་
 ཀྱིས། མངལ་ན་གནས་པ་དེས་རང་ཉིད་བཤེས་པ་དང་སྐོལ་པ་ཤེས་པས། མས་ཟ་
 འབྲུང་བྱས་པའི་བཅུད་རི་སྟེད་པས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལྟེ་བའི་ཅ་བརྒྱུད་ནས་

དེའི་ལུས་ལ་སྐྱོད་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་
བདུན་སྟག་བཅུ་གསུམ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྐྱོད་པའི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་། སྐྱོམ་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པས་མས་ཐོས་ཤིང་འཕྲུངས་པའི་
བཅུད་རི་སྟེང་པ་དག་སྟེ་བར་ཞུགས་ནས་དེའི་ལུས་ལ་སྐྱོད་འདོགས་པར་བྱེད་
དོ།།”²⁵ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་བཅུ་བཞི་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱུད་པའི་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་
རྒྱུང་ནས། རྒྱུ་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཅར་རྒྱུ་སྟོང་སྟེང་པར་བྱེད་ཅིང་།
དེ་ཡང་དེའི་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་ཅར་རྒྱུ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ཅར་རྒྱུ་
ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་ལུས་ཀྱི་གཡས་སྟོགས་ན་ཅར་རྒྱུ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་ལུས་
ཀྱི་གཡོན་སྟོགས་ན་ཅར་རྒྱུ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་གནས་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།
“དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་བཅུ་བཞི་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྐྱུད་པའི་ཁ་ཞེས་བྱ་
བའི་རྒྱུ་འཕྲུང་སྟེ། རྒྱུ་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ཅར་རྒྱུ་སྟོང་སྟེང་པར་བྱེད་དེ།
ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་གནས་སོ། །ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་
ན་གནས་སོ། །ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡས་སྟོགས་ན་གནས་སོ། །ཉིས་བརྒྱ་
ལྔ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡོན་སྟོགས་ན་གནས་སོ།།”²⁶ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་བཅོ་ལྔ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་བརྒྱ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་རྒྱུང་
ནས། རྒྱུ་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཅར་རྒྱུ་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བསྟེང་
ནས་རོ་རྣམས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་ཅར་རྒྱུ་བ་རྣམ་པ་
ལྔ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ཅར་རྒྱུ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། ལུས་ཀྱི་གཡས་ན་ཅར་རྒྱུ་བ་

ནམ་པ་ལྟ་དང་། ལུས་ཀྱི་གཡོན་ལྗོངས་ལྟ་བུ་ནམ་པ་ལྟ་ཡོད་ཅིང་། ལྟ་བུ་བ་དེའི་
 མིང་ལ་ས་ག་དང་། ལྟོབས་དང་། བརྟན་བ་དང་། མཐུ་དང་ལྟན་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །
 ཡང་ལྟར་གྱི་རྒྱུ་དེས་མངལ་ན་གནས་བ་དེའི་ལུས་ལ་ལྟ་བུ་བ་སྟོང་ཐག་བརྒྱད་
 ཅུ་བསྐྱེད་ནས་རོ་རྣམས་ལཱིབ་པར་བྱེད་བ་དང་། དེ་ཡང་ལྟ་བུ་བ་སྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་
 བེ་ལུས་ཀྱི་མདུན་ལྗོངས་དང་། ལྟ་བུ་བ་སྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་བེ་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་
 བ་དང་། ལྟ་བུ་བ་སྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་བེ་ལུས་ཀྱི་གཡལ་ཕྱོགས་ལྗོངས་དང་། ལྟ་བུ་
 བ་སྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་བེ་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ལྗོངས་དང་། ལྟ་བུ་བ་སྟོང་ཐག་བརྒྱད་
 ཅུ་པོ་དེ་དག་ལ་བྱ་ག་གཅིག་དང་གཉིས་དང་ལྟན་བ་ནས། ལྟ་ག་བདུན་གྱི་བར་དང་ལྟན་
 ཞིང་། ལྟ་ག་དེ་དག་ཀྱང་སྐྱེ་ལྷུང་བྱ་རེ་རེ་དང་མཉམ་ཚུན་ལྟེལ་བ་དཔེར་ན། བད་མའི་
 ལྟ་བ་ལ་བྱ་ག་མང་པོ་ཡོད་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཐག་བཙོ་ལྟ་བ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་པད་མ་ཞེས་
 ལྟ་བའི་རྒྱུ་ལྷུང་སྟེ། མངལ་ན་གནས་བ་དེའི་ལུས་ལ་ལྟ་བུ་བ་ནམ་པ་
 ཉི་ཤུ་བསྐྱེད་ནས་རོ་རྣམས་གཞིབ་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་མདུན་ལྗོངས་
 ལྟ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་དང་། ལུས་ཀྱི་གཡལ་ན་ལྟ་དང་། ལུས་ཀྱི་
 གཡོན་ལྗོངས་དོ། །ལྟ་བུ་བ་དེ་ཡང་མིང་སྣ་ཚོ་གསུང་དང་། ལ་དོག་
 ལྟ་ཚོ་གསུང་དང་ལྟན་པས་མིང་ནི་ས་ག་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ལྟོབས་ཞེས་ཀྱང་
 ལྱ། བརྟན་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། མཐུ་དང་ལྟན་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་བ་
 བས། ལྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་བེ་ལུས་ཀྱི་མདུན་ལྗོངས་དོ། །ལྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་བེ་
 ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་དོ། །ལྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་བེ་ལུས་ཀྱི་གཡལ་ཕྱོགས་ལྗོངས་

དོ། །སྣོང་ཐག་ཉི་ལུ་ཉི་ལུས་ཀྱི་གཡོན་སྤོགས་ན་ཡོད་དོ། །དགའ་བོ་རྩར་
 རྒྱ་བ་སྣོང་ཐག་བརྒྱད་ཅུ་མོ་དེ་དག་ལ་ཡང་བུ་ག་མང་མོ་ཡོད་པས་བུ་ག་
 གཅིག་དང་གཉིས་དང་ལྔ་ན་པ་ནས་བུ་ག་བདུན་གྱི་བར་དང་ལྔ་ན་པ་ཡོད་
 དོ། །དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྦྱེའི་ཁུང་བུ་རེ་རེ་དང་སོ་སོར་པན་ཚུན་འབྲེལ་
 ཉེ། །འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་བད་མའི་རྩ་བ་ལ་བུ་ག་མང་མོ་ཡོད་པ་རི་ལྟ་བ་
 བཞིན་ནོ། །²⁷ ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཐག་བརྒྱ་དྲུག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་བདུད་ཅི་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
 རྒྱང་བྱང་ནས། རྒྱང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་། རྣ་
 བའི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་། ལྷའི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་། ཁའི་སྣོ་དང་། མིད་པའི་
 བུ་ག་དང་། སྣོང་གི་ཉི་འཁྲིས་དང་། བཟའ་བ་དང་བརྟུང་བ་དང་བཅའ་བ་དང་སྤངས་
 པ་རྣམས་འགྲོ་སའི་གནས་རྣམས་སྐྱེད་ཅིང་། དབྱུགས་སྤི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་ཆད་པ་མེད་
 པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། རྩ་མཁན་ནམ་རྩ་མཁན་གྱི་སྣོ་བ་མས་འཛིན་པའི་གོང་བུ་
 འཁོར་ལོའི་སྣོང་དུ་བཞག་ནས་རི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་སྣོད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མི་འབྲ་
 བ་དབྱིབས་སྣ་ཚོ་གས་པ་མང་པོ་བཟོ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཐག་བརྒྱ་དྲུག་པ་ལ་ཉི་བདུད་ཅི་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་
 བའི་རྒྱང་འབྱུང་སྟེ། རྒྱང་དེའི་སྣོར་བས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་གི་
 སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་། རྣ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་། ལྷའི་སྐྱེ་མཆེད་
 གཉིས་དང་། ཁའི་སྣོ་དང་། མིད་པའི་བུ་ག་དང་། སྣོང་གི་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་
 དང་། བཟའ་བ་དང་། བརྟུང་བ་དང་། བཅའ་བ་དང་། སྤངས་པ་རྣམས་

འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་གནས་ཚུལ་པར་འཛོག་ཅིང་དབྱུགས་སྤྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་
 རོགས་པ་མེད་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྩ་མཁུན་ནམ་དེའི་སྟོབ་
 མས་འཛིན་པའི་གོང་བུ་སྒྲངས་ཏེ། འཁོར་ལོའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་རི་ལྟར་
 མོས་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་གྱི་རྣམ་པ་དབྱིབས་ཐ་དད་པ་སྟེལ་ཞིང་རྣམ་པར་
 འཛོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལས་གྱི་རྒྱུང་གི་དབང་གིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་མིག་
 ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རི་ལྟར་མོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་འཛོག་ཅིང་
 དབྱུགས་སྤྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་རོགས་པ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །²⁸ ཞེས་གསུངས།

བདུན་པ་ལྟ་བུ་བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་འབྱི་གཏོང་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་
 རྒྱུང་ནས། རྒྱུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། ལའི་
 སྟོང་དང་། མིད་པ་དང་། སྟིང་གི་ཕྱོགས་དང་། ཟས་འཕྱོ་སའི་གནས་རྣམས་རབ་ཏུ་
 དང་བར་བྱེད་ཅིང་། དབྱུགས་སྤྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་གནས་གཙང་མར་བྱེད་པ། དཔེར་
 བ། མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྩལ་གྱིས་གཡོགས་པ་འབྱུ་མར་སོགས་གྱིས་བྱི་དོར་
 བྱས་ཏེ་གསལ་དུ་གཏོང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་རྒྱལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་ལོ། ཞག་བདུན་པ་ལྟ་བུ་བདུན་པ་ལ་ཞི་མའི་མངལ་ནས་འབྱི་གཏོང་
 ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་དང་། རྣ་བ་
 དང་། ལའི་སྟོང་དང་། མིད་པ་དང་། སྟིང་གི་ཕྱོགས་དང་། ཟས་འཇུག་
 པར་འགྱུར་པའི་གནས་རྣམས་ཀྱང་ཏུ་དང་བར་བྱེད་ཅིང་དབྱུགས་སྤྱི་ནང་དུ་རྒྱ་
 བའི་གནས་རོགས་པ་མེད་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཁྲུའུམ་བུ་མོ་
 མཁས་པ་ཞིག་གིས་མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྩལ་གྱིས་གཡོགས་པ་སྒྲངས་

ནས་འབྱུ་མར་དང་། ཐལ་བ་དང་། སའི་བྱེ་མ་ཞིབ་མོ་དག་གིས་བྱི་དོར་བྱས་
 བྱས་གསལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་གི་དབང་གིས་སྐྱེ་མཆེད་
 རྣམས་རྣམ་པར་འཛོག་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །²⁹ ཞེས་གསུངས།
 བདུན་སྟག་བཙོ་བརྒྱད་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་རྩི་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
 རྒྱུད་བྱུང་ནས། རྒྱུད་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་པོ་ཡོངས་སུ་དག་
 པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། ཉི་རྒྱའི་དགྱིལ་འཁོར་སྤྱིན་ཆེན་པོས་ཁེབས་པ་རྒྱུད་དག་
 པོས་གཏོར་ན་རང་འོད་མདོན་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་
 ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་པོ། ཞག་བདུན་སྟག་བཙོ་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་རྩི་མ་མེད་པ་
 ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་འབྱུང་སྟེ། མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་པོ་དག་
 ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཉི་མ་དང་རྒྱ་བའི་དགྱིལ་
 འཁོར་སྤྱིན་ཆེན་པོས་ཁེབས་པ་རྒྱུད་དག་པོ་ལངས་ནས་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་བཞིར་
 གཏོར་བར་གྱུར་ན་འོད་དང་ལྷན་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་
 དགའ་པོ། ལས་ཀྱི་རྒྱུད་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་དབང་པོ་དུག་
 ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །³⁰ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་བཙོ་དགུ་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་ཐོག་མར་མའི་མངལ་དུ་
 ལྷགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐོབ་པའི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་སྟོག་གི་དབང་པོ་དང་
 ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་མདོན་པར་
 འགྲུབ་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་པོ། ཞག་བདུན་སྟག་བཙོ་དགུ་པ་ལ་ནི།

མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་དབང་པོ་བཞི་པོ་མིག་དང་། རྩ་བ་དང་། ལྷ་དང་། ལྷའི་
 དབང་པོ་དག་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དང་པོ་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་ཆེ་
 མོག་མ་ཁོ་ནར་དབང་པོ་གསུམ་མོབ་པར་འགྲུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ལུས་དང་། སྲོག་
 དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གང་ཡིན་པའོ། །”³¹ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟེང་ཉེ་ལུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་ཞེས་བྲུ་བའི་རྒྱང་
 རྒྱང་ནས། རྒྱང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་རྐང་པ་གཡོན་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་
 རུས་པ་ཉི་ལུ་དང་། རྐང་པ་གཡས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་རུས་པ་ཉི་ལུ་དང་། རྐང་
 པའི་རྟིང་པའི་རུས་པ་བཞི་དང་། རྗེ་ངར་གྱི་རུས་པ་གཉིས་དང་། ལུས་མོའི་རུས་པ་
 གཉིས་དང་། བརྒྱའི་རུས་པ་གཉིས་དང་། རྐང་པའི་རུས་པ་གསུམ་དང་། ལོང་བུའི་
 རུས་པ་གསུམ་དང་། སྐལ་ཆེགས་ཀྱི་རུས་པ་བཙོ་བརྒྱད་དང་། ཚིབ་མའི་རུས་པ་
 ཉི་ལུ་ཅ་བཞི་དང་། ཡང་ལག་པ་གཡོན་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་ཆེགས་ཀྱི་རུས་པ་
 ཉི་ལུ་དང་། ལག་པ་གཡས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་ཆེགས་ཀྱི་རུས་པ་ཉི་ལུ་དང་།
 ཡང་ལག་ངར་གྱི་རུས་པ་བཞི་དང་། དབྱང་པའི་རུས་པ་གཉིས་དང་། རྒྱང་གི་རུས་
 པ་བདུན་དང་། སྟེང་པའི་རུས་པ་བདུན་དང་། གཉལ་བའི་རུས་པ་བཞི་དང་། འགྲམ་
 པའི་རུས་པ་གཉིས་དང་། མོའི་རུས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། མགོའི་རུས་པ་བཞི་
 རྐྱེད་པ། དཔེར་ན། གཟུགས་མཁན་ནམ་གཟུགས་མཁན་གྱི་སློབ་མས་དང་པོར་ཤིང་
 མཁྲིགས་པོས་བཟོ་བྱའི་སྣང་མའི་དབྱིབས་བཟོས་རྗེས་སྲད་བྱས་དགོས་ཤིང་། དེའི་
 རྐྱེད་དུ་འཛིམ་པ་བྱུགས་ནས་གཟུགས་བརྟན་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་
 ཞིང་། དེ་ཡང་རུས་པ་སྐོ་མ་གཏོགས་པའི་དེའི་ཆེ་བསྐྱེད་བྱའི་རུས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་

བའི་གངས་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་ཉི་ཤུ་བ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླང་འབྱུང་སྟེ། ”ཞེས་བ་ནས། “དགའ་བོ། དེ་ལྟར་ཞག་བདུན་སྟག་ཉི་ཤུ་བ་ལ་ནི་རུས་བ་སྤོ་མོ་མ་གཏོགས་པར་རུས་བ་ཆེན་པོ་སྟེ། བའི་གངས་ནི་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །”³² ཞེས་བའི་བར་གསུངས།

བདུན་སྟག་ཉེར་གཅིག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་སྦྱིད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླང་འབྱུང་ནས། རླང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཤ་སྦྱིད་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། འཛིན་པ་ལེགས་པར་སྦྱར་ནས་ཅིག་ངོས་ལ་ཞལ་ཞལ་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་ཉི་ཤུ་གཅིག་པ་ལ་མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་སྦྱིད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླང་འབྱུང་སྟེ། མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཤ་སྦྱིད་པར་བྱེད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཞལ་ཞལ་མཁན་ནས་ཞལ་ཞལ་མཁན་གྱི་སྟོབ་མས་འཛིན་པ་ལེགས་པར་སྦྱར་ནས་ཅིག་ངོས་ལ་ཞལ་ཞལ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་རླང་དེས་ཤ་སྦྱིད་པར་བྱེད་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཟོ་བར་བྱའོ། །”³³ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་ཉེར་གཉིས་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླང་འབྱུང་ནས། རླང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཞག་སྦྱིད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་ཉི་ཤུ་གཉིས་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླང་འབྱུང་སྟེ། རླང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ཞག་སྦྱིད་པར་བྱེད་དོ། །”³⁴ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟོན་ཉེར་གསུམ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཛིན་
 པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་བགས་པ་
 སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟོན་ཉི་ཤུ་གསུམ་
 པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་འབྱུང་སྟེ།
 རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་བགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །”³⁵ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟོན་ཉེར་བཞི་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་འཕྱོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་
 བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་བགས་པ་རྒྱུང་ཞིང་མདོག་དང་
 ལྡན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟོན་ཉི་ཤུ་བཞི་པ་
 ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་འཕྱོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་འབྱུང་སྟེ། རླུང་དེས་མངལ་ན་
 གནས་པ་དེའི་བགས་པ་རྒྱུང་ཞིང་མདོག་དང་ལྡན་པར་བྱེད་དོ། །”³⁶ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟོན་ཉེར་ལྔ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་གོང་ཁྱེར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་
 བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་ཁྲག་རབ་ཏུ་དང་བར་བྱེད་
 པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟོན་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་
 ནས་གོང་ཁྱེར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་འབྱུང་སྟེ། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་
 ཤ་དང་ཁྲག་རབ་ཏུ་དང་བར་བྱེད་དོ། །”³⁷ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟོན་ཉེར་དྲུག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་མདོན་པར་འབྱུབ་པ་ཞེས་
 བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་སྐྱ་དང་སྐྱ་དང་སེན་མོ་
 རྣམས་སྐྱེད་ཅིང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཅ་རྒྱས་རྣམས་དང་པན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་
 ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟོན་ཉི་ཤུ་དྲུག་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་མདོན་

བར་འགྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུད་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་སྐྱ་
དང་། སྐྱ་དང་། སེན་མོ་རྣམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཅ་རྒྱས་རྣམས་དང་
ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བར་བལྟ་བར་བྱའོ། །”³⁸ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་ཉེར་བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱབ་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་
རྒྱུད་བྱུང་ནས། རྒྱུད་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྱ་དང་སྐྱ་དང་སེན་མོ་རྣམས་མངོན་
བར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་པོ། ཞག་བདུན་སྟག་ཉི་ལྔ་
བདུན་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྐྱབ་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུད་དེས་
མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྱ་དང་། སྐྱ་དང་། སེན་མོ་རྣམས་མངོན་བར་འགྲུབ་པར་བྱེད་
དོ། །”³⁹ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་འཛིན་སྟངས་དོན་
ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྩོམ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་བཞོན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་
ཀུན་དགའ་ར་བའི་འདུ་ཤེས་སོགས་བརྒྱུད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།
དགའ་པོ། ཞག་བདུན་སྟག་ཉི་ལྔ་ཅ་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པ་བརྒྱུད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དོ། །བརྒྱུད་གང་ཞེ་ན།
འདི་ལྟ་སྟེ། རྩིས་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་། བཞོན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཀུན་དགའ་ར་
བའི་འདུ་ཤེས་དང་། །ཁང་བ་བརྟེན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། སྐྱེད་མོས་ཚལ་གྱི་
འདུ་ཤེས་དང་། རྩི་ལ་འདུག་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། རྒྱ་པོའི་འདུ་ཤེས་དང་། རྩིང་
གི་འདུ་ཤེས་ཏེ། ཡང་དག་པར་འདི་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་
ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །”⁴⁰ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་ཉིར་དགུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་མེ་ཉོག་སྒྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
 རྒྱུད་རྒྱུད་ནས། རྒྱུད་དེས་མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་པགས་པའི་མདོག་
 ཀུན་ཏུ་གསལ་ཞིང་ཡོངས་སུ་དཀར་བ་དང་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་དང་བ་སོགས་སུ་
 བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་པོ། ཞག་བདུན་སྟག་ཉི་ཤུ་དགུ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་མེ་ཉོག་
 སྒྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུད་དེས་མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་
 པགས་པའི་མདོག་ཀུན་ཏུ་གསལ་ཞིང་ཡོངས་སུ་དཀར་བ་དང་། ཡོངས་
 སུ་དག་ཅིང་དང་བར་བྱེད་དོ། །ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁ་ཅིག་ནི། ཁ་དོག་
 བག་པོར་འགྱུར། ཁ་ཅིག་ནི། ཁ་དོག་སྟོན་པོར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་ཡང་ཁ་
 དོག་རྣམས་ལ་སྣ་ཚོགས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ནི། རྩལ་ལ་སྦྱུལ་བ་མེད་
 པ་དང་། ཁ་དོག་དཀར་བ་དང་། ཁ་དོག་ནག་པ་དག་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་
 འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །⁴¹ ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་སུམ་ཅུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ལྷགས་ཀྱི་སྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་
 རྒྱུད་ནས། རྒྱུད་དེས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་བུས་པས་སྐྱ་དང་སྐྱ་དང་སེན་མོ་རྣམས་
 སྐྱེ་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད་ཅིང་། སྟོན་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁ་དོག་དཀར་གནག་ཅི་
 རིགས་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་པོ། ཞག་བདུན་སྟག་སུམ་ཅུ་
 པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ལྷགས་ཀྱི་སྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུད་དེས་མངལ་
 ན་གནས་པ་དེ་བུས་པས་སྐྱ་དང་། སྐྱ་དང་། སེན་མོ་རྣམས་སྐྱེ་ཞིང་འཕེལ་བར་
 བྱེད་དེ། སྟོན་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁ་དོག་དཀར་གནག་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་
 པར་སྐྱུང་བར་འགྱུར་བ་ཡང་གོང་མ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །”⁴² ཞེས་གསུངས།

བདུན་སྟག་སྟུང་ཅུ་སོ་གཅིག་པ་ནས་སོ་བཞི་བའི་བར་ལ། མའི་མངལ་དུ་
གནས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་ཆེར་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱ་ཆེར་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།
“དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་སྟུང་ཅུ་གཅིག་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་མཐར་
གྱིས་ཆེར་སྐྱེ་བར་བྱེད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་ཞག་བདུན་སྟག་སྟུང་ཅུ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་
པ་དང་། བཞི་བའི་བར་དུ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་སྐྱེ་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ།”⁴³ ཞེས་སོ།།

བདུན་སྟག་སོ་ལྔ་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་
ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ།
ཞག་བདུན་སྟག་སྟུང་ཅུ་ལྔ་པ་ལ་ནི་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་མའི་མངལ་དུ་ཡན་ལག་
དང་། ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།”⁴⁴ ཞེས་སོ།།

བདུན་སྟག་སོ་དྲུག་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་མའི་མངལ་དུ་འདུག་མི་འདོད་
པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་སྟུང་ཅུ་དྲུག་པ་ལ་
ནི་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་མའི་མངལ་ན་འདུག་མི་འདོད་པར་འགྱུར་རོ།”⁴⁵ ཞེས་སོ།།

བདུན་སྟག་སོ་བདུན་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་འཛིན་སྐྱངས་དོན་ལ་གནས་
པའི་སྤྱིན་ཅེ་མ་ལོག་པའི་སྐྱོ་མངལ་མི་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་སོགས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་
ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་སྟག་སྟུང་ཅུ་བདུན་པ་ལ་ནི་མངལ་ན་
གནས་པ་དེ་སྤྱིན་ཅེ་ལོག་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པ་གསུམ་སོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མི་གཙང་
བའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཇི་མི་ཞེས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། ལུན་ནག་གི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
ཏེ། འདི་ནི་སྤོགས་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་ཏོ།”⁴⁶ ཞེས་སོ།།

བདུན་པ་ལ། སོ་བུ་དེ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡན་ལག་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
 རྒྱུ་ལྡན་པ་ལ། རྒྱུ་དེས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལྷན་གྱི་འདུག་སྤྱད་པ་བརྒྱུ་ནས་
 མགོ་ཐུར་དུ་སྟོན་པ་དང་ལག་པ་གཉིས་བཅུ་ནས་མའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྐོར་འཛོག་པར་
 བྱེད་པ་དང་ཡང་དེའི་ཆེ་ཁ་ཐུར་དུ་ལྷ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་ལྡན་པ་ལྷེ་རྒྱུ་དེས་མངལ་དུ་
 གནས་པ་དེ་བྱས་པས་མགོ་ཐུར་དུ་ལྷ་ཞིང་རྒྱུ་ལྷ་བ་གཉིས་བྱེད་དུ་བརྒྱུ་ནས་མའི་སྐྱེ་
 གནས་ཀྱི་སྐོར་ནས་སྤྱིར་འབྱུང་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་པ་ལ། ལྷ་བ་ལྷེ་བུ་དེ་ལ་ཞེ་མའི་མངལ་ནས་ཡན་
 ལག་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་ལྡན་པ་ལྷེ། རྒྱུ་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་
 ལྷན་བརྒྱུ་ནས་ཐུར་དུ་སྐྱོགས་ཤིང་ལག་པ་གཉིས་བཅུ་ནས་སྐྱེ་བའི་
 གནས་ཀྱི་སྐོར་ལོགས་སུ་སྐྱོགས་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་དེའི་ཆེ་ཁ་ཐུར་
 དུ་ལྷ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུ་ལྡན་པ་ལྷེ། ལས་ཀྱི་སྐོར་ནས་ཀྱིས་རྒྱུ་དེས་མངལ་
 བ་གནས་པ་དེ་བྱས་པས་མགོ་ཞེ་ཐུར་དུ་ལྷ་ཞིང་རྒྱུ་ལྷ་བ་གཉིས་ཞེ་བྱེད་དུ་
 སྐྱོགས་པར་བྱས་ནས་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱི་སྐོར་ནས་འབྱུང་བར་འབྱུང་དོ། །⁴⁷

ཞེས་གསུངས། དེ་ལྷར་དགའ་བོ་མངལ་ན་གནས་པའི་མདོ་ལས་མངལ་གྱི་གནས་
 སྐབས་སུ་གཞུགས་སྐྱེ་ལྷ་ནས་རིམ་གྱིས་རགས་པར་འབྱུང་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་
 དུ་ལྷན་གྱི་ཆ་ལས་རྣམས་བྱུང་ཚུལ། དབང་པོ་དོད་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་
 གཏན་ལ་ཐབ་བོ།

༤ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ།

མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། བ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱས་པའི་ཁུ་ཁག་དཀར་དམར་གྱི་དབུས་སུ་བར་དོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་སྣ་བ་དེ་ཞུགས་ནས། ཁུ་ཁག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་མའི་མངལ་དུ་འདྲེས་པ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་རགས་པ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁུ་ཁག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདྲེས་པའི་ས་བོན་ནམ་ཁུ་བའི་གོང་སུ་དེ་མའི་བརྒྱུའམ་མངལ་དུ་འགྲུབ་པ་ལྟ་ལས་སའི་ཁམས་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད། ཚུའི་ཁམས་ཀྱིས་སྤྱད་པར་བྱེད། མའི་ཁམས་ཀྱིས་སྦྱིན་པར་བྱེད། རྒྱུད་གི་ཁམས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་བྱེད། རམ་མཁའི་ཁམས་སམ་མངལ་གྱི་སྣོད་པའི་ཆ་དེས་འཕེལ་བའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་བྱེད་པར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་དུས་འཁོར་བསྐྱུས་རྒྱུད་ལས། “ས་བོན་བརྒྱར་གནས་པ་དག་ནི་འཛིན་མས་འཛིན་ཏེ་དེ་ལས་ཚུ་ཡིས་སྤྱད་དོ་བྱི་ནས་ནི། །མེ་ཡིས་སྦྱིན་པར་བྱེད་ཅིང་རོ་དང་རོ་ནི་ཟ་བར་བྱེད་དེ་འདི་ཡི་འཕེལ་བ་རྒྱུད་གིས་སོ། །ནམ་མཁའ་དག་ཀྱང་འཕེལ་བའི་གོ་སྐབས་སྦྱིན་བྱེད།⁴⁸” ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟར་པ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱས་པའི་མའི་མངལ་གྱི་ཁུ་ཁག་དཀར་དམར་གྱི་དབུས་སུ་བར་དོ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་ནས། སྦྱེ་བའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་བཞི་ཉལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་བཞི་དང་སྤྱར་ནས་གསུངས་ཏེ། རིགས་ལྡན་བརྒྱ་དཀར་པོའི་འགྲེལ་ཆེན་བྱི་མེད་འོད་ལས། “འདིར་དང་པོ་ཉའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་

ཉིན་ཞག་འདས་པར་གྱུར་པ་རུས་སྤལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་གདོང་དང་རྐང་པ་དང་
 ལག་པའི་གནས་ཚུལ་སུ་འགྲུབ་པོ་ལྟར་འགྲུབ་དོ། །"ཞེས་དང་། "ཟླ་བ་ལྷ་པ་ལ་
 བེ་མག་གི་དངོས་པོ་ལ་ཤ་དང་ཁྲག་དང་རུས་པ་མཁའ་རོ་བསྐྱེག་ཟ་ཞེས་པ་ནི་རུས་
 པ་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་སྟེ་ཚིགས་ཚུལ་གྱང་དེ་སྟེད་དོ། །"ཞེས་སོགས་དང་། "ཟླ་བ་
 དགུ་པ་རྗེ་གསུམ་པར་གྱུར་པའམ། ཁ་ཅིག་ཏུ་བརྟུ་པ་དང་། བརྟུ་གཅིག་པ་དང་། བརྟུ་
 གཉིས་པ་ལ་མག་གི་དངོས་པོའི་མཚུག་ཏུ་སྐྱུག་བསྐྱུག་དག་པོར་འགྲུབ་ཏེ། བཙའ་
 པའི་དུས་སུ་སྐྱེ་གནས་གིས་ནི་བཙའ་བ་དག་གིས་ཏེ། མིའི་སེང་གའི་དངོས་པོ་ལ་
 མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་དག་གིའོ་ཞེས་པ་ནི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའི་ངེས་པའོ། །"⁴⁹ ཞེས་སོ།།

དེ་ཡང་མངལ་གྱི་ནང་གི་ཁྲ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདེས་པ་དེ་མངལ་
 ཆགས་པའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ནང་དུ་ཅ་མེད་པའི་ཁྲ་ཁྲག་གི་གོང་གུ་ཅམ་དང་། ཕྱི་ནས་
 ཏེ་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ལ་མ་འོངས་པར་སྟོང་ག་འཆགས་པའི་གནས་སུ་སོག་འཛིན་ལ་
 སོགས་པའི་རྒྱུར་རྣམ་པ་བརྟུའི་ཉེན་དུ་འགྲུར་རྒྱུའི་སྟེང་གའི་ཅ་བརྟུ་ཤིན་ཏུ་ལྷ་བ་ལྟ་
 ཅེའི་ཚད་ལྟ་བུ་དང་། ལྟེ་བ་འཆགས་པའི་གནས་སུ་ལྟེ་བའི་ཅ་འཁོར་གྱི་ཅ་བརྟུད་
 པ་བརྟུད་དེ་དུག་ཅུ་ཅ་བཞིའི་ཉེན་དུ་འགྲུར་རྒྱུའི་ཅ་ཤིན་ཏུ་ལྷ་བ་བརྟུ་གཉིས་གྱེན་
 དུ་རྒྱ་ཞིང་། རྐང་ལག་གཉིས་དང་གདོང་འཆགས་པའི་གནས་སུ་དེ་དག་གི་ཉེན་
 དུ་འགྲུར་རྒྱུའི་ཅ་ལྷན་རྣམས་གྱེས་ཏེ། དེ་རྣམས་གྱི་མཚོན་བྱེད་ཅམ་མངལ་ཆགས་
 པའི་ཟླ་བ་གཉིས་པ་འདིའི་ནང་དུ་འཆགས་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡང་དུས་འཁོར་
 བསྐྱུས་རྒྱུད་ལས། "མངལ་གྱི་ནང་དུ་ཟླ་བ་གཅིག་ནི་ཁྲག་དང་ས་པོན་བདུད་ཅིའི་རོར་
 གྱུར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྟེ། ཕྱི་ནས་ས་པོན་སྐྱུ་བུ་རང་གི་སྟེང་ཁར་རྣམ་པ་བརྟུ་ཡི་ཅ་ནི་

ལིན་ཏུ་སྤྲོད་པའོ། ། ལྟེ་བ་ལ་ཡང་བརྒྱུད་པ་བརྒྱུད་ནི་གཞན་ཏེ་རྒྱུད་ལས་གཤོང་རྣམས་
ལ་ནི་གྲེན་དུ་སྦྱོང་བར་གྱེད།⁵⁰ ཅེས་སོ། །

མངལ་ཆགས་པའི་རྒྱ་བ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་བར་ཉའི་གནས་སྐབས་
དང་སྦྱར་བ་ནི། ཉ་རོ་ཉི་ཉའི་དབྱིབས་ནར་མོ་དང་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན་པ་ལྟར།
རྒྱ་བ་གཉིས་པོ་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་
ཡང་ནར་མོ་དང་ཁུ་ཁག་གི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་ཅིང་། ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་
རྒྱ་མཚོན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་རྒྱ་བ་གཉིས་པ་རྫོགས་པ་སྟེ་རྒྱ་བ་གསུམ་པའི་
རོ་ཤར་བ་ནས་བརྒྱུད་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེའི་ལུས་ལ་རྒྱུད་པ་དང་ལག་པ་མགྲིན་
པ་རྣམས་ཀྱི་མགོ་པོ་མཉམ་པར་ཅུང་ཟད་འབྱུང་པོར་འབྱུང་ལ། རྒྱ་བ་གསུམ་པ་
རྫོགས་པ་སྟེ་རྒྱ་བ་བཞི་པའི་རོ་མཚོང་བ་ནས་བརྒྱུད་རྒྱུད་པ་དང་ལག་པ་མགྲིན་པ་
རྣམས་ཀྱི་མགོ་པོ་མཉམ་པར་རགས་པར་འབྱུང་རོ། །ཡང་རྒྱ་བ་བཞི་པའི་མགོ་
ཚུགས་པ་ནས་རྫོགས་པའི་བར་ལ་རྒྱུད་པ་དང་ལག་པ་མགྲིན་པར་འབྱུང་རྒྱུའི་
འབྱུང་པོ་སྤྲ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་ཏེ་རྒྱུད་ལས་གི་ཚིགས་ཚེན་དུག་གི་སྤོགས་སུ་སྟོན་
ཅིག་སྦྱེས་པའི་རྩ་སྤྲ་བ་དང་གཤོང་གི་མགྲིན་པའི་སྤོགས་སུ་ལོངས་སྦྱོང་རྫོགས་
པའི་རྩ་ལིན་ཏུ་སྤྲོད་པའོ་རྣམས་འཆགས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་དུས་འཁོར་བསྐྱུས་
རྒྱུད་ལས། རྒྱ་བ་གཉིས་པོ་རྫོགས་པར་གྱུར་པ་དག་ལ་འདིར་ནི་རྒྱུད་ལས་གཤོང་
གི་མཚོན་པ་ཅུང་ཟད་དོ། །རྒྱ་བ་གསུམ་པ་རྫོགས་པ་ན་ནི་ལག་པ་རྒྱུད་པ་མགྲིན་
པ་དག་གི་མགོ་པོ་མཉམ་པར་འབྱུང་། །སྤྲ་མའི་རྩ་རྣམས་རྒྱ་བ་བཞི་པ་ལ་ནི་རྒྱུད་
ལས་གཤོང་དང་མགྲིན་པ་དག་གི་སྤོགས་སུ་སྟེ།⁵¹ ཅེས་སོ། །

མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་བར་རུས་སྐལ་གྱི་གནས་
 སྐབས་དང་སྦྲུང་བ་ལོ། རུས་སྐལ་ལ་རྐང་བ་གཉིས་དང་ལག་པ་གཉིས་མགོ་སྟེ་
 འགྲུང་པོ་ལྷ་ཡོད་པ་ལྟར། ཟླ་བ་གཉིས་པོ་དེའི་གནས་སྐབས་གྱི་མངལ་དུ་ཆགས་
 པ་དེའི་ལུས་ལ་ཡང་རྐང་ལག་བཞི་དང་མགོ་བཅས་འགྲུང་པོ་ལྷ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚོ་
 གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་ཟླ་བ་ལྷ་པར་ཤ་ལ་བཞེན་ནས་རུས་པ་མཁའ་རོ་བསྐྱེད་ཟ་
 ཉེ་སུམ་བརྒྱ་རྒྱ་ཅུ་དང་དེའི་གྲངས་དེ་སྟེད་གྱི་ཚིགས་ཅུང་རྣམས་འཆགས་པའི་
 འགོ་ཚེས་པ་དང་། ཟླ་བ་རྒྱག་པར་ཤ་དང་ཁག་སོ་སོར་བྱེད་པར་འགྲུང་ཞིང་ཚོར་
 བ་བདེ་བ་དང་སྦྲུག་བསྐྱེད་ཡང་ཉམས་སུ་སྤོང་རོ།།

ཟླ་བ་བདུན་པ་རྫོགས་པ་ན་སྟོན་མ་དང་སྦྲུང་དང་སྦྲུང་དང་ལུག་པ་དང་མིག་
 སོགས་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་སྦྲུང་ཟླ་བ་ལྷ་པ་ནས་སྐྱེ་འགོ་བཅས་མས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་
 རྫོགས་ཤིང་། མངལ་གྱི་ཟླ་བ་སྟེ་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཐོག་མའི་ཟླ་བ་དེའི་རིང་ལ་
 ཅ་ལྟག་མར་གྲུང་བ་སྟེ་ཅ་ཅུང་ཟད་གྲུང་མི་སྐྱེ་ཞིང་། མངལ་གྱི་ཟླ་བ་དེའི་མཇུག་
 གམ་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཐོག་མ་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་གྱི་བར་ལ་ཉིན་ཞག་དེ་དེ་ལ་
 ཅ་སྟོང་པ་སྟོང་པ་མིག་གི་གྲངས་ཉེ་ཉིས་བརྒྱ་དེ་སྐྱེ་བས་བསྟོམས་པས་ཅ་བདུན་
 ཁི་ཉིས་སྟོང་སྐྱེ་འོ།།

ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་རུས་པ་སུམ་བརྒྱ་རྒྱ་ཅུའི་གནད་དང་རུས་པ་རྣམས་གྱི་
 བང་དུ་རྐང་འཆགས་ཤིང་། རོ་འཛིན་ནམ་ལྷེ་དབང་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་སྦྲུང་ཆགས་
 པའི་མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་འཕེལ་བར་འགྲུང་ཞིང་སྟེའི་དབང་སོས་རོ་འཛིན་
 རུས་ཤིང་བཤང་གཅི་ཡང་འགྲུང་བར་གསུངས། དེ་ཡང་རུས་འཁོར་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལས།

ལྷ་པ་ལ་ནི་ཤ་དང་ཁྲག་དང་རུས་པ་མཁའ་རོ་བསྐྱེག་ཟ་དག་སྟེ་ཚིགས་རྣམས་
 དག་ཀྱང་ངོ། །ལྷ་བ་རྒྱག་པ་ལ་ཡང་ཤ་དང་ཁྲག་ཏུ་འགྱུར་ཉེ་ཚོར་བ་བདེ་བ་
 དང་ནི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཡང་། །སྤྱི་བ་མ་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་དང་བྱུག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐུབ་
 མཚོག་ལ་སྟེ་ཅུ་ལྟ་མར་གྱུར་པ་རྣམས། །ལྷ་བའི་མཁུག་ཏུ་ཉིན་ཞག་སོ་
 སོའི་དབང་གིས་སྟོང་བ་སྟོང་བ་མིག་གི་ཀྱངས་ནི་སྤྱི་བ་སྟེ། །གནད་དང་རུས་
 པ་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་ཉེ་རོ་འཛིན་དང་ནི་གཅི་བ་བཤའ་བ་བརྒྱད་པ་དག་ལ་
 ཡང་།།⁵² ཞེས་སོ།།

མངལ་ཆགས་པའི་ལྷ་བ་ལྷ་བ་ནས་སྤྱི་བའི་སྤྱོད་ལ་གྱི་བར་པག་གི་གནས་
 སྐབས་དང་སྤྱར་བ་ནི། པག་མི་གཙང་བ་བཤའ་བ་སོགས་ཀྱིས་འཚོ་བ་བཞིན་དུ།
 ལྷ་བ་ལྷ་བ་ནས་སྤྱི་བའི་སྤྱོད་ལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེ་ཡང་
 མའི་བཟའ་བཏུང་གི་དྲངས་མའི་མི་གཙང་བ་ཅེས་ཀྱིས་འཚོ་བའམ་དེའི་ལུས་ཀྱི་
 དབྱིབས་སྤྱར་པོ་པག་གི་རྣམ་པར་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་ཡིན་པར་གསུངས།
 མངལ་དུ་ཆགས་པ་འགའ་ཞིག་བྱུག་པ་སྟེ་ལྷ་བ་དགུ་བ་རྫོགས་མ་ཐག་ཏུ་དང་།
 ལ་ལ་བརྟུ་བ་ལ་དང་ཁ་ཅིག་བརྟུ་གཅིག་པ་ལ་དང་གཞན་དག་བརྟུ་གཉིས་པ་ལ་
 མངལ་ནས་འབྱུང་ལ། དེའི་ཚེ་བཟོད་སྐྱེགས་བྲལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆེ་སྟེ། མར་
 འགྱུར་མིག་ལ་དྲངས་པ་ལྟར་སྤྱི་བ་གནས་དང་དབྱི་རུས་ཀྱི་སྤྱོ་ཚིགས་ཀྱིས་བཙོར་
 བས་སྤྱི་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་དུས་འཁོར་བསྐྱེད་རྒྱུད་ལས། “བྱུག་པ་ཞེས་
 ལ་བཙོར་བའི་དུས་སྤྱི་བ་གནས་ཀྱིས་ནི་བཙོར་བ་དག་གིས་སྤྱག་བསྐྱེད་པ་
 ལོ། །⁵³” ཞེས་སོགས་འབྱུང་ངོ།།

མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེ་ལྷ་བ་དགུ་བ་རྫོགས་མ་ཐག་པ་སོགས་སུ་སྐྱེ་བ་སེང་གའི་གནས་སྐབས་ལ་སྦྲར་བ་ནི། ལྷ་བ་འཇུག་རོ་སྦྲང་མི་དང་རོ་སྦྲོད་སེང་གའི་རྣམ་པར་སྦྱལ་བ་དེས་སྒྲེར་མོས་སྣ་མིན་རྒྱལ་པོ་འགྲོ་སྦྱོབ་གསེར་ཅན་གྱི་སྣོ་བ་འལ་བ་ལྟར། མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེ་ལྷ་བ་དགུ་བ་རྫོགས་མ་ཐག་པ་སོགས་སུ་སྐྱེ་སྐབས། དེའི་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་མའི་སྦྱེ་གནས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་བཤད་པ་སོགས། མདོར་ན་དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་དུ་ནི། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ལྷ་བ་ལྟེན་འདུས་པའི་ས་སོན་ལྟ་བུ་དེ་རིམ་གྱིས་རྒྱས་ཏེ། ༡ དང་རྒྱང་རྣམས་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ལྷས་ཀྱི་ཡན་ལག་གྲུབ་པ་དང་། དབང་པོ་དོད་པ་སོགས། ༡ ལྷ་བ་དང་སོ་ནས་གཉིས་པ་རྫོགས་པའི་དུས་དང་། ༢ གསུམ་པ་ནས་བཞི་བ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དང་། ༣ ལྷ་བ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྣ་རོལ་གྱི་བར་དང་། ༤ མཐར་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་བཅས་བཞིར་སྤེལ་ཞིང་། དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། ༡ དང་། རུས་སྦྱལ་དང་། བག་ཚོད་དང་། མིའི་སེང་གའི་དང་ཚོས་མཐུན་སྦྲར་ནས་གསུངས་ཤིང་།⁵⁴ བང་གསེས་ལྷ་བ་སོ་སོའི་ནང་དུ་འང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འགྲུང་བ་རི་ལྟར་འགྲོ་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་སོ།¹³

13 འདིར་དུས་འཁོར་བསྐྱེས་རྒྱུ་དུ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཉ་དང་། རུས་སྦྱལ། བག་ཚོད་དང་། མིའི་སེང་གའི་ཐ་སྦྲང་སྦྲར་བ་ནི། ལྷ་བ་རོལ་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ལྷ་བ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུའི་ཐ་སྦྲང་དང་འབྲེལ་ཞིང་། འདིའི་སྐོར་གྱི་བཤད་པ་མདོར་བསྐྱེས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་མཁས་གྲུབ་ལོང་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་འཇུག་ལོད་ཀྱི་རྒྱལ། ལོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཉེས་བཏུས་དེས། ཤོག ༡༣༦ བང་དུ་བྱུང་བ་ལ་གསེགས།

༥ མངལ་དུ་ལུས་གི་ཆགས་རིམ་ནང་པའི་སྐྱེན་གྱི་ གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ།

འཕགས་ཡུལ་གི་ནང་པའི་མཁས་པས་མཛད་པའི་སྐྱེན་གྱི་གཞུང་ནས་ཀྱང་
མངལ་གི་གནས་སྐབས་གི་བཤད་པ་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། སློབ་དཔོན་པ་ཁོལ་གི་
ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟིང་པོ་བསྐྱུས་པ་ལས།

ས་པོན་བདག་ཉིད་འབྱུང་བ་ཆེ། །སྤོ་མོ་སེམས་གི་རྗེས་འགོ་དང་།།

མ་ཡི་ཁ་ཟས་དྲངས་མ་ལས། །རིམ་གྱིས་མངལ་དུ་རྣམ་པར་འབེལ།།⁵⁵

ཞེས་པ་མ་གཉིས་གིས་སྟོར་བ་བྱས་པའི་ས་པོན་ནམ་ཁུ་བ་དཀར་དམར་དང་།
འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་སོགས་དང་། བལ་པའི་དབང་པོའི་སྟོན་ཡུལ་ལས་
འདས་པས་སྤ་ཞིང་རང་གི་ཉེར་ལེན་སེམས་སྤྲ་མའི་རྗེས་སུ་འགོ་ཞིང་འབྱང་པའི་
རྣམ་ཤེས་དང་། མའི་ཁ་ཟས་གི་དྲངས་མའི་བརྒྱད་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས། མངལ་དུ་
གནས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་མངལ་དུ་འབེལ་ནས་རྒྱར་རྒྱར་པོ་སོགས་གི་གནས་སྐབས་
རྣམས་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ།།

༡ དེ་དག་ལས་རྒྱར་རྒྱར་པོའི་གནས་སྐབས་ནི། སྐྱེན་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

རྣམ་བཤད་པོར་མི་གསལ་ཞག །བདུན་ནས་རྒྱར་རྒྱར་པོ་བྱ་འགྱུར།།⁵⁶

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་རྣམ་བཤད་པོའི་ཞག་བདུན་སྟག་དང་པོའི་རིང་མངལ་དུ་
གནས་པ་དེ་རྒྱར་རྒྱར་པོ་སོགས་སུ་མངོན་པར་མི་གསལ་ཞིང་། ཞག་བདུན་སྟག་

དང་པོ་དེ་འདས་ནས་བསྐྱ་སྐྱ་འབྲེས་པའི་ཚུལ་དུ་བྱུར་བྱུར་པོ་དུ་སྐྱ་བ་གཅིག་གི་
བར་དུ་གནས་པར་གསུངས་སོ།།

༡ དེ་ནས་གོར་གོར་པོ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

བྱུར་བྱུར་པོ་ལས་སྐྱ་གཉིས་བར། །གོར་གོར་མེར་མེར་ནར་ནར་པོའོ།།

དེ་ལས་པོ་མོ་མ་ཞིང་རིམ།།⁵⁷ ཞེས་སྣང་གྱི་བྱུར་བྱུར་པོ་དེ་སྐྱ་བ་གཉིས་

པའི་ནང་དུ་གོར་གོར་པོ་འཕ་མེར་མེར་པོ་འཕ་ནར་ནར་པོར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཡང་

སྣང་གྱི་བྱུར་བྱུར་པོ་དེ་གོར་གོར་པོར་གྱུར་བ་ལས་པོ་དང་། མེར་མེར་པོར་གྱུར་

བ་ལས་མོ་དང་། ནར་ནར་པོར་གྱུར་བ་ལས་མ་ཞིང་དུ་འགྱུར་བར་བཤད།

༢ དེ་ནས་ཡན་ལག་དོད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

སྐྱ་བ་གསུམ་བར་དེ་ཡི་ལུས། །མགོ་བོ་དབྱི་གཉིས་དབྱུང་བ་གཉིས།།

ཡན་ལག་ལྗེ་གསལ་དོད་འགྱུར། །ཡན་ལག་སྐྱ་མོ་རྣམས་ཀྱང་འགྱུང་།།

མགོ་བོ་སོགས་དང་ཆ་མཉམ་དུ། །བདེ་དང་སྐྱལ་བསྐྱལ་ཤེས་པ་འགྱུང་།།⁵⁸

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་སྐྱ་བ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་

མགོ་བོ་དང་དབྱི་གཉིས་དང་དབྱུང་བ་གཉིས་ཏེ། ཡན་ལག་ལྗེ་གསལ་བར་དོད་

བར་འགྱུར་བ་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་འགྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། མགོ་བོ་

སོགས་གྱུང་བ་དང་མཉམ་དུ། བདེ་བ་ཤེས་པ་དང་སྐྱལ་བསྐྱལ་ཤེས་པ་ཡང་འགྱུང་

བར་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

མངལ་གནས་སྐྱེ་བ་མ་ཡི་ནི། །སྣོང་གི་རྩ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར།།

དེ་ཡིས་དེ་ནི་འཕེལ་འགྱུར་ཏེ། །ཞིང་གི་ཡུར་བ་དག་དང་མཚུངས།།⁵⁹

ཞེས་མངལ་དུ་གནས་པའི་སྤྱུ་གུའི་ལྟེ་བ་དང་མའི་སྤྱིང་གི་ཅ་གཉིས་ལས་དབང་གིས་
འབྲེལ་བས། ཅའི་བརྒྱུད་ལམ་དེ་ནས་མས་ཟ་འཕྱང་བྱས་པའི་ཟས་ཀྱི་བརྒྱུད་རྣམས་
བྱངས་ནས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ། དཔེར་ན། ཡུར་བའི་
ལམ་ནས་ཚུ་བྱངས་ཏེ་ཞིང་གི་ལོ་ཏོག་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས།

༤ དེ་ནས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་དོད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་
སྐབས་ནི། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

བཞི་པར་ཡན་ལག་གསལ་དོད་འགྱུར།⁶⁰

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་རླ་བ་བཞི་པའི་ནང་དུ་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ཡན་ལག་
ཐམས་ཅད་སྤར་མི་གསལ་བ་ལས་གསལ་བར་དོད་པར་འགྱུར་བར་གསུངས།

༥ དེ་ནས་སེམས་ཆེས་གསལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་
ནི། སྤོང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ལྷ་པར་སེམས་ནི་གསལ་བར་འགྱུར།⁶¹

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་རླ་བ་ལྷ་པའི་ནང་དུ་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སེམས་སྤར་
ཆེས་གསལ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་སྤར་ལས་ཀྱང་ཆེས་གསལ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས།

༦ དེ་ནས་ཉིང་ལག་སྐྱེས་ཤིང་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།
དུག་པར་ཚུ་བ་ཅ་དང་སྤྱ། །སེན་མོ་བགས་པ་མདོག་སྟོབས་འགྱུར།⁶²

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་རླ་བ་དུག་པའི་ནང་དུ་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཚུ་བ་
སྟེ་རྒྱས་པ་དང་ཅ་དང་བ་སྤྱ་དང་སེན་མོ་དང་བགས་པ་དང་མདོག་དང་སྟོབས་རྣམས་
སྐྱེ་བར་གསུངས།

༢ དེ་ནས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་རྫོགས་ཤིང་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

བདུན་པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཡན་ལག་ཀུན་ནི་རྫོགས་པར་འགྱུར།།⁶³
ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་རྣམ་པ་བདུན་པའི་ནང་དུ་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་གི་དབྱིབས་ཐམས་ཅད་ཀུན་ནས་རྫོགས་ཤིང་འཕེལ་བར་གསུངས།

༤ དེ་ནས་ལུས་རྒྱངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲུངས་མའི་བརྒྱན་པན་ཚུན་འཕོ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

རྣམ་པ་བརྒྱན་པར་མ་དང་བྱ། །ཐང་རེ་རིམ་གྱིས་གཟི་མདངས་འཕོ།།
དེ་ཡིས་དེ་གཉིས་ཞུས་དགར་འགྱུར། །བྱིས་མདངས་མ་ལ་མི་གནས་པས།།
དེ་ཆེ་བཅས་ན་མི་འཚོ་ལ། །བྱད་མེད་ཐེ་ཆོམ་བཅས་སྐབས་འགྱུར།།⁶⁴

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱན་པའི་ནང་དུ་སྐབས་རེར་མ་དང་མངལ་གྱི་སྐྱ་གུ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་རྒྱངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲུངས་མའི་བརྒྱན་པན་ཚུན་འཕོ་ཞིང་། དེ་ཡང་བརྒྱན་དེ་མངལ་གྱི་སྐྱ་གུ་ལ་འཕོས་ན་སྐྱ་གུ་དགའ་ཞིང་ལུས་མདངས་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ་མའི་ལུས་ཞུས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་བརྒྱན་དེ་མ་ལ་འཕོས་ན་མ་དགའ་ཞིང་ལུས་ལ་མདངས་འགྱུར་ལ་སྐྱ་གུའི་ལུས་ཞུས་པར་འགྱུར་བར་བཤད། ཡང་བརྒྱན་མ་ལ་འཕོ་བ་དེའི་ཆེ་སྐྱ་གུ་བཅས་ན་སྐྱ་གུ་མི་འཚོ་ཞིང་། ཡང་སྐྱ་གུ་ལ་བརྒྱན་འཕོ་བའི་ཆེ་སྐྱ་གུ་བཅས་ན་མའི་སྐྱ་གུ་འཚོ་མི་འཚོ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གནས་སྐབས་འགྱུར་བར་ཡང་བཤད།

༥ དེ་ནས་སྐྱ་གུ་བཅས་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།
དགུ་པའི་དང་པོ་ནས་བརྒྱུད་ཏེ། །ས་སྐྱོགས་ཤིས་ཤིང་ཡོ་བྱད་ནི།།

སྐྱོན་ཚོགས་ལྡན་བའི་དགོ་བའི་ཞབ། །དེ་ནི་བཙམ་གྱིས་ལྷགས་པར་བྱ།⁶⁵
ཞེས་མངལ་ཆགས་བའི་རྒྱ་བ་དགུ་བའི་ངོ་ཤར་བ་ནས་བཟུང་། གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྲུང་
བཟང་བའི་ཞབ་གཟ། ཉིན་ཞིག་ལ་སྐྱམ་མ་དེ། ས་ཕྱོགས་བཟང་ཤིས་བ་དང་མཐུན་སྦྲེན་
སྐྱོན་སྐྱམ་ཚོགས་ཤིང་སྐྱ་གུ་བཙམ་བའི་གྱིས་དུ་ལྷགས་དགོས་པ་སོགས་བཤད་དོ།

མདོར་ན་སྐྱོན་གྱི་འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་བའི་གཞུང་དུ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་
གྱི་སྐྱོར་ལ་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཞུགས་པ་གོང་དུ་བཤོད་པ་ལས་རགས་ཅམ་
ཤེས་ཅུས་ལ། བཤད་པ་དེ་རྣམས་གང་དུ་བྱུང་བའི་གཞུང་གི་རིགས་གསུམ་ལྟ་བུར་
འགྱུར་ཏེ། ༡ དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུ་དང་། མདོ་དེ་དག་གཞིར་བྱས་པའི་
མདོན་བའི་བསྐྱོན་བཙམ་རྣམས་དང་། ༢ རྒྱགས་སྐྱོ་མེད་ཀྱི་གཞུང་སྦྱི་དང་ལྷག་པར་
དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་རྣམས་དང་། ༣ སྐྱོན་གྱི་གཞུང་སྐོབ་དཔོན་དཔལ་
པོའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྦྱིང་པོ་བསྐྱམ་པ་ལྟ་བུ་གོང་དུ་བྲངས་པ་བཙམ་སོ།།

གཞུང་དེ་དག་ཏུ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སོ་སོར་འབྲེད་ཚུལ་ཡང་ཅུང་མི་
འབྲ་སྟེ། དཔེར་ན། དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུར་ནི་གཙོ་བོར་བདུན་ལྷག་
རེའི་དུས་ལ་ཚད་བཟུང་སྟེ། དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མངལ་དུ་འགྱུར་བ་འགོ་ཚུལ་
བཤད་ལ། དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་དུ་ནི་སྦྱིང་རྒྱ་བ་སོ་སོར་འགྱུར་བ་ནི་ལྟར་འགོ་བའི་
བཤད་པ་མཛད་མོད། ༡ གཙོ་བོར་རྒྱ་བ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས། ༢ གསུམ་
པ་དང་བཞི་པ་གཉིས། ༣ ལྷ་བ་ནས་སྦྱིང་བའི་སྐྱོ་རོལ་བར་དང་། ༤ མཐར་སྦྱིང་བའི་
གནས་སྐབས་བཙམ་བཞིར་མཛད་དེ། དེ་རྣམས་རིམ་བཤེས་ཉ་དང་། དུས་སྐབས་
ཕག་ཚོད། མིའི་སེང་གེ་སོགས་དང་ཚོས་མཐུན་སྦྲུང་ཏེ་གསུངས། སྐྱོན་གྱི་གཞུང་

དུ་ནི། གཙོ་བོར་སྐྱབ་པ་དེ་ལ་གནས་སྐབས་རེར་བཞག་སྟེ་དེ་དག་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་
 མངལ་དུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་
 བོད་དུ་ཞིབ་ཏུ་བཞུགས་པ་ལས་ཤེས་ཏུ་ས། འོན་ཀྱང་མངལ་དུ་ཐོག་མར་མ་མའི་ཁུ་
 ཞལ་འདྲེས་པའི་དྲངས་མ་ཙམ་ཞིག་ལས་མེད་པ་དེ། རིམ་གྱིས་རྒྱས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་
 ཡན་ལག་དང་། དབང་སོ་དོད་པ་སོགས་བྱུང་བར་སྐྱབ་པ་ལ་ལུགས་དེ་གསུམ་ཁྱད་
 བར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།། ¹⁴

༤ འཕྲོས་དོན་སྤྱི་བའི་ལུས་ཅ་རྒྱུད་ཐིག་ལའི་རྣམ་གཞག

༡) གསང་སྤྲུགས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ།

འཕགས་ལུས་ཀྱི་ནང་པའི་གསང་སྤྲུགས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
 སྤོང་ཀྱི་གཞུང་ལས་ལུས་ལ་ད་ལྟའི་ཤ་རུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་ལུས་རགས་པ་འདི་
 ཙམ་མིན་པར་སྤྱི་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལུས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་བའི་ལུས་
 ཀྱིས་རགས་པའི་ལུས་ལ་བྱ་བ་འཇུག་ཚུལ་དེ་གཙོ་བོར་གནས་པ་ཅ་དང་། གཡོ་བ་
 རྒྱུད་། བཞུགས་པ་ཐིག་ལའི་བཅས་གསུམ་ཀྱི་ཤེད་ལས་ཀྱི་སྟེང་ནས་བཤད་པའི་རྣམ་
 གཞག་འབྱུང་བ་འདིར་དོ་སྟོན་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འགོད་པ་ལ། སྤྱི་བའི་ལུས་ཅ་རྒྱུད་གི་རྣམ་
 གཞག་སྤྲུགས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་གསུངས་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་ནང་པའི་གཞུང་ལས་
 ལུས་ལ་རགས་པ་སྤྱི་བ་ཤིན་ཏུ་སྤྱི་བ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་།

14 མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་ཚུལ་ཀྱི་དཔེ་རིས་ཁག་དེབ་འདིའི་མཇུག་ཏུ་ཡོད་པས་དེར་གཞིགས་པར་འཚུལ།

འག་རུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་འབྲུང་ལུས་དེ་ལུས་རགས་པ་དང་། ཙུང་
 མིག་མེད་དང་། མི་ལམ་དང་བར་དེའི་ལུས་རྣམས་ཕྱ་བ་དང་། ལྷོང་བ་བཞིའི་གནས་
 སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བཞེན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུད་དང་། ལྷན་པར་དུ་ལྷོང་བ་བཞི་པ་
 འོད་གསལ་གྱི་བཞེན་པའི་རྒྱུད་ནི་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བར་གསུངས། དེ་བཞེན་དུ་འོག་
 ཏུ་འཆད་འགྱུར་ལྟར་སེམས་ལའང་སྐྱོ་ལཱི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རགས་པ་དང་། ཙུང་
 ཉེ་ཉེན་རྣམས་དང་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་
 སེམས་རྣམས་ཕྱ་བ་དང་། ལྷོང་བ་བཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་
 བ་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་སེམས་རགས་པ་ཚོ་གསལ་པ་དེ་ལུས་སེམས་
 ལྷན་མོང་བའི་གནས་ཚུལ་རགས་པ་ཞེས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་རྒྱུད་སེམས་ངོ་
 བོ་དབྱེར་མེད་པར་གནས་པ་དེ་ལ་ལུས་སེམས་ལྷན་མོང་བའི་སྐྱེ་བའི་གནས་ཚུལ་
 ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་དཔལ་རྒྱ་རོ་བའི་རིམ་ལྡན་བསྐྱེས་པ་གསལ་བ་ལས།
 དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཉིས་ཡིན་ཏེ།
 སེམས་དང་ལུས་ཀྱི་གནས་ཐབས་ལས།
 རགས་དང་ཕྱ་དང་ཤིན་ཏུ་ཕྱ།
 ལྷན་མོང་དབྱེར་མེད་རིམ་ཞེས་བྲ།⁶⁶ ཞེས་འབྲུང་།

ཐོག་མར་ཙུང་རྣམ་གཞག་ནི། ཙུང་ཞེས་པ་རྒྱུད་དང་ཁམས་སོགས་གནས་ཤིང་
 རྒྱུ་བ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་སྐབས་འདབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་པན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་
 ལུས་ཀྱི་ཆེད་ཤེས་ཤིག་ལ་འདོགས་ཅིའི་སྐྱོད་ཡང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་རྒྱུངས་ཁག་
 ཕྱི་ནང་ཀུན་ཏུ་བུ་གའི་ལམ་ནས་རྒྱ་ཞིང་འབྲེལ་བའི་གཞིར་གྱུར་ཅིང་ལུས་ཐོག་མར་

གྲུབ་ཅིང་འཕེལ་བ་དང་། བར་དུ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ཤིང་འཚོ་བ་དང་མཐར་འཁོར་བ་
 སོགས་ཀྱི་ཚ་བར་གྱུར་བས་ན་ཚ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་དགའ་བོ་མངལ་དུ་འཇུག་པ་
 བསྟན་པའི་མདོ་ལས།

ཞག་བདུན་ཟླག་བཅུ་བཞི་པ་ལ་མའི་མངལ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ཡང་ལས་
 ཀྱི་རྒྱུང་མཛོན་པར་གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱུད་པའི་སྐོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱུང་
 དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚ་རྒྱུད་དགུ་བརྒྱུད་ནས་ལུས་ཀྱི་མདུན་དང་། རྒྱབ་
 དང་། གཡས་གཡོན་སྟོལ་མར་གཡོག་པར་བྱེད་དོ། །ཞག་བདུན་ཟླག་
 བཅོ་ལྷ་པ་ལ་མའི་མངལ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ཡང་ལས་ཀྱི་རྒྱུང་མཛོན་པར་
 གྲུབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་པད་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྒྱུང་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཚར་
 རྒྱ་བ་ཉི་ཤུ་བསྐྱེད་ནས་བཟའ་བ་དང་། བཅུང་བའི་རོ་གང་ཡིན་པ་ཚ་འདིར་
 ལྷགས་ནས་ལུས་ལ་པན་འདོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། ལུས་
 ཀྱི་མདུན་དང་རྒྱབ་དང་། གཡས་གཡོན་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཚ་ལྷ་ལྷ་ཡོད་དེ། ཚ་
 འདི་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཚ་སྤ་མའི་ཡན་ལག་བཞི་བཅུ་བཞི་བཅུ་ཡོད་དོ། །
 ཚ་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཡན་ལག་བརྒྱ་བརྒྱ་ཡོད་དོ། །ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་
 ཡོད་པ་ཉི་ལྔ་ཞི་ནི་ས་ག་ཞེས་བྱའོ། །ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ཡོད་པ་ཉི་ལྔ་ཞི་ནི་སྟོབས་
 ཞེས་བྱའོ། །ལུས་ཀྱི་གཡོན་སྟོགས་ན་ཡོད་པ་ཉི་ལྔ་ཞི་ནི་བརྟན་པ་ཞེས་བྱའོ། །
 ལུས་ཀྱི་གཡས་སྟོགས་ན་ཡོད་པ་ཉི་ལྔ་ཞི་ནི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་
 ལྟར་ན་ཚའི་ཡན་ལག་ཚེ་སྤ་བརྒྱད་ཞི་ལུས་དེ་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་དོ། །ཚ་དེ་
 དག་གྲང་ཁ་དོག་རྣམས་པ་སྣ་ཚོ་གས་དང་ལྡན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྟོན་པོ་དང་།

སེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། མར་དང་། ཞོ་དང་། འབྲུ་
མར་གྱི་ཁ་དོག་པོ། །ཙུང་བརྒྱུད་ཁྲི་པོ་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཙུང་བ་རེ་རེ་ཡོད་
དེ། ཙུང་བ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བྲུ་ག་སྣ་ཚོ་གསལ་ཡོད་དེ། བྲུ་ག་གཅིག་དང་། བྲུ་
ག་གཉིས་ནས་བྲུ་ག་བདུན་གྱི་བར་དང་ལྡན་ཏེ། རེ་རེ་ཡང་སྤྱི་བྲུ་ག་དང་
ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ཏེ་དེ་ནི་དཔེར་ན། བད་མའི་ཙུང་བ་ལ་བྲུ་ག་མང་པོ་ཡོད་པ་
རི་ལྟ་བུ་བཞིན་ལོ།།⁶⁷

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མདོར་ན་མདོ་དེ་ལས་ལྷན་གྱི་གཡས་གཡོན་རྒྱབ་མདུན་
གཉིས་ཏེ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཙུང་ཁྲི་ཉི་ལྔ་སྟེ། བསྐྱེད་སྤྲུག་ལ་ཙུང་བརྒྱུད་ཁྲི་ཡོད་
བར་གསུངས་སོ།།

གསང་སྤྲུག་སྐྱེ་མེད་སྤྱི་བྲུ་གས་ལྟར་ན། ལྷན་ལ་ཙུང་བརྒྱུད་ཁྲི་ཉི་ལྔ་
ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་ལྷན་གྱི་སྤྱིར་གར་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ཙུང་གསུམ་
ནི། སྤྱིར་གའི་ཐང་གྱི་རོ་མའམ་ར་ས་ན་དང་། རྒྱང་མའམ་ལྷ་ལ་ན། དཔུ་མའམ་ཨ་
མ་རྩུ་ཉི་གསུམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དབལ་བདེ་མཚོག་སྤོམ་པ་འབྲུང་བའི་རྒྱུད་ལས།
ལ་ལ་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ཙུང་། །ཙུང་རྣམས་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོ་སྟེ།།⁶⁸ ཞེས་དང་།
བཤད་རྒྱུད་རྩི་རྩེ་འབྲེང་བ་ལས།

ལ་ལ་རྒྱ་དང་ར་ས་རྒྱ། །ཨ་མ་རྩུ་ཉི་ཞེས་བྲུའི་མིང་།།⁶⁹

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

སྤྱིར་གར་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ཙུང་སྤྱི་ནི། སྤྱི་མ་གསུམ་གྱི་སྤྱིར་བྲུ་སྤྱིར་
གའི་ཤར་གྱི་སྤུམ་སྤོར་མ་དང་། སྤྱིའི་འདོད་མ་སྟེ་གཉིས་བསྐྱེད་པས་ལྷ་ཡིན་ལ།

ལྷ་པོ་དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་ཆགས་སོ། །དེ་ནས་ལུབ་ཀྱི་ཁྲིམ་མ་དང་། བྱང་གི་
 གཏུམ་མོ། དབུ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གཤེས་པ་པའི་བདུན་བྲལ་མ་སྟེ་གསུམ་པོ་དེ་
 དག་དུས་མཉམ་དུ་ཆགས་ལ། སྲ་མ་ལྗེས་སྟེང་དུ་དེ་གསུམ་བསྐྱེད་པས་བརྒྱད་པོ་
 དེ་དག་ལ་སྟེང་གར་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ཙ་བརྒྱད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་བཤད་རྒྱུ་
 རྩོམ་ཞེ་འཕྲེང་བ་ལས། དེ་རྣམས་སྟོར་པའི་སྟོར་བ་ཡིས། །རེ་
 རེའི་རིམ་གྱིས་སྐྱབ་བརྒྱད་བརྒྱད།།⁷⁰ ཅེས་སོ།།

ཤར་གྱི་སུམ་སྟོར་མ། ལྗོའི་འདོད་མ། ལུབ་ཀྱི་ཁྲིམ་མ། བྱང་གི་གཏུམ་མོ་
 བཞིའི་སྟེང་དུ་སུམ་སྟོར་མ་ལས་གྲེས་པའི་ཤར་སྟོར་དང་། འདོད་མ་ལས་གྲེས་པའི་སྟོ་
 ལུབ་དང་། ཁྲིམ་མ་ལས་གྲེས་པའི་ལུབ་བྱང་དང་། གཏུམ་མོ་ལས་གྲེས་པའི་བྱང་ཤར་
 ཀྱི་ཙ་འདབ་སྟེ་དེ་བརྒྱད་ལ་སྟེང་གའི་ཙ་འདབ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ། དེ་རྣམས་ན་སྟེང་གའི་ཙ་
 འདབ་བརྒྱད་དང་སྟེང་གར་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ཙ་བརྒྱད་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་གོ།

ཤར་གྱི་སུམ་སྟོར་མ་སོགས་ཙ་འདབ་བརྒྱད་ལ་སྐྱུ་གསུང་སྐྱབས་གྲེས་
 དབྱེ་བས་ཙ་ཉེར་བཞི་ལ་གནས་ཉེར་བཞིའི་ཙ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པར་སྟོར་བ་
 ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ལས།

ལུས་ཀྱི་སྟེང་གི་ནང་དུ་ཞེ། །ཙ་ལྷ་རྣམས་ཞེ་རྣམ་པར་གནས།།
 སྐྱུ་གསུང་སྐྱབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཉི་ཤུ་ཙ་བཞི་ཉེ་བར་བརྗོད།།⁷¹

ཅེས་གསུངས།

གནས་ཉེར་བཞིའི་ཙ་ཞེས་སྟེང་དུ་སྟེང་གར་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ཙ་བརྒྱད་
 བསྐྱེད་པས་བྱང་སེམས་འབབ་པའི་ཙ་སོ་གཉིས། གནས་ཉེར་བཞིའི་ཙ་རེ་རེ་ལས་
 གསུམ་གསུམ་གྲེས་པས་ཙ་བདུན་ཙ་ཙ་གཉིས་དང་། དེ་རེ་རེ་ལས་སྟོང་སྟོང་གྲེས་

པས་ཙུང་ལྷན་གྱི་ཉིས་སྟོང་ཡིན་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་རྩེ་རྒྱུ་དབྱེ་བ་གསུམ་དུ་
འདུའོ། །དེ་ཡང་གྱེད་རྩེ་རྩེའི་རྒྱུ་ལས། “བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྐྱེལ་བ། ཙུང་
རྣམས་ནི་སྐྱེལ་ཙུང་ཙུང་གཉིས་ཏེ། སྐྱེལ་རྒྱུ་གྱི་སེམས་སྐྱེལ་ཙུང་ཙུང་གཉིས་འབབ་བ་བདེ་
བ་ཚེན་པོའི་གནས་སྐྱེལ་འཇག་པའོ། །”⁷² ཞེས་དང་། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་
བཤའ་རྒྱུ་རྩེ་རྩེ་འབྲེང་བ་ལས། རིམ་གྱིས་གངས་ནི་བདུན་ཙུང་གཉིས།⁷³ ཞེས་དང་།
ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

སྐྱེལ་ཡང་དེ་སྟོང་སྟོང་བ་ཡིས། །དེ་དེའང་སྟོང་སྟོང་དབྱེ་བ་ཡི།།

རྟག་ཏུ་གངས་ཉིད་འགྲུང་བ་ནི། །སྟོང་ཕྱག་བདུན་ཙུང་ཙུང་གཉིས་སོ།།⁷⁴

ཞེས་གསུངས།

ཙུང་གཙོ་བོ་དོན་གཉིས་པོ་དེ་དེ་ལ་འཁོར་སྟོང་ཕྱག་དེ་དེར་གྱེས་བ་རྣམས་
སྟོང་ཕྱག་ཉེར་བཞི་བ་ཚེན་བ་གསུམ་དུ་འདུ་ལ། དེའང་ཁུ་བ་འབབ་བ་ཉེར་བཞི། ཁྱག་
འབབ་བ་ཉེར་བཞི། རྒྱུང་འབབ་བ་ཉེར་བཞིར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་བཤའ་རྒྱུ་རྩེ་རྩེ་
འབྲེང་བ་ལས།

སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཙུང་བཞི་ནི། །ཙུང་རྟག་ཏུ་མད་བྱུང་བ།།

སྐྱེལ་རྒྱུ་སེམས་ནི་འབབ་པར་ཤེས། །བདེ་བ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་འཕེལ།།

རྟག་ཏུ་མད་བྱུང་བའི་ཙུང་། །སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཙུང་བཞི་ནི།།

ཁྱག་འབབ་པར་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །ཉི་མ་འཕོ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན།།

རྟག་ཏུ་མད་བྱུང་བའི་ཙུང་། །སྟོང་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཙུང་བཞི་ནི།།

རྒྱུང་རྒྱུ་བར་ནི་ཤེས་པར་བྱ།⁷⁵ ཞེས་སོ།།

ཅ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཡུང་སེམས་དཀར་པོ་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཅ་
 རྣམས་ལ་སྐྱའི་ཅ་དང་། དམར་པོ་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཅ་རྣམས་ལ་གསུང་གི་ཅ་
 དང་། ལྗང་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཅ་རྣམས་ལ་སྐྱགས་ཀྱི་ཅ་ཞེས་བྱ་ཞིང་ཅ་གཞན་
 རྣམས་དེ་དག་ཏུ་འདུ་བར་བཤད་དོ།།

ཅའི་གཙོ་བོ་ཡང་། དཔལ་བདེ་མཚོག་སྒོམ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱད་ལས།
 ལུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཅ། །སྒྲོང་པག་བདུན་ཅུ་ཅ་གཉིས་འགྱུར།།
 ཅ་རྣམས་དང་ནི་ཉེ་བའི་ཅ། །དེ་དག་གནས་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ།།

བརྒྱལ་ས་ཉི་ཤུ་ལྷག་པའི་ཅ། །གཙོ་བོ་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བརྗོད།།⁷⁶ ཅས་དང་།
 དཔལ་མཁའ་འགོ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱད་ལས།

འཁོར་ལོ་བཞེ་ཡི་བརྗོད་ཏུ། །ཅ་ནི་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་འོ།།⁷⁷ ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར་སྐྱེ་བོ་མགྲིན་པ་སྟོང་ག་ཉེ་བའི་ཅ་འདབ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་སྐྱེ་བོའི་ཅ་འཁོར་
 བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ཅ་འདབ་སོ་གཉིས། མགྲིན་པ་ལོངས་སྟོན་གྱི་འཁོར་ལོ་
 ལ་ཅ་འདབ་བཅུ་ཐུག་སྟོང་ག་ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་ཅ་འདབ་བརྒྱད། ཉེ་བ་སྐྱེ་ལ་
 བའི་འཁོར་ལོ་ལ་ཅ་འདབ་དེ་བཞི་རྣམས་བསྐྱེམས་པས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་འོ། །

དེ་དག་གིས་རྗང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ཅའི་གཙོ་བོར་བཤད་
 ལ། དེ་ལས་ཡུང་བསྐྱེས་ན། སོ་དང་སེན་མོ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་
 པས་ལུལ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་། དེ་ལས་ཡུང་བསྐྱེས་པའི་གནས་
 ཉེར་བཞིའི་ཅ་རྣམས་གཙོ་བོ་དང་། ཡང་དེ་ལས་ཡུང་བསྐྱེས་ན། རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུང་
 དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འོད་གསལ་སྣོན་སྐྱེས་

ཀྱི་བདེ་ཆེན་འཆར་བས་རོ་རྒྱུད་དབུ་མ་གསུམ་གཙོ་བོ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་
ནས་ཀྱང་དབུ་མ་གཙོ་བོ་ཡིན་འོ། །དབུ་མ་ལ་འདྲ་གཞི་དུས་སུ་རྣམ་ཤེས་འཇུག་
གནས་འཕོ་གསུམ་བྱེད་པའི་གཞི་དང་འོད་གསལ་རྫོགས་པར་འཆར་བའི་གནས་
ཡིན་པས་སྙིང་གའི་ཐད་ཀྱི་དབུ་མ་གཙོ་བོ་ཡིན་འོ། །

རྩ་འཁོར་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་བོའི་རྩ་འཁོར་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་ནི། ལྷན་
རྒྱུ་དང་ཐོད་པའི་བར་ཅམ་གྱི་དབུ་མ་ལ་རོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱིས་ལུ་གུ་རྒྱུད་དུ་དཀྱིས་
པའི་མཚམས་ནས་གྲུས་པའི་རྩ་འདབ་བཞི། དེ་ལས་བརྒྱུད། དེ་ལས་བཅུ་དྲུག་དེ་
ལས་གྲུས་པའི་རྩ་འདབ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་སོ། །དེ་དག་གི་ཁ་དོག་ནི་སྣ་ཚོགས་པ།
སློམ་སྤྲོ་འཇུག་པ་སློམ་ཤོས་ཅམ། དེའི་ལྷོ་བ་སྤུ་གསུམ་པ། དབྱིབས་གདུགས་སུབ་
པ་ལྟ་བུའོ། །བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི་བདེ་བ་སྤྱི་བའི་རྟེན་ཀུན་ལྟ་བུའི་བྱང་
སེམས་དཀར་པོ་སྤྱི་བོའི་རྩ་འཁོར་དེར་གནས་པས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད།

མགྲིན་པའི་རྩ་འཁོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི། མགྲིན་པར་ཨོལ་མདུད་
ཀྱི་ཐད་ཅམ་དུ་རོ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་ལ་མདུད་མཚམས་ནས་གྲུས་པའི་རྩ་
འདབ་བཞི། དེ་ལས་བརྒྱུད། དེ་ལས་གྲུས་པའི་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་གོ། དེ་དག་གི་ཁ་
དོག་དམར་སོ། རྩ་འཁོར་དེའི་ལྷོ་བ་སྤུ་གསུམ་སོ། དབྱིབས་གདུགས་མགོ་མཇུག་བརྗོད་
པ་ལྟ་བུའོ། །ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི་རོ་རྒྱུད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་མགྲིན་
པའི་རྩ་འཁོར་དེ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད།

སྤྱིང་གའི་ཅ་འཁོར་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི། ལུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དབུས་ཐད་
 དུ་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་ལ་སྐྱུ་དགེས་བྱས་པའི་མཚམས་ནས་གྲེས་པའི་ཅ་
 འདབ་བཞི། དེ་ལས་གྲེས་པའི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་དོ། །དེ་དག་གི་ཁ་དོག་དཀར་པོ། ཅ་
 འཁོར་དེའི་ལྷོ་བ་རྒྱུ་པོ། དབྱེབས་གདུགས་ཕུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
 ཞེས་པ་ནི་ཚོས་ཀྱི་ཅ་བ་ཕྱིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་རྒྱང་སེམས་ཀྱི་ཉེན་མི་ཕྱིགས་པའི་ཐིག་ལོ་
 སྤྱིང་གའི་ཅ་འཁོར་དེར་གནས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད།

ལྷོ་བའི་ཅ་འཁོར་སྐྱུ་ལ་པའི་འཁོར་ལོ་ནི། ལྷོ་བའི་བུ་གའི་ཐད་དུ་རོ་རྒྱང་
 གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་ལ་དགེས་པའི་མཚམས་ནས་གྲེས་པའི་ཅ་འདབ་བཞི། དེ་ལས་
 བརྒྱད། དེ་ལས་བཅུ་དྲུག་དེ་ལས་སོ་གཉིས། དེ་ལས་གྲེས་པའི་ཅ་འདབ་རེ་བཞིའོ། །
 དེ་དག་གི་ཁ་དོག་ནི་སྐྱ་ཚོགས་པ། ཅ་འཁོར་དེའི་ལྷོ་བ་བྱུ་གསུམ་པ། དབྱེབས་གདུགས་
 མགོ་མཇུག་བརྒྱུག་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐྱུ་ལ་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱུ་ལ་པའམ་
 སྤྱིང་པའི་གཞི་གཏུམ་མོའི་མེ་གཙོ་བོར་ལྷོ་བའི་ཅ་འཁོར་དེར་གནས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད།

གསང་བའི་ཅ་འཁོར་བདེ་སྤྱོད་གི་འཁོར་ལོ་ནི། འདོམས་ཀྱི་སྐྱ་དཀར་ནག་
 གི་མཚམས་ཀྱི་ཐད་དུ་དབུ་མ་ལ་རོ་རྒྱང་གིས་མདུད་མཚམས་ནས་གྲེས་པའི་ཅ་
 འདབ་བཞི། དེ་ལས་བརྒྱད། དེའི་ཕྱོགས་བཞིའི་ཆ་རེ་རེ་ལ་ལྷ་ལྷ་སྟེ་ཉི་ཤུ། ཕྱོགས་
 བཞིའི་མཚམས་ཀྱི་བཞི། གྲེས་གཞིའི་བརྒྱད་དེ་སོ་གཉིས་སོ། །དེ་དག་གི་ཁ་དོག་
 དམར་པོ། ཅ་འཁོར་དེའི་ལྷོ་བ་བྱུ་གསུམ་པ། དབྱེབས་གདུགས་ཕུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །
 བདེ་སྤྱོད་གི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྗོག་གི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་
 གཙོ་བོར་གསང་གནས་ཀྱི་ཅ་འཁོར་དེ་ནས་སྤྱོད་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །

བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སོ། །ཅ་ཉེར་བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱང་སེམས་
 དཀར་པོ་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཅ་རྣམས་ལ་སྐྱའི་ཅའམ་སྡིང་སྡིང་བས་ཀྱི་ཅ་ཞེས་བྱ་
 ལ། དམར་པོ་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཅ་རྣམས་ལ་གསུང་གི་ཅའམ་རྩལ་གྱི་ཅ་ཞེས་
 དང་། རླུང་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཅ་རྣམས་ལ་ཐུགས་ཀྱི་ཅའམ་ཐུན་པའི་ཅ་ཞེས་
 བྱའོ། །སྤོགས་བཞིའི་ཅ་འདབ་བཞི་ལས་འབྱུང་བ་བཞིའི་རླུང་རྒྱ་ཞིང་། མཚམས་
 བཞིའི་ཅ་འདབ་བཞིའི་ནང་ནས་གཟུགས་སྐྱ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་རྣམས་འབབ་པས་མཚོང་
 པའི་ཅའམ་ཡུལ་ལྗེ་འབབ་པའི་ཅ་ཞེས་བྱ་ལ། ཅ་འདབ་བརྒྱད་པོ་དེ་ལས་བཤའ་བ་
 དང་གཅི་བ་ཁུ་བ་ཁྲག་བད་ཀའ་ཉེ་བདུད་ཅི་ལྗེ་འབབ་པར་གསུངས་སོ། །

སྡིང་གར་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་བདུད་བྲལ་མ་ལ་
 འགོག་པའི་ཅའམ་དུས་ཀྱི་ཅ་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་གཞི་ལ་འཆི་དུས་མ་གཏོགས་ཅ་དེའི་
 རང་ནས་རླུང་དང་བྱང་སེམས་མི་འབབ་པར་མ་ཟད་ཅ་གཞན་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་རླུང་
 དང་བྱང་སེམས་འབབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་ཅིང་འཆི་བའི་དུས་སུ་དེའི་ནང་ནས་རླུང་
 དང་བྱང་སེམས་འབབ་པས་འགོག་པའི་ཅའམ་དུས་ཀྱི་ཅ་ཞེས་བྱའོ། །

ཅའི་ཆགས་རིམ་ནི། ཐོག་མར་པ་མའི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གཉིས་ཀྱི་
 དབུས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་རྗེས་ཞོའི་སྤྲིས་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཤིང་། དེ་ལས་རིམ་
 ཀྱིས་སྡིང་གའི་ཐད་ཀྱི་རོ་རྒྱང་དབུ་མ་གསུམ་དང་། སྡིང་གའི་ཅ་འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་
 སུམ་སྒོར་མ་དང་འདྲོད་མ་གཉིས་ཉེ་ལྗེ་པོ་དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་ཆགས། དེའི་རྗེས་
 སུ་བྲིམ་མ་དང་གཏུམ་མོ་བདུད་བྲལ་མ་གསུམ་ཆགས། དེའི་རྗེས་སུ་སྡིང་གའི་ཅ་

འཁོར་གྱི་མཚན་མཛུགས་བཞིའི་ཚུལ་འདྲ་བ་བཞི་ཆགས། དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲིང་གའི་ཚུལ་འདྲ་བ་
བརྒྱད་ལས་གསུམ་གསུམ་གྱིས་པའི་གནས་ཉེར་བཞིའི་ཚུལ་དང་ཚུལ་འཁོར་གཞན་
ལྷན་དང་། གནས་ཉེར་བཞིའི་ཚུལ་ཉེར་བཞི་ལས་གྱིས་པའི་ཚུལ་བདུན་ཅུ་ཚུལ་གཉིས་
དང་དེ་དག་ལས་གྱིས་པའི་ཚུལ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཆགས་སོ།།

དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལྟར་ན་ལྟེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་རོ་མ་དང་རྒྱུང་མ་དབུ་
མ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཚུལ་རོ་མ་ལ་ཉི་མའི་ཚུལ་དང་། དམར་སེར། ར་ས་རྒྱ། ཉི་མའི་
ལམ་ཞེས་དང་། ཚུལ་རྒྱུང་མ་ལ་རྒྱ་བའི་ཚུལ་དང་། ཨི་ག་ས། ལ་ལ་རྒྱ། རྒྱ་བའི་ལམ་ཞེས་
དང་། ཚུལ་དབུ་མའི་མིང་ལ་སྐྱ་གཅན་གྱི་ཚུལ་དང་། མཚོག་གི་ཚུལ་སྤོམ། །ཡང་ལྟེ་བ་
མན་ཆད་ཀྱི་ཚུལ་རོ་མ་དང་རྒྱུང་མ་དབུ་མ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རོ་མའི་ཚུལ་རྒྱུན་ལ་གཅི་
བའི་ཚུལ་དང་། རྒྱུང་མའི་ཚུལ་རྒྱུན་ལ་བཤད་བའི་ཚུལ་དང་། དབུ་མའི་ཚུལ་རྒྱུན་ལ་དུང་ཅན་
མ་དང་། དུས་མའི་ཚུལ་སྤོམ་བཤད་བའི་ཚུལ་མཚོག་གི་ཚུལ་སྤོམ།།

ཚུལ་མ་མ་རྒྱ་ཉི་ལ་རོ་རྒྱུང་གིས་འཇུག་པའི་གནས་ན་ཡོད་པའི་ཚུལ་འཁོར་
ཆེ་བ་རྒྱག་ཞི། གསལ་གནས་ཀྱི་ཚུལ་འཁོར་ཚུལ་འདྲ་བ་སོ་གཉིས་པ་དང་། ལྟེ་བའི་ཚུལ་
འཁོར་ཚུལ་འདྲ་བ་རེ་བཞི་པ། སྒྲིང་གའི་ཚུལ་འཁོར་ཚུལ་འདྲ་བ་བརྒྱད་པ། མཁྱིན་པའི་ཚུལ་
འཁོར་ཚུལ་འདྲ་བ་སོ་གཉིས་པ། དཔྱལ་བའི་ཚུལ་འཁོར་ཚུལ་འདྲ་བ་བཅུ་རྒྱག་པ། གཞུག་
ཉོར་གྱི་ཚུལ་འཁོར་ཚུལ་འདྲ་བ་བཞི་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་རིགས་ལྡན་བརྒྱ་དཀར་པོའི་
འགྲེལ་ཆེན་ཇི་མེད་འོད་ལས། “གཞུག་ཉོར་ལ་སྤུན་མཚན་མཛུགས་བཞིའི་དབྱེ་བས་དེ་
ཉིད་བཞིའི་མིང་རྣམས་གྱིས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། གསལ་བར་འདྲ་བ་མ་སུམ་ཅུ་ཚུལ་
གཉིས་པ་སྟེ།”⁷⁹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཅ་དེ་དག་གི་ནང་ཏུ་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་གི་རྣམ་གཞག་ནི་གཙོ་བོར་གསང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་ས་དང་བཅས་ས་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། དེ་དག་ཏུ་རྒྱུད་གི་དབྱེ་བ་འཆད་ས་ན། སློག་འཛིན། ལྷན་སེལ། གྲུབ་རྒྱ། འབྲེལ། མཉམ་གཞས་ཉེ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལྡན་དང་། རྒྱ་བ། རྣམ་པར་རྒྱ་བ། ཡང་དག་པར་རྒྱ་བ། རབ་ཏུ་རྒྱ་བ། དེས་པར་རྒྱ་བ་སྟེ་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྡན་མཉམ་བཅུར་གསུངས། དེ་ཡང་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤའ་རྒྱུད་དགོངས་ས་ལུང་སྟོན་ལས།

སློག་དང་གྲུབ་རྒྱ་ལྷན་སེལ་དང་། །མཉམ་གཞས་འབྲེལ་བེལ་བྱ་དང་། །
 ལྷན་དང་རུས་སྤམ་ཅངས་ས་དང་། །སྟོན་སྟོན་གཞུང་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ།⁸⁰ ཞེས་དང་།
 ལྷ་སྤྲུབ་ཀྱི་རིམ་ལྡན་ལས་ཀྱང་།

འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་སྟེ། །ལྷ་ཡི་བདག་ཉིད་བཅུ་མིང་ཅན།⁸¹

ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུད་རོ། །
 རྟོ་རྟེ་འགྲེང་བ་ལས།

ཉིན་དང་མཚན་མོ་རྟག་ཏུ་ནི། །བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ལྷག་གསལ་བར་ཡང་།⁸²

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསུང་བའི་རྒྱུད་ར་བཞི་དང་འཛིན་པའི་རྒྱུད་ར་བཞི་སྟེ་རྒྱུད་བརྒྱ་
 ཅ་བརྒྱད་གསུངས་ས་ཡང་ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་བཅུ་ལོ་འདིའི་ནང་ཏུ་འདུའོ། །

མངལ་དུ་སློག་མར་ཉིང་མཚན་སྤྲུབ་བ་ན་སློག་འཛིན་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་
 རང་ཆས་སྤྲུ་ཡོད་ལ། དེ་ནས་རྒྱ་བ་དང་པོ་ལ་སློག་འཛིན་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ལས་སློག་
 འཛིན་རགས་ས་སྟེ། རྒྱ་བ་གཉིས་ས་ལ་སློག་འཛིན་རགས་ས་ལས་སྤྲུབ་སེལ་དང་།
 རྒྱ་བ་གསུམ་པར་སྤྲུབ་སེལ་རགས་ས་ལས་མཉམ་གཞས་དང་། རྒྱ་བ་བཞི་པར་མཉམ་
 གཞས་རགས་ས་ལས་གྲུབ་རྒྱ་དང་། རྒྱ་བ་ལྔ་པར་གྲུབ་རྒྱ་རགས་ས་ལས་འབྲེལ་བེལ་གྱི་

རྒྱུ་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱ་བ་དྲུག་པར་བྱེད་ལས་རྒྱ་བ། རྒྱ་བ་བརྟན་པར་རྒྱ་བ་ལས་རྣམ་
པར་རྒྱ་བ། རྒྱ་བ་བརྒྱད་པར་རྣམ་པར་རྒྱ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་རྒྱ་བ། རྒྱ་བ་དགུ་པར་
ཡང་དག་པར་རྒྱ་བ་ལས་རབ་ཏུ་རྒྱ་བ། རྒྱ་བ་བཅུ་པར་རབ་ཏུ་རྒྱ་བ་ལས་ངེས་པར་
རྒྱ་བ་སྐྱེའོ། །མངས་ན་གནས་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུང་རྣམས་སྐྱེས་མོད་ཀྱང་འབྱུང་འཇུག་
མི་བྱེད་ལ་བཅས་མ་ཐག་པ་ནས་སྐྱོ་སྐྱོ་སོགས་ལས་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱུང་དེ་དག་གང་དུ་གནས་པའི་རྒྱུ་བ་དང་བྱེད་ལས་ནི། སོག་འཛིན་སྣོད་
ག ཟུར་སེལ་གསང་གནས། བྱེན་རྒྱ་མཁྱིན་པ། མཉམ་གནས་སྟེ་བ། བྱེད་བྱེད་
ལུས་ཀུན་ལ་བྱེད་པར་གནས། བྱེད་ལས་ནི། སོག་འཛིན་གྱིས་རྒྱུང་གཞན་རྣམས་
དབང་པོའི་སྐོར་འཛེན་ཞིང་ཆེ་བ་སྤོང་བའི་བྱ་བ་སོགས་བྱེད། ཟུར་སེལ་གྱིས་ཐི་ཚུ་
དང་རྒྱུང་དང་བཤའ་བ་དང་ཁུ་བ་སོགས་ལོག་གི་སྤོགས་སུ་འཛེན་པར་བྱེད། བྱེན་
རྒྱས་རྒྱུང་སྟོད་དུ་འཛེན་ཞིང་ཟས་ཟ་བ་དང་རྒྱ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད། མཉམ་
གནས་གྱིས་ཟས་སྐོམ་གྱི་དྲངས་སྟོགས་འབྱེད་ཅིང་དྲངས་མ་རྣམས་ལུས་ལ་འཛེན་
པའི་བྱ་བ་བྱེད། བྱེད་བྱེད་གྱིས་ལུས་གཡོ་འགུལ་འགྲོ་འོང་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །
དེ་ལྟར་ཡང་འབགས་པ་སྟེ་སྟོད་པ་བསྐྱུས་པའི་སྟོན་མ་ལས། “དེ་ལ་སོག་ལ་སོགས་
པའི་རྒྱུང་ལྗ་ནི་སྤང་པོ་ལྗ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྤང་པོའི་བྱ་བ་རྣམས་བྱེད་དོ། །”⁸³ ཞེས་གསུངས།

ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་ལྗ་པོའི་གནས་ཀྱི་བྱེད་པར་ནི་ཤས་ཆེར་སོག་འཛིན་གྱི་
ཡན་ལག་ཡིན་པས་འདི་རྣམས་འཆར་བ་དང་རྒྱབ་པ་གཉིས་ཀ་གཙོ་བོའི་གནས་ནི་
སྣོད་ག་ཡིན་ཞིང་། སྣོད་གའི་ཙུང་ལྷན་བརྒྱུད་དེ། རྒྱ་བ་ནི་མིག་དང་། རྣམ་པར་རྒྱ་བ་
ན་བ། ཡང་དག་པར་རྒྱ་བ་སྐྱེ། རབ་ཏུ་རྒྱ་བ་སྐྱེ། ངེས་པར་རྒྱ་བ་ལུས་ལ་བྱེད་པར་

རྒྱ་ཞིང་ཡུལ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བ་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་བས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་བྱ་བ་བྱེད། རྣམ་པར་རྒྱ་བས་རྣ་བས་སྐྱོམ་པའི་བྱ་བ་བྱེད། ཡང་དག་པར་རྒྱ་བས་སྐྱེས་ཀྱིས་བྱི་ཚོར་བའི་བྱ་བ་བྱེད། རབ་ཏུ་རྒྱ་བས་སྐྱེས་ཤེས་ཀྱིས་རོ་སྤོང་བའི་བྱ་བ་བྱེད། དེས་བར་རྒྱ་བས་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །
 དེ་ནི་སྤྱོད་བ་བསྐྱུས་པའི་སྤྱོད་མ་ལས། “ལྷང་ཞིང་རྒྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱང་ལྷ་ནི་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གནས་ནས་བྱི་རོལ་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་བྱེད་དོ། །”⁸⁴ ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་སོ།།

རྒྱང་བཅུ་པོ་དེ་དག་རྒྱ་ཚུལ་ནི། ཉིན་ཞག་རེ་ལ་སྐྱུན་ཚོད་བཅུ་གཉིས་དང་།
 སྐྱུན་སྤེད་ཀ་ཉེར་བཞི་རེ་བྱས་པའི་སྐྱུན་སྤེད་ཀ་རེ་ལ་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་རྒྱང་འབྲུང་འབྲུག་ཁྲགས་པ་རེ་ལ་རྒྱང་རེ་རེར་བཅིས་པའི་དགུ་བརྒྱ་རེ་རྒྱ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་བསྐྱོམས་པས་ཉིན་ཞག་རེར་ཁྲབ་བྱེད་མ་གཏོགས་པའི་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་དགུ་པོ་རེ་རེ་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་ལྟུང་བརྒྱ་རེ་རྒྱུ་ལོ། །དེ་ཡང་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱང་རྒྱ་བའི་ཚེ་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀ་ནས་སྐྱ་བྲུག་གཉིས་ཀར་མཉམ་ཏུ་བར་མ་ཆད་པར་སྐྱུན་སྤེད་ཀ་རེར་དགུ་བརྒྱ་སྐག་གཅིག་དལ་བར་རྒྱ་བ་དང་། སྐྱར་སེལ་གྱི་རྒྱང་རྒྱ་བའི་ཚེ་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀ་ནས་སྐྱ་བྲུག་གཉིས་ཀར་བར་མ་ཆད་པར་སྐྱུན་སྤེད་ཀ་རེར་དགུ་བརྒྱ་སྐག་གཅིག་འག་ཏུ་རྒྱ། གྲེན་རྒྱུའི་རྒྱང་རྒྱ་བའི་ཚེ་རོ་མ་ནས་སྐྱ་བྲུག་གཡས་པར་སྐྱུན་སྤེད་ཀ་རེར་དགུ་བརྒྱ་སྐག་གཅིག་བར་མ་ཆད་པར་འག་ཏུ་རྒྱ། མཉམ་གནས་གྱི་རྒྱང་རྒྱ་བའི་ཚེ་རོ་རྒྱང་མ་ནས་སྐྱ་བྲུག་གཡོན་པར་སྐྱུན་སྤེད་ཀ་རེར་དགུ་བརྒྱ་སྐག་གཅིག་བར་མ་ཆད་པར་དལ་བར་རྒྱ། ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་ནི་

འཆི་དུས་མ་གཏོགས་གཞིའི་དུས་སུ་རྣ་སྐོ་ནས་མི་རྒྱ་བར་བཤད་ལ། དུས་འཁོར་
ལྟར་བ་ལྟབ་ཤེད་ཀྱི་རྒྱུང་ཡང་རྣ་སྐོར་རྒྱ་རྩལ་རྒྱུང་གཞན་དང་འདྲ་བར་བཤད། ཡན་
ལག་གི་རྒྱུང་རྣ་རྒྱ་རྩལ་ལ། རྒྱ་བ་ནི་མིག་སྐོར་རྒྱ། རྣམ་པར་རྒྱ་བ་ནི་ན་བའི་སྐོར་
རྒྱ། ཡང་དག་པར་རྒྱ་བ་ནི་རྣ་སྐོར་རྒྱ། རལ་ཏུ་རྒྱ་བ་ནི་ལྷེ་ལ་རྒྱ། དེས་པར་རྒྱ་བ་
ནི་ལུས་ཀྱི་ཅུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བརྒྱུད་དེ་བ་སྤྱིའི་བྱ་ག་ཐམས་ཅད་ནས་རྒྱའོ།།

ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་བཤད་བ་ནི། རྒྱུང་སེམས་གཉིས་དང་ལྷ་ལྷག་གི་
དྲངས་མ་གཉིས་ཉེ་བཞི་པོ་ཡུངས་ཀར་སྐོམ་པའི་ཚད་ཅེས་དུ་འདུས་པའི་གོང་བུ་
ལ་སྐབས་འདིའི་ཐིག་ལེ་ཞེས་བྲ། ལྷིང་ག་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅུ་འདབ་བརྒྱུད་པའི་
ལྷེ་བའི་སྐབས་སྐོར་གི་ནང་དུ་གནས་པའི་པ་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་
མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེའི་དབྱས་སུ། ཤིན་ཏུ་སྤ་བའི་གཏུག་སེམས་དང་དེའི་གཞོན་
པའི་རྒྱུང་གཉིས་ཀྱི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་རི་སྤིད་འཚོའི་བར་ཉལ་ཏུ་གནས་ཤིང་།
ལྷིང་གའི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་ལས་འཕེལ་ཆ་གཅིག་སྤྱི་པོར་སོང་སྟེ་སྤྱི་པོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་
འཁོར་ལོའི་ཅུ་འཁོར་ཀྱི་ལྷེ་བར་གཙོ་ཆེར་གནས་ཤིང་། དེ་ལས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་
ནས་དབྱལ་བ་དང་རྒྱ་རྒྱའི་མར་རྣ་ལོར་བུའི་དབྱས་སོགས་གནས་གཞན་དུ་ཡང་
འགྲོའོ། །ལྷིང་གའི་ཐིག་ལེ་དམར་པོ་ལས་འཕེལ་ཆ་གཅིག་ལྷེ་བར་སོང་སྟེ་ལྷེ་བ་
སྤྱལ་པའི་འཁོར་ལོའི་ཅུ་འཁོར་ཀྱི་ལྷེ་བར་གཙོ་ཆེར་གནས་ཤིང་། དེ་ལས་རིམ་
གྱིས་འཕེལ་ནས་མགྲིན་བ་དང་གསང་གནས་སོགས་ལུས་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་
ཡང་འགྲོ་བར་གསུངས་སོ།།

ཐེག་ལེ་ལ་ཐེག་ལེ་དཀར་དམར་གཉིས་སམ། ༡ གཉིད་འབྲུག་པོ་སྐྱེད་
 པའི་ཐེག་ལེ། ༢ མི་ལམ་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ། ༣ སད་བ་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ། ༤ བཞི་
 པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་དང་བཞི། ཐེག་ལེ་དེ་དག་ཀྱང་ཁྱ་ཁྱུག་རྒྱང་
 གསུམ་འདུས་བ་ཡིན་ལ། ཐེག་ལེ་དཀར་དམར་གཉིས་ཐོག་མར་སྦྱིང་གར་ཆགས་
 བ་ལ་དེ་ལས་ཆད་དེ། བ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐེག་ལེ་དཀར་པོ་གཙོ་ཆེར་སྦྱི་བོ་དང་། མ་
 ལས་ཐོབ་པའི་ཐེག་ལེ་དམར་པོ་གཙོ་ཆེར་ལྟེ་བར་གནས་སོ།།

༡ གཉིད་འབྲུག་པོ་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་ནི། སྦྱིང་ག་དང་ལོར་བུའི་དབུས་ན་
 གནས་ཤིང་། སྦོད་ཀྱི་རྒྱང་རྣམས་སྦྱིང་གར་འདུས་བ་དང་སྦྱད་ཀྱི་རྒྱང་རྣམས་ལོར་
 བུའི་དབུས་སུ་འདུས་ཆེ་གཉིད་འབྲུག་པོ་འབྱུང་ངོ་།།

༢ མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་ནི། མགྲིན་བ་དང་གསང་
 གནས་སུ་གནས་ཤིང་། སྦོད་ཀྱི་རྒྱང་རྣམས་མགྲིན་བར་འདུས་བ་དང་སྦྱད་ཀྱི་རྒྱང་
 རྣམས་གསང་གནས་སུ་འདུས་ཆེ་མི་ལམ་འཆར་ངོ་།།

༣ སད་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་ནི། སྦྱི་བོ་དང་ལྟེ་བར་གནས་
 ཤིང་། སྦྱིང་གི་རྒྱང་རྣམས་སྦྱི་བོར་འདུས་བ་དང་སྦྱད་ཀྱི་རྒྱང་རྣམས་ལྟེ་བར་འདུས་
 ཆེ་གཉིད་སད་པར་བྱེད་པར་གསུངས།།

༤ བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་ནི། སྦྱི་བོ་དང་གསང་གནས་
 སུ་གནས་ཤིང་། ཐོ་མོ་སྦྱོམས་འཇུག་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་
 པར་གསུངས་སོ།།⁸⁵

༡) ནང་པའི་སྐྱེན་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཙུང་གི་རྣམ་གཞག

དེ་ལ་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཙུང་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་ལས་འདིར་མདོ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པ་ལ། རོག་མར་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་
པའི་སྐབས་སུ་ཙུང་འཁོར་རྣམས་བདུན་ཕྲག་གང་གི་སྐབས་སུ་ཆགས་པའི་ཚུལ་གསོ་
བ་རིག་པའི་གཞུང་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་བཞིའི་བཤད་རྒྱུད་ལས།¹⁵

ཟླ་བ་གཉིས་པ་བདུན་ཕྲག་ལྔ་པ་ལ།
མངལ་གནས་ལུས་ཀྱི་དང་པོ་ལྟེ་བ་ཆགས།།
དུག་པ་ལྟེ་བ་ལ་བརྟེན་སློག་ཙུང་ཆགས།།
བདུན་པར་མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་སུ་དོད།།
བརྒྱུད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མགོ་དབྱིབས་ཆགས།།^{86*}

ཞེས་པ་ལྟར་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ནང་གི་བདུན་ཕྲག་ལྔ་པ་
ལ་མངལ་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཆའགས་རྣམས་ལས་དང་པོར་ལྟེ་
བ་སྐྱུལ་པའི་འཁོར་པོ་ཙུང་འདབ་བཞིའི་རྣམ་པ་ཙམ་ཆགས་ལ། བདུན་ཕྲག་དུག་པ་
ལ་ལྟེ་བའི་ཙུང་འདབ་ཀྱི་དབྱུང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སློག་པ་ཙུང་ཞེས་པ་གསང་སྐབས་

15 གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ནི། ལེགས་སྦྱར་ལས་བསྐྱར་བའམ་དུས་རབས་བརྒྱུད་པའི་ནང་གཤམ་ཐོག་
ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་བཅམས་པའི་ཐོད་རློད་ཀྱི་རང་གཞུང་ཡིན་མིན་ལ། ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་
མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད།

གྱི་གཞུང་ལས་ཅ་དབུ་མ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་དེ་ཉིད་གྲེན་དུ་སོང་སྟེ་ཡར་སྐྱ་ལ་
 སྟོང་ག་ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་བཞིའི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ཆགས། འདིར་
 དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་། བདུན་པ་བདུན་པ་ལ་སྟོང་ག་ནས་སྤང་ཡང་སྟོག་
 ཅ་དེ་ཉིད་གྲེན་དུ་སོང་སྟེ་མགྲིན་པ་ལོངས་སྟོང་གྱི་འཁོར་ལོའི་ཅ་འདབ་ཆགས། དེ་
 བས་ཡང་སྟོག་ཅ་དེ་ཉིད་གྲེན་དུ་སོང་སྟེ་སྟེ་ལོ་བདེ་ཚེག་གྱི་འཁོར་ལོ་མིག་དབང་དང་
 བཅས་པའི་གཞུགས་དོད་ནས། བདུན་པ་བརྒྱད་པའི་མཇུག་དུ་མིག་དབང་དང་
 བཅས་པའི་རྩེ་འཁོར་ལོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མགོ་བོའི་དབྱིབས་ཅམ་ཞིག་ཆགས།
 མགྲིན་པའི་ཅ་ཆགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྟོག་ཅ་དེ་ཉིད་སྟེ་བ་ནས་ཐུང་དུ་
 སོང་བ་ལས་གསང་གནས་བདེ་སྟོང་གི་འཁོར་ལོའི་ཅ་འདབ་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་རྩེ་རྣམ་གཞག་འཆད་སྐབས་བཤད་རྒྱུད་ལས།
 འབྲེལ་པ་ཅ་ཡི་གནས་ལུགས་བསྟན་པ་ནི།།

ཆགས་སྲིད་འབྲེལ་པ་ཆེ་ཡི་ཅ་དང་བཞི།།⁸⁷

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཅ་ཐམས་ཅད་གྱི་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ཅ་དང་། སྲིད་པའི་
 ཅ་དང་། འབྲེལ་པའི་ཅ་དང་། ཆེ་གནས་པའི་ཅ་བཅས་རྣམ་པ་བཞིའི་སྟོན་པ་བཤད་
 ཅིང་། རྩེ་རིགས་ཐམས་ཅད་རྒྱུང་ཅ། ལྷག་ཅ། ལྷ་ཅ་གསུམ་དུ་བསྐྱས་སོ། །གསོ་
 རིག་རྒྱུད་བཞི་སོགས་གསོ་རིག་གི་ཅ་བའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཅ་དབུ་མ་དང་རྒྱང་
 མ་དང་རོ་མ་སོགས་གྱི་ཐ་སྟོད་དངོས་སུ་མ་བྱུང་ཡང་གསང་སྟེགས་གྱི་ཐ་སྟོད་དང་
 བསྟན་ན་རྒྱུང་ཅ་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་དང་། ལྷག་ཅ་ཐམས་ཅད་རོ་མ་དང་། ལྷ་ཅ་ཐམས་
 ཅད་རྒྱུང་མ་ལས་གྲེས་པར་བཤད་དོ།།

ཙུང་གི་མོ་དེ་དག་ལས་ཆགས་པའི་ཙུང་ཞེས་པ་ནི། མའི་མངལ་དུ་ལུས་
 ཆགས་པའི་སྐབས་སུ་ཙུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ལྷོ་བའི་ཙུང་ཡིན་ལ། དེ་
 ལས་ཙུང་མོ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་གྲེས་པ་ལས་རྒྱ་ཁམས་ཤམ་ཆེར་རྒྱ་བའི་ཙུང་གཅིག་
 སྤྱི་པོར་སོང་སྟེ་སྐད་པ་ཆགས་པའི་རྒྱལ་ནི་འོག་དུ་སྐྱེ་བའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་སྐད་
 པའི་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་འཆད་ལ།

ཡང་ཙུང་གསུམ་དུ་གྲེས་པ་དེ་ལས་ཁྲག་གམ་མའི་ཁམས་རྒྱ་བའི་ཙུང་གཅིག་
 ལུས་ཀྱི་བར་མ་ཆེན་པའི་ལུང་ཆེན་དུ་དྲངས་མ་ལེན་པའི་ཙུང་ལ་ལྷག་ཅིང་། ཙུང་དེའི་
 ཡལ་ག་གཉིས་ཆོགས་པ་བཅུ་གསུམ་པར་སོང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སློག་ཙུང་གསུམ་
 པོ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཆགས་ལ། ཁྲག་གིས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཞེ་
 སྤང་དང་། ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་མཁྲིས་པ་སྐྱེ་བས་ཞེ་སྤང་ཡང་ཁྲག་ཙུང་གསུམ་པོ་དང་
 ཁྲག་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱལ་གྱིས་གནས་ཤིང་། ཞེ་སྤང་གིས་མཁྲིས་པ་སྐྱེད་པས་ཞེ་
 སྤང་སློ་བུར་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆེ་ལུས་ཀྱི་བར་ཉིད་ནས་འཁྲུག་པ་སྐྱེ་བར་མཐོང་ངོ་། །
 དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཙུང་གཅིག་བར་དུ་ལྷག་པས་སློག་ཙུང་ཆགས།།
 ཞེ་སྤང་སློག་ཙུང་ཁྲག་ལ་བརྟེན་ནས་གནས།།
 དེ་ལས་མཁྲིས་པ་སྐྱེད་པས་བར་ན་གནས།།⁸⁸ ཞེས་པ་ལྟར་ངོ་།།

ཡང་ཙུང་གསུམ་དུ་གྲེས་པ་དེའི་ཙུང་མོ་གཅིག་འོག་ནས་སྐད་དུ་ལྷག་པ་དེ་ལས་
 བདེ་བའི་ཁམས་རྒྱ་བའི་གསང་བའི་གནས་ཆགས་ལ། དེ་ཡང་ཁྲ་བས་ནི་རྒྱུད་གི་

ཉེར་ལེན་དང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་སྐྱོན་བྱེད་པས་འདོད་ཆགས་ནི་པོ་མོ་
གཉིས་ཀའི་གསང་བར་གནས་པར་མཐོང་ཞིང། འདོད་ཆགས་དེ་ལས་རྒྱང་སྐྱེའོ།།

དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཅ་གཅིག་ཐུར་དུ་བྱུག་པས་གསང་བ་ཆགས།།

འདོད་ཆགས་པོ་མོའི་གསང་བར་གནས་པ་སྟེ།།

དེ་ལས་རྒྱང་སྐྱེད་སྐྱོན་ན་གནས་པ་ཡིན།།⁸⁹

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་ཆགས་པའི་ཅ་བཤད་པའི་སྐབས་འདིར་བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཅ་གཅིག་བྱེད་ལ་སོང་བས་སྐྱད་པ་ཆགས།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཅ་

རྒྱང་མ་དང། ཡང།

ཅ་གཅིག་བར་དུ་བྱུག་པས་སོག་ཅ་ཆགས།།ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཅ་

རོ་མ་དང། ཡང།

ཅ་གཅིག་ཐུར་དུ་བྱུག་པས་གསང་བ་ཆགས།།ཞེས་པས་ལྟ་བུའི་

འོག་མན་ཆད་ཀྱི་ཅ་དབུ་མ་བསྟན་པར་བཤད་དོ།།

སྲིད་པའི་ཅ་ནི། ལུས་འདིར་སྲིད་པའམ་གནས་པའི་ཅ་པོ་ཆེ་གཙོ་ཆེ་བ་

བཞི་ཡོད་པ་ལས། སྐྱད་པར་གནས་པའི་ཅ་འི་སྡེ་ཚན་འབྲེལ་བ་ཞེས་བ་དབང་པོ་

ལྷ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང། ཡང་སྲིད་ཀར་གནས་པའི་ཅ་འི་སྡེ་ཚན་ཡིད་བཟང་མ་

ཞེས་བ་བྲན་པའི་དབང་པོ་འམ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་རྣམ་པར་

ཤེས་པའི་ཚོགས་ཏུག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ལྟོ་བ་ལ་གནས་ཤིང་། ས་བོན་
 འཕེལ་འཛིན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཙུང་གི་ཚོན་བསྟེན་པ་ཞེས་པ་ལུས་ཀྱི་སྤང་པོ་འདི་
 ཉིད་ཆགས་ཤིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་གསང་གནས་ལ་གནས་ཤིང་། བདེ་
 བའི་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཙུང་གི་ཚོན་མཚན་ཉིད་ཅན་ཞེས་པ་སུ་ཚ་རིགས་རྒྱད་
 མི་ཉམས་པར་སྐྱེད་ཅིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་བཅས་སྡེ་ཚོན་བཞི་ཡོད་ལ། ཙུང་གི་
 ཚོན་དེ་དག་རེ་རེར་ཙུང་སྐྱོན་ལྡན་སྐྱོན་བསྐྱོར་ཉེ་གནས་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་
 ཙུང་གི་སྤང་པོ་འདི་ཙུང་བྱ་བས་རྗེས་སུ་འཛིན་ཅིང་རིང་དུ་འཚོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
 བོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

སྲིད་པའི་ཙུང་གི་ཚོན་བཞི་སྟེ།
 དབང་པོ་ལུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཙུང་།
 ལྷན་པ་ལ་སྲིད་ཙུང་སྐྱོན་བསྐྱོར་།
 བྱེད་པའི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཙུང་།
 ལྷན་ལ་སྲིད་ཅིང་ཙུང་སྐྱོན་བསྐྱོར་།
 ལུས་ཀྱི་སྤང་པོ་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་ཙུང་།
 ལྟོ་བ་ལ་སྲིད་ཙུང་སྐྱོན་བསྐྱོར་།
 སུ་ཚ་རིགས་བརྒྱུད་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཙུང་།
 མཚན་མ་ལ་སྲིད་ཙུང་སྐྱོན་བསྐྱོར་།
 ལྷན་འོག་ཐང་ཀར་ལུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཛིན།⁹⁰ཅེས་གསུངས་སོ།

འབྲེལ་བའི་ཚ་ནི། བཤད་རྒྱུད་ལས།

འབྲེལ་བའི་ཚ་ལ་དཀར་ནག་གཉིས་ཡོད་དེ།⁹¹ ཞེས་བ་ལྟར་རོ་རྒྱུད་དང་
འབྲེལ་བའི་ཚ་ལ་ནང་དུ་ཁམས་དཀར་དམར་རྒྱ་བའི་དབང་གིས་རིམ་བཞིན་སློག་
ཚ་དཀར་པོ་དང་། སློག་ཚ་ནག་པོ་བཅས་ཅའི་རིགས་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ།

སློག་ཚ་དཀར་ནག་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་ཚ་རོ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སློག་
ཚ་ནག་པོ་ནི། ལྷག་ཅའི་ཡལ་ག་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་གཞི་སྡོད་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ།
དེ་ལས་ཡལ་གའི་རྩལ་དུ་གྲེན་ལ་གྲེས་བཤམ་ལྷག་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཚ་ཆེན་པོ་
ཉི་ཤུ་ཚ་བཞི་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ནི་དོན་སྡོད་དང་ནང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྐྱས་བ་ལྟ་བུའི་
ཚ་ཆེན་བརྒྱུད་དང་། ཡན་ལག་དང་སྤྱི་རོལ་དུ་འབྲེལ་བའི་མངོན་བར་གསལ་བའི་ཚ་
བཅུ་རྒྱག་བཅས་ཉེར་བཞི་འོ།

དེ་དག་ལས་གྲེས་བ་སྐྱབ་པས་གཏར་བར་རུང་བའི་ཚ་བདུན་ཅུ་ཚ་བདུན་
དང་། གཏར་བར་མི་རུང་བའི་གཉན་པའི་ཚ་གནད་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཉེ་བསྡོམས་
བས་ཚ་སྐྱབ་ཀྱི་གངས་བརྒྱ་དང་བརྒྱུད་ཅུ་ཚ་དགུ་ཡོད་ལ། དེ་རྣམས་ལས་སྤི་རུ་
བགས་བ་དང་འབྲེལ་བ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ། རང་དུ་དོན་སྡོད་དང་འབྲེལ་བ་བརྒྱ་དང་ཉི་
ཤུ། བར་དུ་རུས་རྐང་དང་འབྲེལ་བ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་སྟེ་བསྡོམས་བས་ཚ་སྐྱབ་སྐྱས་
བརྒྱ་རྒྱག་ཅུར་གྲེས་བ་ཡིན་འོ། །དེ་དག་ལས་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་ནང་བར་གསལ་དུ་
གྲེས་པའི་ཚ་སྐྱབ་བདུན་བརྒྱ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ཡང་སྐྱབ་དུ་གྲེས་པའི་ཚ་ནི་ལུས་
ལ་བར་འབྲེལ་བས་ལུས་ཀྱི་སྤང་པོ་འདི་ནི་ཅའི་སྤང་པོ་ཆེན་པོར་གྱུ་བ་པོ། །དེ་
ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

སློབ་པ་ཙུང་གི་ཙུང་ཡི་སྣང་པོ་ལ།།
 ཡལ་གའི་ཚུལ་དུ་གྲེན་ལ་གྲེས་པ་ཡི།།
 ལ་ཞག་འཕེལ་གྲེད་ཙུང་ཆེན་ཉི་ཤུ་བཞེ།།
 དོན་སྣོད་ནང་འབྲེལ་སྐྱས་པའི་ཙུང་ཆེན་བརྒྱད།།

ཡན་ལག་སྲིར་འབྲེལ་མངོན་པའི་ཙུང་བཅུ་དྲུག
 དེ་ལས་གྲེས་པའི་གཏར་ཙུང་བདུན་ཅུ་བདུན།།
 གཉན་པའི་ཙུང་གནད་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཉེ།།
 འབྲེས་པའི་ཙུང་སྐོན་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་དགུ།།

དེ་ལས་སྲི་ནང་བར་གསུམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ།།
 ཙུང་སྐོན་སྐོན་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་གྲེས་པ་ཡིན།།
 དེ་ལས་ཙུང་སྐོན་བདུན་བརྒྱ་དག་ཏུ་གྲེས།།
 དེ་ལས་ཡང་སྐོན་ལུས་ལ་བྱ་བར་འབྲེལ།།⁹² ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཙུང་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སློབ་ཙུང་དཀར་པོ་ནི། ཙུང་མའི་ཡར་སྐྱས་བསྐྱེད་
 པའི་ཤེད་པ་ནི་ཙུང་དཀར་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་གཞི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་མཚུངས་པ་དེ་
 ལས་ཁ་སྐྱར་བལྟས་སུ་བྱུག་པའི་ཙུང་ཙུངས་པ་ནི་སློབ་ཙུང་དཀར་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་
 ཙུང་སྐོན་རྣམས་གྲེས་ཚུལ་ཤེད་པའི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་འོག་ཏུ་འཇད་དོ།།

ཆེ་གནས་པའི་རྩ་ཞེས་པ་ནི། མིའི་ལྷན་གྱི་ཆེའགས་འགའ་ཞིག་ལ་འཕོ་
 ཞིང་རྒྱ་བའི་ཆེའམ་སྲོག་ལ་རྩའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་
 དེ། གཅིག་ནི་ཡི་གེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ལ་རེས་མོས་གྱིས་འཕོ་ཞིང་། ཉ་
 ལྟོང་གི་དུས་སུ་མགོ་ལྷན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པར་གནས་པ་ཞིག་དང་། གཅིག་ནི་
 ལྷའི་སློབས་འབྲུང་བའི་དབྱུགས་དང་མཉམ་དུ་འགྲོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱ་ཞིང་གྱི་
 རུ་སོར་བརྟུ་དྲུག་ཅམ་དུ་སྤྱིན་ནས་སྦྲར་ཡང་ནང་དུ་འཇུག་པ་ཞིག་དང་། གཅིག་ནི་སྐྱ་
 འབྲམས་པ་ཞེས་འདྲི་བ་རྟེན་ན་གྲགས་པ་དེ་དང་འབྲ་སྟེ། ཉལ་ཏུ་ལག་པའི་རྩ་རྒྱས་
 གྱི་གསེབ་ནས་བརྒྱུད་དེ་སྤྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱ་བ་ཞིག་དང་གསུམ་མོ། །འདི་དག་ཀུན་ཀྱང་
 སྲོག་གི་ཆེའགས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ན་ཆེ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །
 དེ་སྐད་དུ་བཤད་རྒྱུད་ལས།

མི་ལ་ཆེ་ཡི་རྩ་ནི་གསུམ་ཡོད་དེ།།

གཅིག་ནི་མགོ་ལྷན་ཐམས་ཅད་བྱབ་པར་གནས།།

གཅིག་ནི་དབྱུགས་དང་འགྲོགས་ནས་རྒྱ་བ་སྟེ།།

གཅིག་ནི་སྐྱ་དང་འབྲ་སྟེ་འབྲམས་པ་ཡིན།།⁹³ ཞེས་གསུངས།

ཡང་ཆེའི་རྩ་རོལ་འདྲིན་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། དུན་རིང་དུ་གནས་ཤིང་སྲོག་
 འཕོ་བའི་རྩ་རིགས་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། གཅིག་ནི་མཆིན་པ་དང་གཙོ་ཆེར་འབྲེལ་ཞིང་
 མཆིན་པ་ལས་གྲེས་པའི་ཁྲག་རྩའི་སྤོང་བོ་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་ལ། རྩ་དེའི་ཡན་ལག་རྩ་
 སྤོང་རྣམས་ལྷན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པར་གནས་པ་དང་། གཅིག་ནི་སྤོང་ལས་གྲེས་
 ཤིང་རྒྱུད་ཁྲག་གཉིས་འདྲེམས་ཀྱི་རྩ་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡན་ལག་རྩ་སྤོང་དང་

བཅས་པ་རྣམས་དབུགས་དང་འགྲོགས་རྣམས་འཕར་བ་དང་། གཅིག་ནི་སྐྱད་པ་རྩ་ཡི་
རྒྱ་མཚོ་ཚེན་པོ་ལས་གྲེས་པའི་རྩུ་རྩམས་རྩ་དཀར་གྱི་སྤྱང་པོ་གཙོ་བོ་དེ་ཡིན་ལ།
དེའི་ཡན་ལག་རྩ་སྐོན་རྣམས་འཛིག་རྟེན་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སྐྱ་དང་འབྲ་བར་
ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲམས་པའི་རྩུ་ལ་དུ་གནས་པ་སྟེ་དེ་གསུམ་ལ་ཚེ་ཡི་རྩ་གསུམ་
ཞེས་བཤད།

གཞན་ཡང་སྤྱི་མ་རྒྱད་ལས།

ཐ་མལ་རྩ་ལ་རྩ་རྒྱད་གསུམ་དུ་བརྟུག།

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། བད་གྱིས་མ་བསྐྱད་པར་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་རྣམས་ལ་རེག་
པའི་སྐོན་ལ་བརྟུག་པར་བྱ་བའི་རྩ་རྣམས་པོ་རྩ་མོ་རྩ་བྱང་རྩུབ་སེམས་རྩ་བཅས་
གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང་། དེ་དག་ལས་པོ་རྩ་ཞེས་པ་ནི་སྐོན་ལ་རགས་པར་འཕར་བ་
དང་། མོ་རྩ་ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལ་སྤྱར་བའི་རྩུ་ལ་དུ་འཕར་བ་དང་། བྱང་རྩུབ་སེམས་རྩ་
ཞེས་པ་ནི་རྒྱན་རིང་ཞིང་འཛམ་ལ་མཉེན་པར་འཕར་བའི་རྩ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་
པ་སོགས་གསོ་བ་རེག་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྩའི་རྣམ་གྲངས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་
ལས་འདྲིར་མཚོན་ཅམ་བཞོད་དོ།།

རྩའི་ངོ་བོ་ནི། བཤད་རྒྱད་ལས།

རྒྱང་ཁག་རྒྱ་བའི་བུ་ག་སྤྱི་ནང་ཀུན།།

འབྲེལ་བྱས་ལུས་ནི་སྐྱེད་ཅིང་གནས་པ་དང་།།

སོག་གི་རྩ་བ་ཡིན་སྤྱིར་རྩ་ཞེས་བྱ།⁹⁴

ཞེས་པ་སྟེ། རྒྱུ་དང་ཁྲག་དང་དྲུངས་མ་རྣམས་དང་སྟིགས་མ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་བའི་
 བྱ་ག་སྤྱ་རགས་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་ནང་ཀུན་ཏུ་འབྲེལ་བར་བྱས་པས་ལུས་འདི་
 རྒྱུད་ཅིང་ལུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་པས་ལུས་ཀྱི་ཅ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུ་ག་གནས་
 པའི་ཅ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་ཅ་ཞེས་བྱའོ།།

ཅ་དེ་དག་གི་སྐབས་རྣམས་སུ་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་དང་གི་རྣམ་གཞག་མཚོན་ཅམ་
 འཚད་པ་ལ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟིང་པོའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པའི་ཚིག་གི་དོན་གྱི་
 རྒྱ་ཟེར་ལས། “དེ་ལ་རྒྱུ་འདི་རྒྱུ་ཅིང་ཡང་། །གང་ཞིང་སྤྱ་ལ་སྤྱ་ཞིང་གཡོ། །ཞེས་
 བྱ་བ་ལ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེས་པར་གསུང་བ་སྟེ། ཉེས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས།
 རྒྱུ་འདི་རྒྱུ་པ་དང་། ཡང་བ་དང་། གང་བ་དང་། སྤྱ་བ་དང་། སྤྱ་བ་སྟེ། ཅ་སྐབས་
 སྤྱ་མོ་ལ་འཇུག་པ་དང་གཡོ་བ་སྟེ། འགྲོ་བའི་རང་ཚུལ་ཅན་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ་
 ཡིན་ནོ། །”⁹⁵ ཞེས་དང་། སྤྱ་དུང་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་པོ་ལས།¹⁶

རྒྱུ་གི་མཚན་ཉིད་ཡང་བ་སྟེ།⁹⁶

ཞེས་ཅིའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་གི་རང་བཞིན་གསུངས།

16 གཞུང་འདི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ལ་བསྟན་འགྲུར་དུ་མི་བཞུགས་ཤིང་། འབགས་པ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད་
 པ་ཡིན་མེན་ལ་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ཡང་། སྤྱ་གཞུང་རྟིང་གས་ཤིག་ཡིན་
 མེན་ལ་རྩོད་པ་མེད་པར་མངོན་ཉེ། གཞུང་རང་ཉིད་ཀྱི་འགྲུར་བྱང་དུ་ལོ་ཚེན་བེ་རོ་ཅ་ནས་བརྒྱུར་བར་
 བཤད་ཅིང་། སྤྱི་པོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་གཡུ་ཐོག་སྤྱི་མས་བརྩམས་པའི་རྒྱུ་བཞིའི་
 འགྲེལ་པ་ཆ་ལག་བཅོམ་བརྒྱུད་དུ་འདང་གཞུང་དེ་དྲངས་པ་དང་། བཀའ་ཐང་སྡེ་སྡེ་སྟོན་པོ་བཀའ་ཐང་
 དུ་འདང་གཞུང་དེ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་ཡིན་ཚུལ་འབྲུང་བས་སོ།།

རྒྱུང་ལ་དབྱེ་ན། བན་པ་དང་གཞོན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྒྱུང་གཉིས་ཡོད་
 ཅིང། བན་པའི་རྒྱུང་ལ་དབྱེ་ན། ༡ སློབ་འཛིན། ༢ གུན་ལ་ཁྲབ་པ། ༣ མེ་འབྲ་འཇུ་
 བྱེད། ༤ ལྷ་སྐྱོ་བཅས་ལྡེ་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་གནས་དང་བྱེད་ལས་
 བེ། སློབ་འཛིན་ལྟེ་བ་ལ་གནས་ཏེ་དབྱུགས་ནང་དུ་འཛིན་ལ། གུན་ལ་ཁྲབ་པ་ལུས་
 གུན་ལ་ཁྲབ་ཅིང། ལུས་འདེགས་འཛོག་དང་དབང་པོ་ལྡེ་གསལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད། མེ་
 དང་འབྲ་བས་ཟས་འཇུ་བ་དང་ཟས་ཀྱི་དྲངས་སྦྱིགས་འབྱེད། བྱེན་རྒྱ་འབྱུང་བ་ལྡེ་དང་
 འཕྲོགས་ཏེ་སྐྱ་བུག་གཡས་གཡོན་དུ་རྒྱ། ལྷ་སྐྱོ་བའི་གྱིས་བཤའ་གཅི་འཕྲེན་པ་དང་
 འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང། སློབ་དང་ཡོང་ག་ལ་གནས་པར་བཤའ་དེ། སྐྱེན་དབྱུང་
 རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

རྒྱུང་ལ་དབྱེ་ན་རྒྱུང་ལ་གཉིས། །བན་དང་གཞོན་པ་དག་ཡིན་ནོ།།
 བན་པས་སྦྱོབས་བསྐྱེད་གཞོན་པས་ཉམས། །དབང་པོ་དག་ལ་ལྡེ་དག་ནི།།
 སློབ་འཛིན་པ་དང་གུན་ལ་ཁྲབ། །མེ་འབྲ་འཇུ་བྱེད་བྱེན་དུ་རྒྱ།།
 ལྷ་སྐྱོ་བའི་དང་ལྡེ་དག་པོ། །སློབ་འཛིན་པ་ནི་ལྟེ་བ་ན།།
 གནས་ཏེ་དབྱུགས་དག་ནང་དུ་འཛིན། །གུན་ལ་ཁྲབ་པས་ལུས་གུན་ལ།།
 འདེགས་འཛོག་དབང་པོ་ལྡེ་གསལ་བྱེད། །མེ་དང་འབྲ་བ་ཟས་འཇུ་སྦྱེ།།
 དྲངས་མ་དག་དང་སྦྱིགས་མར་འབྱེད། །བྱེན་དུ་རྒྱ་བས་འབྱུང་བ་ལ།།
 བསྐྱོངས་པས་སྐྱ་བུག་གཡས་གཡོན་དུ། །ལྷ་སྐྱོ་བའི་བཤའ་དང་གཅི་བའོ།།
 གནས་ནི་སློབ་དང་ཡོང་དག་ལ། །གནས་པས་ལུས་དང་སྦྱོབས་བསྐྱེད་པའོ།།⁹⁷

ཞེས་སོ།།

གཞོན་པའི་རྒྱུད་ལྗི། རྒྱུད་པ་དང་། ཚེ་བ་དང་བསྐྱོངས་ནས་ནད་སྐྱེད་པ་དང་།
 གང་བ་དང་བསྐྱོངས་ནས་ནད་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུད་གསུམ་ཡོད་ཚུལ་ཡང་སྤོན་
 དཔྱད་ཆེ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

གཞོན་པའི་རྒྱུད་ལྗི་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །རྒྱུད་པ་དག་དང་ཚེ་བ་དང་།།
 གང་བ་དག་དང་བསྐྱོངས་པའོ། །ཞེས་དང་།
 བད་ཀྱན་རྒྱུད་གིས་རྒྱས་པར་བྱེད།། ཅེས་གསུངས་སོ།།

དེ་བཞིན་དུ་གསོ་ལྷོ་གྲུད་བཞི་ལས་ཀྱང་རྒྱུད་གི་དབྱེ་བ་དང་། གནས་དང་།
 བྱེད་ལས་བཅས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ལྗི། བཤད་རྒྱུད་ལས།

རྒྱུད་ལ་དབྱེ་བ་སྟོག་འཛིན་གྱིན་རྒྱུ་དང་།།
 རྒྱབ་བྱེད་མེ་མཉམ་ཐུར་སེལ་རྣམ་པ་ལྟ།།⁹⁸ ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

རྒྱད་པར་སྟོག་འཛིན་རྒྱུད་དེ་སྤྱི་པོར་གནས།།
 བྱེ་བ་བྲང་གཞུང་རྒྱ་ཞིང་ཟས་སྐྱོམ་མིད།།
 དཔྱད་གས་རྒྱབ་མཆིལ་འདོར་སྤྱིད་པ་སྤྱེག་པ་འབྱིན།།
 རྫོང་དང་དབང་པོ་གསལ་ཞིང་སེམས་འཛིན་བྱེད།།
 བྱེན་དུ་རྒྱུ་བའི་རྒྱུད་ལྗི་བྲང་ལ་གནས།།
 ལྷ་ལྷེ་ཀོག་མར་རྒྱ་ཞིང་ཆོག་འབྱིན་ལ།།
 ལྷོ་བས་མདངས་ཁ་དོག་འབད་ཚོལ་བྲན་གསལ་བྱེད།།
 རྒྱབ་བྱེད་རྒྱུད་ལྗི་སྤྱིང་ལ་གནས་པ་སྟེ།།

ལུས་ཀྱི་ཁྱུ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་ཞིང་འདེགས་འཛོག་འགྲོ།།

བརྒྱུ་བརྒྱུ་འབྲེད་འཇུག་བྱ་བ་ལས་རག་ལུས།།

མེ་དང་མཉམ་པའི་རྒྱུ་ནི་མོ་བར་གནས།།

ནང་ཁོལ་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཞིང་ཁ་ཟས་འཇུ།།

དྲུང་སྤྱི་གསལ་འབྲེད་ཅིང་གཞོན་བྱ་སྤྱི་བར་བྱེད།།

ཐུར་དུ་སེལ་བའི་རྒྱུ་ནི་གཞང་ལ་གནས།།

ལོང་དང་སྐྱང་བ་གསང་བ་བརྒྱ་ནང་རྒྱ།།

ཁྱེད་ཀྱི་གཤམ་གཅི་མངལ་གནས་འབྲིན་སྤོམ་བྱེད།།⁹⁹ ཅེས་

འབྲུང་བ་ལྟར་རོ།།

༥ ཞར་བྱུང་ནང་བའི་སྤྱི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་

ལྷན་བའི་ནམ་གཞག

༡) སྤྱི་བཤད།

དེ་ལ་སྤྱིར་སྤོམ་གྱི་འཕགས་ལུལ་གྱི་ནང་བའི་གཞུང་བོད་དུ་འགྱུར་བ་
དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་ལྟ་བུའི་མདོ་དང་། གསང་སྤྱི་གསལ་སྤོམ་མེད་གྱི་གཞུང་ནམས་
སྤྱི་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་རིམ་བ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཀྱང་། དེ་དག་ལྟ་བུ་ལྷན་
བའི་སྤོམ་ལ་བཤད་བ་གསལ་བར་མཛད་པ་མི་སྤྱང་ལ། ཚོས་མངོན་བ་དང་ཚད་

མ་རིག་པའི་གཞུང་ཚམས་སྲུང་སློབ་ཚམས་གཞག་དང་སློབ་ལུལ་ལ་རི་ལྟར་འཇུག་
 པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཐད་དུ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དབང་པོ་ཙམ་
 ལས་རྟེན་སྐྱད་པའི་སློབ་ལ་བཤད་པ་གསལ་བར་མ་མཛད། རྣམ་འཕྲོར་སླ་མེད་ཀྱི་
 གཞུང་དུའང་ལུལ་ཙན་ཤེས་པའི་ཚམས་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཐད་དུ་རྟེན་ཅ་
 རྒྱང་གསུང་བའི་སྐབས། སྤྱི་པོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་སྤྱི་པོར་གནས་པའི་ཅ་
 རྣམས་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་རྟེན་དུ་གསུངས་པ་ཙམ་ལས། སྐྱད་པའི་སློབ་ལ་བཤད་པ་
 གསལ་བར་མ་མཛད་པར་མངོན། དེ་ལྟ་ནའང་སློབ་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་
 སྐྱད་པའི་སློབ་ལ་ཚམས་གཞག་རྒྱས་ཙམ་ཞིག་གསུངས་འདུག་པས། འདིར་གསོ་བ་
 རིག་པའི་གཞུང་བཤད་རྒྱུད་དང་མན་ངག་རྒྱུད་དང་། མགོན་པོ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛད་
 པར་གྲགས་ཤིང་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས་སུ་རྒྱའི་བཙུན་པ་ཉ་ཤར་
 སྐྱ་ཉ་ཡ་ན་དང་། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཙན་པོ་ད་སྐྱད་དུ་བསྐྱར་བར་བཤད་པའི་གཞུང་
 སྐོན་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་སོ་མ་རྣམས་ཞེས་པ་དེར་འབྲུང་བ་ལྟར་སྐྱད་པའི་རྣམ་
 གཞག་ཅུང་ཟད་འཆད་དོ།།

༡) མངལ་དུ་སྐྱད་པའི་ཆགས་རིམ།

སྤྱིར་སྐོན་གཞུང་དུ་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ལེན་པ་མ་ལས་ཐོབ་པའི་རྣམ་རྣམས།
 དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་རྒྱ་དང་ལོ་མ་འདྲེས་པ་ལྟར་གནས་ཀྱང་སོ་སོར་འབྲེད་
 རྒྱ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། པ་ལས་ཐོབ་པའི་རྣམ་ལས་རུས་པ་དང་། སྐྱད་པ་དང་།
 གཞུངས་པ་དང་། མ་ལས་ཐོབ་པའི་རྣམ་ལས་ཤེས་པ་དང་། ལྷག་དང་། རོན་སྐྱ་དང་། སློབ་

དུག་ནམས་གྲུབ་པར་བསྟན་པས་སྐྱོད་པ་འགྲུབ་ཤིང་གི་རྒྱ་གཙོ་ལོ་པའི་ཁྱ་བ་ཡིན་
པར་བཤད། དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུ་ལས།

པ་ཡི་ཁྱ་བས་རུས་པ་སྐྱོད་གཞུངས་སྦྱིད།།

མ་ཡི་རྩ་མཚན་ལ་ཁྱལ་དོན་སྦོད་སྦྱིད།།¹⁰⁰ ཅེས་གསུངས་སོ།།

སྐྱོད་དཔྱད་རྩ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས་ནི།

མ་ཡི་མངལ་དུ་གནས་པ་ནི། །དང་པོ་ཞག་བདུན་ལས་གི་རྒྱུད་།།

རྒྱ་སྟེ་མེར་མེར་པོ་དེ་ནི། །དེས་ནི་ཀུན་གཞི་འཛིན་པའི་རྒྱུད་།།

དང་པོའི་ཞག་ནི་གཅིག་ན་འོ། །ཞག་གཉིས་མངལ་ནི་འདུག་པའི་རྒྱུད་།།

འགྲུང་བས་མེར་མེར་པོར་གྱུར་ཏོ། །ཞག་གསུམ་མངལ་ནི་འཇུག་པའི་རྒྱུད་།།

མཁུང་འགྲུང་ཞེས་བར་གྱུར་པ་འོ། །ཞག་བཞི་ཀུན་ནས་སྐྱོད་པའི་རྒྱུད་།།

འགྲུང་བས་གོར་གོར་པོར་འགྱུར་པོ། །ཞག་ཅི་ལྟ་ལ་ཐལ་ཤིང་ཅེས།།

རྒྱུད་འགྲུང་སྟར་སྟར་པོར་གྱུར་ཏོ། །ཞག་དུག་པ་ན་སྐྱོད་ཤིང་ཅེས།།

རྒྱུད་འགྲུང་ནར་ནར་པོར་གྱུར་ཏོ། །ཞག་བདུན་པ་ན་ཐོགས་མེད་ཅེས།།

རྒྱུད་འགྲུང་བྱ་ག་ཅན་དུ་གྱུར། །¹⁰¹ ཅེས་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཞག་བདུན་

སྐག་དང་པོའི་ནང་ཞག་རེར་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་འགྲུང་བའི་དབང་གིས་ལུས་དེ་ཉིད་མེར་
མེར་པོ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་རྒྱུ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

བདུན་སྐག་གཉིས་ན་འཁོར་བ་ཞེས། །རྒྱུད་འགྲུང་སྟེ་བར་གནས་པ་འོ།།

རྒྱུད་བསྟེན་པ་ཡི་ཙ་གནས་ཏེ། །ཉི་མའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བ་ཆགས།།¹⁰²

ཞེས་སོགས་ཞག་བདུན་སྟག་གཉིས་པ་ལ་འཁོར་བ་ཞེས་པའི་རླུང་འབྱུང་ཞིང་ལྷེ་བའི་ཅ་
 ཉི་མའི་འཁོར་ལོ་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཞག་བདུན་སྟག་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ་གྱི་བར་
 དུ་རླུང་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་དང་བཅས་ཉི་ལུས་འབེལ་ཚུལ་བཤད་ལ། བཤད་ཚུལ་དེ་དག་
 ལོང་དུ་མདོ་རླུང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་འབྱུང་བའི་ལུས་གྱི་ཆགས་རིམ་བཤད་པ་
 དང་ཅུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད།

ལྷན་པ་ཆགས་ཚུལ་ནི་བཤད་རླུང་ལས།
 ཆགས་པའི་ཅ་ལྷེ་བ་ལས་གསུམ་གྱེས།།
 ཅ་གཅིག་གྱེན་ལ་སོང་བས་ལྷན་པ་ཆགས།།
 གཉི་སྟག་ལྷན་པར་བརྟེན་ནས་གནས་པ་སྟེ།།
 དེ་ལས་བད་ཀན་སློང་བས་སྟོང་ན་གནས།།¹⁰³

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུས་འདི་ཉིད་མའི་མངལ་དུ་ཆགས་སྐབས་ཅ་ཐམས་ཅད་གྱི་
 རོག་མར་ཆགས་པའི་ཅ་ལྷེ་བའི་དབུས་ནས་ཅེ་མོ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་གྲེས་པ་ནི།
 ལྷག་གམ་མེ་ཁམས་རླུ་བའི་ཅ་དང་། ཚུལ་ལྷན་བའི་ཁམས་རླུ་བའི་ཅ་དང་། རླུང་
 ཁམས་རླུ་བའི་ཅ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་ལྷན་བའི་ཁམས་རླུ་བའི་ཅ་དཀར་པོ་
 དེ་ཉིད་ལུས་གྱི་གཡོན་སྟོགས་ནས་སྟོང་ག་དང་། མགྱིན་པ་དང་། སྤྱི་བོའི་འཁོར་
 ལོའི་ལྷེ་བ་རྣམས་བརླུང་ནས་གཞན་དུ་གྲེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གྱེན་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་
 བས་ལྷན་པ་ཆགས་ཤིང་། ལྷན་པས་སྟན་ཅིག་གྲེད་རྒྱེན་བྱས་ནས་གཉི་སྟག་དང་།
 ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་བད་ཀན་འབྱུང་བས་ན། མགོ་བོ་རྣོངས་ཤིང་སྤྱི་འབྲེལ་སོགས་
 གྲང་ལྷན་པ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ།།

༣) ལྷན་པའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ།

ལྷན་པ་ལ་ཅ་བའི་དབྱེ་བ་ལོ་ལྷན་དང་མོ་ལྷན་གཉིས་སུ་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་གར་སྤྲིའི་དབང་གིས་ལྷན་པ་གར་བ་ཐམས་ཅད་ལོ་ལྷན་དང་། ལྷ་བ་ཐམས་ཅད་ལོ་ལྷན་དུ་འབྲུལ། དེ་ལས་ལྷན་པའི་སྐབས་མང་ཅུང་དང་། མགོ་བོའི་དབྱིབས། མིའི་གཤིས་རྒྱུད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་དབྱེ་ཚུལ་ཡང་བཤད་དེ། ལྷན་སྐབས་མེད་པ་ནས་སྐབས་བཅུ་དུག་པ་ཅན་ཡོད་ལ། སྤྱི་བོ་རྒྱུ་མ་ཞིང་མཐོ་བ་ནི་ལལ་ཆེར་སྐབས་གཅིག་པ་དང་གཉིས་པ་ཅན་དང་། མཐོ་ཞིང་གྲུ་བཞི་བ་ནི་སྐབས་བཞི་བ་ཅན་དང་། སྤྱི་བོ་ལས་དམའ་བ་ནི་ལལ་ཆེར་སྐབས་དུག་པ་ཅན་དང་། ལྷག་པ་འབྲུང་ཞིང་མཚོ་གསལ་མ་དམའ་བ་ནི་ལལ་ཆེར་སྐབས་བརྒྱད་པ་འབྲུང་ཚང་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལོ་ལྷན་དུ་འབྲུའོ།།

ཡང་ཁམས་བཟང་ལ་མིག་ཀོང་བ། ལྷ་བ་ཅུང་ཞིང་བརྟན་པར་སྤྲོ་བ། མིག་ཤིན་ཏུ་ཚོ་བ་དག་ནི་ལལ་ཆེར་ལྷན་པ་བཟང་བ་དང་། སྤྱི་བོ་ལེབ་ཅིང་འཛོང་བ་ནི་ལལ་ཆེར་སྐབས་བཅུ་པ་ཅན་དང་། མཚོ་གསལ་མ་མཐོ་ཞིང་འཛོང་བ་ནི་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པ་དང་བཅུ་བཞི་པ་དང་བཅུ་དུག་པ་ཅན་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལོ་ལྷན་དུ་འབྲུའོ།། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤོན་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་ལོ་ལས།

ལྷན་པ་ལོ་ལྷན་ལོ་ལྷན་གཉིས། །ལོ་ལྷན་ཐམས་ཅད་གར་བ་སྟེ།།

ལོ་ལྷན་ཐམས་ཅད་སྤྲོ་བ་ཡིན། །སྐབས་མེད་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ་བ་དང་།།

གཉིས་པ་བཞི་པ་ལྷ་པ་དང་། །རྟུག་དང་བརྒྱད་དང་བཅུ་པ་དང་།།
 བཅུ་གཉིས་བཅུ་བཞི་བཅུ་རྟུག་པའོ། །སྤྱི་པོ་རྣམས་ཞིང་མཐོ་བ་ནི།།
 སལ་ཆེར་གཅིག་པ་གཉིས་པའོ། །རྩ་མཐོ་གྲུ་བཞི་བཞི་པའོ།།
 སྤྱི་པོ་འཕང་དམའ་སལ་ཆེར་རྟུག །ལྷག་འབྱར་མཚོགས་མ་དམའ་བ་ནི།།
 བརྒྱད་པ་བྱང་ཚང་ཅན་དུའོ། །དེ་ནམས་སྐད་པ་པོ་སྐད་ཡིན།།
 །ལམས་བཟང་མིག་ཀོང་བ་དག་ནི། །སྤྱི་བ་ཉུང་ཞིང་བརྟན་པར་སྤྱ།།
 མིག་དག་ཤིན་ཏུ་ནོ་བ་ནི། །སལ་ཆེར་སྐད་པ་བཟང་བ་འོ།།
 སྤྱི་ལེབ་འཛོང་བ་བཅུ་པ་སྟེ། །མཚོགས་མ་མཐོ་ཞིང་འཛོང་བ་ནི།།
 བཅུ་གཉིས་བཅུ་བཞི་བཅུ་རྟུག་པའོ། །སྐད་པ་མོ་སྐད་དག་ཏུ་འདོད།།¹⁰⁴

ཅེས་གསུངས་སོ།།

གཞན་ཡང་སྐད་པའི་དབྱེ་བ་བདུན་འཛོག་ཚུལ་ཡང་། མན་ངག་རྒྱད་ལས།
 སྐད་པ་རྒྱ་མཚོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པ་ནི།།
 འག་སྐད་མར་སྐད་བྱང་ཚང་སྐད་པ་དང་།།
 ལྷམ་སྐད་ཞོ་སྐད་འོ་སྐད་རྩ་སྐད་བདུན།།¹⁰⁵

ཞེས་པ་ལྟར་བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བའི་མི་ལ་འག་དང་སྤྱི་མཁའ་གསལ་མཚུངས་པའི་སྐད་པ་
 དང་། མཁའ་གསལ་ཆེ་བའི་མི་ལ་མར་དང་སྤྱི་མཁའ་གསལ་མཚུངས་པའི་སྐད་པ་
 དང་། འདུས་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་སྤྱི་མཁའ་ཆེར་སྤྱི་པོ་སོ་སོ་བ་ཏུ་ཆགས་པའི་སྐད་པ་
 དང་། བད་མཁའ་དང་ལྷན་པ་ལ་འོ་མ་དང་དར་བ་བསྐྱེས་པའི་ཞོ་སྤྱི་མཁའ་གསལ་
 སྤྱི་དང་མཚུངས་པའི་སྐད་པ་དང་། བད་རྒྱུད་གི་མི་ལ་ཞོའི་གར་སྤྱི་དང་མཚུངས་པའི་

ལྷན་པ་དང་། ལྷན་མཁུངས་ཀྱི་མི་ལ་འོ་མའི་གར་སྐྱ་དང་མཚུངས་པའི་ལྷན་པ་དང་།
ལྷན་གི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མི་ལ་ཚུ་སྐྱར་སྐྱ་བའི་ལྷན་པ་སྟེ་བུའོ།།

འདི་དག་ནི་ལྷན་པའི་མཁུངས་སྐྱ་དང་ཚོ་ཟིན་མི་ཟིན་གྱི་སྐོ་ནས་བཞག་པ་
ཡིན་ལོ། །ལྷན་པའི་ལྷན་ཚད་ལ་རང་རང་གི་ཁྲིར་བ་གང་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་བཤད་
རྒྱུ་ལས།

ལྷན་པའི་ལྷན་ཚད་རང་གི་སྦྱིམ་བ་གང་།།¹⁰⁶ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༤) ལྷན་ཅིའི་རྣམ་གཞག

ཡང་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལས་ལྷན་ཅིའི་རྣམ་གཞག་འཆད་སྐབས། ལུས་
འདི་ལ་སྲིད་པའི་ཅ་པོ་ཆེ་ཞེས་མིང་བཏགས་པའི་ཅིའི་གཙོ་བོ་སྡེ་ཚན་བཞི་དང་། སྡེ་
ཚན་རེར་ཅ་ཉེར་བཞི་རེ་དང་ཅ་སྐབ་ལྔ་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པ་ལས། མིག་རྣ་བ་སྣ་སྟེ་ལུས་
ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་ཡུལ་གསུགས་སྐྱ་ཏི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ་འཆར་ཞིང་ཚོར་
བར་བྱེད་པའི་ཅ་ཉེ་ཤུ་ཅ་བཞི་ཡན་ལག་གི་ལྷན་ལྷའི་ཉེན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་ལྷན་པར་
ཅ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འབྲིལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཅ་ལ་གནས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ལས་འཁོར་
ཅ་སྐབ་དང་། དེ་ལས་ཡང་སྤན། དེ་ལས་ཏ་བ་ལྟར་གྱི་ཅ་སྐབ་ལྔ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བར་
བཤད་དེ། བཤད་རྒྱུ་ལས།

སྲིད་པའི་ཅ་པོ་ཆེ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །

དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཅ། །

ལྷན་པ་ལ་སྲིད་ཅ་སྐབ་ལྔ་བརྒྱས་བསྐྱོར།།¹⁰⁷ ཅས་བ་ལྟར་རོ།།

སྐབ་དབྱུང་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་།

དེ་ནི་སྐད་པའི་སྙིང་དག་སྟེ། །དབང་པོ་ལྷ་དང་འབྲེལ་བ་འོ།།¹⁰⁸

ཞེས་དབང་པོ་ལྷའི་ཙ་སྐད་སྙིང་དང་འབྲེལ་ཚུལ་གསུངས་སོ།།

ཡང་སྐབ་དབྱུང་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ཡན་ལག་ལྷ་ཡི་མགོ་བོ་ནི། །སྐད་པ་དབང་པོ་ལྷ་ཡིས་བྲལ།།

སྐད་པ་དང་ནི་སྐད་པའི་སྙིང་། །ལུས་ཀྱི་དབང་རྟེན་ས་བོན་འཇག་།

དེ་ལ་ཙ་བརྒྱུད་མཆིན་པ་མིག་། །ན་བ་མཁལ་མའི་ཙ་དག་དང་།།

སྐད་དང་སྐྱོ་ཡི་ཙ་དག་དང་། །ལྷེ་དང་སྙིང་གི་ཙ་དག་གོ།།¹⁰⁹ ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

སྐད་སྙིང་རྟ་མིག་བྱེད་པོ་འདྲ། །མིག་དང་ན་བ་སྐད་དང་ལྷེ།།

ཙ་རྒྱུས་རྒྱ་བ་དེ་དང་འབྲེལ། །འཕར་ཙ་བཞི་དང་འགྲོགས་བཞིའི་ཙ།།

རྒྱུས་པ་བཞི་དང་རྒྱ་བ་བཞིས། །སྐད་པའི་སྙིང་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ།།

ལ་ལ་སྐད་པའི་རྒྱ་ཡང་ཟེར། །དབྱུས་ན་ས་བོན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཙ།།

ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་རྒྱས་པར་བྱེད། །སྙིང་ནས་སྐད་པ་དག་དང་ནི།།

སྟོག་འགོ་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་འཇིག་།¹¹⁰

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐད་པའི་རྒྱ་དང་ཀྱི་འོག་ན་གནས་པའི་སྐད་པ་ལ་སྐད་བྲིས་

ཀྱི་མདུན་ངོས་ཀྱི་ཆར་གནས་པའི་སྐད་པ་དང་། སྐད་བྲིས་ཀྱི་རྒྱབ་ངོས་ཀྱི་ཆར་

གནས་པའི་སྐད་སྙིང་གཉིས་ཡོད་ལ། དབང་པོ་ལྷའི་ཙ་རྣམས་དེ་དང་འབྲེལ་བས་

ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་རྟེན་གཙོ་པོ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་མཚིན་ཅ་ལ་སོགས་པའི་ཅ་བརྒྱད་
 དང་། འཕར་ཅ་བཞི་དང་། འགོགས་པ་བཞིའི་ཅ་རྣམས་ཀྱང་མྱེད་སྟེང་དང་འབྲེལ་
 བ་དང་། མྱེད་གི་དབྱིབས་རྟེན་མིག་སྟེང་ཀ་དང་འབྲེལ། མྱེད་པའི་དབྱུས་ན་ས་
 བོན་བརྒྱད་ཀྱི་ཅ་ལས་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་འབྲེལ་འགྲིབ་སྟེང་ཚུལ་སོགས་གསུངས།
 ཡང་བཤད་རྒྱུ་ལས།

མྱེད་པ་ཅ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས།།

ཅ་བ་ལྟ་བུར་བུར་བྱ་བྱུག་པ་ཡི།།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུ་ཅ་བརྒྱ་དགུ་ཡོད།།

དེ་ཡང་དོན་སྟོན་ནང་བྱ་འབྲེལ་བ་ཡི།།

དང་ཀྱི་དབྱུངས་ཐག་བརྒྱ་གསུམ་སྤྲས་པའི་ཅ།།

ཡན་ལག་སྟེང་འབྲེལ་མངོན་པའི་ཅ་བྱུག་སྟེ།།

དེ་ལས་ཚུ་ཅ་ཐུན་བྱ་བརྒྱ་བྱུག་གྲེས།།¹¹¹

ཞེས་མྱེད་པ་ནི་ཅ་དཀར་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་གཞི་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་ལ། དེ་
 ལས་ཅ་བ་ལྟ་བུར་བུར་བྱ་བྱུག་པའི་ཅ་རྒྱུངས་པ་ནི་སོག་ཅ་དཀར་པོ་སྟེ་གཙོ་པོ་ཡིན་
 ལ། དེ་ལ་ཚུའི་ཁམས་གསོ་ཞིང་སྐྱེད་པའི་ཚུ་ཅ་རགས་པའི་དབང་བྱ་བུས་བ་བརྒྱ་
 དགུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་མྱེད་པ་ནས་མགྲིན་པའི་ནང་བརྒྱུད་དེ་དོན་སྟོན་དང་ནང་ནས་
 འབྲེལ་བའི་དང་ཀྱི་དབྱུངས་ཐག་བརྒྱ་གསུམ་ཞེས་སྤྲས་པ་ལྟ་བུའི་ཅ་བརྒྱ་གསུམ་
 དང་། དེའི་སྟེང་ཡན་ལག་རྣམས་དང་སྟེ་རོལ་ནས་འབྲེལ་བའི་རི་མོ་མངོན་པའི་ཅ་
 བྱུག་བཅས་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་དགུ་སྟེ། དེ་དག་ནི་གཙོ་ཆེར་ལུས་འགྲུལ་བསྐྱོད་

སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། བཅུ་དགུ་པོ་དེ་ལས་ཀྱང་ཚུ་ཅ་སྟེན་བྱ་བཅུ་དྲུག་
མགོ་དང་རྐང་ལག་སོགས་ལ་འབྲེལ་བར་གསུངས་སོ།།

༥) སྐད་པའི་ཆེམས་རྒྱུངས་པ་དང་། སྐད་རྒྱ་དང་།
ཚངས་དྲུང་གི་འཁོར་ལོ།

རྒྱུངས་པའམ་གཞུངས་པ་ནི། སྤྱི་ནང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆེམས་པལ་ཆེ་བར་བཀོད་
འདོམས་དང་ཚོད་འཛིན་བྱེད་པའི་སློབ་ཅུ་དཀར་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྐད་པ་ནས་
གཞུག་རྒྱུང་བར་སློབ་ཤིང་གི་ཅུ་བ་བཞིན་སླེ་དང་སྐལ་ཆེགས་ཀྱི་སྐབས་བརྒྱུད་དེ་
འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་དེ། སློབ་དཔུང་ལྷ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

གཞུངས་པ་མགོ་བོ་དག་ལས་ཆགས།།
སྐལ་པའི་ནང་འབྲིས་བཅུ་གསུམ་བར།།
བཅེན་ནས་བསྐྱད་ན་ས་པོན་འཚོར།།
བེམ་པོ་འབྲ་སྟེ་འཆི་བར་འགྱུར།།¹¹²

ཞེས་གཞུངས་པ་གང་ལས་གྲེས་པ་དང་། གང་ནས་བརྒྱུད་པ་དང་། གང་དུ་འབྲེལ་
ཞིང་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་དང་། བད་དུ་གྱུར་པའི་སློབ་རྣམས་བསྟན་ཏོ།།

སྐད་རྒྱའམ་རྒྱ་དང་ནི། ལུས་དབང་སྐད་པ་དང་། སྐད་སྟིང་དང་། རྒྱུངས་པ་
རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་བཏུམས་པའི་རྣམ་པས་ཀུན་ནས་གཡོགས་ཤིང་རྒྱ་དང་ལྟར་སྤྱི་ནང་
མི་སྤྱི་བ་པས་དྲངས་ཤིང་གསལ་བ། ལྷག་སོགས་རྒྱུངས་ཀྱི་རྒྱ་བ་དང་ལྟན་པས་

མདོག་སྐྱུག་མདངས་ཅན་སྣ་ལ་མཉེན་པ་དེ་དྲུགས་སྐྱ་བའི་བགས་པའི་སྣ་ལ་མཐུག་
ཅམ་ཡོད་པ། བྱེད་ལས་མཚོན་དང་གཞོན་འབྲུ་སོགས་སྲུང་བར་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་
པར་བཤད་དེ། སྐྱན་དཔུང་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ལུས་ཀྱི་དབང་རྟེན་ལྡད་པ་ལ། །རྒྱ་ཉི་དར་དཀར་རིལ་བ་འདྲ།¹¹³ ཞེས་དང་།

མན་ངག་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་།

རྒྱ་དར་སྐྱུག་ལ་དྲུངས་པ་སྐྱ་ཉེལ་ཅམ།།

རྩ་ཡི་བྲ་བར་གཏུམས་ནས་གནས་པ་ཡིན།¹¹⁴ ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཚངས་དྲུང་གི་འཁོར་ལོ་ནི། སློག་རྩ་ལས་འོངས་པའི་ལྡོན་ཤིང་བཞིའི་
རྩ་མོ་བྱེན་དུ་སོང་བ་ལྡད་པར་འབྲེལ་བའི་རེ་ཐག་བཞི་དང་། ལྡད་པ་ལས་སྲུང་དུ་
རྒྱ་ཞིང་ནང་གི་དོན་སྣོད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་རྩ་རྩ་དང་དབང་རྩ་རྣམས་འདུས་
པ། ལྡད་པའི་དཔུས་སུ་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པ་རྒྱུང་གིས་ཐིག་ལེ་དང་རྩ་དང་རྒྱུང་དང་
སེམས་རྣམས་མ་ཚང་བ་མེད་པར་བཟུང་ཞིང་། ལྡད་དཔུས་དེའི་རྩ་འགོ་ལམ་ལྟ་བུ་
ལས་རྒྱུང་རྒྱུ་བ་དང་ཐིག་ལེ་འཕོ་ལ་ད་དུང་ཐིག་ལེ་དང་རྒྱུང་དེ་གཉིས་གནས་གཞན་
དུའང་འབྲེན་པའི་རྩའི་འཁོར་ལོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཚངས་དྲུང་གི་འཁོར་ལོ་ཡིན་པར་
བཤད་ལ། ཡང་ལྡད་སྟེང་དང་ཐོད་པའི་སྲད་མཚམས་སུ་མེན་བུ་མཐེབ་མོ་ཅམ་ཡོད་
པར་བཤད་དེ། སྐྱན་དཔུང་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

སྤྱི་མོ་དག་ཏུ་སྲད་པ་ནི། །ཚངས་པ་དྲུང་གི་འཁོར་ལོ་ལོ། །ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལས་སྤྱི་བོར་ཐུང་བ་ནི། །ལུས་ཀྱི་དབང་ཉེན་མེད་པ་ལ།།
 རྒྱ་ནི་དར་དཀར་བྱིལ་བ་ལྟ། །ཚུ་བ་རྒྱུས་པ་རྒྱ་སྤྱབས་དང་།།
 འབྲེལ་ཉེ་སྤྱི་ཡི་རེ་ཐག་ནི། །ནང་གི་སྣོན་ཤིང་ཅ་བཞི་དང་།།
 སྤྱི་བོ་དག་ཏུ་འདུས་པ་ནི། །རྒྱུང་གིས་ལུས་ཀྱི་ས་བོན་བཟུང་།།
 ཚངས་བ་དུང་གི་འཁོར་ལོ་སྟེ། །ལུས་རྒྱུངས་ས་བོན་ཅ་ཡིན་ནོ།།¹¹⁵

ཞེས་གསུངས།

ཡང་སྤྱན་དབྱེད་དེ་ཉིད་ལས།

ལྷན་སྦྲིང་ཐོད་པའི་འབོག་མཚམས་ན། །མཐེབ་མོ་ཅམ་གྱི་མེན་བུ་ཡོད།།¹¹⁶

ཅེས་དང་། ཡང་ལྷན་པའི་ཅ་དང་ལུས་ཀྱི་དོན་ལ་སྣོད་རྒྱུག་གི་ཅ་རྣམས་འབྲེལ་རྒྱུལ་
 ཡང་། སྤྱན་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

དོན་དང་སྣོད་ཀྱི་ཅ་དག་ནི། །ཚངས་པའི་བུ་གའི་ཅ་དང་འབྲེལ།།¹¹⁷

ཞེས་དང་། མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་ལྷན་ཅ་དང་ཕན་གཤོད་འབྲེལ་རྒྱུལ་ནི།
 སྤྱན་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ལྷན་པའི་གཟེར་ཅ་དག་ནས་ནི། །ལྷག་པའི་ཚོན་གང་བཅའ་བ་ནི།།

ལྷན་པ་དག་ནས་མིག་ཏུ་འཁོར། །ཚད་ན་མིག་འབྲུལ་གཞུང་རེངས་ཉེ།།¹¹⁸

ཞེས་སོགས་གསུངས།

ཡང་ལྷན་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ལུས་ཀྱི་ཅ་དང་འབྲེལ་ཞིང་ཅ་ལ་བརྟེན་པའི་
 སོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་སོགས་ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་རྣམས་སོ་སོས་སྤྱན་མིན་གྱི་
 བྱ་བ་གང་གྱེད་པའང་སྤྱན་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

སྤྱི་གཙུག་ཚངས་པ་དྲུང་གི་སྒོར། །བདུད་ཅ་ནག་པོ་སྤྱིང་གི་ཅ།
 འབྲེལ་ཏེ་རྒྱུད་རྒྱུ་དེ་རྣམས་ལ། །སྤྱོད་དུ་རྒྱུ་བའི་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ།
 ཤེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལོ།¹¹⁹ ཞེས་དང་།

བཤད་རྒྱུད་ལས།

ལྷན་པར་སློག་འཛིན་རྒྱུད་དེ་སྤྱི་བོར་གནས།
 བྱེ་བ་བྱང་གཞུང་རྒྱུ་ཞིང་ཟས་སྒོམ་མིང།
 དབུགས་རྩལ་མཆིལ་འདོར་སྤྱིད་པ་སྤྱེགས་པ་འབྲེལ།
 སྒོ་དང་དབང་པོ་གསལ་ཞིང་སེམས་འཛིན་བྱེད།¹²⁰

ཅས་སོགས་གསུངས་སོ།།

འདོར་ན་ལྷན་པ་འི་དབང་རྒྱུར་བ་པོ་དང་། དབང་པོ་དོན་སྤོང་སོགས་ལུས་ཀྱི་
 ཆ་ཤས་རྣམས་འི་དབང་བསྐྱར་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། སྤོན་གྱི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་དག་
 ལས་ལྷན་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་བཤད་ལ། དབང་བསྐྱར་ཚུལ་འི་སྤྱིང་ལྟ་བུ་
 ཡང་ལྷན་པ་ལ་རག་ལས་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ལས་བྱེད་ལ། དོན་སྤོང་དབང་པོ་སོགས་
 ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱང་ལྷན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཅ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་ཏེ་སོ་སོའི་
 ལྷན་མིན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་བྱེད་དོ། །ཡང་ལྷན་པ་འི་ལྷན་སྤྱིང་དང་དོན་སྤོང་དང་དབང་
 པོ་དང་དབང་ཅ་དང་ཚུ་ཅ་དང་འབྲུང་བ་རྣམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་དེ་དག་ཀྱང་ལྷན་པ་
 ལ་རག་ལས་པའི་སྒོ་ནས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལས། བན་ཚུན་རག་མ་ལས་པར་
 ལྷན་རྩལ་ཁོ་ནས་བྱ་བ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པ་འི་འདིར་བྲངས་པའི་གསོ་རིག་བཤད་རྒྱུད་
 དང་མན་རག་རྒྱུད་དང་སྤོན་དབྱེད་རྒྱུ་བའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པར་གནས་སོ།།

༡ ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ།

དེ་ལ་སྦྱིར་སྣོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལྷན་རིམ་བརྟུན་གྱི་སེམས་ཅན་དང་འབྲེལ་
 ཡོད་པ་དང་། བརྟུན་གྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ད་ལྟར་ང་ཚོར་མངོན་བཞིན་པ་འདི་སྤ་
 བའི་རིམ་བ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་། སྤ་བ་དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་ན་རྒྱང་སེམས་
 དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆེས་སྤ་རིམ་ཞིག་ནས་ལྷན་ཡོད་པར་བཤད་པས། གསང་བ་འདུས་
 བའི་གཞུང་ལྟར་ན་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་ཚོས་ཉིད་དང་རྒྱང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
 གཞི་མའི་རྣམ་པ་དེ་ང་ཚོར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཅམ་ཞིག་ཡིན།

མཐར་ཐུག་ན་རྒྱང་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དབྱེར་མེད་པས་ང་ཚོའི་ལུས་པོའི་
 ཉིད་གི་འབྲུང་བ་དང་ཕྱིའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་རང་བྱུང་གི་འབྲུང་བའི་བར་ལ་འབྲེལ་བ་
 ཟབ་མོ་ཞིག་ཡོད་དེ། ལྷག་ས་ལྷག་ས་ཀྱི་ཅ་རྒྱུང་སློམ་སྤུབ་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་དང་།
 ཡང་ན་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ཚོར་ཤེས་སྦྱེན་པའི་གང་ཟག་རིགས་གཅིག་གིས་འབྲེལ་བ་སྤ་
 མོ་དེ་རྟོགས་སུ་བ།

དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་
 ལས་འབྲུང་བ་མཚོན་ཅམ་འཆད་པ་ལ། ཉན་པའི་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་
 ཚུལ་ནི།

དེ་ཡང་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཆེ་འདིའི་
 གཞུགས་སུང་གསང་དུ་སྤུབ་ཅིང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཆེ་འདིའི་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་
 འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཏེ། མིང་བཞིའི་སུང་པོའང་སྤུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཆེ་ཇི་སྲིད་

ཀྱི་བར་དུ་མདུང་བྱིས་ལྟར་གཅིག་ལ་གཅིག་རྒྱུན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབྲེལ་ཏེ་གནས་པའི་
 ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱི་སྐ་ལུའི་ལྗང་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། “དེ་
 དག་དང་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་མདུང་བྱིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མིང་དང་
 གཟུགས་ཞེས་བྱའོ། །”¹²¹ ཞེས་དང་། འཕགས་པ་ཚོགས་མེད་ཀྱི་སའི་དངོས་གཞི་
 ལས་ཀྱང་། “དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མིང་དང་གཟུགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་
 ལ་མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ད་ལྟར་གྱི་དུས་
 བ་ཆེ་ཇི་སྲིད་བར་མདུང་བྱིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འབྲུག་གོ། །”¹²²ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ནམ་ཞིག་གང་ཟག་དེའི་ལུས་སེམས་གཉིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་བ་
 ཆད་དེ་ལྷུང་པོ་དོར་བ་དང་བྱོད་ཡལ་བ་དང་སློབ་ཀྱང་འགགས་པས་གང་ཟག་དེ་ཤི་
 བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་དང་པོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་
 བསྐྱེད་པའི་མདོ་ལས། “འཆི་བ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་དག་
 སེམས་ཅན་གྱི་རིས་དེ་དང་དེ་དག་ནས་འཕྲོས་པ་དང་། འཕྲོ་བ་ཉིད་དང་། ཞིག་པ་
 དང་། ནང་ཉམས་པ་དང་། ཆེ་ཉམས་པ་དང་། བྱོད་ཡལ་བ་དང་། སློབ་གི་དབང་པོ་
 འགགས་པ་དང་། ལྷུང་པོ་རྣམས་འདོར་བ་དང་། ཤི་བ་དང་། དུས་བྱེད་པ་འདི་ནི་ཤི་
 བ་ཞེས་བྱ་སྟེ།”¹²³ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལ་སེམས་སམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ནང་གསེས་གྱིས་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་
 བྱས་ན། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་སྐྱ་གྱུར་པའི་སེམས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དབང་
 པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་སྣོས་ཆབས་ཆེ་བས་
 དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡོད་མེད་དང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་

ལ། དེ་བས་ན་དེའི་བདག་རྒྱུན་ཁྱད་པར་བ་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་འཛོག་པ་
 ཡིན་མོད། ཡིད་སློབ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྒྱུད་ནས་བཏེན་པ་ཅན་
 ཡོད་ཀྱང་། ཡིད་སློབ་འཕེལ་བ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་མཐར་ཐུག་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
 པ་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་འགྲུར་ལ་ངེས་པར་བཏེན་མི་དགོས་པ་ནི། འཆི་བའི་གནས་
 སྐབས་སུ་ཕྱི་དབྱུགས་ཆད་དེ་ལྡན་པའི་ནང་ཁྲག་གི་འཁོར་རྒྱུག་མཚམས་ཆད་
 བས་ལྡན་པའི་བྱ་བྲེད་མཐའ་དག་འགགས་ཀྱང་ད་དུང་ཤེས་པ་སྤོ་མོའི་འགྲུར་བ་
 མ་ལོག་པར་ཉིན་གྲངས་མང་པོར་བཞུགས་པ་དུ་མ་མཐོང་ཚོས་སུ་གྲུབ་པས་སོ།།

དེས་ན་ལུས་ཀྱིས་རང་འབྲས་ཡིད་སློབ་རྟོག་པའི་རྒྱུན་ཅན་བྲེད་པ་ལས་
 ཡིད་སློབ་རྟོག་པ་ལ་འགྲུར་བ་སྐྱེད་བྲེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱད་པར་བ་མི་བྲེད་ལ། ཡིད་སློབ་རྟོག་
 པས་ནི་ལུས་ལ་འགྲུར་བ་སྐྱེད་བྲེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱད་པར་བ་བྲེད་དོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་ཆོད་
 མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དབང་རྣམས་རེ་རེ་ལ་གཞོད་ན། །ཡིད་སློབ་གཞོད་ཡོད་མ་ཡིན།།
 འདི་འགྲུར་ན་ནི་དེ་དག་ཀྱང་། །འགྲུར་བ་དག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན།།¹²⁴

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་དཔེར་ན་གཞན་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་བྱམས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པས་
 ལུས་ཀྱི་ཁྲག་དྲངས་པ་དང་། བཞིན་གྱི་མདོག་གསལ་བ། བལྟ་ན་མཛེས་པ་སོགས་
 མཐོང་ཚོས་ལ་ལུས་ལ་འགྲུར་བ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་། མདོ་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས།
 “སེམས་ཅན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཕན་པར་འདོད་པ་དེ་ནི། མཚོག་ཏུ་ཁྲག་རབ་
 ཏུ་དང་བར་འགྲུར་རོ། །ཁྲག་རབ་ཏུ་དང་བར་གྱུར་པས་བཞིན་གྱི་མདོག་དང་རོ། །དེའི་

བཞིན་གྱི་མདོག་རབ་རྩ་དང་བསམ་བཞུ་ན་མངོས་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཐམས་ཅད་དགའ་བར་འགྱུར་ཏེ། མཐོང་བའི་ཚོས་ལ་ཡིན་ནོ།།”¹²⁵ ཞེས་
གསུངས།

ཡང་ལུས་གཟུགས་ཅན་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་དང་སེམས་ཐོགས་
མེད་གསལ་རིག་གི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་ཆེས་མི་འབྲ་བས། བན་ཚུན་
གཅིག་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་བའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་བ་མི་སྲིད་ཀྱང་། ལུས་སེམས་པན་
ཚུན་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱེད་བ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམས་འབྲེལ་ལས།

དེ་རྒྱ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་བ་ལས། །སྤྱི་བའི་འབྲས་བུ་ལྷན་ཅིག་གནས།།¹²⁶
ཞེས་ད་ལྟའི་སེམས་དེ་སེམས་སྤྲ་མས་ཉེར་ལེན་དང་ལུས་སྤྲ་མས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་
རྒྱུ་བྱས་ནས་སྤྱི་ཤིང་། ད་ལྟའི་ལུས་དེ་ཡང་ལུས་སྤྲ་མས་ཉེར་ལེན་དང་སེམས་སྤྲ་
མས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱས་བ་ལས་སྤྱི་བའི་སློ་ནས་ལྷན་ཅིག་རྩ་གནས་བ་ཡོད་
བར་གསུངས་ལ། ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་བ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

རྣམ་ཤེས་མིན་བ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་འགྲུབ།།¹²⁷
ཅེས་དང་། ལྷ་དབང་སློའི་རྣམས་འབྲེལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ལས་ཀྱང་། “རྣམ་པར་ཤེས་བ་
ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པར་ཤེས་བ་མ་ཡིན་པའི་མ་
ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པར་ཤེས་བ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ལུས་ལ་སོགས་བ་ཉེ་བར་ལེན་བ་
མ་ཡིན་ནོ།།”¹²⁸ ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།།

གཞན་ཡང་ལུས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་སེམས་ལ་བན་འདོགས་པའི་སློ་ནས་
སེམས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་བྱེད་བ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཅམ་གྱིས་ལུས་ལོག་པའི་སློབས་

གྲིས་སེམས་ཀྱང་ལྡོག་དགོས་པའི་རྒྱ་བྱང་པར་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་ཉེ། དཔེར་ན། མེ་
 ལ་སོགས་པས་བྱམ་པའི་བྱང་ཚོས་མདོག་དམར་བ་སོགས་ལ་པན་འདོགས་ཀྱང་
 དེ་ཅམ་གྲིས་མེ་ལོག་པས་བྱམ་པའི་རོ་བོ་ལྡོག་པའི་རྒྱ་བྱང་པར་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་
 བ་བཞིན་ཡིན་ཅོ། །དེའི་རྒྱལ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འགའ་ཞིག་ཆེ་ན་སེམས་རྒྱན་ལ། །པན་འདོགས་བྱེད་བ་ཡིན་སྟེ།།

བྱམ་སོགས་ལ་ནི་མེ་སོགས་བཞིན། །དེ་ཅམ་གྲིས་ནི་ལྡོག་བ་མིན།།¹²⁹

ཞེས་གསུངས། དེས་ན་ལུས་གྲིས་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་བདག་རྒྱུན་བྱང་པར་
 ཅན་གང་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འགའ་ཆེ་ཆགས་སོགས་རྒྱས་སོགས་ཀྱི། །འཕེལ་བ་བདེ་སྟུག་ལས་སྐྱེས་ཡིན།།

དེ་ཡང་ཁམས་སྟོམས་ལ་སོགས་པ། །ནང་གི་དོན་ནི་ཉེ་བ་ལས།།

འདིས་ནི་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ། །དཔེར་བ་ཉམས་སོགས་བཤད་བ་ཡིན།།

ནང་དོན་བྱང་པར་ལས་སྐྱེས་པའི། །སྟོས་ནི་འགྱུར་བར་བྱེད་བྱིར་རོ།།

དཔེར་རྒྱུད་བྱང་པར་འགའ་ཞིག་ལ། །སྟུག་ཉིད་དང་ནི་ཁྲག་ལ་སོགས།།

ཐོས་པ་དང་ནི་མཐོང་བ་ལས། །ཚོངས་པ་ལ་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་བཞིན།།¹³⁰

ཞེས་དུས་འགའ་ཞིག་གི་ཆེ་ལུས་རྒྱས་རྒྱུད་སོགས་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་འཕེལ་
 བར་བྱས་པ་ཡང་གཙོ་བོ་ཚོར་བ་བདེ་སྟུག་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི་ལུས་
 དེ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་མིན་པ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་སྟུག་དེ་ཡང་
 ཁམས་སྟོམས་པ་དང་མ་སྟོམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་གི་རེག་བྱའི་དོན་གསུང་ཡུལ་
 དུ་ཉེ་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི་ལུས་དེ་ཚོར་བ་བདེ་སྟུག་གི་བདག་རྒྱུན་མིན་ཞིང་།

ཚུལ་འདིས་ནི་འདུས་པའི་རིམས་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཉམས་པ་སོགས་ཀྱང་
 བར་གི་རེག་བྱའི་གཞུང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་བྱུང་པར་ལས་དབང་སྒོས་འགྱུར་བར་
 བྱེད་པ་ཅམ་ཡིན། དཔེར་ན། རྒྱུད་སྤར་མའི་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་ལ་སྟག་བྱུང་ངོ་
 ཞེས་པའི་སྐྱོ་སྐྱོས་པ་དང་། གཞན་བསད་པའི་ཁྲག་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ལས་བྱུང་
 བ་སྐྱོངས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ནང་གི་ཚོར་བས་འཕེལ་བར་བྱས་པ་ཅམ་
 ཡིན་གྱི་ལུས་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་གསུངས་སོ།།

ཀ་མ་ལ་ལྷི་ལའི་ཚད་མའི་དེ་ཞོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་
 ཀྱང་། “འདི་ལྟར་སྟག་དང་ཁྲག་ལ་སོགས་པའི་འཛིགས་སུ་བྱུང་བའི་ཡུལ་མཐོང་
 བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་རེས་འགའ་སྤར་མའི་ཡིད་རྟུགས་པའི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ་འབྱུང་བ་ཞོ་ན་ལོ། །དེ་ཅམ་གྱིས་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྒོ་དེ་དེ་ལ་
 བརྟེན་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །”¹³¹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དཔེར་ན་སྤར་
 མ་འགའ་ཞིག་སྟག་མཐོང་བའམ་གཞན་བསད་པའི་ཁྲག་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་ལས་ཤིན་
 ཏུ་སྐྱག་སྟེ་བརྒྱལ་བར་འགྱུར་ཡང་དེ་ནི་དོན་དེ་དག་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་
 སྟོབས་ཀྱིས་ཡིད་སྒོ་ལ་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དེ་དག་གིས་ཉེར་
 ལེན་སོགས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་མིན་པ་ལྟར་དོ།།

གཞན་ཡང་ཡིད་སྒོའི་ཡོན་ཏན་བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ནི།
 ལུས་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་མི་འབྲང་བར། རང་གི་རྗེས་རྒྱུན་སྒོ་སྟེ་མ་གོམས་
 པའི་ཤུགས་ཆེ་ཚུང་གི་དབང་གིས་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་
 གོམས་པའི་དབང་གིས་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ནི། མར་མའི་

འོད་ལ་སོགས་པ་ཉེར་ལེན་གཞུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་ལ་མེད་པར་གསུངས་
སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམས་འགྲེལ་ལས།

ལུས་ཀྱི་སྤུལ་བྱུང་འགྲིབ་མེད་པར། །སློ་ཡི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས།།

ཤེས་རབ་ལ་སོགས་སྤུལ་བྱུང་དང་། །འགྲིབ་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན།།

འདི་ནི་མར་མའི་འོད་ལ་སོགས། །བརྟེན་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན།།¹³²

ཞེས་པ་ལྟར་རོ།།

ཡང་ལུས་དང་སེམས་གཉིས་ལ་ཉེར་ལེན་དང་བདག་སྐྱེན་ཁྱད་པར་ཅན་
ཅི་རིགས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཡོད་ན་ནི། དཔེར་ན་འདོད་ཆགས་འཕེལ་འགྲིབ་ལྟ་བུ་ལུས་
འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་དགོས་ནའང་དེ་ལྟར་མིན་པ་ནི། ཀ་མ་ལ་ཤྱི་ལའི་ཚད་
མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

འོན་ཀྱང་ངེས་པར་དངོས་སུ་གང་ཞིག་གང་འགྱུར་བའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་

ནི་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཞིང་། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་

མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ངེས་པར་ལུས་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པ་ལ་

སོགས་པ་ལས་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་འགའ་ཞིག་

ལུས་ཡོངས་སུ་རྒྱས་ན་ཡང་དེ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་བཞིན་

ཡིན་པ་མང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ལུས་ཤིན་ཏུ་རིད་བའོ། །དུང་

འགྲོར་གཏོགས་པ་འགའ་ཞིག་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཉམ་རྒྱུང་ཡང་འདོད་ཆགས་ལ་

སོགས་པ་ཤས་ཆེན་པོར་མཐོང་བའི་སྤྱིར་རོ།།¹³³ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་འགའ་ཞིག་ལུས་རྒྱས་པ་ལས་

འདོད་ཆགས་འཕེལ་བ་དང་། ལུས་རྒྱད་པ་ལས་ཞེ་སྤང་སྦྱེ་བ་སྲིད་ཀྱང་། དེ་ནི་

ལུས་ཁམས་སྣོམས་པ་དང་མ་སྣོམས་པའི་དབང་གིས་ནང་གི་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་
 དུ་བྱེད་པའི་ལུས་ཚོར་བདེ་སྤྲུག་སྐྱེ་ལ། དེས་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཆགས་སྣང་སྐྱེ་
 བ་ཡིན་གྱི། ཆགས་སྣང་དེ་དག་ལུས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་མིན་ཞིང་། ལུས་ཀྱིས་
 རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པའང་མིན་ལོ། །དེས་ན་རྫོགས་བྱེད་
 ཀྱི་རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞེས་བ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ལས།

རྟག་ཏུ་དེ་ཡི་རྗེས་འཇུག་གིར། །གང་ཞིག་ཡོད་པས་ཕན་འདོགས་བྱེད།།

དེ་རྒྱ།¹³⁴ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱ་གང་ཞིག་འབྲས་བུ་དེའི་སྣ་ལོགས་
 སུ་ཡོད་པ་ཅམ་གྱིས་འབྲས་བུ་དེ་ལ་ཕན་འདོགས་ཤིང་། རྒྱ་དེ་སྣ་ལོགས་སུ་མེད་
 པར་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེ་བ་རྫོགས་པའི་སྣོ་ནས་འབྲས་བུ་དེ་རྟག་ཏུ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་
 རྫོགས་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་མར་མེ་དེ་མར་མེའི་འོད་ཀྱི་རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
 ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་སྤྱ་གེས་སྤྲུག་བསྐྱེད་བྱུང་བ་འགའ་ཞིག་ཐལ་བའི་རྒྱལ་བ་ལ་སྤེ་ཡིན་
 བོ་སྣམ་པའི་བསམ་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མ་ཤི་ལ། རྣམ་ཞིག་གི་ཚེ་ཐལ་བའི་རྒྱལ་
 བ་ཡིན་པར་ཤེས་ནས་རེ་བ་མེད་པར་གྱུར་ཚེ་ཤི་བ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་འབྲས་བུ་སྣོ་
 ང་མའི་སེམས་པས་མ་བརྗེད་བར་དུ་མི་རུལ་ལ་བརྗེད་པ་ན་རུལ་བར་གསུངས་པ་
 ལས་ཀྱང་ལུས་སེམས་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཤེས་ཅུས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་
 འབྲེལ་ལས། “ཡིད་ལ་སེམས་པ་ཡང་འདྲིར་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་སྣང་
 རྟེ། འདི་སྐད་དུ་ལོ་ཉེས་ཀྱིས་ཉེན་པའི་བ་ཞིག་གིས་ཐལ་བའི་རྒྱལ་བ་ཁ་སྤུར་མས་
 གཏུར་ཏེ་སྤེ་ཡིན་ལོ། །བར་དུ་བྱ་གཉིས་ཤིག་ཡིད་ཚེས་པར་བྱས་པ་དང་། དེ་གཉིས་

ཀྱང་དེ་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །གཅིག་གིས་ཁ་
སྤེལ་སྐབས་ལ་ཡིན་ལོ་སྐྱེས་སྤེལ་སྤེལ་ལོ་ལ་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་ཤིངོ།”¹³⁵ ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ཏུ་མངོན་པ་སྤེལ་བཏུན་གྱི་ནང་ཚན་འགོ་བའི་རྣམ་གྲངས་གྱི་ལུང་
བྲངས་པ་ལས།

འགོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ལས་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནས་སློབ་ཆགས་ཆེ་ཡོང་
རྣམས་རྒྱ་ནང་ནས་སྐྱེས་ལ་འཛོན་ཏེ་བྱེ་མ་ཅན་གྱི་བང་ལ་སློབ་རྣམས་
བཞག་ནས་བྱེ་མས་བཀའ་སྤྲེ་སྤྲེ་ཡང་རྒྱ་མཚོ་འོ་ནང་ཏུ་འགོ་ལོ། །དེ་ལ་
མ་གང་དག་གིས་སློབ་ལས་བརྩམས་ཏེ་བྲན་པས་མ་བརྗེད་པའི་སློབ་
དེ་དག་ནི་འབྲུལ་བར་མི་འགྱུར་དོ། །གང་དག་གིས་བརྗེད་པ་དེ་དག་ནི་
འབྲུལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་དེ། གཞན་གྱི་ཟས་གྱིས་ཟས་དང་བཅས་
པར་འགྱུར་ཏུ་འོང་བའི་སྤྱིར་དེ་ནི་མི་བརྗེད་གྱི། འདི་སྐད་ཏུ་སློབ་པ་གང་དག་
གིས་མ་ལས་བརྩམས་ནས་བྲན་པས་མི་བརྗེད་པས་དེ་དག་ནི་རེག་པའི་
གནས་སྐབས་དེ་བྲན་པས་འབྲུལ་བར་མི་འགྱུར་ལ། གང་དག་གིས་བརྗེད་
པ་དེ་དག་ནི་འབྲུལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ནི་བརྗེད་དོ། །¹³⁶ ཞེས་གསུངས།

གསང་སྤྲུགས་སྐྱེས་ལོ་གཞུང་རྣམས་ལས་ནི། སྤྱིར་འབྲུང་ལུས་ཤིན་
ཏུ་རགས་པའང་རྣམ་ཤེས་གྱི་ཉེན་ཏུ་བཞེད་ཀྱང་། གཙོ་མོར་སྤྱི་བའི་རྒྱང་ལུས་དང་
རྣམ་ཤེས་གྱི་འབྲེལ་པ་ཅུང་ཏུ་བཏོན་ནས་འཆད་ཅིང་། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་རྣམས་
རྒྱང་གི་བཞེན་པ་ཅན་ཏུ་གསུངས་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་ཤེས་རྒྱང་གིས་གཡོ་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཡོ་ཚུལ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལུས་ལ་གཡོ་བ་དང་སྐད་ཅིག་སྤྲུ་མ་

ནས་སྤྱི་མར་གཡོ་བའི་བྱ་བ་རྒྱུད་གིས་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དབེར་ན་ཞ་བོ་མིག་
 ཅན་དང་ལོང་བ་རྐང་ཅན་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བཞེན་ཏེ་ཡུལ་གཞན་དུ་བསྐྱོད་
 རུས་པ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཕོ་བའམ་བསྐྱོད་པ་ནི་རང་གི་བཞེན་པའི་རྒྱུད་
 གིས་བྱེད་ལ་ཡུལ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པས་དེ་གཉིས་ནམ་ཡང་འབྲེལ་
 ཐབས་མེད་ལ། ཡང་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ལུས་སྐྱུལ་སྐྱོད་སོགས་བྱེད་པའང་རྒྱུད་དང་
 བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གཤམ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་རྒྱུད་དང་བྲལ་ན་དེ་
 ལྟར་བྱེད་མི་རུས་སོ།།

དེས་ན་སྤྱིར་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རང་གི་བཞེན་པའི་རྒྱུད་དང་བདག་ཉིད་
 གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་སོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་ལ་སྤྱིའི་རིམ་པ་
 ལྟའི་འབྲེལ་པའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས།

འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་བཞེན་པ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུད་འདི་ཉིད་འཇུག་པའི་
 རྣམ་པར་ཤེས་པ་དུག་གི་བཞེན་པ་ནི་གཞིར་གྱུར་བའོ། །གང་གི་སྤྱིར་
 རྣམ་པར་ཤེས་པས་དེ་ལ་ཞོན་ནས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་སོ་དུག་གི་
 རྣོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དུག་སོ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ཡིན་
 བོ། །དེ་ཡང་གང་གི་སྤྱིར་དེ་ལ་དེས་བསྐྱུལ་བ་ལ་རག་ལུས་པའི་རྣམ་
 པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དེས་ནི་ལོང་བ་བཞེན་དུ་ཅི་ཡང་
 མཐོང་བར་མི་འགྱུར་དོ། །དེ་བས་ན་འབྲེ་བོ་དང་ལོང་བ་བཞེན་དུ་འདི་
 དག་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་དོན་གྱི་བྱ་བ་འགྲུབ་པ་ཡིན་མོ། །འདིས་ནི་འདི་
 ལྟར་བཤད་པར་འགྱུར་ཏེ། རི་ལྟར་ཉ་དང་ཉ་པ་ལམ་དུ་ཞུགས་པས་ཁྱད་

བར་གྱི་བྱ་བ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྒྱང་དང་རྣམ་པར་ཤེས་
 བ་དག་འབྲེལ་ན་ཡུལ་བརྒྱང་བའི་རྣམ་པ་དང་རྣམ་པར་འགྲུང་རོ། །འདི་
 དག་ལ་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་སྟེ།¹³⁷ ཞེས་
 སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འབྲེལ་བར་ཤིན་ཏུ་སྦྲ་བའི་གཏུག་མ་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་ལུས་སེམས་དེ་གཉིས་ལ་
 གཏུག་མའི་ལུས་སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ལ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་
 རྩོམ་ཞེས་འབྲེལ་བ་ལས།

རི་ལྟར་སེས་བསྐྱབས་དངོས་མེད་དང་། །རྒྱ་མེད་བར་ནི་སྤེམ་བར་འགྲོ།།
 སྐར་ཡང་སློབ་གྱི་རྒྱུད་ཤར་བ། །ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་སྤྲོ་ཚོགས་པ།།
 དེ་ནི་རྣམ་ཅིག་རྣམ་ཤེས་དང་། །སྐར་ཡང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་དུ་གནས།།
 དེ་ལས་ལས་དང་དེ་ལས་སྦྱེ། །དེ་ལས་ཆགས་སོགས་བག་ཆགས་དང་།།
 དེ་ལས་སྐར་ཡང་འཆི་དང་སྦྱེ། །དེ་ལྟར་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་འདྲ།།¹³⁸

ཞེས་སེས་བསྐྱབས་པ་ན་ཤིང་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ། འཆི་བའི་
 ཚེ་ཡང་རྒྱུད་རགས་པ་རྣམས་སློབ་འཇིག་གི་རྒྱུད་གི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་སྤེམ་ནས་
 འཆི་ཞིང་། ཡང་སྦྱེ་བའི་ཚེ་ཤི་བའི་འོད་གསལ་དེ་ལས་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ཤར་ཏེ། དེ་
 དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་རྣམ་ཅིག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་གསུམ་དུ་གནས་པའི་སྦྱེ་བ་ལེན་པ་
 དང་། ལས་ཀྱི་རྒྱུད་དེ་ལས་ཀྱང་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་རྟོག་རྣམས་སྦྱེ་ལ།
 དེས་ལས་བཟང་ངན་གཉིས་བསགས་ནས་ཡང་འཆི་ཞིང་ཡང་སྦྱེ་བ་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་
 བ་བཞིན་དུ་འགྲུང་བར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཉིན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་རྒྱུ་སེམས་དབྱེར་མེད་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱུ་སེམས་རགས་པ་རྣམས་ཐིམ་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་པའི་རྒྱུ་སེམས་དེ་གཉིས་ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་སྐོ་ནས་ནམ་ཡང་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་ལ་རྒྱུ་མི་ཆད་པར་སྤྲུགས་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་མང་དུ་གསུངས། ཡང་རྒྱུ་སེམས་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས། ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྣམས་སུ་ཐིག་ལེ་སོགས་ལ་སེམས་ཐིག་ན་རྒྱུ་དབང་དུ་འདུ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་རྟ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པའི་རྒྱུ་དབང་དུ་མ་འདུས་ཀྱི་བར་དུ། མི་ལྟ་བུའི་སེམས་དབང་དུ་མི་འདུ་བར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ལུས་འཛོངས་ན་རྩ་འཛོང་བ་དང་། རྩ་འཛོངས་ན་རྒྱུ་འཛོང་བ་དང་། རྒྱུ་འཛོངས་ན་སེམས་འཛོང་བར་གསུངས་པ་སོགས། སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་སྤྱོད་པའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས་ཤིང་། དོན་ལ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ལུས་སེམས་ངོ་བོ་སོ་སོར་འབྲེད་དུང་མོད། སྤྱོད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་རྒྱུ་སེམས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པས། ལུས་སེམས་ཐ་དད་དུ་སྐྱོག་ཆས་སྤྱེ་བ་ཅམ་ལས་དོན་ལ་ངོ་བོ་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པ་ནན་གྱིས་སྐྱབ་པར་མཇོད་དོ།།

གཞན་ཡང་མིའི་ལུས་ལ་གནས་པའི་སྲིན་བྱའི་རིགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ལ་བརྟེན་
 བས་ཀྱང་ལུས་དང་སེམས་ལ་འགྲུང་བ་འགྲོ་བར་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་གསུངས་ཤིང་།
 ཚུལ་འདི་མཚོན་ཅམ་འགོད་པ་ལ། ཤེར་སྲིན་གྱི་མདོ་ཉི་མེད་ལས། “རབ་འབྱོར། གཞན་
 ཡང་མིར་གྲུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་སྲིན་བྱའི་རིགས་སྣོང་སྒྲག་བརྒྱད་ཅུ་ལུས་དེ་ཉིད་
 ལ་ཟ་བ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་།”¹³⁹ ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མིའི་ལུས་ལ་གནས་པའི་
 སྲིན་བྱའི་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་ལ།

ཡང་མདོ་བྲན་བ་ཉེར་བཞག་ལས། “བདག་གི་མགོ་བོ་ལ་སྲིན་བྱའི་རིགས་
 བརྒྱ་གནས་སོ། །”¹⁴⁰ ཞེས་སོགས་དང་། “གཞན་ཡང་སྲིན་གྱི་རིགས་བརྒྱ་མགྲིན་བ་
 རྒྱགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ནི།”¹⁴¹ ཞེས་སོགས་དང་། “ཁྱ་བ་རྒྱ་བ་བརྒྱའི་ཅུ་རྣམས་
 གྱི་ནང་ན་རྒྱ་བ་མངར་སྲོས་དང་། རབ་སྲོས་དང་།” ཞེས་སོགས་དང་། “ཁྲག་ལས་
 སྲེས་པར་གྲུང་པའི་སྲིན་གྱི་རིགས་བརྒྱ་ཤ་དང་སྟན་ཅིག་གནས་པ་རྣམས་འདི་ལྟ་སྟེ།
 སྲེ་ཟ་བ་དང་།” ཞེས་སོགས་དང་། “ཁྲག་ལས་སྲེས་པའི་སྲིན་དུ་གྲུང་བ་མིག་མེད་
 པ་དང་། གཡམ་པའི་མཚོན་ཉིད་དང་།” ཞེས་སོགས་དང་། “ཤ་ལ་གནས་པའི་སྲིན་
 གྱི་རིགས་བརྒྱ་པོ་རྣམས་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། མ་ཀུན་ནས་སྣོང་བ་དང་།” ཞེས་སོགས་
 དང་། “མཁྲིས་པ་ལ་གནས་པར་གྲུང་པའི་སྲིན་གྱི་རིགས་བརྒྱ་པོ་རྣམས་ནི། འདི་ལྟ་
 སྟེ། ཅུ་ར་ཟ་དང་།” ཞེས་སོགས་དང་། “ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་ཐམས་ཅད་
 ལ་གནས་པའི་སྲིན་རྣམས་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། རུས་པ་ལ་ལྷག་པ་དང་།” ཞེས་སོགས་
 དང་། “བཤང་བ་ལ་རྒྱ་བའི་སྲིན་གྱི་རིགས་བརྒྱ་པོ་རྣམས་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། དྲངས་
 མ་བ་དང་།” ཞེས་སོགས་དང་། “སྣ་བ་ལ་རྒྱ་བར་བྱེད་པའི་སྲིན་གྱི་རིགས་བརྒྱ་

པོ་རྣམས་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། ལྷ་ལ་གནས་པ་དང་།”¹⁴² ཞེས་སོགས་ཀྱིས། སྲིན་བྱའི་
རིགས་རྣམས་མིའི་ལུས་གང་དུ་གནས་པ་དང་། མིང་། གཟུགས་དབྱིབས། རོ་ཤོ།
བྱེད་ལས། ཐ་མལ་བའི་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་མཐོང་མི་བྱུང་བར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་
གསུམ་གྱི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པ་སོགས་ཞིབ་བར་གསུངས།

ལྷ་བར་དུ་སྲིན་བྱའི་རིགས་དེ་དག་གི་འཕེལ་གྱིབ་སོགས་ཀྱིས་མིའི་
སེམས་ལ་འགྲུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་དབེར་མཚོན་རེ་བྱུང་ནི། དེ་ཉིད་ལས། “ཉེ་བར་འཕེལ་
བྱེད་ཀྱི་སྲིན་དེས་ཀྱང་བདག་གི་ལུས་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་
ཏེ། གལ་ཏེ་ཡང་ངའི་ཟས་ཀྱི་སྐྱོན་གྱིས་འཕེལ་བྱེད་ཀྱི་སྲིན་རྣམས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་
མ་གྱུར་ན་ནི། དེས་ང་སྐྱོ་བ་དང་རྣམ་པར་བྲལ་བར་འགྲུར་རོ།”¹⁴³ ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་
སྲིན་བྱ་རྒྱས་པར་མ་གྱུར་པའི་དབང་གིས་གང་ཟག་དེའི་སེམས་ལ་སྐྱོ་བ་མེད་པར་
གསུངས། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཆོགས་གཅོད་ཅིང་རྒྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲིན་ནི། གལ་ཏེ་ཡང་ཟས་ཀྱི་སྐྱོན་
གྱིས་ལྟོགས་པར་གྱུར་ན་བདག་གི་ལག་པ་འཁྲུམ་པར་བྱེད་དོ། །ལུས་
ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་འབྲུལ་བར་གྱུར་པའམ། སྤྱིང་གི་ནད་དུ་གྱུར་པའམ།
གྲོང་ཁྲེང་གནས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྟོངས་པར་མཐོང་བར་འགྲུར་རོ། །སྐབས་
ཀྱང་འཁྲུག་པར་འགྲུར་རོ། །རྟོག་ཏུ་ཡང་ཡི་ལྷག་པ་དང་། རེག་བྱ་དང་།
གཟུགས་རྣམས་ལ་སྐྱོ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བར་མི་འགྲུར་རོ། །དེ་ཅིའི་སྤྱིར་ཞེ་
ན། ཚོར་བ་རབ་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་སྤྱིར་རོ།¹⁴⁴

ཞེས་སྲིན་བྱ་དེ་ལྟོགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་འཁྲུམ་པ་སོགས་དང་།

སེམས་སྣོད་སྣང་རེ་བ་དང། ཡི་ཐུག་པ་དང། གཟུགས་སོགས་ལ་མི་དགའ་བར་
འགྱུར་བར་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

སྣོད་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲིན་བདག་གི་རུས་པ་ལ་སྣོད་པ་ཡིན་ཏེ།
དེས་ང་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་འཕམ། རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་ཅི་ཞིག་
བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སམ། ལྟའི་
མིག་གིས་མཐོང་བ་ནི། སྣོད་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲིན་ཟས་དག་གི་
སྣོན་གྱིས་གལ་ཏེ་ལྟོགས་པར་གྱུར་ན། དེས་ང་ལ་འབྲུམ་བུ་ནམས་སུ་བྱེད་
དོ། །ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ནམས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་བར་
བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལུས་གང་དག་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་དེ་
དག་ཉིད་ཁོ་ནར་བདག་རེངས་པར་འགྱུར་རོ། །སྣོད་སྣོད་བ་དང་ལུས་ལ་
ཚོར་བ་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །སྐང་བ་དང་བཤའ་བ་འགག་པར་ཡང་
འགྱུར་རོ། །གཉིད་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །¹⁴⁵

ཞེས་ལུས་ཀྱི་སྲིན་བྱའི་རིགས་འགའ་ཞིག་ལྟོགས་པར་གྱུར་ན་ལུས་ལ་ཚོར་བ་
མེད་པ་དང་གཉིད་མི་འབྲུང་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
བགས་པ་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རུས་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གལ་ཏེ་ལྟོགས་
པར་གྱུར་ན་ནི། དེས་ངའི་མཚུ་སྐྱངས་པར་བྱེད་པའམ་ཁ་སྐྱངས་པར་བྱེད་
པའམ་མིག་སྐྱངས་པར་བྱེད་པའམ། རྣམ་གྱི་ཐོར་བའམ། རྒྱས་པ་འཁྲུམ་
པར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་དང་། སྐྱོམ་དད་ཆེ་བ་དང་། བཟྱིབ་པ་སྐྱམ་པ་དང་།
ན་བ་སྐྱངས་པ་དང་། བཟིང་བ་རེངས་པའམ། ཐོད་པ་རྩོལ་བ་ཏུ་གྱུར་

བཤམ། དུས་མ་ཡིན་པར་སྐྱེ་དཀར་པོ་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བཤམ། གྲེ་
 བ་འཛོམས་བཤམ་དུས་མ་ཡིན་པར་གཉིད་དང་མི་མཐུན་པའི་ཟས་རྣམས་
 ལ་དགའ་བཤམ། གནས་གཅིག་ལ་མི་དགའ་བར་འགྱུར་བ་དང་། གནས་
 དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་སྟོང་པ་རྣམས་ལ་དགའ་བཤམ། སེམས་རྣམ་པར་
 གཡེངས་པར་གྱུར་བཤམ་གང་ཅུང་ཟད་ཀྱིས་མང་དུ་སྐྱབ་བར་བྱེད་བཤམ།
 ཏྲག་པར་རྒྱུན་དུ་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་ལ་སེན་མོས་འཕྲུག་པས་
 གྲང་བདག་གི་ལུས་ཐལ་ཚུབ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་ཏེ། བགས་བ་ཟ་བར་
 བྱེད་པའི་སྲིན་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་གྱིས་ཡིན་ནོ།།¹⁴⁶

ཞེས་ལུས་ཀྱི་སྲིན་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་སྐྱེ་དཀར་འབྱུང་བ་སོགས་དང་།
 མི་མཐུན་པའི་ཟས་ལ་དགའ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་
 གྲུབ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་ལ་པོད་
 རྟོད་སྐྱད་གཉིས་སུ་བྲས་པའི་ཀུན་བརྟུས་པོད་དང་པོ་རྫོགས་སོ།། ||

ཚུམ་སྒྲིག་པའི་མཆན།

སངས་རྒྱལ་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་ བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་གྱི་མཆན།

- 1 རིག་གནས་བཙུག་གི་གངས་འཕྲེན་མི་འདྲ་བ་དེ་རྣམས། འདིར་སྐོར་དོན་འགྲུབ་དབང་སྐོར་
བཟང་གི་གསུང་འབུམ། དེ། བོད་དང་པོ། སྟོན་ ༤༥༧ གསལ་བ་ལས་བཏུས།
- 2 དཔེར་ན་«ཨོ་ལཱ་སྐོར་ཨིན་སྐད་ཚིག་མཛོད་» (Oxford English Dictionary) ཅད་ཀྱི་ ཚན་
རིག་ཅེས་པའི་ཨིན་སྐད་ཀྱི་ཚིག་སྤྲི་ཨིན་འོ་དོན་མང་ཙམ་བཀོད་ཅིང་། རྒྱ་དོན་པའི་གོ་
དོན་འདིར་འདྲམ་པ་ལྟར་བཀོད་འདུག།
- 3 དཔེར་བཛོད་འདིའི་གསལ་བཤད་དང་བཅས་པ་ནི། བརྒྱ་ཉེས་ལེལ་གྱིས། «རང་བྱུང་ཚན་
རིག་གི་ལྷ་གྲུབ་»ཅེས་པའི་དེབ། (Philosophy of Natural Science) སྟོན་ ༥
ནང་དུ་བྱུང་བ་ལྟར་བཀོད་ཡོད།
- 4 དཔེར་ན་ཀ་ཏུ་པོ་ཕྱེར་ (Karl Popper) གྱི་གསུང་ཚུམ་«ཚན་རིག་གིས་གསལ་དུ་རྟོག་
ཚུལ་གྱི་རིགས་ལམ་»(The Logic of Scientific Discovery) ཞེས་པའི་དེབ་
སྟོན་ ༧༥ ནང་དུ་བྱུང་བ་ལ་གཟིགས།
- 5 གོང་དུ་བཀོད་པའི་གཏམ་དེ་རི་ཆར་རྒྱལ་ཡོན་མཛན་ (Richard Feynman) གྱི་གཏམ་བཤད་ «ཚན་
རིག་ངེས་པ་མེད་པའི་སྐོར་» ཞེས་པ། དེའི་གཏམ་བཤད་གསུམ་སྟོགས་བསྒྲིགས་ཀྱི་དེབ། «ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དོན་» (The Meaning of it All) ཞེས་པའི་སྟོན་ ༡༦ དང་ ༡༧ གྱི་ཐང་དུ་བྱུང་།

- 6 ལངས་སྤོགས་འདི་ལ་ (reductionism) ལྷེ་རྒྱུར་བསྐྱར་གྱི་ལྷ་བ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ལྷ་དུས་ཚོན་རིག་པའི་ནང་ལྷ་བ་དེ་འཛིན་མཁན་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བྱུང་མོད། འདོད་ཚུལ་འདིའི་ཐོག་ནས་སྤོག་ཅན་དང་རྣམ་ཤེས་གྱི་སྐོར་ལ་ཚོན་རིག་གི་སྤོང་ནས་འགྲེལ་བ་ཚོད་བྱ་བར་ངལ་བ་ཚེན་པོ་སྤང་བར་བརྟེན། དེང་དུས་རྒྱུར་བསྐྱར་གྱི་ལྷ་བའི་ལངས་སྤོགས་འདི་ལ་དགག་པ་བྱེད་མཁན་ཡང་ཇི་མང་དུ་འགོ་བཞེན་ཡོད།
- 7 འདོད་ཚུལ་འདི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྤྱད་དང་། ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་དུ་གཙོ་བོ་ལུ་རོ་བ་ལུ་བྱ་བའི་ཚེར་དར་བའི་ལྷ་བ་ཞེས་ཡིན་ཞིང་། འདོད་ཚུལ་འདིས་ཀྱང་གོང་དུ་སྐོས་པའི་རྒྱུར་བསྐྱར་གྱི་ལྷ་བ་འཛིན་པར་མཚུངས།
- 8 (Against Method) ཞེས་པའི་དེབ་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༥ ལོར་པར་དུ་བཏབ་སྟེ་སྟེལ། ཚོ་མ་བ་པོ་པོ་ལ་རྗེ་ཡེར་ཨ་བེ་རྩ་ལི་ཨོ་ས་ཏི་ཨའི་རྒྱལ་ས་མེལ་ནའི་མཐོ་སློབ་ཐོན་པའི་མཁས་པ་ཕྱིས་ཨ་རིའི་མཐོ་སློབ་ལེར་གཡ་ལེར་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོའི་གོ་གནས་སྤངས་པའི་གྲགས་ཅན་གྱི་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན།
- 9 ཀུན་གྱིས་གཞི་སྟོན་གྱི་འཕོ་འགྲུར་ཞེས་པའི་ཐ་སྟོན་དེ་གསར་དུ་བྱས་མོད། དེའི་གནད་དོན་མང་དག་ཅིག་ལོ་རྒྱུས་གྱི་ཆ་ནས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་ཁོ་ལེ་ནི་ཁན་གྱི་འགྲུར་བ་དེ་རི་རྩུར་བྱུང་བའི་འགྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་པའི་དེབ། «ཁོ་ལེ་ནི་ཁན་གྱི་རྩ་འགྲུར་» (The Copernican Revolution) ཞེས་པ་ཞིག་ ༡༩༥༢ ལོར་བརྩམས་ཏེ་སྟེལ་བེན་པ་དེའི་ནང་དུ་འདུང་།
- 10 མངོན་པའི་སྟེ་སྟོན་བསྐྱར་ཏེ་སྤོགས་བསྐྱེགས་གྱིས་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་ཞེས་པའི་གཞུང་ཆེ་ཁག་བདུན་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ལྷ་ནའང་ནང་གསེས་གྱི་བདུན་པོ་གང་ཡིན་གྱི་ངོས་འཛིན་ལ་ཚོས་མངོན་པའི་ལུགས་རྣམས་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ཚུལ་སོགས། ཁོ་པོས་བོད་ཀྱི་གཞུག་ལག་གཅེས་བཏུས་གྱི་བོད་སྤོང་ཁོངས། «མཚོན་འགྲེལ་མངོན་པའི་རྒྱན་» པར་དུ་བཏབ་པའི་སྟོན་སྟེང་དོ་སྟོན་དུ་རྒྱས་ཅན་བཞོད་ཡོད་པར་གཟིགས་འཚམ།

- 11 འདིར་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་རིང་ལུགས་སམ་ལམ་ལུགས་ཞེས་བཤད་པ་ནི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་
 དཔལ་ན་ལེ་རྒྱར་དངོས་སུ་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པའི་མཁས་པ་འབའ་ཞིག་ལ་གོ་བ་མིན་པར།
 རིགས་པའི་ལམ་ལུགས་རྩལ་དུ་བཏོན་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་དབྱེད་པ་ཞིབ་མོའི་སྣང་ནས་གཞིའི་
 གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སློལ་ཞིག་ལ་བྱ་བས། དེང་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྐྱེ་བས་
 བཤད་པ་ལྟར་ན་མགོན་པོ་རྒྱ་སྐབ་ལྷ་བྱ་ན་ལེ་རྒྱ་ཕྱག་བཏབ་པའི་གོང་དུ་བྱོན་ནའང་། དེ་
 དཔལ་ན་ལེ་རྒྱའི་རིང་ལུགས་སློལ་གཏོད་པ་ལོར་འཛོག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ཤེས་དགོས།
- 12 སློབ་དཔོན་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་
 ཆེ་བ། དབུ་མ་བཞེ་བརྒྱ་བ་དང་། ཅ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བུརྟ་སྤ་ལི་ཏ། དབུ་མ་སྣང་པོ་ཅ་འགྲེལ།
 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སློན་འཇུག་བཅས་མཛད་པ་པོ་ཡིན།
- 13 རྒྱལ་པོ་མི་ལི་རྣམས་ཞུས་པའམ་ «མི་ལི་རྣ་བརྩུ་» གྲུ་བའི་བསྟན་བཅོས་འདི་བོད་སྐད་དུ་མ་བསྐྱར་
 མོད། གཞུང་འདི་ལེགས་སྦྱར་དང་། པ་ལི། སྤ་གྱི་ཏའི་སྐད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་
 དུ་བསྐྱར་བ་ད་ལྟའང་མཛལ་དུ་ཡོད། བསྟན་བཅོས་འདི་པ་ལིའི་སྐད་ནས་ཨིན་སྐད་དུ་དུས་
 རབས་བརྟེན་དུ་པའི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ཡོད་པས། རུབ་སྤོགས་པའི་ལྷ་གྲུབ་མཁས་པ་མང་པོ་
 ཞིག་ཡིད་འཛོག་པ་བྱུང་།
- 14 སློབ་དཔོན་འདིས་ཅེས་རིག་པའི་ཐོག་སློབ་སྦྱང་རི་ལྟར་བཏོན་ཡོད་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་མདོར་
 བསྟུས་ཤིག་བལ་ཤམ་གྱིས་བྲི་ལོ་ ༡༩༤༣ ལོར་བརྒྱམས་ཏེ་པར་དུ་བཏབ་པའི་དེབ་ «རྒྱ་
 གར་ཞེས་པའི་དོ་མཚན་གྱི་བྱུང་བ་» ཞེས་པ། (Wonder That Was India) ཤོག་༤༩༦
 བར་དུ་འབྱུང་།
- 15 ཚུལ་འདི་དེང་རབས་ཀྱི་བོད་རིག་པ་དང་ནང་བསྟན་རིག་པ་སྐྱེ་བའི་ཨ་རིའི་མཁས་པ་འོ་ནལ་
 ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ས་བརྒྱམས་པའི་དེབ། «ནང་ཚོས་དང་ཚན་རིག་» (Buddhism and Science)
 ཤོག་ ༡༣ བར་དུ་བྱུང་བ་ལས་འདིར་བྲངས།
- 16 གོང་མཚུངས། ཤོག་ ༡༤
- 17 གོང་མཚུངས། ཤོག་ ༡༣

18 བཀའ་ཚོལ་འདི་སྐོར་བོག་ལེ་ཉིད་ནས་བྲིས་པའི་ཚུལ། ཀེ་ལེ་ཉེལ་ལྷོར་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་བར་དུ་བཏབ་པ། «རྒྱ་ནག་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་མཐོ་ལམ།» (High Road to China) ཞེས་པའི་དེབ། སོག་ ༡༠༡ རང་བྲངས།

19 དབྱུང་གཏམ་འདི་བཞིན། «གཏམ་རྒྱུད་གསལ་གྱི་ཐང་མ།» ལེའུ་བཙུ་བདུན་པའི་སྤྲད་དུ་འབྱུང་།
20 དགོ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་གྱི་གསུང་འབྲུམ། རོད་གསུམ་པ། «གཏམ་རྒྱུད་གསལ་གྱི་ཐང་མ།» ལེའུ་བཙུ་བདུན་པ། སོག་ ༡༡༡

21 རོད་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པའི་ནང་དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་ལ་ལྟ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རི་ལྟར་ཡོད་ ཚུལ་དང་། ཡགོང་ས་མཚོག་དང་དགོ་ཚོས་གཉིས་ནས་ཚན་རིག་དང་ནང་ཚོས་བར་མཐུན་ རྩོགས་གྱི་སྐོར་ལ་དགོངས་ཚུལ་གང་ཡོད་གྱི་གཏམ་བཤད་རྒྱས་ཅམ་ཞིག་ཁོ་བོས་བྲིས་ ཡོད་པ། ཨ་རིའི་རོད་རིག་པའི་མཁས་པ་ཨེ་ལེན་ཨ་ལྷོ་མེ་ནས་རྩོགས་བསྐྱོགས་གྱིས་ཁོ་ ལུམ་མི་ཨ་མཐོ་སྐོབ་དབར་ཁང་ནས་བར་དུ་བཏབ་པའི་དེབ། «ནང་ཚོས་དང་ཚན་རིག་ གཞི་གསར་བ་བཏེང་བ།» (Buddhism and Science: Breaking New Ground) ཞེས་པའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་གཟིགས་འཆོལ།

22 ཁོ་བོས་ནང་པའི་ལྟ་བུ་བར་དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་བར་གྱི་བཟོ་སྐྱེང་དང་། རྒྱད་པར་དུ་ སེམས་དང་སློབ་གྲི་ཚོགས་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལུགས་སྟོན་སྐོར་ལ་དབྱུང་ཚོམ། «ནང་ ཚོས་དང་ཚན་རིག་བཟོ་སྐྱེང་འདི་མཐའ་རི་ཅམ་ཞིག་བར་བསྐྱོད་ལུས།» ཞེས་པ་ཞིག་ཚན་ རིག་དང་ཚོས་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་དམིགས་གྱིས་དབྱོད་པའི་དུས་དེབ་«རྩེ་གོན་» (Zygon) ཞེས་པའི་ ༡༩༩༠ གྱི་ལྷོ་བཙུ་གཉིས་པའི་ཚན་པ་དེའི་ནང་བར་དུ་བཏབ་ཡོད།

23 གསུང་ཚེམ་ Universe in a Single Atom དེ་དང་ཐོག་ཨིན་སྐད་ནང་ལྷགས་ཚོམ་ གནང་སྟེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ རང་བར་དུ་བསྐྱུན། འདིའི་བོད་འགྲུར་བཞུགས་པ་འདི་ནང་པའི་ལྟ་ གྲུབ་དང་ཚན་རིག་གི་དབྱུང་དོན་གཉིས་གྱི་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་པ་ཀུན་ གྱིས་མཐུལ་དགོས་པའི་བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་པར་མཛོད།

24 སྐོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ། ལྷེ་དགོ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། སེམས་བསྐྱེད་དུག་པ། མྱོག་ ༣༩ སོག་ ༡༩༩༥ ལ། དཔེ་བསྐྱར་མ། དེབ། ༩༠ སོག་ ༡༩༩༣

སྐབས་དང་པོའི་མཚན།

- 1 མངོན་པ་མོང་མའི་ཙ་གཞུང་འཕགས་པ་མོགས་མེད་གྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། འོག་མའི་ཙ་
གཞུང་སློབ་དཔོན་དཔྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མངོན་གཉིས།
- 2 ལུང་འདི་བཀའ་འགྲུར་མདོ་སྡེའི་ཁོངས་མ་རྟེན།
- 3 ལྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚལ། སེ་ལེའུ་དང་ཤོ། འོག་ ༣༠ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༡༧ འོག་ ༡༥
- 4 ལྡེ་དགོ་བཀའ། དཀོན་བཅེགས། ང་། ལེའུ་བཏུ་དགྲ། འོག་ ༡༧༥ བ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༡༣༡
- 5 ལྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚལ། མེ། ལེའུ་བཏུ་བཏུན་ལ། འོག་ ༡༣༦ བ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༡༣ འོག་ ༡༥༤
- 6 ཤོང་མཚུངས། ལུང་ས། འོག་ ༡༣༦ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༡༣ འོག་ ༡༥༤
- 7 ཤོང་མཚུངས། ལུང་ས། འོག་ ༡༣༦ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༡༣ འོག་ ༡༥༤
- 8 ཤོང་མཚུངས། ལུང་ས། འོག་ ༡༣༦ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༡༣ འོག་ ༡༦༠
- 9 ལྡེ་དགོ་བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བཏུ་ལ། འོག་ ༥༡ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༤༤ འོག་ ༡༡༡
- 10 ལུང་འདིའི་འགྲུར་མི་འདྲ་བ་ཞིག་འཕགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས། ལྡེ་དགོ་བཀའ།
མདོ་སྡེ། ཚ། འོག་ ༡༡༥ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༣༤༣
- 11 ལྡེ་དགོ་བཀའ། མདོ་སྡེ། ཚ། འོག་ ༡༡༡ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༣༡༤
- 12 ཤོང་མཚུངས། ལྡེ་སྡེའི་ལུང་པའི་མདོ། འོག་ ༡༡༡ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༣༡༤
- 13 ཤོང་མཚུངས། ལྡེ་སྡེའི་ལུང་པའི་མདོ། འོག་ ༡༡༤ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༣༡༧
- 14 ལྡེ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ་གནས་ལྡེ་ལ། ལྡེ་གྱི་ ༡༡ འོག་ ༡༦ བ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་བ། ༡༥ འོག་ ༣༤
- 15 ཡམོང་ས་མཚོག་གི་ནང་ཚོས་དོ་སློབ་ལུག་དེ་བ་གསུམ་ལ།

སྐབས་གཉིས་པའི་མཚན།

- 1 ཕྱི་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། གཞན་དོན་ལེན། ལྷོ་ག ༡༤༤ སོག ༡༤༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༢ སོག ༥༤༥ ༥
- 2 ཕྱི་དགེ་བསྟན། དབྱ་མ། བ། སེམས་བསྐྱེད་རྒྱལ་བ། ལྷོ་ག ༡༠༡ སོག ༡༡༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༠ སོག ༥༤༡
- 3 ཕྱི་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་དང་མོ། སོག ༣༡ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༢༤ སོག ༢༤
- 4 མོང་མཚུངས། སོག ༣༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༢༤ སོག ༢༤
- 5 མོང་མཚུངས། སོག ༣༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༢༤ སོག ༢༤
- 6 ཕྱི་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅམ། དེ། གུན་ལས་བརྟུས་དང་མོ། སོག ༤༥ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༢༤ སོག ༡༡༤
- 7 མོང་མཚུངས། གུན་ལས་བརྟུས་དང་མོ། སོག ༤༥ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༢༤ སོག ༡༡༤
- 8 མོང་མཚུངས། མངོན་པ་གུན་ལས་བརྟུས་པའི་བཤད་པ། སོག ༡ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༢༤ སོག ༤༥༤
- 9 ཕྱི་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅམ། ཞི། བམ་མོ་ཉེར་གཉིས་པ། སོག ༡༠༣ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༢༤ སོག ༤༤༡
- 10 ཕྱི་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅམ། དེ། གུན་ལས་བརྟུས་དང་མོ། སོག ༤༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༢༤ སོག ༡༡༡
- 11 ཕྱི་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཅུ། གནས་དང་མོ། སོག ༡༢ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༡ སོག ༤༤
- 12 ཕྱི་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་དང་མོ། སོག ༡༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༠ སོག ༥༡

- 13 ལྡོ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་དང་པོ། འོག་ ༣༠ ཟ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག་ ༡༧
- 14 ལོང་མཚུངས། འོག་ ༣༠ ཟ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག་ ༡༧
- 15 ལྡོ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅན། ལི། བམ་པོ་དང་པོ། འོག་ ༣ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག་ ༤༦
- 16 ལོང་མཚུངས། འོག་ ༣ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག་ ༤༦
- 17 ལྡོ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅན། ཚེ། བམ་པོ་དང་པོ། འོག་ ༩ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༩ འོག་ ༤༡
- 18 ལྡོ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་དང་པོ། འོག་ ༣༠བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག་ ༡༥
- 19 ལོང་མཚུངས། འོག་ ༣༠ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག་ ༡༥
- 20 ལྡོ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅན། སི། འོག་ ༦ ཟ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག་ ༤༡
- 21 ལྡོ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅན། དི། གུན་ལས་བརྟམ་དང་པོ། འོག་ ༧ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག་ ༡༩
- 22 ལྡོ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་བཞི་བ། འོག་ ༣༠༥ ཟ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག་ ༥༠
- 23 ལྡོ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅན། སི། འོག་ ༩༧ ཟ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག་ ༡༩
- 24 ལྡོ་དགོ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེན། ལྷོ་ག ༣༦-༣༡ འོག་ ༡༡༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༥༩
- 25 ལྡོ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅན། ལི། བམ་པོ་གཉིས་པ། འོག་ ༡༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག་ ༤༩
- 26 ལྡོ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་དང་པོ། ལྷོ་ག ༣༦ འོག་ ༩ ཟ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག་ ༦
- 27 ལྡོ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་དང་པོ། འོག་ ༧༧ ཟ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག་ ༡༠

- 28 གོང་མཚུངས། འོག ༣༠ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༩ འོག ༡༥
- 29 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཚམ། རི། ཀུན་ལས་བརྟུས་དང་སོ། འོག ༤༦ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག ༡༣༣
- 30 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཚམ། མི། བམ་སོ་དང་སོ། འོག ༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག ༤༤༣
- 31 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཚམ། མི། འོག ༣༤ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག ༡༦༤
- 32 རྩེ་དབེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་སོ། འོག ༣༠ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༩ འོག ༡༥
- 33 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཚམ། མི། འོག ༤༠ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག ༡༡༠
- 34 རྩེ་དབེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་སོ། འོག ༣༣ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༠ འོག ༥༥
- 35 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཚམ། རི། ཀུན་ལས་བརྟུས་དང་སོ། འོག ༤༦ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག ༡༣༣
- 36 རྩེ་དབེ བསྟན། གསོ་རིག་ཀོ་མེ་ཏུ་བརྟུ་པ། འོག ༡༣༣ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༡༣ འོག ༣༡༦
- 37 གོང་མཚུངས། མེ་ཏུ་དང་སོ། འོག ༡༠ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༡༣ འོག ༣༣
- 38 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཚམ། འི བམ་སོ་དང་སོ། འོག ༣༠༣ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག ༥༤༠
- 39 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཚམ། ཞི། བམ་སོ་རྒྱག་པ། ༥༣ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༡༣༥
- 40 རྩེ་དབེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་སོ། འོག ༣༠ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༩ འོག ༡༦
- 41 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཚམ། མི། འོག ༦ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག ༤༥༣

- 42 རྩེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། འི་བམ་པོ་དང་པོ། སྟོག་ ༡༠༩ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༧ སྟོག་ ༥༩
- 43 རྩེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། དེ། གུན་ལས་བརྟུས་དང་པོ། སྟོག་ ༩༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༩ སྟོག་ ༡༡༩
- 44 རྩེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། འི་བམ་པོ་དང་པོ། སྟོག་ ༡༠༩ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༧ སྟོག་ ༥༩
- 45 རྩེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། དེ། གུན་ལས་བརྟུས་དང་པོ། སྟོག་ ༩༩ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༩ སྟོག་ ༡༡༠
- 46 རྩེ་དགོ་བསྟན། མཛོན་པ། ཟུ་གནས་དང་པོ། སྟོག་ ༥༥ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ སྟོག་ ༡༩
- 47 རྩེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། སི། སྟོག་ ༣༧ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༧ སྟོག་ ༡༩
- 48 རྩེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། འི་ལེའུ་དང་པོ། སྟོག་ ༣༩ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༧ སྟོག་ ༥༥
- 49 རྩེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། དེ། གུན་ལས་བརྟུས་དང་པོ། སྟོག་ ༩༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༩ སྟོག་ ༡༡༩
- 50 རྩེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། སི། གུན་ལས་བརྟུས་དང་པོ། སྟོག་ ༡༡༩ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༩ སྟོག་ ༡༡༧
- 51 རྩེ་དགོ་བསྟན། མཛོན་པ། གུ་གནས་དང་པོ། སྟོག་ ༥ སྟོག་ ༡ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༥ སྟོག་ ༩
- 52 རྩེ་དགོ་བསྟན། མཛོན་པ། ཟུ་གནས་དང་པོ། སྟོག་ ༡༩ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ སྟོག་ ༩
- 53 རྩེ་དགོ་བསྟན། མཛོན་པ། གུ་གནས་བཞི་པ། སྟོག་ ༡༩ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༥ སྟོག་ ༩
- 54 རྩེ་དགོ་བསྟན། མཛོན་པ། སི། བམ་པོ་སོ་དྲུག་པ། སྟོག་ ༡༠༩ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༥༥ སྟོག་ ༥༥

- 55 ལྡོ་དགོ བསྟན། སེམས་ཙམ། འི འོག ༡༧༧ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༣༡༩
- 56 ལྡོ་དགོ བསྟན། དབྱ་མ། ལ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། འོག ༣༦༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༦༠ འོག ༡༠༩
- 57 ལྡོ་དགོ བསྟན། དབྱ་མ། ཡ། འོག ༣༧༣ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༦༠ འོག ༡༥༧༣
- 58 ལྡོ་དགོ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། གུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། འོག ༧༦ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༡༣༠
- 59 ལྡོ་དགོ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། འོག ༣༥ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༡༥༩
- 60 ལྡོ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། ལྷ། གནས་དང་པོ། འོག ༣༧ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༡༣
- 61 ལྡོ་དགོ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། འོག ༧ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༦༡༥
- 62 ལྡོ་དགོ བསྟན། སེམས་ཙམ། འི བམ་པོ་དང་པོ། འོག ༡༤༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༥༣༩
- 63 ལྡོ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། ལྷ། གནས་དང་པོ། འོག ༣༩ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༠ འོག ༦༩
- 64 ལྡོ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། གུ། གནས་དང་པོ། འོག ༣༣ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༤ འོག ༡༤
- 65 གྲིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་ཉེར་བདུན་པ། འོག ༤༣༥ ལྷའི་པོ་རྩོ་བསྐྱོ་བཟང་ཚོས་འཕགས་
སམ་རྒྱ་ཚུན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོས་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྟར།
- 66 ལྡོ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། ལྷ། གནས་དང་པོ། འོག ༣༧ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༡༣
- 67 ལྡོ་དགོ བསྟན། སེམས་ཙམ། འི བམ་པོ་དང་པོ། འོག ༡༤༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༥༣༤
- 68 ལྡོ་དགོ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། འོག ༣༥ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༡༥༤
- 69 ལྡོ་དགོ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་དྲུག་པ། འོག ༥༣ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༧ འོག ༡༣༧

- 70 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། འོག ༣༥ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༡༦༠
- 71 བྱིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་པོ་གཅིག་པ། འོག ༡༤༦
- 72 རྩེ་དབེ བསྟན། མངོན་པ། གུ གནས་གཉིས་པ། འོག ༡༡༣ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༠ འོག ༡༢༠
- 73 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་གསུམ་པ། འོག ༡༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༡༣༦
- 74 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། འོག ༣༦ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༡༦༠
- 75 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། འོག ༣༦ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༡༦༡
- 76 རྩེ་དབེ བསྟན། སེམས་ཙམ། དི། གུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། འོག ༡༦ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༦ འོག ༡༤༥
- 77 རྩེ་དབེ བསྟན། མངོན་པ། གུ གནས་གཉིས་པ། འོག ༡༡༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༠ འོག ༡༢༧
- 78 རྩེ་དབེ བསྟན། སྐྱེས་རབས་དང་སྤྲིངས་ཡིག བེ ལེའུ་དང་པོ། རྫོག ༡༧-༡༥ འོག ༡༡༠ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༤༦ འོག ༡༤༥
- 79 རྩེ་དབེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་གཉིས་པ། འོག ༥༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༦༠ འོག ༡༠༥༡
- 80 རྩེ་དབེ བཀའ། ཤེས་རབ་སྣ་ཚོགས། ཀ འོག ༡༡ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༣༧ འོག ༡༦
- 81 རྩེ་དབེ བསྟན། མངོན་པ། གུ གནས་དང་པོ། འོག ༡༡ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༠ འོག ༣༠
- 82 རྩེ་དབེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། འོག ༡༠ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༥༢ འོག ༡༡༢
- 83 རྩེ་དབེ བསྟན། མངོན་པ། གུ གནས་གཉིས་པ། རྫོག ༣༥ འོག ༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེབ། ༡༤ འོག ༡༡

- 84 ལྡེ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གཉིས་པ། ལྷོ་ཀ ༧༥ འོག ༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༡༩
- 85 ལྡེ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གཉིས་པ། འོག ༡༥ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༡༤༥
- 86 བྱིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་ཉེར་དུག འོག ༤༡༧
- 87 ལྡེ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གཉིས་པ། འོག ༡༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༡༤༥
- 88 ལྡེ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གཉིས་པ། འོག ༡༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༡༤༦
- 89 ལྡེ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་བཞི་པ། འོག ༣༠༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༥༠༠
- 90 ལྡེ་དགོ་བསྟན། ཚང་མ། ཉེ། ལེ་ལུ་དང་པོ། བམ་པོ། ༩༩ འོག ༡༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༤ འོག ༧༩
- 91 ལྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། ཞི། བམ་པོ་གསུམ་པ། འོག ༣༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༧ འོག ༥༩
- 92 པེ་ཅེན་དང་སྦྱར་ཐང་དཔར་མ་ལྟར་བཅོས།
- 93 ལྡེ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གཉིས་པ། འོག ༤༧ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༣༡༠
- 94 ལྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། རི། གུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། འོག ༥༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག ༡༩༧
- 95 ལྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། རི། གུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། འོག ༥༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག ༡༩༥
- 96 ལྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཚམ། འི འོག ༡༧ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག ༧༩

- 97 ལྡེ་དབེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༡༤༣ འོག ༡༡༧ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༧ འོག ༥༡༠
- 98 ལྡེ་དབེ བསྟན། མདོ་སྡེ། རི། འོག ༡༥༥ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༧ འོག ༧༠༣
- 99 ལྡེ་དབེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༤༡ འོག ༡༠༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༧ འོག ༥༠༥
- 100 ལོང་མཚུངས། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༤༣ འོག ༡༠༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༧ འོག ༥༠༥
- 101 ལོང་མཚུངས། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༥༤ འོག ༡༠༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༧ འོག ༥༠༥
- 102 ལྡེ་དབེ བཀའ། བརྒྱད་སྟོང་པ། ༧ ལེའུ་སོ་གཅིག་པ། འོག ༥༧༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥༣ འོག ༤༤༧
- 103 ལྡེ་དབེ བསྟན། ཚད་མ། ཆེ། ལེའུ་གསུམ་པ། བམ་པོ། ༥༥ འོག ༥༤༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༥ འོག ༤༤༧
- 104 ལྡེ་དབེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༥༤ འོག ༤༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༧ འོག ༤༧༥
- 105 ལྡེ་དབེ བསྟན། མདོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། ལྷོ་ཀ ༥༤ འོག ༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥༤ འོག ༤
- 106 ལྡེ་དབེ བསྟན། ལེམས་ཚམ། ལི འོག ༡༤ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥༧ འོག ༤༥
- 107 ལྡེ་དབེ བསྟན། ལེམས་ཚམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། འོག ༥༣ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥༤ འོག ༡༣༥
- 108 ལྡེ་དབེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༥༧-༥༥ འོག ༤༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༧ འོག ༤༧༧

- 109 ལྡོ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། ལེའུ་བཏུ་གཉིས་པ། ལྷོ་ཀ ༣༦ འོག ༡༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༠ འོག ༡༣༩
- 110 ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་སྤྱན་སེམ། ལེའུ་གཉིས་པ། འོག ༡༡- ༣༡ བར།
- 111 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༩༡ འོག ༤༦ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག ༩༡༣
- 112 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་སྤུམ་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༡༡༩ འོག ༡༡༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག ༥༩༡
- 113 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཉེ། ལེའུ་གསུམ་པ། བམ་པོ། ༩༦ འོག ༡༡༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༤ འོག ༣༡༡
- 114 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༩༡-༩༩ འོག ༤༦ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག ༩༡༣
- 115 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༦༡ འོག ༤༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག ༩༡༥
- 116 ལྡོ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ས། འོག ༡༣༥ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༦༡ འོག ༡༡༡༤
- 117 ལོང་མཚུངས། འོག ༡༣༥ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༦༡ འོག ༡༡༡༤
- 118 ལོང་མཚུངས། འོག ༡༣༥ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༦༡ འོག ༡༡༡༤
- 119 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཟེ འོག ༡༦ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༠༥ འོག ༡༠༩
- 120 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། རྗེ། ལེའུ་གཉིས་པ། འོག ༡༠༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༠༩ འོག ༡༡༦༣
- 121 ལོང་མཚུངས། འོག ༡༠༥ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༠༩ འོག ༡༡༦༩
- 122 ལྡོ་དགེ་བཀའ། ཉེ་ཁྲི། ༡ ལེའུ་བརྒྱད་པ། འོག ༡༡༩ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག ༩༠༦

- 123 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེན། ལྷོག་ ༣༤ འོག་ ༤༦ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༦ འོག་ ༧༦༣
- 124 ལྡོ་དགེ་བཀའ། མདོ་སྡེ། ཚེ། འོག་ ༡༡༦ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༩ འོག་ ༣༡༥
- 125 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེན། ལྷོག་ ༣༤ འོག་ ༤༦ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༦ འོག་ ༧༦༣
- 126 ལྡོ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཚེ། རབ་བྱེད་ལྷ་བ། འོག་ ༤༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༥༦ འོག་ ༡༠༣༩
- 127 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཉི་ལུ་བ་སྐྱོད་ཅན་གྱི་ལེན། ལྷོག་ ༡༣༤ འོག་ ༣༦ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༠༦ འོག་ ༤༩
- 128 ལྡོ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། རྩ་ལེན་གསུམ་བ། བམ་པོ། ༣ འོག་ ༥༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༥༤ འོག་ ༡༥༠
- 129 ལོང་མཚུངས། བམ་པོ་གསུམ་བ། འོག་ ༥༤ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༥༤ འོག་ ༡༧༤
- 130 ལྡོ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ལྷ་ རབ་བྱེད་བ་དང་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། བམ་པོ། ༦ འོག་ ༤༣ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༥༤ འོག་ ༡༠༡༤
- 131 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ལྷ་རིག་ཤེ། ལྷོག་ ༤ འོག་ ༣༥༩ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༠༤ འོག་ ༡༦༥༠
- 132 ལྡོ་དགེ་བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཆེ། ལ་རིག་པའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ། འོག་ ༦ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༤ འོག་ ༦༣༠
- 133 ལྡོ་དགེ་བསྟན། ལྷ་རིག་ཤེ། ལྷོག་ ༧-༥ འོག་ ༣༥༡ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༠༤ འོག་ ༡༦༧༤
- 134 ལོང་མཚུངས། ལྷོག་ ༤-༦ འོག་ ༣༥༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༠༤ འོག་ ༡༦༥༠
- 135 ལོང་མཚུངས། ལྷོག་ ༦ འོག་ ༣༥༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༠༤ འོག་ ༡༦༥༠
- 136 ལོང་མཚུངས། ལྷོག་ ༦ འོག་ ༣༥༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༠༤ འོག་ ༡༦༥༠

- 137 གོང་མཚུངས། ལྷོག ༡ འོག ༡༥། ར། དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༡༠༩ འོག ༡༡༥༠
- 138 གོང་མཚུངས། ལྷོག ༩ འོག ༡༥། ར། དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༡༠༩ འོག ༡༡༥༠
- 139 གོང་མཚུངས། ལྷོག ༡༠-༡༡ འོག ༡༥། ར། དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༡༠༩ འོག ༡༡༥༠
- 140 གོང་མཚུངས། ལྷོག ༡༡ འོག ༡༥། ར། དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༡༠༩ འོག ༡༡༥༠
- 141 རྩེ་དགོ བཀའ། མངོ་ལྷ། ཅ། ལེ་ལུ་བུ་ལ། འོག ༥། ར། དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༩༩ འོག ༡༡༠
- 142 རྩེ་དགོ བསྟན། མངོ་ལ། ལ། གནས་དགུ་ལ། འོག ༡༣ ར།
 དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༡༩ འོག ༡༡༩
- 123 རྩེ་དགོ བསྟན། ཚང་མ། ཅ། མངོ་ལ་སྐུ་ལེ་ལ། ལྷོག ༩༣ འོག ༡༡༡ ར།
 དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༩༡ འོག ༡༡༡
- 124 རྩེ་དགོ བསྟན། ཚང་མ། ཅ། གཞན་དོན་ལེ་ལ། ལྷོག ༩༤ འོག ༡༩། ར།
 དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༩༡ འོག ༡༡༡
- 145 གོང་མཚུངས། གཞན་དོན་ལེ་ལ། ལྷོག ༡༡ འོག ༡༩། ར། དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༩༡ འོག ༡༡༡
- 146 རྩེ་དགོ བསྟན། ཚང་མ། ཅ། རང་དོན་ལེ་ལ། ལྷོག ༡༡༩ འོག ༡༠༡ ར།
 དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༩༡ འོག ༩༡
- 147 གོང་མཚུངས། རང་དོན་ལེ་ལ། ལྷོག ༡༡༡ འོག ༡༠༡ ར། དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༩༡ འོག ༩༡
- 148 གོང་མཚུངས། རང་དོན་ལེ་ལ། ལྷོག ༡༡༩ འོག ༡༠༡ ར། དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༩༡ འོག ༩༡
- 149 རྩེ་དགོ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བུ་གཉིས་ལ། ལྷོག ༥ འོག ༡༣ ར།
 དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༥༡ འོག ༡༠༩
- 150 རྩེ་དགོ བསྟན། ཚང་མ། ཅ། ཚང་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལ། ལྷོག ༡༩༩ འོག ༡༡༣ ར།
 དཔེ་བསྟར་མ། དེ། ༩༡ འོག ༡༡༣

སྐབས་གསུམ་པའི་མཚན།

- 1 གྲེ་བློག་པའི་གཞུང་འདི་ཀ་མ་ལ་ལྷོ་ལའི་དེ་ལོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པའི་དཀའ་འབྲེལ་དུ་བྲངས་པ་ལྟར་
འདིར་བཀོད།
- 2 གྲེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ་གནས་ལྗ་པ། སོག་ ༡༣༤ ལ།
དཔེ་བསྐྱུར་ལ། དེ་བ། ༡༤ སོག་ ༥༡༠
- 3 གྲེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ལྷུ་གནས་ལྗ་པ། སོག་ ༡༡༡ ལ།
དཔེ་བསྐྱུར་ལ། དེ་བ། ༡༡ སོག་ ༡༡༤༤
གྲེ་དགེ་བསྟན་ལྟར་དང་། ལྷུར་བའི་ཅིང་དཔར་མར་བཞུགས་པའི་ལུང་ཚིག་
རྣམས་རྒྱུང་བའི་མི་མཐུན་ཡང་འདིར་གྲེ་མ་གཉིས་ལྟར་བཀོད་ཡོད།
- 4 གྲེ་དགེ་བསྟན། མེམས་ཚལ། དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་མོ། སོག་ ༥༣ ལ།
དཔེ་བསྐྱུར་ལ། དེ་བ། ༡༠ སོག་ ༡༣༠
- 5 གྲེ་དགེ་བསྟན། མེམས་ཚལ། དེ། ལེའུ་གསུམ་པ། སོག་ ༤༡ ལ།
དཔེ་བསྐྱུར་ལ། དེ་བ། ༡༠ སོག་ ༤༠༩
- 6 གྲེ་དགེ་བསྟན། མེམས་ཚལ། དེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ལྷོ་ཀ ༡༠ སོག་ ༡༤ ལ།
དཔེ་བསྐྱུར་ལ། དེ་བ། ༡༡ སོག་ ༣༥
- 7 གྲེ་དགེ་བསྟན། དབྱུ་ལ། ཅ། རབ་བྱེད་བཏུ་དགུ་པ། ལྷོ་ཀ ༡ སོག་ ༡༡ ལ།
དཔེ་བསྐྱུར་ལ། དེ་བ། ༥༡ སོག་ ༡༡
- 8 ལོང་མཚུངས། རབ་བྱེད། ༡༤ ལྷོ་ཀ ༣ སོག་ ༡༡ ལ། དཔེ་བསྐྱུར་ལ། དེ་བ། ༥༡ སོག་ ༡༡
- 9 གྲེ་དགེ་བསྟན། དབྱུ་ལ། ཅ། རབ་བྱེད་བཏུ་གཅིག་པ། ལྷོ་ཀ ༡ སོག་ ༡༡ ལ།
དཔེ་བསྐྱུར་ལ། དེ་བ། ༥༡ སོག་ ༡༠༠

- 10 ལྡོ་དགོ་བསྟན། དབྱ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཙུ་གཅིག་པ། འོག་ ༡༢༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༠ འོག་ ༡༣༣༤
- 11 ལྡོ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་ལྡ་པ། ལྷོ་ག ༡༤ འོག་ ༡༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག་ ༣༡
- 12 ལོང་མཚུངས། འོག་ ༡༣༤ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག་ ༥༡༡
- 13 ལོང་མཚུངས། འོག་ ༡༣༤ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག་ ༥༡༡
- 14 ལོང་མཚུངས། འོག་ ༡༤༠ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག་ ༥༡༡
- 15 ལོང་མཚུངས། འོག་ ༡༤༠ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག་ ༥༡༤
- 16 ལོང་མཚུངས། གནས་དང་པོ། འོག་ ༡༤ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག་ ༢༡
- 17 ལྡོ་དགོ་བསྟན། ཚང་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ལྷོ་ག ༡༡༡ འོག་ ༡༠༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༢ འོག་ ༤༤༤
- 18 ལྡོ་དགོ་བསྟན། མེམས་ཅམ། རི། གུན་ལས་བཙུས་དང་པོ། འོག་ ༤༠ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག་ ༡༥༥
- 19 ལྡོ་དགོ་བཀའ། དཀོན་བཅེགས། ཅ། བམ་པོ་གཉིས་པ། འོག་ ༡༢༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༣ འོག་ ༤༡༥
- 20 ལྡོ་དགོ་བསྟན། དབྱ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་བཙུ་གཅིག་པ། འོག་ ༡༢༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༠ འོག་ ༡༣༣༡
- 21 ལྡོ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གསུམ་པ། ལྷོ་ག ༡༡-༡༤ འོག་ ༡༠ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག་ ༡༡
- 22 ལྡོ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གསུམ་པ། འོག་ ༡༥༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག་ ༣༡༡

- 23 རྗེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ལྷོ་ཀ ༤༥༥ འོག ༡༣༧ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༧-འོག ༥༧༠ དཔེ་བསྐྱར་མར་རྒྱུད་པ་ཡི། །ཞེས་འབྱུང་ཡང་འགྲེལ་བ་ཁག་
དང་བསྐྱེད་ན་རྒྱུང་བ་ཞེས་པ་ཡིན་པར་སྣང་བས་བཙུགས།
- 24 རྗེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དང་པོ། འོག ༣༤ བ། དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༠ འོག ༡༠༥༥
- 25 རྗེ་དགེ་བསྟན། བེར་ཕྱིན། ཉ། སྐབས་བདུན་པ། འོག ༤༥ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༥༩ འོག ༤༡༦
- 26 རྗེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཀི་བམ་པོ་ལྷ་པ། འོག ༥༡ ན ༣ བ། དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༤ འོག ༥༤༥
- 27 རྗེ་དགེ་བཀའ། ལྷུད། བ། ལེའུ་བཙུག་ལྷུད་པ། འོག ༥༠༡ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༤ འོག ༤༣༦
- 28 རྗེ་དགེ་བཀའ། ལྷུད། ཁ། རིམ་པར་བྱེ་བ་ཉེར་དྲུག་པ། འོག ༤༤ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༥༤ འོག ༡༥༩
- 29 རྗེ་དགེ་བསྟན། ལྷུང་འགྲེལ། རི། རིམ་པ་གཉིས་པ། ལྷོ་ཀ ༥༤ འོག ༤༤ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༡༣༤
- 30 རྗེ་དགེ་བསྟན། ལྷུང་རབས། ལེའུ་དང་པོ། ལྷོ་ཀ ༤༤ འོག ༡༠༤ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༤ འོག ༥༤༤
- 31 རྗེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ལུ་གནས་གཉིས་པ། འོག ༤༠ བ། དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༥༤ འོག ༥༠༠
- 32 རྗེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ལུ་གནས་གཉིས་པ། འོག ༡༥༤ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༠ འོག ༣༥༤
- 33 རྗེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ལུ་གནས་གཉིས་པ། འོག ༤༡ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༥༤ འོག ༥༠༥
- 34 རྗེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། རི། ལེའུ་གསུམ་པ། འོག ༥༣ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༥༤ འོག ༡༤༣

- 35 རྗེ་དགེ་བསྟན། ཚང་མ། ཅེ། ལེ་ལུ་གཉིས་པ། སོག་ ༡༡༩ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༦ སོག་ ༤༧༥
- 36 རྗེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ལུ་གཞན་གཉིས་པ། སོག་ ༡༦༩ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༠ སོག་ ༩༤༠
- 37 རྗེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅན། ཟེ། བམ་པོ་ལྷ་པ། སོག་ ༡༦༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༦༤ སོག་ ༡༡༧༤
- 38 རྗེ་དགེ་བསྟན། དབྱེ་མ། ཚོ། རབ་བྱེད་བཅུ་བཞི་པ། ལྷོ་ག་ ༣༣ སོག་ ༡༦ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༥༦ སོག་ ༡༡༥
- 39 རྗེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ལུ། བཙོ་བརྒྱད་པ་མེ་རྟོག་གི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། སོག་ ༣༥ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༩ སོག་ ༤༥༩
- 40 རྗེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅན། སི། སོག་ ༡༧ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༦༦ སོག་ ༡༤༡
- 41 རྗེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅན། ཚོ། བམ་པོ་གསུམ་པ། སོག་ ༣༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༦༣ སོག་ ༦༣༤
- 42 རྗེ་དགེ་བཟུང། མངོན་པ། ལ། སོག་ ༡༥༠ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༦ སོག་ ༩༤༧
- 43 རྗེ་དགེ་བསྟན། ཚང་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེ་ལུ། ལྷོ་ག་ ༡༤༥ སོག་ ༡༠༣ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༦ སོག་ ༤༧༤
- 44 ལོང་མཚུངས། གཞན་དོན་ལེ་ལུ། ལྷོ་ག་ ༣༡༣ སོག་ ༡༥༠ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༦ སོག་ ༥༤༤
- 45 ལོང་མཚུངས། གཞན་དོན་ལེ་ལུ། ལྷོ་ག་ ༣༡༩-༣༡༤ སོག་ ༡༥༠ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༦ སོག་ ༥༤༤
- 46 རྗེ་དགེ་བསྟན། ཚང་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེ་ལུ། སོག་ ༡༦༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༦ སོག་ ༤༦༦

སྐབས་བཞི་པའི་མཆན།

- 1 ལྷ་ར་ཐང་དང་པེ་ཅིན་དཔར་མ་ལྟར་བཅོས་ཡོད།
- 2 ལྷ་དགེ་བསྟན། དབྱ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དགུ་བ། འོག ༡༥༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༠ འོག ༡༩༤༤
- 3 ལྷ་དགེ་བསྟན། ཚང་མ། ཟ། བཅོ་ལྷ་པ་ཇས་ཀྱི་ཚིག་གི་དོན་བཟླ་བ། འོག ༩༥༧ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༠༧ འོག ༤༤༤
- 4 ལྷ་དགེ་བསྟན། དབྱ་མ། ར། ལེའུ་བཏུན་མ། འོག ༩༤༩ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༤ འོག ༤༤༠
- 5 ལོང་མཚུངས། འོག ༩༤༩ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༤ འོག ༤༤༩
- 6 མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེས་ལྷ་བ་འདི་བསྟན་འགྲུང་དུ་མི་བཞུགས་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་བསྟར་ཡོད།
- 7 གིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་པོ་དུག་མ། འོག ༩༤༤
- 8 ལྷ་དགེ་བསྟན། མངོན་མ། ལྷ། གནས་གཉིས་མ། འོག ༡༩༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག ༩༩༤
- 9 ལྷ་དགེ་བསྟན། མེམས་ཅམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་མ། འོག ༧༧ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༤ འོག ༡༤༤
- 10 ལྷ་དགེ་བསྟན། མེམས་ཅམ། ལི། བམ་པོ་བཞི་མ། འོག ༩༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༤ འོག ༡༠༤༤
- 11 ལྷ་དགེ་བསྟན། ཚང་མ། ཅ། འོག ༤༤ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༧ འོག ༤༩༩
- 12 ལྷ་དགེ་བསྟན། ཚང་མ། ཞ། འོག ༡༤༡ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༠༤ འོག ༤༤༩
- 13 ལྷ་དགེ་བསྟན། མེམས་ཅམ། ཞ། བམ་པོ་དུག་མ། འོག ༤༠ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༤ འོག ༡༡༧
- 14 ལྷ་དགེ་བསྟན། དབྱ་མ། ར། ལེའུ་ལྷ་མ། འོག ༩༠༤ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༤ འོག ༤༡༠

- 15 ཕྱི་དགོ བསྟན། དབྱ་མ། ཚཱ་ རབ་བྱེད་དགུ་བ། ལྷོ་ཀ ༡༤ འོག ༡༡ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༥༧ འོག ༡༠༩
- 16 ཕྱི་དགོ བསྟན། དབྱ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དགུ་བ། འོག ༡༥༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༤༠ འོག ༡༩༤
- 17 ཕྱི་དགོ བསྟན། ཚང་མ། ཞེ། ལྷོ་ཀ ༥༤ འོག ༡༤༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༠༤ འོག ༥༡༧
- 18 ཕྱི་དགོ བསྟན། མངོན་བ། གུ གནས་གཉིས་བ། འོག ༡༥༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༧༤ འོག ༩༡༡
- 19 ཕྱི་དགོ བསྟན། མངོན་བ། ལྷ། གནས་གཉིས་བ། འོག ༡༩༡ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༩༩༤
- 20 ཕྱི་དགོ བསྟན། མངོན་བ། གུ གནས་གཉིས་བ། ལྷོ་ཀ ༩༩ འོག ༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༧༤ འོག ༡༠
- 21 ཕྱི་དགོ བསྟན། མངོན་བ། ལྷ། གནས་གཉིས་བ། འོག ༡༩༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༩༩༠
- 22 ཕྱི་དགོ བསྟན། མངོན་བ། གུ གནས་གཉིས་བ། འོག ༤༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༧༤ འོག ༡༥༤
- 23 ཕྱི་དགོ བསྟན། མེམས་ཙམ། དེ། གུན་ལས་བཏུས་གཉིས་བ། འོག ༧༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༧༤ འོག ༡༤༤
- 24 ཕྱི་དགོ བསྟན། མེམས་ཙམ། ཚེ། བམ་པོ་གསུམ་བ། འོག ༩༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༧༩ འོག ༧༩༩
- 25 ཕྱི་དགོ བསྟན། དབྱ་མ། རོ། ལེའུ་ལྷ་བ། འོག ༩༡༠ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༥༤ འོག ༥༡༩
- 26 ཕྱི་དགོ བསྟན། དབྱ་མ། ཚཱ་ རབ་བྱེད་བཏུན་བ། ལྷོ་ཀ ༡༠ འོག ༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༥༤ འོག ༧༤༤
- 27 ཕྱི་དགོ བསྟན། དབྱ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དགུ་བ། འོག ༡༥༩ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༤༠ འོག ༡༩༤༧

- 28 ལྡེ་དགོ་བསྟན། དབྱ་མ། ཚ། འོག 31 བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 42 འོག 113
- 29 ལྡེ་དགོ་བསྟན། དབྱ་མ། ར། ལེའུ་བདུན་པ། འོག 323 བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 41 འོག 420
- 30 ལྡེ་དགོ་བསྟན། ཚང་མ། ཞ། ལྷོྷ། 26 འོག 127 བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 106 འོག 473
- 31 ལོང་མཚུངས། ལྷོྷ། 42-41 འོག 1270 བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 106 འོག 472
- 32 ལྡེ་དགོ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། འོག 25 བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 25 འོག 133
- 33 ལོང་མཚུངས། གནས་དང་པོ། འོག 25 བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 25 འོག 133
- 34 ལྡེ་དགོ་བསྟན། དབྱ་མ། མ། བམ་པོ་དང་པོ། འོག 23 བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 23 འོག 1003
- 35 ལྡེ་དགོ་བསྟན། ཚང་མ། ཞ། ལྷོྷ། 43 འོག 127 བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 106 འོག 472
- 36 ལྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅམ། ཤི ལྷོྷ། 13 འོག 3 བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 22 འོག 2
- 37 ལྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅམ། ཤི འོག 2 བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 22 འོག 30
- 38 ལྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅམ། ཚ། བམ་པོ་གསུམ་པ། འོག 36 བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 23 འོག 233
- 39 ལྡེ་དགོ་བསྟན། དབྱ་མ། མ། འོག 42 བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 23 འོག 273
- 40 ལྡེ་དགོ་བསྟན། དབྱ་མ། མ། འོག 311 བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 23 འོག 1476
- 41 ལྡེ་དགོ་བསྟན། དབྱ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་དགུ་པ། ལྷོྷ། 13-16 འོག 10 བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 42 འོག 103
- 42 ལྡེ་དགོ་བསྟན། དབྱ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དགུ་པ། འོག 143 བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། 20 འོག 1322

སྐབས་ལྔ་པའི་མཆན།

- 1 རྩེ་དབེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ལྷོ་ག ༡༠ སྟོག ༡༠༧ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥༢ སྟོག ༥༠༡
- 2 ལོང་མཚུངས། ལྷོ་ག ༡༩ སྟོག ༡༠༧ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥༢ སྟོག ༥༠༩
- 3 རྩེ་དབེ་བསྟན། དབུ་མ། རྟ། ལེའུ་དགུ་བ། ལྷོ་ག ༡༣༩ སྟོག ༣༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥༧ སྟོག ༧༥
- 4 རྩེ་དབེ་བསྟན། དབུ་མ། རྟ། ལེའུ་གསུམ་བ། སྟོག ༡༡༠ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥༧ སྟོག ༣༤༤
- 5 རྩེ་དབེ་བསྟན། སེམས་ཚམ། དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་སོ། སྟོག ༤༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ སྟོག ༡༤༢
- 6 རྩེ་དབེ་བསྟན། མདོ་ལྟེལ། ཆེ། བམ་སོ་དང་སོ། སྟོག ༥ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༤ སྟོག ༢༣༥
- 7 རྩེ་དབེ་བཀའ། མདོ་སྟེ། ཆེ། སྟོག ༡༡༤ བ། དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༩ སྟོག ༣༡༥
- 8 རྩེ་དབེ་བསྟན། སེམས་ཚམ། དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་སོ། སྟོག ༤༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ སྟོག ༡༤༤
- 9 རྩེ་དབེ་བསྟན། མདོ་ན་བ། ཀུ གནས་གསུམ་བ། སྟོག ༡༩༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ སྟོག ༣༥༥
- 10 རྩེ་དབེ་བསྟན། མདོ་ན་བ། ཀུ གནས་གསུམ་བ། ལྷོ་ག ༢༣-༢༩ སྟོག ༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༢༤ སྟོག ༩༡

- 11 རྩེ་དགེ་བཀའ། མདོ་སྤེ། ལ། ལེ་ལུ་བཅུ་གཉིས་པ། འོག་ ༡༡ ར།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༤༦ འོག་ ༡༡༦
- 12 རྩེ་དགེ་བཀའ། འདུལ་བ། ཅ། བམ་མོ་གསུམ་པ། འོག་ ༤༩ ར།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥ འོག་ ༡༢༧
- 13 རྩེ་དགེ་བཀའ། འདུལ་བ། ཅ། བམ་མོ་གསུམ་པ། འོག་ ༤༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥ འོག་ ༡༣༠
- 14 རྩེ་དགེ་བཀའ། འདུལ་བ། ཅ། བམ་མོ་གསུམ་པ། འོག་ ༤༩ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥ འོག་ ༡༣༠
- 15 རྩེ་དགེ་བཀའ། འདུལ་བ། ཅ། བམ་མོ་གསུམ་པ། འོག་ ༥༠ ར།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥ འོག་ ༡༣༣
- 16 རྩེ་དགེ་བཀའ། འདུལ་བ། ཅ། བམ་མོ་གསུམ་པ། འོག་ ༥༠ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༥ འོག་ ༡༣༣
- 17 དེང་རབས་ཚན་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས། འཛམ་གུང་གི་དུ་མིའི་འགོ་བ་བྱུང་ཚུལ་སྐར་བཤད་
པ་དང་མི་འདྲ་བར། མིའི་འགོ་བ་རྣམས་སྤྲེལ་གྱི་རིགས་ལས་བྱུང་བར་བཤད།
- 18 རྩེ་དགེ་བསྟན། རྒྱུད་འབྲེལ། ཐ། ལམས་ལའི་མདོར་བསྟུས་བཅུན་པ། འོག་ ༡༥༦ ར།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༦ འོག་ ༣༦༡
- 19 རྩེ་དགེ་བསྟན། རྒྱུད་འབྲེལ། ད། དེ་ལེས་ལེ་ལུ་འཛོལ་བསྟུས་གསུམ་པ། འོག་ ༡༥༦ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༦ འོག་ ༡༣༡
- 20 རྩེ་དགེ་བཀའ། བལ་ཆེན། ཇ། བམ་མོ་ཉེར་གཉིས་པ། འོག་ ༣༦༡ ར།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༣༧ འོག་ ༡༤༥
- 21 རྩེ་དགེ་བཀའ། རྒྱུད། ད། ལེ་ལུ་དང་ལོ། འོག་ ༣ བ། དཔེ་བསྟུས་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག་ ༡

- 22 སྡེ་དགོ་བཀའ། སལ་ཆེན། ཀ ལེ་ལྷ་བཞི་བ། འོག ༥༧ ར། དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༣༥ འོག ༡༠༧
- 23 སྡེ་དགོ་བཀའ། སལ་ཆེན། ཀ ལེ་ལྷ་དགུ་བ། འོག ༡༧༧ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༣༥ འོག ༣༡༣
- 24 སྡེ་དགོ་བཀའ། དཀོན་བཞེགས། ད། ལེ་ལྷ་ཉེར་ལྷུག་བ། འོག ༡༣༠ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༧༡ འོག ༣༡༡
- 25 སྡེ་དགོ་བསྟན། སེམས་ཅམ། ཆེ། བམ་པོ་གཉིས་བ། འོག ༡༦ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༦༡ འོག ༦༠༥
- 26 སྡེ་དགོ་བསྟན། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་པོ་གསུམ་བ། འོག ༡༡༥
- 27 སྡེ་དགོ་བསྟན། མདོན་བ། ཀྱ ཀནས་གསུམ་བ། ལྷོ་ཀ ༡༠༡ འོག ༡༠ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༦༥ འོག ༡༧
- 28 སྡེ་དགོ་བསྟན། ལྷུང་འབྲེལ། ད། ཡེ་ཤེས་ལེ་ལྷའི་མདོར་བསྐྱུས་བཞི་བ། འོག ༡༦༥ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༧ འོག ༡༣༡༧
- 29 སྡེ་དགོ་བསྟན། དབུ་མ། ཆེ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་བ། ལྷོ་ཀ ༡༥ འོག ༡༠ ར།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༥༦ འོག ༡༠༡
- 30 སྡེ་དགོ་བསྟན། དབུ་མ། ཆེ། རབ་བྱེད་བརྒྱ་གཅིག་བ། འོག ༡༣༥ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༥༦ འོག ༡༡༧༥
- 31 སྡེ་དགོ་བསྟན། ལྷུང་འབྲེལ། ཟ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྐྱུས་བདུན་བ། འོག ༡༥༥ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༧ འོག ༣༧༦
- 32 འོང་མཚུངས། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྐྱུས་བདུན་བ། འོག ༡༥༧ ར།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༧ འོག ༣༧༦
- 33 འོང་མཚུངས། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྐྱུས་དགུ་བ། འོག ༡༦༠ ར།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༧ འོག ༧༡༥

- 34 གོང་མཚུངས། འོག ༡༤༥ ར། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༦ འོག ༧༦༠
- 35 གོང་མཚུངས། འོག ༡༤༣ ར། དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༦ འོག ༧༥༦
- 36 སློབ་དཔོན་འདི་ཕྱི་ནང་གང་ཡིན་སྐོར་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་ཡང་། ཅ་ལེ་རྒྱར་སློབ་གཉེན་
མཛད་པ་ལ་ཚིང་བ་མེད།
- 37 ལྷུང་རྩ་ཏི་ཡམ། གོ་ལའི་ལེའུ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ༦
- 38 གོང་མཚུངས། ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ༤
- 39 གོང་མཚུངས། ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ༡༠
- 40 ལྡེ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གསུམ་པ། འོག ༡༥༥ ར།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༣༡༡
- 41 ལྡེ་དགོ བཀའ། མངོ་སྡེ། ལ། ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ། འོག ༡༡ ར།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༧༦ འོག ༡༡༥
- 42 ལྡེ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། ཨི། ཚིགས་བཞི་པ། འོག ༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༦ འོག ༤༥༠
- 43 ལྡེ་དགོ བཀའ། རྒྱུ། ཀ ལེའུ་དང་པོ། སྒྲིག ༡༣ འོག ༩༣ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག ༤༠
- 44 བྱིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་པ། འོག ༣༧༠
- 45 ལྡེ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གསུམ་པ། སྒྲིག ༡༡-༡༤ འོག ༡༠ ར།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༩༩
- 46 ལྡེ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གསུམ་པ། འོག ༡༥༥ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༣༡༩
- 47 ལྡེ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གསུམ་པ། སྒྲིག ༤༠-༤༣ འོག ༡༠ ར།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡༤ འོག ༩༩

48 རྗེ་དབེ་བསྟན། མངོན་པ། ལྷ། གནས་གསུམ་པ། འོག ༣༣༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༡། འོག ༡༢༠

49 རྗེ་དབེ་བསྟན། དབྱ་མ། ཉ། ལེ་ལུ་བརྒྱད་པ། འོག ༡༢༢ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤༢ འོག ༣༢༧

50 རྗེ་དབེ་བསྟན། ལྷུང་འགྲེལ། ཐ། ཁམས་ལའི་མངོན་བསྟུང་བརྒྱད་པ། འོག ༡༢༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༤ འོག ༣༤༤

51 རྗེ་དབེ་བསྟན། མངོན་པ། ལུ། གནས་གསུམ་པ། འོག ༡༥༧ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༧༤ འོག ༣༡༡

52 རྗེ་དབེ་བཀའ། མངོ་སྤེ། ཁ། ལེ་ལུ་བརྒྱ་གཉིས་པ། འོག ༧༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༢༤ འོག ༡༡༣

53 རྗེ་དབེ་བཀའ། མལ་ཚེ། ཁ། ལེ་ལུ་སོ་རྩལ་པ། འོག ༣༡༥ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེ་བ། ༣༤ འོག ༡༠༡

སྐབས་རྒྱག་པའི་མཆན།

- 1 རྩེ་དབེ་བསྟན། མངོན་པ། ཨི། ཆིགས་བཙུག་ལ། འོག ༡༥༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༧ འོག ༡༠༣༠
- 2 རྩེ་དབེ་བཀའ། དཀོན་བཞུགས། བ། བམ་པོ་དང་པོ། འོག ༡༣༧ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༡ འོག ༧༧༠
- 3 རྩེ་དབེ་བཀའ། དཀོན་བཞུགས། བ། བམ་པོ་དང་པོ། འོག ༡༡༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༡ འོག ༤༥༡
- 4 རྩེ་དབེ་བསྟན། མེས་མ་ཙམ། ཆོ། ཡིད་ཀྱི་ས། འོག ༡༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༡ འོག ༤༤༥
- 5 རྩེ་དབེ་བཀའ། དཀོན་བཞུགས། བ། བམ་པོ་དང་པོ། འོག ༡༧༣ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༡ འོག ༧༥༣
- 6 རྩེ་དབེ་བསྟན། མངོན་པ། གུ་གནས་གསུམ་པ། འོག ༡༡༡ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༤ འོག ༡༤༤
- 7 རྩེ་དབེ་བསྟན། ལྷན་འབྲེལ། དི། དེ་མ་པར་བྱེ་བ་དང་པོ། འོག ༡༡༣ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༧ འོག ༣༧༣
- 8 རྩེ་དབེ་བཀའ། ལྷན། ལ། དེ་མ་པར་དབྱེ་བ་གཉིས་པ། ལྷོག ༡༧-༡༥ འོག ༡༤༤ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༧༧ འོག ༧༧༧ (ལྷན་འདི་ལ་དཔལ་བའི་མཆོག་འབྲུང་བ་ཞེས་བྱ་
བའི་ལྷན། ཅེས་གསལ།)
- 9 རྩེ་དབེ་བཀའ། ལྷན། ཅ། ལེ་ལེ་བཞུ་བཞུན་པ། འོག ༡༣༠ བ།
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག ༡༠༥

- 10 རྩེ་དབེ་བསྐྱེན། མངོན་པ། ལུ། གནས་གསུམ་པ། འོག ༡༧༤ བ།
དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༤༤༧
- 11 རྩེ་དབེ་བསྐྱེན། གསོ་རིག་ཏེ། ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་ལེའུ་དང་པོ། ལྷོ་ག ༥-༦ འོག ༡༠༦ བ།
དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༡༡༡ འོག ༡༤༤
- 12 རྩེ་དབེ་བཀའ། ལྷུང། ཁ། རིམ་པར་དབྱེ་བ་གཉིས་པ། ལྷོ་ག ༡༧-༡༧ འོག ༡༤༤ བ།
དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༧༧ འོག ༧༧༧
- 13 རྩེ་དབེ་བཀའ། དཀོན་བཞེགས། ག། བམ་པོ་དང་པོ། འོག ༡༡༤ བ།
དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༤
- 14 རྩེ་དབེ་བཀའ། དཀོན་བཞེགས། ག། བམ་པོ་དང་པོ། འོག ༡༡༤ བ།
དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༤
- 15 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༤ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༠
- 16 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༤ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༠
- 17 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༤ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༠
- 18 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༥ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༠
- 19 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༥ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༡
- 20 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༥ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༡
- 21 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༥ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༡
- 22 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༥ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༡
- 23 འོང་མཚུངས། བམ་པོ་གཉིས་པ། འོག ༡༡༥ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༡
- 24 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༥ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༡
- 25 འོང་མཚུངས། འོག ༡༡༥ བ། དཔེ་བསྐྱེད་མ། དེབ། ༤༡ འོག ༤༤༡

- 47 གོང་མཚུངས། འོག ༡༡༩ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༧༡ འོག ༤༡༡
- 48 རྩེ་དགོ བཀའ། རྒྱད། ༧ བང་ལེ། སྟོློག ༧ འོག ༧༠ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༤༤
- 49 རྩེ་དགོ བསྟན། རྒྱད་འབྲེལ། ཟ། བང་ལེའི་མདོར་བསྟུང་དང་པོ། འོག ༡༡༥ བ།
 དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༤ འོག ༥༣༠
- 50 རྩེ་དགོ བཀའ། རྒྱད། ༧ བང་ལེ། སྟོློག ༤ འོག ༧༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༡༠༠
- 51 རྩེ་དགོ བཀའ། རྒྱད། ༧ བང་ལེ། སྟོློག ༤-༡༠ འོག ༧༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༡༠༠
- 52 རྩེ་དགོ བཀའ། རྒྱད། ༧ བང་ལེ། སྟོློག ༡༠-༡༡ འོག ༧༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༡༠༠
- 53 རྩེ་དགོ བཀའ། རྒྱད། ༧ བང་ལེ། སྟོློག ༡༡ འོག ༧༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༡༠༡
- 54 འདིར་རྩུས་འཁོར་བསྟུང་རྒྱད་དུ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཉ་དང་། རྩུས་སྐབས། བཀ་ཚོད་
 དང་། མིའི་མེད་མེའི་མ་སྟེང་སྟུང་བ་ནི། ཕྱི་རོལ་བའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཁྲུབ་འཇུག་གི་
 འཇུག་པ་བཅུའི་མ་སྟེང་དང་འབྲེལ་ཞིང་། འདིའི་སྟོར་གྱི་བཤའ་བ་མདོར་བསྟུང་གོ་བདེ་
 བ་ཞིག་མཁས་གྲུབ་ཞོར་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་རྩེ་མེད་འོད་གྱི་རྒྱན། མོད་གྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་
 བཏུས་དེབ། འོག ༡༣༤ བང་དུ་བྱུང་བ་ལ་གཟིགས།
- 55 རྩེ་དགོ བསྟན། བཤོ་རིག་ཉེ། ལུས་གནས་གྱི་ལེའུ་དང་པོ། སྟོློག ༡ འོག ༡༠༤ བ།
 དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡༡ འོག ༡༤༧
- 56 གོང་མཚུངས། སྟོློག ༣༡ འོག ༡༠༥ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡༡ འོག ༡༤༥
- 57 གོང་མཚུངས། སྟོློག ༧༥ འོག ༡༠༥ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡༡ འོག ༡༤༤
- 58 གོང་མཚུངས། སྟོློག ༥༣-༥༧ འོག ༡༠༥ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡༡ འོག ༡༤༤
- 59 གོང་མཚུངས། སྟོློག ༥༧ འོག ༡༠༤ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡༡ འོག ༡༤༤
- 60 གོང་མཚུངས། སྟོློག ༥༥ འོག ༡༠༤ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡༡ འོག ༡༤༤
- 61 གོང་མཚུངས། སྟོློག ༥༥ འོག ༡༠༤ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡༡ འོག ༡༤༤

- 62 གོང་མཚུངས། ལྷོ་གླིང་ ༥༦ འོག་ ༡༠༤ ཟླ་ དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༡༡༡ འོག་ ༣༤༤
- 63 གོང་མཚུངས། ལྷོ་གླིང་ ༥༦ འོག་ ༡༠༤ ཟླ་ དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༡༡༡འོག་ ༣༤༤
- 64 གོང་མཚུངས། ལྷོ་གླིང་ ༤༡-༤༣ འོག་ ༡༠༤ ཟླ་ དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༡༡༡ འོག་ ༣༠༠
- 65 གོང་མཚུངས། ལྷོ་གླིང་ ༥༡-༥༣ འོག་ ༡༠༤ ཟླ་ དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༡༡༡འོག་ ༣༠༡
- 66 རྩེ་དབུ་བཞུག་ རྒྱུ་འབྲེལ། ཞེ་ ལྷོ་གླིང་ ༣ འོག་ ༣༥༦ ཟླ་
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༣༦ འོག་ ༡༥༤༡
- 67 རྩེ་དབུ་བཞུག་ དཀོན་བཞུགས། ག་ བམ་མོ་དང་མོ། འོག་ ༣༤༡ ཟླ་
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༤༡ འོག་ ༥༤༡
- 68 རྩེ་དབུ་བཞུག་ རྒྱུ་ཁ། ཁ། རིམ་པར་བྱེ་བ་བདུན་པ། ལྷོ་གླིང་ ༣༠ འོག་ ༣༥༣ ཟླ་
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༥༤ འོག་ ༥༤༣
- 69 རྩེ་དབུ་བཞུག་ རྒྱུ་ཁ། འཕུ་ལུ་མ་ཚུ་པ། ལྷོ་གླིང་ ༤ འོག་ ༣༤༣ ཟླ་ དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༤༡ འོག་ ༤༣༣
- 70 གོང་མཚུངས། ལྷོ་གླིང་ ༡༠ འོག་ ༣༤༣ ཟླ་ དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༤༡ འོག་ ༤༣༣
- 71 རྩེ་དབུ་བཞུག་ རྒྱུ་ཁ། ག་ བཟུག་པ་རྒྱག་པའི་རབ་བྱེད་གཉེས་པ། ལྷོ་གླིང་ ༡༤-༡༥ འོག་ ༡༡༣ ཟླ་
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༥༤ འོག་ ༣༠༥
- 72 རྩེ་དབུ་བཞུག་ རྒྱུ་ཁ། ང་། འཕུ་དང་མོ། འོག་ ༣ ཟླ་ དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༤༠ འོག་ ༤
- 73 རྩེ་དབུ་བཞུག་ རྒྱུ་ཁ། ཅ། འཕུ་ལུ་མ་ཚུ་པ། ལྷོ་གླིང་ ༡༡ འོག་ ༣༤༣ ཟླ་
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༤༡ འོག་ ༤༣༤
- 74 གོང་མཚུངས། ལྷོ་གླིང་ ༡༡-༡༣ འོག་ ༣༤༣ ཟླ་ དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༤༡ འོག་ ༤༣༤
- 75 གོང་མཚུངས། ལྷོ་གླིང་ ༣-༤ འོག་ ༣༤༣ ཟླ་ དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༤༡ འོག་ ༤༣༣
- 76 རྩེ་དབུ་བཞུག་ རྒྱུ་ཁ། ཁ། རིམ་པར་བྱེ་བ་བདུན་པ། ལྷོ་གླིང་ ༡-༣ འོག་ ༣༥༣ ཟླ་
དཔེ་བསྟར་མ། དེ་བཞིན་ ༥༤ འོག་ ༥༤༣

- 77 ལྷོ་དགོ་བཀའ་ ལྷོ་དགོ་ ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ ༡ ལོ་ག ༡༥ ༣ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་ག ༥༧ ལོ་ག ༧༧ ༣
- 78 ལྷོ་དགོ་བཀའ་ ལྷོ་དགོ་ ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ ༡༠ ལོ་ག ༡༧ ༧ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་ག ༧༧ ལོ་ག ༥༥ ༣
- 79 ལྷོ་དགོ་བསྟར། ལྷོ་དགོ་ལ། ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལོ་ག ༡ ༣ ༧ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་ག ༧ ལོ་ག ༧ ༧ ༧
- 80 ལྷོ་དགོ་བཀའ་ ལྷོ་དགོ་ ལ། ལེ་ལེ་དང་ལོ། ལྷོ་ལྷོ་ ༡༥-༡༧ ལོ་ག ༡༧ ༧ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་ག ༧༧ ལོ་ག ༧ ༧ ༧
- 81 ལྷོ་དགོ་བསྟར། ལྷོ་དགོ་ལ། ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ ༡༣ ལོ་ག ༧ ༧ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་ག ༡༧ ལོ་ག ༡ ༧ ༧
- 82 ལྷོ་དགོ་བཀའ་ ལྷོ་དགོ་ ལ། ལེ་ལེ་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ ༧ ལོ་ག ༡ ༧ ༧ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་ག ༧༧ ལོ་ག ༥ ༧ ༧
- 83 ལྷོ་དགོ་བསྟར། ལྷོ་དགོ་ལ། ལ། ལེ་ལེ་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལོ་ག ༧ ༧ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་ག ༡༧ ལོ་ག ༡ ༧ ༧
- 84 ལོ་དང་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལོ་ག ༧ ༧ ལ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ་ག ༡༧ ལོ་ག ༡ ༧ ༧
- 85 ལྷོ་དགོ་བསྟར་ལ། ལྷོ་དགོ་ལ། ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལོ་ག ༧ ༧ ༧ ལ།
ལྷོ་དགོ་བསྟར་ལ། ལྷོ་དགོ་ལ། ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལོ་ག ༧ ༧ ༧ ལ།
ལྷོ་དགོ་བསྟར་ལ། ལྷོ་དགོ་ལ། ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལོ་ག ༧ ༧ ༧ ལ།
ལྷོ་དགོ་བསྟར་ལ། ལྷོ་དགོ་ལ། ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལོ་ག ༧ ༧ ༧ ལ།
- 86 ལྷོ་དགོ་བསྟར་ལ། ལྷོ་དགོ་ལ། ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལོ་ག ༧ ༧ ༧ ལ།
ལྷོ་དགོ་བསྟར་ལ། ལྷོ་དགོ་ལ། ལ། ལེ་ལེ་ལེ་ལ། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལ། ལོ་ག ༧ ༧ ༧ ལ།

- 87 ལྷུང་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། སྟོག་ ༩ འོག་ ༣༡
- 88 བོང་མཚུངས། སྟོག་ ༤ འོག་ ༣༣
- 89 བོང་མཚུངས། སྟོག་ ༡༠ འོག་ ༣༣
- 90 བོང་མཚུངས། སྟོག་ ༡༡-༡༣ འོག་ ༣༣
- 91 བོང་མཚུངས། སྟོག་ ༡༣ འོག་ ༣༣
- 92 བོང་མཚུངས། སྟོག་ ༡༣-༡༦ འོག་ ༣༣
- 93 བོང་མཚུངས། སྟོག་ ༡༩ འོག་ ༣༣
- 94 བོང་མཚུངས། སྟོག་ ༡༤ འོག་ ༣༣
- 95 རྩེ་དཔེ་བསྟན། གསོ་རིག་ཀོ་ལེའུ་དང་བོའི་འབྲེལ་པ། འོག་ ༧ བ།
དཔེ་བསྟར་པ། དེའ། ༡༡༣ འོག་ ༡༦
- 96 རྩམ་དབྱང་རྩ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་ཉེར་ལྔ། སྟོག་༥ འོག་༩༦
མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་གིས་༢༠༠༧ལོར་དབར་སྟུན་བྲུས་པ།
- 97 རྩམ་དབྱང་རྩ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་ལྔ་པ། སྟོག་ ༡༥-༡༤ འོག་ ༩༧
- 98 ལྷུང་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་ལྔ་པ། སྟོག་ ༡༩ འོག་ ༣༦
- 99 ལྷུང་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་ལྔ་པ། སྟོག་ ༢༥-༢༩ འོག་ ༣༦
- 100 བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་གཉིས་པ། སྟོག་ ༡༩ འོག་ ༩༦
- 101 རྩམ་དབྱང་རྩ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་དང་པོ། སྟོག་ ༧-༡༡ འོག་ ༡༠
- 102 རྩམ་དབྱང་རྩ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་དང་པོ། སྟོག་ ༡༩ འོག་ ༡༠
- 103 ལྷུང་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། སྟོག་ ༩ འོག་ ༣༡
- 104 རྩམ་དབྱང་རྩ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་ཞེ་བརྒྱད་པ། སྟོག་ ༢༦-༣༣ འོག་ ༡༣༠
- 105 གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། མན་ངག་རྒྱུད། ལེའུ་བྱ་གསུམ་པ། སྟོག་ ༩ འོག་ ༤༧
- 106 གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། སྟོག་ ༤ འོག་ ༣༡

- 107 གསོ་རིག་རྒྱན་བཞི། བཤད་རྒྱན། ལེའུ་བཞི་པ། སྟོག་ ༡༡ འོག་ ༣༡
- 108 སྐབ་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་ཞེ་དགུ་པ། སྟོག་ ༣༦ འོག་ ༡༡༘
- 109 ལོང་མཚུངས། ལེའུ་ཞེ་བརྒྱད་པ། སྟོག་ ༤-༩ འོག་ ༡༡༤
- 110 ལོང་མཚུངས། ལེའུ་གསུམ་པ། སྟོག་ ༣༡-༣༣ འོག་ ༡༤
- 111 རྒྱན་བཞི། བཤད་རྒྱན། ལེའུ་བཞི་པ། སྟོག་ ༡༦-༡༩ འོག་ ༣༡
- 112 སྐབ་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་གཉིས་པ། སྟོག་ ༡༡ འོག་ ༡༥
- 113 སྐབ་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་བཞི་པ། སྟོག་ ༣༠ འོག་ ༡༡
- 114 རྒྱན་བཞི། མཐ་དག་རྒྱན། ལེའུ་གྲ་གསུམ་པ། སྟོག་ ༘ འོག་ ༘༡༡
- 115 སྐབ་དབྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་བཞི་པ། སྟོག་ ༣༠-༣༣ འོག་ ༡༡
- 116 ལོང་མཚུངས། ལེའུ་ཞེ་དགུ་པ། སྟོག་ ༣༣ འོག་ ༡༡༣
- 117 ལོང་མཚུངས། ལེའུ་ལོ་བདུན་པ། སྟོག་ ༡༤ འོག་ ༡༡༠
- 118 ལོང་མཚུངས། ལེའུ་ཞེ་དགུ་པ། སྟོག་ ༡༡ འོག་ ༡༡༣
- 119 ལོང་མཚུངས། ལེའུ་བཞི་པ། སྟོག་ ༘༠ འོག་ ༡༡
- 120 རྒྱན་བཞི། བཤད་རྒྱན། ལེའུ་ལྔ་པ། སྟོག་ ༡༥ འོག་ ༣༦
- 121 ལྡོ་དཔེ་བསྟན། མདོ་འགྲེལ། དེ། བམ་པོ་གསུམ་པ། འོག་ ༣༤ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ། ༤༥ འོག་ ༡༡༤
- 122 ལྡོ་དཔེ་བསྟན། མེམས་ཅན། ཚོ། བམ་པོ་དགུ་པ། འོག་ ༡༠༡ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ། ༡༡ འོག་ ༤༡༘
- 123 ལྡོ་དཔེ་བཀའ། མདོ་སྟེ། ཚོ། འོག་ ༡༡༘ ལ། དཔེ་བསྟར་ལ། དེ། ༤༡ འོག་ ༣༘༠
- 124 ལྡོ་དཔེ་བསྟན། ཚད་ལ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། སྟོག་ ༘༠ འོག་ ༡༠༤ ལ།
དཔེ་བསྟར་ལ། དེ། ༤༡ འོག་ ༤༠༣

- 125 རྗེ་དབེ་བཀའ། མདོ་སྤེ། ལ། ཚོས་གྲི་རྣམ་གྲངས་ཉེར་གཉིས་པ། འོག་ ༡༩ ར།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༡༡ འོག་ ༡༤༩
- 126 རྗེ་དབེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུ། སྒྲིག་ ༤༩ འོག་ ༡༠༤ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༡༠༥
- 127 ལོང་མཚུངས། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུ། སྒྲིག་ ༡༤༤ འོག་ ༡༡༩ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༡༡༥
- 128 རྗེ་དབེ་བསྟན། ཚད་མ། ཆེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུ། འོག་ ༡༡ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༩ འོག་ ༡༡༡
- 129 རྗེ་དབེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུ། སྒྲིག་ ༡༡ འོག་ ༡༠༤ བ།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༡༠༤
- 130 ལོང་མཚུངས། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུ། སྒྲིག་ ༡༤ འོག་ ༡༡༠ ར།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༡༠༡
- 131 རྗེ་དབེ་བསྟན། ཚད་མ། ལེ། ཉེར་བདུན་པ་རྒྱང་པན་པ་བརྟག་པའི་ལེ་ལུ། འོག་ ༤༤ ར།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༡༠༡ འོག་ ༡༡༡
- 132 རྗེ་དབེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུ། སྒྲིག་ ༡༤ འོག་ ༡༡༠ ར།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༡༠༤
- 133 རྗེ་དབེ་བསྟན། ཚད་མ། ལེ། ཉེར་བདུན་པ་རྒྱང་པན་བརྟག་པའི་ལེ་ལུ། འོག་ ༤༤ ར།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༡༠༡ འོག་ ༡༡༡
- 134 རྗེ་དབེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུ། སྒྲིག་ ༡༠ འོག་ ༡༠༤ ར།
དཔེ་བསྐྱར་མ། དེ་བ། ༤༡ འོག་ ༡༠༤

- 135 རྩེ་དགོ བསྟན། མངོན་པ། གུ གནས་གསུམ་པ། འོག ༡༧༡ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༤ འོག ༣༧༡
- 136 ལོང་མཚུངས། འོག ༡༧༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༤ འོག ༣༧༡
- 137 རྩེ་དགོ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཟེ རིམ་བ་དང་ལོ། འོག ༡༤༤ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༤ འོག ༥༣༠
- 138 རྩེ་དགོ བཀའ། རྒྱུ། ཅ། ལེའུ་རེ་བརྒྱད་པ། ལྷོ་ཀ། ༡༡-༡༣ འོག ༣༡༦ བ།
དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༤༡༥
- 139 རྩེ་དགོ བཀའ། ཉི་མེ། ལ། ལེའུ། ༣༤ འོག ༣༥༦ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༣༡ འོག ༤༡༣
- 140 རྩེ་དགོ བཀའ། མདོ་སྒྲེ། ། འོག ༡༡༤ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༣༡༥
- 141 ལོང་མཚུངས། དུན་པ་ཉེར་བཞག འོག ༡༡༤ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༣༡༦
- 142 ལོང་མཚུངས། དུན་པ་ཉེར་བཞག འོག ༡༧༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༣༧༧
- 143 ལོང་མཚུངས། དུན་པ་ཉེར་བཞག འོག ༡༣༦ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༣༤༥
- 144 ལོང་མཚུངས། དུན་པ་ཉེར་བཞག འོག ༡༣༠ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༣༠༧
- 145 ལོང་མཚུངས། དུན་པ་ཉེར་བཞག འོག ༡༣༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༣༠༨
- 146 ལོང་མཚུངས། དུན་པ་ཉེར་བཞག འོག ༡༣༡ བ། དཔེ་བསྟུང་མ། དེབ། ༡༡ འོག ༣༠༩

ལྷན་འདྲེན་སྤྱད་དཔེའི་མཚན་གཞུང་།

༡ བཀའ་འགྲུང་།

དཔལ་ཤེའི་དོ་མེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ལྷ་དགེ ༧༡༦ རྒྱུད། ང།

དཔལ་མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད། ལྷ་དགེ ༣༦༩ རྒྱུད། ཁ།

ཁྱིམ་བདག་འགྲུབ་ཅན་གྱིས་ལྷས་པའི་མདོ། ལྷ་དགེ ༤༩ དགོན་བཅེགས། ང།

དགའ་པོ་མངལ་དུ་འབྲུག་པ་བསྟན་པའི་མདོ། ལྷ་དགེ ༥༩ དགོན་བཅེགས། བ།

དགའ་པོ་མངལ་ན་གནས་པ་བསྟན་པའི་མདོ། ལྷ་དགེ ༥༦ དགོན་བཅེགས། བ།

མདོ་ལྷ་དགོངས་འགྲེལ། ལྷ་དགེ ༡༠༤ མདོ་སྡེ། ཅ།

འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་འོལ་པའི་མདོ། ལྷ་དགེ ༧༥ མདོ་སྡེ། ཁ།

འཇམ་དཔལ་ཅུ་རྒྱུད། ལྷ་དགེ ༥༧ རྒྱུད་འབྲུམ། བ།

དཔལ་སྟོབས་པོ་ཆེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ལྷ་དགེ ༣༧༡ རྒྱུད། བ།

འཕགས་པ་རྟེན་ཅེར་འགྲེལ་བར་འབྲུང་བ་དང་པོའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་མདོ། ལྷ་དགེ ༣༡༡ མདོ་སྡེ། ཇ།

དུས་འཁོར་བསྐྱུས་རྒྱུད། ལྷ་དགེ ༣༤༩ རྒྱུད། ཀ།

འཕགས་པ་དམ་པའི་ཚོས་འབྲུག་པ་ཉེར་གཞག ལྷ་དགེ ༣༩༦ མདོ་སྡེ། མ།

འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྲེད་པ། ལྷ་དགེ ༥ འདུལ་བ། ཅ།

དོ་མེ་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱུད། ལྷ་དགེ ༣༦༡ རྒྱུད། ཁ།

དཔལ་བདེ་མཚོག་འབྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ། (རྒྱུད་ཕྱོམ་འབྲུང།) ལྷ་དགེ ༣༦༣ རྒྱུད། ཁ།

ནམ་མཁའི་མདོག་གིས་འདུལ་བའི་བཟོད་པའི་མདོ། ལྷ་དགེ ༣༤༩ མདོ་སྡེ། བ།

འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཚོད་ཀྱིས་ལྷས་པ། ལྷ་དགེ ༡༧༩ མདོ་སྡེ། བ།

མདོ་སྤེལ་པོ་ཆེ། རྩེ་དགེ ༤༤ སལ་ཆེན། ༧ ཅ།

ཡང་དག་པ་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད། རྩེ་དགེ ༣༡༡ རྒྱུད། ༧

ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ། རྩེ་དགེ ༤༠ དགོན་བཅེགས། ༨།

འཕགས་པ་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ། རྩེ་དགེ ༢༠ དགོན་བཅེགས། ༣།

ལག་ན་རྩོམ་རྩེ་དབང་བསྐྱུར་བའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ། རྩེ་དགེ ༤༤༤ རྒྱུད། ༨།

འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། རྩེ་དགེ ༡༠༢ མདོ་སྤེ། ༣།

ཤེར་སྤྱོད་བརྒྱུད་སྟོར་བ། རྩེ་དགེ ༡༣ ཤེར་སྤྱོད། ༧

ཤེར་སྤྱོད་ཉི་མེད། རྩེ་དགེ ༤ ཤེར་སྤྱོད། ཉི་མེད། ༧

ཤེས་རབ་ཀྱི་པོ་ལོ་དུ་སྤྱོད་པ་སྦྱུང་བ་ཆེགས་སུ་བཅད་བ། རྩེ་དགེ ༡༣ ཤེས་སྤྱོད་སྒྲ་ཆོགས། ༧

འཕགས་པ་པ་སྤུ་ལྷང་བའི་མདོ། རྩེ་དགེ ༣༡༠ མདོ་སྤེ། ཆོ།

དཔལ་གསར་བ་འབྲུག་པའི་བཤའ་རྒྱུད་དགོངས་པ་སྦྱང་སྟོན། རྩེ་དགེ ༤༤༤ རྒྱུད། ༣།

དཔལ་གསར་བ་འབྲུག་པའི་བཤའ་རྒྱུད་རྩོམ་རྩེ་དཔེ་འཕྲེང་བ། རྩེ་དགེ ༤༤༥ རྒྱུད། ༣།

༣ བསྐྱེད་འབྲུང་།

སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལ། (དུས་རབས་བརྒྱུད་བ།) སྤུ་ལུའི་ལྷང་བའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ།

རྩེ་དགེ ༤༠༠༡ མདོ་སྤེ། རི།

----- ཆད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱེས་པའི་དཀའ་འབྲེལ། རྩེ་དགེ ༤༣༦༢ ཆད་མ། ཟེ།

----- རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་བ། རྩེ་དགེ ༣༡༡༤ དབྱ་མ། ས།

----- དབྱ་མ་སྦྱང་བ། རྩེ་དགེ ༣༡༡༢ དབྱ་མ། ས།

----- དབྱ་མ་རྒྱུ་སྤྱི་དཀའ་འབྲེལ། རྩེ་དགེ ༣༡༡༤ དབྱ་མ། ས།

མགོན་པོ་སྤྱི་རྒྱུ་བ། (སྟོན་པ་འདས་ནས་པོ་བཞི་བརྒྱའི་དུས་སྤྱོད་པའམ། ཡང་ན་དུས་རབས་གཉིས་

བའི་ནང་སྤྱོད་པར་འདོད་ཚུལ་གཉིས་སྦྱང་།) ཅ་བ་ཤེས་རབ། རྩེ་དགེ ༣༡༡༤ དབྱ་མ། ཅོ།

- ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། རྗེ་དགེ ༤༠༣༤ སེམས་ཚམ། རྗེ།
- བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔེ་ལེ་ས། རྗེ་དགེ ༤༠༣༥ སེམས་ཚམ། རྗེ།
- རྣམ་པར་གཏཏན་ལ་དབབ་བ་བསྐྱུ་བ། རྗེ་དགེ ༤༠༣༦ སེམས་ཚམ། ཞི། རྗེ།
- གཞི་བསྐྱུ་བ། རྗེ་དགེ ༤༠༣༧ སེམས་ཚམ། རྗེ།
- ཚོས་མདོན་བ་ཀྱུན་ལས་བཏུས་པ། རྗེ་དགེ ༤༠༣༨ སེམས་ཚམ། རྗེ།

སྡོམ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་སྡོམ་དཔོན།) དམིགས་བརྟག་འགྲེལ་བཤད། རྗེ་དགེ ༤༢༤༥ ཚད་མ། ཞི།

སྡོམ་དཔོན་ན་པེ་རྣམ། རྗེ་ག་བ་བསྐྱུས་བ་བསྐྱུན་པའི་ཚོག་ལེའུར་བྱས་པ། རྗེ་དགེ ༤༢༤༦ རྗེ་དེག་ལེ

དཔལ་རྣམ་པོ་ས། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) རིམ་ལྡན་བསྐྱུས་བ་གསལ་བ། རྗེ་དགེ ༤༢༤༧ རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི།

རིགས་ལྷན་བརྒྱ་དཀར་པོ། དུས་ལའོར་འགྲེལ་ཆེན་རྗེ་མེད་པོ། རྗེ་དགེ ༤༢༤༨ རྒྱུད་འགྲེལ། ཐ། རྗེ།

སྡོམ་དཔོན་བརྒྱ་ལྷ། ཚོས་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ། རྗེ་དགེ ༤༡༠༠ མདོན་པ། རྗེ།

སྡོམ་དཔོན་དཔལ་པོ། (དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས།) ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྡོམ་པོ་བསྐྱུས་པ། རྗེ་

དགེ ༤༢༡༠ གསོ་རིག་ཏེ།

སྡོམ་དཔོན་སྐྱུན་རས་གཟིགས་བཏུལ་ཞུགས། ལེས་རབ་སྡོམ་མེད་འགྲེལ་བཤད། རྗེ་དགེ ༣༡༤༩ དབུ་མ། ཐ།

སྡོམ་དཔོན་འཕགས་བ་ལྷ། (དུས་རབས་གཉིས་པ།) དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་བ། རྗེ་དགེ ༣༡༥༠ དབུ་མ། ཚ།

----- འཇུལ་བ་བརྒྱུག་པའི་རིགས་བ་གཏཏན་ཚིགས་བྲུག་པ། རྗེ་དགེ ༣༡༥༡ དབུ་མ། ཡ།

----- རྒྱུད་བ་བསྐྱུས་པའི་སྡོམ་ལ། རྗེ་དགེ ༡༡༠༣ རྒྱུད་འགྲེལ། རྗེ།

སྡོམ་དཔོན་སྡོམ་ཀྱི་སྡེ་པོ། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ། རྗེ་དགེ ༤༢༠༤ ཚད་མ། ཏེ།

སྡོམ་དཔོན་བྱང་རྒྱབ་བཟང་པོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཡེ་ལེས་སྡོམ་པོ་ཀྱུན་ལས་བཏུས་པའི་

བཤད་སྐྱུར། རྗེ་དགེ ༣༡༤༩ དབུ་མ། ཚ།

འཕགས་བ་བྲུམས་པ། དབུས་མཐའ་རྣམ་འགྲེལ། རྗེ། ༤༠༣༡ སེམས་ཚམ། རྗེ།

----- རྗེ་ག་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱུན། རྗེ་དགེ ༤༠༣༠ སེམས་ཚམ། རྗེ།

སྡོམ་དཔོན་སྡོམ་ཀྱིས་བརྟན་པ། (དུས་རབས་བྲུག་པ་ཡས་མས།) ལྷུང་པོ་ལྷའི་རབ་ཏུ་བྱེད་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་

བཤད་པ། རྗེ་དགེ ༤༠༤༤ སེམས་ཚམ། ལེ།

- སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། (དུས་རབས་བཞི་པ།) ཚས་མངོན་པ་མཛོད། ཟླ་དཔེ ༢༠༡༤ མངོན་པ། ཀུ
- ཚས་མངོན་པ་མཛོད་གྱི་རང་འགྲེལ། ཟླ་དཔེ ༢༠༤༠ མངོན་པ། ཀུ ལ།
- རྣམ་བཤད་རིགས་པ། ཟླ་དཔེ ༢༠༢༥ སེམས་ཚམ། ཤི
- ལུང་པོ་ལྗེའི་རབ་བྱེད། ཟླ་དཔེ ༢༠༡༤ སེམས་ཚམ། ཤི
- ལས་གྲུབ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཟླ་དཔེ ༢༠༢༩ སེམས་ཚམ། ཤི
- ཉི་ལུ་པ། ཟླ་དཔེ ༢༠༡༢ སེམས་ཚམ། ཤི
- ཉི་ལུ་པའི་རང་འགྲེལ། ཟླ་དཔེ ༢༠༡༧ སེམས་ཚམ། ཤི
- དལུས་མཐའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དཔེ ༢༠༩༧ སེམས་ཚམ། ཤི།
- རྟེན་ཅིང་འགྲེལ་བར་འབྲུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ཟླ་དཔེ
 ༣༤༤༥ མངོན་པའི་ཚི།

འཕགས་པ་མོང་གསལ་གྱི་བྱ། འཛིག་རྟེན་བཞག་པ། ཟླ་དཔེ ༢༠༡༢ མངོན་པ། ཨི། ལྷ་གདགས་པ།
 ཟླ་དཔེ ༢༠༡༧ མངོན་པ། ཨི།

- སློབ་དཔོན་ཚུ་གོ་མི། (དུས་རབས་བརྟན་པ།) བཤགས་བསྟོད། ཟླ་དཔེ ༡༡༡༡ བསྟོད་ཚོགས། ཀུ
- སློབ་དཔོན་ལེན་ཚེ། (དུས་རབས་བརྟན་པ།) དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མངོན་ལྗང་ཚེར་འགྲེལ། ཟླ་དཔེ ༢༠༡༢
 མངོན་པ། ཤི།

- མཁན་ཚེན་ཞི་བ་འཚོ། (དུས་རབས་བརྟན་པ།) དེ་མོ་ན་ཉིད་བསྟུས་པ། ༢༩༢༢ ཟླ་དཔེ བསྟན་ཚང་ལ། ཟེ།
- དབྱ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ། ཟླ་དཔེ ༣༡༡༥ དབྱ་མ། ཤ།
- སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ། (དུས་རབས་བརྟན་པ།) མངོ་ཀུན་ལས་བརྟན་པ། བསྟན་པ། ཟླ་དཔེ ༣༤༣༢ དབྱ་མ། ཀི
- དབལ་ལྡན་ལྷ་བ་གྲགས་པ། (དུས་རབས་བརྟན་པ།) དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པ། ཟླ་དཔེ ༡༧༢༡ དབྱ་མ། ལ།
- དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། ཟླ་དཔེ ༣༡༢༩ དབྱ་མ། ལ།
- དབྱ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚོགས་གསལ། ཟླ་དཔེ ༡༧༢༠ དབྱ་མ། ལ།
- བཞི་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དཔེ ༣༡༢༥ དབྱ་མ། ལ།
- ལུང་པོ་ལྗེའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཟླ་དཔེ ༣༡༢༢ དབྱ་མ། ལ།

སློབ་དཔོན་རྒྱ་བ་ལ་དགའ་བ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོའི་རྣམ་འགྲེལ་རྒྱ་ཟེར། རྗེ་དཔེ ༤༣༡༩ གསོ་རིག་ཀོ
 སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་འོད། (དུས་རབས་ལྔ་པ་ཡས་མས།) ཡུང་པོ་ལྷའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ། རྗེ་དཔེ
 ༤༠༤༧ སེམས་ཚམ། སི།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད། (དུས་རབས་དྲུག་པ།) དབུ་མ་སྙིང་པོ། རྗེ་དཔེ ༣༡༥༥ དབུ་མ། ཇ།
 ----- འགྲེལ་བ་རྟོག་གེ་འབར་བ། རྗེ་དཔེ ༣༡༥༦ དབུ་མ། ཇ།

----- རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་བ་ཤེས་རབ་སློབ་མ། རྗེ་དཔེ ༣༡༥༩ དབུ་མ། ཚ།
 ཁ་ཚེའི་མཁས་བ་ལ་སྒྲི། རིས་ལྷའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་བ། རྗེ་དཔེ ༡༤༤༩ རྒྱུད་འགྲེལ། ཚ།

སློབ་དཔོན་ལྷ་འཁོར། (དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོ།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་བ་འད། རྗེ་དཔེ
 ༤༣༣༠ བསྟན། ཚད་མ། ཇ། ཉ།

སློབ་དཔོན་སའི་རྩ་ལག ཡུང་པོ་ལྷའི་བཤའ་བ། རྗེ་དཔེ ༤༠༤༩ སེམས་ཚམ། སི།

སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་ལྷོ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དཀའ་འགྲེལ། རྗེ་དཔེ ༤༣༡༧ ཚད་མ། ཚ།

༣ གཞུང་གཞན་ལས་བྲངས་པ།

ཚོས་མདོན་བ་འེ་བྲག་ཏུ་བཤའ་བ་ཚེན་པོ། རྫོང་བཟང་ཚོས་འཕགས་སམ་རྒྱ་ཅུན་གྱིས་ ༡༩༤༥--༡༩༤༩
 བར་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྟུར། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་དཔེ་མཚོ་དྲུ་བྲིས་མ། གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པའི་
 དཔེ་སྐྱེན་ཁང་ནས་བར་བཤུས་གྱིས། ༢༠༡༡ འོར་བར་དུ་བཏབ།

ལྷ་བ་ཚོས་གྱི་མེང་བེ (༡༡༠༩-༡༡༦༩) ཚད་མ་ཡིད་གྱི་སྟུན་སེལ། བཀའ་གདམས་གསུང་འབྲུམ་སྟོགས་
 བསྐྱེགས་ཐེངས་དང་པོ། རྫེགས་བམ་དགུ་པ། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་ནས། དཔེ་རྫིང་
 བྲིས་མ་ལ་བར་བཤུས་གྱིས། ༢༠༠༦ འོར་བར་དུ་བཏབ།

སྟན་དབུང་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་ ༢༠༠༧ དེབ་གཟུགས་སུ་བར་དུ་བཏབ།
 གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱུད་བཞི། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་ ༢༠༠༧ དེབ་གཟུགས་སུ་བར་དུ་བཏབ།
 ལྷ་ཅན་རྒྱ་ལ། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) ལྷ་རྩེས་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལྷ་ཅན་རྒྱ་ལམ། བོ་ལའི་ལེའུ།

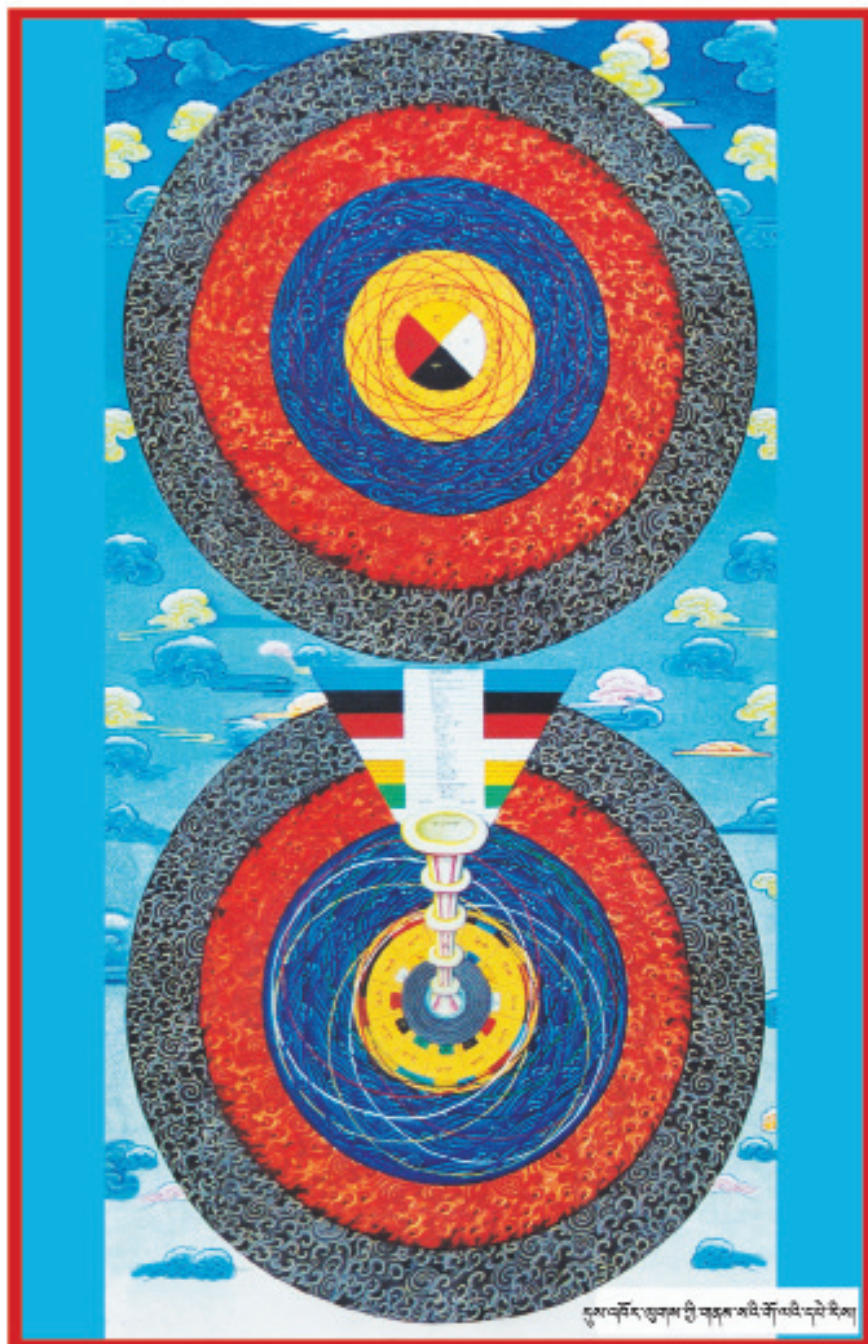
དུས་ལོའི་ལུགས་ཀྱི་གོ་ལའི་དཔེ་རིས།

འུ་གི་ལྷན་པོ་འུ་གི་ལྷན་པོ་འུ་གི་ལྷན་པོ་འུ་གི་ལྷན་པོ།

དུས་འཁོར་ལུགས་ཀྱི་གོ་ལའི་དབེ་རིས།

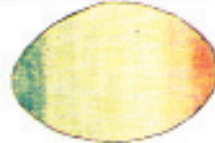
མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་ཚུལ་གྱི་དཔེ་རིས།

ཁ། ལྷ་ཐག་རྒྱང་སྤོན་ཅན།

ག། ལྷ་ཐག་མཐིམ་སྤོན་ཅན།

ང། ལྷ་ཐག་བད་ཀན་སྤོན་ཅན།

ཅ། ལྷ་ཐག་ཐག་སྤོན་ཅན།

ཆ། ལྷ་ཐག་བད་རྒྱང་སྤོན་ཅན།

ཇ། ལྷ་ཐག་ཐག་མཐིམ་སྤོན་ཅན།

གཉ། ལྷ་ཐག་བད་མཐིམ་སྤོན་ཅན།

གཏ། ལྷ་ཐག་རྒྱང་མཐིམ་སྤོན་ཅན།

སྤོན་ཀྱིས་ས་མོན་མི་རུ་ས་པའི་ལྷ་ཐག་རིགས་དཔྱ།

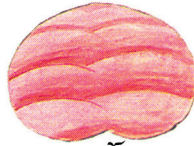
མ། ལྷ་ཐག་འདུས་པའི་སྤོན་ཅན།

མ། རྒྱང་གིས་མངལ་གྱི་སྤོང་འཕྱིན་ཞལ་གསུམ་འདྲེན་ཚུལ།

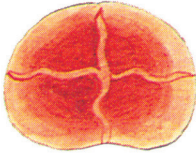

ད། ས་དང་ནས་ཕལ་བ་མོགས་མེད་པའི་སྤོན། ཉ། མངལ་ཆགས་པའི་ལྷ་ཐག་སྤོན་མེད་པ།

ཉེ་བདུན་ཟག་གཉིས་པར་བྱུང་བའོ། །ཨ་ཉེ་བདུན་ཟག་གསུམ་པར་ཞེ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ། ཀེེ་བཞི་པར་གོར་གོར་མེར་མེར་སོགས།

ཇེ་ཆེ་བ་གཉིས་པ་བདུན་ཟག་ལྟ་བུ་ལྟེ་བ་ཆགས་ལྟོས། གེེ་རྒྱལ་པར་སོག་རྩ་ཆགས་ལྟོས། ངེེ་བདུན་པར་མིག་དབང་གཞུགས་སུ་དོད་ལྟོས།

ཅེེ་བརྒྱུད་པར་མགོ་དབྱིབས་ཆགས་པ། ཆེེ་དགུ་པར་ལུས་དབྱིབས་ཁོག་པ་སྣོད་སྣོད་ཆགས་ལྟོས། འདི་སྐབས་ཉེའི་སྐབས་ཡིན་པ་མཚོན་གྱིད།

ཉེེ་བཅུ་པར་དབྱེད་པ་དང་
དབྱི་འབྱུང་བུ་དོད་པ།

ཉེེ་བཅུ་གཅིག་པར་དབང་ལོ་དགྲུའི་དབྱིབས་དོད་པ།

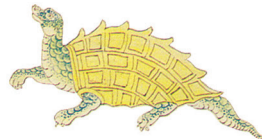
ཉེེེ་བཅུ་གཉིས་པར་དོན་ལྡེའི་དབྱིབས་དོད་པ།

ལེེ་བཅུ་གསུམ་པར་སྣོད་རྒྱག་དོད་ལུགས།

དེེེ་བཅུ་བཞི་པར་དབྱེད་ཀར་བརྒྱ་རྒྱང་
བཞི་ལོའི་གཞུགས་དབྱིབས་དོད་པ།

ནོེེ་བཅོ་ལྔ་པར་རྒྱང་ལག་རྩེ་དར་དོད་ལུགས།

མེེེ་བཅུ་རྒྱལ་པར་སོར་སོར་དོད་ལུགས།

ལེེེེ་བཅུ་བདུན་པར་ཕྱི་ནང་འབྲེལ་པའི་རྩ་ཆགས་ལྟོས།

རུས་སྐལ་གྱི་སྐབས།

མེ། མཚོ་བརྒྱན་པར་ཤ་ཚེས་ཚགས་ཚུལ།
མེ། བུའུ་ལུ་པར་རྩ་བ་རྒྱུས་པ་ཚགས་ཚུལ།
མེ། ཉེ་ལྷ་པར་རྩུམ་པ་དང་ཉང་སར་ཚགས་ཚུལ།

མེ། ཅ་གཅིག་པར་ཕྱི་འགས་པ་གཤོགས།
མེ། ཅ་གཅིས་པར་དབང་བོ་དཀྱིའི་བྱ་གཞུ།
མེ། ཅ་གསུམ་པར་རྒྱ་དང་བ་རྒྱ་མེན་མོ་སྐྱེ།

མེ། ཅ་བཤིར་དོན་ལྷོད་གསལ་པར་སྤྱོད་ཚུལ།
མེ། ཅ་རྩར་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་བྱུང་ཚུལ།
མེ། ཅ་རྒྱལ་པར་མེམས་ཀྱི་རྩན་པ་གསལ།

མེ། ཅ་བདུན་པ་ནས་སུམ་ཕྱི་པར་ཕྱི་གསལ་ཚོགས།
མེ། མོ་གཅིག་ནས་མོ་ལྷའི་པར་མམས་ཅད་ཆེར་འབེལ།
མེ། མོ་གཅིག་སྐྱབས།

མེ། མོ་རྒྱལ་པ་ནས་མཚོན་པར་མི་དཀའ་ཤིང་རྒྱ་བའི་འདུ་ཤེས་འབྱུང།
མེ། མོ་བདུན་པར་ལོག་པའི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ།
མེ། མོ་བརྒྱད་པར་མགོ་མཐུག་ལོག་ཚུལ།

དལམ་བོད་ལྷོ་ལྷོ་ཚུམ་ཁབ་གི་དཔེ་རིས་འུག་དེབ་སྐ་བའོང་རྣམ་ལྟོ་ལྟོ་ལོང་གི་དཔེ་མཚོ་དུ་ཡོད་ལ་ལས་ལབ་བལུས་ལུས།
 ལོང་གསལ་དཔེ་རིས་རྣམས་དགའ་བླུང་བོ་ལྷོང་ཡིག་འོང་གི་ལྷོ་བརྟེན་ལྟོ་འོན་ནས་ལོ་བཞོད་ལུས།

ཚཱ་སྤྱིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཚུང་གི་ཚོགས་གཙོ།
 རྣམ་གྲུ་མཁན་པོ་སེར་གྲེས་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ།

ཚཱ་སྤྱིག་སྤྱི་བྱུང་སློབ་སྟོན་པ།
 སྐར་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྤྱིན་པ།

ཚཱ་སྤྱིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་མི།
 སེར་སྐད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ།
 རྫོ་སྤྱིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་།
 རྣམ་གྲུ་དགེ་སྟོང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ཀུན་བདུས་ཚཱ་སྤྱིག་པ།
 འཤར་ཅེ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཚུབ་སངས་རྒྱས།
 རྫོ་སྤྱིང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་སངས་རྒྱས།
 བྱང་ཅེ་དགེ་བཤེས་དམྱི་ས་བྱང་ཆེན་ལྷུང་སྤྱི།
 རྫོ་མང་དགེ་བཤེས་རྫོ་བཟང་མཁས་མཚོག

དེབ་གཟུགས་བཀོད་སྤྱིག་པ།
 རྣམ་གྲུ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་བུས།
སོད་དང་སོ།

གཞི་དངོས་སོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག
སོད་ཆ།

བཟོད་བྱ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་།
སོད་བུད་གྱི་འཛིག་ཉེན་ཆགས་རིམ་སོགས།

ཀུན་བུས་ཚོམ་སྐྱིག་ཚོགས་ཚུང་ནས་ཚོམ་སྐྱིག་ལུས།
དགའ་ལྡན་སོ་བྲང་ནས་བར་དུ་བསྐྱུན།

སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༤ ལ་ལྷི་ལིར་དབར་ཐེངས་དང་སོ་བུ་བུ།

སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༤ ལ་ལྷི་ལིར་དབར་ཐེངས་གཉིས་པ་བུ།

༡༡། །ནམ་མཁའ་རྒྱ་ལྗང་རྒྱ་ལྗང་། །མཚོ་རྒྱ་ལྗང་རྒྱ་ལྗང་། །ལྗང་རྒྱ་ལྗང་། །

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གྱི་སྤྱི་ལོ་ཚེ་ནང་དུ་བཞུགས་ཆེ་འགོམ་ཡུག་གི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དབལ་ཙམ་
ལྗང་ལས་གསུངས་སོ། །

ཕྱི་ལོ་ ༡༠༡༧ ལོར་ལྷི་ལིར་ཐེངས་དང་ལོར་ལར་སྐྱོན་བྱས་པའི་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་ན་བཏུས་
 བོད་དང་ལོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚོར་བཙུག་ལེན་མེད་མེད་

ལོག	ཐེངས་	ལོག	བཙུག
སྐྱོན་སྐྱེད་			
༧	༥	ཆེ་བྱུག	ཆེ་བྱུགས།
༧	༡༤	ལྷ་ར་བཞེན།	ལྷ་ར་བཞེན།
༡༣	༡༦	དངོས་པོའི།	དངོས་པོའི།
༡༤	༣	བྱ་བ་འབྲས་བུ།	བྱེད་པ་འབྲས་བུ།
༡༤	༡༣	ལྷན་སྐྱེས།	ལྷན་ཅིག་སྐྱེས།
༡༠	༤	འཇུག་བའི།	འཇུག་བའི།
༡༧	༧	གཞན་གྱིས།	གཞན་གྱིས།
སངས་རྒྱུས་པའི་རིང་ལུགས་དང་། དེང་རབས་ཚན་རིག་བར་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་།			
༧༤	༦	སྐྱོན་སྐྱེད་	□
སྐབས་དང་པོ།			
༥༡	༡༧	འབེབས་ན།	འབེབས་ན།
༦༥	༡༠	དཔགས་རྒྱས།	དཔགས་རྒྱས།
༦༥	༡༡	དཔགས་མི་རྒྱས།	དཔགས་མི་རྒྱས།
༦༥	༡༢	གཞན་གྱིས།	གཞན་གྱི།
༡༡	༡༡	བོད་པ་མ་ཡིན་པས།	བོད་པ་ཡིན་པས།
སྐབས་གཉིས་པ།			
༡༡༡	མཚན།	མཚན་ཉིད་ལ་བཏགས་ཡོད།	མཚན་བྱ་ལ་བཏགས་ཡོད།
༡༡༡	མཚན།	མཚན་བྱ་ལ་ཇུས་ཡོད།	མཚན་ཉིད་ལ་ཇུས་ཡོད།
༡༡༥	༡༡	བྱས།	བྱས་པ།
༡༤༧	༡༦	གཅིག་ཤོས།	ཅིག་ཤོས།
༡༤༧	༡༦	བཅད་དགོས།	གཅོད་དགོས།
སྐབས་གསུམ་པ།			
༡༡༡	༧	གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར།	□
སྐབས་བཞི་པ།			
༡༤༧	༡༡	གསུན་དུ།	གསུས་དུ།
༢༠༠	༧	ལྷེ་བ་བྱ་གསུམ་པ།	ལྷེ་བ་རྒྱས་པོ།
༢༠༠	༡༠	ལྷེ་བ་རྒྱས་པོ།	ལྷེ་བ་བྱ་གསུམ་པ།
སྐབས་བདུན་པ།			
༡༡	མཚན།	དེ་གཤེགས།	བདེ་གཤེགས།

ཤོག	མྱེང་།	འོད།	བཅོས།
སྐབས་བརྒྱད་པ།			
༤༡	༡༤	གཟུང་ཚོ།	བརྒྱང་ཚོ།
༤༥	༥	ལྷུག་བསྐལ།	ལྷུག་བསྐལ།
༡༠༠	༡༠	མི་འབྲུག་པ།	མི་འབྲུག།
༡༠༡	༡༤	བྱས་པས།	བྱེད་པས།
༡༢༠	༡༥	ས་པ།	ས་མང།
སྐབས་བརྒྱ་པ།			
༡༣༡	༡	མཛོང་བའི།	འཛིན་བའི།
༡༣༡	༥	ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ།	ཡུལ་གཟུགས་སོགས།
སྐབས་བརྒྱ་གཅིག་			
༡༤༤	༡༤	བ་ཉེ།	བ་སྟེ།
༡༥༤	༡༥	རྟགས་དེ་མ་ཡིན་ན།	རྟགས་དེ་ཡིན་ན།
༡༦༠	རེད་མིག་ཏུ།	བྱས་པ་ཚོས།	བྱས་པ་ཚོས་ཅན།
༡༦༠	རེད་མིག་མཐའ་མང།	མ་བྱས་པ།	མ་བྱས་པའི་ཚོས།
༡༦༡	༣	ཁས་ལུངས་ཀྱིས་བྱུ་བ་པ།	ཁས་ལུངས་ཀྱིས་བྱུ་བ་པ།
༡༤༥	༡	བྱས་པ་དེ།	□
༡༤༥	༡༤	དགག་ཕྱོགས་དང་སྐྱབ་ཕྱོགས།	དགག་ཚོས་དང་སྐྱབ་ཚོས།
སྐབས་བརྒྱ་གཉིས་པ།			
༢༥༦	༡༡	གནམ་གཤི།	གནམ་གཤིས།
༢༥༦	༡༡	འབགས་པ་ཚོས་མངོན་པ།	ཚོས་མངོན་པ།
༢༥༧	༡༦	འཛིགས་སྟེང།	འཛིག་སྟེང།
༢༥༥	༤	ཡན་ཚོགས།	ཡན་ལག་ཚོགས།
༢༥༥	༡	འདོགས་གཞི།	གདགས་གཞི།
༢༥༥	༣	རྣམས་ཀྱིས།	རྣམས་ཀྱི།
༢༥༥	༡༢	འཛོད་དགོས།	འཛོག་དགོས།
སྐབས་བརྒྱད་པའི་མཚན།			
༢༥༦	༡༤	ཤོག ༥༡ ན།	ཤོག ༥༡ བ།
ལུང་འཛིན་བྱུ་བ་དཔེའི་མཚན་གཞུང་།			
༢༤༦	༡	ཚོས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ།	སོ་སོར་ཐང་པའི་མངོ།
གོང་གསལ་གྱི་ལུང་འཛིན་རྟགས་མོ་ཚོགས་ལྷན་ཡིན། གུན་བཏུས་ཚོས་སྐྱིག་པས། 2014-9-5			

